M. M. BOTVINNIC

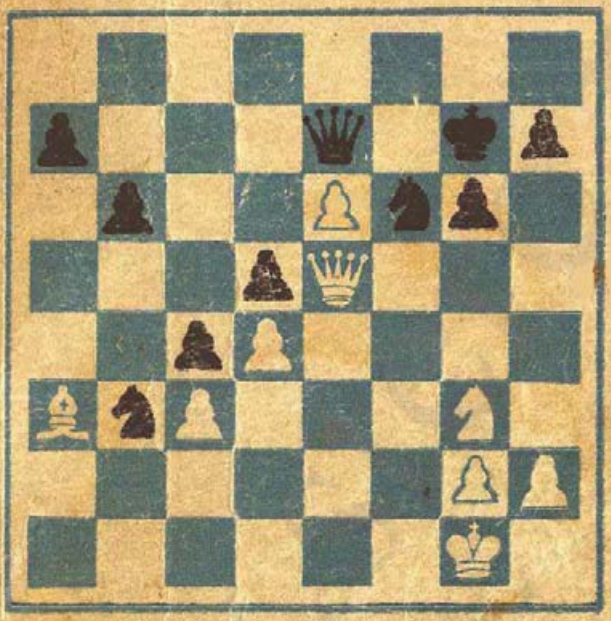

PARTIDE ALESE

EDIȚIA II

EDITURA CULTURĂ FIZICĂ ȘI SPORT

www.stere.io

M. M. BOTVINNIC: „Partide alese" Ed. II. Traducere după originalul apărut în editura „Fizcultură şi Sport" Leningrad, 1949. Bucureşti, Editura Cultură Fizică şi Sport, 1951. 288 pagini + 2 figuri. Ft. 215×152 mm. Lei 280. Centrul Poligrafic Nr. 2. Dat în lucru: 22.IV.951. Bun de tipar: 23.IX.1951. Hârtie Cărţi Şcolare 61/86×34. Tiraj 8000+100. Coli de tipar 14,25. Indice de clasificare 74-794. Redactor responsabil al lucrării C. Ungureanu. Tehnoredactor C. Panaitescu

www.stere.ro

M. M. BOTVINNIC

Partide alese

1926 — 1946

EDIȚIA a II-a

EDITURA CULTURĂ FIZICĂ ȘI SPORT

www.sfere.ro

www.stere.ro

INTRODUCERE

Disputa dintre şcoala şahistă sovietică şi cea capitalistă s'a terminat cu victoria deplină a şcoalei şahiste sovietice.

Ar fi greşit să presupunem că toată chestiunea se reduce la un talent deosebit al oamenilor sovietici în domeniul şahului. Desigur, avem talente în număr foarte mare, dar importanţa principală o au condiţiunile care există în societatea socialistă pentru progresul şi educarea talentelor. Acest adevăr începe să fie înţeles şi în occident: o revistă de şah conservatoare din străinătate scria, că dacă Botvinnic ar fi trăit în U.S.A. sau în Anglia (şi nu în Uniunea Sovietică), el n'ar fi fost astăzi campion al lumii.

Desvoltarea ne-mai întâlnită în istoria omenirii a culturii întregului popor, care există astăzi în ţara sovietelor, — grija deosebită pentru mersul înainte al culturii pe care o arată Partidul Comunist, Guvernul Sovietic şi marele Stalin, — au asigurat şi victoria evidentă a culturii şahiste sovietice.

Toate competiţiile din Uniunea Sovietică, începând din 1930, s'au desfăşurat sub lozinca: „Şahiştii sovietici trebue să fie cei mai tari din lume!" Mulţi mari maeştri sovietici au dorit să cucerească titlul de campion mondial pentru Patria lor. Printre ei se află şi autorul acesti cărţi. Dar pentru câştigarea campionatului mondial, în primul rând se cer un caracter tare, o capacitate de adâncă autocritică şi o muncă creatoare încordată.

In această privință șahiștii sovietici se desvoltă în condițiuni deosebit de favorabile: ei sunt educați de către Partidul lui Lenin și Stalin. Aceste calități, în general proprii oamenilor sovietici, sunt deținute și de către maeștrii de șah sovietici.

Victoria în întâlnirea-turneu din Mai 1948 a adus șahiștilor sovietici cucerirea campionatului mondial; lozinca „Șahiștii sovietici trebue să fie cei mai tari din lume!" a devenit o realitate vie.

Hotărîrea C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. asupra problemelor culturii fizice și sportului va ajuta în și mai mare măsură la ridicarea măestriei și desvoltarea unor noi șahiști talentați, cât și la răspândirea și mai mare a șahului în rândurile muncitorilor. In acelaș timp, această hotărîre constitue o nouă confirmare a marei griji staliniste pentru oamenii sovietici, pentru sportivii sovietici.

Ce am reușit să realizez în domeniul șahului în peste 25 de ani? Fără să vreau mi-am pus această întrebare, după ce am terminat cartea de față.

La această întrebare nu este atât de ușor de răspuns, pentrucă „munca" nu este încă terminată. Se pot totaliza însă, sau cel puțin schița, rezultatele de până acum.

Am învățat să joc șah la vârsta de 12 ani, pe vremea când învățam la școala medie. Creierul era proaspăt și putea cuprinde oricât de multe din acele cunoștințe și chestiuni elementare fără de care tehnica șahistului nu poate deveni desăvârșită, fără de care maestrul nu are puterea necesară de a crea în fața tablei de șah. Pentru acest scop au fost consumați 4 ani — perioada din 1923 până în 1927. In 1927, la al V-lea campionat al U.R.S.S. la Moscova, am câștigat titlul de maestru și cu aceasta s'a încheiat prima perioadă a desvoltării mele șahiste.

Pentru a te remarca între maeștri este necesară o muncă mult mai mare, sau, mai exact, o muncă mai dificilă, mai com-

plicată, decât aceea necesară pentru a câştiga titlul de maestru. In primul rând, ai de-a face cu luptători de turneu experimentaţi şi bine pregătiţi din punct de vedere tehnic. In al doilea rând, dacă te remarci repede, atunci împotriva ta se joacă cu o energie dublă. In al treilea rând, fiecare pas pe scara valorii devine din ce în ce mai greu.

In acest stadiu începe necesitatea de a învăţa să analizezi bine şi să comentezi partide, pentru a putea critica greşelile şi realizările proprii. Este absolut necesar să te obişnueşti cu studiul de cabinet la tabla de şah, să analizezi studii, istoria şahului, desvoltarea teoriei şi a culturii şahiste. In sfârşit, trebue să câştigi experienţă, adică mai simplu, să devii puţin mai matur.

In acest scop s'au scurs aproximativ 6 ani (1927-1933). Nu trebue să se creadă că timp de şase ani nu m'am ocupat decât de şah. In această perioadă am reuşit să termin Institutul Politehnic din Leningrad, am devenit membru al V.L.K.S.M. trecând prin şcoala bună a organizaţiei Comsomolului. Nicăeri nu poţi să te obişnueşti mai bine să lucrezi singur şi să-ţi lărgeşti orizontul, decât într'o şcoală superioară (după părerea mea, învăţământul superior nu poate fi decât folositor maestrului de şah fiindu-i chiar absolut necesar); nicăeri nu se poate căpăta o educaţie mai bună ca în mediul tovărăşesc al Comsomolului.

In această perioadă am învăţat să analizez şi să comentez partide de şah. In afara unei munci sistematice la revista „Şahmatnîi Listok" (mai târziu „Sahmatî v S.S.S.R."), am luat parte la redactarea unei serii de cărţi: „Matchul Alehin-Capablanca" (1927), „Matchul Alehin-Bogoliubov" (1931); în 1932 a apărut culegerea partidelor celui de-al VII-lea campionat al U.R.S.S., la care am fost redactor principal; în 1934 am alcătuit comentariile partidelor matchului cu Flohr (a apărut cartea „Matchul Flohr-Botvinnic").

Aproximativ din 1930-1932, am început să învinq în mod regulat pe maeştri.

Şi mai greu de făcut este următorul pas înainte : să învăţi să învingi pe acei care se remarcă din rândurile maeştrilor, adică să învingi pe marii maeştri ai şahului. Pentru rezolvarea acestei probleme a fost necesară acumularea unei experienţe suplimentare. Întâlnirile internaţionale la care au luat parte maeştrii sovietici începând din 1933, au făcut posibilă acumularea acestei experienţe. Pentru aceasta a fost necesară desăvârşirea capacităţilor mele analitice : am scris comentariile tuturor partidelor matchului revanşă Alehin-Euwe („Matchul revanşă Alehin-Euwe", 1938), am scris culegerea partidelor mele („Partide alese" 1937), culegerea partidelor celui de-al XI-lea campionat al U.R.S.S. („Al XI-lea campionat al U.R.S.S.", 1939). A trebuit să studiez în amănunt tactica de turneu şi să desăvârşesc metodele de pregătire pentru turnee.

Cum mă pregătesc pentru concursuri?

Lucrul acesta n'a fost niciodată un secret. Imediat ce am început să stăpânesc tehnica pregătirii, mi-am expus metoda în cartea „Matchul Flohr-Botvinnic". Mai târziu am citit o lecţie despre acest subiect şahiştilor de prima categorie din Leningrad, iar în 1939 am publicat bazele metodei mele în cartea „Al XI-ea campionat al U.R.S.S.".

Mai înainte de orice, înaintea unui concurs trebue să ne gândim la starea sănătăţii, căci numai având o stare bună fizică se poate spera la un succes sportiv. Pentru aceasta, cel mai bine este să petreci 15-20 de zile la aer curat, în afara oraşului.

Pregătirea şahistă o încep cu trecerea în revistă a literaturii şahiste. Aceasta este absolut necesar pentru a cunoaşte partidele noi, interesante. Trecând în revistă literatura, fac însemnări în legătură cu problemele care mă interesează; în acelaş timp, îmi însemn toate partidele viitorilor mei adversari la concursul la care am de gând să iau parte. Studiez particu-

larităţile jocului acestor maeştri şi variantele lor preferate de deschidere; aceasta trebue să folosească la pregătirea pentru fiecare partidă, în timpul turneului.

După aceea, pregătesc acele scheme de deschidere pe care intenţionez să le joc în concursul respectiv. Aci trebue observat că şahistul nu poate şi nu trebue să joace, după părerea mea, toate deschiderile cunoscute de teorie. Pentru un concurs sunt pe deplin suficiente 3-4 sisteme de deschidere pentru alb şi tot atâtea pentru negru. Dar aceste sisteme trebue bine pregătite. Dacă un maestru nu are în arsenalul său astfel de sisteme, este îndoelnic dacă el poate spera să obţină un succes sportiv.

Este deasemeni nefavorabil dacă maestrul joacă numai o singură deschidere. Mai întâi, adversarul său va fi bine pregătit pentru partidă. In al doilea rând şi cel mai important, orizontul şahist al unui asemenea maestru va fi prea îngust şi în multe poziţii el va „înnota".

Astfel, schemele sunt preparate, dar asta este încă puţin. Unele din ele — acelea în care autorul schemelor nu se simte sigur — trebue experimentate în partide de antrenament. Se înţelege, aceste partide trebue jucate cu un adversar care le va ţine secrete, căci altfel viitorii adversari vor cunoaşte aceste scheme tot atât de bine ca şi autorul lor şi pregătirea de deschideri a maestrului îşi va pierde valoarea.

Aceste partide pregătitoare trebue folosite nu numai pentru verificarea schemelor de deschideri, dar şi pentru antrenamentul în alte direcţii. Astfel, de exemplu, eu am sfătuit de multă vreme pe maeştrii noştri care intrau sistematic în criză de timp, să utilizeze o cale de luptă cu această lipsă. Spre regret, după cât se pare, numai puţini maeştri s'au folosit de sfatul meu şi cu toate acestea el este foarte simplu. Trebue jucate partide de antrenament, concentrând atenţia în primul rând, nu asupra calităţii jocului sau asupra rezultatului, ci asupra ceasului. Acest exerciţiu trebue prelungit până se

creează obişnuinţa de a utiliza în mod corect timpul, calculând toate variantele necesare. Cred că prin această metodă, 90 la sută din cei care suferă de „boala crizei de timp" ar putea fi pe deplin însănătoşiţi, afară de acei „bolnavi incurabili".

Cu aceeaşi metodă pot fi înlăturate şi alte lipsuri. In timpul partidelor de antrenament, atenţia se concentrează asupra unei anumite lipse, — până la eliminarea ei. In urma acestor partide de antrenament, maestrul îşi poate stabili în mod definitiv repertoarul de deschideri pentru concursul în perspectivă. După aceasta nu mai rămâne decât pregătirea pentru fiecare partidă de turneu în parte.

In cazul când maestrul joacă slab finalul, el trebue să analizeze cât mai multe studii, iar în partidele de antrenament să caute cât mai mult să ajungă în final, ceeace îl va ajuta să capete experienţa care-i lipseşte. Cu aceeaşi metodă pot fi împlinite lacunele jocului de mijloc, deşi aci problema este mai complicată.

Insfârşit, cu cinci zile înaintea turneului trebue încetată orice activitate şahistă. Trebue odihnă şi lucrul acesta este absolut necesar pentru a nu pierde gustul pentru lupta şahistă.

Nu se poate să nu amintesc despre încă o posibilitate de perfecţionare, pe care eu personal m'am străduit întotdeauna s'o utilizez.

In ce constă arta unui maestru de şah? In fond ea constă în ştiinţa de a analiza poziţii de şah; este adevărat că maestrul stând la tablă, trebue să poată analiza destul de repede şi fără să mişte figurile, dar, în ultima instanţă, socotirea variantelor sau preţuirea poziţiei — tocmai aceasta este arta analizei.

Analiza de acasă are caracteristicile ei specifice: maestrul nu este limitat în timp şi poate mişca figurile. Cu toate aceste diferenţe între analiză şi jocul practic, între ele există şi multe lucruri comune. Se ştie că aproape toţi şahiştii de seamă au fost şi analizatori excelenţi.

De aci concluzia se impune dela sine: acela care vrea să

devină un şahist remarcabil, trebue să se perfecţioneze şi în domeniul analizei şahiste.

Trebue ţinut seama şi de o deosebire caracteristică a analizei faţă de partida practică: în timp ce în cursul partidei munca analitică este continuu verificată de către adversarul care serveşte drept critic, în analiza de acasă poţi deveni cu uşurinţă neobiectiv. Pentru a lupta cu această lipsă, pentru a combate în acelaş timp calitatea inferioară a analizei, este bine ca unele analize să poată fi apreciate public. Aceasta dă posibilitatea de a auzi o critică obiectivă. Cu alte cuvinte, o analiză publicată, sau mai simplu, comentarea partidelor pentru presă — este cea mai bună cale de perfecţionare.

Se înţelege că acele comentarii de partide, scrise „în fugă", în 1-2 ore, nu pot fi considerate ca analize. O astfel de „analiză" joacă numai un rol negativ, pentrucă se poate transforma într'o proastă obişnuinţă.

Iată toate sfaturile pe care pot să le dau şi pe care eu însumi mă străduesc să le urmez.

Este posibil ca pentru unii şahişti ele să fie mai puţin potrivite; fiecare maestru trebue să le examineze cu prudenţă şi să le aplice, luând în consideraţie caracteristicile şi obiceiurile sale individuale.

Această culegere conţine 100 de partide, jucate între 1926 şi 1946. Cum se poate vedea din tabloul concursurilor şi matchurilor la care am luat parte, în total am jucat 578 de partide, fără a lua în consideraţie pe cele jucate în matchurile pe echipe; în total în competiţii am jucat peste 600 de partide. In felul acesta, aproximativ o şesime din toate partidele este publicată aci. Cartea este împărţită pe ani; fiecare „an" este precedat de o mică introducere.

Cartea conţine deasemeni, „toate" cele şase studii ale mele.

In carte sunt cuprinse două articole — „Despre şcoala şahistă sovietică" şi „Despre problema definirii combinaţiei".

www.stere.ro

Despre școala șahistă sovietică

Această problemă necesită un studiu amănunțit și serios. Fără îndoială, nu vom putea da o definiție științifică a calităților creatoare ale școalei șahiste sovietice, decât după o serie de articole, conferințe și discuții.

Putem afirma astăzi că o asemenea școală există și că în ultimii cincisprezece ani ea a învins școala străină, la fel cum învinge întreaga cultură socialistă în lupta istorică dintre sistemul socialist și capitalist.

Șahul constitue o parte mică, dar caracteristică a culturii, pentrucă interesul maselor populare pentru șah — în timpul nostru — este foarte mare. Iată de ce ne putem mândri cu faptul că și în micul domeniu al șahului a învins cultura noastră socialistă.

Ce caracterizează în primul rând școala șahistă sovietică și prin ce se deosebește ea principial de cea străină? După părerea mea, deosebirea constă în atitudinea generală față de șah.

După cum se știe, în trecut șahul a fost considerat ca o „distracție", ca un oarecare „joc de salon". Și în trecut, probabil, mulți și-au dat seama că șahul, cu istoria și cultura lui seculară, este ceva mai mult decât un oarecare „joc de salon", dar cu toate acestea adoptau față de el atitudinea de „amatori" (în sensul pejorativ al acestui cuvânt). Em. Lasker, de exemplu, lăsa șahul deoparte, deoarece considera mai nimerit ca în anumite perioade să se ocupe de afaceri. De dragul acestor afaceri el, fiind campion mondial, lăsa șahul. Pare de neînțeles, dar așa este. Lasker considera șahul ca o meserie, nu pentrucă nu-l aprecia, ci pentrucă își dădea seama de atitudinea ocrotitoare și filantropică ce domnea în mediul înconjurător

burghez şi se supunea acestei concepţii.

Să luăm un alt maestru dintre cei mari — J. R. Capablanca. In condiţiunile lumii capitaliste el se jena să-şi arate pe faţă dragostea pentru arta şahului şi sublinia că ocupaţia sa principală este diplomaţia sau comerţul, că aproape nu se ocupă deloc de şah, ci numai „joacă şah", atunci când se află în faţa măsuţei de şah.

Dacă ne uităm cine a avut în occident o altă atitudine faţă de şah, dându-i toate forţele sale, îl găsim pe Paul Morphy (1837-1884), dacă luăm drept adevărate mărturiile contemporanilor săi. După cât se pare, el s'a consacrat şahului cu toată pasiunea. Nu trebue însă uitat că Morphy a luat parte la competiţii în total numai doi ani.

In Rusia primul jucător care şi-a închinat întreaga viaţă şahului, care a creat un stil bazat pe o înţelegere profundă a artei şahului, a fost Mihail Ivanovici Cigorin şi despre şcoala şahistă naţională rusă nu se poate vorbi decât începând cu Cigorin. A. D. Petrov (1799-1867) a fost un jucător tare, dar în comparaţie cu Cigorin rolul lui în crearea şcoalei şahiste ruse n'a fost atât de mare.

Cigorin considera şahul aşa cum s'au obişnuit să-l considere şahiştii sovietici. El a servit arta şahului cu desinteres şi abnegaţie. Acesta este meritul cel mai mare al lui Cigorin. Având un talent excepţional şi o deosebită popularitate, el a reuşit — în condiţiile grele din Rusia ţaristă — să dea o concepţie avansată asupra şahului, multor generaţii de şahişti ruşi.

Ar fi însă neadevărat să afirmăm că maeştrii sovietici s'au limitat numai la preluarea atitudinii cigoriniene faţă de şah.

La noi ea este completată de recunoaşterea faptului că şahul este o chestiune de interes general. Pe vremea când se ocupa Cigorin de şah, el constituia un divertisment numai pentru amatori - singuratici. Revista „Şahmatnii Listok" [1]) pe care a editat-o, şi-a încetat apariţia numai datorită faptului că n'a fost posibil să se adune numărul necesar de abonaţi — 250 (!) de şahişti din toată Rusia — pentru a-i asigura regularitatea apariţiei.

In U.R.S.S. joacă şah mii de cetăţeni sovietici şi marele tiraj al revistei noastre de şah se epuizează repede. Dar faptul cel mai important este că atunci când noi, maeştrii sovietici, luăm parte la turnee de

1) Foaia şahistă.

şah, când studiem şahul, noi ştim că aceasta este o chestiune culturală de interes general şi că aducem un folos Statului sovietic. Când luăm parte la concursuri internaţionale şi apărăm cinstea ţării noastre, ne cunoaştem datoria faţă de poporul sovietic, faţă de Partidul Bolşevic, faţă de măreaţa cauză a lui Lenin şi Stalin. In aceasta constă, desigur, deosebirea principală a atitudinii noastre faţă de şah, în comparaţie cu aceea din timpul lui Cigorin.

Urmaşul lui Cigorin, ca atitudine devotată faţă de arta şahului, a fost celălalt mare maestru rus — A. Alehin şi deasemeni A. Nimzovici şi A. Rubinstein, care fuseseră crescuţi în Rusia. Este adevărat că la Nimzovici această atitudine se împletea cu o oarecare tendinţă spre originalitate, spre trucuri, dar totuşi el avea o atitudine cigoriniană faţă de şah. Şi Rubinstein avea oarecari caracteristici specifice, de exemplu calmul excepţional, s'ar putea spune fatalism, credinţa în „scarta şahistă". Aceasta, desigur, nu corespundea atitudinii active şi optimiste faţă de şah pe care o au maeştrii sovietici şi pe care au avut-o într'o măsură însemnată Cigorin şi Alehin.

M. I. CIGORIN

Mihail Ivanovici Cigorin (1850-1908) a fost un talent neobişnuit. Trebue amintit că el a cunoscut şahul abia la vârsta de 16 ani şi după aceasta, timp de 7 ani n'a jucat şah deloc. Intr'un interval de timp foarte scurt (începând din 1873), el a parcurs un minunat drum spre perfecţionare: întâi a devenit cel mai bun jucător din Rusia, apoi unul dintre cei mai tari, dacă nu al doilea jucător din lume.

Cigorin a eşit din rândurile poporului. Bunicul lui a fost soldat, iar tatăl său meşter într'o fabrică de pulbere. Rămânând de mic orfan, el a învăţat la institutul pentru orfani dela Gatcina, iar după aceea a fost

nevoit să lucreze ca mic funcţionar la Petersburg.

Cigorin a progresat în condiţiuni grele. În 1873 a intrat în cafeneaua şahistă Dominik din Petersburg (pe vremea aceea singurul loc unde se adunau şahiştii din Petersburg). În această cafenea, jucând „cu avantaj" sau pe bani şi-a făcut primii paşi în şah Cigorin. (Soartă de neinvidiat a unora dintre şahiştii contemporani din străinătate!).

Dacă în străinătate existau încă în timpul acela mulţi şahişti-profesionişti, Cigorin a fost primul şahist din Rusia care s'a hotărît să-şi consacre toată viaţa şahului, pentru a face glorie şahului rusesc, pentru a-l transforma într'un joc popular, pentru a-şi convinge contemporanii să privească şahul de o manieră nouă, aşa cum merită.

Dealungul activităţii sale şahiste, Cigorin rupe cu vechile păreri şi se străduieşte să realizeze ţeluri mari, pe care şahiştii sovietici le preţuesc îndeosebi. Deşi Cigorin n'a reuşit să realizeze în întregime cele două scopuri principale ale sale: câştigarea întâietăţii mondiale pentru şahul rus şi transformarea şahului într'un joc popular, el a făcut totuşi mult în aceste direcţii.

Pentru a se mişca înainte, pentru a aduce glorie şahului rusesc, Cigorin a trebuit să plece peste graniţă şi să ia parte la turnee internaţionale, la care a obţinut succese remarcabile. Între ele trebue menţionate cele două matchuri ale sale cu W. Steinitz. Cu toate că Cigorin le-a pierdut pe amândouă, înfrângerea lui nu se datorează unei lipse de talent, ci faptului că nu avea suficiente calităţi sportive, calităţi de luptător. În momentele decisive ale luptei, adeseori voinţa lui slăbea şi suferea înfrângeri. Stilul jocului său, conţinutul creator pe care îl aveau partidele sale au fost atât de însemnate, încât cele două matchuri ale sale cu Steinitz trebue clasate printre tezaurele artei şahului.

Mai trebue amintită întâlnirea lui Cigorin cu Tarrasch (1892). Matchul acesta s'a terminat la egalitate, dar dacă ţinem seama de faptul că Tarrasch câştigase pe vremea aceea 7 premii I la 7 concursuri internaţionale consecutive, trebue să considerăm ca foarte valoros rezultatul lui Cigorin în acest match. Cigorin a obţinut un succes minunat şi la turneul dela Hastings (1895). La acest concurs el s'a clasat al doilea, fiind întrecut numai

de tânărul Pillsbury, lăsând în urmă pe toți maeștrii cu faimă ai timpului.

Șahiștii ruși sperau că Cigorin va fi campion mondial. Chiar după pierderea celor două matchuri cu Steinitz, încrederea lor în Cigorin nu scăzuse.

Câteva luni mai târziu s'a desfășurat la Petersburg matchturneul celor patru, în care după prima jumătate, Cigorin a suferit înfrângeri atât de serioase încât devenise clar că el nu va mai putea ajunge niciodată campion al lumii. Lucrul acesta a constituit pentru el cea mai puternică lovitură.

M. I. Cigorin a jucat un rol dintre cele mai însemnate în desvoltarea mișcării șahiste din Rusia. Lui îi revine cinstea de a fi organizat primul campionat național. Cigorin a luptat tot timpul pentru organizarea de concursuri și pentru deschiderea de cluburi de șah. Pentru aceasta el a scris mult, a călătorit prin Rusia pentru a ajuta la organizarea acestor cluburi. și în condițiile grele din Rusia țaristă lucrul acesta nu era tocmai ușor. Pentru a deschide un club de șah trebuiau învinse mari obstacole polițienești, deoarece guvernul țarist avea o atitudine foarte dușmănoasă față de toate cluburile cu caracter cultural.

In 1899 s'a desfășurat la Moscova primul campionat al Rusiei, al cărui învingător a ieșit, desigur, Cigorin. Tot el a câștigat și următoarele două campionate, întâmpinând însă o rezistență mult mai serioasă din partea elevilor săi — șahiștii din noua generație.

Ce a adus nou Cigorin în teoria și în tehnica șahului?

Cigorin a acordat o deosebită atenție muncii sale la revista „Șahmatnîi Listok", în care a publicat multe articole, analize teoretice și în care urmărea lucrările lui Steinitz, verificându-le și găsind adeseori greșeli pe care le critica în paginile revistei. Cigorin a fost primul șahist care s'a ocupat în Rusia de munca analitică. Inaintea lui s'a mai ocupat de aceasta și K. Ianiș, dar analizele lui se limitau numai la domeniul deschiderilor și nu la partida de șah în întregul ei.

Cigorin a fost unul dintre cei mai mari inovatori în domeniul deschiderilor. El a găsit multe lucruri noi în Gambitul Evans, în Partida Italiană și Apărarea celor doi Cai; în Partida Franceză el a elaborat continuarea lui proprie (2 Dd1—e2), după care nu mai rezultă obișnuita Partidă Franceză, ci mai cu-

rând Indiana Veche, cu culorile inversate. Dealtfel, Cigorin este acela care a început să joace Indiana Veche și a elaborat schema acestei deschideri; el a găsit multe lucruri noi și în Gambitul regelui și Partida Spaniolă.

Pentru a putea căpăta o imagine a personalității creatoare a lui Cigorin, trebue înțeles că el căuta adeseori în partidele de șah, excepțiile și nu regulile. Analizând partide, el încerca deobicei să combată ceva, să aducă ceva nou. — o calitate deosebit de prețioasă. Autocritica și critica altor șahiști sunt absolut necesare, căci numai acela care are o atitudine critică față de sine și față de viitorii săi parteneri, poate spera că va analiza bine și va obține succes. Dar Cigorin de multe ori exagera. Trebue să critici mult atunci când te pregătești de concurs și analizezi, dar trebue să ajungi la concluzii obiective atunci când te afli în fața tablei de șah, în sala turneului.

O slăbiciune a lui Cigorin era faptul că nu ținea seama de psihologia partenerilor și nu se interesa suficient de elementul psihologic în lupta șahistă. Urmărindu-și planurile strategice, adeseori Cigorin mergea spre țintă, fără să-și dea seama de intențiile adversarului și fără să ia în considerație pericolul posibil. Iată dece, în momentele decisive ale luptei, i se întâmplau câteodată catastrofe, despre care am mai pomenit, în legătură cu matchurile lui cu Steinitz.

Atitudinea lui Cigorin era uneori subiectivă și față de munca analitică. Adeseori el făcea mai mult polemică cu adversarii lui, decât se străduia să stabilească adevărul pentru a-l prezenta cititorilor.

Dacă examinăm ce fel de deschideri alegea Cigorin, vom vedea că alegerea lor se explică pe deoparte prin stilul lui, dar pe de altă parte prin spiritul lui de contrazicere, prin tendința de a răsturna cu orice preț legile stabilite. De exemplu, în Gambitul Damei s'a considerat întotdeauna că la c6 calul stă bine numai atunci când s'a jucat deja c7-c5. Cigorin însă s'a ridicat împotriva acestui principiu. Apărarea lui în Gambitul Damei constitue o încălcare a acestei „reguli".

Tendința de a introduce ceva nou în șah, de a nu aplica numai dogmele cunoscute, de a fi original și creator, este caracteristica lui Cigorin.

Această problemă de creație este desul de grea și însuși

Cigorin n'a reușit, de exemplu, să rezolve problemele ce și le-a pus în Gambitul Damei. Ideia apărării lui Cigorin este de a lupta în Gambitul Damei (cu negrul), în special cu ajutorul figurilor. Această problemă, a fost rezolvată cu mult mai târziu, de către A. Nimzovici, R. Reti, V. Ragozin, E. Grünfeld și alți maeștri .

Nu mai puțină importanță au creațiunile lui Cigorin în domeniul jocului de mijloc și al finalului.

S. Tarrasch

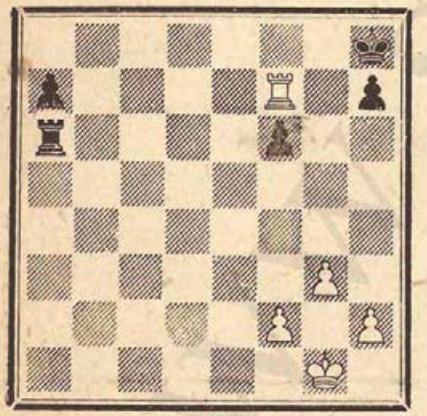

M. Cigorin

Când am văzut pentru prima oară această poziție (din partida Cigorin - Tarrasch. Budapesta 1896), ea mi-a făcut o adâncă impresie. Intr'adevăr, cei doi adversari au material egal într'un final de turnuri: albul are pe flancul regelui trei pioni contra doi, dar negrul are un pion liber pe flancul damei. Apărarea negrului este însă îngreuiată de faptul că regele său este izolat pe linia a 8-a. Era greu de afirmat că albul poate câștiga, dar Cigorin s'a făcut forte să demonstreze lucrul acesta. Trebue subliniat că el a apreciat în mod just posibilitățile ascunse ale poziției încă din jocul de mijloc și a intrat cu bună știință în acest final. Printr'o manevră fină, Cigorin a câștigat partida aceasta. Mai mult decât atât, în faza finală a partidei, când în finalul de turnuri adversarii nu mai aveau decât câte un singur pion liber, el a reușit să ajungă la o nouă poziție interesantă, dovedind forța picnului său trecut. Eu personal, când joc finale de turnuri, îmi amintesc întotdeauna acest sfârșit de partidă și nu doresc să ajung într'o poziție la fel de tragică ca Tarrasch. Este foarte neplăcut să pierzi o partidă, având un număr de pioni egal, ca și să scapi câștigul la alb într'un caz analog.

Cigorin a fost unul dintre cei mai mari maeștri ai atacu-

lui, având o excepţională putere combinativă şi intuiţie în poziţii complicate şi tăloase. El sacrifica nu numai pe baza unui calcul exact, dar şi lăsându-se condus de intuiţia sa şahistă.

La bătrâneţe, fiind greu bolnav, Cigorin n'a mai obţinut succese deosebite în turnee. Dacă era însă vorba de concursuri tematice, cu deschidere obligatorie de gambit, în care totul se decidea prin sacrificii, atacuri şi contra-atacuri, Cigorin rămânea neîntrecut

Să examinăm o poziţie, care dealtfel este bine cunoscută. Tocmai pe exemple cunoscute se pot remarca mai clar, aspectele caracteristice şi particularităţile şcoalei noastre şahiste.

In această poziţie, din prima partidă a matchului cu Steinitz, Cigorin a sacrificat o figură cu frumoasa mutare 19. Cd6:f7! şi după 19... Rg8:f7 20. e5-e6+, Rf7:e6 21. Cf3-e5!, regele negru a ajuns în centrul tablei. In felul acesta, sacrificând un cal „întreg", Cigorin a forţat regele negru să ajungă în centrul tablei, transformându-l în obiect de atac. Astăzi este pe deplin demonstrată corectitudinea acestei combinaţii. Este adevărat că eu nu o pot numi combinaţie, în sensul exact al acestui cuvânt, deoarece aci sacrificiul nu este

W. Steinitz

M. Cigorin

bazat pe un calcul precis, ci decurge din considerarea prin-

M. Cigorin

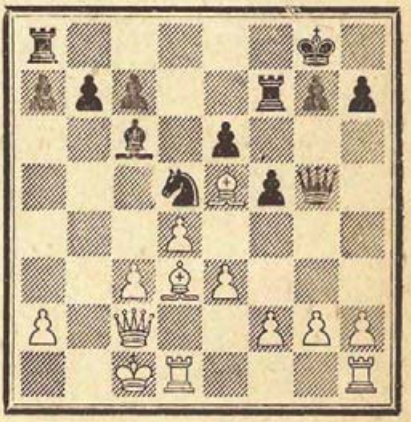

R. Teichmann

cipiilor generale. Dar, fără îndoială, a fost un sacrificiu frumos și Cigorin a făcut nenumărate asemenea sacrificii.

Mai târziu Lasker a demonstrat că această poziție putea fi câștigată și în alt mod, mai liniștit. Calea aleasă de Cigorin este însă creatoare și îi este caracteristică. Ea i-a adus în timpul lui o largă popularitate printre șahiștii din toată lumea.

Următoarea poziție prezintă un mare interes deoarece arată posibilitățile remarcabile ale lui Cigorin în contra-atac. Ea mai prezintă interes și datorită faptului că în timpul acela nimeni nu reușea să obțină asemenea poziții cu negrul în Gambitul Damei. Dacă n'am ști că ea a fost jucată de Cigorin, am putea crede că figurile negre au fost conduse de vreunul din maeștrii contemporani. Ar fi putut fi Ragozin și nici eu însumi nu m'aș da în lături să joc această partidă cu negrele.

Poziția aceasta a survenit în partida M. Cigorin-R. Teichmann (Cambridge - Springs 1904).

Cu mutarea 15...b7-b5! negrul a asigurat o poziție inexpugnabilă calului centralizat dela d5. Este de observat că în acelaș mod își consolida calul în centru (cu ajutorul celor doi pioni la b5 și f5), marele maestru Nimzovici, un sfert de veac mai târziu!

Poziția pare cu șanse de ambele părți, căci după 16. Th1-g1 se amenință 17. g4, cu deschiderea liniei g și atac asupra regelui negru.

Defectul principal al poziției albului constă în poziția „puternică" a nebunului alb la e5, deși de această poziție erau legate toate speranțele albului! La e5 însă, nebunul alb stă prost pentrucă nu poate lua parte la apărarea regelui său, asupra poziției căruia negrul începe un contra-atac energic. Au fost necesare numai patru mutări :

16... Dg5-e7 17. Td1-f1, De7-a3+ 18. Rc1-d2, b5-b4! 19. c3-c4, Nc6-a4 și atacul negrului a devenit imparabil.

Poziția aceasta îmi place mai mult decât precedenta, deoarece, este o poziție din zilele noastre. Maeștrii de astăzi, cu toate că tehnica șahului a progresat foarte mult, nu s'ar fi rușinat să joace o asemenea partidă, ci din contra, ar fi fost mândri de ea. Iar Cigorin a jucat-o acum 45 de ani !

Astfel, în concluzia analizei

creațiunilor lui Cigorin, se pot spune următoarele: Cigorin a fost unul dintre cei mai mari șahiști ruși, un artist al gândirii șahiste și, poate, primul jucător din lume care a avut o atitudine justă față de șah. Cigorin a făcut mult pentru desvoltarea șahului în Rusia și a exercitat o influență mare asupra gândirii șahiste mondiale.

Mihail Ivanovici Cigorin și-a întrecut cu mulți ani epoca. Creațiunile lui vor constitui întotdeauna pentru noi un izvor nesecat de desăvârșire și desvoltare a ideilor șahiste.

*

După Cigorin, cel mai mare șahist rus a fost A. A. Alehin (1892-1946). In creațiunile lui Alehin se îmbinau armonic talentul, caracterul, forțele fizice și pregătirea. Sunt de părere că acestea sunt calitățile care determină succesul unui șahist. Prin forțe fizice trebue să înțelegem forța sistemului nervos, pentrucă în timpul concursului lucrează desigur creierul jucătorului.

Ca maestru al șahului, Alehin a fost un om cu caracter puternic. Este adevărat că el avea slăbiciunile și capriciile lui, dar știa să lupte împotriva lor și să le învingă. De exemplu, înaintea matchului cu Capablanca (1927), Alehin fuma foarte mult. Se știe ce înseamnă pentru un fumător să se lase de tutun. Cu toate acestea, pentru a se simți mai bine din punct de vedere fizic, pentru a-și îmbunătăți forma, Alehin s'a lăsat de fumat. In matchul cu Capablanca, Alehin a jucat mai bine ca niciodată în viața sa.

Pe Alehin l-a cunoscut bine marele maestru Flohr. El povestește că în perioada 1930-34 oriunde s'ar fi aflat Alehin, — la restaurant, la concert sau chiar în hall-ul hotelului, — scotea șahul de buzunar și analiza, căuta mereu ceva nou.

Alehin a fost campion mondial profesionist în înțelesul creator înalt al acestui cuvânt. In viața lui el a jucat, probabil, tot atâtea partide cât au jucat Lasker și Capablanca împreună!

Alehin a fost un jucător cu o putere de combinație excepțională și creațiile lui constitue desvoltarea ideilor cigoriniene. Cred că niciun jucător cunoscut nouă nu a avut o putere de combinație atât de mare. Dar ce constitue esența combinației în șah?

Incă în 1939 am publicat în

revista „Şahmati v SSSR" (Şahul în U.R.S.S.), părerile mele asupra felului cum trebue înţeles cuvântul „combinaţie". Cum de atunci au trecut 10 ani şi nu s'a produs nici-o critică convingătoare, se poate considera că acea definire a termenului „combinaţie" a fost acceptată.

Dela primii paşi, jucătorul de şah se familiarizează cu relaţiile materiale obişnuite care există între figuri. Se ştie că turnul este mai tare decât calul, că nebunul este egal cu aproximativ trei pioni, că un nebun şi 2 pioni egalează un turn, că dama este mai tare decât turnul, etc. Există însă poziţii în care aceste relaţii încetează să mai funcţioneze, poziţii în care, de exemplu, dama se arată mai slabă decât un pion.

Cea mai mare artă a şahistului constă în găsirea posibilităţilor de a aduce partida la o poziţie în care încetează să funcţioneze relaţiile calitative obişnuite între figuri.

Cu mutări simple, lipsite de profunzime, nu se poate ajunge la o asemenea poziţie critică. Calea către astfel de poziţii trece prin sacrificiu şi, deasemenea, întoarecerea la normal trece prin sacrificiu. Adeseori ambele drumuri — dusul şi întorsul — se contopesc într'o singură mutare şi se produce o combinaţie cu o singură mutare.

Alehin vedea cu o neobişnuită perspicacitate sacrificiile care duc forţat la astfel de situaţii, la astfel de poziţii, în care nu mai funcţionează relaţiile normale dintre figuri, şi le vedea fulgerător.

Iată, de exempu, o poziţie dintr'o partidă a lui cu Nimzovici (jucată în 1912).

A. Alehin

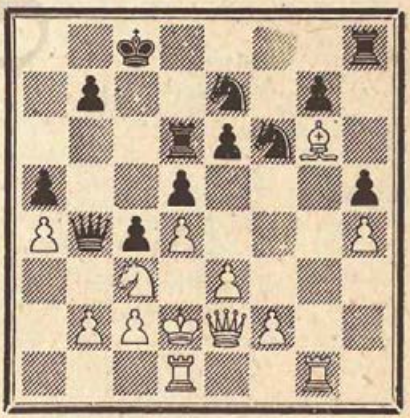

A. Nimzovici

In această poziţie negrul a jucat 20... Td6-b6 întinzând adversarului o cursă bine ascunsă. S'ar părea că nu se

amenință nimic. De exemplu, după 21...C:g6 22. T:g6 negrul nu poate juca 22... D:b2 din cauza răspunsului 23. Tb1 și albul „câștigă" un turn. In realitate însă, mutarea negrului 22... D:b2 este un sacrificiu care creează o situație în care relațiile materiale normale dintre figuri încetează să funcționeze. Dacă albul joacă 23. Tb1, urmează 23... D:c3+ (un nou sacrificiu!) 24. R. c3, Ce4 mat.

Astfel, un nou sacrificiu a dus la un final de mat, adică la „înțelegerea normală" pe tabla de șah. Spre regret, această variantă frumoasă nu s'a jucat în partidă.

In desvoltarea lui Alehin pot fi deosebite trei etape:

Prima etapă este acumularea experienței și desvoltarea puterii combinatorii. Combinația de mai sus cu sacrificiul de turn și de damă este caracteristică pentru prima etapă a desvoltării talentului lui Alehin.

Cu ajutorul talentului său și al caracterului puternic, el a obținut repede succese serioase și a ajuns curând al treilea jucător din lume. Acum trebuia făcut pasul decisiv. In calea lui Alehin spre titlul de campion mondial, stăteau însă Lasker și Capablanca, — doi jucători inteligenți, rutinați și talentați. Ca luptător, ca șahist, prin stilul său, Lasker era mai fin, mai inteligent, mai șiret; Capablanca îl întrecea însă pe Lasker ca talent.

Alehin și-a pus ca scop să-i întreacă pe amândoi acești mari jucători și a reușit. Deoarece Capablanca îl învinsese pe Lasker în 1921, Alehin trebuia să-l învingă pe Capablanca. Pentru a-l întrece însă pe cuban, el era obligat să-și însușească tot ce aduseseră nou în tehnica artei șahului, Lasker și Capablanca. Lasker adusese la o mare perfecțiune arta jocului în poziții simple. Capablanca prefera să joace poziții mai complicate; el era un maestru al jocului de mijloc, dar în a doua jumătate a carierei sale, avea și el tendința spre poziții simple.

Dacă Alehin n'ar fi reușit să-și însușească arta și tehnica lor, în special în poziții simple, el n'ar fi putut să-l învingă pe Capablanca.

Iată o poziție din a 34-a partidă (ultima) a matchului lor.

(Vezi diagrama din pag. 25)

Alehin are un pion în plus, dar materialul extrem de redus face câștigul dificil. Acest

J. Capablanca

A. Alehin

final greu, Alehin a putut să-l câştige. Şi mai înainte, când albul nu avea încă pionul în plus, Alehin a exploatat foarte fin un mic avantaj poziţional, rezultat dintr'o greşeală a lui Capablanca (remarcată mai târziu doar de Lasker) şi a dus partida la acest final şi apoi la victorie.

Deci, a doua etapă a desvoltării lui Alehin a constat în însuşirea stilului clasic, a artei jocului în poziţii simple. Victoria lui asupra lui Capablanca şi câştigarea titlului de campion mondial au constituit o consecinţă firească.

In acelaşi ani, Alehin şi-a însuşit arta pregătirii pentru concursuri. Nu voi ascunde că atunci când a trebuit să mă pregătesc pentru campionatul mondial, primul lucru pe care l-am făcut a fost să studiez cu atenţie articolul introductiv al lui Alehin din cartea matchturneului dela New York 1927. In acest articol Alehin povesteşte cum s'a pregătit pentru matchul cu Capablanca şi face o analiză profundă a valorii lui Capablanca, vorbind în acelaş timp despre gândurile şi planurile sale.

La tablă Alehin era un om atât de deschis, încât atunci când punea la cale vreo combinaţie, nu putea să-şi stăpânească simţurile. In poziţie complicată, după ce făcea mutarea, Alehin se ridica şi începea să se învârte în jurul mesei, ca un uliu.

Mie însumi mi s'a întâmplat să petrec câteva minute grele în timpul partidei cu Alehin, la turneul dela Nothingham 1936. Partida arată cât de îngrijit se pregătea Alehin pentru concursuri.

(Vezi diagrama din pag. 26)

După cum se ştie, această variantă a partidei siciliene a fost jucată de mine împotriva lui G. Levenfiş, trei luni înaintea turneului dela Nothingham şi a fost considerată ca favorabilă negrului. Deaceea,

M. Botvinnic

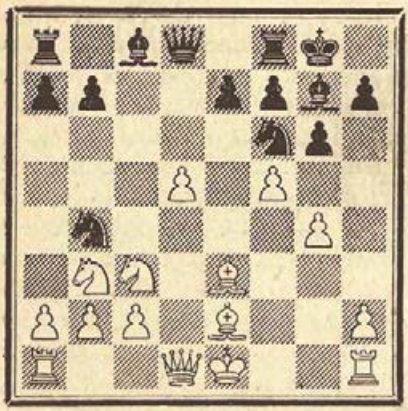

A. Alehin

la început n'am înțeles dece adversarul meu utilizează această deschidere. Dar când s'a ajuns la poziția aceasta, am simțit, după expresia feței lui Alehin, că pusese la cale ceva combinativ. Așa a și fost. Alehin pregătise manevra 13. d5-d6!

Mutarea aceasta nu poate fi văzută de oricare maestru, căci sacrificiul de pion este complet neașteptat, ideia lui este să slăbească punctul f6.

Am reușit să mă descurc din această situație grea, deși nu fără emoții neplăcute. In momentul critic, căutând salvarea, a trebuit să mă gândesc vreo 20 de minute și în timpul acesta Alehin se învârtea în jurul mesei. Concentrându-mi toată voința, am reușit totuși să mă eliberez de puternica presiune „psihologică" și să găsesc eșirea din cursa întinsă.

Dacă în prima și a doua perioadă a desvoltării sale Alehin căuta adevărul în partida de șah, în ultima perioadă (1934-1940), arta lui are o caracteristică nouă, aș spune o atitudine laskeriană față de șah. In anii aceștia Alehin nu se străduia atât să pătrundă în secretele poziției, ci căuta mai mult momentul favorabil pentru a-și surprinde fără greș adversarul pe cale combinatorie, chiar în poziții în care nu existau premize suficiente pentru aceasta.

In această privință caracteristică este a 14-a partidă a matchului Alehin-Euwe (1937).

Furat de atac, albul joacă 17. Dg5, riscând să piardă nebunul din h6, care nu mai are unde să se retragă. A urmat: 17... Cf6-e8 18. Tal-b1, Cd7-c5. Cu această mutare Euwe a evitat inutil complicațiile. Jucând 18... Cb6, el ar fi obținut avantaj (varianta aceasta este dată în cartea mea: „Matchul revanșă Alehin-Euwe").

(Vezi diagrama din pag. 27)

Astfel, împotriva marelui maestru olandez, tactica lui

M. Euwe

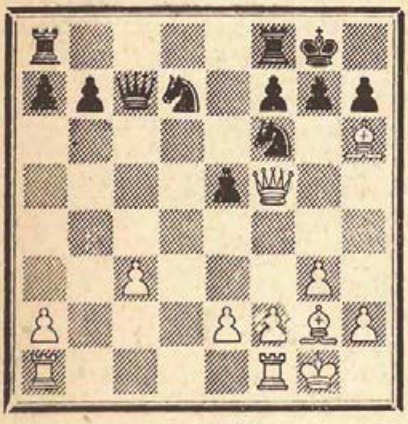

A. Alehin

Alehin a avut succes şi el a obţinut iniţiativa. Dar, în aceeaşi partidă, 5-6 mutări mai târziu, albul a intrat fără motiv în alte complicaţii şi ar fi trebuit să piardă. Alehin ştia probabil cu cine are deaface: Euwe s'a încurcat din nou şi a pierdut.

Desigur, o asemenea concepţie despre creaţiunea şahistă, nu poate satisface pe şahiştii sovietici.

Alehin a obţinut succese din cele mai mari, ca scriitor, analizator şi comentator. In U.R.S.S. au fost editate lucrările lui cele mai mari: cărţile turneelor dela New-York 1924 şi 1927, partidele lui cele mai bune adunate în două volume. Acestea sunt opere minunate, de bază, pe care trebue să le studieze cu atenţie oricine se interesează în mod serios de arta şahului.

Incheind caracterizarea şahistă a lui Alehin, este absolut necesar mai înainte de orice, să arătăm excepţionalele sale calităţi de luptător de turneu, adânca lui pătrundere psihologică în esenţa creaţiunii şahiste şi fenomenala lui putere de combinaţie. Toate acestea au constituit un reflex al calităţilor caracteristice ale şcoalei şahiste ruse.

In acelaş timp trebue să subliniem din nou că poziţiile creatoare ale lui Alehin în ultima perioadă a carierei lui şahiste s'au clătinat într'o oarecare măsură. Departe de Rusia, în condiţiunile din străinătate, el nu putea să nu sufere influenţa destructivă a culturii burgheze decadente.

*

Să trecem acum la perioada sovietică a desvoltării artei şahului.

In faţa tinerilor şahişti sovietici a fost întotdeauna deschisă o cale largă spre perfecţionare. Cluburile de şah, cercurile din şcoli, din fabrici, colhozuri şi instituţii, toate a-

cestea au deschis şi deschid posibilităţi nelimitate pentru desvoltarea creatoare. Dacă un tânăr şahist începe să promită, el este îndrumat cu deosebită grijă şi atenţie. Se ştie, de exemplu, că la Leningrad a apărut un jucător de prima categorie în vârstă de 12 ani: Boris Spasski. Acest tânăr şahist este înconjurat de grija generală şi are toate posibilităţile de a învăţa bine la şcoală şi de a-şi desvolta talentul şahist. Aceasta se poate realiza numai într'o ţară socialistă.

Cred însă că chestiunea nu se reduce numai la acele condiţiuni favorabile în mijlocul cărora se desvoltă talentele noastre şahiste. Ea constă şi în acea atitudine deosebită faţă de şah, care este caracteristică şahiştilor sovietici. Noi preţuim foarte mult posibilităţile pe care ni le oferă Statul nostru, Guvernul, Partidul nostru bolşevic. Ne cunoaştem răspunderile şi deaceea încă niciodată în istorie şahul n'a fost studiat cu atâta seriozitate, n'a fost jucat cu atâta energie, cum joacă astăzi maeştrii sovietici. Pentru noi şahul este însăşi viaţa creatoare! Deaceea şi obţinem rezultate atât de frumoase.

Un rol important în transmiterea experienţei şcoalei cigoriniene tinerilor maeştri, au avut-o reprezentanţii generaţiei vechi a maeştrilor ruşi, printre care trbue amintiţi în primul rând P. Romanovski, G. Levenfiş, A. Ilin-Jenevski, V. Nenarokov, I. Rabinovici şi N. Grigoriev. Un rol important în formarea gustului artistic al maeştrilor sovietici, au jucat A. Troiţki şi L. Kubbel.

Ce trăsături caracteristice au preluat şahiştii sovietici dela maeştri atât de mari ca Cigorin şi Alehin? Ca să nu fim înţeleşi greşit, trebue să spunem că noi am studiat, desigur, şi creaţiile unor jucători ca Nimzovici şi Rubinstein, Lasker, Capablanca şi ale altor maeştri, dar că cea mai mare influenţă asupra desvoltării şcoalei sovietice au avut-o Cigorin şi Alehin.

Dela Cigorin am luat o serie de idei de deschidere, care sunt răspândite astăzi de către şahiştii sovietici în toată lumea şahistă.

Maeştrii sovietici au luat de la Cigorin tehnica înaltă; în acest domeniu noi învăţăm şi vom învăţa dela Cigorin. Tot dela el am luat şi străduinţa către obţinerea iniţiativei. Şahul este jucat de oameni cu ca-

racţere diferite, unii mai activi, alţii mai liniştiţi — dar între maeştrii sovietici, nu se ştie dece, nu sunt deloc oameni „liniştiţi". In general ne străduim spre iniţiativă, spre atac, iar în apărare — spre contra-atac.

Intr'un articol, marele maestru Levenfiş, apreciind realizările mele creatoare, a considerat ca o lipsă faptul că ocolesc poziţiile pasive. Trebue să recunosc că într'adevăr le ocolesc. Cred însă că lucrul acesta este în perfectă concordanţă cu stilul şahiştilor sovietici, cum a fost caracteristic şi pentru stilul lui Cigorin şi Alehin. Se înţelege, dacă apărarea pasivă este singura cale justă, şahiştii sovietici n'o ocolesc. Dar când ne pregătim pentru partidă, când ne propunem anumite scopuri de creaţie, când vrem să realizăm la tablă ceva artistic, ne gândim mai înainte de orice la iniţiativă, la atac, la contra-atac şi nu la apărarea pasivă.

Dela Alehin şahiştii de astăzi au luat calităţile de luptător ale maestrului de şah. La niciun alt jucător, probabil, nu se pot găsi un număr atât de mare de partide câştigate în momentul decisiv al luptei, ca la Alehin. Dela Alehin se poate învăţa considerarea psihologică a partidei de şah şi chiar auto-critica creaţiei, deşi în această direcţie maeştrii sovietici au mers şi mai departe. Am învăţat dela Alehin şi arta pregătirii, deşi şi în acest domeniu maeştrii sovietici l-au întrecut. Insfârşit, cel mai important, ne străduim să-l egalăm pe Alehin în puterea cominativă. Pentru aceasta utilizăm o serie de metode, la baza cărora se află perfecţionarea în domeniul analizei şi experienţa luptei în poziţii complicate.

La activul şahiştilor sovietici trebue pusă studierea metodelor de pregătire. Cum am observat mai înainte, Lasker şi Alehin aveau metodele lor de pregătire, dar ele n'au fost publicate. In Uniunea Sovietică sistemul de antrenament elaborat este la îndemâna tuturor şi se poate presupune că majoritatea maeştrilor U.R.S.S. îl aplică atunci când se pregătesc pentru turnee.

Bazele acestui sistem constau în pregătirea deschiderilor, în antrenamentul sportiv, în îndepărtarea hotărîtă a diferitelor lipsuri. Tot aici intră şi problemele legate de regimul de turneu.

In ce constau principiile şco-

lii noastre? Mai înainte de orice este vorba despre atitudinea ştiinţifică faţă de şah. Prin aceasta se subînţelege atitudinea realistă faţă de şah şi atitudinea critică faţă de creaţie, faţă de propria muncă. Acestea au devenit un principiu. Deaceea maeştrii sovietici se află fără încetare în căutare de lucruri noi, deschizând alte drumuri în domeniul teoriei şi practicei şahului. Dacă, de exemplu, unii maeştri din trecut jucau aceleaşi deschideri ani la rând, noi abordăm această chestiune cu totul altfel. Când studiem un sistem de deschidere oarecare, îi întipărim „o nouă tehnică de producţie" şi întrebuinţăm un sistem sau altul numai atâta timp cât aduce foloase, iar după aceea îl trecem la arhivă şi începem cercetări pentru găsirea unei noi „arme".

Un exemplu clasic al unei asemenea atitudini creatoare faţă de practica şahului, îl poate constitui sistemul marelui maestru I. Boleslavski în varianta deschisă a partidei spaniole legată de mutarea 9...Nf8-c5. După ce am scos din arhivă în 1941 vechea mutare 9... Nc5, Boleslavski a „răsturnat-o", demonstrând că în această variantă cunoscutul sacrificiu al Damei este favorabil albului şi nu negrului, cum era considerat de multe autorităţi din străinătate. Încă în 1942, în campionatul Moscovei, Boleslavski a reuşit să câştige partida la Ragozin, cu această variantă.

Sistemele analizate de maeştrii sovietici sunt atât de profunde şi se deosebesc atât de mult de regulile stabilite, încât la prima vedere se pare că ele pot fi uşor răsturnate. Din această cauză asemenea sisteme pot fi jucate de multe ori, ele dovedindu-se foarte viabile.

Într'adevăr, cu toate că am analizat timp de două săptămâni varianta lui Boleslavski, eram cât pe-aci să pierd împotriva lui Sverdlovsk (1943), când am riscat să joc această variantă cu negrul.

Caracteristică deasemeni pentru maeştrii sovietici este repeziciunea cu care se răspândeşte o experienţă favorabilă. Victoria marelui maestru Smîslov în prima partidă a matchului prin radio U.R.S.S.-USA (1945), asupra lui Reshevski, se explică în parte prin faptul că marele maestru american nu cunoştea analizele maeştrilor sovietici. Este interesant de amintit că pentru primele

25 de mutări, Smislov a utilizat mai puțin de 6 minute, în timp ce Reshevski se afla deja în mare criză de timp. Este adevărat că după analize ulterioare, verificate într'o serie de partide prin corespondență, s'a văzut clar că sistemul lui Boleslavski nu este chiar atât de periculos pentru negru; acum marele maestru sovietic a propus o nouă continuare — 17. Tf2, care pune în fața negrului noi probleme.

In nici-o școală șahistă nu a existat o tehnică a deschiderilor atât de fină ca a maestrilor sovietici. Astfel, în 1935, am avut ocazia să câtig o partidă împotriva marelui maestru R. Spielmann, în apărarea Caro-Kann, în 11 mutări, într'o variantă pe care Spielmann „o pregătise special" pentru întâlnirea cu mine.

Unul dintre sistemele bine pregătite, care determină nu numai desfășurarea deschiderii ci și conținutul viitor al jocului de mijloc, a fost acela pe care l-am aplicat împotriva lui Capablanca, la turneul dela Amsterdam 1938.

(Vezi diagrama din coloana 2-a)

Diagrama prezintă poziția după a 26-a mutare a albului. Albul domină centrul și flancul regelui. Negrul are avantaj pe flancul damei, dar calul negru dela b3 este izolat de teatrul principal de „operații militare". In această partidă albul a reușit să capete după 26... Te8:e6 27. f5:e6, Rg8-g7 28. Df2-f4, Da4-e8 29. Df4-e5, un atac imparabil.

Este necesar să amintim că această poziție, survenită în jocul de mijloc, n'a apărut întâmplător: ea a fost urmarea logică a unui sistem de deschidere bine gândit.

In anii următori acest sistem a fost aplicat în partidele:

J. Capablanca

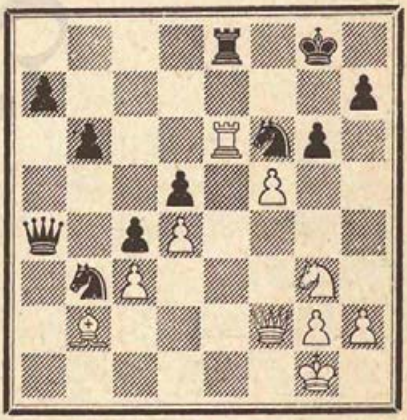

M. Botvinnic

Reshevski-Fine (1941), Botvinnic-Alexander (1946), Euwe-Denker (1946), Toluș - Keres (1946), Reshevski-Steiner (1946) și altele. Cu toate acestea, sis-

temul mai necesită analize şi verificări practice.

Iată acum unul din exemplele cele mai reuşite de pregătire în deschidere.

In 1940, la Moscova, V. Mikenas a câştigat împotriva mea cu albul, într'o variantă tăioasă a apărării Nimzovici. Imediat după aceea s'au început cercetările teoretice şi maestrul moscovit V. Simaghin a găsit aproape cel mai just plan de joc pentru negru. Pe de altă parte, şi eu am găsit calea justă; după cât se pare varianta a fost studiată şi de Keres. A fost o muncă creatoare „colectivă", dar cu oarecari „lipsuri", căci fiecare şi-a pregătit analizele în secret.

M. Botvinnic

P. Keres

In partida mea cu Keres (Leningrad 1941), a urmat 10.... c5:d4 (deschizând linia „c" pentru atacul frontal asupra regelui alb) 11. Dc3:d4, Cb8-c6 12. Dd4-a4 Nc8-f5 (prinzând poziţia regelui alb şi din flanc; albul nu mai are apărări satisfăcătoare). Astfel, au fost necesare în total 3-4 mutări pentru a lămuri această poziţie. Şi, până la această partidă, „teoreticienii" considerau varianta ca favorabilă albului!

Există poziţii în care găsirea primei mutări este mai dificilă decât calcularea unei variante forţate de 10-15 mutări în altă poziţie. Aplicând sisteme de deschidere ca cele din partida cu Keres, pot fi obţinute rezultate bune.

Spre regret, în cazul acesta totul s'a redus la o singură partidă; ea a fost atât de convingătoare încât nimeni n'a mai riscat să joace această variantă, deşi poate fără o justificare deplină.

Exemplul următor este caracteristic şi indică drumul pe care se va desvolta talentul creator al şahiştilor sovietici. Este necesar să se înţeleagă că şahiştii sovietici nu caută sisteme simple în deschidere, ci caută să elaboreze astfel de sisteme de deschidere în care

totul să fie complicat, original şi nou. Aceasta, desigur, n'are nimic comun cu tendinţa spre o nejustificată originalitate cu orice preţ.

Ce ajută maestrului să se orienteze în condiţiunile unui joc de mijloc complicat, care rezultă din aplicarea sistemelor de deschidere moderne?

In primul rând, o pregătire serioasă (în care partidele de antrenament joacă un rol important); în al doilea rând, simţul poziţional. Aci nu este vorba despre simţul poziţional „clasic", care se bazează pe înţelegerea principiilor „generale", ci despre un simţ poziţional bazat pe aprecierea corectă a poziţiilor concrete, analizate în procesul de pregătire.

(Vezi diagrama din coloana 2-a)

Poziţia aceasta din partida mea cu Denker (matchul prin radio-U.R.S.S.-USA, 1945), pare destul de fantastică: aproape tot flancul regelui negru este distrus, centrul de pioni nu mai există, lipseşte un pion şi poziţia regelui negru este destul de ameninţată.

In realitate, regele negru se află într'un adăpost destul de sigur pe flancul damei, iar pionul central alb dela d4 constitue un obiectiv uşor de atacat.

M. Botvinnic

A. Denker

Jucând la momentul oportun c6-c5, negrul deschide diagonalele pentru nebunii săi, după care poziţia regelui alb s'a arătat a fi foarte precară. Avantajul material al albului n'are mare importanţă, deoarece până la final mai este încă mult. Când a survenit această poziţie în timpul partidei, mulţi maeştri au considerat-o ca destul de dificilă pentru negru, şi numai peste 5 mutări poziţia albului a fost disperată, deşi — la prima vedere — Denker n'a făcut nici-o greşeală.

Poziţia următoare este deasemeni foarte interesantă; ea a rezultat din Indiana Veche. Vă

amintiți, desigur, că această apărare a început să fie jucată încă de Cigorin, dar numai maeștrii sovietici au reușit să o aducă la nivelul sistemului de deschidere de astăzi (în înțelegerea actuală a acestui cuvânt). In Indiana Veche, maeștrii noștri au desfășurat o mare activitate teoretică și în ultimii ani au jucat zeci de partide cu această apărare.

D. Bronstein

A. Zita

In partida aceasta (Zita-Bronștein, Moscova - Praga 1946), inițiativa negrului a devenit amenințătoare. Nici aci negrul n'are centru de pioni, dar lucrul acesta este pe deplin compensat de colaborarea armonică a tuturor figurilor. Lovitura 17... Ta8:a1 18. Tb1:a1, urmată de 18... Cg4:f2! (nu se poate juca 19. R:f2, C:b3, nici 19. D:f2, Cd3!) a dus repede pe alb la catastrofă.

Interesant este faptul că Bronștein a câștigat în același match și la Pachmann, cu o combinație asemănătoare.

In încheiere, o poziție la care ar fi putut să viseze M. I. Cigorin. Ea a survenit în partida Euwe-Smislov (Moscova 1948).

V. Smislov

M. Euwe

Ultima mutare a negrului a fost 8... Cf6-d7, ceeace înseamnă că fără să-și termine mobilizarea forțelor, negrul începe niște manevre „straniî cu o figură deja desvoltată. De observat că albul are un centru de pioni „ideal" și își poate aduce în joc cu ușurință

toate figurile. Mai mult decât atât, negrul va trebui să se despartă de nebunul său din g4 şi să acorde albului avantajul perechii de nebuni! Şi cu toate acestea, poziţia negrului este pe deplin viabilă şi el poate începe acţiuni ofensive împotriva centrului alb.

Dece oare principiile poziţionale comune s'au dovedit nesatisfăcătoare în cazul acesta? Fondul chestiunii stă în faptul că albul a trebuit să piardă timp pentru a ocupa centrul cu pionii; această circumstanţă, ca şi poziţia expusă a damei, permit negrului să câştige un tempo decisiv pentru desvoltarea contra-iniţiativei!

Mulţi maeştri au avut înainte o atitudine critică faţă de acest sistem, dar practica constitue singurul criteriu pentru stabilirea adevărului. Marele maestru Smîslov a jucat multe partide cu această variantă şi cred că acest sistem a intrat pentru mulţi ani în practica şahului.

Sistemul acesta ne face să revizuim şi să apreciem de o manieră nouă principiile — pare-se acceptate — ale luptei poziţionale.

Intrecerea şcolii şahiste sovietice cu cea străină a fost istorică. Incă în 1933 a sosit în U.R.S.S. marele maestru Flohr, care reprezenta pe atunci R. Cehoslovacă şi era primul candidat la titlul de campion mondial, ca examinator, pentru a verifica forţa şahiştilor sovietici. Pe atunci jucau în apus maeştri remarcabili ca Lasker, Capablanca, Alehin, Rubinstein, Nimzovici, iar atitudinea faţă de maeştrii sovietici era destul de sceptică. Chiar în 1933-34 însă, tânăra şcoală şahistă sovietică a trecut examenul internaţional.

De atunci au trecut 15 ani. Care sunt realizările?

Astăzi şahul în străinătate se află într'o situaţie jalnică. El trece printr'o criză grea, care este caracteristică pentru întreaga cultură capitalistă. In zilele noastre, în ţări ca Marea Britanie, USA, Franţa, Italia, Olanda, n'a apărut niciun maestru tânăr de mare talent. Astăzi în aceste ţări se observă un regres al artei şahului.

Cu totul altfel se prezintă lucrurile în ţările de democraţie populară, unde şahul, alături de celelalte forme ale culturii, se bucură de sprijinul Statului. Este de aşteptat ca în timpul cel mai apropiat, rândurile maeştrilor tineri să se mărească.

La noi în Uniunea Sovietică,

niciodată până acum n'au fost atât de mulţi mari maeştri şi tineri talentaţi. Dacă înainte maeştrii sovietici au învăţat de la marii maeştri străini (să înveţi este în general necesar şi noi nu ne dăm înapoi să învăţăm şi în viitor dela maeştrii străini, dacă în creaţiunile lor va fi ceva preţios), acum s'a ajuns la o situaţie inversă: maeştrii străini doresc să ajungă la Moscova, pentru a se întâlni cu şahiştii sovietici. Ei studiază cu atenţie literatura noastră şahistă (partidele şi sistemele de deschidere din turneele sovietice. Când maeştrii sovietici pleacă în străinătate, ei constată că creaţiunile lor sunt studiate acolo cu atenţie şi sunt destul de bine cunoscute.

Astfel, într'o scurtă perioadă de timp — 15 ani — şahiştii sovietici s'au transformat din „elevi" în profesori. Dar noi nu trebue să ne oprim la ceeace am realizat; toate forţele noastre trebue să se concentreze spre desvoltarea şahului de masse, spre creşterea cât mai rapidă a reţelei de cluburi de şah, spre editarea de noi cărţi de şah şi întărirea organizaţiei şahiste sovietice.

Trebue să răspândim şi în viitor şahul, în lungul şi în latul ţării noastre, atrăgând spre practicarea lui noi grupuri de muncitori, atât dela oraşe cât şi dela sate. Cei mai buni maeştri ai noştri trebue să joace şi mai tare şi să creeze şi mai multe valori artistice, pentru gloria patriei noastre, a poporului sovietic, a partidului bolşevic şi a marelui Stalin.

Partide alese

1926 — 1946

www.sfere.ro

www.stere.ro

La începutul anului 1926 nu eram un novice în șah, deși experiența mea de turneu de doi ani nu era cine știe ce mare.

In semifinalele campionatului orașului, la care au luat parte jucătorii de prima categorie din Leningrad, am reușit să obțin rezultate destul de bune.

Pentru a intra în finala campionatului, era necesară câștigarea primului loc „curat“ [1], în turneul preliminar. Făcând o singură remiză și câștigând celelalte partide, am mers mult timp pe locul al doilea, deoarece concurentul meu, un jucător de prima categorie, câștigase toate partidele. Partida decisivă cu el a durat în jurul a 13 ore și s'a terminat cu înfrângerea lui. Astfel am reușit să intru în campionatul Leningradului.

1. Adică fără a fi la egalitate de puncte cu alt jucător (N. T.).

Datorită „inerției“ am început bine și campionatul, câștigând primele 5 partide. Dar după aceea pierzând la maestrul I. Rabinovici, am împărțit cu el locurile 2-3. Primul s'a clasat, ia jumătate de punct avantaj, maestrul A. Ilin-Jenevski.

In toamna anului 1926, echipa selecționată a sindicatelor din Leningrad a plecat în Suedia pentru un match cu selecționata orașului Stockholm.

In matchul Leningrad-Stockholm a trebuit să joc cu G. Stoltz, astăzi un maestru internațional cu experiență. Pe vremea aceea, G. Stoltz era numai unul dintre tinerii șahiști talentați, dar cu toate acestea, suedezii au fost mirați când prima partidă s'a terminat remiză, iar în a doua Stoltz a fost învins (vezi partida Nr. 1).

Rezultatul general al matchului a fost 12½ : 11½ în favoarea echipei Leningradului.

Tot în 1926 am început să colaborez la revista „Şahmatnîi Listok". Fiind invitat de unul dintre organizatorii revistei, S. Vainştein, am comentat câteva partide.

MATCHUL LENINGRAD-STOCKHOLM

Noembrie

Nr. 1 GAMBITUL DAMEI

M. Botvinnic	G. Stoltz
1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4	e7—e6
3. Cb1—c3	Cg8—f6
4. Nc—1g5	Nf8—e7
5. e2—e3	0—0
6. Cg1—f3	b7—b6

Această apărare (cu mutarea prealabilă 6... h6) a fost deseori jucată de J. Capablanca, fiind după aceea utilizată de către S. Tartakower, V. Makogonov şi I. Bondarevski. Ştiam că aci se recomandă să se joace 7. cd, dar pe vremea aceea în deschidere mă străduiam, în primul rând, spre desvoltarea figurilor.

7. Ta1—c1	Nc8—b7
8. Nf1—d3	Cb8—d7
9. 0—0	Cf6—e4

Un alt plan de joc pentru negru era 9... c5 10. De2, cd. 11. ed, dc 12. N:c4, izolând pionul alb d4. Planul ales de G. Stoltz, pare mai natural.

Albul a făcut mutarea următoare fără să stea mult pe gânduri. Astăzi, probabil, aş prefera 10. Nf4, evitând simplificările şi creînd negrului greutăţi în legătură cu ameninţarea 11. cd, ed 12. N:c7, D:c7 13. C:e4.

10. Ng5:e7	Dd8:e7
11 c4:d5	e6:d5
12. Cc3:e4	

O greşeală în calcularea combinaţiei. Este adevărat însă că negrul are deja o partidă bună, căci mutarea f5 nu poate fi împiedicată, de exemplu: 12. Nb1, f5 13. C:e4, fe 14. T:c7, ef 15. T:b7, Dg5 16. g3, Dg4 17. Rh1, Tf6 18. Tg1, Th6 19. Df1, Th3.

12. ...	d5:e4
13. Tc1:c7	Nb7—c8

Când am început combinaţia, luasem în consideraţie continuările 13... Nd5, sau 13... Tb8. In ambele cazuri albul câştiga prin 14. Ce5. Mutarea simplă, dar tare, făcută de Stoltz, n'am observat-o.

14. Nd3—b5

Aceasta mi s'a părut cea mai bună şansă; în realitate corect ar fi fost 14.Ne2!, Dd6 15.Dc1, ef 16.N:f3, Na6 17.N:a8, N:f1 18.T:a7, câştigând un al treilea pion pentru cal.

14. . . . e4:f3

Negrul lasă să-i scape tot avantajul. Trebuia jucat 14... Dd8 15. T:c8, T:c8, rămânând cu calitatea în plus.

15. Dd1:f3 De7—d6

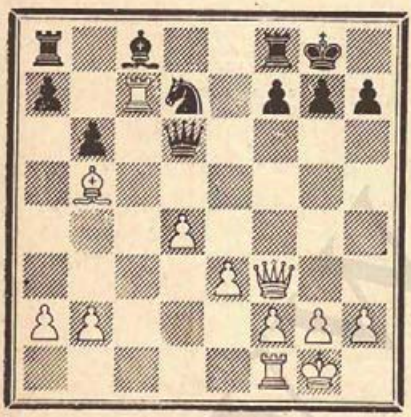

O mutare tentantă, după care însă negrul pierde forţat. Cel mai bine ar fi fost totuşi 15... Tb8, deşi şi în cazul acesta după 16. Dc6, Td8 17.T:a7 albul ar fi avut trei pioni pentru figură şi presiune puternică.

16. Df3—c6! Dd6—b4

Negrul găseşte o apărare ingenioasă. Dacă 16... D:c6, atunci 17.N:c6 şi albul recâştigă figura, rămânând cu doi pioni în plus.

17. Dc6:a8 Nc8—a6

Poanta ! La 18.Dd5, negrul joacă 18... Cf6, urmat de 19.. N:b5. Intenţiile negrului nu sunt sortite însă să se realizeze.

18. Da8:f8+ Cd7:f 8
19. Nb5:a6 h7—h5

Negrul este neputincios, fiind redus la o apărare pasivă.

20. Tc7 : a7 Db4 : b2
21. Na6—c4 C f8—e6
22. Nc4—b3 h5—h4
23. d4—d5 Cc6—d8

Dacă 23...Cc5, atunci 24.d6, C:b3 25.Ta8+, urmat 26.d7.

24. Ta7—d7 Db2—f6
25. h2—h3 b6—b5
26. e3—e4 Rg8—h7
27. e4—e5 Df6—b6
28. Tf1—e1 b5—b4
29. e5—e6 f7 : e6
30. d5 : e6 Cd8 :e6

31. Te1:e6 şi peste câteva mutări negrul a cedat.

Toată iarna am învățat cu sârguință la școală, pe care trebuia s'o termin în primăvară. La sărbătorirea zilei de 1 Mai, a sosit la Leningrad echipa selecționată a Moscovei. In matchul Leningrad-Moscova, a trebuit să joc la masa a 5-a împotriva lui N. Grigoriev, un participant experimentat al campionatelor U.R.S.S. In prima partidă am reușit să câștig (vezi partida Nr. 2), iar a doua partidă am remizat-o, după o apărare dârză.

Terminând o lună mai târziu școala, am obținut permisiunea de a concura la examenul de admitere al unei școli superioare, dar nu m'am putut folosi de ea, pentrucă nu aveam decât 16 ani și se cereau 17 ani împliniți. A trebuit să mă împac cu ideia că va trebui să pierd un an întreg de studii, dar în schimb ... să joc mai mult șah!

In timpul verii am luat parte la un turneu foarte tare, cu șase jucători, disputat la Leningrad. Pierzând la maestrul P. Romanovski, a trebuit să-i las lui primul loc, rămânând al doilea.

Primul turneu mare la care am luat parte a fost campionatul U.R.S.S., care a avut loc la Moscova în 1927.

In acest campionat am intrat din întâmplare, fiindcă nu eram decât unul dintre candidați [1]), dar am avut noroc deoarece câțiva dintre participanții de bază au renunțat să joace în campionat.

Partida cu V. Ragozin (Nr. 3) poate să dea cititorului o idee asupra felului cum eram pregătit pentru campionatul U.R.S.S.

In campionat au luat parte 21 jucători. Pentru mine, un jucător încă neexperimentat, a fost un turneu greu. Am pierdut patru partide, dar cu toate acestea am depășit cu 2½ puncte norma de maestru, împărțind locurile 5-6.

1. Adică făcea parte din jucătorii de rezervă (N. T.).

La 20 Octombrie 1927, după câştigarea partidei la I. Rohlin (cu acest punct a fost depăşită norma de maestru), un grup de jucători din Leningrad (după cât îmi aduc aminte, printre ei se aflau A. Model, A. Perfiliev şi V. Alatorzev) m'au dus într'o sală alăturată (turneul se desfăşura în Casa Sindicatelor) şi au început să mă „salte" pe braţe. Aşa era tradiţia „consacrării" ca maestru.

Trei partide din acest campionat — cu I. Rabinovici, V. Nenarokov şi A Ilin-Jenevski Nr. 4, 5 şi 6) — sunt, probabil, tot ce am obţinut mai bun în turneu.

MATCHUL LENINGRAD - MOSCOVA

Mai

Nr. 2 Apărarea Indiană nouă

	M. BOTVINNIC	N. GRIGORIEV
1.	d2—24	Cg8—f 6
2.	c2—c 4	e7—e 6
3.	Cg1—f 3	b7—b6
4.	g2—g3	Nc8—b7
5.	Nf1—g2	Nf8—b4+
6.	Nc1—d2	Nb4 : d2+
7.	Dd1 : d2	0—0
8.	0—0	d7—d6
9.	Dd2—c2	...

Varianta aceasta a survenit de nenumărate ori în partide de turneu. Pe vremea aceea, jucam întotdeauna la mutarea a treia Cf3 şi studiasem toate subtilităţile continuărilor care derivau din mutarea aceasta.

Dacă albul joacă direct 9. Cc3, atunci urmează 9... Ce4 şi negrul împiedică înaintarea pionului „e". După mutarea din partidă, 9. Dc2, la 9... Ne4 urmează 10. Db3, urmat de 11. Cc3.

9	...	Cb8—d7
10.	Cb1—c3	Dd8—e7
11.	c2—e4	e6—e5
12.	Ta1—d1	g7—g6

Negrul apără punctul f5 împotriva pătrunderii posibile a calului alb, pregătind în acelaş timp înaintarea viitoare a pionului „f".

13.	T f1—e1	c7—c6

Necesar. Într'adevăr, activitatea nebunului b7 se micşorează simţitor, în schimb se lichidează total ameninţarea permanentă Cd5.

14. b2—b3 Cf6—e8
15. Dc2—d2 Ta8—d8
16. Ng2—h3 f7—f6
17. Dd2—h6 . . .

Lăsându-se tentat de o mică cursă, anume 17... Dg7 18. D:g7+, R:g7 19. N:d7, T:d7 20. de cu câștigul unui pion, albul nu se arată la înălțimea situației. Planul just era 17. Ch4, urmat de f4, după care avantajul albului ar fi fost real.

17. . . . Ce8—c7
18. Cf3—h4 Tf8—f7

Negrul ar fi trebuit să continue cu 18... Ce6, forțând 19. N:e6+, căci la 19. d5 urmează nu 19... Cd4 din cauza 20. Ce2!, ci 20... Cg5!, închizând dama albă.

19. d4—d5

Nu 19. f4, ed! 20. T:d4, d5.

19. . . . c6 : d5
20. Cc3 : d5 Nb7 : d5

Numai așa! Dacă 20... C:d5 21. cd, Cf8 22. Tc1, albul ar fi căpătat o poziție câștigată.

21. c4 : d5 Td8—f8
22. Td1—d2 f6—f5

O greșeală care duce la pierdere. După 22... a5 și 23... Cc5, negrul ar fi egalat fără greutate jocul.

23. e4 : f5 g6 : f5
24. Dh6—h5

(Vezi diagrama din col. II)

24. . . . f5—f4

Nu observă pierderea calității, dar negrul era pierdut oricum, căci punctul f5 nu poate fi apărat. La 24... Cf6 ar fi urmat 25. Dg5+, Tg7 26. C:f5 cu câștigul unui pion, iar la 24... De8 25. N:f5! (25. C:f5, T:f5), T:f5 26. Dg4+ și câștigă.

25. Ch4—f5 Tf7 : f5
26. Nh3 : f5 Cd7—f6
27. Dh5—h6 Rg8—h8

Dacă 27... Cf:d5, atunci 28. T:d5, T:f5 (28... C:d5 29. Ne6+) 29. T:d6 și negrul pierde.

28. Te1 : e5! d6 : e5

La 28... D:e5 urmează 29. D:f8+, Cg8 30. Df7, Cf6 și chiar 31 Td1

29. d5—d6 De7—d8
30. d6 : c7 Dd8 : d2
31. Dh6 : f8 + Cf6—g8
32. c7—c8D Negrul cedează.

TURNEUL DE ŞASE DELA LENINGRAD

Iulie

Nr. 3. Partida franceză

M. Botvinnic		V. Ragozin
1.	e2—e4	e7—e6
2.	d2—d4	d7—d5
3.	Cb1—c3	Nf8—b4
4.	e4—e5	f7—f6

După cum se ştie, mai tare este aci 4...c5! cu un joc aproape satisfăcător pentru negru. Pe timpul acela însă, nu se ştia încă lucrul acesta şi toţi se aflau sub impresia partidei Lasker - Maroczy (New-York 1924) în care după 4...c5, albul a căpătat avantaj.

5.	Cg1—f3	c7—c5
6.	a2—a3	Nb4—a5

Nu este mai bine 6...cd 7. ab, dc, din cauza mutării lui V. Rauzer 8.Nd3, — cu un joc excelent pentru alb. Acum, în comparaţie cu partida Reshevski-Botvinnic (Moscova 1936), s'a jucat deja Cf3 şi f7-f6, ceeace fără îndoială este în favoarea albului.

7.	b2—b4	c5 : b4
8.	Cc3—b5	Cb8—c6
9.	a3 : b4	

Clarifică dintr'odată situaţia. La 9... N:b4+ urmează 10. c3, Ne7 11. Na3 cu poziţia grea pentru negru. Deaceea V. Ragozin a preferat să retragă nebunul.

9.	. . .	Na5—c7
10.	c2—c3	Cg8—e7

Rău era 10... fe, din cauza 11. C:e5, Cf6 (N:e5 12. de, C:e5 13. Nf4) 12. Nf4!; nu este mai bine nici 10... f5 11. Na3! cu ameninţarea 12. Cd6+

11.	e5 : f6	g7 : f6
12.	Nf1—d3	0—0
13.	0—0	Nc8—d7

Nu se putea juca 13...e5 din cauza 14.C:c7, D:c7 15.b5!, e4 (15... Cd8 16. de, fe 17. b6! etc.) 16. bc, bc 17. Nc2, ef 18. D:f3, în avantajul clar al albului. In cele ce urmează, negrul se străduieşte cu dârzenie să împingă pionul „e", dar aceasta nu face decât să-i grăbească înfrângerea. Era de considerat 13...Nb8.

14.	Nc1—b6	Tf8—f7
15.	Dd1—d2	e6—e5
16.	d4 : e5	. . .

Era posibil şi 16. C:c7, D:c7 17. de, C:e5 18. Cd4, dar albul alege o continuare mai ascuţi-

tă, care duce mai repede la victorie.

16.	...	Cc6 : e5
17.	Cf3 : e5	f6 : e5
18.	Cb5 : c7	Dd8 : c7
19.	Dd2—g5+	Rg8—h8
20.	Dg5—h5!	Nd7—e6

S'ar părea că negrul amenințând 21... Cf5 și 21... e4, a obținut o poziție bună.

21.	Ta1—e1	e5—e4

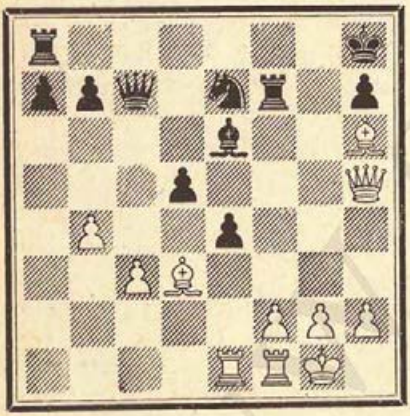

Forțat, căci 21...Cf5 nu merge din cauza 22 Nf4!. Negrul și-a realizat una din amenințări, dar după:

22.	c3—c4!	...

...superioritatea albului a devenit evidentă. Centrul negrului se prăbușește și pe diagonala care se deschide, începe să acționeze cu mare forță, nebunul de negru.

Acum, cel mai mic dintre rele pentru negru ar fi fost 22...ed 23. T:e6, dar partida tot nu putea fi salvată.

22.	...	Tf7—f5
23.	Dh5—e2	Dc7—e5

Nu merge 23... ed din cauza 24. Db2+.

24.	Nh6—c1!	

Decisiv. Suficient era însă și 24. cd, Th5 25.g3 (25.Nf4, D:f4 26. D:h5, Ng4 27. Dh4, Cg6) T:h6 26. de etc.

Acum la 24...Th5 ar fi urmat 25. Nb2, d4 26. N:d4!, D:d4 27. D:h5, D:d3 28. De5+.

24.	...	De5—d6

Disperare!

25.	c4 : d5	e4 : d3
26.	Nc1—b2+	Rh8—g8
27.	De2—g4+	Ce7—g6
28.	Te1 : e6	Dd6 : d5
29.	Te6 : g6+	...

Calea cea mai simplă spre câștig.

29.	...	h7 : g6
30.	Dg4 : g6+	Rg8—f8
31.	Dg6—g7+	Rf8—e8
32.	Tf1—e1+	Re8—d8
33.	Dg7—e7+	Rd8—c8
34.	Te1—c1+	Cedează

CAMPIONATUL U. R. S. S.

Octombrie

Nr. 4. PARTIDA OLANDEZĂ

I. Rabinovici	M. Botvinnic
1. d2—d4	e7—e6
2. c2—c4	f7—f5
3. g2—g3	Cg8—f6
4. Nf1—g2	Nf8—e7
5. Cb1—c3	0—0
6. Cg1—f3	d7—d5
7. 0—0	c7—c6

S'a ajuns la o variantă cunoscută sub numele de „zid de piatră" (stonewall), în care negrul are un joc greu, dar nici albului nu-i este ușor să-și utilizeze superioritatea de spațiu.

Probabil ca problema să se fi complicat pentru negru, dacă albul și-ar fi desvoltat calul regelui la h3.

8. Dd1—c2	Dd8—e8
9. Nc1—f4	...

Abia zece ani după ce s'a jucat această partidă, V. Cehover a găsit, după cât se pare, planul cel mai bun de joc pentru alb. In partida V. Cehover—N. Riumin (turneul maeștrilor tineri 1936), în poziția aceasta a urmat 9.Ng5!, Dh5 10. N:f6, N:f6 11. cd, ed 12 e3. Prin schimbul la f6 albul a lichidat toate încercările negrului de a ataca pe flancul regelui și a putut începe atacul de pioni pe flancul damei.

9. ...	De8—h5
10. Ta1—d1	Cb8—d7
11. b2—b3	...

Inainte de aceasta, nu era bine pentru negru să ia pionul c4 din cauza Cd2. Pentru a-și libera mâinile, albul consideră necesar să apere acest pion, dar mai târziu slăbiciunea câmpului c3 se va face simțită.

11. ...	Cf6—e4
12. Cf3—e5 !	

Mutarea aceasta nu era bună mai devreme, din cauza răspunsului C:e5 și Cg4. Acum albul are două amenințări: întâi, 13. Ce4 urmat de 14. f3, iar în al doilea rând, direct 13. f3 și 14. e4, cu avantaj clar în ambele cazuri.

Negrul ar fi putut câștiga acum un pion, continuând cu 12... C:c3 13. D:c3, C:e5 14. N:e5, D:e2, dar după 15. Nf3, Nb4 16. D:b4, D:f3 17. Dd6, avantajul este de partea albului.

12. ... Ce4—g5

Probabil, mai bine era 12... Nf6 dar negrul vrea să obțină perechea de nebuni sau să forțeze slăbirea flancului regelui advers, pentru a compensa poziția sa stânjenită. Albul ar fi putut însă răspunde aci simplu 13.f3, și după 13...Ch3+, să continue cu 14. N:h3 D:h3 15.e4, cu joc excelent.

13. h2—h4 Cg5—e4
14. Ng2—f3

Șovăitor. Continuând cu 14. C:e4, fe 15. f3, albul ar fi obținut un joc mai bun, căci sacrificiul calității 15...T:f4 16. gf nu oferea negrului nimic bun.

14. ... Dh5—e8
15. Ce5 : d7 Nc8 : d7
16. Rg1—g2 Ne7—b4!
17. Nf3 : e4

O greșeală serioasă. Trebuia jucat, desigur, 17.Cb1 cu posibilități de apărare.

17. ... f5 : e4
18. Tf1—h1 De8—h5
19. f2—f3 Dh5—g6

O inexactitate. Corect era 19... e5! 20. de, Dg6, cu aceeași poziție care a survenit și în partidă. Acum albul ar fi putut împiedica desvoltarea atacului negru.

20. Rg2—f1 e6—e5!

Câștigul unui pion după 20... ef 21. D:g6, hg 22. Tc1, este indoelnic să fi adus vreun avantaj negrului.

Tocmai aci, prin 21.h5, albul ar fi putut să scape de ce era mai rău, deși după 21...Df5 22. de, ef 23. D:f5, N:f5 24. Tc1, d4 25. Cd1, Ne4 negrul ar fi trebuit să câștige în final. Albul a ales însă o continuare, care a permis negrului să termine frumos partida.

21. d4 : e5 Tf8 : f4 !
22. g3 : f4 Dg6—g3!!

23. Cc3 : e4

Nu exista nimic mai bun, căci negrul amenința nu numai 23... Nc5, ci și 23...e3. La 23. cd, urmează 23... Nc5 24. C:e4, Nh3+ și 25... Dg1 mat.

23. ... d5 : e4

Mai exact decât 23... Nh3+, după care albul ar mai fi putut opune rezistență. Acum nu merge 24. D:e4 din cauza 24... Nc5 25. e3, Nf5 !

24.	Td1 : d7	Nb4—c5

Era încă posibil ca negrul să și piardă partida: 24... e3 25 T:g7+!!

25.	e2—e3	Dg3 : f3+
26.	Dc2—f2	Df3 : h1+
27.	Rf1—e2	Dh1—h3
28.	f4—f5	Dh3—g4+
29.	Re2—d2	Ta8—f8
30.	e5—e6	Dg4 : f5

Nu însă 30... T:f5 31. Td8+, Nf8 32. D:f5! Restul este ușor de înțeles.

31.	Df2 : f5	Tf8 : f5
32.	Td7 : b7	Tf5—f2+
33.	Rd2—e1	Tf2—f6
34.	b3—b4	Nc5 : e3
35.	Re1—e2	Ne3—g1
36.	e6—e7	Rg8—f7
37.	e7—e8+	Rf7 : e8
38.	Tb7 : g7	Tf6—g6
39.	Tg7 : h7	Ng1—d4
40.	c4—c5	Tg6—g2+
41.	Re2—f1	Tg2—f2+
42.	Rf1—e1	e4—e3

Albul cedează.

Nr. 5. APĂRAREA CEHĂ

M. Botvinnic — V. Nenarokov

1.	d2—d4	Cg8—f6
2.	c2—c4	c7—c6
3.	Cb1—c3	d7—d5
4.	e2—e3	g7—g6

Varianta lui K. Schlechter în apărarea cehă. Ea dă negrului un joc strâns, dar solid.

5.	Cg1—f3	Nf8—g7
6.	Dd1—b3	

Deobicei albul joacă 6.Nd3, ceeace este, probabil, mai tare.

6.	...	0—0
7.	Nc1—d2	e7—e6
8.	Nf1—d3	Cb8—d7
9.	0—0	Cd7—b6
10.	Cf3—e5	

Rău. Manevra calului negru Cb8-d7-b6, recomandată de E. Grünfeld este îndoelnică. O apărare complet satisfăcătoare pentru negru (în locul manevrei lui Grünfeld) nu s'a găsit până acum, deși unii maeștri sovietici au obținut un joc satisfăcător, continuând cu 7... b6 sau 9...b6.

În locul continuării corecte 10. Tfd1, urmat de e4, albul joacă la complicații, care ar fi trebuit să se termine în favoarea negrului.

10.	...	Cf6—d7
11.	f2—f4	Cd7 : e5
12.	f4 : e5	d5 : c4
13.	Nd3 : c4	c6—c5!

Desigur, mai bine decât 13... N:e5 14. de, D:d2 15. Tf3! (nu-

mai nu 15.Ce4, dir cauza 15... Da5).

Acum negrul pierde forțat calitatea pentru doi pioni, dar capătă perechea de nebuni și șanse excelente de câștig.

14.	Cc3—e4	c5 : d4
15.	Nd2—b4	Ng7 : e5

Oricum, calitatea nu poate fi salvată, căci la 15... Te8 urmează 16.Cd6.

16.	Nb4 : f8	Dd8 : f8
17.	e3 : d4	Ne5 : d4+
18.	Rg1—h1	Df8—h6

Distruge rezultatele întregului joc de până acum. Corect era 18... Nd7!, după care albul, în cel mai bun caz, ar fi putut spera la remiză. Acum orizontala a opta este fără apărare și albul începe atacul asupra regelui advers.

19.	Ta1—d1	Nd4—e5
20.	Td1—d8+	Rg8—g7
21.	g2—g3	

Nu însă 21.h3 din cauza ?!... Dh4.

21.	. . .	Nc8—d7!

Șansa cea mai bună. Albul amenință 22. Db4, cu atac de mat. Dar la 22. T:a8 negrul răspunde cu 22... Nc6! și câștigă ușor. Urmează o mică surpriză.

22.	Td8 : d7!	Cb6 : d7
23.	Nc4 : e6 !	

23.	. . .	f7 : e6

Forțat, căci la 23... Cf6 urmează simplu 24.C:f6, N:f6 25. D:b7, Tf8 26. D:a7, cu un pion în plus pentru alb. Cu mutarea din partidă negrul se condamnă la o apărare grea, care totuși îl duce la salvare.

24.	Db3 : e6	Rg7—h8
25.	De6 : d7	Ta8—f8
26.	Tf1 : f8+	Dh6 : f8
27.	Rh1—g2	Df8—b8
28.	Ce4—g5	Ne5—g7
29.	Cg5—e6	. . .

Nimic nu dădea nici 29.Cf7+, Rg8 30. De6, Df8 !

29.	. . .	Ng7—f6

Desigur, nu 29...N:b2, la care urmează 30.Cd8, h5 31. Cf7+, Rg7 (31... Rg8 32. Cg5, Ng7 33. Df7+, Rh8 34. D:g6 etc.)

32. Ce5 cu avantaj decisiv pentru alb.

30.	b2—b3	Db8—g8
31.	h2—h4	b7—b6

Acum printre altele, se amenință un șah foarte neplăcut la a8 și dama scapă.

32.	Rg2—f2	h7—h6
33.	Ce6—f4	

Ultima încercare.

33.	...	Dg8—g7!
34.	Dd7—e8+	Rh8—h7
35.	De8—e4	Nf6—e5!

Singura mutare, dar pe deplin satisfăcătoare. La 36. C:g6 urmează 36...N:g3+ și negrul se salvează.

36.	Cf4—d3	Ne5—d6

Remiză.

Nr. 6. PARTIDA FRANCEZĂ

A. Ilin-Jenevski — M. Botvinnic

1.	e2—e4	e7—e6
2.	Cb1—c3	d7—d5
3.	g2—g3	

Sistemul acesta a fost propus de S. Tartakower. In partida aceasta, negrul a reușit să obțină, cel puțin, egalarea jocului.

3.	...	d5 : e4
4.	Nf1—g2	Nc8—d7

Probabil cel mai bine. Periculos este 4... f5, căci după 5.f3! albul capătă o lungă inițiativă, cu prețul unui pion.

Albul ar fi putut juca simplu 5.d3, Nc6 6. de, D:dl+ 7. C:dl cu o partidă egală; direct 5. C:e4 este rău, din cauza 5... Nc6 cu amenințarea neplăcută f5. Mutarea aleasă de alb nu este prea bună, căci la h3 calul ocupă o poziție nefavorabilă.

5.	Cg1—h3	Nd7—c6
6.	0—0	Cb8—d7!

Dacă 6... Cf6, atunci 7. Cg5 și calul prost plasat intră în joc.

7.	Cc3 : e4	Cg8—f6
8.	d2—d3	

Negrul nu s'a temut de varianta 8.C:f6+ și 9. N:c6, pentrucă a considerat că dublarea pionilor pe linia „c" este cel puțin compensată de slăbiciunea câmpurilor albe pe flancul regelui advers și de poziția proastă a calului la h3. Mai târziu albul a adoptat această continuare, dar n'a obținut nimic bun.

8.	...	Nf8—e7
9.	Ch3—f4	0—0
10.	Nc1—d2	e6—e5

Terminând desvoltarea, negrul trece la atac. In legătură cu faptul că la 11.Ce2 negrul răspunde 11...Cd5, urmat de 12... f5, albul este silit la schimburile care urmează:

11.	Ce4 : f6+	Cd7 : f6
12.	Ng2 : c6	b7 : c6
13.	Cf4—g2	Dd8—d7
14.	Cg2—e3	Cf6—d5
15.	Ce3—c4	f7—f6

Negrul are intenția să pună turnul a8 la e8, nebunul la d6, după care să joace f5. El nu se grăbește însă cu mutarea Nd6, dorind să-și mascheze într'o oarecare măsură planul.

16.	Nd2—e3	Ta8—e8
17.	a2—a3	

Desigur, nu se putea juca 17. N:a7 din cauza 17...c6—c5

17.	...	a7—a6
18.	Rg1—g2!	

Neavând posibilitatea de a împiedica pe negru să-și realizeze planul, albul își organizează o puternică poziție de apărare, a cărui dărâmare se arată a fi foarte dificilă.

18.	...	Ne7—d6
19.	f2—f3	f6—f5
20.	Ne3—g1	Tf8—f6

Nu însă 20... Te6, căci turnul dela e8 este necesar pentru apărarea pionului e5.

21. Dd1—e2

Mai bine ar fi fost 21. Dd2; dama ocupă o poziție nefavorabilă pe linia „e".

21.	...	h7—h5!
22.	Rg2—h1	h5—h4
23.	g3 : h4 !	

Singura! Era o sinucidere să-i fi permis negrului să ia la g3, ceeace ar fi distrus complet poziția regelui.

Acum negrul ar fi trebuit să continue simplu Th6 și să ia pionul h4. In loc de aceasta, el a jucat mai slab și avantajul său a început să se reducă treptat.

23.	...	Cd5—f4
24.	De2—d2	Tf6—h6
25.	Ng1—e3!	

In asta stă totul! Acum albul are timp să schimbe minunatul cal al negrului, căpătând posibilitatea de a-și îmbunătăți simțitor poziția figurilor.

25.	...	Th6 : h4
26.	Ne3 : f4	Th4 : f4
27.	Ta1—e1	Dd7—f7
28.	Dd2—g2	Df7—h5
29.	Te1—e3	

Slab! Corect era 29. Dg3 ! și dacă 29... Te6, atunci 30. D:f4, egalând jocul.

29.	...	Te8—e6
30.	Tf1—g1	Dh5—h6
31.	b2—b4	Tf4—h4
32.	Dg2—e2	

O greșală de neiertat ! Obligatoriu era 32. Te2, parând amenințarea Tg6.

De remarcat este că acum negrul nu poate juca 32... e4, din cauza 33. C:d6, ef 34. T:e6! și albul câștigă.

32. ... Dh6—f4
33. De2—g2

După aceasta albul pierde dama forțat. Dar și după 33. Tg2 lucrurile ar fi stat prost, căci urma 33... Th3 și Teh6, cu sufocare lentă.

33. ... Te6—g6
34. Dg2—f2 e5—e4!

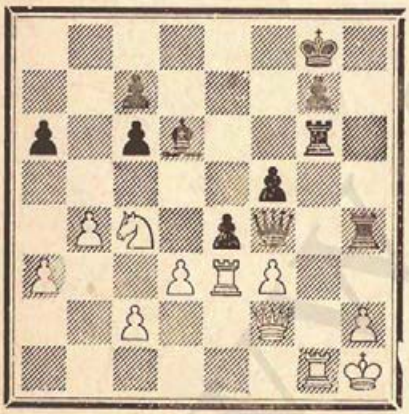

Mutarea decisivă! Mai slab ar fi fost direct 34... T:h2+ 35. D:h2, Th6, 36. D:h6, D:h6+ 37. Rg2. Mutarea următoare a albului este forțată, căci la 35. Te2 poate urma 35...T:g1+ și 36... ef. Deasemeni pierde 35. T:g6, T:h2+ 36. Rg1, T:f2 37. R:f2, Dh4+ și 38... Nf4.

35. Cc4 : d6 Th4 : h2+
36. Df2 : h2 Tg6—h6
37. Te3—e2 Df4 : f3+

După aceasta partida s'a prelungit. Mi s'a părut că și în continuarea din partidă regele alb rămâne la h1! La victorie rapidă ducea 37... T:h2+ 38. T:h2, D:f3+ 39. Thg2, cd 40. Rh2, Dh5+ 41. Rg3, g5!

38. Te2—g2 Th6 : h2+
39. Rh1 : h2 Df3—h5+
40. Rh2—g3 c7 : d6

In varianta dată mai sus, în poziția aceasta ar fi fost la mutare negrul, nu albul.

41. d3 : e4 Dh5—g4+
42. Rg3—f2 Dg4—f4+
43. Rf2—e2 Df4 : e4+
44. Re2—d2 De4—d4+
45. Rd2—e2 Rg8—f7
46. Tg2—g6 !

Nu permite negrului să-și aducă dama la h6, după care câștigul s'ar fi obținut simplu.

46. ... Dd4—c3 !
47. Re2—d1 d6—d5

Necesar. Nu merge, de exemplu, direct 47... f4, din cauza 48. T:g7+!, D:g7 49. T:g7+, R:g7 50. c4!, Rf6 51. a4, Re6 52. a5!, d5 (52... Rd7 43. Re2, d5 54. cd, cd 55. Rf3, Rc6, 56. R: f4, Rb5 57. Re5, Rc4 58. b5!) 53. b5!, Rd6 (53... Rd7 45. bc+, R:c6 55.

cd+, R:d5 56. Re2) 54. c5+!, Rc7 55. b6+ cu remiză în toate cazurile.

48. Tg6—g3

Albul totuşi permite intrarea damei negre la h6, dar aceasta nu mai schimbă lucrurile, altfel ar fi decis înaintarea pionului „f".

48.	. . .	Dc3—d4+
49.	Rd1—e2	Dd4—e4+
50.	Re2—d2	De4—f4+
51.	Rd2—e2	Df4—h6
52.	Tg1—g2	g7—g6 !

Albul îşi pusese ultima speranţă în 52...f4; atunci ar fi urmat 53. T:g7+ cu remiză. Acum însă, pionii liberi ai negrului nu pot fi opriţi, după T:g6 regele are timp să apere pionul f4.

53.	a3—a4	f5—f4
54.	Tg3—c3	g6—g5
55.	b4—b5	Dh6—h5+
56.	Re2—d2	c6 : b5
57.	a4 : b5	a6 : b5
58.	Tc3—c7+	Rf7—f6
59.	Tc7—c6+	Rf6—f5
60.	Tc6—c5	Dh5—f7
61.	Tc5 : b5	g5—g4
62.	c2—c4	f4—f3
63.	Tg2—g1	f3—f2
64.	Tg1—f1	g4—g3
65.	Tb5 : d5+	Rf5—g4
66.	Td5—d4+	

Poate joacă negrul din repezeală 66... Rf3 67. Tc1, g2 68. Tc3 mat.

66.	. . .	Rg4—h3

Albul cedează.

Toată iarna anului 1928 m'am pregătit pentru examenul de admitere la Insitutul Politehnic şi n'am jucat şah, afară de participarea la campionatul comitetului local al sindicatului metaliştilor. In August am trecut cu succes examenul la institut şi, cu oarecare întârziere, am început să frecventez cursurile în calitate de student.

Se înţelege, timpul pentru şah s'a micşorat şi mai mult, dar în Ianuarie 1929 am plecat la Moscova la concursurile pe echipe ale şcolilor superioare din Moscova, Leningrad, Harkov şi Taşkent. Am jucat fără să obţin vreun succes deosebit şi pe baza partidei cu Poliak (Nr. 7) cititorul îşi poate face o idee cât de nesigur era jocul meu în această perioadă.

Cititorul poate fi mirat că în Iulie am luptat pentru onoarea şahistă a micei localităţi Crecevita (şi nu pentru Leningrad) împotriva maestrului V. Sozin. Acest lucru se explică prin faptul că în perioada de vară se aflau acolo studenţi, şi când şahiştii din localitate au trebuit să joace împotriva celor dela Novgorod, ei şi-au întărit echipa — cum era şi natural — cu studenţii dela Politehnică. Partida cu Sozin este singura partidă serioasă pe care am jucat-o acolo.

In Septembrie eram deja la Odessa şi jucam la cel de-al VI-lea campionat al U.R.S.S. In grupa sferturilor de finală am ocupat locul I, dar am obosit în aşa măsură (a trebuit să se joace câte 3 partide în două zile), încât în semifinală n'am intrat între învingători — primul insucces sportiv pe care l-am suferit.

CAMPIONATELE UNIVERSITARE PE ECHIPE

Moscova, Ianuarie

Nr. 7. GAMBITUL DAMEI

A. Poliak		M. Botvinnic
1.	c2—c4	Cg8—f6
2.	Cb1—c3	e7—e6
3.	d2—d4	d7—d5
4.	Nc1—g5	Cb8—d7
5.	e2—e3	c7—c6
6.	a2—a3	

O mutare care împiedică posibilitatea de a se juca varianta Cambridge-Springe.

Așa a jucat J. R. Capablanca în a 5-a, iar Alehin în a 34-a partidă a matchului din 1927.

6.	. .	Nf8—e7
7	Cg1—f3	0—0
8.	Ta1—c1	

Dacă direct 8. Nd3, atunci e posibil 8... dc 9. N:c4, b5 10. Nd3, a6. După mutarea din text, negrul are două posibilități: întâi, 8... dc și Cd5 (sistemul obișnuit al lui Capablanca) și al doilea, mai puțin obișnuitul 8... b6, cum s'a jucat în partidă.

8.	. . .	b7—b6
9.	c4 : d5	e6 : d5

Mai rău este, desigur, 9...cd, care ar fi slăbit foarte tare flancul damei negrului. In poziția la care s'a ajuns, nu este consecvent pentru alb să continue cu 10. Da4, cum recomandă Duras, căci urmează 10...Nb7 și nu merge 11. Na6 din cauza 11... b5. Deaceea albul este forțat să-și îndrepte atenția spre flancul regelui.

10.	Nf1—d3	Nc8—b7
11.	0—0	

O inexactitate, după care negrul egalează jocul fără greutate. Corect era 11. Dc2, împiedicând 11...Ce4.

11.	. . .	Cf6—e4
12.	Nd3 : e4	

La toate celelate continuări, negrul ar fi păstrat stăpânirea asupra punctului e4, cu joc bun.

12.	. . .	Ne7 : g5
13.	Cf3 : g5	Dd8 : g5
14.	Ne4—b1	Tf8—e8
15.	Dd1—d3	Cd7—f8
16.	f2—f4	

O mutare puțin riscată. Negrul trebuia să joace 16... De7 cu o partidă bună. Retragerea damei la f6 provoacă oarecari complicații.

16. . . . Dg5—f6
17. e3—e4 ! d5 : e4
18. Cc3 : e4 Df6—e7
19. Tc1—e1 !

Nimic nu dădea 19. Cg5, h6! (nu 19... De3+ 20. D:e3, T:e3 21. Na2!) 20. Ch7, De3+.

19. . . . c6—c5

La prima vedere — o mutare de o valoare îndoelnică, în realitate, singura bună. Nu era bine 19... Tad8 20. Dg3! cu mari neplăceri pentru negru.

Dacă acum albul joacă 20. C:c5, atunci urmează 20... D:e1 21. T:e1, T:e1+ 22. Rf2, Te7 (sau 22... T:b1) și negrul are cel puțin remiză. Albul ar fi putut forța și el remiza cu 20. d5, f5 21. d6, fe 22. de, ed 23. efD+, ceeace ar fi trebuit să și facă.

20. Ce4—g5 De7—d6

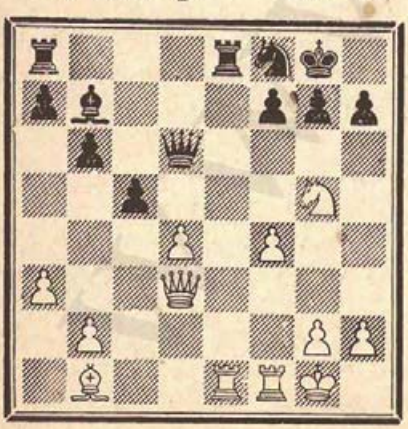

In timpul partidei n'am observat că după 20... D:e1 21. T:e1, T:e1+ 22. Rf2, Te7 23. C:h7 negrul are răspunsul simplu dar convingător, 23... Ne4, care-i dă toate șansele de câștig.

Cum trebue să joace albul acum ?

Rezolvarea corectă a acestei probleme nu este atât de ușoară. Pierde 21. dc, D:c5+ 22. Rh1, T:e1 23. T:e1, Df2. Evident greșit este și 21. C:f7, Dd5. Mai rămâne singura și cea mai tare mutare 21. Te5!, luând negrului câmpul d5. Și în cazul acesta însă, după cât se pare, negrul ar fi obținut remiza, de exemplu : 21. Te5!, Cg6 22. C:f7!, D:d4+ 23. D:d4, cd 24. Na2!, C:c5 25. fe, Na6! 26. Tf2, h6! 27. Cd6+, Rh7 28. C:e8, T:e8 29. e6, d3. —

21. Cg5 : h7 Dd6—d5 !

Albul după cum se vede, n'a observat manevra ingenioasă a damei negre, așteptându-se numai la 21... D:d4+.

22. Dd3—h3 Dd5 : d4+
23. Rg—h1 Dd4—f2
24. Te1—c1

Dacă 24. Td1, atunci 24... Tad8 forțând totuși mutarea turnului la c1. Nu merge nici 24.C:f8, T:e1 și regele negru scapă de șahuri la e7.

24.	. . .	Nb7 : g2+
25.	Dh3 : g2	Df2 : g2+
26.	Rh1 : g2	Cf8 : h7
27.	Nb1 : h7+	

Nici evitarea schimbului figurilor uşoare nu ar fi adus schimbări simţitoare poziţiei.

27.	. . .	Rg8 : h7
28.	Rg2—f3	Ta8—d8
29.	Tc1—d1	Rh7—g6
30.	Tf1—e1	Rg6—f6
31.	h2—h3	Te8 : e1
32.	Td1 : d8	Te1—c1
33.	Td8—d2	c5—c4
34.	Td2—d6+	

Disperare !

34.	. . .	Rf6—e7
35.	Td6—d2	c4—c3
36.	Td2—e2+	Re7—d6
37.	Rf3—f2	c3 : b2
38.	Te2 : b2	Tc1—c3
39.	Tb2—d2+	Rd6—e6
40.	Td2—e2+	Re6—f6

Albul cedează.

MATCHUL CRECEVIŢA-NOVGOROD

Iulie

Nr 8. GAMBITUL DAMEI

M. Botvinnic		V. Sozin
1.	d2—d4	d7—d5
2.	c2—c4	c7—c6
3.	Cg1—f3	Cg8—f6
4.	e2—e3	e7—e6
5.	Nf1—d3	Cb8—d7
6.	0—0	. . .
7.	Cb1—c3	0—0
8.	e3—e4	d5 : e4
9.	Cc3 : e4	b7—b6

Pe vremea aceea mă temeam de varianta de Meran, bine cunoscută de Sozin, şi deaceea n'am jucat 6. Cc3. După mutarea 6. 0—0, negrul trebuia să continue simplu 6... dc 7. N:c4, Nd6, apoi 0—0 şi e6—e5 cu un joc satisfăcător.

6.	. . .	Nf8—e7

Sistemul acesta al negrului se bucura de o bună reputaţie pe vremea aceea. In partida aceasta, albul a reuşit să găsească un plan original de joc.

10.	Nc1—f4	Nc8—b7
11.	Ce4—c3 !	

La 11... c5 albul avea intenţia să continue cu 12. d5, ed 13. cd, C:d5 14. C:d5, N:d5 15. N:h7+, R:h7 16. D:d5. Negrul ar fi trebuit, probabil, să intre în această variantă pentrucă mai târziu el nu va putea juca

c5 din cauza răspunsului d4—d5.

11.	. . .	h7—h6
12.	Nd3—c2	Tf8—e8
13.	Dd1—d2	Cd7—f8
14.	Ta1—d1	Ne7—d6
15.	Cf3—e5	Dd8—e7

(Vezi diagrama de mai sus).

16. Nf4 : h6 !

Un sacrificiu cu caracter strict poziţional. Albul capătă deocamdată pentru figură, doi pioni. Dar poziţia deschisă a regelui negru şi posibilitatea deplasării rapide a figurilor grele pe flancul regelui, lasă să se presupună că este îndoelnică respingerea atacului alb.

16.	. . .	g7 : h6
17.	Dd2 : h6	Nd6 : e5

Negrul a înţeles că, mai curând sau mai târziu, calul alb trebue eliminat. El se decide să facă acest lucru acum, pentru a căpăta posibilitatea de contra-joc legată de mutarea 18...Cg4.

18.	d4:e5	Cf6—g4

18... C6h7 pierde imediat din cauza 19. Ce4.

19.	Dh6—f4	f7—f5
20.	e5 : f6	

După 20. h3, Cg6 21. Dg3, C4:e5 22. f4, Dg7 s'ar fi restabilit echilibrul material, dar am preferat să continui atacul.

20.	. . .	Cg4 : f6
21.	Td1—d3	e6—e5
22.	Df4—h6	Cf6—h7
23.	Td3—g3	Rg8—h8
24.	Cc3—e4	Ta8—d8
25.	Ce4—g5	

După cât se pare, 25. f4 ar fi dat toate motivele de sperat o victorie. Din cauza puternicei ameninţări f5, negrul n'ar fi avut nimic mai bun decât 25... ef, dar atunci ar fi urmat 26. T:f4 cu ameninţările imparabile Tfg4 sau Cf6. Alegând continuarea 25. Cg5, n'am observat mutarea a 30-a a negrului.

25.	. . .	Td8—d7
26.	Cg5 : h7	Cf8 : h7
27.	Nc2 : h7	De7 : h7
28.	Dh6—f6	Td7—g7

29.	Tf1—d1	Nb7—c8
30.	h2—h4	Te8—g8

Cel mai tare ! Negrul amenință să ia inițiativa cu mutarea 31...Df5. Din cauza aceasta, continuarea din partidă este pentru alb unică.

31.	Df6 : e5	Dh7—f5

Nu mergea 31... D:h4 din cauza 32. Td4, Dh6 (32... De7 33. D:e7 pierde o figură). 33. Td6! Acum se ajunge la o poziție aproximativ egală, dar faptul că albul are trei pioni liberi legați obligă pe negru să lupte pentru a scoate partida remiză.

32.	De5 : f5	Nc8 : f5
33.	Tg3 : g7	Tg8 : g7
34.	f2—f3 !	Nf5—e6
35.	b2—b3	Rh8—g8
36.	Td1—d6	Ne6—d7
37.	g2—g4	Rg8—f8
38.	Rg1—f2	Rf8—e7
39.	Td6—d2	a7—a5

La mutarea a 39-a albul ar fi trebuit să joace Td3 sau Td1. Aci negrul avea ocazia să forțeze simplu remiza prin 39... N:g4 40. fg, T:g4, căci pionul h4 nu poate fi apărat.

40.	Rf2—g3	Nd7—e8
41.	Rg3—f4	Tg7—f7+
42.	Rf4—g3	Re7—f6
43.	Td2—e2	Tf7—e7

După schimbul turnurilor partida negrului este pierdută. Trebuia jucat 43... Nd7, cu toate că și în acest caz cei trei pioni liberi legați ai albului sunt foarte periculoși.

44.	Te2 : e7	Rf6 : e7
45.	h4—h5	Re7—f6
46.	Rg3—f4	b6—b5

Prevăzând primejdia, negrul se străduește să schimbe pionii.

47.	c4 : b5	c6 : b5
48.	g4—g5+	Rf6—g7

Nici 48... Re6 49. Rg4, Nd7 50. f4, Rd5+ 51. Rh4, Re4 52. h6!, Nf5 53. Rh5 nu salva pe negru.

49.	h5—h6+	Rg7—g6
50.	Rf4—e5	Ne8—f7
51.	f3—f4	Nf7—g8
52.	Re5—d6	a5—a4
53.	b3 : a4	b5 : a4
54.	a2—a3	

Negrul a eliminat pericolul de pierdere pe flancul damei, dar criza trebue să se producă pe flancul regelui.

54.	...	Ng8—h7
55.	Rd6—e7	

După 55. Re6!, Ng8+ 56. Re7, Nh7 57. Rf8 câștigul se obținea ușor.

55.	...	Nh7—g8
56.	Re7—d6	

Albul se străduește să resta-

bilească poziția, dar acum negrul este în gardă.

56.	...	Rg6—f5
57.	Rd6—e7	Rf5—g6

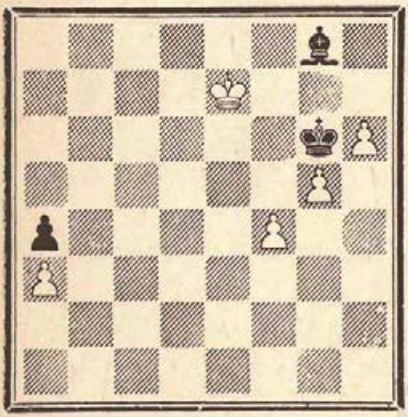

O poziție care merită să fie remarcată. Este clar că dacă negrul ar fi la mutare, ar pierde.

Deci, albul trebue să câștige un tempo. Acest lucru poate fi obținut în felul următor: 58. Rd7, Rf5 (58... Nh7 59. Re6 și dacă 58... Rf7 59. f5, Nh7 60. g6+, N:g6 61. fg+, R:g6 și negrului îi lipsește un tempo pentru remiză) 59. Re8!, Rg6 60. Re7 și câștigă. In loc de aceasta, albul provoacă pe negru să-și deplaseze nebunul pe diagonala b1—h7, sperând la un câștig și mai ușor, dar se arată că poziția la care se ajunge este insuficientă pentru câștig.

58.	Re7—e8	Ng8—e6
59.	Re8—f8	Ne6—f5
60.	Rf8—e7	Nf5—c2
61.	Re7—d6	Nc2—d3
62.	Rd6—e6	Nd3—c4+
63.	Re6—e7	

Abia acum a văzut albul că 63. Re5, Nd3 64. f5+, N:f5 65. h7, R:h7 66. R:f5 duce la remiză, fiindcă regele negru are timp să ajungă la câmpul a8. Deaceea, după câteva mutări, adversarii au dat partida remiză.

O partidă interesantă în toate stadiile.

CAMPIONATUL U.R.S.S. (SEMIFINALA)

Odessa, Septembrie

Nr. 9. APĂRAREA INDIANĂ

M. Botvinnic		**B. Silici**
1.	d2—d4	Cg8—f6
2.	c2—c4	b7—b6
3.	Cb1—c3	Nc8—b7
4.	Dd1—c2	

Aceasta este o variantă cu-

noscută, nefavorabilă negrului, datorită faptului că nu are posibilităţi de a împiedica e2—e4. Cel mai bine este aci, probabil, 4... d5, căutând complicarea jocului. La continuarea aleasă de negru, albul capătă un centru foarte puternic.

4.	. . .	e7—e6
5.	e2—e4	Nf8—b4
6.	Nf1—d3	Nb4 : c3+

Acest schimb care dublează pionii albului, este necesar, căci după 7. Cc2 albul ar fi reluat la c3 cu calul.

7.	b2 : c3	d7—d6
8.	Cg1—e2	c7—c5

Fixând pionul „c".

9.	0—0	Cb8—c6
10.	f2—f4	Dd8—e7

Planurile celor două părţi au fost fixate. Albul intenţionează să atace în centru, negrul vrea să facă rocada lungă, — idee aplicată cu puţin înainte într'o poziţie aproximativ analoagă, de către J. Capablanca împotriva lui H. Kmoch (Budapesta 1928).

11.	d4—d5	Cc6—a5!

Pionul c4 este slab. Înaintarea 12. e5, Cd7 13. d:e, f:e 14. N:h7, 0-0-0 este evident în favoarea negrului. Deaceea albul execută o regrupare a forţelor pentru a ataca în centru şi a apăra în acelaş timp pionul c4.

12.	Ce2—g3	0—0—0
13.	Dc2—e2	

Situaţia negrului este grea din cauza puternicei ameninţări 14. e5. Aceasta explică încercarea de contra-atac pe care o face.

13.	. . .	h7—h5
14.	e4—e5	Cf6—e8

Dacă 14... Cd7, atunci 15. Ce4, de 16. f:e, C:e5 17. Ng5, f6 18. C:f6.

15.	e5 : d6	Ce8 : d6

După 15... D:d6 16. f5, e:d 17. Nf4, Dc6 18. e:d, D:d5 19. Tad1 albul are atac puternic.

16.	f4—f5	e6—e5

Desigur, singura şansă. Negrul intenţionează, după h5—h4 şi f7—f6, să-şi întărească poziţia în centru păstrând bune perspective pe flancuri.

17.	f5—f6!	g7 : f6
18.	Cg3 : h5	f6—f5

(Vezi diagrama din pag. 63).

O mutare elegantă, care la prima vedere s'ar părea că răstoarnă intenţia albului, căci după 19. N:f5+, Rb8! partida negrului este mai bună.

Trebuia jucat 18... e4 19. C:f6, De5 20. h3, D:c3 21. C:e4, C:e4 22. N:e4, C:c4 23. Ng5, deşi şi în acest caz jocul albului este preferabil.

19. Ch5—g7

Probabil negrul n'a observat manevra aceasta.

19.	...	e5—e4
20.	Cg7 : f5	Cd6 : f5
21.	Tf1 : f5	De7—d6

După 21... Dh4 urmează 22. Nf4, ed 23. De5 cu mat imparabil.

22. De2 : e4

Acum contra-atacul este respins şi negrul trebue să piardă.

22.	...	Dd6 : h2+
23.	Rg1—f2	Td8—e8
24.	De4—g4	Dh2—h4+
25.	Dg4 : h4	Th8 : h4
26.	Nc1—f4!	Te8—f8
27.	Nf4—d6	Tf8—g8
28.	Tf5 : f7	Rc8—d8
29.	Ta1—e1	Negrul cedează.

WWW.SAH.RO

Lecția primită la Odessa n'a rămas fără urmări. Învățătura la Institut îmi lua ca și înainte mult timp, dar când în iarna anului 1930 a trebuit să mă așez din nou în fața tablei de șah, am fost stăpânit de o voință puternică de a câștiga, cum nu avusesem niciodată înainte.

In turneul maeștrilor din Leningrad am intrat adeseori în poziție grea (vezi partidele Nr. 10 și 11), dar aproape întotdeauna am găsit calea justă spre complicarea luptei. In cele din urmă am reușit să ajung în fruntea turneului; acesta a fost primul meu succes între maeștri.

Următoarele trei partide (Nr. 12, 13 și 14 — cu maestrul I. Kan — sunt toate din matchurile Leningrad-Moscova. Trebue observat că după ce maestrul I. Kan a câștigat partida contra mea la al VI-lea campionat al U.R.S.S. (Odessa 1929), obținând locul al treilea, mulți au considerat că și Botvinnic „și-a găsit nasul". Părerea aceasta s'a întărit când I. Kan a câștigat din nou la mine, a doua partidă din matchul Leningrad-Moscova, în Mai 1930. Dar toamna toate discuțiile au încetat — I. Kan a pierdut ambele partide în matchul Leningrad-Moscova.

Anul 1930 a constituit pentru mine o cotitură — am învățat să câștig regulat împotriva maeștrilor.

TURNEUL MAEȘTRILOR DIN LENINGRAD

Martie

Nr. 10. DESCHIDEREA CELOR DOI CAI

V. Ragozin		M. Botvinnic			
1.	e2—e4	e7—e5	4.	d2—d4	e5 : d4
2.	Cg1—f3	Cb8—c6	5.	0—0	Cf6 : e4
3.	Nf1—c4	Cg8—f6	6.	Tf1—e1	d7—d5
			7.	Ch1—c3	. . .

In ultimul timp s'au găsit multe continuări bune împotriva acestei mutări, introdusă în practica turneelor de către Canal. Negrul preferă însă să aducă jocul în varianta care survine după 7. N:d5.

7.	. . .	d5 : c4
8.	Te1 : e4+	Nf8—e7
9.	Cf3 : d4	f7—f5
10.	Te4—f4	0—0
11.	Cd4 : c6	Dd8 : d1+
12.	Cc3 : d1	b7 : c6
13.	Tf4 : c4	Ne7—d6
14.	Nc1—e3	

Începutul tuturor dificultăților următoare ale albului. Într'adevăr, rău era 14. T:c6, Nb7, sau 14. Nf4, Na6 15. N:d6, Tfe8! cu câștigul calității, dar, continuând simplu 14. Cc3 și pregătind Nf4, a'bul, după cât se pare ar fi egalat partida.

14.	. . .	f5—f4
15.	Ne3—d4	Tf8—f5

Cu puternica amenințare 16... c5. Luarea pionului c6 nu este favorabilă albului.

16. g2—g4

Această înaintare agresivă duce la slăbirea poziției flancului regelui. O altă continuare — 16. f3, c5 17. Nf2, era după 17... Ne6 tot în favoarea negrului.

16.	. . .	Tf5—g5
17.	f2—f3	h7—h5 !
18.	h2—h4	Tg5—g6

Negrul scapă o șansă bună de câștig : 18... Td5! 19. Cc3, Na6! 20. T:c6 (sau 20. Ta4, T:d4 21. T:d4, Nc5 22. Tad1, Td8 și câștigă) T:d4 21. T:a6, Nc5! (Și nu 21... hg 22. Cb5, Td2 23. C:d6, cd 24. Te1!, gf 25. Te7 care duce la remiză) 22. Rf1, hg 23. fg, f3 24. Tg6, Te8 etc.

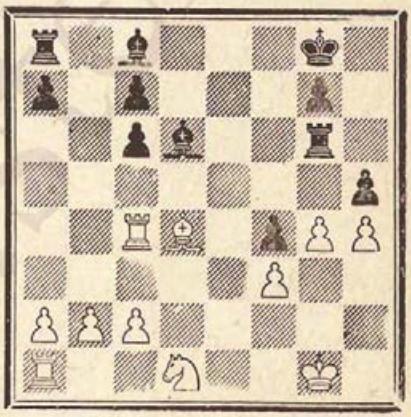

După mutarea făcută de negru, albul capătă posibilitatea de a egala partida.

19. g4—g5 a7—a5

Necesar: pionul la a7 era slab.

20.	Cd1—f2	Tg6—e6
21.	Cf2—e4	Nc8—a6
22.	Tc4—c3	

Acest sacrificiu de calitate

este absolut corect şi ar fi trebuit să ducă la remiză; la pierdere ducea 22. C:d6, din cauza 22... T:d6 câştigând o figură, sau 22. T:c6, Nb7 23. Cc5 (23. Tc4, N:e4 24. fe, T:e4) 23... N:c6 24. C:e6, Te8 25. C:g7, Te2 cu atac foarte puternic. Acum poziţia, datorită faptului că este închisă, capătă un caracter de remiză.

22.	. . .	Nd6—b4
23.	Tc3—b3	Na6—c4
24.	c2—c3	Nc4 : b3
25.	a2 : b3	Nb4—f8
26.	b3—b4	a5—a4
27.	Rg1—f1	Te6—e8
28.	Rf1—e2	c6—c5
29.	b4 : c5	Te8—b8
30.	Ta1—a2	Tb8—b3

Trebuia adus regele.

31.	Ce4—d2	Tb3—b5

După aceasta albul capătă chiar şanse de victorie, căci câştigă pionul „a".

32.	b2—b4 !	g7—g6

(Vezi diagrama din col. 2)

Pentru a schimba cel puţin nebunii.

33.	Re2—d3	Nf8—g7
34.	Cd2—b3 !	Tb5—b8
35.	Cb3—a5	Ng7 : d4
36.	Rd3 : d4	Tb8—e8
37.	Ta2 : a4	Te8—e3

In această poziţie critică pentru negru, partida s'a întrerupt. Este adevărat că negrul capătă pionul liber „f", dar cu toate acestea marşul pionului alb „b" pare a fi mai periculos.

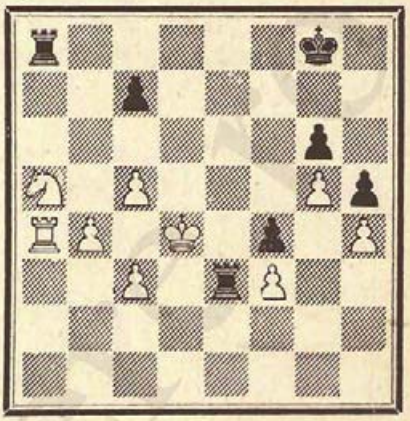

38.	b4—b5	Te3 : f3
39.	b5—b6	c7 : b6
40.	c5 : b6	Ta8—d8+

Singura ! Nu este greu de constatat că după 40... Te3 41. b7, Td8+ 42. Rc5, f3 43. Cc4, albul câştigă.

41.	Rd4—c4	

Nu se putea juca 41. Rc5, T:c3 42. R:f4, Tc5! 43. b7, Tb5.

41.	. . .	Tf3—e3
42.	Ca5—c6	

Deosebit de tentant, dar primejdios. Albul ar fi putut forţa remiza, jucând 42. Ta2!, Tc8 + 43. Rb4, Te6 44. Rb5, (nu 44. b7, Tb6+), Te5+ 45. Rb4 (45. Ra6,

Ta8+), Te6 şi ambele părţi trebue să repete mutările.

42. . . . Te3—e4+
43. Cc6—d4

Desigur nu se poate 43. Rb3, T:a4 44. R:a4, f3 şi negrul transformă pionul în damă.

43. . . . f4—f3
44. Ta4—a2 Td8—c8+
45. Rc4—b4 !

Din nou forţat ! Regele alb are cinci retrageri, dar numai una este corectă. Dezastruoase pentru alb erau următoarele continuări : 1) 45. Rd3 (sau 45. Rb3), Te7 şi 46... Tb7 cu câştigul pionului; 2) 45. Rd5, Te7 46. C:f3, Td7+! 47. Re6, Tb7; 3) 45. Rb5, Te5+ 46. Rb4, Tb8 şi negrul câştigă.

45. . . . Te4—e1
46. c3—c4 Te1—e4
47. Rb4—c3 Te4—e3+
48. Rc3—b4 Te3—e4
49. Rb4—c3 Tc8—d8

(Vezi diagrama din col. a II-a).

Singura posibilitate practică de a continua jocul la câştig, dar, cum a arătat N. Grigoriev, albul ar fi obţinut remiza prin 50. Cb3, Te2 51. Ta1, f2 52. Tf1, Tf8! 53. b7, Tb8 54. Ca5. Greşala următoare a albului duce la pierdere.

50. Cd4—c6 Te4—e3+

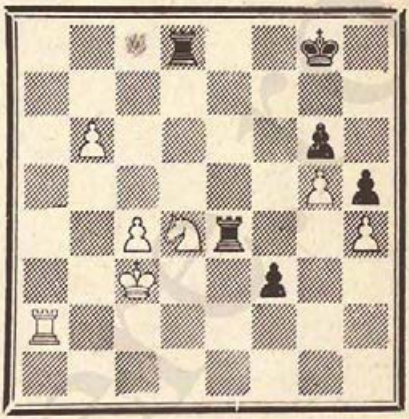

Numai aşa. Regele alb este forţat să ocupe o poziţie nefavorabilă.

51. Rc3—b4 Te3—e2
52. Ta2—a1 f3—f2
53. Cc6 : d8

Disperare! Dar şi 53. Tf1, Tf8 54. b7, Tb2+ şi 55... T:b7 este fără speranţă pentru alb.

53. . . . Te2—e1
54. Ta1—a8

Sau 54. b7, T : a1

54. . . . f2—f1D
55. Cd8—c6+

După 55. Ce6+, Rf7! 56. Tf8+, R:e6 57. T:f1, T:f1 negrul câştigă uşor.

55. . . . Rg8—g7
56. Ta8—a7+ Rg7—f8
57. b6—b7 Te1—b1+
58. Rb4—c5 Df1—f5+

59.	Rc5—d6	Tb1—d1+
60.	Rd6—c7	Df5—d7+
61.	Rc7—b6	Td1—b1+
62.	Rb6—c5	Tb1 : b7
63.	Ta7—a8+	Rf8—g7

Albul cedează.

Cu toate greşelile de ambele părţi — o partidă interesantă, în special în faza ei finală.

Poziţia întreruptă după mutarea a 37-a am analizat-o foarte amănunţit, până la mutarea a 48-a. Mutarea 49... Td8! a fost găsită la tablă şi nu acasă. Cu toate acestea, m'am mândrit foarte mult cu această analiză, căci până atunci fusesem cu mult mai slab în acest domeniu.

Nr. 11. DESCHIDEREA CELOR PATRU CAI

	I. Rohlin	M. Botvinnic
1.	e2—e4	e7—e5
2.	Cg1—f3	Cb8—c6
3.	Cb1—c3	Nf8—b4
4.	Nf1—b5	Cg8—f6
5	d2—d3	

Deobicei se joacă aci 5. 0-0 şi după aceea 6. d3. Este adevărat că negrul nu obţine acum avantajul decisiv pe care-l obţine albul în varianta analoagă 5. 0-0, d6 6. Cd5!, dar în orice caz dificultăţile de deschidere ale negrului pot fi considerate lichidate.

5.	. . .	Cc6—d4
6.	Nb5—a4	b7—b5
7.	Na4—b3	d7—d5

După cât se pare, cea mai energică. La 7... d6 ar fi putut urma 8. h3! şi albul n'are de ce să se teamă. Acum însă se ameninţă 8... Ng4 şi deasemeni 8... C:f3+ 9. D:f3, d4. Deaceea răspunsul albului trebue considerat ca cel mai bun.

8.	Cf3 : e5	Cd4 : b3

Prima greşeală. Corect era 8... De7! 9. f4 (9. Nf4, C:b3 10. cb, d4 11. a3, Nd6 12. Cc6, Dd7), 0-0 şi albul are un joc foarte greu.

9.	c2 : b3	d5—d4

O scăpare evidentă. Jucând 9... de, negrul ar fi căpătat un joc cel puţin egal. După mutarea făcută, se pierde un pion.

10.	Ce5—c6	d4 : c3
11.	Cc6 : b4	

Desigur, nu 11. C:d8, c2+ şi negrul rămâne cu o figură în plus. Am ales această continuare, crezând că voi câştiga o figură cu mutarea 11... Dd4 12. Cc2, cb! etc. dar abia după aceea am observat că la 11... Dd4 albul joacă 12 bc, D:c3+ 13. Nd2 şi calul b4 este apărat! Încercarea următoare a negrului

de a sparge centrul advers, constitue cea mai bună şansă.

11.	. . .	c7—c5 !
12.	Cd4—c2	c5—c4

O poziţie foarte interesantă Albul nu obţine avantaj nici cu 13. dc, D:d1+ 14. R:d1, C:e4 15. Te1, Nb7 16. f3, 0-0-0+, nici cu 13. e5, cd! 14. ef, d2+ 15. N:d2, cd+ 16. D:d2, D:f6 şi pionul dublu n'are importanţă. Continuarea aleasă de alb pare cea mai naturală.

13.	b3 : c4	b5 : c4
14.	e4—e5 !	Cf6—g4

In acest moment nu merge 14... cd 15. ef, d2+ 16. N:d2, cd+ 17. D:d2, D:f6, pentrucă albul rămâne cu pionul în plus.

15.	d3—d4	c3 : b2
16.	Nc1 : b2	Dd8—a5+
17.	Dd1—d2 !	

Pe deplin corect ! Inapoind pionul, alb capătă un final foarte favorabil. Retragerea regelui 17. Rf1, Tb8! 18. Na3, Nf5 ar fi dus la un joc complicat şi neclar.

17.	. . .	Da5 : d2+
18.	Re1 : d2	Cg4 : f2
19.	Th1—f1	Cf2—e4+
20.	Rd2—e3	Nc8—b7
21.	Tf1—f4	

O mutare şablon, după care avantajul trece de partea negrului. Mai logic ar fi fost 21. Tab1 ! exploatând poziţia „în aer" a nebunului b7; de exemplu, 21. Tab1, a5 (împiedicând Cb4) 22. Na3, Nd5 23. Tb5, Nc6 24. Tb6, Nd5 25. Tf4 cu joc dificil pentru negru.

21.	. . .	c4—c3

Negrul ia sub control câmpurile b1 şi f1. Rezultatul este că turnul f4 ajunge în primejdie.

22.	Nb2—a3	Ce4—d2
23.	Na3—c5	

Albul nu apreciază just semnificaţia poziţiei turnului. Mai bine era 23. h4, Cc4+ 24. Rd3, Tc8 25. Nc5, C:e5+ 26. R:c3.

23.	. . .	g7—g5
24.	Tf4—g4	

Singura retragere ! Rău este

24. Tf5, Ne4 sau 24. Tf2 (Tf6) Ce4 urmat de 25... C:c5.

24.	. . .	h7—h6
25.	Ta1—c1	Ta8—c8
26.	Nc5 : a7	

Mutarea pierzătoare, căci acum negrul capătă posibilitatea de a aduce în joc turnul h8. Mai multe șanse dădea totuși 26. h4, h5 (nu 26... Cc4+ 27. Rf2!, C:e5 28. Te1) 27. T:g5, Ce4 28. Tf5, C:c5 29. dc, T:c5 30. Rd4, Tc7. S'ar putea ca negrul să nu se fi așteptat decât la 26... Ta8 27. Nc5 cu remiză probabilă, dar s'a întâmplat puțin altfel.

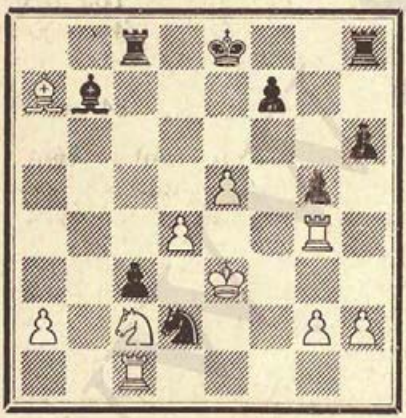

26.	. . .	f7—f5 !
27.	e5 : f6	Re8—f7

Acum albul nu mai are mutarea de blocadă Ne7 și turnul h8 intră în joc cu efect decisiv.

28.	Na7—c5	Rf7 : f6
29.	Cc2—b4	Th8—e8+
30.	Re3—d3	Cd2—e4

Câștigând cel puțin calitatea.

31.	Tc1—f1+	Rf6—g6

Nu există apărare împotriva 32... h5, iar la 32. h4 urmează 32... Rh5.

32.	Tg4 : e4	Nb7 : e4+
33.	Rd3 : c3	Ne4 : g2
34.	Tf1—f2	Ng2—h3

Mai simplu ar fi fost direct 34... Ne4.

35.	Cb4—d3	Nh3—f5
36.	Cd3—b4	Nf5—e4
37.	Rc3—d2	h6—h5
38.	a2—a3	h5—h4
39.	Cb4—a2	g5—g4
40.	Ca2—c3	Ne4—f3
41.	Nc5—d6	Tc8—d8
42.	Nd6—c5	h4—h3
43.	Cc3—b5	Nf3—g2

Albul cedează.

Nr. 12. APĂRAREA NIMZOVICI

M. Botvinnic		S. Gothilf		
1.	d2—d4	Cg8—f6	3. Cb1—c3	Nf8—b4
2.	c2—c4	e7—e6	4. Dd1—b3	c7—c5
			5. d4 : c5	Cb8—a6

Până la această partidă am considerat mutarea 5... Ca6 slabă. Părerea aceasta mi-o formasem pe baza celei de-a patra partide a primului match Alehin-Bogoliubov, în care Alehin a continuat după 6. a3 cu 6... N:c3+ și a căpătat un joc slab.

6.	a2—a3	Nb4 : c5
7.	Cg1—f3	0—0

Analizând această partidă am ajuns la concluzia că după 7... b6 albul n'are niciun fel de avantaj și am aplicat în acelaș an acest sistem împotriva lui I. Kan (vezi partida Nr. 15).

8.	Nc1—g5	Nc5—e7

Numai în felul acesta poate fi eliminată legătura dela f6; afară de aceasta, nebunul liberează câmpul c5 pentru cal.

9.	e2—e4	d7—d6

Apărându-se împotriva amenințării e4—e5. S'ar putea ca și aci să fie mai bine 9... b6. In acest caz nebunul c8 se desvoltă dela început pe diagonala h1-a8 și negrul câștigă un tempo în comparație cu continuarea din partidă. Dacă la 9... b6 ar fi urmat 10. e5, atunci negrul retrage calul la e8.

10.	Nf1—e2	Nc8—d7
11.	0—0	

Desigur, nu se poate 11. D:b7 Cc5 12. Db4, a5.

11.	. . .	Nd7—c6
12.	Db3—c2	h7—h6
13.	Ng5—f4	Ca6—c5
14.	e4—e5	. . .

Singura mutare care consolidează avantajul de partea albului. După 14. Cd2, d5! 15. e5, Cfe4 negrul ar fi căpătat o partidă bună. Acum albul obține superioritatea pe flancul damei (trei pioni contra doi).

14.	. . .	Cf6—e4

Cea mai bună continuare, deoarece prin schimbul nebunilor de câmpuri negre, negrul își ușurează apărarea. Rău era 14... de 15. C:e5. Acum se pare că negrul stă pe deplin satisfăcător căci în lupta pentru punctul e4, el a eșit chiar învingător; destinderea următoare a tensiunii în centru scoate însă în evidență părțile slabe ale poziției sale.

15.	e5 : d6	Ne7 : d6
16.	Ta1—d1	Dd8—e7

Nu 16... Dc7 17. T:d6, C:d6 18. b4 urmat de 19. c5.

17.	Nf4 : d6	Ce4 : d6
18.	Cf3—e5 !	

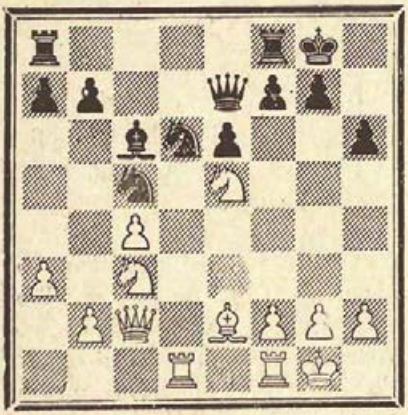

Cu această mutare se concretizează superioritatea albului. In locul puternicului nebun c6, negrul capătă un pion slab, iar caii negri, lipsiți de sprijinul nebunului, sunt goniți de pe pozițiile centrale. Dacă acum 18... N:g2, atunci 19. R:g2, Dg5+ 20. Cg4.

18.	. . .	Tf8—d8
19.	b2—b4	Cc5—d7
20.	Ce5 : c6	b7 : c6
21.	c4—c5	Cd6—e8

Cu această retragere negrul se condamnă la o apărare pasivă, dar este îndoelnic dacă mutarea mai activă 21... Cf5 ar fi fost mai bună, din cauza 22. Da4, Tdc8 23. Ce4!, a5 24. Cd6.

22.	Dc2—a4	Td8—c8
23.	Ne2—a6	Tc8—c7
24.	Cc3—e4	Cd7—f6
25.	Ce4 : f6+	De7 : f6

Este interesant că această mutare naturală duce forțat la pierdere. Trebue însă observat, că poziția negrului este deja greu de apărat.

Cealaltă variantă posibilă 25... C:f6, cu intenția de a aduce calul la d5, ar fi dus deasemeni la o poziție grea pentru negru după 26. Td6, De8 27. b5!, cb 28. N:b5, De7 29. Dd4.

După mutarea din partidă albul ocupă linia „d".

26.	Td1—d3 !	Ta8—d8
27.	Tf1—d1	Td8 : d3
28.	Td1 : d3	Df6—e7

Negrul n'are apărare ! Cele două amenințări ale albului nu pot fi parate în acelaș timp. Prima dintre ele este 29. Dd1 cu ocuparea liniei „d", iar a doua — 29. b5 ! De exemplu: 28... Da1+ 29. Dd1, Df6 30. b5!, cb

(altfel 31. b6) 31. N:b5 şi negrul pierde calul.

29.	Da4—d1	Rg8—h7
30.	Td3—d8	g7—g6
31.	g2—g3.	Ce8—f6
32.	Dd1—d6	Cf6—d5

Acum negrul nu poate să se mai mişte decât cu regele şi albului nu-i mai rămâne decât să găsească calea cea mai scurtă de câştig. Manevra următoare a nebunului reprezintă această cale.

33.	Na6—c4	Rh7—g7
34.	Nc4—b3	Rg7—h7
35.	Nb3—a4	Rh7—g7
36.	Td8—a8	

Se înţelege că nu direct 36. N:c6 T:c6 şi albul rămâne fără o figură. Acum se ameninţă 37. N:c6, D:d6 38. cd, T:c6 39. d7 şi albul câştigă.

36.	. . .	De7 : d6
37.	c5 : d6	Tc7—d7
38.	Na4 : c6	Td7 : d6
39.	Nc6 : d5	e6 : d5

In această poziţie partida s'a întrerupt. După mutările evidente 40. T:a7, d4 41. Rf1 erau posibile două variante principale :

1) 41... Te6 42. b5, d3 43. Td7, Te5 44. a4, Te4 45. a5, Te5 46. T:d3, T:b5 47. Ta3 şi câştigă.

2) 41... d3 42. Re1, Te6+ 43. Rd1!, Te2, 44. Td7, T:f2 45. T:d3, T:h2 46. Tb3.

Deaceea, fără să mai continue jocul, negrul a cedat.

MATCHUL SINDICAL LENINGRAD-MOSCOVA

Mai

Nr. 13. APĂRAREA NIMZOVICI

M. Botvinnic		I. Kan
1.	d2—d4	Cg8—f6
2.	c2—c4	e7—e6
3.	Cb1—c3	Nf8—b4
4.	Dd1—b3	c7—c5
5.	d4 : c5	Nb4 : c5

Pe vremea aceea sistemul de apărare care se începe cu mutarea 5... Ca6! urmat de b6 nu era încă cunoscut (vezi partida Nr. 15).

6.	Cg1—f3	Cb8—c6

Un plan de desvoltare pasiv.

7.	Nc1—g5	b7—b6

Negrul sub-apreciază răspunsul următor al albului. Riscat este 7... Ca5 8. Dc2 (8. Da4,

Db6), C:c4 9. e4 etc., dar probabil, corect era 7... Db6 forțând schimbul damelor. Desigur, și în cazul acesta, partida albului este clar mai bună.

8. e2—e4 Cc6—d4

Este greu de arătat ceva mai bun. De exemplu, după 8... Nb7 9. 0-0-0, N:f2 10. e5, h6 11. ef, hg 12. fg, Tg8 13. Ce4, albul are un atac decisiv.

9. Cf3 : d4 Nc5 : d4
10. f2—f3

Cu mutarea aceasta simplă, care lichidează amenințarea 10... N:f2+, albul își consolidează avantajul obținut în centru. Mutarea următoare a negrului constitue singura posibilitate de a deslega calul f6.

10. . . . h7—h6
11. Ng5—f4

Mai rău ar fi fost 11. Nh4, N:c3+ 12. bc (12. D:c3, C:e4) și poziția pionilor albi este stricată. Acum se amenință atât 12. Cb5, cât și 12. Nd6.

11. . . . e6—e5
12. Cc3—b5 Cf6—h5

Forțat. Nu era bine 12... ef 13. C:d4, sau 12... N:b2 13. D:b2, ef 14. Da3!

13. Nf4—e3 Nd4 : e3

După 13... Dh4+ 14. g3, C:g3 15. hg, D:h1 16. N:d4, ed 17. Cc7+ (se poate și 17. Cd6+, Rf8 18. c5, Dh5 19. g4, Dg6 20. Dd5, Tb8 21. cb. ab 22. Tc1) 17... Rd8 18. C:a8, Nb7 19. C:b6, ab 20. D:b6+, Rc8 21. Rf2! albul trebue să câștige.

14. Cb5—d6+ Re8—f8
15. c4—c5! . . .

O mutare intermediară foarte importantă. Se amenință 16. D:f7 mat. Dacă albul ar fi jucat direct 15. D:e3, atunci negrul continuând 15... Dh4+ 16. Df2, (16. g3 pierde un pion după 16... C:g3 17. Df2, Df6!) ar fi putut obține schimbul damelor.

15. . . . Dd8—e7
16. Db3 : e3 Ch5—f4
17. De3—a3

După mutarea aceasta negrul nu mai poate evita pierderi ma-

teriale. Datorită amenințării 18. cb, negrul trebue să ia la c5, ceeace expune pericolului nebunul c8.

17.	. . .	b6 : c5
18.	Da3 : c5	Rf8—g8

Nu există o altă apărare împotriva 19. Tc1. Dacă acum 19. Tc1, atunci negrul răspunde 19... Rh7.

19.	g2—g3	Cf4—g6
20.	Nf1—c4	Rg8—h7
21.	0—0—0	

Nu e nici-o grabă să se ia pionul f7; la 21... f6 22. f4! Greșit este pentru alb 21. Dc7 (cu amenințarea 22. Nd5) din cauza 21... Cf8! 22. C:c8, Db4+ 23. Rf1, Ce6.

21.	. . .	a7—a5
22.	Nc4 : f7	Nc8—a6
23.	Rc1—b1	

Jucat neglijent. Acum negrul capătă posibilitatea să complice jocul. Corect era 23. Da3, ferind dama de amenințarea Tc8 și apărând pionul f3.

23.	. . .	Na6—e2
24.	Td1—d5	Ne2 : f3
25.	Nf7 : g6+	Rh7 : g6
26.	Td5 : e5	De6—f6
27.	Th1—e1	

Nu merge 27. Tf1 sau 27. Tf5, din cauza 27... N:e4+.

27.	. . .	Th8—b8
28.	Cd6—f5	

Pregătind schimbul damelor, pe care negrul nu-l poate împiedica.

28.	. . .	Ta8—a6
29.	Dc5—e7	Df6 : e7

Sau direct 29... Tab6 30. Ch4+, Rh7 31. D:f6, T:f6 32. T:a5 și albul are doi pioni în plus.

30. Te5 : e7

Prin atacul asupra pionului g7, albul forțează alte schimburi favorabile. La 30... Tab6 poate urma 31. b3, a4 (sau 31... N:e4+ 32. T7:e4, R:f5 33. Te5+ și 34. T:a5) 32. Te3, N:e4+ 33. T:e4, R:f5 34. T:a4 etc.

30.	. . .	Nf3 : e4+
31.	Te1 : e4	Rg6 : f5
32.	Te4—f4+	Rf5—g6
33.	Tf4—g4+	Rg6—f5
34.	Tg4—f4+	Rf5—g6
35.	Tf4—g4+	Rg6—f5
36.	Tg4 : g7	Ta6—b6
37.	Tg7—f7+	Rf5—g6
38.	Tf7—g7+	

La 38. Tf2 negrul ar fi putut răspunde 38... Td6 cu șanse de remiză.

38.	. . .	Rg6—f5
39.	Te7—f7+!	Rf5—e5
40.	Tf7—f2	d7—d5

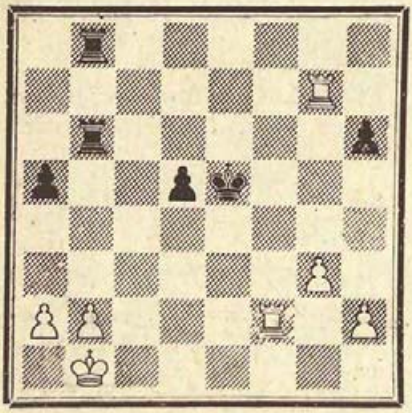

In această poziție partida s'a întrerupt. Juriul matchului (N. Grigoriev și P. Romanovski) a acordat albului câștigul, luând în considerație următoarele variante propuse de mine: 41. Te7+ !, Rd6 42. Ta7, Tb5 43. Th7 cu câștigul unui al doilea pion; sau 41... Rd4 42. Td2+, Rc5 43. Td7 (merge și 43. Tc7+, Rd6, 44. Ta7, Tb5 45. Th7), Rc6 (43... Td6 44. Tc2+) 44. T7:d5, T:b2+ 45. T:b2 T:b2+ 46. R:b2, R:d5 și finalul de pioni este ușor câștigat.

MATCHUL LENINGRAD-MOSCOVA

Noembrie

Nr. 14. PARTIDA OLANDEZĂ

M. Botvinnic		**I. Kan**
1.	d2—d4	e7—e6
2.	c2—c4	f7—f5
3.	Cg1—f3	Nf8—b4+
4.	Nc1—d2	Nb4 : d2+
5.	Dd1 : d2	Cg8—f6
6.	g2—g3	b7—b6

O greșeală, după care negrul intră într'o poziție grea. După cum se știe, negrul trebue să se străduiască aci spre înaintarea e6—e5 și deaceea trebue jucat 6... d6.

7.	Cb1—c3	d7—d6

La 7... Nb7 este neplăcut răspunsul 8. d5 cu joc minunat pentru alb. Acum însă, la 8. d5 negrul răspunde 8... e5. Nu mergea deasemeni 7... Ce4 8. C:e4, fe 9. Cg5, d5 (9... Nb7 10. De3) 10. Nh3, De7 11. cd.

8.	Nf1—g2	Nc8—b7
9.	0—0	Dd8—e7

Consolidează punctul e6. Nimic bun nu promitea 9... 0-0 10. d5!, e5 11. Cg5, Nc8 12. e4, De7 13. ef, N:f5 14. f4, etc.

10.	d4—d5	e6—e5

Altfel 11. Cd4

11.	e2—e4 !	

Cel mai energic. Nimic nu dădea 11. Cg5, Cbd7 12. Ce6, Cc5 cu joc egal. La 11... Nc8 urmează acum 12. ef, N:f5 13. T:ae1, 0-0 14. Cd4, Nd7 15. f4 cu superioritate evidentă. Deaceea continuarea aleasă de negru se arată a fi relativ cea mai bună. Situația lui nu poate fi însă considerată satisfăcătoare.

11.	. . .	f5 : e4
12.	Cf3—g5	Cb8—d7
13.	Cc3 : e4	0—0

Nu era bine nici 13... C:e4 14. N:e4, Cf6 15. Nf5.

14.	Cg5—e6	Cf6 : e4
15.	Ng2 : e4	Tf8—f6

Alte căi nu există! Nu mergea 15... Cf6 16. C:f8, C:e4 17. De3 Cg5 (sau 17... Cc5 18. b4!) 18. f4! (nu 18. Ce6, C:e6 19. de, D:e6 cu joc excelent pentru negru), fără compensații suficiente pentru calitatea sacrificată.

16. Dd2—c2

Desigur, nu imediat 16. C:c7, din cauza 16... Tc8, urmat de T:c4. Albul atacă pionul h7 și în același timp apără pionul c4; doi pioni negri rămân atacați și nu pot fi apărați amândoi în același timp.

16.	. . .	Tf6—h6

Negrul nu observă cea mai bună posibilitate, care constă în varianta 16... Cf8 17. C:f8, Ta: f8 18. N:h7+, Rh8 19. Ne4, Nc8 și deși albul trebue să câștige, realizarea pionului în plus prezintă încă mari dificultăți tehnice. In loc de aceasta, negrul își caută salvarea în atac, care este dinainte condamnat la insucces.

17.	Ce6 : c7	Ta8—c8
18.	Cc7—b5	

O greșeală ar fi fost 18. Ce6, din cauza 18... Cf6, după care albul nu poate scăpa în același timp de cele două amenințări: 1) 19... C:d5 și 2) 19... C:e4 20. D:e4, T:e6.

18.	. . .	a7—a6
19.	Cb5—a7	Tc8—f8
20.	Ca7—c6	De7—g5

Și mai rău este 20. Df7 21. f4.

21.	Ne4—g2	Cd7—f6

Permite un final amuzant. Mai multă rezistență se putea opune cu 21...Nc8. In acest caz era pregătită următoarea variantă: 22. Tae1, Cf6 23.f4, Dh5 24.h4. ef 25. T:f4, g5 26. Nf3! și câștigă.

22. Dc2—f5 Dg5—h5

La pierdere imediată duce 22... D:f5 23. Ce7+, Rh8 24. C:f5 și 23. C:d6.

23. Df5 : h5 Cf6 : h5

După 23... T:h5 24. Nf3, Th3 (24... Tg5 25.h4) 25. Rg2, Th6 26. Ce7+, Rh8 27. Cf5, negrul pierde încă un pion.

24. f2—f4! Tf8—e8

Apără pionul. Pierdea deasemeni și 24... ef 25. g4!, f3 26. gh, fg 27. Ce7+, Rh8 28. T:f8 mat; sau 25... N:c6 26. dc, f3 27. gh, fg 28. T:f8+, R:f8 29. c7 și 30. c8D.

25. Ta1—e1 Nb7 : c6
26. d5 : c6 Ch5—f6
27. g3—g4 Cf6 : g4
28. f4 : e5 Cg4 : e5
29. Ng2—d5+ Rg8—h8
30. c6—c7 Th6—f6

Sau 30... Tc8 31. Nb7.

31. Nd5—b7. Negrul cedează.

Nr. 15. APĂRAREA NIMZOVICI

I. Kan		M. Botvinnic
1.	c2—c4	Cg8—f6
2.	Cb1—c3	c7—c5
3.	Cg1—f3	e7—e6
4.	d2—d4	c5—d4
5.	Cf3 : d4	Nf8—b4
6.	Dd1—b3	Nb4—c5

Este greu de arătat aci cea mai tare continuare. După 6... Cc6 7. C:c6, N:c3+ 8. D:c3, bc 9. Ng5, poziția albului este, fără îndoială, preferabilă, iar 6... Ca6 7. Ng5, duce numai la o intervertire de mutări față de partidă.

7. Cd4—f3

In cele din urmă s'a ajuns la o variantă a apărării Nimzovici, analoagă celei din partida Nr. 12. Se'nțelege, m'am apărat în continuare ca și S. Gothilf, cu deosebirea că m'am abținut dela mutarea inutilă d6.

7. . . . b7—b6
8. Nc1—g5 Nc8—b7
9. Db3—c2

Pregătind e4, care nu era bun direct din cauza 9... h6 (10. Nh4, g5 11. Ng3, C:e4)

9.	. . .	h7—h6
10.	Ng5—h4	0—0
11.	e2—e4	Nc5—e7
12.	Nf1—e2	Cb8—a6
13.	e4—e5	

Evident, cel mai bine. La 13. 0-0 ar fi urmat 13... Cc5 și albul nu este în stare să susțină punctul e4, de exemplu: 14. Cd2 (14. e5, Cfe4) d5 15. ed (15. N:f6, N:f6 16. ed, N:c3 și 17... ed) C:d5! 16. N:e7, C:e7 cu joc aproximativ egal.

13.	. . .	Ca6—b4

Dacă acum 14. Db1 (împiedicând 14... Ce4), atunci 14... Ch5 15. N:e7, D:e7 16. g3 (altfel 16... Cf4) d6 17. 0—0, de 18. C:e5, Cf6 și negrul nu stă mai rău.

14.	Dc2—d2	Cf6—e4
15.	Cc3 : e4	Nb7 : e4
16.	Nh4 : e7	Dd8 : e7
17.	0—0	Ta8—d8
18.	Ta1—d1	

O mutare greșită, după care inițiativa trece la negru. Mai tare ar fi fost 18. Tfd1 sau 18. Cd4, Cc6 (18... f6 19. Cb5, Cc6, 20. Cd6, Ng6 21. ef, T:f6 22. Tad1 cu avantaj pentru alb) 19. C:c6 cu simplificarea poziției.

18.	. . .	Cb4 : a2
19.	Cf3—d4	

Nu este bine pentru alb să recâștige imediat pionul prin 19. Ta1, Cb4 20. T:a7, din cauza 20... Cc6 21. Ta6, N:f3 , 22. gf (22. N:f3, C:e5 23. T:b6, C:c4) C:e5 23. T:b6, d5! Acum însă, în legătură cu pătrunderea calului alb pe câmpul d6, calul negru trebue să se retragă repede.

19.	...	Ca2—b4
20.	Cd4—b5	De7—c5

Numai așa! Rău este pentru negru 20... Cc6 21. Cd6, Ng6, din cauza 22. f4 cu amenințarea 23. Cb7. Acum albul nu obține nimic cu continuarea 21. Cd6, Na8. Deaceea el este silit să ia pionul a7, cu toate că în felul acesta calul iese din joc.

21.	Cb5 : a7	f7—f6

Aci negrul avea intenția să joace 21... d5 22. ed, Nc2 23. Tc1 T:d6, dar a renunțat în ultimul moment la această continuare, observând că după 23. d7!, N:d1 24. T:d1 nu este atât de ușor de luptat cu pionul liber d7.

22.	e5 : f6	Tf8 : f6
23.	Dd2—d4	

Celelalte continuări posibile, anume 23. Cb5, d5 24. cd, T:d5 25. De3, D:e3 26. fe, T:f1+ 27. T:f1, Td2, sau 23. Dd6, e5, 24. D:c5, bc urmat de aducerea

calului la d4, erau deasemeni prea puțin atrăgătoare pentru alb.

23.	. . .	d7—d5
24.	c4 : d5	e6 : d5
25.	Ca7—b5	Cb4—c6

Cu această mutare negrul își reunește pionii obținând un final favorabil.

26.	Dd4 : c5	b6 : c5
27.	Td1—c1	

Duce la pierdere rapidă din cauza marșului forțat al pionului „d". Ceva mai bine era 27. Cc3, Cd4 28. C:e4, C:e2+ 29. Rh1, Tc6, dar negrul ar fi păstrat și atunci șansă suficientă de câștig, datorită pionului liber și poziției proaste a regelui advers.

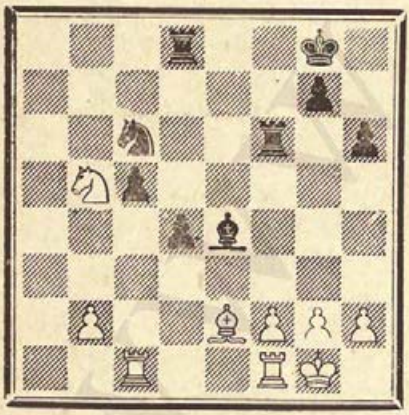

27.	. . .	d5—d4 !

(Vezi diagrama din col. I)

28.	f2—f3	

28. T:c5 ducea numai la o intervertire de mutări.

28.	. . .	d4—d3
29.	Ne2—d1	

Sau 29. fe, de 30. Tfe1 (30. T:f6, Td1+) Td2 31. Cc3 (31. T:c5, Td1 32. Tc1, Tf1+) Cd4.

29.	. . .	d3—d2
30.	Tc1 : c5	Ne4—d3
31.	Tf1—f2	Nd3 : b5
32.	Tc5 : b5	Tf6—e6
33.	Tf2—f1	Te6—e1
34.	Tb5—c5	

Mai repede ar fi pierdut 34. Rf2, Tde8 35. Nb3+, Rh8 36. Td5, T8e2+ 37. Rg1, Tc1! Negrul nu poate juca acum 34... Cd4 din cauza 35. Rf2, Tde8 36. Td5! în favoarea albului.

34.	. . .	Cc6—b4
35.	Tc5—c4	Cb4—d5
36.	Tc4—e4	Cd5—e3
37.	Te4 : e3	Te1 : e3
38.	Rg1—f2	Td8—e8
39.	Nd1—a4	Te3—e1

Albul cedează.

In 1931 am luat parte la două turnee mari : iarna la campionatul Leningradului, iar toamna la al VII-lea campionat al U.R.S.S. (la Moscova).

In campionatul Leningradului am câştigat uşor locul I, întrecându-l pe al doilea clasat, P. Romanovski, cu 2½ puncte. Partidele din turneul acesta (Nr. 16, 17 şi 18) arată o creştere a forţei de joc. Am obţinut succese destul de mari în studiul şahului, inclusiv deschiderile, dar încă nu învăţasem să mă pregătesc bine pentru concursuri.

Ca şi mai înainte, nu acordam prea mult timp şahului ; chiar şi vara am lucrat o lună şi jumătate la Dnieprostroi, la practica studenţească. Se înţelege, aceasta a constituit o pregătire şahistă îndoielnică pentru campionatul Unional care se apropia.

Nu este de mirare, că încă în semifinală m'am poticnit pierzând două partide la rând. Numai prin câştigul la Kasparian (partida Nr. 19) mi-am îndreptat situaţia, totuşi a trebuit să mă mulţumesc cu locul al doilea (primul s'a clasat G. Kasparian).

Am început prost şi în final : înfrângere în prima rundă la Ilin-Jenevski — care pur şi simplu m'a „driblat" — şi în runda a şaptea m'am distanţat la 1½ puncte de leaderul turneului, maestrul N. Riumin. Dar după aceea mi-am revenit şi obţinând 6½ din 7 posibile, m'am apropiat foarte mult de leader. In runda a 15-a a survenit întâlnirea noastră (partida Nr. 24); lupta sportivă ajunsese la punctul culminant şi toată Moscova şahistă era de partea talentatului ei campion, N. Riumin. Acesta însă, fără o justificare suficientă, a intrat în mari complicaţii şi a pierdut partida decisivă. Astfel, am reuşit să câştig titlul de onoare de campion al U.R.S.S.

In acelaş an s'a produs un alt eveniment important în viaţa mea: organizaţia de Comsomol a institutului politehnic m'a admis ca membru al VLKSM.

CAMPIONATUL LENINGRADULUI

Martie

Nr. 16. APĂRAREA NIMZOVICI

M. Botvinnic	G. Miasoedov
1. d2—d4	Cg8—f6
2. c2—c4	e7—e6
3. Cb1—c3	Nf8—b4
4. Dd1—b3	c7—c5
5. d4 : c5	Cb8—c6
6. Cg1—f3	Cf6—e4
7. Nc1—d2	Ce4—c5
8. Db3—c2	f7—f5
9. a2—a3	Nb4 : c3
10. Nd2:c3	0—0
11. b2—b4	Cc5—e4

Până aci ca în partida Stahlberg-Alehin (Hamburg 1930), care s'a terminat cu înfrângerea albului. Comentând această partidă, H. Kmoch a arătat că în locul mutării care a urmat în partida 12. e3, trebuia jucat 12. Nb2, b6 — totuși în favoarea negrului. Partida de față arată că, în orice caz, jocul negrului nu este mai bun.

12. Nc3—b2 b7—b6

Mai simplu este 12... d6, ca în partida Winter-Sultan Khan (Hastings 1930—31). Acum urmează o mică surpriză :

13. g2—g4

Această mutare ingenioasă a fost studiată dinainte în analizele de acasă și, însfârșit, aplicată în partida practică.

Dacă aș fi prevăzut la ce complicații duce această noutate, aș fi acordat, probabil, preferință continuării liniștite 13. g3.

13. . . . Ce4 : f2

Toate celelalte continuări duceau (după 13... gf) la deschiderea liniei „g", după care poziția albului, cu nebunul la b2 și turnul la g1, lua un aspect amenințător.

Dealtfel, și sacrificiul acesta intra în calculele albului. Am prevăzut că negrul nu-și putea

recâştiga figura şi cu aceasta mi-am încheiat analiza. Dar, cum se întâmplă adeseori, şi în analizele de acasă se produc greşeli, care sunt răsturnate la tablă. In adevăr, albul păstrează figura, dar se expune unui atac extrem de puternic.

14. Rg1 : f2 f5 : g4
15. Th1—g1 Dd8—h4+
16. Rf2—e3

Este uşor de văzut că aceasta este unica mutare; dacă, de exemplu, 16. Tg3, atunci 16... gf 17. Rg1, Cd4!, sau 16. Rg2, gf+ 17. Rh1, Cd4! în favoarea negrului.

16. . . . Dh4—h6+
17. Re3—f2 Dh6—h4+

Negrul este forţat să accepte şahul etern. O soluţie înşelătoare era 17... D:h2+ 18. Tg2!, sau 17... gf 18. T:g7+, D:g7 19. N:g7 şi numai albul poate câştiga.

18. Rf2—e3 Dh4—h6+
19. Re3—d3

Aceasta este poziţia pe care a avut-o în vedere albul, considerând-o favorabilă. La tablă însă, numai după multe şovăeli m'am decis la o plimbare atât de îndrăzneaţă a regelui.

19. . . . d7—d5 !

Cea mai tare mutare! La nimic bun nu ducea 19... Dg6+ 20. Rd2, sau 19... e5 20. Dd2!, Dd6+ 21. Rc2.

20. Dc2—c1

Singurul răspuns, care asigură o retragere regelui. Nu era bine 20. Dd2, Dg6+ 21. Rc3. De4! 22. Dg5, e5! şi situaţia albului este critică.

Acum s'ar putea crede că albul reuşeşte să scape din încurcătură, dar negrul, continuând consecvent planul său de atac asupra regelui alb, reuşeşte în cele din urmă să obţină şah etern.

20. . . . d5 : c4+
21. Dc1 : c4

Rău era 21. R:c4, Tf4+ 22. Rb3, e5!, dar era de considerat 21. Rc2 (lăsând închisă linia „c"), deşi faptul că negrul rămânea cu trei pioni pentru fi gură făcea această continuare neconvingătoare.

21. . . . Tf8—d8+
22. Rd3—c2 Nc8—b7
23. Dc4 : g4

Dacă 23. T:g4, atunci 23... Tac8 24. N:g7 (24. T:g7+, D:g7 25. N:g7, C:b4+ 26. Rb3, T:c4 27. R:c4, Cc2) C:b4+ 25. Rb3, T:c4 26. N:h6+, T:g4 şi partida s'ar fi terminat deasemeni, probabil remiză.

Acum ameninţarea D:g7+ o-

bligă pe negru la următoarea combinație care forțează remiza :

23.	. . .	Cc6 : b4+ !
24.	a3—b4	

Acceptând remiza, căci continuarea 24. D:b4, Tac8+ 25. Nc3, N:f3 26. ef, a5! urmat de 27... Dd2+, sau de 27... Td2+ este în favoarea negrului. Sau 26. Td1, T:c3+ 27. D:c3, Ne4+ 28. Td3, T:d3! (28... N:d3+ 29. ed, D:h2+ 30. Tg2, Dh6 31. Ne2 în favoarea albului) 29. ed, D:h2+ 30. Ng2, N:g2 cu avantaj pentru negru.

24.	. . .	Ta8—c8+
25.	Nb2—c3	Tc8 : c3+
26.	Rc2 : c3	Dh7—e3+
27.	Rc3—b2	Td8—d2+
28.	Cf3 : d2	De3 : d2+
29.	Rb2—b1	Dd2—d1+
30.	Rb1—b2	Dd1—d2+

Remiză.

O partidă extrem de complicată.

Nr. 17. GAMBITUL DAMEI

M. Botvinnic		A. Batuev
1.	d2—d4	d7—d5
2.	c2—c4	e7—e6
3.	Cb1—c3	Cg8—f6
4.	Nc1—g5	Nf8—e7
5.	e2—e3	0—0
6.	Cg1—f3	Cb8—d7
7.	Nf1—d3	

Mai des se joacă aci 7. Tc1, dar albul evită cu bună știință variantele șablon.

7.	. . . .	d5 : c4
8.	Nd3 : c4	c7—c5

Această continuare recomandată de cărți, este probabil suficientă pentru egalarea jocului. Era de considerat deasemeni, mutarea prealabilă 8... a6.

9.	0—0	c5 : d4
10.	e3 : d4	

După 10. C:d4 se ajunge la o poziție de pioni simetrică și negrului nu i-ar mai fi fost prea greu să egaleze partida. Acum albul are un oarecare avantaj în centru, însă cu prețul unui pion izolat.

10.	. . .	Cd7—b6
11.	Nc4—b3	Cb6—d5

Negrul vrea să desvolte nebunul c8 la b7. Era posibil, desigur, direct 11... Nd7. Cu mutarea următoare albul împiedică temporar mutarea 12... b6.

12.	Cf3—e5	Cf6—d7

Și aci ar fi fost posibil 12... Nd7. Dar negrul se străduește să schimbe nebunul din g5, ceeace duce la o slăbire și mai simțitoare a pionului d4. Este greu pentru alb să evite acest schimb.

13. Ng5 : e7 Cd5 : e7
14. Dd1—e2

Tare era deasemeni şi 14. Ce4, folosind slăbirea câmpurilor negre în lagărul adversarului.

14. . . . Cd7—f6
15. Tf1—d1 b7—b6
16. Ta1—c1 Nc8—b7
17. f2—f3 !

Negrul are intenţia de a aduce calul e7, prin d5, la f4, cu presiune asupra pionului g2. Albul împiedică din timp această manevră, asigurând în acelaş timp un punct de susţinere în centru. Sacrificiul de cal care se întâlneşte în poziţii asemănătoare — 17. C:f7, T:f7 13. D:e6 — în cazul acesta se arată incorect, după 18... Nd5. Negrul ar fi trebuit să joace acum 17... Ced5 18. Ce4, Tc8 19. T:c8, N:c8 20. Nc2 cu un joc aproximativ egal. In loc de aceasta, negrul face o greşală decisivă.

17. . . . Ta8—c8

(Vezi diagrama din col. II)

18. Ce5 : f7! Tf8 : f7
19. De2 : e6 Dd8—f8

Forţat, căci acum nu mai merge 19... Ced5 20. C:d5, C:d5 21. N:d5, N:d5 22. T:c8 şi albul câştigă.

20. Cc3—e4 Tc8 : c1
21. Td1 : c1 Cf6—d5

Se ameninţa 22. D:f7+, D:f7 23. N:f7+, R:f7 24. Cd6+.

22. Ce4—d6 Nb7—a8
23. Tc1—e1 !

Negrul n'are apărare împotriva 24. C:f7 urmat de luarea dela e7.

23. . . . g7—g6
24. Cd6 : f7 Df8 : f7
25. De6 : e7 Negrul cedează.

18. APĂRAREA INDIANĂ NOUĂ

V. Cehover — M. Botvinnic

1. d2—d4 Cg8—f6
2. Cg1—f3 b7—b6
3. g2—g3 Nc8—b7
4. Nf1—g2 g7—g6

Era de preferat 4... c5 5. 0—0, cd6. C:d4, N:g2 7. R:g2, g6 cu joc egal.

5. 0—0 Nf8—g7
6. c2—c4 0—0
7. Cb1—d2

Rău. Negrul reușește să deschidă diagonala a1-h8 și în felul acesta să împiedice desvoltarea nebunului c1 la b2; afară de aceasta, albul a închis nebunului diagonala c1-h6. Corect este 7. Dc2 (dacă direct 7. Cc3. atunci Ce4!: Rabinovici-Ilin Jenevski, Leningrad 1926) apoi Cc3 și eventual e2-e4. In acest caz albul ar fi obținut probabil, un oarecare avantaj.

7. . . . c7—c5 !
8. d4—d5 e7—e6
9. e2—e4 e6 : d5

Nu mergea aci ideia lui B. Blumenfeld : 9... b5 10. de, fe 11. e5! (11. cb, C:e4 12. Cg5, Cc3! 13. bc, N:g2 și 14... D:g5) Cg4 12. cb, C:e5 13. C:e5, N:g2 14. R:g2, N:e5 15. Cc4, Ng7 16. Dd6.

10. c4 : d5

Albul a presupus, probabil, că poziția lui este pe deplin satisfăcătoare. Așa ar fi fost dacă calul s'ar fi aflat la c3, nu la d2. Era necesar să fi jucat acum 10. ed, b5 11. Ch4, pentru a nu lăsa negrului majoritatea de pioni pe flancul damei. Acum negrul capătă un pion în plus pe flancul damei, combinat cu poziția excelentă a nebunului g7. Superioritatea albului în centru se neutralizează ușor.

10. . . . d7—d6
11. Tf1—e1

Pentru a elibera calul d2 de apărarea pionului e4.

11. . . . Tf8—e8
12. Cf3—h4 Dd8—e7

O mutare importantă! Albul avea intenția să joace 13. f4, dar, din cauza amenințării 13... C:d5 este silit să împiedice acum cu calul înaintarea pionului „f".

13. Cd2—f3 Cb8—d7

Și acum și mai târziu 13... C:e4 14. Cg5! ar fi fost în favoarea albului.

14. Nc1—d2 b6—b5

Terminând desvoltarea, negrul începe atacul pe flancul damei, unde are trei pioni contra doi. Este evident că singura contra-șansă a albului este atacul pe flancul regelui, căci pe cel al damei n'are ce face. Albul se străduește să realizeze acest plan, dar chiar la mutarea următoare pierde un tempo.

15. Dd1—c1 De7—f8

Atacând pionul e4.

16. Dc1—c2 a7—a5
17. h2—h3 b5—b4
18. Cf3—h2 Nb7—a6
19. f2—f4 Cf6—h5!

O mică neplăcere : se înțelege că albul nu poate juca nici 20. Cf1, N:f1, nici 20. g4, Nd4+! 21. Ne3, C:f4. O salvare se găsește totuși.

20. Ng2—f1 ! c5—c4

Nu se poate juca 20... C:g3 21. N:a6, T:a6 22. Dd3!.

Acum albul este forțat să mute cu regele, căci la direct 21. g4, urmează 21... Cg3 22. Ng2, Cc5! 23. Rf2, b3 24. Db1, c3!, apoi Nd3 și C:e4+.

21. Rg1—g2 Te8—c8
22. Nd2—e3 Cd7—c5

Din punct de vedere poziționat partida este câștigată de către negru; el a obținut un avantaj real pe flancul damei, în timp ce albul încă nu s'a pregătit de atac pe flancul regelui. Chiar acum negrul ar fi putut da lovitura decisivă cu mutarea 22.., b3!, de exemplu: 23. ab, c3 24. N:a6 cb 25. N:c8, baD 26. T:a1, T:c8 și rezultatul partidei nu poate fi pus la îndoială. Dar poziția negrului este atât de tare, încât el poate să nu se grăbească.

23. g3—g4 Ch5—f6
24. Ne3 : c5 Tc8 : c5
25. g4—g5

Albul se grăbește să utilizeze răgazul căpătat și reia atacul la rege, întrerupt de operațiile negrului pe flancul damei.

25. . . . Cf6—h5
26. f4—f5 Df8—d8

Cel mai simplu ! Câștigau însă și alte continuări.

27. f5—f6 Ch5 : f6 !

Sacrificând o figură, negrul aduce partida într'un final câștigat.

28. g5 : f6 Dd8 : f6
29. Ch4—f3 Df6 : b2
30. Dc2 : b2 Ng7 : b2
31. Ta1—b1 c4—c3

Această mutare are neajunsul de a închide nebunul b2. Deaceea, mai exact era întâi Ng7 și numai după aceea c3. Următoarele șase mutări sunt făcute în mare criză de timp de ambele părți.

32. Nf1 : a6 Ta8 : a6
33. Cf3—d4 a5—a4
34. Te1—f1 a4—a3
35. Tf1—f2 Ta6—a7

Înaintarea directă 35... b3 36. C:b3, c2 37. Tbf1, c1D 38. C:c1, N:c1 ducea deasemeni la câștig.

36. Tb1—f1 Tc5—c4
37. Cd4—c6 Ta7—c7
38. e4—e5

Mutarea din plic. Pierdea 38. Tc2, b3! 39. ab, T4:c6 40. dc, a2 41. Cg4, T:c6, apoi 42... a1D și negrul are doi pioni în plus.

38. . . . d6 : e5
39. Cc6 : e5 c3—c2 !

39... Td4 40. C2g4 ar fi dus la complicații inutile.

40. Ce5 : c4 Tc7 : c4
41. Tf2 : f7 c2—c1D
42. Tf7—f8+ Rg8—g7
43. Tf8—f7+ Rg7—h6
44. Tf1 : c1 Tc4 : c1
45. Ch2—g4+ Rh6—g5
46. d5—d6

Dacă 46. Tb7, atunci 46... Tc2+ 47. Rf1 (47. Rf3, Tc3+ și 48... b3) Nc3 și câștiga.

46. . . . b4—b3
47. d6—d7 Tc1—d1
48. Rg2—g3 !

O cursă amuzantă! Se amenință 49. h4+, Rh5 50. T:h7 mat. După 48... Td3+ 49. Tf3, T:d7 50. T:b3 negrul ar fi trebuit să joace un final lung. El are însă la dispoziție o mutare mai interesantă.

48. . . . h7—h6!

Decide imediat partida, căci după 49. h4+, Rh5 50. Th7, Td3+ ! (50... Ng7 duce la un mat rar întâlnit: 51. T:h6+, N:h,6 52. Cf6 mat) 51. Rf4, N:h6 52. Cf6 mat) 51. Rf4, ba și albul trebue să depună armele.

49. Tf7—f3 b3—a2
Albul cedează.

CAMPIONATUL U. R. S. S. (SEMIFINALA)

Octombrie

Nr. 19. GAMBITUL DAMEI

M. Botvinnic	G. Kasparian
1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4	e7—e6
3. Cb1—c3	Cg8—f6
4. Cg1—f3	Cb8—d7
5. Nc1—f4	

Numai cu scopul de a evita şablonul. Dealtfel, mutarea aceasta nu este lipsită de sens: negrului îi este mai greu să simplifice jocul şi să joace atacul lui Pillsbury (asupra punctului c3), decât după 5 Ng5.

Varianta 5... dq 6. e3, Cd5 7. N:c4, C:f4 8. ef, Cb6 9. 0-0 este considerată favorabilă albului. În partida aceasta, negrul caută drumuri noi.

5.	. . .	Nf8—b4

Negrul urmează totuşi sistemul lui Pillsbury după răspunsul corect 6. cd!, ed (6... C:d5 7. Nd2) 7. e3, el n'ar fi putut însă organiza atacul asupra punctului c3. Cu mutarea următoare albul separă nebunul f4 de câmpul d2 şi dă negrului posibilitatea să egaleze aproape jocul.

6.	e2—e3	0—0
7.	Dd1—b3	c7—c5
8.	a2—a3	

Este necesară lămurirea atmosferei, căci altfel ar fi urmat 8... Ce4 şi Da5 cu neplăceri serioase.

8.	. . . .	Dd8—a5

O manevră greşită, care permite albului să obţină un final favorabil. Corect era 8... N:c3+! 9. bc (sau 9. D:c3, Ce4 şi 10... Da5+) menţinând tensiunea.

9.	Ta1—c1	Nb4 : c3+
10.	Db3 : c3	

Fără îndoială, cea mai tare. După 10. bc, b6! negrul are iniţiativa pe flancul damei. Din contra, în finalul la care se ajunge acum, datorită perechii de nebuni şi centrului de pioni, partida albului merită preferinţă.

10.	. . .	Da5 : c3+
11.	b2 : c3	b7—b6
12.	c4 : d5	Cf6 : d5

După 12... ed nebunul damei ar fi rămas prea puţin activ. Afară de aceasta, posibilităţile negrului în centru sunt legate numai de presiunea cu figuri.

13.	Nf4—g3	

Nimic nu dădea 13. Nd6, Td8 14. Nb5, Nb7 15. N:d7, T:d7 16. dc, Tc8 și negrul este minunat desvoltat.

13. . . . Nc8—b7
14. Nf1—b5 Cd5—f6

Negrul joacă foarte precaut. Riscat era 14... Tfd8 15. Nh4, C5f6 16. Ce5!, sau 15. c4 cu combinații favorabile albului.

15. Re1—e2 a7—a6
16. Nb5—d3 Tf8—c8
17. Th1—d1

Neglijență. Corect era direct 17. c4, apărând punctul c3.

17. . . . Cf6—e4

Acum amenință 18... cd și 19... C:c3+. Din cauza aceasta albul nu poate evita schimbul nebunului de câmpuri negre, care are o poziție excelentă.

18. c3—c4 Nb7—c6

Este de neînțeles de ce negrul n'a jucat 18... C:g3+ cu egalare aproximativă. Acum însă, partida negrului se apropie treptat de criză. Mai înainte de orice, albul ferește de schimb nebunul g3, iar după aceea gonește figurile negre de pe pozițiile centrale, întărindu-și metodic poziția.

19. Ng3—f4 f7—f6
20. h2—h4 h7—h6
21. Nf4—h2

Incercarea 21. d5, ed 22. cd, sperând la 22... N:d5 23. N:e4 și 24. T:d7 nu este bună aci (și la mutările precedente) din cauza răspunsului 22... Nb5!

21. . . . Ta8—a7
22. Cf3—e1 f6—f5

O nouă slăbire, forțată însă din cauza amenințării de pierdere a calului.

23. f2—f3 Ce4—f6
24. Td1—d2 b6—b5

Pe baza principiilor generale poziționale, negrul trebuia să se abțină dela această străpunger, pentrucă, se știe că în poziții deschise perechea de nebuni este deosebit de tare.

25. d4 : c5 b5 : c4
26. Nd3 : c4 Cd7 : c5
27. Nh2—d6 Cf6—d7

Nu există altă posibilitate de apărare a pionului e6.

28. Td2—c2 Tc8—e8

O apărare ingenioasă (se amenința 29. N:e6 cu câștigul unui pion). Acum la 29. N:c5, C:c5 30. N:e6+ ar fi urmat 30... C:e6 31. T:c6, Cd4+! și negrul câștigă.

29. Re2—f2 Cc5—b7

Pierde imediat. Este indoelnic însă că şi alte continuări (de exemplu 29... Na4) să fi putut salva pe negru.

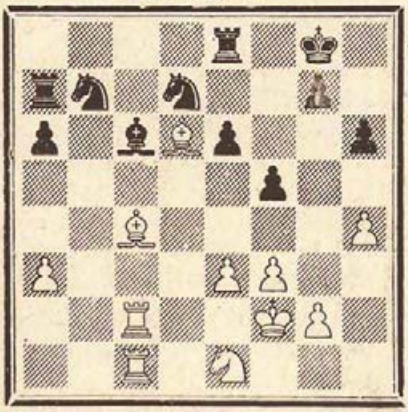

30. Nc4—a2!

Această deplasare şireată a scăpat din vedere negrului. Nebunul nu se poate retrage, căci urmează 31. Tc7! şi negrul este paralizat.

30.	. . .	Cb7 : d6
31.	Tc2 : c6	Cd6—f7
32.	Na2 : e6	Cd7—e5
33.	Tc6—c8	Ta7—e7
34.	Tc8 : e8+	Te7 : e8
35.	Ne6 : f5	Negrul cedează.

Cu tot schimbul timpuriu al damelor, partida a păstrat până la sfârşit un caracter de luptă.

CAMPIONATUL U. R. S. S.

Octombrie

Nr. 20. GAMBITUL DAMEI

M. Botvinnic		M. Sorokin
1.	d2—d4	d7—d5
2.	Cg1—f3	Cg8—f6
3.	c2—c4	e7—e6
4.	Cb1—c3	Cb8—d7
5.	Nc1—g5	Nf8—e7
6.	e2—e3	0—0
7.	Nf1—d3	c7—c6

Strict vorbind, mutarea aceasta nu este corectă. Ea nu trebue făcută decât după ce albul joacă Tc1.

Teoria recomandă 7... dc 8. N:c4, c5 cu joc aproximativ egal. După ce negrul a jucat singur c6, albul, desigur, nu mai desvoltă turnul ci face rocada ceeace în poziţia aceasta este mult mai convenabil.

8.	0—0	a7—a6

Este posibil ca negrul să fi avut intenţia să joace în continuare dc şi b5, dar mai probabil este că el voia să ajungă la varianta 9... b5 10. cd, cd. Mu-

tarea următoare a albului îngreuiază însă amândouă aceste posibilităţi.

9.	a2—a4	d5 : c4
10.	Nd3 : c4	c6—c5

Cauza tuturor greutăţilor următoare ale negrului. Mutarea nu este bună din următoarele cauze: după schimb negrul trebue să ia pionul c5 cu o figură deja desvoltată, pierzând timp; afară de aceasta, albul reuşeşte să ocupe linia „d". Avantajul de desvoltare al albului se măreşte şi mai mult datorită faptului că negrul trebue să se străduiască, pe deoparte, să scape de neplăcutul nebun g5, iar pe de alta, să împiedice înaintarea e3-e4-e5. 10... Cd5 ar fi fost aci mai bine.

11.	d4 : c5	Ne7 : c5

Ceva mai bine ar fi fost, probabil, 11... C:c5

12.	Dd1—e2	h7—h6
13.	Ng5—h4	Nc5—e7
14.	Tf1—d1	Cf6—h5

In felul acesta negrul obţine schimbul nebunilor; nu mai este atât de periculos pentru negru. 15. Ce5, cel puţin din cauza 15... N:h4 16. D:h5, De7 17. C:d7, N:d7 18. T:d7, N:f2+.

15.	Nh4 : e7	Dd8 : e7
16.	Td1—d2	

Este evident că negrul n'a reuşit să împiedice pe alb să-şi realizeze planul.

16.	. . .	Cd7—b6
17.	Ta1—d1	De7—c5

La 17... Nd7 ar fi putut urma 18. Ce5, Cf6 19. a5, C:c4 20. T:d7, C:d7 21. T:d7 şi 22. D:c4, sau 22. C:c4. Albul ameninţă 18. Td6, mutare care ar fi urmat şi după 17... e5. Mai slab era şi 17... Db4, din cauza răspunsului simplu 18. Td4.

18.	Nc4—a2	Ch5—f6
19.	e3—e4	e6—e5

Negrul nu putea permite e4-e5. Acum el intenţionează să rezolve prin Ng4 sau Ne6, chestiunea atât de arzătoare a desvoltării nebunului damei.

20. De2—e3!

Această mutare — care nu

este deloc ușor de văzut — este cea mai tare în poziția aceasta. Prin schimbul damelor, care nu poate fi evitat, lipsurile poziției negrului devin mai perceptibile. Fiind în urmă cu desvoltarea, negrul nu poate să opună nimic presiunii pe linia „d". Pionul e5 devine foarte slab și pentru a-l apăra negrul va fi nevoit să schimbe nebunul pe calul f3, după care se slăbește nu numai flancul damei, ci și punctul f7.

Dublarea pionilor albi pe linia „e" n'are mare importanță.

20.	. . .	Dc5 : e3
21.	f2 : e3	Nc8—g4
22.	a4—a5	Cb6—c8

Este îndoelnic dacă 22... Cbd7 ar fi fost mai bine. Ar fi putut urma 23. h3, N:f3 24. gf, Cc5 (24... Tfd8 25. Cd5!) 25. b4, Ce6 26. N:e6, fe 27. Ca4! și 28. Cc5 cu joc excelent.

23. Td1—c1

Reluând atacul asupra pionului e5.

23. . . . Ng4 : f3

Oricât ar fi de trist, schimbul este necesar. La 23... Te8 era posibil 24. h3, Nh5 (24... Ne6 25. N:e6, T:e6 26. Td8+). Ch4! și amenințarea g4 este foarte neplăcută.

24. g2 : f3 Cc8—e7
25. Cc3—d5

Albul provoacă un nou schimb, care îi concretizează definitiv avantajul. Dacă negrul joacă 25... Cf:d5, având în vedere 26. ed, Cf5 27. e4, Cd6, atunci cel mai simplu pentru alb este să răspundă 26. N:d5, și dacă 26... C:d5, finalul de tururi este câștigat.

Mutarea următoare a negrului duce la pierdere din cauza slăbiciunii punctului f7.

25.	. . .	Ce7—c6
26.	Cd5 : f6+	g7 : f6
27.	Td2—d7	Ta8—b8

Sau direct 27... C:a5 28. T1:c7. Deocamdată negrul mai apără încă punctul f7.

28. Rg1—f2 !

După aceasta negrul este nevoit să recunoască că pionul f7 nu poate fi salvat, căci nu există apărare împotriva amenințării 29 Tg1+ și 30. N:f7.

28.	. . .	Cc6 : a5
29.	Tc1—c7	Tb8—c8
30.	Td7 : f7	Tc8 : c7
31.	Tf7 : c7+	Rg8—h8
32.	Na2—d5	b7—b5

Negrul permite să fie făcut pat calul, căci după 32... Cc6 32. T:b7 se pierdea un pion. La

32... Tb8 urmează simplu 33. Tf7.

33.	b2—b3	Tf8—d8
34.	Rf2—g3	

Era posibil şi 34. Tf7, Td6 35. Rg3, Cc6 36. Rg4. Albul însă nu vrea să dea drumul calului negru.

34.	. . .	f6—f5
35.	Rg3—h4	f5 : e4
36.	f3 : e4	Td8—d6
37.	Rh4—h5	Td6—f6
38.	h2—h3	Tf6—d6
39.	h3—h4	Td6—b6
40.	Rh5—g4	Tb6—f6
41.	Tc7—a7	Tf6—b6
42.	Ta7—e7	Tb6—d6
43.	Te7—c7	Td6—f6
44.	Tc7—a7	Tf6—b6

Se înţelege că repetarea mutărilor se datoreşte faptului că albul a vrut să câştige timp de gândire. Acum el execută planul pe care l-a elaborat

45.	Ta7—c7	Tb6—f6
46.	Rg4—h5	Tf6—d6

(Vezi diagrama din col. a 2-a)

47.	Nd5—f7 !	Td6—f6

Nu se poate 47... Rg7 din cauza 48. b4! şi calul nenorocit se pierde! Nebunul se deplasează la g6, după care regele negru intră într'o plasă de mat.

48.	Nf7—g6	Ca5 : b3
49.	Rh5 : h6	Tf6—f8

Pierde imediat. Desfăşurarea „normală" a evenimentelor, era 49... Rg8 50. Rg5, Tf1 51. h5! şi negrul este fără apărare împotriva pionului „h".

50.	Tc7—h7+	Rh8—g8
51.	Th7—g7+	Rg8—h8
52.	Ng6—f7	Tf8 : f7
53.	Tg7 : f7	Rh8—g8
54.	Rh6—g6	Cb3—d2
55.	Tf7—d7	Negrul cedează

Nr. 21. APĂRAREA INDIANĂ VECHE

M. Botvinnic		V. Alatorzev
1.	d2—d4	Cg8—f6
2.	c2—c4	g7—g6
3.	f2—f3	Nf8—g7

Astăzi nimeni nu se mai teme de mutarea 3. f3, căci se ştie că varianta 3... d5! 4. cd, C:d5 5. e4, Cb6 duce la joc egal, din cauza slăbiciunii pionului

alb d4. Pe vremea aceea însă mutarea 3. f3 constituia o armă periculoasă.

4.	e2—e4	d7—d6
5.	Cb1—c3	0—0
6.	Nc1—e3	e7—e5
7.	Cg1—e2	

Actualmente se știe de toată lumea, că aci este corect 7. d5, cum recomandă V. Makogonov. La 7. d5, cel mai bine pentru negru este să continue așa cum a jucat P. Pirc în partida cu M. Euwe (Hastings 1938-39): 7... ed! 8. C:d4, c6 și amenințarea d5 dă negrului contra joc. Mutarea făcută de negru îl duce la un joc greu.

7.	. . .	Cb8—c6
8.	Dd1—d2	Cf6—d7

Negrul are intenția să continue după 9. 0-0-0, cu 9... Cb6 10. b3, ed 11. C:d4, a5! cu inițiativă. Din cauza aceasta albul închide centrul, cu intenția de a organiza în viitor atacul asupra regelui advers.

9.	d4—d5	Cc6—e7

De preferat era 9... Cb8, pentru a aduce calul la c5.

10.	g2—g3 !	

Pentru atacul de pioni ar fi fost desigur mai favorabilă împingerea pionului „g" cu doi pași, dar atunci după 10... f5! (amenințând mutarea neplăcută f5-f4), negrul ar fi forțat schimbul la f5, eliberându-și figurile.

Mutarea f7-f5 în sine, nu este periculoasă. Pentru alb este important să împiedice înaintarea mai departe a pionului „f" și să nu schimbe la f5. Dacă el reușește să mențină configurația de pioni existentă, care stânjenește foarte tare figurile negrului, atunci avantajul său devine indiscutabil. Mutarea din text este tocmai conformă acestor cerințe.

10.	. . .	f7—f5
11.	Nf1—g2	f5 : e4

Deocamdată negrul nu simte că figurile sale se află aproape în poziție de pat. Schimbul acesta, fără îndoială, este favorabil albului, căci el clarifică dintr'odată poziția în centru. Având poziție mai proastă, negrul ar fi trebuit să tindă spre complicarea jocului, continuând cu 11... Cf6.

12.	f3 : e4	Cd7—f6
13.	h2—h3	

Împiedicând Cg4. La 13... Ch5 albul răspunde simplu 14. g4.

13.	. . .	b7—b6
14.	b2—b3	Rg8—h8
15.	g3—g4 !	

Semnalul de atac ! Albul nu trebue să se grăbească cu rocada, căci ea ar provoca contra-jocul negrului pe flancul damei. Dacă însă negrul începe operațiile pe flancul damei înaintea rocadei lungi a albului, atunci albul își poate schimba planul și făcând rocada mică, poate exploata slăbiciunile create pe flancul damei.

Manevra negrului (Rh8, Cg8) contribue prea puțin la consolidarea flancului regelui. Din contra, regele stă mai puțin sigur pe linia „h" decât pe linia „g" negrul însă dorea să apere punctul h6.

15.	. . .	Ce7—g8
16.	Ce2—g3	Nc8—d7
17.	0—0—0	h7—h6

Acum însă, când albul a făcut rocada, trebuiau începute operațiile pe flancul damei. Este adevărat, atacul albului (De2, g4-g5 și h3-h4-h5) s'ar fi desvoltat simțitor mai repede, totuși renunțarea la contra-atac simplifică în mare măsură problema albului.

18.	g4—g5	h6 : g5

Continuarea 18... Ch7 19. gh, Nf6 ar fi dus la pierderea unui pion, în schimb ar fi apărat cel mai bine regele.

19.	h3—h4	

Era posibilă și mutarea simplă 19. N:g5.

19.	. . .	Nd7—g4

Pierde imediat. Negrul trebuia să-și păstreze sângele rece și să se decidă la 19... g4 20. h5, Rh7, bazându-se pe faptul că pionul g4 va întârzia un oarecare timp operațiile de atac ale albului. Și în cazul acesta însă, cred că negrul n'ar fi putut să se mențină mult, de exemplu : 21. hg+, R:g6 22. Tdf1.

20.	h4 : g5+	Cf6—h5
21.	Cc3—e2	

Impiedecând orice sacrificii de întârziere în genul lui 21... Tf4

21.	. . .	Cg8—e7
22.	Th1—h4	Dd8—d7

23.	Td1—h1	Rh8—g8
24.	Th4 : g4	

Cel mai simplu

24.	. . .	Dd7 : g4
25.	Ng2—h3	Dg4—f3
26.	Th1—f1	Ch5 : g3
27.	Nh3—e6+	

Negrul a cedat, căci după 27... Rh8 28. T:f3, T:f3 29. C:g3 nu există apărare împotriva 30. Dh2+.

Nr. 22. PARTIDA OLANDEZĂ

M. Botvinnic — **I. Kan**

1.	d2—d4	e7—e6

Dacă negrul vrea să joace partida olandeză, mutarea aceasta este aproape obligatorie. La direct 1... f5, albul are la dispoziție periculosul gambit al lui Staunton: 2. e4!, fe 3. Cc3, Cf6 4. Ng5, c6 5. f3!, ef 6. C:f3, d6 7. Nc4 cu desvoltare excelentă și atac pentru pion.

2.	c2—c4	f7—f5
3.	g2—g3	Cg8—f6
4.	Nf1—g2	Nf8—e7

Teoria recomandă deasemeni 4... Nb4+ cu schimbul nebunului și pregătirea următoare a înaintării e5.

Continuarea aleasă de negru este legată deobicei de înaintarea d7-d5. In partida aceasta negrul a jucat d6, urmând exemplul lui A. Ilin-Jenevski, care a aplicat această apărare cu destul succes.

5.	Cg1—f3	d7—d6
6.	0—0	0—0
7.	b2—b3	

Mutarea aceasta a fost jucată deobicei de către adversarii lui A. Ilin-Jenevski, cu intenția de a împiedica mișcarea e5. In continuare ei desvoltau însă nebunul la b2, nu la a3 ca în partida de față.

Desvoltarea nebunului la a3 trebue considerată mai apropiată scopului, pentrucă albul nu numai că îngreuiază înaintarea e5, dar desvoltă și calul b1, nu la d2, ci pe poziția activă dela c3.

7.	. . .	Dd8—e8

Poziția damei la e8, caracteristică pentru partida olandeză, constituia o verigă absolut necesară și în sistemul lui Ilin-Jenevski. Nebunul poate să se retragă la d8, pentru apărarea pionului c7, permițând damei dela e8 să ia parte la pregătirea înaintării e5.

8.	Dd1—c2	De8—h5

Este posibil și 8... Nd8 9. Na3, Cc6 10. Cc3, e5 11. de. C:e5 12. C:e5, D:e5 13. Tad1, dar în varianta aceasta negrul

are greutăți cu apărarea pionului b7. Cu mutarea din partidă, negrul renunță, la prima vedere, la ideia fundamentală de a împinge pionul central, dar în continuare se arată că nu este așa; planul de joc al negrului cuprinde Cc6, Nd7, Tae8, Nd8 și e5.

9. Cb1—c3 Cb8—c6
10. Nc1—a3

Aci negrul era obligat să joace 10... a5!, pregătind mutarea Cb4. Pe vremea aceea manevra aceasta nu era cunoscută.

10. . . . Nc8—d7

S'ar putea părea straniu, de ce albul evită cu încăpățânare să joace e4. Se știe doar, că deschiderea cu succes a centrului prin e4, dă întotdeauna un avantaj simțitor albului în partida olandeză. Lucrul acesta este adevărat, dar nu atunci când albul desvoltă nebunul damei la a3. Nu trebue uitat că la a3, el nu este apărat. De exemplu: 11. e4, fe 12. C:e4, C:e4 13. D:e4, d5! și albul pierde o figură.

Dar albul nici nu este obligat să tindă spre e4; el are la dispoziție și alte posibilități, nu mai puțin tari.

11. d4—d5 ! Cc6—d8

Calul trebue să se retragă, căci nu merge 11... Ce5 din cauza pierderii unei figuri.

12. Cf3—e5

Tentat de avantajul perechii de nebuni, albul dă adversarului prilej să răsufle. Trebuia jucat 12. Tad1 întărind presiunea.

12. . . . d6 : e5

Complet fără perspective este 12... Nc8.

13. Na3 : e7 Tf8—f7
14. Ne7—a3

Nu se vede nimic mai bun. La 14. N:d8, T:d8 15. de, N:e6 16. N:b7, Cg4 negrul capătă pentru pion un atac foarte puternic; dacă 14. d6, cd (sau chiar 14... Cc6 15. N:f6, T:f6 16. dc, Th6 17. h3, Cd4 18. Dd1, Nc6) 15. N:d6, Nc6 16. f3, e4 negrul aproape egalează partida.

14. . . . c6 : d5

Deschizând diagonala nebunului d7.

15. Cc3 : d5 f5—f4 !

Excelent jucat ! Amenință 16... Nh3 urmat de Cg4. De-aceea albul creează contra-șanse pe linia „d".

Pionul c7 este indirect apărat, căci la 16. C:c7 urmează 16... Nf5.

16. Ta1—d1 Cf6 : d5

După aceasta, albul a reușit să ia din nou inițiativa. Mai tare era 16... Nh3, de exemplu cu continuarea 17. C:f6+, T:f6 18. Nf3, Df7 (altfel 19. Ne7) 19. Tfe1.

17. Ng2 : d5 Nd7—e6
18. Dc2—d3

După cât se pare, negrul a subestimat această mutare. Acum el este silit să renunțe la manevra Cd8-e6-g5, pe care a vrut s'o efectueze tot timpul.

Pentru alb ar fi fost mai slab 18. De4, c6! cu schimb forțat la e6.

18. . . . Ne6 : d5

Era neplăcută mutarea eventuală 19. Nf3.

19. Dd3 : d5

Mai slab este, desigur, 19. ed, Tf6!, urmat de Cd8-f7-g5, sau 20... Th6. Albul preferă să continue jocul pe linia „d", la care contribue în mare măsură nebunul a3, care controlează câmpul f8.

19. . . . Cd8—c6

(Vezi diagrama din col. a II-a)

20. Na3—c5 !

Cel mai greu moment din partidă. Mutarea nebunului

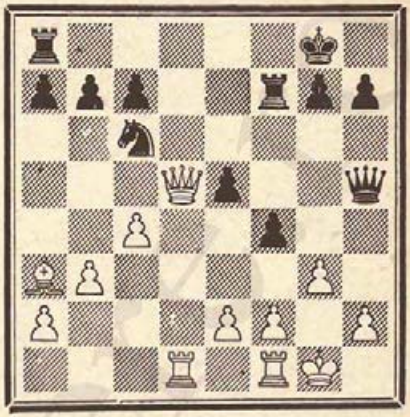

pare simplă, dar nu era ușor de găsit.

La direct 20. b4, este posibil 20... Td8, căci pionul a acoperit diagonala nebunului. Mutarea 20. De6 era răsturnată prin 20... Cd4. Acum se amenință atât 21. De6, cât și 21. b4. Dacă 20... D:e2 22. De6, Dh5 22. Td7, Df5 23. D:f5, T:f5 24. T:c7, Tf7 25. T:f7, R:f7 26. gf, ef 27. Td1 albul ar fi căpătat un final mai bun.

20. . . . Ta8—e8
21. b3—b4 a7—a6

Permite un sfârșit interesant. Corect era 21... h6 22. b5, Cd8 (22... Td8 23 bc!) și mai este încă mult de luptat.

22. b4—b5 a6 : b5
23. c4 : b5 Cc7—a5
24. Dd5—e6

Decide imediat partida.

24.	. . .	Te8—a8
25.	Td1—d7	Dh5—g6
26.	De6—d5	h7—h6
27.	Td7 : c7	Ta8—e8
28.	Nc5—b4	

Aducând jocul într'un final ușor câștigat.

28.	. . .	b7—b6
29.	Nb4 : a5	b6 : a5
30.	b5—b6	Dg6—e6
31.	Dd5 : e6	Te8 : e6
32.	Tfe1—b1	Te6—e8
33.	Tc7 : f7	Rg8 : f7
34.	b6—b7	Te8—b8
35.	g3 : f4	e5 : f4
36.	Rg1—g2	Rf7—e6
37.	Rg2—f3	g7—g5
38.	Rf3—e4	Negrul cedează

Nr. 23. GAMBITUL DAMEI

V. Rauzer		M. Botvinnic
1.	d2—d4	Cg8—f6
2.	c2—c4	e7—e6
3.	Cb1—c3	d7—d5
4.	Nc1—g5	Cb8—d7
5.	Cg1—f3	c7—c6
6.	Dd1—b3	

Sistemul acesta care se începe cu mutarea 6, Db3, a fost inventat și minuțios analizat de către maestrul V. Rauzer. Ideia mutării din text (nu a întregului sistem, firește), nu este originală: albul nu permite varianta Cambridge-Springs, căci la 6... Da5 urmează 7. Nd2!.

Prin 1920, în revistele sovietice au fost publicate câteva partide cu mutarea lui I. Rohlin 6. Tc1, Da5 7. Nd2, având aceeași idee ca și mutarea lui Rauzer. După cum se știe, analizatorii au reușit în cele din urmă să răstoarne varianta lui Rohlin, în cea mai mare parte datorită lipsei de apărare a pionului c4. Mutarea 6. Db3 nu are acest defect atât de important. Din această cauză negrul este nevoit să renunțe la varianta Cambridge-Springs și să revină la apărarea ortodoxă.

6.	. . .	Nf8—e7
7.	e2—e3	0—0
8.	Nf1—e2	

Dacă după mutarea a 6-a planul viitor al albului rămânea încă neclar, acum el începe să se arate câte puțin: albul nu pune nebunul regelui la d3, căci are intenția să preseze pe linia „d". La prima vedere, lucrul acesta pare imposibil, căci linia „d" este închisă de pioni. La o examinare mai atentă a poziției, nu se poate însă contesta că planul albului are o bază rațională. De exemplu, dacă presupunem că, calul f3 a ajuns la e5; în acest caz nu va fi favorabil pentru negru să schimbe calul pe câmpul acesta, căci atunci linia „d" se transformă

din închisă, în semideschisă. Între timp, negrul are aceleași greutăți cu desvoltarea nebunului damei. Este interesant de observat că în acele partide din campionatul U.R.S.S. pe 1931 în care Rauzer a jucat 6. Db3, el a obținut avantaj. Următoarea încercare a negrului de a desvolta nebunul din c8 poate fi recomandată ca cea mai bună.

8. . . . b7—b6
9. c4 : d5

După cum se va vedea mai târziu, schimbul imediat la d5 nu era absolut necesar. In general lichidarea tensiunii pionilor în centru (ca răspuns la b6) este bună numai atunci când este posibilă slăbirea flancului damei prin Na6, sau dacă negrul amenință să se elibereze prin luarea la c4. După mutarea din partidă, negrul capătă linia semi-deschisă „e".

9. . . . e6 : d5
10. 0—0

Este clar că albul nu poate schimba nebunii de câmpuri albe, căci după 10. Da4, Nb7 11. Na6, b5 se pierde o figură.

10. . . . Nc8—b7
11. Tf1—d1

Șablon ! Cum am arătat, în planul albului intră desvoltarea calului la e5. In cazul acesta, continuând cu f4, turnul ar fi fost foarte folositor pe linia „f". Deaceea mutarea corectă este aci 11. Tad1.

11. . . . Ta8—c8

O greșeală foarte serioasă ! La analiza de acasă a acestei poziții, am presupus că voi continua cu 11... h6 (necesar, căci la 11... Ce4 urmează 12. Nf4) 12. Nh4, Ce4 13. N:e7, D:e7 14. C:e4, de 15. Cd2, c5 cu joc egal. La tablă însă, negrul a renunțat la această intenție, deoarece nu voia să simplifice poziția; și s'a încurcat imediat. Foarte tare era 11... Te8, împiedicând 12. Ce5, prin 12... C:e5 13. de, Cd7 14. Nf4, Nf8! cu câștigul pionului e5. Acum albul joacă Ce5 cu succes.

12. Cf3—e5 Cd7 : e5

Negrul este silit să schimbe caii, căci după f4, albul ar fi reluat la e5 cu pionul „f".

13. d4 : e5 Cf6—d7
14. Ng5—f4 !

Excelent! Albul n'are câtuși de puțin nevoe de schimbul nebunilor. Se amenință deja 15. e4, împotriva căreia negrul este nevoit să ia măsuri extreme. Insuficient este de exemplu, 14... f6 15. ef, C:f6 16. Ng3! și

amenințarea e4 este imparabilă.

Mutarea următoare a negrului este îndoelnic dacă este pe deplin corectă din punct de vedere combinatoriu. Ea a fost făcută în parte pe baza principiilor generale; negrul a presupus că după schimbul nebunilor, trio-ul de pioni e5, f4, e3 se va arăta insuficient apărat.

14. . . . Ne7—g5

Provocând pe alb la operații active în centru și având în vedere o manevră interesantă a damei (vezi comentariul după mutarea a 18-a a negrului), care la prima vedere, răstoarnă atacul albului.

15. Nf4 : g5

Fără îndoială corect. Săritura „elegantă" a calului, 15. Ce4, ar fi dus după 15... N:f4 16. ef, de 17. e6, Tc7 18. Ng4, Rh8! la avantaj pentru negru.

15. . . . Dd8 : g5
16. f2—f4 Dg5—e7
17. e3—e4 !

(Vezi diagrama din col. a II-a)

17. . . . De7—c5+

Un șah negândit! Mutarea a 17-a a albului n'a fost câtuși de puțin neașteptată pentru negru. Prevăzând-o cu câteva mutări înainte și dând șah, negrul a

fost convins că el duce la câștig. Pe ce conta negrul, cititorul va vedea din comentariul dela mutarea următoare. Continuarea corectă și suficientă pentru egalarea jocului, era 17... Cc5! 18. Da3, Tfd8 19. ed, cd 20. D:a7, d4 21. Cb5, Ta8! 22. D:b6, Ta6! 23. Dc7, Td7 24. Db8+, Td8, remiză prin repetarea mutărilor.

18. Rg1—h1 Tc8—d8

Abia acum am observat că manevra damei, pusă la cale la mutarea a 14-a, anume 18... De3 (cu amenințarea 19... d4 și 19... D:f4) nu merge din cauza surprizei neplăcute, deși destul de ușor de văzut. 19. C:d5! și albul câștigă ușor. A trebuit să caut o continuare care să permită încă „pescuitul în apă tulbure". După 18... d4, 19. Ca4,

De7 20. T:d4, c5 21. Tc4 (sau 21 Td6) este îndoelnic dacă negrul ar mai fi avut o şansă de salvare.

19. e4 : d5 Dc5—e3

Complet rău era 19... cd 20. Nf3! (20. C:d5, C:e5!) şi albul câştigă un pion cu o poziţie liniştită.

20. Db3—c4

Considerând, probabil că după câştigul pionului restul este „o chestiune de tehnică", albul arată tocmai necunoaşterea tehnicii realizării avantajului. Câştiga uşor 20. Nf3! (fără a ţine seama de pionul f4), D:f4 21. dc, Cc5 22. Da3, Nc8 23. D:a7 etc. După mutarea din partidă negrul poate să considere că remiza îi este aproape asigurată.

20. . . . c6 : d5
21. Cc3 : d5

A doua greşeală. Albul nu-şi dă seama de primejdia poziţiei sale. Trebuia jucat 21. Dd4, D:d4 22. T:d4, Cc5 şi albul ar fi căpătat chiar un final ceva mai bun.

21. . . . Nb7 : d5!
22. Td1 : d5

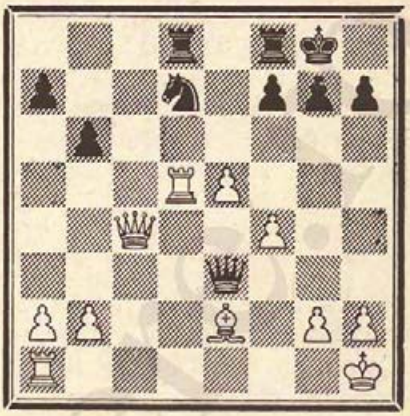

22. . . . Cd7—c5!!

Calul se comportă strălucit. După 23... Ce4 asupra albului atârnă foarte neplăcuta ameninţare a matului étouffé. La 23. Tad1 negrul joacă tot 23... Ce4! câştigând calitatea. Intre timp negrul a atacat o figură: 23... T:d5 24. D:d5, D:e2. Deoarece 23. T:d8, T:d8 este clar nesatisfăcător, următoarea mutare a albului este forţată.

23. Ne2—f3 Cc5—d3

Albul a salvat figura dar nu s'a apărat de pătrunderea calului.

24. h2—h3

Din nou unica mutare.

24. . . . Td8 : d5
25. Nf3 : d5

Dacă ar fi luat turnul cu da-

ma, atunci prin 25... Cf2+ 26. Rh2, D:f4+ 27. g3, De3 urmat de 28... Cd3, negrul și-ar fi asigurat un câștig sigur, deși greu de realizat din punct de vedere tehnic.

25. . . De3—g3
26. Ta1—f1

Abia această mutare naturală constitue greșeala decisivă. Câțiva ani după ce s'a jucat această partidă, un amator a găsit salvarea pentru alb: 26. N:f7+!! (combinația aceasta trebuia făcută imediat; V. Rauzer s'a decis s'o facă prea târziu) T:f7 27. e6!, Cf2+ 28. Rg1, C:h3+ 29. Rh1 și remiză prin șah etern, căci dacă 29... T:f4 30. e7+ negrul este făcut mat.

26. . . . Cd3—f2+
27. Rh1—g1

Nu salva, se'nțelege, nici 27. T:f2.

27. . . . Cf2 : h3+
28. Rg1—h1 Ch3—f2+
29. Tf1 : f2

Dacă 29. Rg1, negrul ar fi obținut simplu victoria: 29... Cg4! 30. Tf3 (30. Tc1, Dh2+ 31. Rf1, Ce3+) De1+ 31. Df1 (31. Tf1, De3+ 32. Rh1, Dg3) D:f1+ 32. T:f1 (32. R:f1, Ch2+) Ce3! și albul pierde calitatea.

29. . . . Dg3 : f2
30. Nd5 : f7+

Prea târziu.

30. . . . Tf8 : f7
31. e5—e6 Tf7 : f4!

Pentru a răspunde la 32. e7, cu 32... T:c4 33. e8D+, Df8 34. De6+, Df7 și turnul c4 apără câmpul c8!

Albul a cedat.

Nr. 24. APĂRAREA CEHĂ

M. Botvinnic		N. Riumin
1.	d2—d4	d7—d5
2.	c2—c4	c7—c6
3.	Cg1—f3	Cg8—f6
4.	e2—e3	e7—e6
5.	Nf1—d3	

Cum am menționat și în comentariile partidei Nr. 8, cu V. Sozin, pe vremea aceea evitam varianta de Meran și deaceea nu jucam 5. Cc3.

5. . . . Cb8—d7
6. 0—0

Mai consecvent este aci 6. Cbd2, pentru a relua la c4 cu calul în eventualitatea 6... dc, împiedicând pentru mult timp înaintarea pionului la e5. Dar albului nu i-a plăcut varianta Semmering — 6. Cbd2, c5!, care dă negrului o egalare aproape completă a jocului. Cum se va

vedea mai târziu, nici mutarea din partidă nu dă avantaj albului, dacă negrul alege planul just.

6. . . . Nf8—d6

Metoda veche de jucare a acestei apărări. Astăzi teoria recomandă desvoltarea nebunului la e7.

Ideia eliberării jocului prin înaintarea pionului „e" este justă, dar trebue aplicată din punct de vedere tactic altfel. Necesar era 6... dc! 7. N:c4, Nd6 şi albul n'are cum să împiedice eliberarea jocului negru prin înaintarea e5, cum s'a întâmplat în a 23-a partidă din primul match Alehin - Bogoliubov.

7. Cb1—d2

O mutare foarte importantă! Albul parează ameninţarea negrului, arătată în comentariul precedent (dc şi e5). Acum s'a ajuns la varianta Semmering, cu deosebirea că negrul în locul mutării corecte c5, a jucat Nd6.

Negrul ar fi trebuit să tragă concluziile necesare şi să renunţe la lupta pentru centru, jucând 7... 0-0 8. e4, de 9. C:e4, C:e4 10. N:e4, rămânând cu o poziţie strânsă, dar solidă.

7. . . . e6—e5

Nu se poate presupune că negrul nu cunoştea concluziile teoriei, care condamnă această înaintare îndoelnică; este clar că jocul se desfăşoară în avantajul evident al albului. Se poate presupune cu siguranţă, că, jucând această partidă la câştig, negrul a căutat cu bună ştiinţă complicaţiile. Prin aceasta el a comis însă o dublă greşeală. Mai întâi, având în faţă un adversar care se descurcă destul de bine în variantele de deschidere, nu trebue aleasă o continuare nesatisfăcătoare. In al doilea rând, partida trebuia complicată în aşa fel, încât să nu existe riscul de a căpăta dintr'odată o poziţie pierdută. In această privinţă sunt foarte instructive multe partide ale lui Alehin, care găsea în mod maestru calea către complicaţii, la momentul potrivit.

8. e3—e4! 0—0

Necesar. Nici 8... ed 9. e5, nici 8... dc 9. C:c4, nici 8... de 9. C:e4, C:e4 10. N:e4, 0-0 11. de, C:e5 12. C:e5, N:e5 13. N:h7+ nu asigurau egalarea.

9. c4 : d5 c6 : d5
10. e4 : d5 e5 : d4

10... c:d5 11. Cc4! ar fi dus la pierderea unui pion.

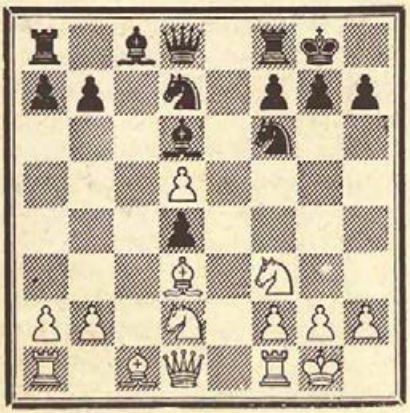

S'a ajuns la o situație foarte curioasă. Poziția este complet simetrică și linia „d" este ciudat blocată de figuri. De cele mai adeseori în astfel de cazuri, avantajul rămâne de partea aceluia care se află la mutare. Poziția aceasta ilustrează minunat această regulă. Ideia albului este foarte simplă: să apere pionul d5 și să câștige pionul d4.

11. Cd2—e4 Cf6 : e4

Negrul acceptă fără luptă să dea pionul d4, dar este greu de propus ceva mai bun. După 11... Cc5 (Cb6) 12. C:f6+, D:f6 13. Ng5, sau 11... Ce5 (continuând simetria) 12. Ng5, Ng4 13. Ne2! negrul stă nesatisfăcător. Indoelnic pare și 11... Ne7 12. d6.

12. Nd3 : e4 Cd7—c5

Din nou o idee perfect justă (negrul vrea să capete pentru pion avantajul perechii de nebuni), dar atât de inexact realizată din punct de vedere tactic, încât avantajul perechii de nebuni îl obține albul!

Mai tare era 12... Cf6!, forțând continuarea 13. D:d4 (13. Ng5, Ne7! 14. N:f6, N:f6 15. C:d4, Db6!) C:e4 (13... Te8 14. Ng5!, Ne7 15. Te1!) 14. D:e4, despre care va mai fi vorba mai jos.

13. Ne4—c2

Posibil era și direct 13. D:d4, dar după 13... C:e4 14. D:e4, Te8 15. Dd4, Nf5, sau 15. Dd3, Df6! negrul ar fi căpătat pentru pionul d4 o excelentă compensație în cei doi nebuni. Deaceea albul acceptă dublarea pionilor săi pe flancul regelui, numai ca să rămână el cu perechea de nebuni. Este adevărat, și acum negrul ar fi căpătat perechea de nebuni cu continuarea 13... d3 14. N:d3, C:d3 15. D:d3. Prin aceasta însă ar fi pierdut un tempo în comparație cu aceeași continuare, pe care ar fi putut s'o forțeze mai înainte.

13. . . . Nc8—g4
14. Dd1 : d4 Ng4 : f3
15. g2 : f3 Tf8—e8!

Excelent jucat! La mutarea

mai superficială 15... Dd7, albul ar fi răspuns 16. Dh4 şi, punându-şi regele în siguranţă, ar fi căpătat la rândul lui posibilitatea de a ataca regele advers. Deasemeni 15... f5 16. Rh1 ar fi produs negrului neplăceri.

Mutarea din text conţine ameninţarea primejdioasă 16... N:c5, căci după 17. D:c5 negrul are la alegere, fie remiza — prin 17... Dh4 18. f4, Dg4+ — fie recâştigarea figurii prin 17... Tc8. Albul găseşte continuarea corectă, care îi consolidează avantajul material.

16. Tf1—d1! Te8—e2

Este clar că la 16... Ne5, albul joacă 17. Dg4.

17. Nc2—f5 g7—g6
18. Nf5—h3 Cc5—d7!

Negrul manevrează cu multă măestrie. El ameninţă 19... Nc5 şi 19... Ne5, cu atac asupra unuia dintre pioni. Dacă însă adâncim cu atenţie poziţia, nu este greu să ne convingem că iniţiativa negrului are un caracter temporar. Este suficient să se înapoieze adversarului pionul şi atacul negrului dispare, după care, datorită perechii de nebuni şi pionului liber d5, albul poate decide repede partida în favoarea sa. Dar albul poate să nu înapoieze pionul; astfel, suficient pentru câştig este şi 19. Dd3, Te8 20. f4!

Prima metodă aleasă de alb, trebue să ducă, probabil, mai repede la ţintă.

19. Nc1—e3! Nd6—e5
20. Dd4—c4 Te2 : b2
21. Ta1—c1

Chiar dacă nu scapă câştigul, dar în orice caz îl complică în mare măsură. Continuarea logică era 21. d6! (profitând de faptul că pentru a câştiga pionul b2, negrul a ridicat blocada pionului d5) şi negrul n'are apărări suficiente, de exemplu: 21. d6, Cb6 22. De4, N:d6 23. Dd4!, sau 21. d6, Tc8 22. De4, Nf6 (22... Ng7 23. De7) 23. Dg4! Impotriva pionului d6 negrul n'ar fi putut lupta prea mult.

21. . . . Cd7—b6
22. Dc4—e4 Dd8—d6

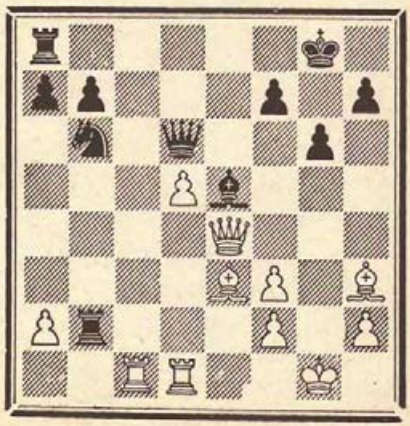

Ca răspuns la greşeala albului, urmează o greşeală a negrului. Se ştie de multă vreme că dama este un blocheur prost, căci poate fi gonită de oricare figură. Corect era 22... Nd6, după care albul ar fi stat ceva mai bine, dar n'ar fi avut nici o continuare forţată. Acum partida se decide în câteva mutări.

23. f3—f4 Ne5—g7

Şi după 23... Nf6 24. Nc5, Dd8 25. d6 negrul ar fi trebuit să depună repede armele.

24. Ne3—c5

Figurile albului domină toată tabla. Restul este simplu.

24. . . . Dd6—d8
25. Nc5—e7 Dd8—e8
26. d5—d6 De8—b5
27. d6—d7 Cb6 : d7
28. Nh3 : d7 Db5—b6
29. De4—e3 Db6 : e3
30. f2 : e3 Tb2 : a2
31. Nd7—c8 h7—h5
32. Td1—d8+ Rg8—h7

Aci criza din timp s'a terminat şi negrul a cedat, fără să mai aştepte mutarea adversarului.

Nr. 25. DESCHIDEREA ENGLEZĂ

G. Kirillov	M. Botvinnic
1. c2—c4	c7—c5
2. Cb1—c3	Cg8—f6
3. g2—g3	

După cum a arătat practica, acest sistem nu dă albului vreun avantaj, dacă negrul are timp să schimbe pionii în centru, ducând după aceea calul la c7, unde ocupă o poziţie favorabilă.

3. . . . d7—d5
4. c4 : d5 Cf6 : d5
5. Nf1—g2

După aceasta negrul împiedică mutarea d4 şi albul nu-şi mai poate crea un centru de pioni. Dar şi cu presiunea de figuri, lucrurile nu stau complet satisfăcător pentru alb. Nebunul regelui singur nu poate face nimic, iar cel al damei, dacă va fi desvoltat la b2, se va împiedica de avantpostul de la e5. Corect era aci 5. d4!, care ar fi dus la un joc complet satisfăcător pentru alb.

5. . . . Cd5—c7

A fost utilizată de numeroase ori de către A. Rubinstein şi este, după cât se pare, mai tare decât 5... Cb6, căci la c7 calul nu împiedică pionul „b", care la nevoe trebue împins pentru apărarea punctului c5.

6. Cg1—f3 Cb8—c6
7. 0—0 e7—e5

S'a ajuns la varianta „drago-

nului" din apărarea siciliană, cu culorile inversate, dar într'o formă favorabilă negrului, căci pionul „c" stă deja la c5. In mutările următoare, planurile celor doi adversari sunt destul de transparente. Albul organizează atacul asupra pionului c5, negrul tinde spre o desvoltare rapidă și întărirea avantposturilor centrale —c5 și e5.

8.	b2—b3	Nf8—e7
9.	Nc1—b2	0—0
10.	Ta1—c1	

Albul amenință deja 11. Ca4 cu atac simultan asupra pionilor c5 și e5. El a întrecut pe negru în desvoltare și are inițiativa. Problema este dacă va reuși să obțină vreun avantaj real prin atacul asupra pionului c5; dacă atacul acesta va fi respins, inițiativa se termină și începe să-și spună cuvântul superioritatea negrului în centru.

10.	. . .	f7—f6
11.	Cf3—e1	

Necesar! Dacă direct 11. Ca4, atunci 11... b6! și continuarea 12. C:e5, C:e5 13. N:a8, C:a8 este evident proastă pentru alb. Negrul ar fi putut să joace acum 11... Nd7, pentru a continua totuși împotriva 12. Ca4, cu 12... b6. Dar, considerând că pionul c5 va putea fi apărat și cu alte mutări, mai energice, negrul împiedică mai întâi mutarea Cd3.

11.	. . .	Nc8—f5
12.	Cc3—a4	Cc7—a6
13.	Nb2—a3	Dd8—a5
14.	Ce1—c2	

Albul nu mai poate întări presiunea asupra pionului c5, în timp ce negrului nu-i mai rămâne decât să aducă în luptă turnurile pentru a termina desvoltarea. Schimbul 14. N:c6 ar fi dus desigur, la dublarea pionilor „c", dar ar fi dat negrului posibilitatea să înceapă operațiuni împotriva flancului slăbit al regelui alb, cu ajutorul perechii de nebuni.

14	. . .	Tf8—d8
15.	Cc2—e3	Nf5—e6

Nu se poate 15... T:d2 16. De1, Ne6 17. N:c6 (lipsind de apărare dama neagră) bc 18. Td1, Tad8 19. Nc1 și albul câștigă.

16. d2—d3

Recunoașterea falimentului planului legat de atacul asupra pionului c5. Negrul acum, desvoltându-și ultima figură elimină amenințarea N:c6 și trece la atacul decisiv.

Cele mai mari greutăți pen-

tru negru s'ar fi produs după 16. N:c6, bc 17. d3, deşi în cazul acesta, continuând cu 17... Tac8 18. Dc2, Cb4, negrul ar fi păstrat avantaj.

16.	. . .	Ta8—c8
17.	Ce3—c4	Da5—c7
18.	Cc4—d2	b7—b6
19.	Na3—b2	

Albul şi-a pierdut calmul şi joacă fără niciun plan.

19.	. . .	Dc7—d7
20.	Tf1—e1	Cc6—d4
21.	Ca4—c3	Ca6—b4!

Negrul a obţinut poziţia ideală de pioni şi figuri. Caii săi ocupă poziţii inatacabile, căci mutările a3 şi e3 ar slăbi în mod decisiv poziţia albului.

Acum albul nu observă o combinaţie destul de vizibilă a adversarului, care duce la câştigul unui pion. Dar este îndoelnic că se mai poate indica o cale de salvare pentru alb.

22.	Cd2—f3	Cb4 : a2 !
23.	Cf3 : d4	

23. C:a2, C:b3 24. Dd2, C:f3+ 25. N:f3, N:a2 26. N:e5, Nd5 este deasemeni fără speranţă pentru alb.

23.	. . .	Ca2 : c3
24.	Tc1 : c3	c5 : d4
25.	Tc3 : c8	Td8 : c8
26.	e2—e3	Ne7—b4
27.	Te1—e2	Nb2—c3
28.	e3 : d4	Nc3 : b2
29.	Te2 : d2	Dd7 : d4
30.	Tb2—a2	

Nu este mai bine nici 30. Tc2, T:c2 31. D:c2, Da1+ 32. Nf1, Nh3 33. Dc4+, Rh8 34. d4, ed şi 35... D:f1+ cu câştig uşor.

30.	. . .	a7—a5
31.	Ta2—a4	Dd4—c3
32.	Ta4—h4	Dc3—c1

Albul cedează.

1932

Anul 1932 a fost pentru mine un an şahist relativ liniştit — am jucat numai 11 partide în campionatul Leningradului. A trecut un an dela cel de-al VII-lea campionat al U.R.S.S., dar lipsa de antrenament nu mi-a influenţat rezultatele: am remizat două partide şi le-am câştigat pe toate celelalte. Cinci dintre ele (Nr. 26—30) sunt date în cartea aceasta.

Lipsa de antrenament n'a avut importanţă, probabil datorită faptului că am lucrat mult la cartea partidelor celui de-al VII-lea campionat (aceasta a fost prima mea lucrare şahistă serioasă) fiind astfel suficient de antrenat ca analizator.

Concediul meu de vară l-am petrecut în regiunea Mordovia, pe malul râului Mokşa, în vechiul oraş Temnikov, care se află la 60 de km. depărtare de linia ferată. Acolo am analizat în cele mai bune condiţiuni toate partidele campionatului U.R.S.S. şi am sosit la Leningrad bine pregătit.

In primăvara acelui an am terminat institutul cu titlul de inginer-electrician şi am rămas în cadrul lui, în calitate de aspirant.

CAMPIONATUL LENINGRADULUI
Septembrie

Nr. 26. APĂRAREA NIMZOVICI

M. Botvinnic		G. Miasoedov
1.	d2—d4	e7—e6
2.	c2—c4	Cg8—f6
3.	Cb1—c3	Nf8—b4
4.	Dd1—b3	c7—c5
5.	d4 : c5	Cb8—c6
6.	Nc1—g5	

Mutarea aceasta am jucat-o în partida cu I. Mazel (Campionatul U.R.S.S., 1931). Albul

caută să nu permită 6... Ce4, care dă negrului joc egal. In partida amintită, ca răspuns la 6. Ng5 s'a jucat 6... N:c5 şi albul a păstrat avantajul. G. Miasoedov alege o altă cale de desvoltare, care deasemeni nu dă negrului egalarea partidei.

6. . . Dd8—a5

Minusul acestei mutări este că după 7. N:f6 negrul rămâne cu poziţia pionilor stricată. Metoda justă de joc împotriva 6. Ng5 a fost găsită de V. Ragozin în partida cu mine (turneul Casei Savanţilor din Leningrad, 1932-33), în care a urmat 6... h6 7. Nh4, g5 8. Ng3, Ce4 9. e3, N:c3+ 10. bc, Df6 11. Ce2, e5! cu joc excelent pentru negru.

7. Ng5 : f6 g7 : f6
8. Cg1—f3 Da5 : c5

Era de considerat 8... N:c5.

9. a2—a3 Nb4—a5

Negrul deplasează nebunul pe câmpuri proaste. De preferat era 9... Da5 10. Tc1, Ne7 urmat de d7-d6 şi Nd7.

10. e2—e3 a7—a6
11. Nf1—e2 Th8—g8

Negrul lasă să-i scape continuarea 11... d5! 12. Tc1 (12. ccd. N:c3+ 13. bc, D:d5) dc, care l-ar fi eliberat în oarecare măsură jocul. Aceasta arată că şi albul a jucat inexact la mutarea precedentă: în locul 11. Ne2, trebuia jucat 11. 0-0-0! cu luptă ascuţită.

12. 0—0 Na5—c7

Probabil, mai bine ar fi fost 12... f5, nepermiţând mutarea 13. Ce4.

13. Cc3—e4 Dc5—e7

Mai bine ar fi fost totuşi 13... Df5 14. Dd3! (pentru a răspunde la 14... d5, cu 15. cd, ed 16. D:d5) Re7 etc. Acum evenimentele se desvoltă în tempo forţat.

14. **Db3—c3** **Tg8—g6**

Nu este mai bine 14... Ce5 15. c5! şi negrul nu poate să se apere de Td1 urmat de Cd6+.

15. c4—c5 !

O mutare ucigătoare! Amenință Tc1 și Cd6+. Nu merge 15... f5 16. Dh8+, Df8 17. Cf6+ au câștigul unui pion. Dacă 15... b6 16. cb, N:b6 17. Tfd1, Nc7, atunci 18. Tac1 și negrul n'are ce mișca. Următoarea încercare de eliberare este deasemeni puțin satisfăcătoare.

15.	. . .	d7—d5
16.	c5 : d6	Nc7 : d6
17.	Tf1—d1	Nd6—c7
18.	Ce4—c5	Re8—f8

Parând 19. C:a6, la care urmează acum 19... T:a6 20. N:a6, ba 21. D:c6, Nb7 și câștigă negrul.

19. Ta1—c1

Amenințând din nou 20. C:a6.

19.	. . .	Nc7—e5
20.	Cf3 : e5	Cc6 : e5

Fără speranță era 20... fe 21. Nf3.

21. f2—f4

Era de considerat și 21. Da5, Cc6 22. Db6 și este greu pentru negru să se apere împotriva 23. N:a6.

21.	. . .	Ce5—c6
22.	Ne2—f3	e6—e5
23.	b2—b4	Cc6—d8

Duce la pierdere rapidă. Negrul s'ar fi putut împotrivi ceva mai mult cu 23... f5, deși albul ar fi câștigat și aci prin 24. N:c6, T:c6 25. fe, b6 26. e6!, Rg8 (26... f6 27. Td7, N:d7 28. C:d7+, D:d7 29. ed) 27. ef+, R:f7 28. Db3+, Ne6 (28... Rf8 29. Dd5) 29. C:e6, D:e6 (29... T:e6 30. Dd5) 30. Td7+, Rg8 31. D:e6+, T:e6 32. Tcc7.

24. Dc3—d3 Rf8—e8

Sau 24... Ng4 25. N:g4, T:g4 26. Df5 și 27. Td7.

25. f4—f5 Tg6—g5

Dacă 25... Tg8, atunci 26. C:a6 și negrul poate să cedeze.

26.	Cc5—e4	Tg5—g8
27.	Ce4—d6+	Negrul cedează.

Nr. 27. PARTIDA FRANCEZĂ

I. Rabinovici		M. Botvinnic
1.	e2—e4	e7—e6
2.	d2—d4	d7—d5
3.	Cb1—c3	Nf8—b4
4.	e4 : d5	

Continuarea aceasta nu provoacă negrului nici un fel de greutăți de desvoltare. Din cauza aceasta ea este rar utilizată în practica turneelor.

4.	. . .	e6 : d5
5.	Nf1—d3	Cb8—c6
6.	Cg1—e2	Cg8—e7
7.	0—0	Nc8—g4
8.	f2—f3	Ng4—e6
9.	Nc1—e3	

O manevră foarte discutabilă. Mai bine direct 9. Ca4.

9.	. . .	Ce7—f5
10.	Ne3—f2	Dd8—d7

Mai consecvent ar fi fost 10... N:c3! 11. bc (11. C:c3, Cf:d4) Dd7, sau chiar 11... g5 urmat de rocada lungă.

11.	Cc3—a4	b7—b6

Altfel albul ar fi putut juca 12. Cc5, N:c5 13. dc, obținând avantajul perechii de nebuni.

12.	a2—a3	Nb4—e7
13.	Ca4—c3	Ne7—f6
14.	Nd3—a6	

Era de considerat 14. N:f5, N:f5 15. Cf4, Ce7 16. Ch5. Stadiul următor al jocului de mijloc se compune dintr'o serie de manevre complicate, în urma cărora albul obține un avantaj nesemnat.

14.	. . .	0—0
15.	Cc3—a2	Dd7—d6
16.	Dd1—d2	h7—h6
17.	Ta1—d1	Ta8—d8
18.	g2—g4	

Câștigând spațiul pe flancul regelui. Mutarea aceasta nu este periculoasă pentru alb, căci poziția blocată nu permite negrului să folosească slăbirea lanțului de pioni.

18.	. . .	Cf5—h4
19.	Nf2—g3	Dd6—e7

Mai slab este 19... Dd7, din cauza 20. Nb5 cu o legătură periculoasă.

20.	Na6—b5	Cc6—a5

După aceasta albul se decide să schimbe damele și să treacă în final. Negrul nu putea împiedica acest lucru; în varianta 20... Cb8 21. c3, c5 22. Nd3, Cc6 23. Nb1 poziția albului ar fi fost preferabilă.

21.	Dd2—b4	c7—c6
22.	Db4 : e7	Nf6 : e7
23.	Nb5—d3	Ne7—f6
24.	c2—c3	Ch4—g6
25.	Tf1—e1	Ca5—c4

Cu intenția de a complica jocul.

26.	Nd3 : c4	d5 : c4
27.	Ca2—b4	c6—c5

O cursă șireată, al cărei sens este observat de către adversar abia peste câteva mutări.

28.	Cb4—c6	

Natural și... rău! Corect era 28. Cc2 și după 28... Ne7 29.

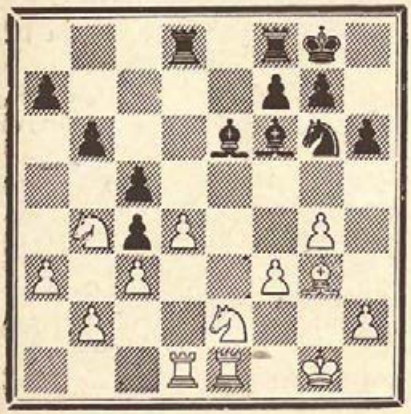

Ce3, cd 30. C:d4 albul avea un mic avantaj.

Acum însă situaţia se schimbă. Desfăşurarea următoare a evenimentelor nu este lipsită de interes.

28. . . . Td8—d7
29. d4 : c5

Este clar că 29. Ce5, N:e5 30. de, Td3 nu putea tenta pe alb.

29. . . . b6 : c5
30. Td1 : d7 Ne6 : d7
31. Cc6—a5

Evident, pionul nu se poate lua din cauza pierderii unei figuri.

31. . . . Nd7—e6

Cu încetul se clarifică în ce consta greşeala mutării a 28-a a albului.

Calul stă la a5 în afară de joc, pionul b2 este slab, flancul regelui alb nu inspiră încredere. În schimb pionii negri „a" şi „c", care la prima vedere par slabi, nu sunt atacabili: şi 32. Cb7, Nd5 33. C:c5, Ch4 şi 32. Nd6, Td8! 33. N:c5, Td2 34. N:a7, Ce5! 35. Cd4, Nd5 sunt la fel de rele pentru alb. La continuarea cea mai bună 32. Td1, negrul avea de ales între sacrificiul de pion 32... Ce5 33. N:e5, N:e5 34. Cc6, Nc7 35. C:a7, f5 cu şanse minunate sau 32... Ne5 33. f4, Nc7 34. f5, N:a5 35. fe, fe cu joc ascuţit şi un pion în plus.

Mutarea următoare a albului este evident rea: treptat nebunii negri stăpânesc toată tabla şi flancul regelui alb devine foarte slab.

32. f3—f4 Ne6 : g4
33. Ca5 : c4 h6—h5 !

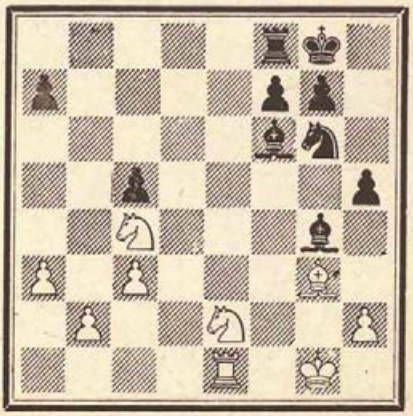

O înaintare neplăcută! Amenință 34... h4 cu câștigul pionului f4. Ca răspuns la 34. Ce3, negrul continuă nu cu 34... N:e2 35. T:e2, h4 36. f5, hg 37. fg, gh+ 38. T:h2, fg și nu este clar dacă există câștig, ci simplu 34... Nf3, păstrând o presiune puternică.

Mai slab era 33... Te8 34. Ce5!, N:e5 35. fe, C:e5 36. Cd4!. f6 37. N:e5, fe 38. Cc6.

34.	Ce2—c1	Tf8—d8

La 34... h4 urmează 35. Nf2 cu atac asupra pionului c5. Dar negrul n'are pentru ce să se grăbească.

35.	Cc4—e3	Ng4—h3
36.	Te1—d1	

Pierde un pion și partida. Dar salvare nu mai are. Rău este de exemplu, 36. f5. Ch4! și negrul câștigă.

36.	. . .	h5—h4
37.	Td1 : d8	Nf6 : d8
38.	Ng3—f2	Cg6 : f4
39.	Ce3—c4	Nd8—e7
40.	b2—b4	Nh3—e6
41.	Cc4—a5	Cf4—h3+
42.	Rg1—g2	Ch3 : f2
43.	Rg2 : f2	c5 : b4

Un exemplu concludent al superiorității nebunilor asupra cailor.

44.	a3 : b4	Ne7—d6
45.	Rf2—g2	h4—h3+
46.	Rg2—g1	g7—g5
47.	Ca5—c6	Ne6—d5
48.	Cc6—d4	

Nu se poate, desigur, 48. C:a7, Nf4 49. Cc8, Ne3+ 50. Rf1, Ng2+ și 51... N:c1.

48.	. . .	Nd6—f4
49.	Cc1—e2	Nf4—e3+
50.	Rg1—f1	Nd5—e4
51.	Rf1—e1	f7—f5

A sosit timpul când se poate schimba unul dintre nebuni pe un cal, ceeace lichidează ultimele șanse ale adversarului.

52.	Ce2—g3	Ne3 : d4
53.	c3 : d4	Rg8—f7
54.	Cg3—e2	Rf7—e6
55.	Ce2—c3	Ne4—c6
56.	Re1—f2	f5—f4
57.	Cc3—e2	Nc6—g2
58.	Ce2—c3	g5—g4
59.	Rf2—g1	Ng2—b7
60.	b4—b5	Re6—f5
61.	Cc3—a4	g4—g3!

Albul a cedat, căci nici 62. Cc5 nu împiedică pe negru să joace 62... f3.

Nr. 28. GAMBITUL DAMEI

M. Botvinnic — **V. Alatorzev**

1.	Cg1—f3	d7—d5
2.	d2—d4	Cg8—f6
3	c2—c4	c7—c6

4. e2—e3 e7—e6
5. Nf1—d3 d5 : c4

Rezultatul este că se ajunge la Gambitul Damei acceptat.

6. Nd3 : c4 c6—c5
7. 0—0 Cb8—c6
8. Dd1—e2

O mutare importantă. Mai slab este direct 8. Cc3, căci după 8... Ne7 albul nu mai obține avantaj prin 9. De2, cd 10. Td1, e5, etc.

Negrul evită inutil mutarea a6; dacă albul vrea să împiedice înaintarea b5, atunci el trebue să joace a4, slăbindu-și flancul damei.

8. . . . c5 : d4
9. Tf1—d1 Nf8—e7
10. e3 : d4 0—0
11. Cb1—c3 Cc6—b4

O manevră obligatorie, care asigură negrului stăpânirea punctului central d5; altfel albul scapă de singura sa slăbiciune — pionul izolat — prin înaintarea d4-d5 și deschide jocul, ceeace îi este favorabil căci este mai bine desvoltat.

12. Cf3—e5 Cb4—d5

Corect este aci 12... Nd7, căci după 13. d5, ed 14. C:d5, Cb:d5 15. N:d5, C:d5 16. T:d5, Ng4 17. Dc4, D:d5! 18. D:d5, Tad8, negrul egalează jocul. Varianta aceasta a fost găsită de către maestrul V. Cehover.

13. Nc1—g5

Era de considerat 13. Df3, atacând încă odată punctul d5. Și în acest caz însă, negrul ar fi căpătat un joc satisfăcător prin 13... Dd6 (urmat de Nd7).

13. . . . h7—h6

La 13... C:c3 urmează simplu 14. bc, Cd5 15. Nd2 și pionul d4 este solid apărat.

14. Ng5—h4 Nc8—d7 !

Mai slab este 14... C:c3 15. bc. Cd5 16. N:e7, C:e7 (16... D:e7 17. Cg6). Negrul a pregătit o continuare ingenioasă, al cărei sens va fi înțeles din comentariile următoare. Deoarece albul nu poate permite mutarea Nc6, răspunsul său este forțat.

15. Cc3 : d5 Cf6 : d5

Mult mai slab este 15... ed 16. N:f6, gf 17. C:d7, D:d7, 18. Nd3 și negrul nu poate rezista mult timp.

(Vezi diagrama din pag. 118)

16. Nh4 : e7

Nu există nimic mai bun. La prima vedere se pare că albul câștigă pionul b7 cu mutarea 16. N:d5, căci 16... ed 17. C:d7

este fără speranţă pentru negru. In realitate, la 16. N:d5 urmează 16... ed 17. C:d7, Te8!! 18. N:e7, D:d7 19. Te1, Tac8! şi negrul recâştigă figura cu remiză probabilă: 20. Df3, T:e7 21. T:e7, D:e7 22. D:d5, Tc2 23. Db5, De4.

16. . . . Dd8 : e7

16... C:e7 pierde imediat: 17. d5, ed 18. N:d5, C:d5 19. T:d5 Ng4 20. Dc4! cu o figură în plus pentru alb.

17. Ce5—g6 f7 : g6
18. Nc4 : d5

In cele din urmă, albul a obţinut totuşi o poziţie mai bună. Pionii negri sunt desfăcuţi şi necesită apărare, iar figurile albului sunt aşezate mai activ.

18. . . Ta8—e8

Apărând indirect pionul b7. La 19. N:b7 negrul restabileşte echilibrul material jucând 19... Na4 20. b3, N:b3.

19. Td1—e1 De7—b4
20. Nd5—b3 Tf8—f6

Se înţelege, nu 20... D:d4, din cauza 21. Tad1. Planul de apărare ales de negru nu este just. El dublează complet inutil turnurile pe linia „f", unde n'au nimic de făcut. Trebuia pus nebunul la c8 şi pregătită dublarea turnurilor pe linia „d".

După ce negrul şi-a scos turnurile din joc, albul reuşeşte să forţeze schimbul damelor, obţinând un final favorabil.

21. Ta1—d1 Te8—f8
22. f2—f3 Rg8—h7
23. De2—d2 Db4—b6
24. Te1—e5 Tf6—f4
25. Dd2—e3

Nu mergea deocamdată 25. Da5 T:d4, sau 25. Dc3 (pentru a juca 26. Dc5) Tc8.

25. . . . Tf8—f6

Acum devine posibilă aducerea damei la c5, dar este îndoelnic ca negrul să fi avut ceva mai bun.

26. De3—c3 Nd7—c6

Pentru a răspunde la 27. N:e6 cu 27... N:f3.

27. Dc3—c5 Db6 : c5
28. d4 : c5

Acum albul are de fapt un pion în plus, căci cei patru pioni negri de pe flancul regelui sunt ținuți cu ușurință de cei trei pioni albi. Rezultatul partidei nu mai prezintă îndoială.

28. . . . Tf4—f5

Sau 28... T6f5 29. Tde1, T:e5 30. T:e5, Td4 31. Rf2, Td2+ 32. Te2, T:e2+ 33. R:e2 și albul trebue să câștige.

29. Td1—e1 Tf5 : e5

Rău este și 29... Nd5 30. N:d5, ed 31. T:f5, T:f5 (31... gf 32. Td1) 32. Te7, d4 33. b4.

30. Te1 : e5 Tf6—f5

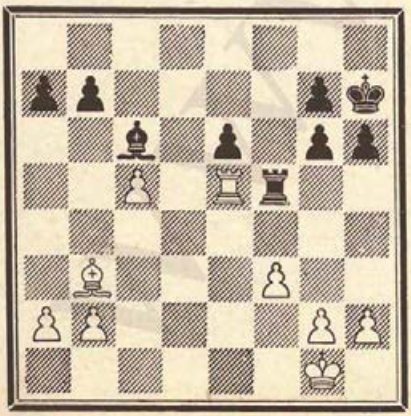

Simplificarea aceasta este sinonimă cu abandonarea partidei dar oricum nu mai există salvare.

31. Te5 : f5 e6 : f5
32. Rg1—f2 g6—g5

Dacă 32... f4, atunci 33. Nc2 și 34. Ne4.

33. Rf2—e3 Rh7—g6
34. Re3—d4 Rg6—f6
35. Nb3—d5

Forțând trecerea în finalul de pioni.

35. . . . h6—h5
36. h2—h3 g5—g4
37. h3 : g4 f5 : g4
38. f3 : g4 h5 : g4
39. g2—g3 Rf6—f5
40. b2—b4 Rf5—f6
41. Rd4—e4 Rf6—e7
42. Nd5 : c6 b7 : c6
43. Re4—f5

Albul poate să câștige în diferite feluri.

43. . . . a7—a6
44. a2—a3 Re7—f7
45. Rf5 : g4 Rf7—e6
46. Rg4—g5

Negrul cedează, căci la 46... Rd5 urmează 47. Rg6 și albul transformă mai devreme pionul în damă.

Nr. 29. APĂRAREA INDIANĂ NOUĂ

V. Cehover — M. Botvinnic

1.	d2—d4	Cg8—f6
2.	c2—c4	e7—e6
3.	Cg1—f3	b7—b6
4.	g2—g3	Nc8—b7
5.	Nf1—g2	Nf8—e7
6.	0—0	0—0
7.	Cb1—c3	d7—d5

Continuarea cea mai bună, care egalează jocul, este considerată 7... Ce4.

8. c4 : d5

Răspunsul corect 8. Ce5, dădea albului avantaj, căci 8... Cbd7 este dezastruos pentru negru.

8.	. . .	e6 : d5
9.	Nc1—f4	

Şi acum era foarte tare 9. Ce5. Negrul termină acum în mod satisfăcător desvoltarea.

9.	. . .	Cb8—d7
10.	Cc3—b5	

Inutil. Mai bine era direct 10. Tac1, forţând 10... c6.

10.	. . .	Cf6—e8

Nu mergea 10... a6 din cauza 11. Nc7!. Dc8 12. Nd6.

11.	Ta1—c1	c7—c6
12.	Cb5—c3	Ce8—d6
13.	Dd1—c2	

O mutare pasivă care permite negrului să obţină avantaj. Trebuia utilizată desvoltarea mai bună pentru a deschide imediat jocul în centru prin 13. N:d6!, N:d6 14. e4.

13.	. . .	f7—f5

S'a ajuns la ceva în genul partidei olandeze.

14.	Ng2—h3	g7—g6

Negrul apără pionul f5 pentru a putea manevra cu calul d6.

15.	Tf1—d1	Cd6—f7 !

In legătură cu ameninţarea g6-g5-g4, nebunul h3 trebue să se retragă şi negrul, datorită înaintării pionului, obţine avantaj de spaţiu, stânjenind figurile albe.

16.	Nh3—g2	g6—g5
17.	Nf4—d2	Cf7—d6
18.	Cf3—e1 !	

Albul găseşte manevra corectă.

18.	. . .	Ne7—f6
19.	e2—e3	Dd8—e7
20.	Ce1—d3	Cd6—e4
21.	Nd2—e1	

O mutare slabă, după care

jocul negrului este ușor. De considerat era 21. f4! urmat de aducerea calului la e5. Negrul ar fi păstrat și în acest caz inițiativa, dar stăpânind punctul e5 albul ar fi întârziat desfășurarea atacului advers.

21. . . . Ta8—d8
22. Dc2—b3

Forțând răspunsul următor al negrului, datorită amenințării 23. C:e4, fe 24. Nb4. Direct, ea nu mergea din cauza 22. C:e4 fe 23. Nb4, ed! cu atac asupra damei.

22. . . . Tf8—e8
23. Ng2—h3 g5—g4

Cel mai simplu: negrul asigură poziția calului pe câmpul e4

24. Nh3—g2 Cd7—f8
25. Cd3—f4 Cf8—e6
26. Cf4 : e6

Necesar, căci după 26. Cce2, C6g5! albul are greutăți serioase.

26. . . . De7 : e6
27. Cc3—e2 Nf6—g5
28. Db3—a3 a7—a5
29. Da3—b3

Duce repede la pierdere, deși și după 29. Cf4, N:f4 30. ef, Na6 31. f3, gf, albul are un joc greu

29. . . Nb7—a6

Calul este silit să se reîntoarcă de unde a plecat, căci după 30. Cf4, N:f4 31. ef, Ne2 albul rămâne fără calitate.

30. Ce2—c3 Tc8—b8

Trebuia jucat direct 30... Nc4 și nu merge 31. D:b6, Nd8, 32. Da7, Te7.

31. Db3—c2 Tb8—c8
32. Cc3—e2

Manevra calului nu salvează partida.

32. . . . De6—f7

Mai exact era 32... Dh6! forțând prin amenințarea N:e3, mutarea 33. Cf4. Oricum însă, nu se vede o continuare satisfăcătoare pentru alb.

33. Ce2—f4 Ng5 : f4
34. g3 : f4 Df7—h5!

Albul a cedat. Nu există apărare împotriva Te8-e6-h6. Poziția finală merită o diagramă.

(Vezi diagrama din pag. 122)

Nr. 30. DESCHIDEREA RETI

G. Lisițin — M. Botvinnic

1. Cg1—f3 c7—c5
2. c2—c4 Cg8—f6
3. g2—g3 d7—d5
4. c4 : d5 Cf6 : d5

5. Nf1—g2 Cb8—c6
6. 0—0

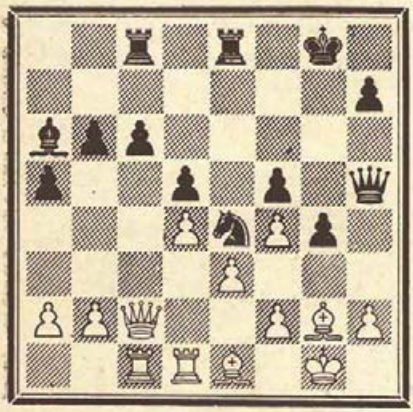

Mai indicat era aci 6.d4! cu joc bun pentru alb. Acum negrul împiedică pentru multă vreme mutarea d4, ceeace îi dă posibilitatea să obțină un joc excelent.

6. . . . e7—e5

S'a ajuns la varianta „dragonului" din partida siciliană cu culorile inversate, cu mutarea favorabilă c5.

7. d2—d3 Nf8—e7
8. Cb1—d2

La 8. Cc3, cel mai bine pentru negru este să răspundă 8... Cc7! evitând simplificările.

8. . . . 0—0
9. Cd2—c4 f7—f6
10. Nc1—e3 Nc8—e6
11. a2—a4

Consolidează poziția calului la c4, dar slăbește flancul damei. Planul corect al albului în astfel de situații este legat de pregătirea mutării f4 (ca în partidele Kashdan - Nimzovici, Bled 1931 și Botvinnic-Fine, Nothingham 1930). Este adevărat că în partida aceasta, albul și-a pus deja în așa mod figurile, încât realizarea planului acesta nu este ușoară.

Din următoarele 9 mutări, albul a făcut 4 cu dama. Lucrul acesta arată că albul joacă fără plan.

Având în vedere această circumstanță, negrul nu se grăbește cu organizarea atacului, ci întărește întâi metodic poziția.

11. . . . Dd8—d7
12. Dd1—d2 b7—b6
13. Tf1—c1 Ta8—c8
14. Dd2—d1 Rg8—h8
15. Ne3—d2 Tf8—d8
16. Dd1—b3 Cd5—c7
17. Nd2—c3 Tc8—b8
18. Db3—c2 Cc7—d5
19. Cf3—d2 Tb8—c8
20. Cd2—f1 Cc6—d4!

(Vezi diagrama din pag. 123).

Negrul stăpânește toată tabla. Albul nu poate organiza nici măcar aparența unui contra-joc; el este nevoit să privească liniștit cum adversarul

își regrupează rândurile pentru atacul decisiv.

21. Dc2—d1 Ne6—g4

Intenția negrului devine clară. Albul este forțat la schimbul la d4, ceeace deschide linia „e", dealungul căreia turnurile pot ataca pionul înapoiat. Albul n'are posibilitate să împingă pionul „e", căci aceasta ar duce la pierderea pionului d3.

22. Nc3 : d4 e5 : d4
23. Dd1—d2 Ne7—f8

Eliberând linia „e".

24. Tc1—e1 Td8—e8
25. h2—h4

Calul trebue „desvoltat" într'un fel oarecare. Cu mutarea următoare negrul oferă schimbul nebunilor, care este evitat deocamdată de alb, care dorește să păstreze nebunul pentru apărarea pionului e2.

25. . . . Ng4—h3
26. Ng2—f3 Te8—e7
27. Cf1—h2 Tc8—e8
28. Rg1—h1 Nh3—e6

Cu scopul foarte evident de a aduce nebunul la d5, unde va ocupa o poziție foarte tare. Albul ar fi putut, între altele, să joace g3-g4 și Tg1, prinzând nebunul.

29. b2—b3 Cd5—b4

Albul se aștepta la 29... Cc3, la care ar fi jucat 30. e4, scăpând de pionul înapoiat.

30. Nf3—g2 Ne6—d5
31. Ch2—f3

Evitând încă schimbul.

31. . . . Te7—f7
32. Rh1—h2 Nf8—d6
33. Ng2—h3 Dd7—d8
34. Ta1—b1 Tf7—e7
35. Cf3—g1 Nd6—c7
36. Cc4—a3 Nd5—b7!

Acum albul este nevoit la rândul lui să caute schimbul nebunilor, căci nu se poate permite 37... Dd5. Figurile negrului sunt așezate excelent, fiind gata pentru atacul decisiv. Poziția albului este fără speranță.

37.	Nh3—g2	Nb7 : g2
38.	Rh2 : g2	Cb4—d5
39.	Ca3—c2	Dd8—d6!

Nu există apărare împotriva 40... Ce3+.

40.	Cc2—a3	Cd5—e3+
41.	Rg2—h1	Ce3—g4
42.	Dd2—f4	

Disperare! Şi 42. Tf1, Dd5+ şi 42. Rg2, C:f2 43. R:f2, D:g3+ 44. Rf1, Te3 45. Cf3, Dh3+ 46. Rg1, Nh2+ sunt rele pentru alb.

42.	. . .	Dd6 : f4
43.	g3 :f4	Cg4:f2+
44.	Rh1—g2	Cf2 : d3

Albul cedează.

1933

Anul acesta a fost bogat în evenimente şahiste. Încă din Decembrie, anul precedent, se începuse în Casa Savanţilor turneul de antrenament al celor şase maeştri. El s'a desfăşurat în două tururi şi s'a terminat în Ianuarie 1933.

La start am pierdut la P. Romanovski şi, ceva mai târziu, la A. Ilin-Jenevski. Dar datorită sistemului cu două tururi, am reuşit să-mi îndrept situaţia în turneu şi să ies primul.

Primăvara a avut loc la Leningrad un turneu de maeştri cu 14 participanţi. După o luptă îndârjită, am câştigat locul I la egalitate cu P. Romanovski.

Evenimentul central al anului a fost cel de-al VIII-lea campionat al U.R.S.S., care a avut loc în August (tot la Leningrad) şi care a provocat un foarte mare interes. Dacă doi ani în urmă, la cel de-al VII-lea campionat, n'au luat parte toate forţele cele mai tari ale ţării (n'au jucat G. Levenfiş şi P. Romanovski), acum s'au strâns toţi maeştrii, atât din vechea cât şi din tânăra generaţie. Turneul s'a terminat cu victoria maeştrilor tineri, iar eu am reuşit să câştig din nou campionatul U.R.S.S.

In turneul acesta am jucat, probabil, cea mai bună partidă a mea din anii aceia, — cu V. Rauzer (Nr. 31). Ea a fost publicată în multe reviste din lume; a fost prima mea partidă care a fost cunoscută în toată lumea.

In Septembrie 1933, marele maestru S. Flohr (care pe vremea aceea era campionul Cehoslovaciei), s'a prezentat la A. Ilin-Jenevski, care era consilier al legaţiei U.R.S.S. la Praga, cu propunerea de a organiza un match între el şi campionul U.R.S.S.

Propunerea a fost primită şi curând Flohr a sosit la Moscova. Prima jumătate a matchului a avut loc în sala coloanelor din palatul sindicatelor şi s'a desfăşurat nefavorabil pentru mine. In prima partidă am

căzut într'o cursă nu prea complicată, iar într'a șasea am pierdut într'un final greu.

A doua jumătate a matchului s'a desfășurat la Leningrad, în marea sală a conservatorului. S. Flohr se simțea deja învingător, și am avut impresia că „cunoscătorii" erau de aceiași părere. In a noua partidă însă, am obținut însfârșit victoria și partenerul desorientat n'a opus o rezistență suficientă nici în ziua următoare. Rezultatul — un neașteptat match nul: +2—2=8.

In urma acestui match, tânăra generație a maeștrilor sovietici a căpătat pentru prima oară o apreciere internațională.

CAMPIONATUL U.R.S.S.

August

Nr. 31. PARTIDA SICILIANĂ

V. Rauzer		M. Botvinnic
1.	e2—e4	c7—c5
2.	Cg1—f3	Cb8—c6
3.	d2—d4	c5 : d4
4.	Cf3 : d4	Cg8—f6
5.	Cb1—c3	d7—d6
6.	Nf1—e2	

Câteodată se joacă aci, după recomandația lui V. Rauzer, 6 Ng5, nepermițând 6... g6. De aceea negrul, dacă dorește să aplice varianta „dragonului", trebue să joace 2... d6 3. d4, cd, 4. C:d4. Cf6 5. Cc3 g6. Când s'a jucat partida aceasta, cercetările lui V. Rauzer nu fuseseră încă făcute.

6. . . . g7—g6

Varianta „dragonului" a fost considerată multă vreme ca nesatisfăcătoare pentru negru, dar pe vremea aceea apăruse din nou în practica turneelor.

7. Nc1—e3 Nf8—g7
8. Cd4—b3

O mutare necesară, căci altfel negrul își eliberează jocul prin mutarea d5. Mutarea următoare a negrului se consideră cea mai tare.

8. . . . Nc8—e6
9. f2—f4 0—0
10. 0—0

Relativ la mutarea 10. g4, vezi partida Nr. 53 Alehin-Botvinnic și Nr. 50 Kan-Botvinnic.

10. . . . Cc6—a5
11. Cb3 : a5

Calul negru ar fi putut ocupa o poziție bună la c4, dar, desi-

gur el nu trebuia schimbat de către alb desvoltând figurile adversarului.

Corectitudinea mutării 10... Ca5 a fost demonstrată de A. Becker. Toată finețea constă în aceea că după 11. f5, Nc4 12 e5, N:e2 13. D:e2, de 14. Tad1, Dc7 15. Cb5, Dc4! albul nu câștigă o figură. După cât se pare metoda corectă de joc a fost găsită de R. Spielman, în 1934: 11.f5, Nc4 12. Nd3!

11. . . Dd8 : a5

Faza deschiderii s'a terminat, mai curând în favoarea negrului. Jocul următor al negrului este legat de mai puține greutăți decât jocul albului.

12. Ne2—f3

Era de preferat mutarea prealabilă 12. Dd2.

12. . . . Ne6—c4
13. Tf1—e1 Tf8—d8
14. Dd1—d2 Da5—c7

In unele variante era neplăcută mutarea albului 15. Cd5, forțând schimbul damelor.

15. Ta1—c1

După mutarea aceasta pasivă, albul intră imediat într'o plasă de serioase complicații, în care se încurcă. Cel mai simplu era 15. Df2, îndepărtând pe negru dela planul său, prin amenințarea luării pionului a7.

15. . . . e7—e5

(Vezi diagrama).

Dacă albul ar fi înțeles sensul acestei mutări, el ar fi con-

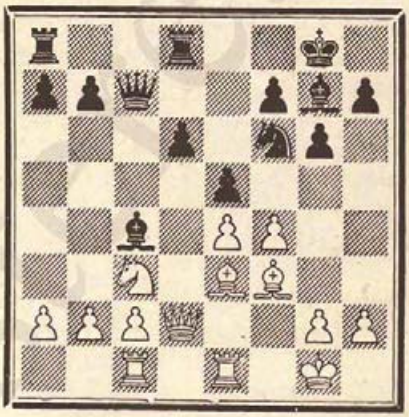

tinuat simplu 16. fe urmat de 17. Df2, obținând egalitate; la direct 17. Df2, negrul ar fi răspuns însă la fel ca în partidă, 16... d5 căpătând un joc bun, de exemplu: 17. ed (17. fe, C:e4), ef! 18. N:a7, C:d5 19. N:d5, N:d5 20. C:d5 (20. Nb6, Dc4) T:d5 etc.

16. b2—b3 d6—d5 !!

Acest sacrificiu, după cât se pare, este corect în toate variantele. Acum se amenință 17... d4.

17. e4 : d5 e5—e4 !
18. b3 : c4

Albul caută contra-şanse în acceptarea sacrificiului, alegând, se pare, calea cea mai indicată. Lucrul acesta se vede din următoarele variante:

1) 18. N:e4, C:e4 19. C:e4, N:d5 20. Dd3 (Nu 20. Cg3, din cauza 20... Nc3) Dc6 21. Nf2, Te8 şi 22... N:g2;

2) 18. C:e4, C:d5 19. Rh1, C:e3, 20. D:e3, Nd4 21. Dd2! Această poziţie, în cazul câştigării calităţii prin Nb2, este deosebit de complicată şi periculoasă pentru negru, din cauza slăbiciunii diagonalei a1-h8. Dar, cum a demonstrat Becker, atacul albului se respinge totuşi, de exemplu: 21... Nb2 (21... Ne6 22. c4, Ne5 23. Dc2, N:f4 este deasemeni în favoarea negrului) 22. Db4, N:c1 (se poate continua şi cum a propus S. Tarrasch: 22... Nd5 23. Tb1, D:c2) 23. Cf6+, Rh8! 24. Dc3, Nd2 25. Db2, Ne6! 26. Cd5+ (26. c4, Da5) Nc3 27. C:c3, Rg8 28. Ce4, D:f4 29. Cf6+, Rf8 în favoarea negrului.

18. . . . e4 : f3
19. c4—c5 Dc7—a5
20. Te1—d1

Această mutare duce la un dezastru forţat. Rău este, desigur, 20. d6 (se ameninţa 20... C:d5), Cg4 21. Ce4, D:d2 22. N:d2 (22. C:d2, C:e3 şi 23... Nd4) f2+ 23. C:f2, Nd4 în favoarea negrului. Deasemenea, după 20, gf, C:d5 21. C:d5, D:d2 22. N:d2, T:d5, albul ar fi căpătat din cauza pionilor slabi, un final nefavorabil.

Continuarea corectă era 20. Dd3!, de exemplu: 20... Cg4 21. Ce4, f5 22. Cg5, f2+ 23. N:f2, C:f2 24. R:f2, D:c5+ 25. Rg3, D:d5 (25... T:d5 26. Db3) 26. D:d5 T:d5 şi în final şansele celor două părţi sunt aproximativ egale.

20. . . . Cf6—g4!
21. Ne3—d4

Trebuia totuşi preferată mutarea 21. Ce4, dar şi în acest caz, după 21... D:d2 22. N:d2, Nd4+ 23. Rh1, fg+ 24. R:g2, T:d5 negrul ar fi avut toate motivele să spere câştigul în finală.

Acum urmează un atac neaşteptat de mat cu dama şi calul, în care rolul principal îl joacă dama, care în trei mutări se deplasează de pe flancul damei pe flancul regelui.

21. . . . f3—f2+
22. Rg1—f1 Da5—a6+

La 22. Rh1 ar fi putut urma 22... T:d5! 23. C:d5, f1D+! şi albul pierdea dama.

23. Dd2—e2

Şi mai rele sunt alte apărări: 23. Ce2, T:d5, sau 23. Dd3, N:d4 24. D:a6, Ce3+ 25. Re2, f1D+ 26. T:f1, ba şi albul rămâne fără o figură.

23.	. . .	Ng7 : d4
24.	Td1 : d4	Da6—f6 !
25.	Tc1—d1	

Sau 25. Dd3, Te8 26. Te4, T:e4 27. C:e4, D:f4 şi nu există apărare împotriva 28... C:h2+; dacă 26. g3, atunci 26... Te3 27. Dd2, Tae8.

25.	. . .	Df6—h4
26.	De2—d3	Td8—e8
27.	Td4—e4	f7—f5 !
28.	Te4—e6	Cg4 : h2+

Negrul putea câştiga în diferite feluri. O cale interesantă a arătat S. Tarrasch: 28... Tad8! 29. Db5 (sau 29. Dg3, D:g3 30. hg, T:e6 31. de, Ce3+) T:e6 30. de, T:d1+ 31. C:de, C:h2 32. Re2, f1D+.

29.	Rf1—e2	Dh4 : f4

Albul a cedat, căci pierde calitatea şi rămâne cu o poziţie fără speranţă: 30. Tf1, C:f1 31. R:f1, T:e6 32. de, De5.

Partida a căpătat premiul de frumuseţe.

Nr. 32. APĂRAREA GRÜNFELD

M. Botvinnic		M. Iudovici
1.	c2—c4	Cg8—f6
2.	d2—d4	g7—g6
3.	Cb1—c3	d7—d5
4.	Cg1—f3	

Felul acesta de a juca, urmat de 5. Db3, a fost recomandat de V. Ragozin. Posibil este aci şi direct 4. Db3, cum am jucat eu pentru prima oară împotriva lui G. Levenfiş, ceva mai târziu, în acelaş turneu. După cel de-al VIII-lea campionat al U.R.S.S. sistemul cu mutarea Db3 a fost amănunţit cercetat de mulţi maeştri, dar până acum nu s'a găsit împotriva lui un antidot absolut solid; cea mai serioasă replică este contra-sistemul lui V. Smîslov, în legătură cu mutarea Ng4.

4.	. . .	Nf8—g7

5. Dd1—b3 c7—c6
6. c4 : d5

Nu este bine pentru negru să joace 6... cd din cauza 7. Ng5, dar continuarea aleasă în partidă se arată pe deplin satisfăcătoare.

6. . . . Cf6 : d5

Dacă acum 7. e4. atunci 7... C:c3 8. bc, c5! 9. Nc4, 0-0, ceeace duce la joc egal.

7. Nc1—d2 0—0
8. e2—e4 Cd5—b6

Pe timpul lui, S. Tarrasch susținea că în gambitul damei, caii la b3 și b6 sunt așezați întotdeauna rău. Afirmația aceasta a încetat de mult să fie un adevăr, dar în poziția aceasta, calul la b6 stă într'adevăr, nepotrivit. Activitatea lui este redusă la minimum ; el încurcă desvoltarea flancului damei și servește drept țintă comodă de atac.

Corect era 8... C:c3 9. N:c3 cu un avantaj neînsemnat pentru alb. Negrul a presupus, probabil că albul este forțat să apere pionul d4; atunci ar fi urmat 9... Ne6 urmat de Nc4 sau Cc4. Dar albul are la dispoziție o replică tare, care nu era atât de greu de prevăzut și care parează ambele amenințări.

9. Ta1—d1 !

Se arată că negrul nu poate lua inițiativa. Pionul d4 nu poate fi luat; nimic bun nu promite nici 9... Ng4 10. Ne3, căci schimbul la f3 este favorabil albului. Deaceea negrul tinde spre împingerea pionului la e5. In continuare însă, se arată că și acest plan nu este realizabil. De aci se poate trage concluzia că negrul trebuia să joace totuși 9... Ne6 10. Dc2, Nc4 11. N:c4, C:c4 12. Nc1, Cd7, obținând o carecare slăbire a presiunii.

9. . . . Cb8—d7

Cu intenția de a juca eventual e5. Inainte de a împiedica această mutare, albul forțează slăbirea punctului b6.

10. a2—a4 a7—a5

Necesar, căci altfel joacă albul 11. a5.

11. Nd2—e3

S'a ajuns la o poziție minunată. Nenorocitul cal b6 este cauza tuturor greutăților negrului. El n'are nicio mutare și afară de aceasta el trebue apărat de două ori, căci albul amenință tot timpul cu mutarea d5. Rezultatul este că cinci figuri ale negrului — Dama, turnul, nebunul și doi cai — sunt blo-

ca'i. Despre străpungerea e5 nici nu mai poate fi vorba.

Dar, câștigul partidei nu este încă ușor.

11. . . . Dd8—c7
12. Nf1—e2 Dc7—d6

Cu intenția de a lichida atacul asupra calului b6 prin mutarea 13... Db4. Albul, desigur, trebue să împiedice acest lucru.

13. Cc3—a2 e7—e6

Este îndoelnic dacă ar fi fost mai bine 13... De6 14. D:e6, fe 15. b3, Cf6 16. d5, Cbd7 17. de, Cb8 18. Nc4.

14. 0—0 h7—h6

Planul negrului este să elibereze un câmp penru calul b6, căci numai atunci devine posibilă desvoltarea flancului damei. El intenționează să lichi-

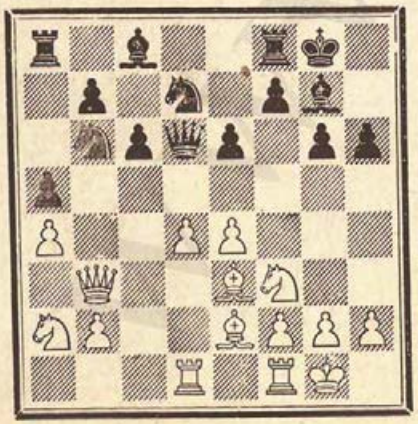

deze pionul e4 prin înaintarea pionului „f" cu doi pași și astfel să capete o bază pentru cal pe câmpul d5. Înaintarea imediată 14... f5 nu-și atingea scopul, căci albul răspundea cu 15. Cg5, Te8 16. f3! păstrând pionul e4; acum, negrul împiedică manevra Cg5. Aci albul a văzut că în urma manevrei 15. Ce5!! urmat de f2-f3, negrul ar fi fost blocat și n'ar fi reușit să se elibereze. Albul a tras concluzia că f5 nu este în general posibil, și a greșit. Spre regret, din cauza aceasta partida și-a perdut unitatea.

15. Td1—c1 f7—f5
16. Ca2—c3

Forțat. Albul intenționa să joace 16. Ce5, dar a observat acum că negrul are răspunsul simplu 16... f4! Nu mergea nici 16. d5, cd 17. e5, N:e5! 18. C:e5, D:e5 și dacă 19. N:b6, atunci 19... C:b6 20. D:b6, D:e2. De aceea albul apără pionul e4 și nebunul e2.

16. . . . Rg8—h7

Parând amenințarea 17. d5, la care ar fi urmat acum 17... fe! 18. de, ef.

17. Tf1—d1 f5 : e4

Se amenințase din nou 18. d5, și dacă 18... fe 19. de, dama

neagră este atacată. Aceasta forțează pe negru să schimbe la e4.

18. Cc3 : e4 Dd6—b4

Goana după un pion este egală cu cedarea partidei. Nu trebue nici măcar vreun calcul pentru a înțelege cât este de primejduită poziția regelui negru. Trebuia jucat 18... De7, deși și în acest caz este posibilă continuarea 19. Dc2, Cd5 20. Cg3! și slăbiciunea punctului g6 se face serios simțită.

19. Db3—c2 Db4 : a4
20. b2—b3 Da4—a3
21. Cf3—h4 !

Nu merge sacrificiul de figură 21. Cg5+, hg, 22. C:g5+, Rg8 23. D:g6, Tf6 și negrul apără totul.

Acum negrul nu poate apăra punctul g6. La 21... Tf5 urmează 22. g4, iar dacă 21... a4 22. Tb1, ab 23. T:b3, Da2 24. Tb2, Da4 25. Db1 negrul nu obține schimbul damelor.

21. . . . Da3—e7
22. Ch4 : g6

Câștiga deasemeni și 22. Cg5 +, hg 23. C:g6 și 24. C:f8+

22. . . . Rh7 : g6
23. Ne2—h5+!

Negrul a cedat deoarece matul este imparabil.

MATCHUL CU FLOHR

Noembrie - Decembrie

Partida a 9-a

Nr. 33. APĂRAREA CARO-KANN

M. Botvinnic		S. Flohr
1.	e2—e4	c7—c6
2.	d2—d4	d7—d5
3.	e4 : d5	c6 : d5
4.	c2—c4	Cg8—f6
5.	Cb1—c3	Cb8—c6
6.	Nc1—g5	

Sistemul acesta de joc. după cât se pare, a fost întâlnit pentru prima oară în acest match. Nu este ușor pentru negru să apere punctul d5.

In partida aceasta, negrul renunță în general la apărarea punctului d5 și intră dela început într'o poziție grea. In ultimii ani au fost propuse multe sisteme diverse pentru negru. Eu însă sunt și astăzi convins că mutarea 6. Ng5 este una dintre cele mai tari continuări.

6. . . . d5 : c4

Negrul renunţă la lupta pentru punctul d5 şi dă albului posibilitatea de a înainta pionul central, ceeace îngreuiază adversarului desvoltarea. Curând după partida aceasta, teoreticienii au ajuns la concluzia că cel mai bine este să se continue aci cu 6... e6.

7. d4—d5 Cc8—e5

Analizele publicate prin 1930 arată că după 7... Ca5 8. Cf3 albul, sacrificând un pion, obţine un atac foarte puternic.

8. Dd1—d4 Ce5—d3+
9. Nf1 : d3 c4 : d3
10. Cg1—f3

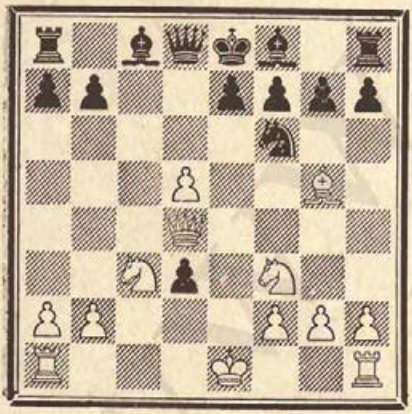

In prima partidă a matchului am jucat 10. N:f6 şi am căpătat un joc inferior. Dar după analiza de acasă, convingându-mă că după 10. Cf3, e6 11. N:f6!, D:f6 12. D:d3 negrul stă foarte rău (nebunul f8, n'are nici-o mutare, iar regele a rămas în centru) m'am decis să joc din nou această variantă.

Nici nu mai este de discutat că 10... Nf5 11. O-O este deasemeni rău. Avantajul principal al albului este avantajul de desvoltare. In toate variantele, atacul alb capătă un caracter ameninţător înainte ca negrul să aibă timp să-şi aducă în luptă rezervele.

Răspunsul următor al negrului nu poate fi în niciun caz recomandat.

10. . . . g7—g6
11. Ng5 : f6

Acum mutarea aceasta, se înţelege, este foarte tare, căci albul a câştigat un tempo important în comparaţie cu prima partidă şi turnurile sale încep să activeze cu o forţă teribilă pe liniile centrale. Pionul liber „d" se arată deasemenea neplăcut pentru negru, în unele variante.

11. . . . e7 : f6
12. 0—0 Dd8—b6

Se poate afirma cu toată îndrăzneala că partida negrului este pierdută. Nu uşura situaţia nici 12... Ne7 13. Tad1! (mai rău este 13. Ce4, Db6! 14. d6, D:d4

15. C:d4, f5! 16. Tfe1, fe 17. T:e4, Rd7) 0-0 14. T:d3, Nf5 15. Td2, Nd6 16. g4 Nc8 17. Ce4 și negrul trebue să cedeze. Este posibil ca aci, sau în altă parte, negrul să fi putut juca mai tare dar aceasta nu poate aduce vreo schimbare esențială în aprecierea poziției. Negrul s'a decis să se împace cu pierderea rocadei, sperând că regele va găsi un adăpost solid pe câmpul d8. Dar, în poziție deschisă și cu forțele complet nedesvoltate, un astfel de joc în stilul lui Steinitz nu poate salva partida.

13. Tf1—e1+ Re8—d8
14. Dd4—h4!

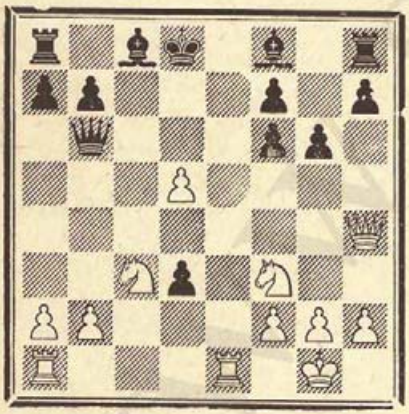

Cea mai tare continuare a atacului. După 14. D:d3, Nd6!, este îndoelnic dacă albul ar fi putut să-și ducă avantajul pozițional până la victorie.

Amenințarea principală a albului este 15. Ce5! cu avantaj decisiv, de exemplu: 14... Nd7 15. Ce5, Ne8 16. Cc4, Da6 17. d6, sau 14... Ng7 15. Ce5, Tf8 16. Dh7. La 14... Ne7 albul răspunde cel mai simplu cu 15. d6, D:d6 16. Tad1! Nd7 (16... Nf5 17. Cd4) 17. Te3. Altă apărare („disperată") împotriva Ce5 este aceea la care se decide negrul.

14. . . . g6—g5
15. Dh4—h5

La 15... Dc7 urmează 16. Ce4 și pionii negri cad unul după altul. Negrul „desvoltă" două din figurile sale, dar cu prețul sacrificiului a doi pioni buni, după care albul ajunge în avantaj material

15. . . . Nf8—d6
16. Dh5 : f7 Th8—f8
17. Df7 : h7 g5—g4!

Singura posibilitate de contra-joc. La 18. Ch4 (prevăzând 18... Dc7 19. D:c7+, N:c7 20. Tad1) negrul răspunde 18... d2! creind complicații care nu-i sunt defavorabile. Deaceea următoarea retragere a calului este forțată.

18. Cf3—d2 Db6—c7

Se'nțelege, fără speranță este pentru negru 18... D:b2, la care urmează 19. D:d3 cu atac la fel de puternic. Acum însă, albul

trebue să joace foarte precaut. Astfel, după 19. D:c7+, N:c7, câştigarea pionului d3 nu este atât de simplă şi chiar dacă albul ar obţine acest lucru, finalul tot ar fi prezentat mari dificultăţi tehnice. Mutarea următoare distruge speranţele negrului.

19. Dh7—h6!

Slab era 19. D:d3, N:h2+ 20. Rf1 şi regele alb ajunge în poziţie periculoasă. Acum se ameninţă 20. Cb5. Turnul f8 nu este apărat prea bine şi deaceea negrul se grăbeşte să-l acopere cu dama.

19.	. . .	Dc7—f7
20.	Cd2—c4	Nd6—e5

Pierde deasemeni 20... Nb4 21. a3, N:c3 22. Cd6, Dg8 23. bc, sau 20... Nb8 21. d6, Tg8 22. Te7, Dg6 (22... D:c4 23. D:f6) 23. Df4.

Albul câştigă un al doilea pion, luând în acelaş timp negrului avantajul perechii de nebuni şi trece partida în final. Ceeace urmează este o chestiune de tehnică.

Mai târziu S. Tarrasch a demonstrat că albul putea obţine victoria şi prin atac direct, după 21. Cb5. Cred însă, că dacă ar trebui să joc din nou cu albele în această poziţie, aş juca tot aşa ca în partidă, căci într'o poziţie elementar câştigată, fiecare maestru trebue să aleagă calea cea mai simplă.

21.	Cc4 : e5	f6 : e5
22.	Dh6—g5+	Df7—e7
23.	Dg5 : e5	De7 : e5
24.	Te1 : e5	Nc8—f5
25.	Ta1—f1	Rd8—d7
26.	f2—f3	b7—b5

Încă o încercare de a complica jocul.

27.	f3 : g4	Nf5 : g4
28.	h2—h3	b5—b4

(Vezi diagrama din pag. 136)

29. Cc3—e4 !

Ultima fineţe. Dacă 29. hg, bc 30. bc, T:f1+ 31. R:f1, Tc8, rezultatul luptei ar fi fost încă nelămurit, căci pionii albi s'ar fi pierdut unul după altul.

Cu mutarea următoare, ne-

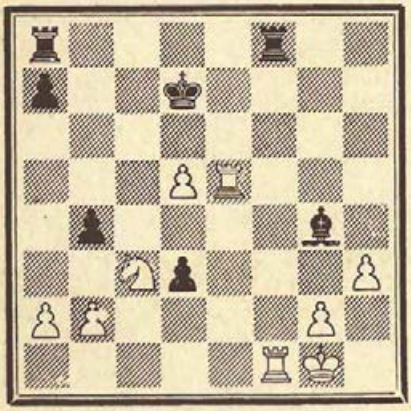

grul permite venirea regelui alb în centru, după care continuarea rezistenței se dovedește zadarnică. Dar și după 29... Ne2 30. T:f8, T:f8 31. d6!, Tf1+, 32. Rh2, Td1 33. Te7+, Rc6 34. d7, Rc7 35. Cc5! albul transformă pionul în damă.

29.	. . .	Tf8 : f1+
30.	Rg1 : f1	Ta8—f8+
31.	Rf1—e1	Ng4—f5

Dacă 31... Ne2, atunci 32. Cg3.

32.	g2—g4	Nf5—g6
33.	Te5—e6	Negrul cedează.

Partida a 10-a

Nr. 34. PARTIDA OLANDEZĂ

S. Flohr		M. Botvinnic
1.	d2—d4	e7—e6
2.	c2—c4	f7—f5
3.	g2—g3	

Teoria consideră mutarea aceasta ca cel mai bun răspuns la apărarea olandeză. In a 4-a partidă a matchului, Flohr a jucat 3. Cc3.

3.	. . .	Cg8—f6
4.	Nf1—g2	Nf8—e7

Negrul nu schimbă nebunul (4... Nb4+) pentru a nu simplifica jocul, intenționând să adopte varianta cunoscută sub numele de „zid de piatră" (vezi și partida Nr. 4). Pe vremea când s'a jucat această partidă, se considera că albul obține în varianta aceasta un avantaj incontestabil. Dar sistemul acesta conține multe primejdii și poate fi utilizat cu succes împotriva unui adversar neprevenit.

5.	Cb1—c3	d7—d5
6.	Cg1—f3	

E. Grünfeld a recomandat aci 6. Ch3. Așa s'a jucat în partida Capablanca-Botvinnic (Hastings 1934-35), în care albul a obținut avantaj. Deaceea, la mutarea precedentă este mai exact pentru negru să continue cu 5... 0-0 și numai după 6. Cf3 să joace 6... d5; dacă 5... 0-0 6. Ch3, atunci negrul poate juca 6... d6.

6.	. . .	c7—c6
7.	0—0	0—0

(Vezi diagrama din pag. 137)

8. b2—b3

Necunoașterea variantei începe să-și spună cuvântul: Flohr nu alege aci cea mai tare continuare.

Pe vremea aceea se credea că 8. Nf4 poate da albului avantaj. Foarte tare este considerat sistemul lui V. Cehover: 8. Dc2! De8 9. Ng5! urmat de N:f6. care reduce la minimum posibilitățile de atac ale negrului pe flancul regelui. Fianchetarea nebunului c1 are un neajuns esențial — se slăbește punctul f4, după care activitatea negrului pe flancul regelui crește simțitor.

8. . . . Dd8—e8

Obișnuita aducere a damei la h5, în această variantă — atât pentru atac, cât și pentru apărarea pionului f5.

9. Nc1—b2 Cb8—d7
10. Dd1—c3

Din nou o mică inexactitate. Dama ar fi fost mai bine plasată la c2. Cel mai simplu ar fi fost 10. Cg5, Nd6 11. f4, blocând poziția și luând negrului șansele de atac pe flancul regelui.

10. . . . De8—h5

Tocmai la timp, căci albul amenința să deschidă linia „c" cu 11. cd!

11. c4 : d5

Schimbul acesta trebue făcut numai atunci când el dă vreun avantaj imediat. În caz contrar el duce numai la înrăutățirea poziției.

Albului nu-i convenea continuarea 11. Cd2, sau 11. Ce1, din cauza 11... e5! 12. cd, e4. Din aceasta nu rezultă însă decât că trebuia recunoscut faptul că desvoltarea nebunului la b2 este greșită, după care el trebuia adus la f4, împiedecând posibilitatea oricăror străpungeri cu e6-e5.

11. . . . e6 : d5
12. Cf3—d2

Și aceasta este o greșeală. Planul corect al albului constă în jucarea mutării f4 și întărirea punctului e5. Pentru a-

ceasta trebuia însă jucat 12. Cel! urmat de f4 şi Cel-f3-e5. Acum însă această manevră devine irealizabilă.

12. . . . Cf6—e4
13. f2—f3

Acum la 13. f4 urmează 13... C:d2! 14. D:d2, Cf6 şi negrul stăpâneşte punctul e4, în timp ce albului îi este destul de greu să-şi aducă calul la e5

13. . . Ce4 : c3

Numai aşa. După 13... C:d2 14. D:d2 albul ar fi avut timp să apere punctul f4.

14. Nb2 : c3 f5—f4!

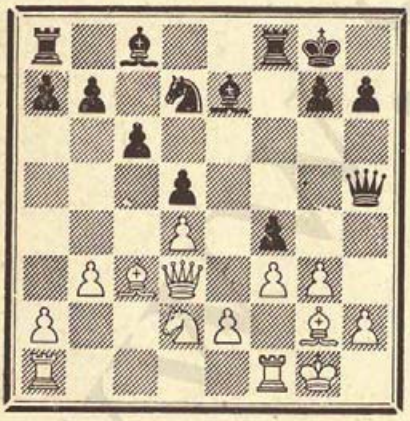

Semnalul de atac. Negrul desfăşoară pe flancul regelui o presiune de lungă durată, de care albului nu-i este uşor să se elibereze. Este posibil că la mutarea următoare să fi fost mai tare 15. Tad1, lăsând câmpul e1 liber pentru nebun. Turnul trebue deplasat de pe câmpul f1, pentru a lăsa locul calului pentru apărarea pionului g3.

15. Tf1—e1 Ne7—d6
16. Cd2—f1 Tf8—f7

O mutare importantă. Nu era bine 16... Cf6, căci albul ar fi atacat pionul f4 prin 17. Nd2!, iar dacă 17... fg 18. hg, nebunul alb ar fi acţionat puternic pe diagonala c1-h6. Deaceea negrul liberează câmpul f8 pentru cal. Totuşi, şi acum ar fi fost mai bine pentru alb să joace 17. Nd2.

In loc de aceasta, prin mutarea sa următoare albul închide diagonala c1-h6, după care negrul schimbă cu avantaj la g3. Rău era pentru alb, 17. e4, de: 18.D:e4 (18. fe, f3!) Cf6.

17. e2—e3 f4 : g3
18. Cf1 : g3

Forţat. La 18. hg ar fi putut urma atât 18... T:f3!, cât şi simplu 18... Dg5 19. e4, N:g3 20. C:g3, D:g3 21. ed, Cf8, sau 21... Cf6 cu avantaj clar pentru negru.

18. . . . Dh5—h4
19. Cg3—f1 Cd7—f6
20. Te1—e2 Nc8—d7

Albul îşi pune mari speranţe

in manevra Nc3-e1-g3, dar ea nu poate să-i îmbunătățească simțitor poziția.

21. Nc3—e1 Dh4—g5
22. Ne1—g3 Nd6 : g3
23. Cf1 : g3

După 23. hg, Ch5 albul este forțat să joace 24. g4, căci la 24. Rh2 urmează 24... C:g3!

23. . . . h7—h5!

Acesta este deja începutul atacului decisiv. Se amenință h5-h4-h3 cu câștigul unei figuri și din această cauză o nouă slăbire este inevitabilă.

24. f3—f4 Dg5—g4
25. Te2—f2

Este posibil ca 25. Tf1 să fi fost ceva mai bine.

25. . . . h5—h4
26. Ng2—f3

(vezi diagrama din col. II)

O evidentă scăpare din vedere. Oricum însă și după 26. h3!, De6 (26... D:g3 27. Tf3) 27. Cf1, Ce4 poziția albului este pierdută.

26. . . . h4 : g3

Un sacrificiu decisiv de damă

27. Nf3 : g4 g3 : f2+
28. Rg1—g2

După 28. R:f2, C:g4+ se mai pierdea și pionul e3.

28. . . . Cf6 : g4
29. h2—h3 Cg4—f6
30. Rg2 : f2 Cf6—e4+

Albul cedează.

La 31. Rg2 urmează 31... N:h3+ sau manevra Ta8-e8-e6-g6 cu atac de mat.

Al doilea examen pentru maeștrii sovietici (după matchul cu Flohr) a fost turneul cu participarea șahiștilor străini, M. Euwe și H. Kmoch.

M. Euwe era și pe vremea aceea unul dintre cei mai tari mari maeștri ai occidentului, iar H. Kmoch era un experimentat maestru internațional.

La început M. Euwe a fost lcaderul turneului, dar apoi a pierdut la N. Riumin și I. Rabinovici, pierzând șansele la un loc bun în clasament. Eu am pierdut deasemeni la G. Lisițin, dar treptat mi-am îmbunătățit siuația în turneu. Partida decisivă cu I. Rabinovici, care s'a prelungit 10 ore, s'a terminat cu înfrângerea lui, după care am ocupat locul I, la jumătate de punct avans față de N. Riumin și P. Romanovski. Al patrulea s'a clasat I. Rabinovici, iar al cincilea I. Kan, M. Euwe s'a clasat al șaselea, H. Kmoch și M. Iudovici pe locurile șapte și opt.

Astfel, cel de-al doilea „examen" internațional a fost trecut cu succes de către maeștrii noștri și nu numai din punct de vedere sportiv ci și din cel creator.

Dintre celelalte evenimente șahiste ale anului 1934, trebue menționat matchul sindical Moscova-Leningrad, în care am avut ocazia să joc două partide interesante cu S. Belaveneț.

MATCHUL SINDICAL LENINGRAD-MOSCOVA

Mai

Nr. 35. APĂRAREA INDIANĂ NOUĂ

	S. Belaveneț	M. Botvinnic
1.	d2—d4	Cg8—f6
2.	c2—c4	e7—e6
3.	Cg1—f3	b7—b6
4.	g2—g3	Nc8—b7
5.	Nf1—g2	Nf8—e7
6.	0—0	0—0
7.	Cb1—c3	d7—d5

8. Cf3—e5 ; Dd8—c8
9. Nc1—f4

Printr'o mutare şablon poate fi stricată oricare poziţie. Cu mutarea din text albul pierde, cel puţin, iniţiativa. Corect era, desigur, 9. cd, tinzând la limitarea sferei de activitate a nebunului b7.

9. . . . d5 : c4
10. Ce5 : c4

Aceasta este o greşeală ce duce la pierdere, în timp ce după 10.Da4, N:g2 11. R:g2, Db7+ 12. Rg1, Cd5 13. Nd2, C:c3 14. bc, c5 (14... b5 15. Tb1, a6 16. D:c4) 15. D :c4, Tc8 16. Dd3, Cc6 poziţia negrului n'ar fi fost decât o nuanţă mai bună. Acum pionul „d" al albului devine slab.

10. . . . Nb7 : g2
11. Rg1 : g2 Dc8—b7+

Nu direct 11... Td8, căci albul ar fi putut continua 12. e3, c5 13. Df3!, salvând pionul d4.

12. Rg2—g1 Tf8—d8
13. Dd1—c2 !

Pionul d4 este indirect apărat, căci la 13... T:d4 urmează 14. Cb5, Td7 15. Ce5 şi punctul c7 este în posesia albului.

13. . . . Cb8—c6
14. e2—e3

Poziţia este foarte interesantă. La prima vedere, se pare că negrul poate câştiga nebunul f4, continuând cu 14... Cd5 şi dacă 15. C:d5, ed 16. Ce5, C:e5 17. N:e5, f6 18. D:c7, Td7 nebunul se pierde. Dar la 14... Cd5, albul salvează figura cu mutarea 15. De4!, căci 15... g5 16. N:g5, N:g5 17. Dg4, h6 18. h4 duce la mari complicaţii. De aceea negrul se decide la sacrificiul turnului, ceeace îi dă un atac care poate fi respins mai greu.

14. . . . Td8 : d4 !!
15. e3 : d4 Cc6 : d4
16. Dc2—c1

După aceasta sacrificiul negrului devine mai mult decât justificat, căci el poate oricând

recâştiga o figură. Consecvent era totuşi 16. Da4, Cf3+ 17. Rh1, e5! (împiedicând manevra Cc4-e3-g2) 18. Ne3, a6!! (sau în prealabil h5) şi nu există apărare împotriva ameninţărilor combinate ale negrului.

16.	. . .	Cd4—f3+
17.	Rg1—h1	e6—e5
18.	Nf4—e3	Cf6—g4

Având un turn mai puţin, negrul este nervos şi încearcă să forţeze jocul. Lucrul acesta nu era însă necesar. Albul se află în poziţie de pat şi deaceea negrul trebuia să mărească presiunea prin 18... h5, sau 18... Td8. Dacă albul ar fi jucat atunci 19. Ce2 pentru a aduce calul la g1, mutarea 19... Cg4 ar fi fost deja bună, căci în acest caz albul deplasase atacul asupra câmpului e4.

Acum negrul recâştigă o figură, dar este forţat să treacă în final, unde şansele de câştig sunt minimale.

19.	Dc1—c2	Cf3—d2+
20.	Rh1—g1	Cd2—f3+
21.	Rg1—h1	Cf3—d2+
22.	Rh1—g1	Cd2 : c4
23.	Ne3—c1	Db7—f3

Altfel ar fi fost foarte neplăcut 24. De2!

24.	Dc2—e2	Df3 : e2
25.	Cc3 : e2	e5—e4

Fixând punctul f3.

26.	b2—b3	Cc4—e5
27.	h2—h3	Ce5—f3+
28.	Rg1—g2	Cg4—e5
29.	Nc1—e3	f7—f5
30.	Tf1—d1	Rg8—f7
31.	Ne3—d4	

Foarte slab, căci albul pierde câţiva timpi. Continuarea logică era 31. Tac1, c5 32. Td5, g6 33. Tcd1 şi negrul are numai un avantaj microscopic. In continuare albul pierde posibilitatea de a dubla turnurile şi este nevoit să se mulţumească cu o apărare pasivă.

31.	. . .	Ce5—d3
32.	Nd4—c3	Ta8—d8

Mai simplu era direct 32... g6.

33.	Rg2—f1	Ne7—d6
34.	Ce2—c1	Cd3—c5
35.	Cc1—e2	Cc5—d3
36.	Ce2—c1	Cd3 : c1
37.	Ta1 : c1	g7—g6
38.	Nc3—b2	Rf7—e6
39.	Rf1—e2	c7—c5
40.	Tc1—c2	Td8—g8

In această poziţie deosebit de instructivă, partida s'a întrerupt şi, conform regulamentului, a trebuit să fie adjudecată. Juriul matchului — maestrii N. Grigoriev, I. Rabinovici şi P. Romanovski — a refuzat să ia o decizie fără o analiză aprofundată. Organizatorii matchului

insă, au decis să nu mai aştepte analiza şi au declarat poziţia ca remiză.

Cum era şi de aşteptat, analiza poziţiei întrerupte a dus la concluzii oarecum diferite. Să presupunem întâi, că albul adopta o tactică pasivă, jucând, de exemplu 41. Tcc1. In acest caz, dacă negrul reuşeşte să schimbe nebunii şi să ocupe cu calul punctul d4, atunci partida este evident decisă. Este uşor de văzut că după 41... Ne5 42. N:e5, C:e5 negrul obţine câştigul fără greutate. Dacă însă albul joacă 41. Re3, atunci negrul poate răspunde simplu 41... Tc8, ameninţând 42... Cd4.

Tactica pasivă duce repede la pierdere şi albului nu-i rămâne decât să caute complicaţii cu mutarea 41. b4. Dealtfel, dacă negrul ar fi jucat direct 40... a5, această posibilitate ar fi fost anulată. Negrul trebue să accepte sacrificiul, căci în caz contrar, după cum arată analiza, este îndoelnic dacă câştigul este posibil. Dar după 41... cb 42. Tc6, Td8 43. a3 (altfel negrul se eliberează treptat cu mutările Td7, Re7, Ne5 şi, având trei pioni pentru calitate trebue să câştige) 43... b3 44. a4, Ce5 45. N:e5, R:e5 46. Tc3, b2 47. Tb1, Nb4 48. Tc2, Nc5 49. Tb:b2, Td3, sau 47. Tb3, Tc8, 48. T:b2, Tc4 avantajul negrului este suficient pentru câştig.

Variantele acestea, în fond, epuizează poziţia. De altfel o partidă interesantă, deşi trebue recunoscut faptul că ambii adversari nu s'au arătat la înălţimea problemelor pe care le-au avut de rezolvat.

Nr. 36. GAMBITUL DAMEI

M. Botvinnic		S. Belavenet
1.	Cg1—f3	d7—d5
2.	c2—c4	c7—c6
3.	d2—d4	Cg8—f6
4.	e2—e3	e7—e6
5.	Nf1—d3	Cb8—d7
6.	Cb1—c3	d5 : c4
7.	Nd3 : c4	b7—b5

Aşa numita variantă de Meran, introdusă în practica turneelor de către A. Rubinstein.

8.	Nc4—d3	a7—a6
9.	e3—e4	c6—c5
10.	e4—e5	c5 : d4
11.	Cc3 : b5	Cd7 : e5
12.	Cf3 : e5	a6 : b5
13.	0—0	

Albul alege atacul lui L. Rellstab, în timp ce astăzi se preferă 13. Df3. Este interesant de observat că M. Euwe, comentând o partidă în care s'a jucat 13. Df3, Nb4+ 14. Re2, Tb8 15. Dg3!, arată că şi la răspunsul cel mai bun al negrului 15...

Dd6!, albul rămâne după 16. Cf3 cu un final mai bun. După cât se pare, aci este o nedumerire, căci după 15... Dd6 16. Cf3, D:g3 17. hg, Nd6! 18. C:d4, Nd7 este greu de înţeles de ce jocul negrului este mai rău.

Eu cred şi astăzi că mutarea 13. 0-0 dă albului mai multe şanse.

13.	. . .	Dd8—d5
14.	Dd1—e2	Ta8—a5

Această „inovaţie" a fost pregătită de S. Belaveneţ. Dar nu pe o astfel de cale poate fi răsturnat atacul lui Rellstab! Turnul stă prost la a5 şi albul câştigă aproape forţat.

15. f2—f4 !

O mutare prealabilă necesară. Deoarece negrul poate juca eventual b4, cu atac asupra calului e5, calul trebue apărat imediat. Afară de aceasta, albul apără şi punctul g2. Se înţelege, mai slabă ar fi fost mutarea şablon 15. Ng5 şi apoi f2-f4, căci nebunul c1 este necesar pentru atacarea turnului a5.

15. . . . Nf8—d6

Negrul este silit să scoată imediat în joc nebunul f8. La 15... Nb7 urmează frumoasa lovitură 16.a4!, ba 17. Nd2 şi negrul pierde din cauza ameninţării Nb5+.

16.	Nc1—d2	b5—b4
17.	a2—a3 !	

Dând temporar un al doilea pion, albul capătă un atac imparabil Nu ducea la ţintă 17. Cc4, Ta7 18. Cb6, Db7 şi negrul se apără satisfăcător. Acum, din cauza ameninţării 18. Cc4, negrul este forţat să bată la e5. la 17... Ta7 urmează 18. Cc6 !

17.	. . .	Nd6 : e5
18.	f4 : e5	Dd5 : e5
19.	De2—f3	De5—d5

O apărare mai bună era 19... Ta7 20. Tae1 (Nu 20. Dc6+, Nd7 21. Db6, Dc7 22. D:b4, de care s'a temul negrul, din cauza 22. Cd5 23. D:d4, 0-0) 20... Dd5 21. Dg3, Nb7 (sau 21... ba 22 T:f6, gf 23. Dg7, Tf8 24. Nb4, Te7 25. Tc1, Nb7 26. ba, Nc6 27. a4) 22. Db8+ (sau simplu 22. N:b4) Rd7 23. Nb5+, D:b5

24. D:a7, Dd5 25. Tf2 și albul are toate șansele de câștig. Cu mutarea din text, negrul pierde un tempo în comparație cu variantele de mai sus, căci după 19... Ta7 albul ar fi fost silit la mutarea 20. Tae1, care acum nu mai este necesară.

20. Df3—g3 Ta5—a7

Situația negrului este fără ieșire. Nu salvează nici 20... Ch5 21. Dc7, 0-0 22. N:b4. Este curios că poziția albului este acum atât de tare, încât el are câștigul asigurat chiar dacă la mutare ar fi negrul, căci în acest caz se ajunge la varianta arătată în comentariul precedent.

21. Tf1 : f6 g7 : f6
22. Dg3—g7 Th8—f8
23. Nd2 : b4 Ta7—e7
24. Ta1—c1 Nc8—b7
25. Tc1—c5 Negrul cedează.

TURNEUL CU PARTICIPAREA LUI EUWE

August

Nr. 37. GAMBITUL DAMEI

M. Botvinnic V. Alatorzev

1. d2—d4 e7—e6
2. c2—c4 d7—d5
3. Cg1—f3 Nf8—e7

După cum a explicat V. Alatorzev după partidă, ideia acestei mutări constă în aceea că negrul nu joacă Cf6 decât după ieșirea calului alb la c3. In fond chestiunea se reduce numai la o intervertire de mutări.

4. Cb1—c3 Cg8—f6
5. Nc1—g5 0—0
6. e2—e3 a7—a6

Mutarea aceasta se face numai după Cbd7 si c7-c6. Este adevărat că în continuare negrul ar fi avut posibilitatea să se întoarcă la varianta obișnuită dar pentru aceasta se cerea un joc foarte exact. Deaceea este indoelnic dacă linia de joc adoptată de negru poate fi recomandabilă.

7. c4 d:5 e6 : d5

Era de considerat 7... C:d5.

8. Nf1—d3 c7—c6

Mutarea aceasta naturală se arată a fi o greșeală serioasă. După terminarea partidei, V. Alatorzev a arătat continuarea corectă. 8...Cbd7! și dacă 9.

Dc2, Te8 10.g4, Cf8 negrul capătă un joc satisfăcător.

Deaceea, la 8...Cbd7 albul avea intenția să facă rocada mică, după care ar fi jucat planul obișnuit de atac cu pionii pe flancul damei. Acum albul are la dispoziție o continuare mai activă.

9. Dd1—c2 Cb8—d7
10. g2—g4 !

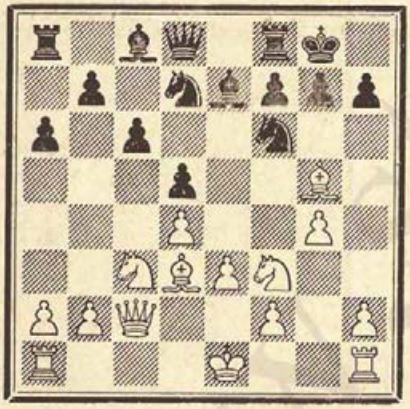

Cu amenințarea concretă de a câștiga pionul h7 prin 11. N:f6, C:f6 12. g5. Sacrificiul de pion 10... Te8 11. N:f6, C:f6 12. g5, Ce4 13. C:e4, de 14. N:e4, g6 15. h4, Nd6 ar fi dat negrului un oarecare contra-joc, dar avantajul material al albului și-ar fi spus, probabil cuvântul.

La 10... h6 11. Nf4 (sau 11. N:f6) albul ar fi păstrat un atac puternic. Este posibil ca 10... g6 să fi dat o apărare mai bună, deși și atunci continuarea 11. h3 urmată de 12. 0-0-0 ar fi fost favorabilă albului.

Negrul alege cea mai slabă continuare, deschizând dintr'odată albului liniile pe flancul regelui.

10. . . . C:f6 : g4
11. Nd3 : h7 + Rg8—h8
12. Ng5—f4

La 12. h4 ar fi urmat 12... g6 13. h5 (13. N:e7, D:e7 14. h5, g5 și 15... Ch6, sau 13. N:g6, fg 14. D:g6, De8) N:g5 14. hg, f5! și negrul trebue să câștige.

Albul evită schimburile premature.

12. . . . Cd7—f6
13. Nh7—d3 Cf6—h5

Situația negrului este grea, dar manevrele cailor sunt complet inutile. De altfel, este îndoelnic dacă se poate găsi vreo cale de apărare pentru negru. Albul poate, fără să se grăbească, să-și aducă rezervele pentru lovitura decisivă.

14. h2—h3 Cg4—f6
15. Nf4—e5 Cf6—g8
16. 0—0—0 Cg8—h6
17. Td1—g1 Nc8—e6
18. Dc2—e2 Ne6—f5

O greșeală care grăbește decizia. Oricum, nu există apărare împotriva 19. Cg5 sau 19. Ch4.

19. Nd3 : f5 Ch6 : f5
20. Cf3—h4 Negrul cedează.

Pierderea a cel puțin o figură este inevitabilă.

Nr. 38. APĂRAREA CEHĂ

M. Botvinnic **I. Rabinovici**

1.	c2—c4	c7—c6
2.	d2—d4	d7—d5
3.	Cb1—c3	Cg8—f6
4.	e2—e3	e7—e6
5.	Cg1—f3	Cb8—d7
6	Nf1—d3	Nf8—e7

Negrul evită varianta de Meran (6... dc 7. N:c4, b5 8.Nd3, a6, etc.) având intenția vădită de a aplica așa numita „apărare cehă îmbunătățită" — 7. 0-0, 0-0 8. e4, de 9. C:e4, b6. Albul însă evită simplificările premature.

7.	0—0	0—0
8.	b2—b3	b7—b6
9.	Dd1—e2	Nc8—b7
10.	Tf1—d1	Dd8—c7
11.	Nc1—b2	Ta8—d8
12.	Ta1—c1	

Albul aplică tactica de așteptare, intenționând eventual să ocupe cu calul punctul e5, dar nu joacă suficient de precis și nu face decât să dea negrului ocazia de a-și aduce dama pe o poziție mai bună. Corect era direct 12. h3.

12. . . . Dc7—b8
13. h2—h3

Nu merge 13. Ce5, C:e5, 14. de, Cd7 15. f4, Cc5 16. Nc2, dc. Negrul ar fi trebuit să joace acum, probabil, 13... c5 14. Ce5 cu continuarea posibilă: 14... cd 15. ed dc 16. N:c4!, deși și în cazul acesta poziția albului merită preferință.

După replica negrului, albul deschide centrul în mod favorabil.

13. . . . Ne7—d6

O greșeală serioasă! Negrul, probabil, avea intenția să consolideze definitiv punctul e5, dar a uitat de cealaltă posibilitate a albului, e3-e4. Cu o mutare mai înainte, albul nu putea juca e3-e4, căci atunci ar fi urmat 13... de 14. C:e4, c5! 15. C:f6+, N:f6 și nebunul alb dela b2 este făcut inofensiv. Altfel stau lucrurile acum: deși nebunul negrului ajunge cu tempo la f4, dar aci poziția lui nu este bună, lucru pe care albul îl și folosește în continuare.

(Vezi diagrama din pag. 148)

14 e3—e4 d5 : e4

Necesar. Dacă direct 14... Nf4, atunci albul, sacrificând cu 15. e5! calitatea, ar fi căpătat un atac foarte puternic asupra regelui.

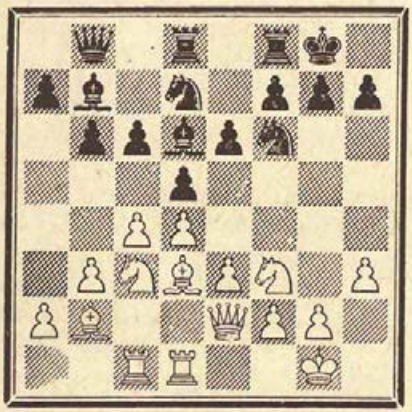

15 Cc3 : e4 Nd6—f4

Nefavorabil este 15... C:e4 16. D:e4, Cf6 17. Dh4.

16. Ce4 : f6+ !

O mutare intermediară importantă: dacă 16. Tb1, C:e4 17. N:e4, c5 negrul ar fi egalat jocul.

16. . . . Cd7 : f6
17. Tc1—b1 c6—c5

Negrul nu poate temporiza. Dacă joacă 17... Cd7 (pentru a bate la c5 cu calul, după 18... c5), atunci urmează 18. b4! şi atât după 18... c5 19. dc, bc 20. b5, N:f3 21. D:f3. Ne5, 22. De4, g6 23. N:e5, D:e5 24. D:e5, C:e5 25. Ne2, Td4 26. T:d4, cd 27. f4, d3 28. fe, de 29. Rf2, cât şi după 18... Tfe8 19. Na1, avantajul este de partea albului.

18. d4 : c5 b6 : c5

Nefavorabil era 18... N:f3 19. D:f3, bc 20. Te1! şi albul are timp să împiedice mutarea Ne5.

19. Cf3—e5 Db8—a8

Este greu de indicat o altă posibilitate de contra-joc. Albul avea intenţia să clarifice poziţia cu mutarea 20. g3. Mutarea aceasta era posibilă şi acum, dar negrul ar fi căpătat diagonala a8-h1. Albul are însă o continuare mai tare.

20. Ce5—g4 Cf6 : g4
21. De2 : g4 Nf4—h6

Cealaltă apărare a punctului g7 —21... e5 — ar fi dus după mutarea simplă 22. Nc2!, numai la slăbirea punctului e5. Nu era posibil 22... T:d1+ 23. T:d1, Td8 24. N:h7 + şi câştigă.

22. Nb2—f6 Td8—d7

(Vezi diagrama din pag. 149)

Dacă 22... Tc8, negrul ar fi cedat fără luptă linia „d", iar dacă 22... T:d3 23. T:d3, Ne4, atunci 24. Tg3!!, Ng6 25. Dh4 şi albul ar fi păstrat calitatea.

Cu toate acestea, negrul ar fi trebuit să aleagă prima posibilitate, căci acum albul ar fi putut obţine avantaj decisiv, printr'un curios sacrifciu al celor

doi nebuni pentru turn: 23. N:h7+, R:h7 24. T:d7 şi apoi:

1) 24... gf 25. D:e6, N:g2 26. T:f7+, T:f7 27. D:f7+, Ng7 28. Te1, Ne4 29. Dh5+, Rg8 30. f3, Nc6, 31. Te7, Df8 32. Tc7!! şi albul trebue să câştige.

2) 24... Nc8 25. Td8, gf 26. Tbd1. Db7 27. T:f8, N:f8 28. Td8, f5 29. Dh4+ Nh6 30. Te8, Dd7 31. Dd8 cu final câştigat pentru alb. Ambii adversari nu observă această posibilitate, ceeace scade valoarea acestei partide, care părea unitară.

Acum lupta trece în final şi se prelungesc multe mutări.

23.	Nd3—f 1	Da8—c8

Negrul tot trebue să cedeze linia „d", dar cel puţin îmbunătăţeşte poziţia damei.

24.	Td1 : d7	Dc8 : d7
25.	Tb1—d1	Dd7—c7

Momentul critic. Atacul albului a ajuns la un punct mort şi nu se vede niciun mijloc de a-l întări. De exemplu, la 26. Td3, negrul răspunde 26... Ne4! 27. N:g7, N:g7 28. D:e4, Td8!, urmat de 29... a5!, cu remiză asigurată, cu tot pionul în plus al albului. Deaceea albul evită tentaţia „atacurilor de cavalerie" şi trece la realizarea superiorităţii de pioni pe aripa damei, folosind pentru aceasta stăpânirea liniei deschise „d".

26.	Nf 6—g5	Nh6 : g5
27.	Dg4 : g5	h7—h6
28.	Dg5—d2	Nb7—e4

Negrul ar fi putut ţine nebunul şi pe flancul damei, dar în cazul acesta el n'ar fi putut forţa pe alb să schimbe damele, aşa cum s'a întâmplat în partidă. Pe de altă parte, în final nebunul rămâne afară din joc pe diagonala b1-h7, lucru pe care albul îl şi foloseşte.

29.	Dd2—d7	Tf8—c8
30.	f2—f3	Ne4—c2
31.	Td1—d2	Nc2—b1

Numai prin această ameninţare de a câştiga un pion, poate negrul forţa schimbul damelor. Acum însă albul capătă un

tempo important pentru atacul pe flancul damei.

32. Dd7 : c7 Tc8 : c7
33. a2—a3!

Avantajul albului în final capătă un caracter mai real. Deoarece continuarea 33... a5 34. Td8+, Rh7 35. Tb8 şi 36. Tb5 nu-i este favorabilă, negrul este silit să permită înaintarea pionului „b".

33. . . . Tc7—b7
34. Td2—b2 Nb1—g6
35. b3—b4 Rg8—f8

Şi acum şi mai târziu, negrul este pus în faţa alegerii următoare:

1) Prin mutarea a5 el poate forţa înaintarea b5. Dar atunci albul ocupă linia „d" şi folosind slăbiciunea pionilor negri „a" şi „c", trebue să câştige fără greutate.

2) Negrul poate schimba la b4. Şi aceasta este rău, căci afară de faptul că se eliberează pionul „c", albul capătă linia „a" pentru operaţii.

3) Negrul poate să adopte o tactică de aşteptare. Aceasta este calea corectă, pe care a şi ales-o.

36. Rg1—f2 Rf8—e7
37. Rf2—e3 Re7—d7
38. Nf1—e2 Rd7—c7
39. b4—b5 Tb7—b8

Nu mergea aci 39... a6 40. a4, ab 41. ab! (nu 41. cb, căci urmează 41... Rb6 şi 42... Ra5 cu remiză) şi albul ocupă linia „a".

40 a3—a4 f7—f6

Dacă 40... Rb6, atunci 41. Td2. Probabil, cel mai simplu pentru alb ar fi fost să joace aci 41. f4, dar şi continuarea pe care a ales-o este pe deplin corectă.

41. a4—a5 e6—e5

Turnul negru nu poate părăsi linia „b" din cauza ameninţării permanente b6+. Acum albul, după ce şi-a instalat pionii pe câmpurile cele mai bune, îşi îmbunătăţeşte poziţia figurilor.

42. Tb2—d2 Ng6—f 7
43. f3—f 4!

Singura mutare care realizează superioritatea albului pe flancul damei. Nebunul alb vine pe diagonala a8-h1. Intre timp, albul ameninţă să câştige cu Ng4.

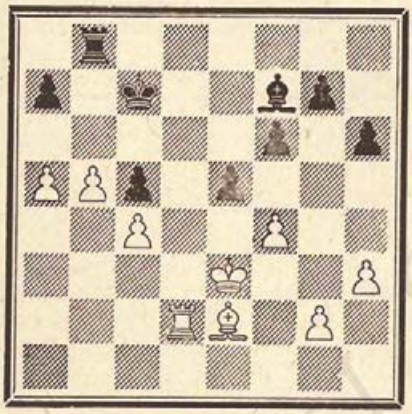

43. . . . e5 : f4+

Altfel urmează 44. f5.

44. Re3 : f 4 Tb8—e8
45. Ne2—f 3

In asta stă tot sensul manevrei albului. Pionul c4 nu poate fi luat, căci dacă 45... N:c4 46. Tc2, Nd3 47. T:c5+, Rb8 48. Nc6, Td8 49. Tc1, albul recâştigând pionul, are toate şansele să câştige partida. Acum albul aduce nebunul la d5, după care pionul c5 devine fără speranţă slab. Mutarea următoare a negrului are de scop să deplaseze nebunul pentru apărarea punctului b7.

45. . . . N f 7—e6
46. Nf 3—c6

La 46. b6+, negrul nu răspunde, desigur, 46... ab 47. a6, Nc8 48. a7, Nb7 49. Td7+, R:d7 50. N:b7, ci 46... Rb8 şi nu se vede nimic forţat pentru alb.

46. . . . g7—g5+
47. Rf 4—f 3 Te8—f 8
48. Nc6—d5 Tf 8—d8
49. Rf 3—e3 Ne6—c8
50. Td2—a2 Nc8—b7
51. Ta2—d2 Td8—e8+

Este uşor de observat, că nici acum, nici mai înainte, negrul nu putea schimba la d5, căci după 51... N:d5 52. T:d5, T:d5 53. cd, f5 54. a6! finalul de pioni este fără speranţă.

Nu era mai bine nici 51... f5 pentru a forţa un final remiză după 52. N:b7, T:d2 53. R:d2, R:b7. In acest caz, după 51... f5, albul aplică un plan simplu de câştig: 52. Td3, Te8+ 53. Rd2, Td8 54. h4, Td6 55. Rc3, Td8 56. hg, hg 57. a6!, Nc8 58. Th3 şi câştigă.

52. Re3—f 2 Te8—d8
53. g2—g4 Nb7—c8

54.	Td2—d3	Td8—f8
55.	Td3—e3	f6—f5
56.	g4 : f5	Tf8 : f5+
57.	Rf 2—g2	

O inexactitate! Cum se va vedea în continuare, trebuia jucat 57. Rg3.

57.	. . .	Nc8—d7
58.	b5—b6+	

Duce la câştig de figură.

58.	. . .	a7 : b6
59.	a5—a6	Rc7—b8

Dacă 59... Nc6, atunci 60. Te7+, Rd8 61. Th7!, T:d5 62. cd, N:d5+ 63. Rf2, Rc8 64. Th8+ şi albul rămâne cu un turn în plus.

60.	Te3—e7	Rb8—a7
61.	Nd5—b7	Nd7—c6+

Acum albul câştigă numai o figură, în timp ce dacă regele ar fi stat la g3, ar fi câştigat un turn, cu mutarea 62, Nc8+.

62.	Nb7 : c6	Ra7 : a6

Poziţia aceasta este desigur câştigată de către alb, dar nu fără greutăţi tehnice.

(Vezi diagrama din col. II)

Albul are la dispoziţie două planuri de câştig: 1) să ţină nebunul la b5, pentru a bloca pionii negri „b" şi „c", şi 2) să dea negrului posibilitatea de a

împingă (eventual) pionul „b", menţinând însă nebunul în joc. Albul preferă a doua cale.

63.	Nc6—e4	Tf 5—f 4
64.	Ne4—d3	Tf 4—f 6

Nimic nu dădea 64... g4, căci urmează 65. h4, Tf3 66. Ng6!. h5 67. Th7 şi albul păstrează pionul „h".

65.	Nd3—e2	Ra6—a5
66.	Rg2—g3	Ra5—b4
67.	Te7—e3	Tf 6—f 4

Fără îndoială, uşurează problema albului. Dar şi după 67.., Ra5 68. Rg4, Tf+ 69. Rh5, Th4+ 70. Rg6, Rb4 71. Rf6, Tf4+ 72 Rg7, Th4 73. Rg6, Ra5 74. Nh5, T:c4 75. R:h6, b5 76. R:g5 albul trebue să câştige.

68.	Te3—e6	Rb4—c3
69.	Te6 : b6	

Era posibil şi 69. T:h6.

69. . . . Tf4—e4

Mai multe greutăți ar fi produs 69... Th4 70. Tc6. Rd4 71, Td6+, Rc3 72. Td5, Rb4 73. Nf1, Tf4 74. Rg2. Th4 75. Rh2!, Tf4 76. Rg1, Th4 77. Rg2, Tf4 78. Td6, Th4 79. Tc6, Th5 80. Tb6+, Rc3 81. Tb5, Rd4 82. Tb3!, Th4 83. Tf3, Re5 84. Tf8 și albul tot câștigă.

70.	Ne2—f1	Te4—f4
71.	Rg3—g2	h6—h5
72.	Tb6—g6	g5—g4
73.	h3—h4	Rc3—d2
74.	Tg6—g5	g4—g3
75.	Tg5 : h5	Tf4—f2+
76.	Rg2—g1	Tf2—f4
77.	Th5—d5+	Negrul cedează

Nr. 39. PARTIDA OLANDEZĂ

M. Iudovici		M. Botvinnic
1.	c2—c4	f7—f5
2.	d2—d4	Cg8—f6
3.	g2—g3	e7—e6
4.	Nf1—g2	Nf8—e7
5.	Cg1—f3	d7—d5
6.	0—0	0—0
7.	Cb1—c3	c7—c6
8.	Dd1—c2	Dd8—e8
9.	Nc1—f4	

Mai tare pare mutarea lui Cehover 9. Ng5!.

9.	. . .	De8—h5
10.	b2—b3	Cb8—d7
11.	Ta1—d1	Rg8—h8

O variantă bine cunoscută a partidei olandeze, în care jocul are deobicei un caracter închis. Negrul încearcă să obțină inițiativa cât mai repede, prin Tg8 și g7-g5. Complicațiile care au survenit însă după aceasta, au arătat că acest sistem nu este suficient de solid.

12. Rg1—h1

O pierdere de timp : afară de aceasta, regele stă mai rău la h1 decât la g1.

12.	. . .	Tf8—g8
13.	e2—e3	g7—g5
14.	Nf4—c7!	

Dacă direct 14. Ne5, atunci 14... g4.

14. . . . Cf6—e8

Clarificarea poziției este necesară, pentrucă albul intenționează să deschidă linia „c" prin mutarea 15. cd.

15.	Nc7—e5+	Cd7 : e5
16.	Cf3 : e5	Ce8—f6
17.	f2—f3	

(Vezi diagrama din pag. 154)

Se pare că asupra negrului atârnă o mare primejdie; albul deschide centrul cu mutarea următoare — e4 — după care desvoltarea lui mai bună și su-

perioritatea de spaţiu trebue să joace un rol decisiv. Dar tocmai aci îşi spune cuvântul pripeala albului la mutarea a 12-a (Rh1), datorită căreia negrul găseşte o variantă şireată cu un sacrificiu de pion, prin care scapă de principalele greutăţi.

17.	. . .	Ne7—d6
18.	e3—e4	Cf6—d7

In asta stă toată chestiunea! Albul nu poate juca 19. C:d7 din cauza mutării intermediare 19... N:g3. Deaceea el este silit să meargă la câştigul unui pion, ceeace duce la o serioasă slăbire a poziţiei.

19.	g3—g4	Dh5—e8

Altfel 20. Cf7+.

20.	Ce5 : d7	Nc8 : d7
21.	e4—e5	Nd6—b4
22.	g4 : f5	e6 : f5
23.	c4 : d5	Nb4 : c3
24.	d5 : c6	

Foarte riscat, căci pionul în plus este pe deplin compensat de poziţia favorabilă a figurilor negrului pentru atacul poziţiei desfăcute a rocadei albului. Mai simplu ar fi fost 24. D:c3, cd cu joc aproximativ egal.

24.	. . .	Nd7 : c6
25.	Dc2 : c3	De8—e6
26.	Dc3—d2	Nc6—d5
27.	Td1—c1	Tg8—g7
28.	Tc1—c2	f5—f4

Poziţia albului este grea. In continuare, negrul pregăteşte străpungerea decisivă.

29.	Dd2—c1	Ta8—g8
30.	h2—h3	

O idee ingenioasă, care totuşi n'ar fi trebuit să salveze pe alb. Acum, pentru a realiza străpungerea g4, negrul este silit să-şi descopere regele, ceeace dă albului posibilitatea de contrajoc.

30.	. . .	h7—h5
31.	Rh1—g1	g5—g4
32.	h3 : g4	h5 : g4
33.	Rg1—f2	Tg7—h7
34.	Tf1—h1	g4—g3+
35.	Rf2—e1	Th7 : h1+

36. Ng2 : h1 De6—h6
37. Nh1—g2 Nd5—c6

Ultima mutare înainte de controlul timpului, şi — cum se întâmplă adeseori — o inexactitate. Trebuia jucat 37... Ne6! şi negrul obţine victoria datorită ameninţării Nf5.

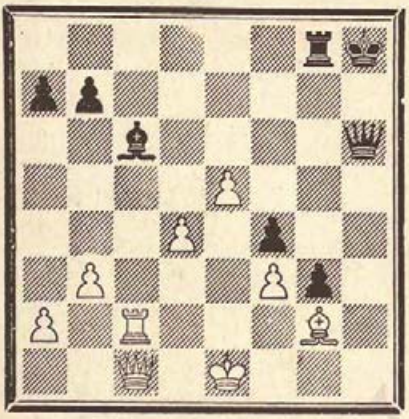

Deoarece negrul ameninţă să joace 38... Dh2. 39. Rf1, Nb5+, albul apără cu mutarea următoare câmpul b5.

38. a2—a4 Nc6—d7

Negrul se decide la complicaţii „sălbatice", în urma cărora albul ar fi putut forţa remiza. Trebuia recunoscută inexactitatea comisă şi jucat nebunul înapoi la d5. De exemplu: 38.. Nd5 39. Tc8, N:b3 40. T:g8+, N:g8 41. Dc7, b6 42. Dd8, Dg6, păstrând avantajul.

39. d4—d5

Contra-atacul asupra regelui negru ar fi trebuit să aducă la remiză.

39. . . . Nd7—f 5
40. Tc1—c7 Dh6—h2
41. Dc1—b2

Ameninţând cu un şah prin descoperire distrugător.

41. . . . Dh2—g1+
42. Ng2—f 1 Dg1—e3+
43. Nf 1—e2 Nf 5—e6

Altă apărare nu există. Nebunul desigur, nu poate fi luat din cauza 44... g2. Dar albul ameninţă din nou mat.

44. Db2—c2 Tg8—g7

Sau 44... Dg1 + 45. Rd2, Dh2 46. de, g2 47. Df5!, g1D 48. Df6+, Tg7 49. Df8 + (nu 49. T:g7 din cauza 49... De3+) Rh7 50. T:g7+, D:g7 51. e7. D:e5 52. Df7+, Rh6 53. Df8+, Rg5 54. Dg8+, Rh6 55. Df8+ şi, deşi are o damă în plus, negrul trebue să accepte remiza.

45. d5 : e6

O greşeală care duce la pierdere. Remiza se obţinea cu 45 Tc8+, Ng8 46. Df5! şi nu există apărare contra 47. T:g8+ cu şah etern.

45.	. . .	De3—f 2+
46.	Re1—d2	Df 2—d4+

Acum câmpul d8 este apărat şi pionul se transformă în damă.

47.	Rd2—e1	Tg7 : c7

Albul a cedat, căci după 48. D:c7, g2 49. Dc8+, Rg7 50. Dc7+, Rh6 regele negru scapă de şahuri.

Nr. 40. GAMBITUL DAMEI

M. Botvinnic — **I. Kan**

1.	d2—d4	Cg8—f 6
2.	c2—c4	e7—e6
3.	Cb1—c3	d7—d5
4.	Cg1—f 3	Nf 8—e7
5.	Nc1—g5	Cb8—d7
6.	e2—e3	0—0
7.	a2—a3	Tf 8—e8
8.	Ta1—c1	c7—c6
9.	Ng5—f 4	h7—h6

O mutare cel puţin de neînţeles. Trebuia jucat simplu 9... a6. Acum albul obţine un avantaj clar de desvoltare şi, afară de aceasta îşi spune cuvântul slăbirea flancului regelui.

10.	Nf 1—d3	d5 : c4
11.	Nd3 : c4	a7—a6
12.	e3—e4	b7—b5
13.	Nc4—a2	Nc8—b7
14.	e4—e5	Cf 6—d5

La 14... Ch5 urmează 15. Ne3, c5 16. 0-0! şi calul h5 ajunge în poziţie periculoasă.

15.	Cc3 : d5	e6 : d5

O greşeală poziţională. Mai întâi, negrul capătă acum un pion înapoiat la c6; în al doilea rând, albul capătă superioritatea de pioni pe flancul regelui (pionul e5) şi, ceeace este mai important, negrul pierde posibilitatea de a utiliza linia „c" pentru schimburi. Într'adevăr, după 15... cd, ar fi fost mult mai greu pentru alb să organizeze atacul asupra regelui advers.

16.	Na2—b1	

Îndepărtând calul negru dela apărarea punctului c5.

16.	. .	Cd7—f 8
17.	0—0	Dd8—b6
18.	Dd1—c2	Te8—c8
19.	Nf 4—e3	a6—a5

(Vezi diagrama din p. 157) col. I)

Negrul n'are nici-o posibilitate de salvare şi deaceea încearcă un contra-atac disperat. Albul ar fi putut răspunde simplu 20. Tfd1 (20... b4 21. a4), păstrând toate avantajele poziţiei. Dar el a considerat în

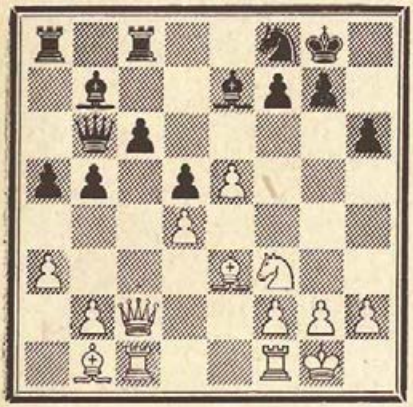

mod just că a sosit momentul operațiunilor decisive și deaceea nu acordă nici-o atenție acțiunii negrului.

20. Dc2—f 5 b5—b4
21. Df5—g4

Aceasta este însă o pierdere de timp inutilă. Trebuia jucat 21. N:h6! și nu merge 21... gh din cauza 22. e6!, fe 23. Dg4+, Rf7 24. Dh5+, Rg7 25. Ce5, D:d4 26. Df7+, Rh8 27. Nh7!! cu mat inevitabil.

După greșeala albului, negrul are timp să înceapă jocul pe flancul damei și figurile lui capătă libertate de mișcare.

21. . . . c6—c5
22. Nb1—f5 Tc8—c6

De preferat era, probabil, 22... Tc7.

23. d4 : c5 Ne7 : c5
24. Cf 3—d4

Sau 24. T:c5, T:c5 25. Dd4, Nc8.

24. . . . h6—h5!
25. Dg4—h4

Nimic nu dădea 25. Dd1, N:d4 26. T:c6, D:c6 27. N:d4, g6! și 28... Ce6.

25. . . . Cf 8—g6
26. Dh4 : h5

Albul se decide să sacrifice o figură, dar nici aceasta nu se arată suficient pentru câștig.

26. . . . Nc5 : d4
27. Tc1 : c6 Nb7 : c6
28. e5—e6

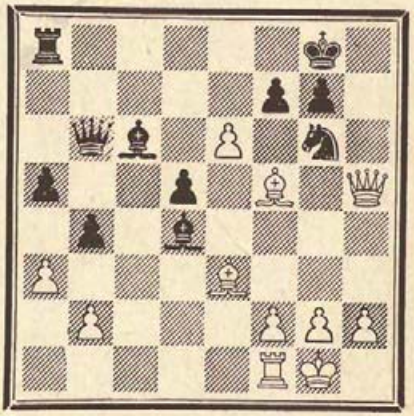

28. . . . Nc6—e8

Albul ar fi câștigat frumos, în cazul când negrul ar fi jucat

28... N:e3 29. ef+, Rf8 30. N:g6, Nh6 31. Te1! şi nu există apărare împotriva 32. Df5! (31... Dd8 32. Te8+. sau 31... Dd4 32. De2).

29. e6 : f7+ Ne8 : f7
30. Ne3 : d4

Totuşi mai bine era 30. N:g6, D:g6 31. D:g6, N:g6 32. N:d4. ba! 33. ba, Tb8, deşi nici aici nu era usor pentru alb să realizeze pionul în plus.

30. . . . Db6 : d4
31. Nf5 : g6 Nf7 : g6
32. Dh5 : g6 Dd4 : b2
33. Dg6—e6+ Rg8—h8
34. De6 : d5 Ta8—c8
35. Dd5—h5+ Rh8—g8
36. a3 : b4 a5 : b4
37. Dh5—d5+ Rg8—h8
38. Dd5—h5+ Rh8—g8
39. Dh5—d5+ Rg8—h8
40. g2—g4

Ultima încercare. Şi 40. Dg5. b3 dădea numai remiză.

40. . . . Tc8—c1
41. g4—g5 Tc1 : f1+
42. Rg1 : f1 Db2—b1+
43. Rf1—e2 b4—b3
44. Dd5—d3 Db1—a2+
45. Re2—f3 Da2—c2

45... b2 ducea la mat după 46. g6, b1D 47. Dd8+, Dg8 48. Dh4+.

46. Dd3—d7 Rh8—h7
47. Dd7—h3+ Rh7—g6
48. Dh3—e6+ Rg6—h7

Remiză.

In urma celor două întâlniri internaționale (matchul cu Flohr și turneul cu participarea lui Euwe), am fost invitat să iau parte la turneul tradițional de Crăciun dela Hastings (Anglia).

Am sosit la Hastings cu două ore înaintea începerii concursului — o greșeală pe care n'am mai repetat-o niciodată. La începutul turneului am pierdut fără luptă la M. Euwe și G. Thomas, ceeace având în vedere distanța scurtă a competiției, a hotărît insuccesul meu. Un oarecare a încercat în occident, să tragă concluzii „profunde", dar ele n'au putut fi ascultate mai mult de 1-2 luni, adică până la cel de-al doilea turneu internațional dela Moscova.

Componența acestui turneu a fost foarte puternică: în afara celor mai buni maeștri sovietici, au luat parte Em. Lasker, J. R. Capablanca, S. Flohr, R. Spielmann și alții. Concursul a constat într'o luptă între mine și S. Flohr. S. Flohr a jucat foarte bine împotriva participanților sovietici, iar eu împotriva străinilor (am pierdut de două ori la maeștrii sovietici) și în cele din urmă am împărțit primele două premii. Al treilea s'a clasat, la jumătate de punct, Em. Lasker, pe atunci în vârstă de 67 de ani, care nu a suferit nici-o înfrângere în tot turneul!

Pentru succesul repurtat în acest concurs, mi s'a acordat titlul de mare maestru al U.R.S.S.

In concluzie în 1935, tânăra școală șahistă sovietică a câștigat recunoașterea mondială.

Grigori Constantinovici Ordjonikidze m'a premiat cu un automobil, pentru buna îmbinare a practicării șahului cu aspirantura [1]).

1) Grad în învățământ egal cu acel de asistent universitar.

TURNEUL INTERNAȚIONAL DELA MOSCOVA

Februarie

Nr. 41. APĂRAREA CARO-KANN

M. Botvinnic — R. Spielmann

1.	c2—c4	c7—c6
2.	e2—e4	d7—d5
3.	e4 : d5	c6 : d5
4.	d2—d4	Cg8—f6
5.	Cb1—c3	Cb8—c6
6.	Nc1—g5	Dd8—b6

Recomandația maestrului ceh G. Rejfir. Mutarea 6... Db6 mi-a fost cunoscută înainte de această partidă și am avut posibilitatea să analizez cu grijă poziția care rezultă.

Pentru întreaga partidă, albul a utilizat în total 20 de minute, și acestea numai pentru a verifica analizele de acasă. Mutarea lui Rejfir este nesatisfăcătoare, în special datorită faptului că negrul, în loc să-și desvolte figurile, încearcă să dea un atac numai cu dama.

7. c4 : d5 Db6 : b2

Nesatisfăcător este deasemeni 7... C:d5 8. C:d5, Da5+ 9. Cc3, D:g5 10. Cf3, sau 7... C:d4 8. Cge2!, C:e2 9. N:e2

8. Ta1—c1

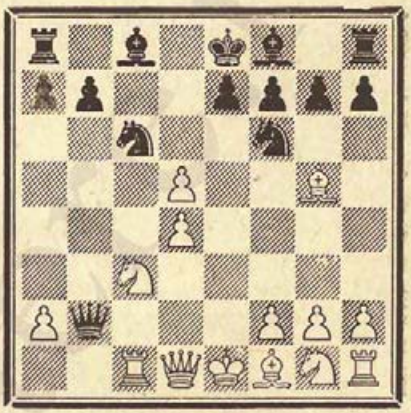

Răspunsul acesta n'a fost prevăzut de negru. Probabil, R. Spielmann presupunea că albul va încerca să câștige o figură, alegând varianta publicată în presă: 8. Ca4, Db4+ 9 Nd2, D:d4 10. dc, Ce4 11. Ne3, Db4+ 12. Re2, bc! — dar nu este greu să te convingi că în acest caz albul se expune atacului. Acum calul negru din c6 are patru mutări, dar toate pierd:

1) 8... Cb8 9. Ca4, Db4+ 10. Nd2;

2) 8... Ca5 9. Da4+;

3) 8... Cd8 9. N:f6, ef 10. Nb5+, Nd7 11. Tc2, Db4 12. De2+!, Ne7 13. N:d7+, R:d7 14. Dg4+, etc.

Astfel, mai rămâne numai a patra mutare a calului.

8.	. . .	Cc6—b4
9.	Cc3—a4	

Dama negrului este prinsă și nu poate fi salvată decât cu prețul unei figuri.

9.	. . .	Db2 : a2
10.	Nf1—c4	Nc8—g4
11.	Cg1—f3	Ng4 : f3
12.	g2 : f3	Negrul a cedat.

La 12... Da3 urmează 13. Tc3 și negrul este nevoit să dea calul prin 13... Cc2+.

Nr. 42. APĂRAREA GRÜNFELD

J. Capablanca — M. Botvinnic

1.	d2—d4	Cg8—f6
2.	c2—c4	g7—g6
3.	Cb1—c3	d7—d5

La turneul dela Hastings (1934-35), J. Capablanca a jucat nesigur apărarea Grünfeld cu albul, împotriva lui Flohr. Deaceea am și jucat contra lui Capablanca apărarea Grünfeld.

4. Cg1—f3

Fără îndoială, cel mai activ sistem pentru alb este acela legat de mutarea Db3, la mutarea a 4 a sau a 5-a.

4.	. . .	Nf8—g7
5.	c4 : d5	Cf6 : d5
6.	Dd1—b3	

In poziția aceasta ieșirea damei la b3 nu mai este periculoasă pentru negru, căci el exercită o puternică presiune pe câmpurile centrale.

6.	. . .	Cd5 : c3
7.	b2 : c3	c7—c5
8.	e2—e3	0—0
9.	Nf1—e2	Cb8—d7

Negrul intenționează fianchetarea nebunului damei la b7, dar prin aceasta se expune unui atac puternic, prin a2-a 4-a5. Planul ales de negru este corect numai cu condiția desvoltării calului la c6, de unde împiedică mutarea a5. Deaceea, corect s'a jucat în partida Goglidze-Botvinnic (Nr. 46): 9... Dc7 10. 0-0, b6 11. a4, Cc6 și negrul are un joc excelent.

10.	0—0	Dd8—c7
11.	a2—a4	

Albul are intenția să desvolte o mare presiune pe flancul damei, după a5, Na3 și Tfb1. Pentru a împiedica planul acesta, negrul acceptă izolarea pionului a7, sperând că desvoltarea lui mai bună și nebunii cu bătaie lungă, vor constitui o compensație suficientă.

11.	. . .	b7—b6
12.	a4—a5	b6 : a5
13.	Db3—a3	Nc8—b7
14.	Da3 : a5	Tf8—c8
15.	Da5 : c7	

La alte mutări negrul ar fi continuat tot cu e5, atacând centrul albului.

15.	. . .	Tc8 : c7
16.	Ta1—a5	e7—e5
17.	Tf1—d1	c5 : d4

O manevră de remiză exact calculată. Făcând această mutare, negrul trebuia să prevadă poziția finală.

18.	c3 : d4	Ta8—c8!

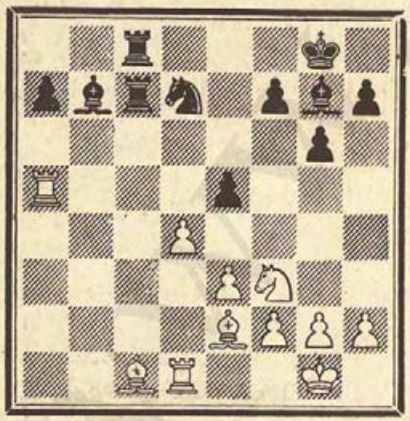

Toată această manevră se bazează pe faptul că nebunul cl nu poate găsi un câmp bun pe care să se deplaseze; de exemplu: 19. Na3, N:f3 20. N:f3, ed 21. ed, Nf8! 22. Nb2, Cb6 și negrul, având la dispoziție mutarea 23... Cc4, are cel puțin joc egal.

19. Ta5 : a7!

O cursă șireată: albul a calculat 19... T:c1 20. T:b7, T:d1+ 21. N:d1, Tc1 22. Rf1!, T:d1+ 23. Re2 cu câștigul unui pion. Negrul a prevăzut însă o altă continuare.

19.	. . .	Nb7 : f3
20.	Ta7 : c7	Tc8 : c7
21.	g2 : f3	

Și după 21. N:f3, ed 22. ed, N:d4 23. Nf4, Ne5 24. T:d7, N:f4 remiza este asigurată.

21.	. . .	e5 : d4
22.	e3 : d4	Ng7 : d4
23.	Nc1—f4	Nd4—e5
24.	Td1 : d7	Ne5 : f4

Remiză.

Dacă negrul ar fi încercat să joace la câștig, atunci după 24... T:d7 25. N:e5, Te7 26. f4, f6 27. Nc4+, Rg7 28. Nd6, Td7 29. Nb8, Tb7 30. Nd6, partida s'ar fi terminat tot remiză.

Nr. 43. PARTIDA SPANIOLĂ

P. Romanovski — M. Botvinnic

1.	e2—e4	e7—e5
2.	Cg1—f3	Cb8—c6

3. Nf1—b5 a7—a6
4. Nb5 : c6

Înainte varianta aceasta de schimb se juca cu intenţia de a exploata în final majoritatea de pioni pe aripa regelui, care se formează după: 4... dc 5. Cc3, f6 6. d4, ed 7. D:d4, D:d4 8. C:d4. In cursul vremii s'a dovedit însă că perechea de nebuni a negrului contra-balansează acest avantaj.

In 1928 P. Romanovski a publicat o analiză, în care a propus sistemul de desvoltare pe care l-a aplicat în partida aceasta. Albul evită schimbul damelor şi pregăteşte în continuare, în raport cu circumstanţele, străpungerile d4 sau f4.

4. . . . d7 : c6
5. Cb1—c3 f7—f6
6. d2—d3 Nf8—d6
7. Nc1—e3 c6—c5

Nepermiţând 8. d4

8. Cc3—e2

Pentru a juca 9. Cd2 şi 10. f4, având în vedere deasemenea c3 şi d4.

8. . . . Cg8—e7
9. Ce2—g3

Se arată că albului nu-i este atât de uşor să pregătească f4, căci la 9. Cd2 urmează 9... Cg6. Dacă mai departe 10. 0-0, 0-0 11. Cb3, b6 12. Rh1, De7 13. f4, atunci (ca în partida Tartakower-Alehin, Semmering 1926) 13... f5! 14. fe, C:e5 15. ef, Cg4 cu joc mai bun pentru negru.

9. . . . Nc8—e6
10. c2—c3 Dd8—d7
11. 0—0 0—0
12. Dd1—c2

Direct 12. d4, cd 13. cd, ed 14. C:d4 era îndoelnic din cauza 14... Nc4.

12. . . . Ce7—c6

Impiedicând cu hotărîre străpungerea d4.

Celălalt sistem — 12... Cg6 13. Cd2, Cf4 14. N:f4, ef 15. Ce2, f5 16. f3, Tae8 17. ef, N:f5 18. Ce4 — ar fi dus aproximativ la aceleaşi variante care ar

fi putut surveni şi în partidă (vezi mutările 35—37). Dar, probabil, la 12... Cg6, cel mai bine pentru alb este să continue 13. d4

13. Cf3—d2 Ta8—d8
14. Ta1—d1 b7—b6

Dacă acum 15. f4, atunci 15... ef 16. N:f4, N:f4 17. T:f4, Ce5!.

15. f2—f3 Nd6—e7

Incă de pe acum negrul s'a gândit la înaintarea pionului „f", dar pentru aceasta este necesară găsirea momentului potrivit. De exemplu, nu se poate juca 15... Ce7 16. Tfe1, f5 17. ef, C:f5 18. C:f5, N:f5 19. Ce4 şi superioritatea nebunilor negri este neobservabilă. Mutarea f5 trebue executată numai atunci când albul nu va avea posibilitatea de a schimba în mod avantajos caii la f5.

16. Cd2—b3 a6—a5
17. Cb3—c1 Ne7—d6

Dacă acum sau cu o mutare mai înainte, albul ar fi jucat f4, ar fi urmat f5! cu avantaj clar pentru negru.

18. Dc2—f2 Cc6—e7
19. Td1—d2 f6—f5!

Este util să tragem unele concluzii asupra sistemului de deschidere ales de către alb. Ideia de bază a albului (străpungerile f4 şi d4) nu s'a realizat. In continuare, albul a fost silit tot timpul să adopte o tactică de aşteptare.

Iniţiativa este de partea ne-

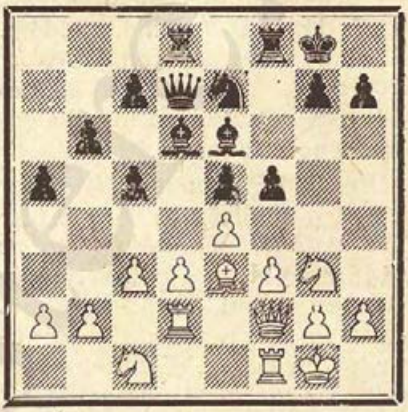

grului, iar găsirea planului just nu este uşoară.

Mutarea făcută pare puţin riscată pentrucă se slăbeşte pionul e5 şi albul capătă punctul e4. In realitate negrul poate scăpa de slăbiciunea dela e5 (aducând un cal la f4, pe care albul trebue să-l schimbe), iar punctul e4 este situat departe de lagărul negrului şi ocuparea lui de către inamic este compensată cu dobândă de stăpânirea liniei deschise „f" şi de poziţia mai liberă a negrului.

20. e4 : f5 Ce7 : f5

21. Cg3—e4 h7—h6
22. Df2—e1 Nd6—e7

O tactică greşită. Mai bine ar fi fost menţinerea nebunului la d6 şi dublarea turnurilor pe linia „f" pregătind atacul de pioni pe flancul regelui. După mutarea din partidă, negrul trebue să piardă timp pentru apărarea pionului e5. In continuare, albul manevrează cu abilitate, întărind treptat presiunea asupra acestui pion.

23. Ne3—f2 Ne6—d5
24. De1—e2 Tf8—e8
25. Td2—d1 Dd7—e6
26. Tf1—e1 Ne7—f8

Nu se poate, desigur, 26... N:a2 din cauza 27. c4.

27. De2—c2 De6—f7

Negrul putea continua 27... c4 28. dc, N:c4, scăpând de pionii dublaţi şi reducând valoarea poziţiei calului e4. Dar în cazul acesta, schimbul figurilor grele pe linia „d" ar fi stabilit sfârşitul remiză al partidei.

28. Td1—d2 Te8—e6
29. Td2—e2 Td8—e8
30. Dc2—a4

Albul continuă să aştepte, aşezându-şi treptat figurile în cele mai bune poziţii pentru a ataca pionul e5.

30. . . . Cf5—e7

Negrul consideră că pentru lichidarea presiunii albului asupra pionului e5 este necesar să fie adus calul la f4.

31. Nf2—g3 Nd5—c6
32. Da4—c2 Ce7—d5
33. Cc1—b3 g7—g5

Pentru apărarea pionului e5 şi pregătirea jocului pe flancul regelui.

34. Cb3—d2 Nf8—g7
35. Cd2—f1

Mai bine era 35. Cc4. Pionul e5 este evident slab şi negrul ar fi fost silit să joace 35... Cf4. Dar atunci, după 36. N:f4, ef 37. Cf2! (pentru a schimba turnurile x) s'ar fi obţinut o aproximativă egalare — rezultat natural după inexactitatea negrului la mutarea a 22-a.

35. . . . Te6—e7
36. Te2—d2 Te7—d7
37. Cf1—e3

(Vezi diagrama din pag. 166)

Neglijenţă. Trebuia jucat 37 a3, după care partida, la un joc corect al albului, ar fi luat în general acelaş caracter ca şi

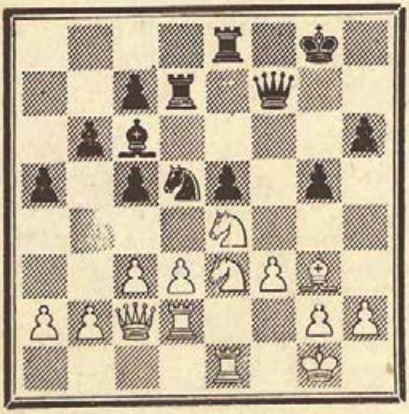

după 35. Cc4 (vezi comentariul precedent). Acum albul pierde un pion.

37.	. . .	Cd5 : e3
38.	Te1 : e3	Df7 : a2
39.	h2—h4	

Corect era 39. c4, a4! 40. h4 (dama nu se poate prinde: 40. d4, N:e4 41. fe, T:d4 42. T:d4, ed 43. Ta3, d3! duce la câştig pentru negru) 40... a3 41. ba0. D:a3 42. hg, hg 43. Rh2 (43. C:g5, e4 44. Rh2. Nd4 45. Tee2, Tg7) Da8 şi albul are toate motivele să spere remiza.

39.	. . .	g5 : h4
40.	Ng3 : h4	Da2—f7
41.	Td2—e2	Te8—f8
42.	Nh4—g3	Df7—g6 !

Impiedicând mutarea 43. Cf2 şi trecând la atac pe linia „g"

43. Rg1—f2

Slab, căci aci regele ocupă o poziţie cu totul nesigură. Dar şi după mutarea cea mai bună 43. Tf2, h5 (nu se poate, desigur, 43... N:e4 din cauza 44. T:e4!. D:g3 45. Tg4) 44. Nh2, Tfd8! 45. Tf1 (altfel 45... Nh6 46. Te1, T:d3 47. N:e5, N:e4 48. fe. Ne3) c4! 46. dc, Nh6! 47. Te2, Td2! negrul câştigă.

43.	. . .	h6—h5

Începutul atacului decisiv.

44. Ce4—d2

Se ameninţa 44... Nh6.

44.	. . .	Ng7—h6
45.	Te3 : e5	Td7—g7
46.	Cd2—f1	h5—h4
47.	Ng3 : h4	Nç6 : f3 !

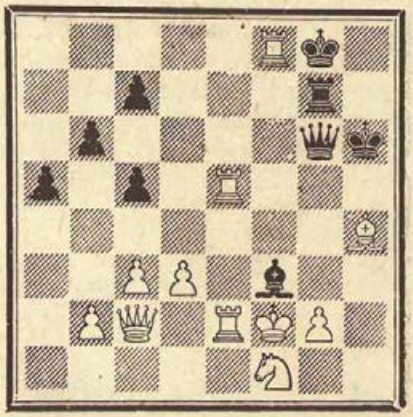

Duce repede la țintă. La 48. gf urmează 48... T:f3+ 49. Re1. (sau 49. R:f3, Df7+ 50. Nf6, D:f6+ 51. Re4, Tg4+ 52. Rd5, Dd6 mat) T:f1+ 50. R:f1, Dg1 mat.

48.	Rf2—g1	Nf3 : e2
49.	Te5 : e2	

Sau 49. D:e2, Dg4 cu schimbul damelor.

49.	. . .	Dg6—h5
50.	Te2—e4	Tf8—f4
51.	Te4 : f4	Nh6 : f4
52.	Dc2—b3+	Rg8—h7
53.	Nh4—f2	

La 53. Nf6 urmează 53... Df7!

53.	. . .	Dh5—f3
54.	g2—g3	Df3 : d3
55.	Db3—e6	Nf4—h6
56.	De6—h3	Tg7—f7
57.	Cf1—e3	

Ultima speranță a albului era 57... T:f2 58. Cg4!, ceeace dealtfel, nu salva partida măcar din cauza contra-loviturii 58... Tf1+! 59. D:f1, D:g3+ 60. Dg2, D:g2+ 61. R:g2, Nc1 62. b3, c4 63. bc, a4 64. Cf6+, Rh8 65. Cd5, c5.

57.	. . .	Dd3—b1+
58.	Ce3—f1	Db1—f5
59.	Dh3—h2	a5—a4

Schimbul la f2 este inevitabil, urmat de Nh6-c1:b2.

Albul a cedat.

Nr. 44. GAMBITUL DAMEI ACCEPTAT

M. Botvinnic		G. Levenfiș
1	d2—d4	d7—d5
2.	c2—c4	d5 : c4
3.	Cg1—f3	Cg8—f6
4.	Dd1—a4+	

Așa a continuat E. Bogoliubov într'una din partidele celui de-al doilea match pentru campionatul mondial cu A. Alehin. Este îndoelnic ca această mutare să fie mai tare decât mutarea obișnuită 4. e3, dar pe atunci ea avea avantajul unei relative noutăți.

4.	. . .	c7—c6

Tot așa s'a apărat și A. Alehin. Mai natural este aci (cum a jucat Em. Lasker în partida cu mine din același turneu) 4... Cb8d7, urmat mai târziu de c7-c5, la fel ca în variantele deschiderii catalane.

5.	Da4 : c4	Nc8—f5
6.	Cb1—c3	Cb8—d7
7.	g2—g3	Cf6—e4

O mutare bună. Este favora-

bil să se schimbe calul din c3, pentrucă după aceasta nu este uşor pentru alb să pregătească e2-e4, iar negrul joacă Ne4, forţând alte schimburi.

8. Nf1—g2 Ce4—d6

Neconsecvent. Corect era 8... C:c3 9. bc, Cb6 10. Db3, Ne4 11. Ce5, Nd5 12. N:d5, D:d5 13. f3 cu joc egal.

9. Dc4—a4

Manevra aceasta pare puţin stranie, dar ea este necesară: dacă 9. Dd3, Db6! albul tot ar fi fost silit să joace 10. Dd1.

9. . . . Cd7—b6

Negru trebue să joace foarte inventiv, căci altfel urmează

10. Ch4 şi e4
10. Da4—d1 Dd8—c8
11. 0—0

După 11.h3 rocada albului ar fi fost foarte îngreuiată.

11. . . . Nf5—h3

Negrul apreciază nejust poziţia. Mutarea 10... Dc8 ar fi putut avea o importanţă profilactică deosebită: ea anula ameninţarea 11. Ch4, datorită faptului că negrul avea răspunsul 11... Nh3!. Nu sunt însă motive în această poziţie să se lege mutarea 10... Dc8 de un atac pe aripa regelui (în astfel de poziţii este favorabil să se schimbe nebunul fianchetat). Nebunul de câmpuri albe trebuia ţinut cât mai mult timp la f5, unde împiedica înaintarea e2-e4. După răspunsul just 11... g6! 12. Te1, Nh3! (12... Ng7 13. e4, Nh3 14. e5, N:g2 15. ed, N:f3 16. T:e7+) 13. e4,N:g2 14. R:g2, Ng7 negrul ar fi păstrat şanse de egalare a jocului.

12. e2—e4 Nh3 : g2

Nu este bine 12... g6 din cauza 13. N:h3, D:h3 14. e5, Cdc8 15. Cg5, Df5 16. g4, Dd7 17. Df3, e6 18. Cge4, Ng7 19. Ng5.

13. Rg1 : g2 e7—e6

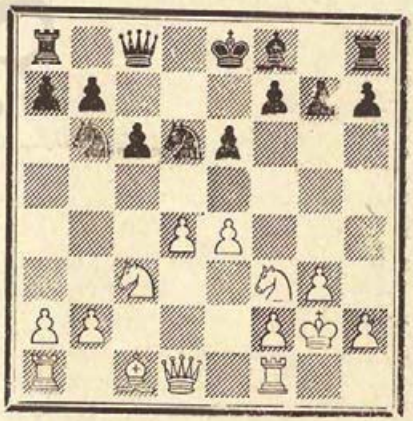

După aceasta, negrul intră în poziţie grea. Mai bine ar fi fost totuşi 13... g6, la care ar fi urmat, probabil, 14. a4, a5 15. Ng5, Ng7 16. Dc1 (albul poate

realiza această manevră, căci stăpânește centrul și are o desvoltare mai bună).

14. d4—d5! Nf8—e7

O hotărîre decisivă. Dacă 14... cd 15. ed, Ne7 16. Nf4, 0-0 17. de, Dc6 (17... D:e6 18. Te1 și 19. T:e7 18. ef+, T:f7 19. Rg1 negrul pierde un pion fără compensație suficientă. Deaceea el se decide să permită crearea unui pion liber la d6, sperând că poziția închisă va fi greu de străpuns.

15 e4—e5 Cd6—b5

Sau 15... Cf5 16. d6, Nd8 17. g4.

16. d5—d6

Este îndoelnic dacă 16. C:b5, cb 17. d6, Nd8 este mai tare, căci în acest caz, calul negrului ar fi ocupat la d5 o poziție excelentă.

16. . . . Cb5 : c3

După 16. d6, răspunsul 16... C:c3 este forțat, căci dacă 16... Nd8 17. Ce4, amenințarea 18. a4 ar fi desorganizat complet forțele negrului.

17. b2 : c3 Ne7—d8
18. Dd1—d4 c6—c5
19. Dd4—g4 Th8—g8

Singura mutare. Dacă 19... 0-0, atunci 20. Nh6, iar la 19... g6 albul ar fi răspuns 20. Cg5 sau 20. Ng5.

20. Dg4—e4

Nimic nu dă 20. Ng5, din cauza 20... Dc6 21. N:d8, T:d8 22. Dh4, Rd7 23. D:h7 (sau 23. De7+, Rc8 24. D:f7, Tgf8 25. D:e6+, Td7 26. Dg4, h5 27. D:h5, Tdf7 și albul pierde o figură) Rc8 cu joc promițător pentru negru.

20. . . . Tg8—h8
21. Nc1—e3

Împiedicând mutarea 21... Dc6.

21. . . . Cb6—d7
22. Cf3—d2 f7—f5

La 22... Dc6 ar fi urmat 23. D:c6, bc 24. Cc4 cu un final câștigat. Acum nu este bine pentru alb să continue cu 23. ef, din cauza 23... C:f6 24. De5, Dc6+ 25. Rg1, Dd5.

23. De4—a4 Re8—f7
24. f2—f4 a7—a6
25. Rg2—g1

La o intervertire de mutări ar fi dus 25. c4, b5 26. Dc2 (26. cb, Db7+) Dc6+ 27. Rg1 și mai departe ca în partidă.

25. . . . b7—b5
26. Da4—c2 Dc8—c6

La 26... c4 ar fi urmat 27. Cf3, Nb6 28. Df2, N:e3 29. D:e3, Dc5 30. Cd4, h5 31. a4 şi albului îi este mult mai uşor să spargă frontul adversarului.

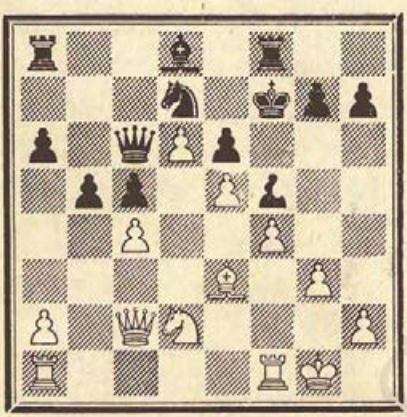

27. c3—c4 Th8—f8

S'a ajuns la o poziţie interesantă. Începând dela mutarea a 14-a, negrul, aflându-se în poziţie grea, s'a apărat excelent şi acum datorită caracterului închis al poziţiei, are motive să spere la remiză. El ar fi trebuit să se străduiască să închidă jocul pe flancul damei, păstrând în acelaş timp maximum de mobilitate pentru figurile sale, lucru necesar pentru respingerea străpungerii albului pe flancul regelui. Corect era 27... b4! 28. a4 (28. a3, a5 29. ab, cb, sau 29... ab), a5!

Acum însă, prin 28. a4!, b4 29. a5! albul ar fi putut „înmormânta" definitiv nebunul d8, după care ar fi putut trece la străpungerea pe flancul regelui.

28. Cd2—b3 b5—b4!

După 28... Nb6 29. cb, ab 30. Cd4 albul ar fi câştigat un pion.

29. a2—a3 b4 : a3

Cu toate scăpările negrului în faza anterioară, abia mutarea aceasta constitue greşeala decisivă. Deschiderea liniilor pe flancul damei duce la pierderea unui pion. Trebuia jucat 29... a5! 30. ab, ab 31. T:a8, D: a8 32. Df2 (32. C:c5, Nb6 33. Df2, Da7!) Nb6 33. Ta1, Dc6 şi nu se vede cum îşi poate întări albul poziţia.

30. Ta1 : a3 a6—a5

Negrul n'are apărare împotriva 31. Tfa1, urmat de 32. Df2.

31. Dc2—g2

Cel mai simplu ! Finalul care se forţează acum este fără speranţă pentru negru.

31. . . . Dc6 : g2+
32. Rg1 : g2 a5—a4

Ceva mai bine era 32... Nb6 33. Tfa1. Acum nebunul d8 rămâne închis.

33.	Cb3 : c5	Cd7 : c5
34.	Ne3 : c5	Ta8—c8
35.	Nc5—f2	Tc8 : c4
36.	Tf1—a1	

Pionul se pierde totuşi.

36.	. . .	Tc4—c2
37.	Ta1—a2	Tc2 : a2
38.	Ta3 : a2	Rf7—g6
39.	Ta2 : a4	Tf8—f7
40.	Ta4—a8	Tf7—d7
41.	Rg2—f3	Rg6—f7
42.	Rf3—e2	Negrul cedează.

Marşul regelui alb până la c6 nu poate fi împiedicat.

Nr. 45 PARTIDA SPANIOLĂ

N. Riumin		M. Botvinnic
1.	e2—e4	e7—e5
2.	Cg1—f3	Cb8—c6
3.	Nf1—b5	a7—a6
4.	Nb5—a4	Cg8—f6
5.	0—0	Nf8—e7
6.	Dd1—e2	

Continuarea obişnuită este aci 6. Te1. Mutarea din partidă are de scop, după c3 şi d4, să pună turnul la d1 întărind atacul asupra pionului e5.

6.	. . .	b7—b5
7.	Na4—b3	d7—d6
8.	c2—c3	0—0
9.	d2—d4	

Albul îşi execută planul în chip direct, ceeace nu este justificat de poziţie Mutarea corectă este considerată de teorie 9. a4!, şi negrul trebue să rezolve o serie de probleme grele de deschidere.

9.	. . .	Nc8—g4
10.	Tf1—d1	e5 : d4

După cum se ştie, pionii centrali au cea mai mare forţă atunci când stau pe aceeaşi linie. In poziţia de faţă lucrul acesta nu are o importanţă serioasă, căci prin manevra următoare negrul ocupă puncte de susţinere în centru.

11.	c3 : d4	d6—d5!
12.	e4—e5	

Era de considerat 12. ed, Cb4 13. Cc3 cu joc egal.

12.	. . .	Cf6—e4
13.	h2—h3	Ng4—h5

14. a2—a4

Acum mutarea aceasta este pur şi simplu rea. Era necesară schimbarea calului e4. Dar şi 14. Cc3, C:c3 15. bc, Dd7 (sau 15... Ng6 în legătură cu Cc6-a5) dă negrului un joc ceva mai bun. (Reti - Stoltz, Stockholm 1928).

14. . . . b5—b4

Foarte tare! Negrul a luat calului alb câmpul c3, iar 15. Cbd2 nu se poate juca din cauză că atârnă pionul d4. Pe de altă parte, nesatisfăcător pentru alb este 15. Nc2, f5 16. ef, T:f6 17. N:e4, de 18. D:e4. N:f3 19. gf, Dd7!.

Albul n'are timp nici pentru apărarea pionului prin 15. Ne3, din cauza 15... Ca5 16. Nc2, f5 şi calul e4 este bine consolidat.

In sfârşit, prin 15, g4 albul nu câştigă un tempo, căci în continuare negrul nu mută regele la h8, ci continuă 15... Ng6 16. Ch2, Ca5 17. Nc2, f5 cu o poziţie şi mai tare decât în partidă, căci acum pionul d5 nu mai este atacat.

15. a4—a5

Est absolut necesar să se ia calului câmpul c5.

15. . . Rg8—h8
16. g2—g4

Se înţelege că mutarea aceasta nu este de atac, ci de apărare. Altfel negrul ar fi obţinut avantaj decisiv în centru şi pe flancul regelui, cu mutarea 16... f5. Nu uşura situaţia nici 16. Dc2; atunci urmează simplu 16... Ca7 (nu se poate 16... Dd7 17. Na4) şi figurile albe s'ar fi încurcat şi mai tare.

16. . . . Nh5—g6
17. Cf3—h2 Ne7—h4

Negrul avea de pe acum în vedere aducerea nebunului la g3.

18. Nc1—e3 f7—f5
19. f2—f4 Nh4—g3

Nu era atât de uşor să te hotărăşti la această manevră. In continuare, nebunul se află nu numai odată în primejdie, ceea-

ce a obligat pe negru să aprecieze cu exactitate poziția.

Se amenință 20... fg cu atac asupra punctului f4; dacă albul apără acest pion cu turnul, atunci urmează 20. Tf1, fg 21. hg, N:f4!! 22. T:f4, T:f4 23. N:f4, C:d4 24. De3, c5 25. Cf3, C:b3 26. D:b3, Dd7 27. Ch2. Tf8 și negrul câștigă fără greutate. Iată pentruce albul este silit să împingă la mutarea următoare pionul „g"

20.	g4—g5	h7—h6

Deschizând linia „g" pentru atacul decisiv și pentru apărarea nebunului g3, sub acoperirea căruia își va concentra negrul forțele

21.	g5 : h6	g7 : h6
22.	Cb1—d2	Cc6—e7!

Cel mai dificil moment al partidei. Pentru a ataca cu succes, negrul are neapărată nevoe să pună nebunul la h5. Lucrul acesta nu poate fi făcut decât sub apărarea damei. Dar dama este legată de apărarea pionului d5; de aci decurge necesitatea de a apăra pionul d5 cu calul.

Afară de aceasta, negrul parează amenințarea albului de a schimba la e4, de exemplu: 23. C:e4, fe 24. Cg4, Cf5 25. Cf6, T:f6 26. ef, c6!, sau 24. Dg4, Tg8 25. D:g3, Nh5! 26. Cg4, Cf5 27. Df2, N:g4 28. hg, T:g4+ 29. Rf1, Tg3 și rezultatul luptei este clar.

23.	Rg1—h1	Dd8—e8
24.	Td1—g1	Ng6—h5
25.	Ch2—f3	Tf8—g8
26.	Cd2—f1	

Albul este forțat să-și desfacă turnurile, căci la încercarea de a întări presiunea asupra nebunului g3 prin 26. Tg2, ar fi urmat 26... Nf2! (cu amenințarea 27... Cg3+) 27. N:f2, C:d2.

26.	. . .	De8—f7
27.	Nb3—d1	Tg8—g7
28.	Ta1—c1	c7—c6
29.	Tc1—c2	Ta8—g8

Ambele părți se află în mare criză de timp : aceasta explică de ce negrul nu joacă nici acum, nici mai târziu b4-b3!, forțând turnul să se retragă. Dealtfel lucrul acesta nu are o importanță prea mare.

30.	Tg1—g2	

Nu se vede o apărare suficientă pentru alb împotriva amenințărilor 30... N:f4! și 30... Nf2!.

(Vezi diagrama din pag. 174)

30.	. . .	Ng3 : f4
31.	De2 : a6	

Sau 31. T:g7, D:g7 32. N:f4, N:f3+ şi 33... Dg1 mat. Dacă însă 31. Dd3, atunci măcar 31... N:e3 32. D:e3 (sau 32. C:e3), f4 cu poziţie fără speranţă pentru alb.

31.	. . .	Tg7:g2
32.	Tc2:g2	Tg.8 : g2
33.	Rh1 : g2	Df7—g6+
34.	Rg2—h1	Nf4 : e3
35.	Cf1 : e3	Ce4—f2+
36.	Rh1—h2	Cf2 : d1

Albul cedează

Partida a primit premiul de frumuseţe.

Nr. 46. APĂRAREA GRÜNFELD

V. Goglidze		M. Botvinnic
1.	d2—d4	Cg8—f6
2.	c2—c4	g7—g6
3.	Cb1—c3	d7—d5
4.	Cg1—f3	Nf8—g7
5.	c4 : d5	Cf6 : d5
6.	Dd1—b3	

La fel s'a desfăşurat şi partida Capablanca-Botvinnic (Nr. 42). Sistemul acesta nu pricinueşte negrului niciun fel de greutăţi. Ameninţările albului pe flancul damei, în legătură cu linia „b" deschisă, se pareză uşor.

6.	. . .	Cd5 : c3
7.	b2 : c3	0—0

In partida Capablanca-Botvinnic negrul a jucat 7... c5! ceeace, fără îndoială, este mai exact, căci acum albul ar fi putut îngreuia înaintarea c5, prin Na3.

8.	e2—e3	c7—c5
9.	Nf1—e2	

Aci 9. Na3 nu mai are aceeaşi forţă, din cauza 9... cd 10. cd, Cc6 şi albul trebue să se apere împotriva 1... Da5+.

9.	. . .	Dd8—c7
10.	0—0	b7—b6

(Vezi diagrama din pag. 175).

Mutarea aceasta întăreşte în mod simţitor întreaga variantă pentru negru. In partida amintită mai sus, negrul a jucat 10... Cd7, la care albul a răspuns 11. a4! căpătând o iniţiativă durabilă. Acum însă, după cum ara-

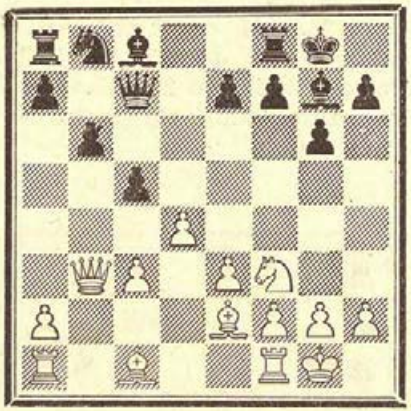

tă această partidă, diversiunea cu mutarea a4 nu mai are nicio forță, căci negrul are timp să apere punctul a5. Albul ar fi trebuit să continue 11. Nb2, urmat de c4, având în vedere schimbul nebunilor de câmpuri negre.

11.	a2—a4	Cb8—c6
12,	Db3—a3	Cc6—a5
13	Cf3—d2	

Albul vrea să gonească calul negru de pe câmpul a5, ceeace îi reușește.

13.	. . .	Nc8—b7

Celelalte continuări posibile : 13... cd 14. cd, e5 15. Cf3!, sau 13... Ne6 14. Nb2, Tfd8 15. Tac1, ar fi dus la un joc aproximativ egal.

14.	Cd2—b3	c5 : d4
15.	c3 : d4	

Cel mai simplu. Mai rău era 15. C:a5, d3! 16. N:d3, ba 17. Nb2, Dc6 18. e4!, Tfd8 și negrul ar fi luat inițiativa.

15.	. . .	Ca5—c4

Nimic nu dădea încercarea de a izola pionul d4, căci după 15... C:b3 16. D:b3, e5, albul se salvează cu 17. Na3.

16.	Da3—b4	Tf8—c8
17.	a4—a5	

Tocmai la timp. Albul scapă de singura sa slăbiciune — pionul a4 și, cu toate că a rămas puțin în urmă cu desvoltarea, poate spera pe deplin justificat la remiză.

17.	. . .	e7—e5

Cu intenția evidentă de a înviora puțin nebunul g7.

18.	a5 : b6	

Cu mutarea aceasta albul își complică în mod simțitor problema. Corectă era numai simplificarea imediată : 18. N:c4, D:c4 19. D:c4, T:c4 20. ab, ab (20... Tc3 21. Cc5, ab 22. Nb2! sau 20... Tb4 21. Cc5, ab 22. T:a8+, N:a8 23. Cd3) 21. T:a8+, N:a8 22. de, N:e5 23. Td1, Nc6 24. Cd4 cu remiză probabil. Acum negrul evită schimburile.

18. . . Cc4 : b6 !
19. Cb3—a5

Albul ar fi putut preveni izolarea pionului d4, jucând 19. Nd2, Cd5 20. Da5, Cc3 21. N:c3 (21. Na6, N:a6 22. D:a6, Tab8) D:c3 22. Cc5, D:a5 23. T:a5, Nc6, dar atunci negrul ar fi păstrat oarecare avantaj datorită perechii de nebuni. Nu era mai bine nici 19. Cc5, din cauza 19... Nc6 20. Nb2, ed. 21. N:d4, N:d4 22. ed, Cd5 şi 23... Cf4.

19. . . . Nb7—d5
20. Nc1—b2

Duce la pierdere aproape forţată. Dar nici continuarea mai bună 20. Na6, Td8 21. Nb2 (sau 21. Dc5, Dd7 22. Nb5 De6) ed 22. N:d4, N:d4 23. ed, Df4! (şi eventual 24... N:g2) ar fi fost, deasemeni, evident în favoarea negrului.

20. . . . Ng7—f8
21. Db4—b5

Sau 21. Dd2 (la 21. De1 urmează deasemeni 21... Dc2) Dc2 22. Tfd1, D:d2 23. T:d2, Nb4 24. Tdd1, Tc2.

21. . . . a7—a6
22. Db5—d3 e5—e4
23. Dd3—b1

La 23. Dd1, după cât se pare cel mai tare era 23... Nb4! 24. Tc1 (împiedicând 24... Dc2) Dd7 cu poziţie dominantă pentru negru.

23. . . . Dc7—c2 !

Nu există salvare! Dacă 24. Nd1, D:b1 25. T:b1, Cc4 26. Cb3 (26. C:c4, N:c4 27. Te1, Nb4) Tab8 negrul câştigă uşor. Continuarea aleasă de alb, permite negruluui să termine elegant partida.

24. Nb2—a3 Nf8 : a3
25. Ta1 : a3 Dc2 : e2
26. Db1 : b6 Ta8—b8
27. Db6—d6 De2 : f1+!
28. Rg1 : f1 Tb8—b1+

şi mat la mutarea următoare.

Un concurs greu și serios s'a desfășurat în primăvara anului 1936 la Moscova. Este vorba despre cel de al III-lea concurs internațional dela Moscova, care s'a desfășurat în două tururi.

J. Capablanca a fost într'o strălucită formă sportivă. După ce am pierdut la el, chiar la început (și am pierdut degeaba! — fără greșelile evidente în a cincea oră de joc — aceasta ar fi fost probabil, cea mai bună partidă a mea în turneu). Capablanca s'a menținut ca leader până la sfârșit.

Lupta mea cu Capablanca pentru primul loc în acest turneu a produs o impresie atât de puternică asupra unora dintre maeștrii sovietici, încât înainte de începutul turneului dela Nothingham (August 1936), la care au luat parte toți șahiștii cei mai tari din lume, A. Ilin-Jenevski a emis părerea că și la Nothingham învingătorii probabili vor fi J. Capablanca și autorul acestor rânduri.

S'a dovedit că Ilin-Jenevski a avut dreptate. Este adevărat că la începutul concursului J. Capablanca a pierdut la S. Flohr și că M. Euwe mi-a fost concurentul principal, dar după înfrângerea lui Euwe în partida cu Alehin, J. Capablanca a revenit și am împărțit cu el locul I.

Trebue arătat că la Nothingham am sosit cu zece zile înainte de începerea turneului și nu cu două ore, ca la Hastings.

Aceasta a fost prima participare cu succes a unui maestru sovietic în afara granițelor patriei.

Pentru succesul obținut în acest concurs, guvernul sovietic m'a decorat cu ordinul „Semnul de onoare".

TURNEUL INTERNAȚIONAL DELA MOSCOVA

Nr. 47. DESCHIDEREA RETI

M. Botvinnic		A. Lilienthal
1.	Cg1—f3	Cg8—f6
2.	c2—c4	b7—b6
3.	g2—g3	Nc8—b7
4.	Nf1—g2	c7—c5
5.	0—0	g7—g6
6.	d2—d4	c5 : d4
7.	Cf3 : d4	

Incercarea de a evita schimbul nebunilor prin 7. D:d4, ar fi dus la dezavantaj pentru alb din cauza 7... Cc6 8. Dd1, Ng7 9. Cc3, Ca5 și slăbiciunea pionului c4 este îngrijorătoare.

7.	. . .	Nb7 : g2
8.	Rg1 : g2	Nf8—g7

O inexactitate care provoacă greutăți negrului. Continuarea obișnuită 8... Dc8 9. b3, Db7+ 10. f3, d5 dă joc aproximativ egal.

9.	Cb1—c3	0—0

O a doua inexactitate, mai pronunțată! Și aci trebuia continuat cu 9... Dc8, distrăgând pe alb prin apărarea pionului c4, dela operații în centru.

10.	e2—e4	Cb8—c6
11.	Nc1—e3	Dd8—c8

Nesatisfăcător era și 11... Cg4 12. D:g4, C:d4 13. Tad1.

12.	b2—b3	Dc8—b7
13.	f2—f3	Tf8—d8
14.	Ta1—c1	Ta8—c8
15.	Dd1—d2	a7—a6

Albul a obținut un avantaj pozițional însemnat. Negrul este înghesuit și deaceea trebue să facă o încercare de eliberare. In acest scop el pregătește împingerea b5

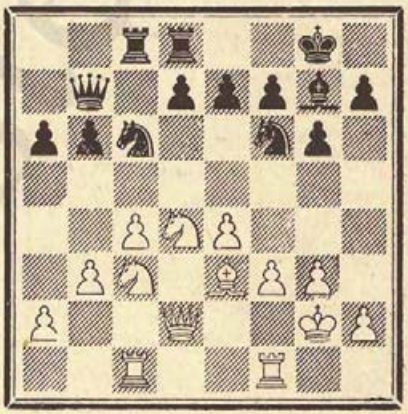

Un alt plan. în legătură cu d7-d5, ar fi dus pe negru repede la catastrofă, după 15... e6 16. Tfd1, d5 17. cd ed 18. C:c6, T:c6 19. Ng5.

16.	Tf1—d1	Cc6 : d4

Nu merge direct 16... b5, din cauza 17. cb, C:d4 18. ba cu câștigul unui pion.

17. Ne3 : d4 d7—d6

Necesar, căci la înaintarea imediată 17... b5, urmează 18. cb, ab 19. N:f6, N:f6 20. Cd5 (cu amenințarea e5) și negrul rămâne, cel puțin, cu pionul izolat „d". Deaceea negrul apără mai întâi pionul e7, dar prin aceasta dă albului timp să împiedice înaintarea b5.

18. a2—a4 Cf6—e8
19. Cc3—d5 Tc8—c6

Apărând pionul b6. Nu merge 19... b5 din cauza 20. cb, ab 21. a5.

20. Nd4 : g7 Ce8 : g7
21. h2 - h4

Dacă negrul joacă 21... h5, atunci se slăbește simțitor flancul regelui. Negrul nu poate nici să aducă calul în centru, căci atunci albul joacă h5

21. . . . Td8—e8
22. Tc1—c3 Cg7—h5
23. Dd2—d4
(vezi diagrama din col. II)

23 . . . b6—b5

Incercarea aceasta de eliberare nu face decât să grăbească desnodământul. La o apărare pasivă, negrul ar fi putut opune încă o rezistență îndelungată, căci albului nu-i

este ușor să organizeze atacul asupra regelui. Partida s'ar fi putut desfășura în felul următor: 23... Cf6 24. Tdc1 (împiedicând b5. Nu este bine 24. C:f6+, ef 25. D:f6, d5) C:d5 25. ed, Tc5 26. b4, Tc7 27. h5 și atacul trece pe flancul regelui.

24. c4 : b5 a6 : b5
25. Td1—c1 Tc6 : c3
26. Tc1 : c3 b5 : a4

Negrul n'are apărare împotriva pătrunderii turnului pe orizontala a 7-a.

27. Tc3—c7 Db7—b5
28. b3 : a4!

Cel mai simplu. După 28. C:e7+, T:e7 29. T:e7, ab albul mai trebue să neutralizeze pionul liber.

28.	. . .	Db5—e2+
29.	Rd4—f2	Dc2 : f2+
30.	Rg2 : f2	e7—e6

Nu se poate 30... Ta8, din cauza 31. Tc8+ și 32. C:e7+. Finalul se câștigă foarte ușor; pentru pionul liber negrul va fi nevoit să dea o figură.

31.	Cd5—b6	Cd5—f6
32.	a4—a5	Te8—b8
33.	Tc7—c8+	Tb8 : c8
34.	Cb6 : c8	Cf6—e8
35.	a5—a6	Ce8—c7
36.	a6—a7	Cc7—a8
37.	Cc8 : d6	Rg8—f8
38.	e4—e5	Rf8—e7
39.	Rf2—e3	f7—f6
40.	Re3—f4	h7—h6
41.	Cd6—c8+	Re7—f7
42.	Rf4—e4	Rf7—g7
43.	Re4—d4	Ca8—c7
44.	Rd4—c5	Negrul cedează

Partidei acesteia i s'a acordat premiul I de frumusețe.

Nr. 48. APĂRAREA NIMZOVICI

M. Botvinnic — **I. Kan**

1.	d2—d4	Cg8—f6
2.	c2—c4	e7—e6
3.	Cb1—c3	Nf8—b4
4.	Dd1—c2	Cb8—c6
5	Cg1—f3	0—0

Prematur. Corect este direct 5... d6.

6.	Nc1—g5	Tf8—e8

Rău ar fi fost acum pentru negru să joace la câștigul unui pion prin 6... h6, de exemplu: 7. Nh4, g5, 8. Ng3, g4 9. Cd2, C:d4 10. Dd3, Cf5 11. e4 și flancul regelui negru este foarte slab

7.	e2—e3	

La 7. e4 ar fi putut urma 7... e5 8. d5, Cd4 9. Dd3, c5 și negrul ocupă punctul d4.

7.	. . .	d7—d6
8.	Nf1—e2	e6—e5
9.	0—0	Nb4 : c3

Calul trebue eliminat, căci altfel urmează 10. Cd5.

10.	b2 : c3	h7—h6

Legarea calului f6 blochează tot jocul negrului și pentru a scăpa de ea, negrul trebue să accepte o slăbire simțitoare a flancului regelui.

O variantă favorabilă albului s'ar fi produs după 10... Ng4, la care ar fi urmat 11. C:e5, C:e5 12. de, N:e2 13. N:f6, gf 14. D:e2, fe 15. c5 și negrul nu poate bate la c5 din cauza 16. Dg4+, Rh8 17. Td1 și 18. Td7.

11.	Ng5—h4	Dd8—e7

Mai bine ar fi fost direct 11.. g5 12. Ng3, Ch5 cu schimbul nebunului neplăcut pentru negru dela g3. Acum albul ar fi putut preveni acest schimb prin 12. h3

12. Ta1—e1 Nc8—d7

Din nou o mutare pasivă! Şi aci trebuia jucat 12... g5 urmat de Ch5.

13. Cf3—d2

Împiedicând 13... Ch5 şi pregătind în acelaş timp 14. f4, după care negrului îi va fi foarte greu să scape de legătură.

13. . . . g7—g5
14. Nh4—g3 Rg8—g7
15. f2—f4 e5—e4
16. h2—h3

Nepermiţând mutarea 16... Cg4.

16. . . . Cf6—h7

Trebuia preferat 16... Cg8. Acum albul nu poate juca 17. C:e4 din cauza 17... Nf5; deaceea este necesar mai întâi schimbul la g5.

17 f4 : g5 h6 : g5

Albul a obţinut un avantaj poziţional însemnat; realizarea lui n'ar fi fost însă atât de simplă, dacă negrul ar fi jucat 17... C:g5 (18. h4, Ch7 19. C:e4, D:e4 20. Nd3, Dg4). In loc de aceasta, negrul pierde un pion fără nicio compensaţie.

18. Cd2 : e4 f7—f5

Sau 18... D:e4 19. Nd3, De7 20. N:h7.

19. Ce4—d2 Ch7—f6

Rău era 19... D:e3+ 20. Nf2, D:e2 (20... Df4 21. g3, sau 20... De7 21. Nh5) 21. T:e2, T:e2 22. d5, Ca5 (22... Ce5 23. Dd1) 23. Nd4+, Rg6 24. g4 şi nu există apărare împotriva 25. T:f5.

20. Ne2—d3 Cf6—e4
21. Ng3—h2 Cc6—d8

Cu un pion în plus și menținând inițiativa, albul are toate motivele să decidă partida în favoarea sa.

22.	c4—c5	Cd8—f7
23.	c5 : d6	c7 : d6
24.	c3—c4	Ta8—c8
25.	Dc2—b2	Ce4 : d2
26.	Db2 : d2	Cf7—h6
27.	Dd2—b4	Tc8—c6
28.	Db4 : b7	Tc6—b6
29.	Db7 : a7	Te8—b8
30.	Da7—a3	

Mai simplu ar fi fost să fi continuat 30. N:d6, D:d6 31. c5 câștigând calitatea.

30.	. . .	g5—g4

Negrul și-a îmbunătățit poziția figurilor, dar cu prețul a trei pioni. Încercarea de a încurca jocul, având în vedere această inegalitate materială, nu poate schimba rezultatul partidei. Câștigul albului este o chestiune de timp.

31.	c4—c5	Tb6—b2
32.	Nh2 : d6	Nd7—c6.

Mutarea aceasta pierde imediat, dar și după răspunsul relativ mai bun 32... Dg5, atacul negrului este repede lichidat. De exemplu: 33. h4, D:h4 34. N:b8, T:b8 (34... g3 35. N:g3, D:g3 36. D:b2, Cg4 37. Tf2) 35. Da7, Td8 (35... g3 36. D:d7+, Rh8 37. T:f5) 36. c6, g3 37. Tf4.

33.	d4—d5	Nc6 : d5
34.	e3—e4	De7—g5

Amenințând 35... T : g2+

35.	h3—h4	Dg5 : h4
36.	Te1—e3	Tb2 : a2

In criză de timp negrul nu observă pierderea unui turn. Dealtfel, partida era complet pierdută.

37.	Da3—c3+	Rg7—h7
38.	Nd6 : b8	f5 : e4
39.	Nd3 : e4+	Nd5 : e4
40.	Te3 : e4	Dh4—d8

si, fără să mai aștepte răspunsul adversarului, negrul a cedat.

Nr. 49. APĂRAREA ALEHIN

M. Botvinnic — **S. Flohr**

1.	e2—e4	Cg8—f6
2.	e4—e5	Cf6—d5
3.	d2—d4	d7—d6
4.	Cg1—f3	Nc8—g4
5.	Nf1—e2	c7—c6

Teoria recomandă aci 5... Cc6 S. Flohr, evident cu bună știin-

ţă, evită variantele bine cunoscute. Mai târziu s'a dovedit că 6. Cg5! asigură albului un joc mai bun.

6.	0—0	d6 : e5

Schimburile acestea fac pe negru să piardă doi timpi, după care albul capătă un avantaj clar de poziţie. Corect era 6... N:f3 7. N:f3, de 8. de e6.

7.	Cf3 : e5	Ng4 : e2
8.	Dd1 : e2	Cb8—d7
9.	f2—f4	e7—e6
10.	c2—c4	

Greşit este sacrificiul de figură 10. f5, C:e5 11. fe, Cg6 12. ef+, Rd7 !.

10.	. . .	Cd5—b6
11.	Nc1—e3	Nf8—e7
12.	Cb1—c3	0—0
13.	Tf1—f3	

Intenţionând să continue de o manieră directă 14. Th3 şi apoi 15. Dh5. Această mică demonstraţie pe flancul regelui are de scop să forţeze dama neagră să ocupe o poziţie nu prea bună la e8.

13.	. . .	Dd8—e8

Pentru a răspunde la 14. Th3 cu 14... f5, nepermiţând 15. Dh5.

14.	Ta1—d1	Ta8—d8
15.	b2—b3	f7—f5

Slăbiciunea pionului e6 nu are o importanţă esenţială. In schimb atacul albului pe flancul regelui nu mai este acum posibil.

16.	Ce5—d3	

Evitând schimburile simplificatoare. In continuare ambele părţi manevrează, obţinând cea mai bună poziţie a figurilor

16.	. . .	Ne7—f6
17.	Ne3—f2	De8—f7
18.	Cd3—e1	Tf8—e8
19.	Tf3—d3	Cd7—f8
20.	Ce1—f3	Df7—c7
21.	Cf3—e5	

Prematur! Corect era 21. g3.

21. . . . Cb6—d7
22. De2—d2 Nf6—e7
23. Ce5—f3

Albul evită schimbul, căci el ar fi eliberat în oarecare măsură pe negru. Nu mergea nici străpungerea imediată în centru: 23. d5, C:e5 24. fe, D:e5 25. Ng3, Nc5+ 26. Rh1, Df6, sau 25. d6, N:d6 26. T:d6, T:d6 27. D:d6, D:c3.

23. . . . Cd7—f6
24. Dd2—c1

Este necesară împiedicarea posibilității 24... Nb4 urmată de 25... Ce4.

24. . . . Cf—e4

Mai exact ar fi fost totuși 24... Nb4, la care cel mai bine pentru alb este să continue cu 25 Cb1.

25. Cf3—e5 Ce4 : f2

Cel de-al doilea cal al negrului se va strădui să ajungă la e4, deaceea mai logic era schimbul la c3. Acum albul apără solid punctul e4.

26. Rg1 : f2 Cf8—d7
27. Dc1—e3 Cd7 : e5
28. f4 : e5 Dc7—a5

Amenințând 29... Nb4.

29. a2—a4 Td8—d7
30. g2—g3 Da5—d8
31. Rf2—g2 Ne7—g5
32. De3—f3 Dd8—e7
33. c4—c5

In urma a lungi manevre, albul și-a mărit avantajul poziţional. In timp ce negrul este redus la o apărare pasivă, albul poate pătrunde cu calul la d6, sau poate produce prin înaintarea pionului „b", ameninţări reale pe flancul damei. Cu mutarea următoare negrul împiedică marșul pionului „b", dar n'are ce face împotriva pătrunderii calului

33. . . . a7—a5
34. Cc3—b1 De7—f8
35. Cb1—a3 Ng5—d8
36. Ca3—c4 Nd8—c7
37. Cc4—d6 Te8—b8
38. Td1—b1

Se putea sacrifica o figură pentru trei pioni: 38. C:b7, T:b7 39. D:c6, Nb8 40. D:e6+ și pionii liberi trebue să asigure albului victoria.

38. . . . Df8—d8
39. b3—b4 a5 : b4
40. Tb1 : b4 Nc7 : d6
41. e5 : d6 Dd8—a5
42. Td3—b3 Tb8—e8
43. Df3—e2

Mai tare decât 43. T:b7, T:b7 44. T:b7, D:a4 căci dama neagră ar fi căpătat o oarecare libertate.

43.	. . .	Da5—a8
44.	Td3—e3	Rg8—f7
45.	De2 —c4	

O inexactitate ! Trebula mai întâi îndepărtat regele de pe diagonala h1-a8 și numai după aceea începute operațiile decisive. Negrul se folosește de neglijența albului și găsește o lovitură tactică interesantă.

45.	. .	b7—b5!
46.	Dc4—c2	

Bine că s'a găsit o mutare care să păstreze avantajul. Nu se putea, desigur, 46. cb, c5+, sau 46 ab, cb+.

46.	. . .	Td7 : d6

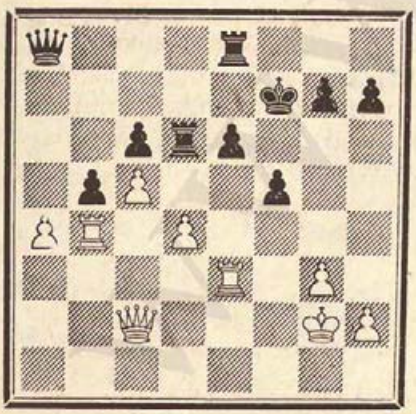

Combinația negrului se dovedește a fi incorectă și duce repede la pierdere. Dealtfel și după 46... Ta7 47. ab, Ta2 48. Tb2, cb+ 49. Rh3 cei doi pioni liberi garantează albului câștigul. O rezistență mai dârză dădea 46... ba

47.	c5 : d6	c6—c5+
48.	Rg2—h3	c5 : b4
49.	Dc2—c7+	Rf7—g8
50.	d6—d7	Te8—f8
51.	Dc7—d6	

O altă cale de câștig era 51. T:e6, g5 52. Dd6 cu amenințarea imparabilă 53. Te7

51.	...	h7—h6
52.	Dd6 : e6+	Rg8—h7
53.	De6—e8	b4—b3

Fără speranțe pentru negru este deasemeni 53... Dh1 54. Te1, sau 53... Dd8 54. D:f8, D:f8 55. Te8, Df7 56. d8D, Dh5+ 57. Rg2.

Albul nu poate juca acum 54. D:a8, T:a8 55. Te8, b2 56. T:a8 b1D 57. d8D, Df1+ cu mat în două mutări. Există însă posibilitatea de a forța un final de turnuri ușor câștigat.

54.	De8 : a8	Tf8 : a8
55.	a4 : b5	Ta8—d8
56.	Te3 : b3	Td8 : d7
57.	b5—b6	

Aci partida s'a întrerupt şi negrul a cedat-o fără să mai continue jocul. Ar fi putut urma: 57... Tb7 58. Rg2, Rg6 59. Rf3, Rf6 60. Tb5, Re6 61. Re3, Rd6 62. Rd3, Rc6 63. Rc4, Rd6 (finalul de pioni este fără speranţă pentru negru) 64. Td5+, Rc6 65. Tc5+, Rd6 66. Rb5 şi câştigă.

Nr. 50. PARTIDA SICILIANĂ

I. Kan	M. Botvinnic
1. e2—e4	c7—c5
2. Cg1—f3	d7—d6
3. d2—d4	c5 : d4
4. Cf3 : d4	Cg8—f6
5. Cb1—c3	g7—g6
6. Nf1—e2	Nf3—g7
7. Nc1—e3	Cb8—c6
8. Dd4—b3	

O idee care merită o atenţie serioasă. Albul are intenţia de a începe un atac imediat de pioni pe flancul regelui, iar negrul nu poate renunţa la continuarea 8... Ne6 şi 9... 0-0 căci atunci albul face rocada mică şi se ajunge la o variantă cunoscută, nefavorabilă negrului.

8. ...	Nc8—e6
9. f2—f4	0—0
10. g2—g4	Cc6—a5

Ca răspuns la atacul de flanc al albului, necesară era întreprinderea unui contra-atac în centru, anume 10... d5! (vezi partida Nr. 53 Alehin-Botvinnic). Acum atacul albului ia un caracter periculos.

11. g4!—g5	Cf6—e8

Fără îndoială mai bine decât 11... Cd7, căci în continuare calul va putea ocupa o poziţie bună pentru apărare la g7.

12. Dd1—d2	

Albul fixează prematur poziţia damei. Corect este direct 12. Nd4, cum a jucat Foltys împotriva lui Eliskases (turneul dela Podebrady 1936).

12. ...	Ta8—c8

Sacrificând pionul a7. Albul nu acceptă sacrificiul, căci aceasta ar fi dus după 13... Nc4 la pierderea câtorva timpi importanţi şi la luarea iniţiativei de către negru.

13. Ne3—d4	Ca5—c4

Mai tare era 13... Nc4, căci de exemplu, la 14. 0-0-0 (14. C:a5, D:a5 şi nu merge 15. 0-0-0, din cauza 15... N:d4 16 D:d4, N:e2 17. C:e2, D:a2) 14...

N:e2 15. C:e2 (sau 15. D:e2) Cc4 și poziția puternică a calului dă negrului posibilitatea de a contra-ataca.

14.	Ne2 : c4	Tc8 : c4
15.	0—0—0	Dd8—d7
16.	Dd2—d3	Tc4—c8

După mutarea aceasta pasivă inițiativa trece la alb. Trebuia continuat 16... b5 cc joc aproximativ egal.

17.	h2—h4	Ne6—g4

Este necesară împiedicarea deschiderii liniei „h".

18. Td1—d2

Mai exactă ar fi fost retragerea la e1. Poziția turnului pe aceeași diagonală cu regele dă negrului posibilități combinative.

18.	. . .	b7—b6
19.	Cc3—d5	

Dacă 19. N:g7, atunci 19... C:g7 20. Cd5, Ne6 21. Cd4, Tc5 cu joc satisfăcător pentru negru.

19.	. . .	e7—e5

La un joc pasiv, negrul ar fi pierdut lent după f4 f5

20. Nd4—c3

După cât se pare, nu este periculos pentru negru, nici 20. f5· din cauza 20... ed (rău este 20... f6 21. Tg1, Nh5 22. Ne3 și negrul n'are cu ce mișca) 21. f6, C:f6 22. C:f6+ (este îndoelnic dacă 22. gf, Nh6 23. Ce7+, Rh8 24. C:c8, T:c8 este mai tare) N:f6 23. gf, De6 24. Tf2, Rh8.

20.	. . .	f7—f5

S'a ajuns la o poziție foarte ascuțită și complicată. La 21. fe negrul poate răspunde simplu 21... (de 22. Cf6+, C:f6 nu este periculos). Este posibil ca acum cel mai tare pentru alb să fi fost 21. ef, N:f5 22. De2 și albul păstrează calul la d5.

Continuarea aleasă de alb face să treacă avantajul la negru.

21.	g5 : f6	Ce8 : f6

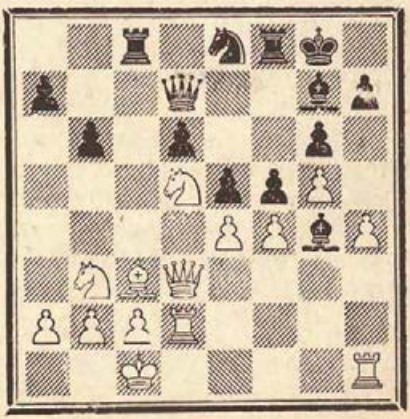

22. Cd5 : f6+ Tf8 : f6
23. Dd3—d5+

Nu merge 23. fe, Tf3 24. Dd5+, Ne6 25. D:d6, Nh6 26. Cd4, Th3! și albul n'are compensație suficientă pentru calitate

23 ... Tf6—f7

Mutarea care decide partida! Dacă acum 24. D:d6, atunci 24... D:d6 25. T:d6, ef, sau 24. fe, Ne6 25. D:d6, Nh6 situația este foarte proastă pentru alb. Sacrificiul de pion pe care îl încearcă albul nu dă nimic și nu face decât să grăbească pierderea.

24. h4—h5 g6 : h5
25. Th1—g1

Sacrificând pionul, albul n'a observat că după 25. fe, de 26. D:d7, N:d7 27. T:h5, Tf1+ 28. Td1, T:d1+ 29. R:d1, Ng4+ pierde un turn.

25. ... Dd7—c6
26. f4 : e5 d6 : e5

Puternicul pion liber „h" asigură negrului câștigul. Deaceea n'are niciun sens complicarea jocului prin câștigul calității, cu prețul slăbirii poziției regelui.

27. Dd5 : c6 Tc8 : cc6
28. Td2—d5 Tc6—f6
29. Cb3—d2

Continuarea 29. N:e5, din cauza 29... Tf1+ 30. T:f1, T:f1+ 31. Rd2, Td1+ ar fi dus la pierderi materiale

29. ... Ng7—h6
30. b2—b3 Tf6—f2
31. Rc1—b2

Nu salvează 31. T:e5 din cauza 31... Th2 (pentru apărarea pionului h5) urmat de 32... Tff2.

31. . . . Tf2—e2
32. Cd2—c4 Tf7—f2
33. Td5—d8+ Nh6—f8
34. b3—b4

Partida albului este pierdută, totuși trebuia preferat 34. Tc1: și în acest caz ar fi decis însă înaintarea pionului „h"

34. ... Te2 : c2+
35. Rb2—b3 Tf2—g2
36. Tg1—f1 Tc2—f2
37. Tf1 : f2 Tg2 : f2
38. Cc4 : e5 Ng4—e6+
39. Rb3—a4 Tf2 : a2+
40. Ra4—b5 Ta2—c2
41. Td8—d3 h5—h4
42. Nc3—d4 Nf8—g7
43. Td3—a3 h4—h3
44. Ta3 : a7 h3—h2
45. Ta7—a8+ Ne6—c8
46. Ta8—a1 Nc8—h3
47. Ce5—f3 Ng7 : d4
48 Cf3 : d4 Tc2—f2

Albul cedează

TURNEUL INTERNAȚIONAL DELA NOTHINGHAM

AUGUST

No. 51. APĂRAREA INDIANĂ NOUĂ

E. Bogoliubov — **M. Botvinnic**

1.	d2—d4	Cg8—f6
2.	Cg1—f3	b7—b6
3.	e2—e3	

Cea mai tare continuare este considerată aci 3. g3. La sistemul ales de alb, negrul egalează mai ușor.

3.	...	c7—c5
4.	c2—c4	Nc8—b7
5.	Cb1—c3	

La direct 5. d5, negrul ar fi continuat cu avantaj 5... b5 6. Cc3, b4 7. Ce2, e6. Acum albul a pregătit mutarea d5, ceeace forțează pe negru să schimbe în centru. După schimb, înaintarea pionului alb „d" nu mai are aceeași forță.

5.	...	c5 : d4
6.	e3 : d4	e7—e6
7.	Nf1—d3	Nf8—e7
8.	0—0	0—0
9.	b2—b3	

Negrul amenință să izoleze pionul d4 prin manevra d7-d5:c4 dar după 9. De2, d5 10. Ng5, albul ar fi avut pentru aceasta o compensație bine cunoscută, care constă în poziția mai bună a figurilor sale.

Albul renunță inutil la înaintarea 9. d5!, după care negrul ar mai fi avut de luptat cu oarecari greutăți (nu merge, de exemplu, 9... ed 10. cd, C:d5 11. C:d5. N:d5 12. N:h7+).

9.	...	d7—d5
10.	Nc1—e3	

Aci, după cât se pare, mai bine ar fi fost 10. De2, Cc6. 11. Td1, împiedicând mutarea Ce4. Acum negrul ia inițiativa.

10.	...	Cf6—e4
11.	Ta1—c1	Cb8—d7
12.	Dd1—e2	

Albul continuă să se desvolte, dar după 2—3 mutări se arată că jocul a ajuns la un punct mort. Foarte important este faptul că la 12. cd, urmează 12... C:c3! 13. T:c3, N:d5 izolând pionul d4.

12.	. . .	Ta8—c8
13.	Tf1—d1	

După 13. Cb5, a6 14. Ca7, Tc7 15. Nf4, Cd6 poziția calului a7 nu este deloc de invidiat.

13. ... f7—f5
14. Ne3—f4

Greşeală decisivă! Rău era şi 14. Cb5 (cu ameninţarea principală 15. cd), a6 15. Ca7, Ta8 16. cd. T:a7 17. de, Cdf6 cu avantaj material pentru negru; cu mutarea modestă 14. Cb1 urmat de cd şi schimburi pe linia „c" albul ar fi putut să clarifice puţin atmosfera.

14. ... g7—g5!

Mutarea aceasta a necesitat un calcul foarte precis; ea este corectă în toate variantele şi albul nu mai poate salva partida.

15. Nf4—e5

Sau I. 15. Ng3, Nb4! (Rău este 15... f4 16. C:e4, de 17. N:e4, N:e4 18. D:e4 cu compensaţie mai mult decât suficientă pentru figură) 16. Cb1, f4; II. 15. Nd2, g4 16. Ce1, C:d2! 17. D:e6+, Rh8 18. T:d2, Ng5 şi albul capătă prea puţin pentru calitatea pierdută.

15. ... g5—g4
16. Cf3—e1 Cd7 : e5
17. Nd3 : e4

17. de, Dc7! 18. N:e4 ar fi dus numai la o intervertire de mutări.

17. . . .. d5 : e4
18. d4 : e5 Dd8—c7

Singura mutare! Dacă albul ar reuşi să-şi instaleze calul la d6, poziţia lui ar fi mai bună. Pionul e5 însă se elimină şi albul nu mai are puncte de susţinere în centru.

19. Cc3—b5 Dc7 : e5
20. Td1—d7 Ne7—g5
21. Tc1—d1

Egal cu cedarea partidei, dar nu există nimic mai bun. Pierde deasemeni 21. T:b7, N:c1 22. Cd3, Da1!, sau 21. Cd3, Df6, sau 21. T:b7, N:c1 22. Dd1, Nh6 23. Dd7, Ng7.

21. ... Nb7—c6
22. Td7 : a7

Altfel negrul ar fi păstrat pionul, iar albul ar fi fost condamnat la pierdere lentă. Continuarea aleasă de alb pierde imediat, căci negrul ocupă linia „d".

22. . . . Tc8—d8
23. h2—h4

Nu există apărare.

23. . . . Td8 : d1
24. De2 : d1 Tf8—d8
24. Dd1—c2

Sau 25. De2, Td2 26. Df1, e3.

25. ... Ng5—d2

Albul a cedat, căci nu se poate apăra în acelaș timp împotriva 26... e3 și 26... Da1.

No. 52. APĂRAREA INDIANĂ VECHE

M. Botvinnic **S. Tartakower**

1. Cg1—f3 Cg8—f6
2. **c2—c4** **d7—d6**
3. d2—d4

Lui S. Tartakower îi plăcea să joace (în special împotriva unor adversari mai slabi) apărarea Philidor. In fond, din continuare rezultă această apărare, numai că albul a făcut mutarea neobișnuită c4. In această partidă însă, socotelile lui Tartakower s'au dovedit greșite.

3. ... Cb8—d7

Negrul își creează un punct de susținere în centru, pionul e5.

4. **g2—g3**

Sistemul acesta este, fără îndoială, cel mai bun căci nebunul fianchetat la g2 va apăra solid regele alb.

4. ... e7—e5
5. Nf1—g2 Nf8—e7

Mai consecventă este continuarea atât de obișnuită astăzi. **5... g6.**

6. 0—0 0—0
7. Cb1—c3 c7—c6

Singura posibilitate de a desvolta nebunul c8. După deplasarea damei la c7, calul d7 nu va mai fi necesar pentru apărarea pionului e5 și nebunul c8 capătă o oarecare libertate.

Nu ușura jocul 7... ed 8. C:d4, Cb6 9. Dd3, d5 10. cd, Cf:d5 11. C:d5. C:d5 12. Tfd1, sau simplu 8. D:d4 și albul stăpânește sensibil mai mult spațiu.

8.	e2—e4	Dd8—c7
9.	h2—h3	Tf8—e8
10.	Nc1—e3	Cd7—f8
11.	Ta1—c1	h7—h6

Un plan greşit. Dacă în mod obişnuit în apărarea Philidor, negrul poate încerca să atace cu pionii flancul regelui, aci lucrul acesta nu este indicat deoarece nebunul g2 apără excelent regele. Mai mult decât atât, deoarece regele este acoperit de nebunul g2, albul poate trece la contra atac, chiar cu preţul distrugerii poziţiei de pioni a rocadei.

12.	d4—d5	Nc8—d7

Dacă direct 12... g5, atunci 13. h4, Cg4 14. hg, C:e3 15. fe, hg 16. Ch2 Cg6 17. Dh5 şi flancul regelui negru este foarte slab.

13.	Cf3—d2	g7—g5

Negrului îi este suficient să mai facă o singură mutare — Cg6, şi poziţia sa ar deveni excelentă, căci înaintarea f4 devine imposibilă. Dar tocmai acum, cu mutarea f4 albul distruge flancul regelui, unde negrului îi este foarte greu să organizeze apărarea.

Tactica justă era mutarea de aşteptare 13... Cg6, dar în cazul acesta albul, jucând 14. b4, ar fi început atacul pe flancul damei.

14.	f2—f4	g5 : f4
15.	g3 : f4	Rg8—g7

Dacă 15... ef 16. N:f4 asupra negrului ar fi atârnat ameninţarea 16. c5, ceeace ar fi dus la pierderea pionului h6. Totuşi, aceasta ar fi fost cea mai bună ieşire din situaţia creată, căci acum negrul salvează pionul dar pierde forţat partida.

16.	f4 : e5	d6 : e5
17.	c4—c5	

Cu teribila ameninţare d6. Negrul nu poate permite crearea pionului liber „d" şi deaceea este silit să permită instalarea calului alb pe câmpul central d5.

17.	...	c6 : d5
18.	Cc3 : d5	

Desigur, nu 18. ed, N:c5.

18.	. . .	Dc7—c6
19.	Cd2—c4	Cf8—g6
20.	Cc4—d6	Nd7—e6

Calul d6 nu poate fi luat. Este clar că la 20... N:d6 urmează 21. T:f6.

Negrul apără punctul f7, în legătură cu posibilitatea 21.

C:e7, C:e7 22. T:f6, R:f6 23. Df3+.

La 20... Tf8 albul avea intenţia să continue la fel ca în partidă. Acum ar fi fost posibilă şi luarea calităţii. dar şi mai simplă este deciderea partidei prin atac direct la rege.

21. Cd5 : e7 Cg6 : e7

Dacă 21... T:e7 22. Cf5+, N:f5 23, ef, albul ar fi câştigat un cal.

22. Tf1 : f6

Un sacrificiu evident.

22. ... Rg7 : f6
23. Dd1—h5 Ce7—g6

Singurul mijloc de a asigura regelui un drum spre flancul damei. continuând să menţină apărarea pionului f7. Dacă regele reuşeşte să se strecoare (de exemplu după 24. Dh:6, Re7! negrul ar căpăta şanse de salvare. Cum poate albul împiedica fuga regelui negru ?

24. Cd6—f5 !!

Această mutare liniştită, care nu era uşor de prevăzut, termină lupta. Calul f5 nu poate fi luat, căci la 24... N:f5 urmează 25, ef şi negrul pierde calul. La 24... Th8, albul răspunde 25. h4, N:a2 26. Td1, Tad8 27. Ng5+, hg 28. D:g5+, Re6 29. Cg7+ mat. Restul este uşor de înţeles.

24. ... Te8—g8
25. Dh5 : h6 Ne6 : a2
26. Tc1—d1 Ta8—d8
27. Dh6—g5+ Rf6—e6
28. Td1 : d8 f7—f6
29. Td8 : g8 Cg6—f4
30. Dg5—g7 Negrul cedează.

Partida a fost premiată, ca fiind cea mai frumoasă din turneul dela Nothingham.

Nr. 53. PARTIDA SICILIANĂ

A. Alehin **M. Botvinnic**

1. e2—e4 c7—c5
2. Cg1—f3 d7—d6

Dacă negrul vrea să joace varianta „dragonului" el trebue să aleagă tocmai această ordine de mutări. Dacă 2... Cc6 3. d4, cd 4. C:d4, Cf6 5. Cc3, d6 6.

Ng5, albul, cum a demonstrat V. Rauzer, împiedică mutarea g6.

3.	d2—d4	c5 : d4
4.	Cf3 : d4	Cg8—f6
5.	Cb1—c3	g7—g6
6.	Nf1—e2	

Ceva mai târziu a introdus V. Rauzer în practica turneelor, puternica mutare 6. f3. Pe vremea turneului dela Nothingham, mutarea aceasta nu era încă cunoscută.

Aci am simţit că adversarul meu mi-a pregătit o noutate în varianta de atac pe care a jucat-o împotriva mea la Moscova, I. Kan (partida Nr. 50).

6.	...	Nf8—g7
7.	Nc1—e3	Cb8—c6
8.	Cd4—b3	Nc8—e6
9.	f2—f4	0—0
10.	g2—g4	d6—d5

Contra-lovitură în centru (mai tare decât 10... Ca5 cum s'a jucat în partida amintită) este absolut corectă, atât din punct de vedere poziţional cât şi combinativ.

11. f4—f5

Dacă 11. e5, d4 12. C:d4 (12. ef, N:f6) C:d4 13. N:d4, C:g4 albul nu obţine nimic (Levenfiş-Botvinnic, Moscova 1936).

11.	...	Ne6—c8
12.	e4 : d5	Cc6—b4
13.	d5—d6	

Aceasta este noutatea lui A. Alehin! Dacă 13. fg, fg 14. Nf3, atunci 14... N:g4 15. N:g4, C:g4 16. D:g4, N:c3+ 17. bc, C:c2+ 18. Re2, C:a1 19. T:a1, D:d5 20. Td1, De5 şi poziţia negrului este ceva mai bună.

P. Keres a recomandat aci 13. Nf3, dar negrul are şi în cazul acesta contra-joc suficient (vezi, de exemplu, partida Bondarevski-Alatorzev, Tbilisi 1937).

13. ... Dd8 : d6

Singura. Dacă 13... ed, atunci 14. a3, Cc6 15. g5 şi 16. f6. Acum albul nu obţine nimic după 14.D:d6, ed 15. g5, Cfd5, dar el are la dispoziţie o mutare foarte tare.

14. Ne3—c5

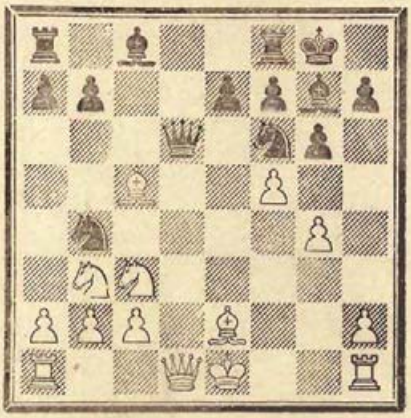

Ce să joace negrul? Dacă 14... D:d1+ 15. T:d1, Cc6 (15... C:c2+ 16. Rd2) 16. g5, Cd7 17. f6, Nh8 18. Cd5 poziția nu este de invidiat. Sacrificând însă două figuri, negrul obține șah etern.

14.	...	Dd6—f4
15. Th1—f1		Df4 : h2
16. Nc5 : b4		Cf6 : g4

Numai așa! Dacă 16... Dg3+ 17. Tf2, C:g4 18. Ce4! albul ar fi câștigat timpul necesar pentru apărare. Deasemeni neîndestulător era 16... N:f5 17. gf, Dh4+ 18. Tf2, D:b4 19. Nd3.

17. Ne2 : g4		Dh2—g3+
18. Tf1—f2		Dg3—g1+
19. Tf2—f1		

Remiză, căci albul nu poate evita șahul etern.

Nr. 54 GAMBITUL DAMEI

M. Botvinnic	**M. Vidmar**
1. c2—c4	e7—e6
2. Cg1—f3	d7—d5
3. d2—d4	Cg8—f6
4. Cb1—c3	Nf8—e7
5. Nc1—g5	0—0
6. e2—e3	Cb8—d7
7. Nf1—d3	

Mutarea aceasta avea față de obișnuita 7. Tc1, numai avantajul de a fi mai puțin studiată. Cu manevra următoare negrul provoacă izolarea pionului central d4.

7.	. . .	c7—c5 !
8.	0—0	

Albul este forțat să accepte izolarea pionului d4, căci dacă 8. cd, C:d5 sunt inevitabile schimburi, care ușurează poziția negrului.

8.	...	c5 : d4
9. e3 : d4		

Se înțelege nu 9. C:d4,Ce5 urmat de 10... C:d3. Acum albul rămâne cu pionul izolat d4. In jocul de mijloc însă, acest pion jenează puternic pe negru; negrul poate exploata slăbiciunea acestui pion mai curând în final, până la care însă nu se ajunge.

9.	...	d5 : c4
10. Nd3 : c4		Cd7—b6

Manevra aceasta nu este pe deplin corectă. Mai bine era 10... a6 ! și, dacă 11. a4, — 11... Cb6; în acest caz flancul damei albului ar fi fost slăbit.

11. Nc4—b3		Nc8—d7
12. Dd1—d3		Cb6—d5

Negrul se teme de lucruri imaginare, anume că la 12... Cfd5, urmează 13. Nc2. Dar atunci negrul ar fi putut răs-

punde 13... g6 şi albul n'ar fi obţinut nimic, din cauza dublei ameninţări 14... N:g5 şi 14... Cb4. Dacă însă 12... Cfd5 13. Ne3, C:c3 14. bc, Na4, sau 12... Cfd5 13. Ce4, Na4 s'ar fi forţat simplificări favorabile negrului.

13. Cf3—e5 Nd7—c6
14. Ta1—d1

Poziţia negrului este deja destul de grea. La 14... Ch5 urmează 15. C:c6, bc 16. Nc1 cu un joc excelent. Probabil, cel mai bine era 14... Da5 şi eventual 15... C:c3 16. bc, Na4. Este adevărat, şi după 14... Da5 15. Nc1, C:c3 16. C:c6, bc 17. bc poziţia albului merita preferinţa.

Manevra următoare a negrului este legată de pierdere de timp şi albul îşi întăreşte şi mai mult poziţia.

14. ... Cd5—b4
15. Dd3—h3 Nc6—d5
16. Cc3 : d5 Cb4 : d5

Necesar era 16... Cf:d5, de exemplu: 16... Cf:d5 17. f4, f5! şi atacul albului este respins, sau 16... Cf:d5 17. Nc1, Tc8 şi negrul tot poate să respire mai uşor. După cum se vede, negrul nici nu bănuia cât de ameninţată îi este poziţia.

17. f2—f4

Cu ameninţarea imparabilă f5. La 17... g6 urmează simplu 18. Nh6, Te8 19. Na4 cu câştigul calităţii. Sensul manevrei albului constă în faptul că şi la mutarea naturală 17... Ce4 (cu intenţia 18... N:g5 sau 18... f5) urmează frumos 18... C:f7!!, T:f7 19. D:e6, sau 18. C:f7, R:f7 19. Tde1!! şi albul în ambele cazuri recâştigă figura, păstrând un avantaj poziţional decisiv.

17. . . . Ta8—c8
18. f4—f5 e6 : f5

Nu este cu mult mai bine nici 18... Dd6 19. fe. fe (19... D:e6 20. Df3) 20. Tfe1 şi negrului îi este greu să apere pionul e6.

19. Tf1 : f5 Dd8—d6

Pierde forţat. Dar şi la mutarea mai bună 19... Tc7 20. Tdf1 superioritatea albului este evidentă. Variante frumoase au fost găsite de către maestrul V. Panov.

(Vezi diagrama din pag. 197)

1) 19... Tc7 20. Tdf1, a6 21. C:f7, T:f7 22. N:d5, C:d5, 23. T:f7, N:g5 24. De6!

2) 19... Tc7 20. Tdf1, Cb6 21. Dh4 (ameninţând sacrificiul ambelor turnuri la f6) 21... Cbd5 22. C:f7 T:f7 23. N:d5, C:d5 24. T:f7. N:g5 25. D:g5!!

Şi în aceste variante sacrificiul calului joacă un rol decisiv.

20. Ce5: f7 Tf8:f7

Dacă 20... R:f7, atunci 21. N:d5+

21. Ng5 : f6 Ne7 : f6

Sau 21... C:f6 22. T:f6, N:f6 23. D:c8+.

22. Tf5: d5 Dd6—c6

Ultima cursă: la 23. Tc5 urmează 23... N:d4+.

23. Td5—d6 Dc6—e8
24. Td6—d7 Negrul cedează

Partida a primit un premiu de frumusețe.

WWW.SAHE.RO

După turneul dela Nothingham am avut de îndeplinit o sarcină serioasă — terminarea aspiranturii în institutul Politehnic. Timp de şapte luni, sub conducerea profesorului A. Gorev, am ţinut o serie de dizertaţii, iar în Iunie, la şedinţa consiliului facultăţii de electro - mecanică, mi-am ţinut teza şi am căpătat titlul de candidat în ştiinţele tehnice.

Desigur, studiul m'a împiedicat să iau parte la campionatul U.R.S.S. (Tbilisi, 1937). In toamna anului 1937 a avut loc matchul meu cu G. Levenfiş, învingătorul acestui campionat. Am fost în formă proastă şi unele partide ale matchului au fost stricate de greşeli evidente. In cele din urmă matchul s'a terminat la egalitate şi G. Levenfiş şi-a păstrat titlul de campion al U.R.S.S.

In primăvara anului 1938, pentru a mă antrena, am luat parte cu succes la semifinala campionatului U.R.S.S. la Leningrad.

In toamna aceluiaş an, am jucat la unul dintre cele mai grele turnee din viaţa mea — aşa zisul turneu A.V.R.O., în Olanda. Organizatoarea acestui turneu, la care au luat parte cei mai tari opt jucători din lume, a fost compania olandeză de radio „A.V.R.O.". Organizarea turneului a fost numai de „afaceri". Inaintea începerii turneului, s'a luat semnătura fiecărui participant, prin care acordă încredere totală comitetului de organizare în ceeace priveşte desfăşurarea tehnică a turneului.

Comitetul de organizare nu a justificat însă încrederea participanţilor. Am fost siliţi să „alergăm" prin toată Olanda: turneul s'a desfăşurat în zece oraşe. In zilele de joc, participanţii au rămas fără masa de prânz. Este oare de mirare că în aceste condiţiuni, „vechea gardă" — J. Capablanca şi A. Alehin — n'au obţinut succes?

In prima rundă am pierdut la R. Fine, dar după aceea mi-am revenit şi în următoarele zece runde am câştigat trei partide bune — la S. Reshevski, A. Ale-

hin şi J. Capablanca — şi m'am apropiat de leaderi (R. Fine şi P. Keres). Pierderea partidei la M. Euwe (o neobservare de neertat a pierderii calităţii) şi în general finişul slab, m'au făcut să ocup locul III.

Deşi din punct de vedere formal, n'am jucat cu deplin succes în acest concurs, totuşi, pentru crearea încrederii în sine turneul a jucat un rol foarte important, căci niciodată până atunci nu reuşisem să câştig la A. Alehin şi J. Capablanca !

SEMIFINALA CAMPIONATULUI U. R. S. S. LA LENINGRAD

MAI

Nr. 55 APĂRAREA GRÜNFELD

A. Socolski	M. Botvinnic
1. c2—c4	Cg8—f6
2. Cb1—c3	d7—d5

Dacă negrul vrea să obţină din deschiderea engleză, apărarea Grünfeld, lucrul acesta se obţine cel mai uşor cu 2... d5.

3. d2—d4	g7—g6
4. Cg1—f3	Nf8—g7
5. e2—e3	

O continuare liniştită şi solidă; mai activ este însă aci 5. Db3.

5. . . .	0—0
6. Nf1—e2	e7—e6

Mutarea aceasta (ca răspuns la 6. Db3), urmată de manevra Cb8—c6—e7, a fost introdusă în practica turneelor de către V. Alatorzev (Levenfiş-Alatorzev, Leningrad 1929). In partida aceasta, negrul leagă mutarea e6, cu fianchetarea nebunului damei.

7. 0—0	b7—b6
8. c4:d5	

Probabil prematur, căci negrul capătă linia „e" semi-deschisă cu punctul de susţinere e4, în timp ce albul n'are puncte de susţinere pe linia „c" semi-deschisă.

Corect era aci 8. Db3 (Flohr-Botvinnic. Leningrad 1933, sau Bronştein-Santasiere, matchul Moscova-New York, 1945), cu joc aproximativ egal.

8. . . .	e6:d5
9. b2—b3	

O greşeală, după care poziţia negrului pe flancul damei devine inatacabilă. Dama albă nu mai are acum posibilitatea de a ocupa câmpul pe care ar fi stat activ. Necesar era 9. Db3 urmat de 10. Nd2.

9.	. . .	Nc8—b7
10.	Nc1—b2	Cb8—d7
11.	Dd1—c2	

Cu începutul se arată că albul n'are în general un plan de joc şi că el este ocupat numai cu „desvoltarea" figurilor. Se prea poate ca în felul acesta să se fi putut juca acum vre-o 50 de ani dar în timpul nostru, când fiecare maestru îşi face planul pentru jocul de mijloc încă dela mutările 6-8, nu există un mijloc mai „bun" de a intra într'o poziţie pasivă, decât să urmăreşti numai desvoltarea.

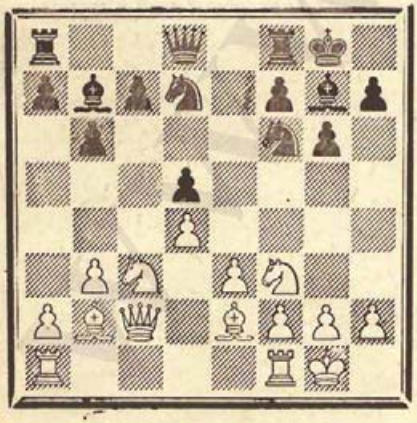

Albul ar mai fi putut încă să ocupe câmpul central e5 cu calul, ceeace ar fi dus la o luptă cu şanse de ambele părţi. Peste două mutări, lucrul acesta va deveni imposibil şi controlul asupra punctelor centrale trece la negru.

11.	. . .	a7—a6
12.	Ta1— c1	Ta8—c8
13.	Tf1—d1	Dd8—e7

Nu este lipsit de interes de observat, că figurile albului nu pot trece de linia a patra.

14.	Dc2—b1	Tf8—d8
15.	Ne2—f1	c7—c5
16.	d4 : c5	

Incă o greşeală poziţională. Slăbiciunea pionilor negri d5 şi c5 nu poate fi exploatată atunci când sunt multe figuri uşoare şi atacându-i... de pe prima orizontală! Afară de aceasta, albul se desparte de ultimul său punct de susţinere în centru — pionul d4: aceasta duce la activizarea nebunului b7, şi tempo-ul luptei se accelerează

16.	. . .	b6:c5
17.	Cc3—e2	

(Vezi diagrma din pag. 201)

Albul socoteşte just că direcţia loviturii principale a negrului va fi spre flancul regelui şi

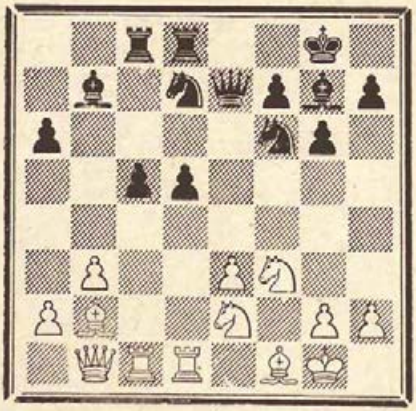

deaceea aduce calul la apărarea regelui. Mai rău ar fi fost, din această cauză, 17. Ca4.

17. . . . Ng7—h6!

Inceputul unui atac, care după câteva mutări, ia un caracter amenințător și duce la o poziție câștigată pentru negru. Prima lovitură este îndreptată asupra punctului f2, care este rău apărat. Afară de aceasta, negrul evită schimbul nebunilor de câmpuri negre, care ar fi ușurat în oarecare măsură poziția albului. Cu mutarea următoare, albul parează amenințarea negrului 18... d4, dar nebunul pleacă de pe diagonala a1-h8, ceeace se face curând simțit.

18. Nb2—a3 Cf6—g4

La 18... d4, ar fi urmat, desigur, 19. C:d4. Albul este amenințat de o nouă primejdie, anume 19... N:e3 20. fe, D:e3+ 21. Rh1, Cf2+ 22. Rg1, Ch3+ cu mat etouffé, și eventual 19... C:f2. Apărând cu dama pionul e3, albul dă negrului încă un tempo pentru atac.

19. Db1—d3 Cd7—e5
20. Cf3 : e5 De7 : e5

Acum calul alb acoperă regele, dar pentru aceasta el este obligat să ocupe o poziție puțin favorabilă... pe câmpul h1! Negrul utilizează absența calului în centru și înaintează pionul „d".

21. Ce2—g3 De5—f6!
22. Cg3—h1

Albul n'are de ales, căci la 22. Tc2 urmează 22... Dh4 23. h3 C:e3.

22. . . . d5—d4!
23. Dd3—e2 Cg4—e5

Toate figurile negrului activează armonic, în special nebunii postați amenințător. Cum să se apere albul? La 24. f4 urmează 24... Cd7 25. ed (altfel 25... Te8) N:f4 26. Tc2 Te8: rău este 24. (T:c5 Tc5 25. N:c5, Cf3+ 26. gf, N:f3 27. Dc2,N:d1 28.D:d1 Dg5+ și albul pierde calitatea.

Cea mai mare rezistență se putea opune cu 24. N:c5, Nf3 25. D:a6 (25. gf, d3! 26. T:d3, C:d3 27. Nd4, C:c1) D:a6 26. N:a6, N:d1 27. N:c8, T:c8 28. T:d1, T:c5 29. ed, Td5 deși și în această variantă figura în plus a negrului îl asigură victoria.

24. e3 : d4 c5 : d4

Pionul liber „d" se transformă iute în damă, fiind susținut energic de toate figurile negre! Nu se putea 24... N:c1 din cauza 25. de.

25. Tc1 : c8 Nb7 : c8!

Ultima mutare grea a partidei. După 25... T:c8 6. Nb2 albul ar

mai fi putut rezista. Fără îndoială, turnul trebue lăsat la d8, de unde susține pionul liber; afară de aceasta, negrul câștigă un tempo important deoarece se amenință 26... Ng4. Albul ar fi putut rezista ceva mai mult, dacă ar fi jucat acum 26. h3, d3 27. De4, d2; mutarea din partidă grăbește sfârșitul.

26. Td1—e1 d4—d3

Totul a devenit clar, căci 27. D:e5, D:e5 28. T:e5, d2 29. Ne2, d1D+ 30. N:d1, T:d1+ duce la pierdere.

27. De2—d1 Nc8—g4
28. Dd1—a1

Fără speranță este și 28. f3, din cauza sacrificiului evident: 28... C:f3+ 29. gf, N:f3 30. Db1, d2 31. Td1, Ne3+.

28. ... d3—d2
29. Te1 : e5 d2—d1D
30. Te5—e8+ Td8 : e8
31. Da1 : f6 Ng4—e2
32. Ch1—g3 Nh6—g7
33. Df6—c6 Ne2—b5
34. Dc6—c1 Dd1 : c1
35. Na3 : c1 Te8—e1
36. Nc1—e3 Te1—a1
37. a2—a4 Nb5—d3
38. f2—f4 Ta1—b1
39. Rg1—f2 Nd3 : f1
40. Cg3 : f1 Tb1 : b3

Albul cedează.

Nr. 56. APĂRAREA NIMZOVICI

M. Botvinnic	V. Cehover
1. d2—d4	Cg8—f6
2. c2—c4	e7—e6
3. Cb1—c3	Nf8—b4
4. Cg1—f3	

O continuare care nu provoacă negrului greutăți deosebite în deschidere, dar după deschidere urmează deobicei jocul de mijloc.

4. . . . 0-0

G. Lisițin și Paul Keres preferă aci 4... b6.

5. Nc1—g5 d7—d6
6. e2—e3 Dd8—e7

In varianta aceasta, negrului nu-i este chiar atât de ușor să scape de legătura dela f6 (vezi partida Nr. 48). In continuare V. Cehover îmbunătățește în oarecare măsură apărarea negrului jucând mutarea c5 care întărește presiunea asupra centrului alb, dar în acelaș timp slăbește câmpul central d5.

7. Nf1—e2 e6—e5
8. Dd1—c2

La 8. 0-0 ar fi putut urma 8... N:c3 9. bc, h6 10. Nh4, g5 11. Ng3, Ce4 și negrul se eliberează complet.

8. . . Tf8—e8
9. 0—0 Nb4 : c3
10. b2 : c3 h7—h6
11. Ng5—h4 c7—c5
12. Ta1—e1

Nebunul trebue apărat înainte de a trece la manevra Cf3—d2 urmat de f4. Intre altele, în această partidă a fost publicată din greșeală o altă mutare — 12 Tfe1 — care este lipsită de sens, deoarece albul trebue să se străduiască să deschidă linia „f". Este curios că niciun comentator (și au fost destui), n'a observat evidenta „greșeală" a albului — 12. Tfe1. — greșeală care a fost, din fericire, a celui care a copiat partida.

12. . . . Nc8—g4

In situația de față, mutarea

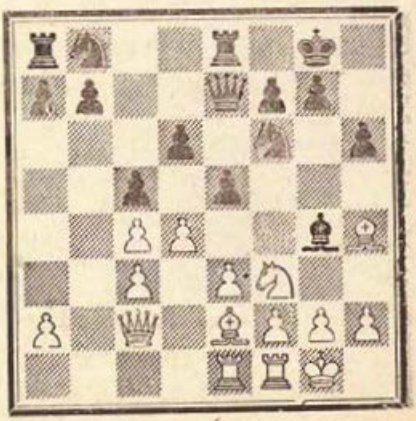

aceasta este pe deplin posibilă, căci albul n'are mutarea 13. C:e5 (vezi partida Nr. 48). Acum nu este posibilă nici manevra 13. Cd2, din cauza 13... N:e2 14. T:e2, ed 15. cd, cd și deaceea trebue căutate alte căi. Este foarte natural ca albul să înceapă jocul în jurul punctului slab d5, și pentru aceasta trebue schimbat calul f6.

13. Nh4 : f6	De7 : f6
14. Dc2—e4	Ng4 : f3

Negrul merge pe linia celei mai mici rezistențe. In timpul partidei m'am temut de continuarea 14... Nf5 15. D:b7, Cd7 și figurile albului pierd coordonarea între ele.

Dacă 14... Nc8 15. Cd2, Dd8 (15... Cc6 16. f4, Nf5 17. fe — iată când s'ar fi arătat folositoare poziția turnului la f1) 16. dc, dc 17. Td1 albul ar fi păstrat un mic avantaj.

Acum albul are un joc ușor și un plan clar, căci prin schimbul nebunului, negrul a slăbit câmpurile albe în centru (d5, e4, f5).

15. Ne2 : f3	Cb8—c6
16. d4 : c5 !	d6 : c5
17. Tel—d1	Ta8—d8
18. Td1—d5	b7—b6

Poziția negrului este acum grea. Nu se poate, de exemplu, 18... T:d5 19. cd, Ce7 (19... Cd8 20. Da4) 20. d6, D:d6 21. D:b7 și lanțul său de pioni de pe flancul damei este rupt.

Ceva mai bine decât s'a jucat în partidă, era 18... De7 19. Tfd1, g6. In cazul acesta, albul jucând 20. g4 ar fi păstrat dama centralizată.

Intenția lui V. Cehover era destul de perfidă: el voia să schimbe turnurile pe câmpul d5 pentru a provoca pe alb să-și creeze un pion liber la d5, care poate fi blocat.

19. Tf1—d1	Cc6—a5
20. h2—h3	Td8 : d5
21. Td1 : d5	

Shimbul unei perechi de turnuri nu ușurează poziția ne-

grului. Se'nțelege după 21. cd, Dd6! (nu 21... Cb7 22. Da4!) poziția negrului n'ar fi fost câtuși de puțin mai rea.

21. ... Df6—e7

Nu mergea 21... Td8 22. T:e5 și dacă 22... C:c4, atunci 23. Te8+, T:c8 24. D:e8+, Rh7 25. De4+ câștigând o figură.

Acum s'ar putea crede că negrul a reușit să se apere mulțumitor, dar următoarea manevră ingenioasă a nebunului risipește toate iluziile.

22. Nf3—g4 !

Amenință 23. Td7.

22. ... De7—b7

23. Ng4—f5!!

(Vezi diagrama din coloana 2-a)

Mutarea decisivă. Dama albă este apărată și negrul nu poate împiedica pătrunderea turnului pe linia a 7-a. După aceasta, negrul va fi forțat la schimbul damelor (altfel riscă să fie făcut mat) și albului nu-i mai rămâne decât să aducă nebunul la d5 pentru a bloca definitiv figurile negre.

(Vezi diagrama din coloana II)

La 23... g6, albul ar fi putut continua atât cu 24. Td7, cât și mai energic, cu 24. N:g6, fg 25. D:g6+, Rf8 26. Td6 !.

23. ... Db7—b8

24. Td5—d7 Te8—d8

Forțat, căci altfel urmează 25. Nh7+, Rf8 26. Dd5. Acum partida trece într'un final foarte greu pentru negru.

25. De4 : e5 Ca5 : c4

26. De5 : b8 Td8 : b8

27. Nf5—e4 !

Desigur, planul început nu trebuia părăsit pentru pionul a7, cu atât mai mult cu cât varianta 27. T:a7, Cd6 28. Nd3, c4 29. Nf1, Cb5 30. Ta6, Tc8 era convenabilă negrului.

27. ... Cc4—a3

Negrul nu poate împiedica înaintarea pionului alb „e" și deaceea se lansează în diferite șiretlicuri, pentru a păstra într'un fel echilibrul material.

28. Ne4—d5 Tb8—f8
29. e3—e4 a7—a5

Sau 29... c4 30. T:a7, Cb5 31. Tb7, C:c3 32. N:c4, C:e4 33. T:b6 și negrul pierde un pion.

30. c3—c4 b6—b5
31. c4 : b5 Ca3 : b5
32. e4—e5 a5—a4
33. f2—f4 !

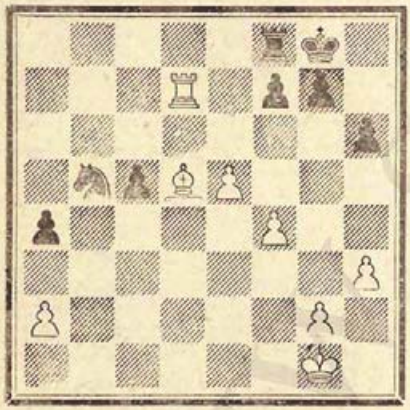

După terminarea partidei, V. Cehover a spus că până în acest moment el mai spera la remiză, dar aci și-a dat seama că poziția este fără speranță. Dacă negrul împiedică formarea pionului liber „e", atunci pierde pionii de pe flancul damei. Pentru orice eventualitate albul mai aduce și regele în centru.

33. ... Cb5—d4
34. Rg1—f2 g7—g5
35. g2—g3 g5 : f4
36. g3 : f4 Cd4—e6
37. Rf2—e3 c5—c4

Disperare !

38. f4—f5 Ce6—c5
39. Td7—c7 Cc5—d3
40. e5—e6 f7 : e6

Aci partida s'a întrerupt. Negrul n'a mai continuat-o, după ce a aflat că albul a dat în plic mutarea 41. fe (41... Te8 42. e7+, Rg7 43. Nc6).

TURNEUL INTERNAȚIONAL DELA AMSTERDAM

Noembrie

57. DESCHIDEREA ENGLEZĂ

M. Botvinnic — **S. Reshevski**

1. c2—c4 e7—e5
2. Cb1—c3 Cb8—c6

S'a ajuns la o variantă a Sicilienei închise, cu culorile inversate. In partida siciliană, varianta aceasta duce la un joc complicat, pentru ambele părți; aci însă existența tempo-ului în plus trebue să ducă la un avantaj cert pentru alb.

3.	g2—g3	g7—g6
4.	Nf1—g2	Nf8—g7
5.	e2—e3	

Desigur, este mai convenabilă desvoltarea calului regelui alb la e2, căci datorită posibilității înaintării f5, la f3 calul ar fi stat nesigur.

5.	. . .	d7—d6
6.	Cg1—e2	Cg8—e7
7.	d2—d4	e5 : d4

Un plan destul de bun, deși negrul schimbă pionul central e5. El crede că va compensa lipsa avantpostului de pioni în centru, prin presiunea figurilor.

8.	e3 : d4	0—0
9.	0—0	Ce7—f5

Regula dogmatică despre superioritatea nebunului asupra calului este atât de răspândită, încât S. Reshevski evită varianta 9.. .Ng4 10. h3, N:e2 11· C:e2, Cf5 12· d5, Ce5 13· Dc2, Te3 în care problema negrului de a egala jocul n'ar fi fost atât de complicată. In partidă, negrul n'a mai reușit să rezolve problema desvoltării nebunului damei.

10.	d4—d5	Cc6—e5
11.	b2—b3	a7—a5

Un plan după șablon. Negrul vrea să-și asigure câmpul c5 pentru cal, dar lucrul acesta se arată irealizabil, căci albul joacă b3-b4. Mai activ ar fi fost 11.. a6 12. Nb2, b5 13. cb, ab 14. Dc2, b4 15· Ce4, Na6, cu contra-joc. Negrul totuși nu trebue ccondamnat, căci găsirea acestui plan la analiza de acasă, după ce partida s'a terminat, este desigur mai ușoară decât la tablă.

12.	Nc1—b2	Ce5—d7
13.	a2—a3	Cd7—c5

Toate acestea cer mult timp și deaceea negrul nu poate folosi slăbirea pionilor albi pe flancul damei.

14.	b3—b4	Cc5—d7

Tentant era 14... ab 15. ab, T:a1 16. N:a1, Ca6 atacând pio-

nul b4. Dar îndepărtarea calului dela apărarea câmpului f6 ar fi dus după: 17. Ce4!, C:b4 18. g4!, Ch6 (sau 18...Ce7 19. N:g7, R:g7 20. Da1+, f6 21. C:f6) 19. N:g7 (19. g5, N:a1 20. D:a1, Cg4 21. h3. f5) R:g7 20. Dd4+, f6 21. g5, Cg8 22. C2g3 la o inițiativă periculoasă a albului.

15. Dd1—b3 Cf5—d4

O greșeală serioasă din partea negrului, după care superioritatea albului devine evidentă. Se'nțelege, mai consecvent ar fi fost 15... ab 16. ab, T:a1 17. T:a1 obținând simplificarea jocului, însă cu prețul liniei „a".

16. Ce2 : d4 Ng7 : d4
17. Ta1—d1

Evitând tocmai la timp schimbul turnurilor pe linnia „a", căci turnurile negre vor rămâne multă vreme separate din cauza poziției proaste a nebunului c8. Albul are asigurată stăpânirea liniei „e"; în continuare, poziția turnului la d1 se arată foarte bună.

17. ... Nd4—g7
18. Tf1—e1 a5 : b4
19. a3 : b4 Cd7—f6
20. h2—h3

Luând cu o singură mutare două câmpuri de desvoltare nebunului c8: la 20... Nf5 poate urma 21. g4. Cu mutarea următoare negrul asigură temporar nebunului câmpul f5, dar manevra Cc3-b5-d4 duce la retragerea nebunului, iar câmpul d7 va fi vizat, după înaintarea c4-c5-c6. Nu este de mirare că în cele din urmă nebunul va fi silit să se reîntoarcă la c8!

20. ... h7—h5
21. c4—c5 Nc8—f5
22. Cc3—b5 Nf5—d7

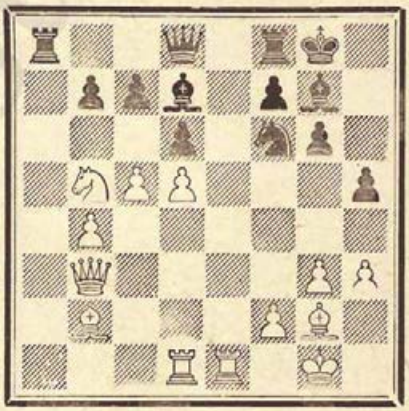

Nebunul negrului se plimbă pe tablă în căutarea unui adăpost. Poate că încă n'ar fi fost târziu 22... g5, asigurând poziția nebunului pe diagonala b1-h7. S. Reshevski, probabil nu s'a putut decide la o mutare atât de „disperată".

23. c5—c6 b7 : c6

După aceasta câștigul albului nu mai este decât o chestiune de timp. Prin schimbul pionului b7 pentru pionul d5, se activează atât nebunul g2, cât și turnul dl, ceeace are o importanță decisivă. Mai logic era 23... Nc8.

24. d5 : c6 Nd7—c8

Dacă 24... Ne6 25. T:e6, fe 26. Cd4, De7 27. C:e6, Df7 28. N:f6. N:f6 (28... D:f6 29. C:f8+, R:f8 30. Td3) 29. Nd5, Rh8. 30. Cf4, Dg7 31. Dd3 albul ar fi obținut victoria.

25. Cb5 : d6

Urmarea firească a greșelii negrului dela mutarea a 23-a. Poziția albului este desigur câștigată dar la mutarea aceasta te poți decide numai după multe șovăeli, căci varianta 25... cd 26. c7, D:c7 27. N:a8, N:h3, dădea negrului oarecari contra-șanse. Insă după 28. Nh1, pionul b4 trebue să decidă rezultatul partidei.

25. ... Nc8—e6

In mare criză de timp, S. Reshevski face o mutare fără sens, căci albul ar fi putut răspunde simplu 26. Cc4. Având în vedere lipsa de timp a partenerului, albul preferă să meargă la o oarecare complicare a luptei.

26. Te1 : e6 f7 : e6
27. Cd6—f5

Desigur, greșit era 27. D:e6+ Rh7 și calul d6 este pierdut.

27. ... Dd8—e8

Ceva mai bine era totuși 27... D:d1+ 28. Dd1, ef, ceeace de altfel, n'ar fi făcut decât să lungească lupta.

28. Cf5:g7 Rg8 : g7

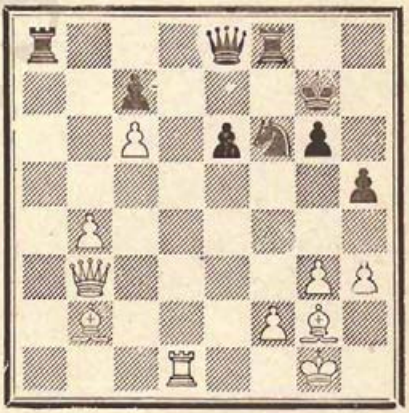

Acum albului i-a mai rămas să câștige pionul c7, pentru a lichida ultima împotrivire. Sfârșitul partidei arată ce forță teribilă au nebunii în poziții deschise.

29. Td1—d7+ Tf8—f7
30. Nb2—e5!

Cu dublu atac — asupra pionului c7 şi asupra calului f6, în legătură cu Df3. Desigur, nu se poate 30... T:d7, din cauza 31. cd câştigând turnul.

30. . . . Rg7—g8

Continuarea „rezistenţei" n'are niciun rost.

31 Td7 : c7 Tf7 : c7
32. Ne5 : c7 Ta8—a1+
33. Rg1—h2 Ta1—a7
34. Nc7—e5 Ta7—f7
35. c6—c7 Cf6—d7
36. Db3—c2! Tf7—f8
37. c7—c8D. Negrul cedează.

Triumful perechii de nebuni!

Nr. 58. GAMBITUL DAMEI

M. Botvinnic — A. Alehin

1. Cg1—f3 d7—d5
2. d2—d4 Cg8—f6
3. c2—c4 e7—e6
4. Cb1—c3 c7—c5

Această variantă s'a jucat de trei ori în matchul revanşă Alehin-Euwe. Negrul tinde spre simplificări, pentru a-şi uşura apărarea. Varianta principală 5. cd, C:d5 6. e4, C:c3 7. bc, cd 8. cd, Nb4+ 9. Nd2, N:d2+ 10. D:d2 nu este periculoasă pentru negru. Continuarea lui M. Euwe 5. Ng5, cd 6. C:d4, e5 7. Cf3! era bine cunoscută de A. Alehin, deaceea am ales o altă cale, mai modestă, pe care o utilizează adeseori maeştrii sovietici.

5. c4 : d5 Cf6 : d5
6. e2—e3

O continuare foarte solidă, dar, după cât se pare, ea duce la joc egal. Într'o partidă a matchului revanşă cu Euwe, A. Alehin a jucat 6. g3, dar şi aceasta ar fi trebuit să ducă la joc egal.

6. . . . Cb8—c6
7. Nf1—c4

Mutarea aceasta am găsit-o la tablă, după ce m'am convins că varianta 7. a3, Ne7 8. Nd3, 0-0 9. 0-0, cd 10. ed, Nf6 11. Ne3, C:c3 12. bc, e5 întâlnită până atunci în practică, nu dă nimic albului.

Negrul se apără cel mai uşor împotriva ameninţării albului 8. N:d5, ed 9. dc, cu 7... Cf6. Nu este greu de constatat că după 7... Cf6 se ajunge la o poziţie din Gambitul Damei acceptat, considerată pe drept ca egală.

A. Alehin n'a utilizat această

posibilitate și după mutarea următoare a intrat în poziție destul de grea.

7.	. . .	c5 : d4
8.	e3 : d4	Nf8—e7
9.	0-0	0-0
10.	Tf1—e1	

Albul stă mai bine. Deși pionul d4 este izolat, el stânjenește foarte mult pe negru. Mai important este faptul că albul are un joc bogat de figuri — urmare directă a mutării 7... cd— în timp ce negrul mai are de rezolvat problema nebunului damei.

10.	. . .	b7—b6

Probabil aceasta este greșeala decisivă. Trebuia jucat întâi 10... C:c3 (asigurând nebunului diagonala a8-h1) 11. bc și apoi 11... b6. Intr'adevăr, în cazul acesta s'ar fi întărit pionul d4 și albul ar fi căpătat șanse destul de bune pe flancul regelui, totuși așa trebuia jucat. Așa s'a și jucat în partida Botvinnic-Szabo (Groningen 1946).

Acum albul transpune jocul într'o presiune prozaică asupra flancului damei negrului, slăbit de mutarea 10.., b6, acțiune care este ușurată de desvoltarea mai bună a albului. Inainte de orice, trebue închisă diagonala a8-h1.

11.	Cc3 : d5	e6 : d5
12.	Nc4—b5	Nc8—d7

Mai conform cu scopul ar fi fost 12... Ca5, deși după 13. Ce5 albul ar fi păstrat inițiativa. Mutarea 12... Nd7 duce la schimburi inevitabile, după care avantajul albului capătă un contur real.

13.	Dd1—a4	Cc6—b8

Singura. La 13... Tc8 urmează 14. Nd2! (nu 14. N:c6, N:c6 15. D:a7, Nb4 și 16... Ta8) a 6-15. N : c6 16. D : a6 și negrul n'are nici o compensație pentru pion. Acum avantajul de desvoltare al albului se mărește și mai mult.

14.	Nc1—f4	Nd7 : b5
15.	Da4 : b5	a7—a6
16.	Db5—a4	

Impiedicând venirea calului negru la c6 și amenințând în același timp 17. N:b8, T:b8 18. D:a6. Negrul este silit să ofere schimbul nebunilor.

16.	. . .	Ne7—d6
17.	Nf4 : d6	Dd8:d6
18.	Ta1—c1	Ta8—a7
19.	Da4—c2	

Cu ultima mutare albul, împiedicând 19... Tc7, a ocupat solid ambele linii deschise. Calul

negru este prost plasat şi este

greu să fie adus în joc. Aceste circumstanţe permit să se tragă concluzia că poziţia negrului este pierdută şi că albul trebue numai să găsească un plan bun de realizare a avantajului obţinut.

Dacă negrul ar fi încercat să aştepte evenimentele prin 19... f6, atunci după 20. Df5 urmat de 21. De6, s'ar fi forţat un final favorabil albului.

19	. . .	Ta7—e7

Acum se forţează deasemeni trecerea într'un final destul de lipsit de perspective pentru negru

20. Te1 : e7		Dd6 : e7
21. Dc2—c7		De7 : c7

Schimbul este forţat, se'nţelege, dama albă ocupă o poziţie prea tare la c7.

22. Tc1 : c7		f7—f6!

Bine jucat. Turnul alb va fi silit să se retragă de pe orizontala a 7-a şi lucrul acesta uşurează în oarecare măsură poziţia negrului. Evident, albul nu trebue să joace 23. Tb7, Tc8! 24. Rf1, b5 şi linia „c" este stăpânită de negru.

23. Rg1—f1		Tf8—f7
24. Tc7—c8+		Tf7—f8
25. Tc8—c3 !		

O poziţie interesantă! Negrul nu poate muta nici-o figură. Atât la 25... Cd7, cât şi la 25... Te8 sau la 25... Rf7, albul joacă cu avantaj 26. Tc7. Ultima şansă a negrului este să şi aducă regele în centru. Pentru aceasta este necesară deplasarea pionilor g7 şi h7 de pe orizontala a 7-a.

26.	. . .	g7—g5
26. Cf3—e1		h7—h5

S'ar părea că negrul a reuşit să se salveze de ameninţările directe. Nimic nu dă 27. Cc2, Rf7 28. Tc7+, Re6 29. Th7, Cd7. Acum însă albul foloseşte slăbirea flancului regelui negru.

Mai trebue observat că negrul nu putea salva partida prin

continuarea 26... h6 27. Cc2, Rf7 28. Ce3, Re6 29. g4! urmat de 30. Cf5.

27. h2—h4 !

O mutare foarte neplăcută. La 27... gh urmează 28. Cf3. Alehin n'a jucat 27... Rf7, deoarece s'a temut de varianta 28. hg, fg 29. Cf3, g4 30. Ce5+. Varianta aceasta nu mi s'a părut atât de convingătoare, deaceea la 27... Rf7, aveam intenţia să continui cu : 28. Cf3 !, g4 29. Ce1, Re6 30. Cd3, Rf5 31. g3 (sau 31. f3) Re4 32. Cf4 şi poziţia este proastă pentru negru.

27.	. . .	Cb8—d7
28.	Tc3—c7	Tf8—f7
29.	Ce1—f3	g5—g4
30.	Cf3—e1	f6—f5
31.	Ce1—d3	f5—f4

Altfel 32. Cf4, dar acum figurile negre vor fi definitiv făcute pat. Albul n'are nici măcar interes să câştige un pion cu 32. Cb4.

32.	f2—f3	g4 : f3
33.	g2 : f3	a6—a5
34.	a2—a4	Rg8—f8
35.	Tc7—c6	Rf8—e7
36.	Rf1—f2	Tf7—f5
37.	b2—b3	Re7—d8
38.	Rf2—e2	Cd7—b8

O cursă: dacă 39. T:b6, atunci 39...Rc7 şi 40... Cc6

39	Tc6—g6	Rd8—c7
40	Cd3—e5	Cb8—a6

Partida albului este câştigată în orice fel.

41.	Tg6—g7+	Rc7—c8
42.	Ce5—c6	

In sfârşit, se începe „strângerea recoltei". Albul rămâne cu cel puţin doi pioni în plus.

42	. . .	Tf5—f6
43.	Cc6—e7+	Rc8—b8
44.	Ce7 : d5	Tf6—d6
45.	Tg7—g5	Ca6—b4
46.	Cd5 : b4	a5 : b4
47.	Tg5 : h5.	Td6—c6

Fără speranţă este şi 47... T:d4 48. Tf5, Rb7 49. Tf6, Rc7, 50. h5.

48.	Th5—b5	Rb8—c7
49.	Tb5 : b4	Tc6—h6
50.	Tb4—b5	

Mai slab era 50. Rd3, Te6!

50	. . .	Th6 : h4
51.	Re2—d3	Negrul cedează

Una dintre acele partide în care nu sunt mutări frumoase, toate mutările par foarte simple, dar niciuna dintre ele nu poate fi omisă, căci sunt legate puternic una de alta.

Greutatea jucării unor astfel de partide constă, desigur, mai puțin în greutatea calculului, cât în aprecierea corectă a pozițiilor care rezultă.

59. APĂRAREA NIMZOVICI

M. Botvinnic		J. Capablanca
1.	d2—d4	Cg8—f6
2.	c2—c4	e7—e6
3.	Cb1—c3	Nf8—b4
4.	e2—e3	

Apărarea Nimzovici nu poate fi răsturnată în felul acesta, dar practica ultimilor ani a arătat că este îndoelnic dacă în general există o răsturnare. Cu mutarea 4. e3, albul tinde numai să-și consolideze centrul, sperând că acest centru tare îi va fi folositor în jocul de mijloc.

4.	. . .	d7—d5

Așa recomandă „teoria", dar partida de față demonstrează că mutarea aceasta are lipsuri apreciabile. Dacă 4... 0-0 albului poate că nu-i este favorabilă varianta 5 a3, N:c3+6 bc, din cauza slăbiciunii pionului c4; acum albul poate alege această continuare, căci pionul c4 poate fi oricând schimbat.

5.	a2—a3	Nb4 : c3+

Dacă 5... Ne7, atunci 6. Cf3 și se ajunge la unul dintre sistemele gambitului damei cu o mutare în plus (a3) pentru alb.

6.	b2:c3	c7—c5

Cel mai natural. Planul de bază al albului este să joace în continuare f3, e4 și să spargă în centru. Acest plan nu este ușor de realizat dacă negrul, la rândul lui, organizează presiunea asupra pionului d4, lucru la care servește mutarea 6... c5.

7.	c4 : d5	e6 :d5

Este o problemă discutabilă— cu ce trebue luat la d5? Negrul s'a decis să ia cu pionul, pentru

a face mutarea e4 aproape imposibilă.

8. Nf1—d3 0-0
9. Cg1—e2

Până aci partida aminteşte întâlnirea Lilienthal - Ragozin (Moscova 1935); acolo însă pionul f2 fusese mutat încă din deschidere la f5. Cu sistemul aplicat în partida de faţă, albul nu mai este forţat la această mutare ceeace reprezintă o circumstanţă destul de importantă.

Cea mai supărătoare figură pentru negru, este nebunul alb dela d3, deaceea el se străduieşte să-l schimbe

9. . . . b7—b6
10. 0—0 Nc8—a6
11. Nd3:a6

Poate că nebunul trebuia păstrat şi retras la c2, dar nici nebunul negru dela a6 nu stă rău. Dacă se schimbă nebunii, lucrul acesta trebue făcut ca în partidă, căci calului a6 îi este greu să ajungă la câmpul bun pentru el, anume c4.

Trebue să menţionăm că toată varianta aceasta, după partida de faţă, a fost în repetate rânduri verificată în practică cu succese schimbătoare pentru ambele părţi.

11. . . . Cb8 : a6
12. Nc1—b2

Jucat pasiv. Corect era, desigur. 12. Dd3!, forţând pe negru la 12... Dc8.

12. . . . Dd8—d7!
13. a3—a4

Este greu pentru alb să îndrepte inexactitatea dela mutarea precedentă. La 13. Dd3 ar fi urmat 13... Da4!; deaceea mutarea 14. Dd3 trebue pregătită.

13. . . . Tf8—e8

O greşeală surprinzătoare din partea lui J. Capablanca! Nu era de loc greu de găsit continuarea 13. cd! şi după 14. cd, Tfc8 albul ar fi avut greutăţi pe linia „c". Probabil că albul ar fi avut totuşi resurse de apărare suficiente...

14. Dd1—d3 c5—c4

(Vezi diagrama din pag. 216)

Aceasta este o greşeală poziţională gravă. Negrul a considerat că albul nu va putea împinge în continuare pionul „c", şi superioritatea sa pe flancul damei îşi va spune cuvântul ; J. Capablanca a avut în vedere manevra Ca6-b8-c6-a5-b3, după care pionul a4 este greu de apărat.

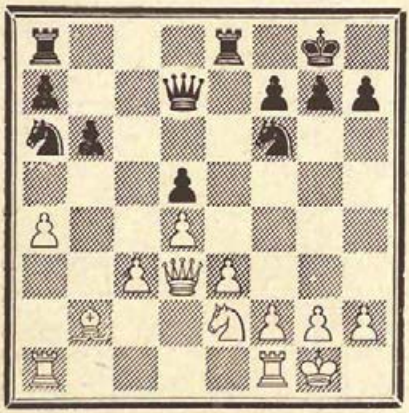

Superioritatea negrului pe flancul damei n'are însă prea mare importanţă, în timp ce străpungerea e4 se arată imparabilă. Negrul trebuia să se mulţumească cu apărarea modestă 14... Db7.

15. Dd3—c2 Ca6—b8
16. Ta1—e1

Explicabil din punct de vedere psihologic: albul vrea să arate că n'are câtuşi de puţin intenţia să apere pionul a4. Trebue însă spus că pionul acesta ar fi putut fi uşor salvat prin 16. Na3. Cc6 17. Nb4 şi jocul ar fi fost egal.

Totuşi, mai exact ar fi fost pentru alb 16. Cg3, împiedicând 16... Ch5.

16... Cb8—c6

Negrul consideră în mod greşit că lupta se va termina odată cu câştigul pionului a4, căci altfel ar fi jucat neapărat 16... Ch5! Împiedecând mutarea 17. Cg3 (schimbul cailor este nefavorabil albului). După 16... Ch5 (mutarea aceasta a fost propusă de P. Romanovski) jocul ar fi luat un caracter mai complicat, de exemplu 16... Ch5 17. h3, f5 18. Nc1, Cc6 19. f3, Ca5 20. g4, fg 21. hg şi poziţia negrului pe flancul regelui este expusă pericolului.

17. Ce2—g3 Cc6—a5

Un moment interesant: negrul nu poate împiedica în niciun fel străpungerea e4. La 17... Ce4, albul ar fi dus temporar calul la h1!

18. f2—f3 Ca5—b3
19. e3—e4 Dd7 : a4
20. e4—e5 Cf6—d7

20.... Cc5 21. Te2! ar fi dus la pierderea unei figuri.

21. De2—f2

Forţat din cauza ameninţării 21... Cc5, dar aducerea damei pe flancul regelui intră în planul albului. Acum negrul trebue să se apere atât împotriva Cg3-f5-d6, cât şi împotriva înaintării pionului „f". Figurile negrului nu pot veni repede în ajutorul regelui lor, iar până la folosirea pionului

în plus mai este mult. Cu manevra următoare J. Capablanca obține deschiderea liniei „e", cu speranța că simplificarea jocului va fi favorabilă negrului.

21.	. . .	g7—g6
22.	f3—f4	f7—f5
23.	e5 : f6	

Singura cale de continuare a atacului.

23.	. . .	Cd7 : f6
24.	f4—f5	Te8 : e1
25.	Tf1 : e1	

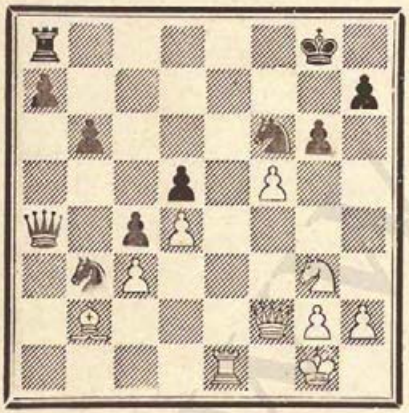

25. . . . Ta8—e8

Ceeace urmează va fi forțat. Negrul a apărat indirect calul f6 (26. fg, hg 27. T : e8 +, C : e8) dar lucrul acesta s'a arătat neîndestulător.

Ar fi putut oare negrul să salveze partida prin 25... Tf8? Iată variantele posibile:

1) 25... Tf8 26. Df4!, Da2 27. fg! D : b2 (27... hg 28. Dg5) 28. g7. R : g7 29. Cf5+, Rh8 30. Dh6, Tf7 31. D : f6+ și 32. Te8+.

2) 25... Tf8 26. Df4, Dd7 27. Te6, Ca5 (sau 27... Ce4 28. De5, C : g3 29. Te7) 28 Na3. Tf7 29. Dg5!

Varianta a doua este mai bună, dar e îndoelnic ca negrul să fi putut salva în acest mod partida.

26. Te1—e6! Te8 : e6

Singura. 26... Rf7 27. T : f6+ R : f6 28. fg+, R : g6 (28... Re7 29. Df7+, Rd8 30. g7) 29. Df5+, Rg7 30. Ch5+, Rh6 31. h4, Tg8 32. g4, Dc6 33. Na3! ar fi dus la mat. Acum albul are pionul amenințător e6.

27.	f5 : e6	Rg8—g7
28.	Df2—f4!	Da4—e8

Parând 29. Cf5+, gf 30. Dg5+

29. Df4—e5 De8—e7

(Vezi diagrama din pag. 218)

Negrul joacă tocmai așa cum dorea albul, dar oricum, mutarea De7 era inevitabilă. De exemplu după 29... Ca5 30. Nc1!! (amenință 31. Nh6+ sau 31. Dc7+ urmat de 32. Nh6) negrul este forțat să joace 30...

De7 și albul ar fi jucat aceeași combinație ca în partidă.

30. Nb2—a3!! De7 : a3

Se'nțelege, nu este mai bine 30... De8 31. Dc7+, Rg8 32. Ne7, Cg4 33. Dd7.

31. Cg3—h5+! g6 : h5

Rău este și 31... Rh6 32. C:f6, Dc1+ 33. Rf2, Dd2+ 34. Rg3. D : c3+ 35. Rh4, D : d4+ 36. Cg4+!

32. De5—g5+ Rg7—f8
33. Dg5 : f6+ Rf8—g8

La 33... Re8 albul ar fi dat mat în două mutări.

34. e6—e7!

Numai așa! O greșeală ar fi fost 34. Df7+, Rh8 35. e7, Dc1+ 36. Rf2, Dd2+ 37. Rg3, D : c3+ 38. Rh4, D : d4+ 39. R : h5, De5+ și remiza este inevitabilă. Acum pionul d4 este apărat și negrul n'are șah etern.

34. . . . Da3—c1+
35. Rg1—f2 Dc1—c2+
36. Rf2—g3 Dc2—d3+
37. Rg3—h4 Dd3—e4+
38. Rh4 : h5 De4—e2+
39. Rh5—h4 De2—e4+
40. g2—g4

Și aci trebue prudență. Dacă albul ar fi jucat acum, de exemplu 40. Rh3, atunci 40... h5!! și din cauza amenințării 41... Dg4+ mat, remiza este inevitabilă.

40. . . . De4—e1+

41. Rh4—h5 Negrul cedează.

Primăvara a avut loc la Leningrad campionatul U.R.S.S. Finișul lui a fost excepțional de interesant. Inainte de ultima rundă A. Cotov și cu mine aveam același număr de puncte; în ultima rundă am jucat cu el, având negrul. Trebue oare să mai spun că au fost foarte mulți aceia care au vrut să asiste la partida aceasta? Două săli ale Casei Culturii Fizice au fost pline înainte de începutul partidei. Pentru „nenorocoși", organizatorii au instalat o tablă de demonstrație pe malul râului Moica. După aceea spectatorii „s'au mutat" și pe celălalt mal și circulația a fost oprită!

Am reușit să câștig această dramatică partidă (Nr. 64) recâștigând astfel titlul de campion al U.R.S.S.

Din punct de vedere creator, am jucat cu mult succes în acest campionat, dând o serie de partide bune.

Nu se poate să nu amintesc și de cartea partidelor acestui campionat, care a fost publicată trei luni mai târziu. Aproape 30 de partide au fost comentate de mine, împreună cu V. Ragozin.

Intr'un articol publicat în această carte am povestit sincer și amănunțit care sunt metodele mele de pregătire pentru concursuri, lucru care, după cât se pare, nu s'a mai întâmplat în practica maeștrilor de șah. Cum de atunci au trecut zece ani și succesele mele n'au scăzut, este pe deplin posibil, după cum se vede, că metodele pot să nu fie ținute ascunse. Cât despre rezultate — asta este altă chestiune!

CAMPIONATUL U. R. S. S.

Nr. 60. APĂRAREA GRÜNFELD

A. Toluş — **M. Botvinnic**

1.	d2—d4	Cg8—f6
2.	c2—c4	g7—g6
3.	Cb1—c3	d7—d5
4.	Nc1—f4	Nf8—g7
5.	e2—e3	0—0
6.	Ta1—c1	

Mutarea aceasta tare a fost jucată de către J. Capablanca împotriva lui S. Reshevski, în al doilea tur al concursului dela Amsterdam 1938.

Capablanca n'a ajuns dintr'odată la această continuare. In partidele jucate mai înainte în acelaş turneu, contra mea şi a lui S. Flohr, el a jucat 6. Db3 şi numai după ce s'a convins că 6. Db3 nu dă albului avantaj, a găsit mutarea 6.Tc1, cu care a întărit întreaga variantă pentru alb.

Problema de deschidere fundamentală pentru negru în această variantă (cu desvoltarea nebunului la f4) este legată de mutarea c5. Dacă negrul reuşeşte s'o realizeze fără dificultăţi, atunci capătă dintr'odată un joc egal. Avantajul continuării 6. Tc1 constă tocmai în faptul că îngreulează în mod maxim mutarea 6... c5.

6 ... c7—c5

Totuşi! Aşa a jucat şi S. Reshevski contra lui Capablanca şi după 7. dc, Da5 8. cd, Td8 9. Da4, D:a4 10. C:a4, c:d5 negrul a obţinut un joc cel puţin egal. Până la partida de faţă, n'am analizat niciodată mutarea 6. Tc1, căci mă aflam sub impresia partidei amintite. Imediat însă ce Toluş a jucat repede contra mea 6. Tc1, mi-am dat seama că găsise vreun „remediu drastic" pentru alb. Inainte de a face mutarea a şasea, a trebuit să'mi amintesc partidele dela Amsterdam şi să analizez amănunţit poziţia. Ajungând la concluzia că albul are şanse mai bune, împins de curiozitate, m'am decis totuşi să repet toate mutările lui S. Reshevski, căci doream foarte mult să ştiu în ce constă descoperirea lui Toluş.

7. d4 : c5 Dd8—a5

(Vezi diagrama din pag. 221)

Intr'o partidă ulterioară cu V. Ragozin (vezi partida Nr. 67) am reuşit să găsesc continuarea cea mai tare a negrului în a-

ceastă poziție, anume 7... Ne6! De atunci mutarea lui Capablanca 6. Tc1 a început să fie jucată din ce în ce mai rar în turnee.

8. c4 : d5 Tf8—d8
9. Dd1—d2

Aceasta este „întărirea" lui A. Toluș. La analiza de acasă, Toluș n'a văzut însă nici pe departe toate subtilitățile ei. Acum albul capătă un joc mai slab.

Cu toate acestea, este un merit al lui A. Toluș, că a atras atenția șahiștilor asupra acestei poziții, care într'adevăr dă loc la cercetări teoretice. Astfel, aci a fost găsită mutarea destul de neplăcută pentru negru 9. Nc4, apărând pionul d5 (de această mutare m'am și temut la tablă). Negrului nu i-ar fi fost ușor să găsească continuarea corectă, dacă ea există în general.

9. . . . Cf6:d5
10 Nf4—c7

Frumos, dar numai atât! Favorabil negrului era evident, 10. C:d5, D:d2+ 11. R : d2, T:d5+.

10 . . . Da5:c7
11 Cc3:d5 Td8:d5!

Probabil A. Toluș n'a prevăzut acest sacrificiu șiret. Albul a rămas foarte în urmă cu desvoltarea și figurile negre intră cu tempo în joc. Albul se aștepta numai la 11... Dd7 12. Td1 e6 13. Cc7!, sau 12... Cc6 13 Dc2! și în ambele cazuri trebue să câștige.

12. Dd2:d5 Nc8—e6

Insuficient era 12... N:b2 13. Tc2, Ne6 14. Dd2 și negrul trebue să piardă timp cu retragerea nebunului. In astfel de situații „întârzierea este egală cu moartea". Negrul avea la dispoziție și o altă continuare, poate mai tare; 12... Cc6 pentru a continua la 13. Dd2 cu 13.. Nf5!, iar la 13. Nc4 cu 13... Ne6. Dar ultima variantă necesita calcul și m'am temut să risi-

pesc timpul, care mai putea fi necesar în complicaţiile următoare.

Albul trebue să se retragă cu dama la d2, căci la 13. De4 urmează 13... N:b2.

13. Dd5—d2	Cb8—c6
14. Tc1—d1	

Se ameninţa 14... Td8 cu mari neplăceri, de exemplu: 14. Nc4, Td8 15. Dc2, Da5+ 16. Rf1, Td2, sau 14. Nd3, Td8 15. De2 (15 Cf3, Nf5) Ce5 16. Td1, Da5+ 17. Rf1, T:d3 (posibil este şi 17... C:d3 18. T:d3, Nc4 19. Td8+ D:d8 20. D:c4, Dd1 mat) 18. T:d3. Nc4 şi albul stă rău. Figurile de pe flancul regelui n'au timp să vină în apărarea regelui, deaceea albul mobilizează pentru apărare turnul.

Albul ar fi trebuit însă să joace 14. Tc3, pentru ca la 14... Td8 să poată juca 15. Td3. Dacă la 14. Tc3 urmează 14... N:c3 15. D:c3, N:a2 16. Cf3, atunci albul are toate motivele să spere la egalare. Dar după 14... Cb4 15. Cf3, Td8 16. Cd4, N:a2 (sau Nf5) poziţia albului rămâne dificilă.

Totuşi, datorită acestei posibilităţi (14 Tc3), negrul ar fi trebuit, probabil, să joace 12... Cc6 şi nu 12... Ne6.

14. . . .	Ta8—d8
15. Dd2—c1	Dc7—a5+
16. Td1—d2	Td8—d5!!

Cel mai energic! Albul va fi silit să dea toţi pionii de pe flancul damei. La 17. Cf3 negrul joacă 17... T:c5 18. Db1, N:a2 19. Da1, Tc2, 20. Nd3, T:b2

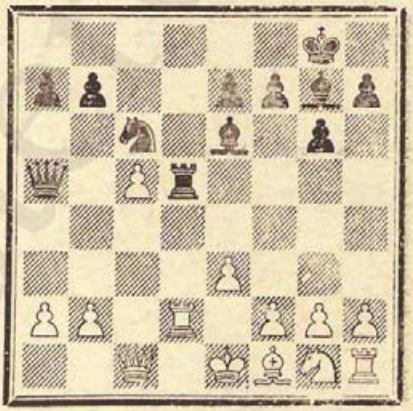

17. Cg1—e	Td5:c5
18. Ce2—c3	Ng7:c3

Mai puţin clar era 18... T:c3 19. bc, N:c3 20. Nd3, N:a2 şi negrul n'are decât doi pioni pentru calitate.

19. b2 : c3	Tc5:c3
20. Dc1—b2	

La 20. Db1 ar fi urmat acelaş răspuns.

20. . . .	Tc3—a3

Cu amenințarea omorîtoare 21... T:a2, după care regele alb întârziat în centru ar fi rămas fără apărare.

21. Db2—b5	Da5—c3
22. Db5—b2	Dc3—c5

Negrul continuă să atace pionul a2. Este evident că 23. D:b7, Dc1+ 24. Re2, Nc4+ 25. Rf3, D:d2 26. N:c4, Ce5+ 27. Rg3, T:e3+! 28. f3, C:c4 29. Dc8+, Rg7 30. D:c4, Te2 ar fi dus la un dezastru rapid.

23. Db2—b1	Ne6:a2
24. Td2 : a2	

Nu există nimic mai bun.

24. . . .	Dc5—a5+
25. Ta2—d2	Ta3—a1
26. Nf1—d3	Ta1 : b1+
27. Nd3:b1	

Doi pioni liberi legați trebue să dea negrului o victorie ușoară. Păstrând calul, ar fi fost ușor de transformat unul din pioni în damă. Continuarea aleasă în partidă, care provoacă schimbul figurilor ușoare, pare puțin riscată, dar, cum se va vedea în continuare, ea constitue cea mai simplă cale de câștig.

27. . . .	Cc6—e5
28. Re1—e2	Da5—b5+
29. Nb1—d3	Ce5 : d3
30. Td2 : d3	a7—a5!

Dacă albul ar fi reușit să-și deslege figurile, pionii negri fiind încă la a7 și b7, el ar fi avut toate șansele de remiză, căci regele negru este despărțit de flancul damei, iar cele două turnuri ar fi oprit pionii adverși. Dar cum turnul d3 și regele alb au poziții foarte proaste, negrul are timp să-și înainteze departe infanteria.

31. Th1—d1	Db5—c4

Pionii „a" și „b" trebue înaintați în acelaș timp.

32. Re2—f3	b7—b5
33. Td3—d7	b5—b4

Dacă acum 34. T:e7, atunci 34... b3 urmat de a5-a4-a3 și negrul face o damă nouă.

34 Td7—a7	a5—a4

Poziția proastă a regelui alb ușurează negrului câștigul.

35. Td1—d8+	Rg8—g7
36. Td8—a8	a4—a3
37. g2—g3	Dc4—b5

Albul a cedat. La 38. Ta5 negrul joacă 38... Db7+ după care pionul „b" se transformă în damă.

Nr. 61. PARTIDA FRANCEZĂ

I. Rabinovici	M. Botvinnic
1. e2—e4	e7—e6
2. d2—d4	d7—d5
3. Cb1—c3	Nf8—b4
4. e4—e5	c7—c5
5. a2—a3	Nb4 : c3+

Merite deosebite în studiul acestei variante a partidei franceze, pentru alb, a avut maestrul V. Rauzer.

Aproximativ din 1924, dela partida Lasker-Maroczy (New-York 1924) aci se juca întotdeauna 5... cd, până când în 1933 V. Rauzer a demonstrat că albul poate căpăta un atac puternic prin 6· ab, dc 7. Cf3, Dc7 8. Nd3.

6. b2:c3	Cg8—e7

V. Rauzer a analizat și poziția aceasta. In 1934 el a propus aci 7. Dg4, care duce la un joc foarte tăios. Mutarea aceasta a înspăimântat atât de tare pe unii șahiști, încât au renunțat la apărarea 6... Ce7 în favoarea 6... Dc7; în acest din urmă caz· continuarea 7. Dg4 este mai puțin periculoasă din cauza 7...f5. In partida Alexander-Botvinnic (1946) albul a reușit să confirme părerea lui V. Rauzer· că după 6... Ce7· atacul 7. Dg4, cd 8. D:g7, Tg8 9. D:h7 este foarte periculos. Deaceea, în partida ulterioară cu S. Reshevski (Moscova 1946), am juncat 5... Na5.

7. Cg1—f3	

Sistemul de desvoltare legat de această mutare aparține deasemeni lui V. Rauzer. Intr'adevăr, este oare obligator pentru alb să forțeze jocul? El are o poziție mai liberă, perechea de nebuni, și poate folosi eventual punctul d6. Defectul poziției albului sunt pionii dubli pe linia „c". Negrul joacă la momentul favorabil c5-c4 dând poziției un caracter închis, în care avantajul perechii de nebuni devine neobservabil.

Intreaga variantă nu este oare din această cauză, ideală pentru negru din punctul de vedere al unui șahist modern? Jocul cu contra-șanse compensează suficient avantajul primei mutări.

7 . . .	Cb8—c6
8. Nf1—d3	

Acum negrul câștigă un tempo pentru mutarea c5-c4; cu 8. Ne2 albul n'ar fi pierdut acest tempo dar atunci negrul poate să nu se grăbească cu înaintarea c5—c4.

8. . . . Dd8—a5
9. Dd1—d2

Evident, remiza nu convenea albului (9. 0-0, D:c3 10. Nd2, Db2 11. Tb1. D:a3 12. Ta1).

9. . . . c5—c4
10. Nd3—e2 Nc8—d7

O inexactitate gravă. Mult mai tare este aci continuarea 10. Da4, pe care am jucat-o mai târziu în partida cu I. Pogrebîski (vezi partida Nr. 63), căci ea împiedică mutarea 11. a4. Acum nebunul albului ajunge la a3 și negrul capătă un joc dificil.

11. a3—a4 f7—f6
12. Nc1—a3 0—0—0

Rău este 12... D:a4 13. 0-0 și este îndoelnic dacă este mai bine 12... 0-0 13. ef. T:f6 14. N:e7, C:e7 15. Ce5.

13. 0-0 Ce7—f5

Desigur, negrul ar fi de acord să-și consolideze calul la f5. Dar mutarea pregătitoare 13...h5 nu este bună din cauza 14. ef, gf 15. Ch4 și negrul n'are mutarea necesară Cg6, care este posibilă atunci când pionul se află la h7.

Era de considerat Td8-f8-f7, căci turnul stă mai bine la f7 decât la d8. N'am examinat această continuare în timpul partidei.

Multora (între care și mie) li s'a părut în timpul partidei că mutarea 13. Cf5 este greșită, căci, răspunzând 14. g4 albul poate goni calul înapoi, câștigând un tempo.

După partidă însă, am ajuns la concluzia că mutarea 13... Cf5 este pe deplin logică. Albul este silit să-și slăbească poziția, continuând cu 14. g4 (altfel 14... h5) și în astfel de poziții această slăbire este mai importantă decât pierderea unui tempo.

Mai trebue observat că poziția pionilor pe linia „c" îngreuiază foarte mult manevrele albului: flancul damei albului nu comunică cu flancul regelui decât prin câmpul c1.

14. g2—g4 Cf5—e7
15. Tf1—b1 Da5—a6

Inutil! În fond, albul nu amenință încă nimic; dublarea turnurilor pe linia „b" n'avea sens căci pionul b7 este solid apărat. Corect era 15... Tdf8 și slăbirea punctului f4 n'ar fi întârziat să-și spună cuvântul.

16. a4—a5!

(Vezi diagrama din pag. 226)

Excelent jucat! Cum pionul a5, se'nțelege, nu poate fi luat, dama neagră ajunge pat. Aceasta dă partidei cu totul altă direcție. Amenințarea combinativă Cf3-e1-d3!-c5 silește pe ambii adversari să se concentreze asupra variantelor concrete.

16. . . . Td8—f8
17. Cf3—e1

Mulți l-au condamnat pe I. Rabinovici, pentru mutarea aceasta. Toți presupuneau (și între ei și eu), că partida albului este ușor câștigată și că victoria se obținea cel mai simplu continuând cu 17. Nd6. Un studiu mai atent al poziției duce la alte concluzii: negrul are un contra-joc serios din cauza slăbiciunii punctului f4. El trebue să se decidă numai la sacrificiul calității, adică să aleagă aceeași cale pe care a urmat-o și după 17. Ce1. Mi se pare că după 17. Nd6, fe 18. de, Cg6 19. N:f8, T:f8 20. De3, Tf4 nu se poate afirma că avantajul material garantează albului victoria.

17. . . . f6:e5
18. Ce1—d3

Pe deplin consecvent, dar incorect. Jucând 18. de, albul n'ar mai fi realizat amenințarea Cd3. V. Alatorzev a arătat varianta corectă 18. de, Tf7 (aci nu se mai poate sacrifica calitatea: după 18... Cg6 19. N:f8, T:f8 20. Cg2, C:e5 21. f4, albul are toate perspectivele de câștig, datorită deschiderii jocului), 19. Nd6 (nu se poate 19. Cd3, cd 20. N:d3, C:e5!) Cg6 20. De3 (din nou nu este bine 20. Cd3 din cauza aceleiași continuări) Cf4 21. Nf3. După părerea mea însă V. Alatorzev a considerat greșit că „legătura între figurile negre este ruptă". Și în această variantă după 21... g5 toată lupta este încă înainte, deși poziția proastă a regelui negru permite să se presupună că albul are un joc mai bun.

Acum albul câștigă forțat calitatea, dar aceasta duce în mod neașteptat la o poziție grea pentru el.

16. . . . c4 : d3

Altfel urmează 19. Cc5.

19. Ne2:d3 Da6 : a5
20. Na3:e7 Da5—c7

Cum a arătat I. Rabinovici, la 20... C:d4 albul ar fi câştigat imediat prin 21. Ne2!, C:e2+ 22. D:e2, D:c3 23. N:f8, T:f8 24. T:a7 cu dubla ameninţare 25. T:b7 şi 25. Ta8+.

21. Ne7 : f8 Th8:f8
22. Nd3—b5

Poziţia s'a simplificat. Cu toţ avantajul material al albului şansele negrului nu sunt mai rele, căci în lagărul albului sunt multe slăbiciuni. Schimbul pregătit de alb nu schimbă nimic din aprecierea poziţiei.

La 22. de, ar fi urmat 22... D:e5 şi iniţiativa este de partea negrului.

22. . . . Tf8—f4
23. h2—h3 a7—a6
24. Nb5:c6 Nd7:c6
25. Tb1—e1

O greşeală imperceptibilă, care duce la o poziţie pierdută pentru alb. Albul nu trebuia să permită în niciun caz mutarea negrului 25... e4, căci după aceasta el este silit la o apărare pasivă.

Dealtfel, şi în varianta 25. de Tf2 (slab este 25... D:e5 26. Te1, Df6 27. T:e6, T:g4+ 28. hg. D:e5 29. Dd4) 26. Dd4, T:h3 situaţia albului nu este uşoară, căci se ameninţă Dc7-e7-h4, iar la 27. Rg2 negrul joacă 27... T:c3!

25. . . . e5—e4

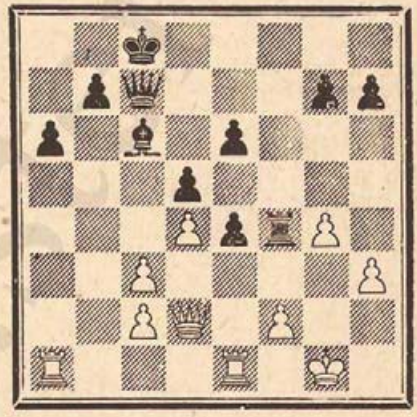

Partida albului este pierdută din cauza slăbiciunilor de pe linia „f" şi faptului că negrul are pionul liber „a". Înainte de a înainta însă pionul liber negrul trebue să blocheze flancul regelui.

26. Te1—e3 Nc6—b5
27. Te3—g3 g7—g5
28. Rg1—g2 Dc7—f7
29. Dd2—e3 Df7—f6
30. Ta1—e1

30. f3 ar fi fost ceva mai bine, deşi n'ar fi salvat partida. In continuare, albul nu mai are nici posibilitatea aceasta. Toată greutatea poziţiei albului constă în faptul că pentru apărarea punctelor f2-f3, sunt legate, afară de rege, încă două figuri ceeace face ca albul să fie fără putere împotriva înaintării pionului „a" spre damă.

30	. . .	Nb5—e8
31.	De3—e2	

Acum la 31. f3 era posibil 31... Ng6 urmat de aducerea nebunului la e4.

31.	. . .	Rc8—b8
32.	Te1—b1	Ne8—b5
33.	De2—e3	Nb5—e8
34.	De3—e2	Rb8—c7
35.	Tb1—h1	Ne8—g6
36.	Th1—e1	Ng6—e8
37.	Te1—h1	h7—h5!

Tocmai la timp! Pionul la h4 va stânjeni foarte tare pe alb, iar 38. gh, N:h5 39. D:h5 ar fi dus la mat — 39... T:f2+ 40. Rg1, Tf1+ 41. Rh2, Df2+ 42. Tg2, Df4+ 43. Tg3, Tf2+ 44. Rg1, D:g3+ mat.

38.	Rg2—g1	Ne8—b5
39.	De2—e1	h5—h4
40.	Tg3—e3	Nb5—c4
41.	Th1—h2	

Albul are intenţia să apere cu turnurile punctele f2 şi f3, iar cu dama să împiedice înaintarea pionului „a". După cât se pare, decizia cea mai potrivită.

41.	. . .	b7—b6
42.	De1—a1	Df6—f8

Impiedicând mutarea 43. Da3

43.	Th2—g2	a6—a5
44.	Da1—a4	Df8—e7
45.	Da4—a1	Rc7—b7
46.	Da1—a4	Tf4—f8
47.	Te3—e1	De7—d6

Albul n'are apărare împotriva 48... Ra6 urmat de 49... b5.

48.	Da4—a1	Rb7—a6
49.	Te1—e3	b6—b5
50.	Da1—b2!	

Foarte bine jucat. După 50... a4 51. Db4, D:b4 52. cb, Tf3 53. Rh2! (nu însă 53. T:f3, ef 54. Th2 Nf1!) a3 54. T : f3, ef 55. Tg1 negrul nu poate să câştige, căci regele său nu poate pătrunde.

50	. . .	Tf8—f3
51.	Rg1—h1	

Singura mutare! Cum am arătat mai sus, pierde 51. T:f3, ef 52. Th2, a4 53. Db4, D:b4 54. cb, Nf1! Acum negrul aşteaptă pentru a câştiga timp de gân-

dire, și pentru moment deplasează regele pe o poziție mai lună

51.	. . .	Tf3—f6
52.	Rh1—g1	Ra6—b6
53.	Tg2—h2	Tf6—f7
54.	Th2—g2	Tf7—f3
55.	Rg1—h1	Tf3—f8
56.	Rh1—g1	Tf8—f6
57.	Tg2—h2	Rb6—c6
58.	Th2—g2	Tf6—f3
59.	Rg1—h1	Nc4—f1!

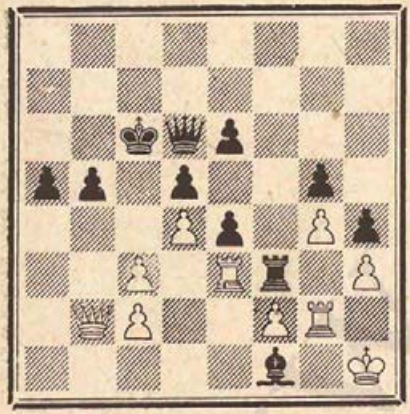

Lovitura de moarte! Albul este forțat să schimbe turnurile, căci dacă 60. Th2, a4, pionul „a" nu mai poate fi oprit, iar la 60. Tg1 urmează 60... T:f2 cu amenințarea 61... Dh2 mat.

60.	Te3:f3	e4:f3!

Decide imediat. Iată variante exemplificatoare:

1) 61. Tg1,N:h3 62. Tb1, Ng2+ 63. Rg1, b4 64. Te1, h3 65. Te5, h2+ 66. R:h2, Df8 67. T:e6+, Rc7 și matul nu se poate apăra.

2) 61. Tg1, N:h3 62. Dc1, Ng2+ 63. T:g2, fg+ 64. R:g2, Df4! și finalul de dame este fără speranță, iar după 65. D:f4, gf 66. g5, Rd6, pionul „g" este ținut de regele negru.

Iată pentru ce era necesară aducerea regelui negru la c6.

61.	Tg2—h2	a5—a4
62.	Rh1—g1	a4—a3
63.	Db2—c1	Nf1—c4
64.	Dc1 : g5	a3—a2
65.	Dg5—c1	e6—e5
66.	d4 : e5	

Forțat: altfel urmează e5-e4-e3.

66	. . .	Dd6 : e5
67	Dc1—a1	De5—e2

Albul a cedat, căci nu poate împiedeca 68... Df1+.

Nr. 62. APĂRAREA NIMZOVICI

M. Botvinnic — **I. Can**

1.	d2—d4	Cg8—f6
2.	c2—c4	e7—e6
3.	Cb1—c3	Nf8—b4
4.	Cg1—f3	

Strict vorbind, „cel mai tare"

(după S. Tarrasch) este aci 4. Dc2. Dar după mutarea 4. Cf3 se ajunge la variante mai puțin studiate.

4. . . . c7—c5

Unul dintre cele mai bune răspunsuri.

5. a2—a3 Nb4:c3+
6. b2:c3 Dd8—a5

După cât se pare negrului nu i-a plăcut varianta 6... d5 7. e3, Cc6. Este posibilă însă aci desvoltarea nebunului la b7. Acum negrul se străduește să-și ușureze apărarea prin schimburi.

7. Nc1—d2 Cf6—e4
8. Dd1—c2

Necesar! După 8. e3, C:d2 9. D:d2, cd 10. ed, b6! negrul obține ușor un joc bun.

8. . . . Ce4 : d2
9. Cf3 : d2 d7—d6

E de crezut că aci era mai tare 9... cd, 10. cd. Cc6 11. e3, e5! și negrul are un contrajoc bun. Mutarea 9... d6 este prea pasivă.

10. e2—e3 e6—e5

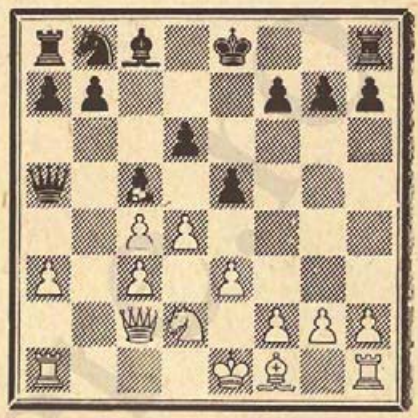

Acesta este isvorul tuturor greutăților următoare! Negrul slăbește în chip nechibzuit punctul d5, care poate deveni o bază bună pentru figurile albe. Afară de aceasta, el pierde un tempo important, necesar pentru desvoltare. Corect era 10... Cc6.

11. d4 : e5 d6 : e5

O poziție tipică. La prima vedere, albul are o poziție de pioni mai proastă și în consecință, negrul n'are de ce să se teamă. Lucrul acesta ar fi adevărat dacă am putea scoate de pe tablă toate figurile. Dar ele sunt încă multe pe tablă și deaceea slăbiciunea punctului d5 în lagărul negrului este mai importantă decât pionii dubli „c". Mai mult decât atât, du-

blarea pionilor „c" este chiar favorabilă albului: esența chestiunii stă în faptul că pentru a ocupa solid punctul d5, albul trebue să avanseze pionul e3 la e4 și în acest caz pionul dublu „c" va apăra punctul d4 împotriva pătrunderii figurilor negre.

Am avut ocazia să verific avantajul unei asemenea structuri de pioni într'o serie de partide, de exemplu: cu N. Sorokin (Nr. 20), cu V. Cehover (Nr. 56) și în partida cu V. Panov, jucată tot în al XI-lea campionat al U.R.S.S.

12. Nf1—d3 h7—h6

Altfel negrul nu poate face rocada, iar în unele cazuri — dacă negrul nu face rocada — albul poate lua pionul h7. Periculos era 12... g6, măcar din cauza 13. Ce4

13. 0—0 0—0

Și această poziție este foarte instructivă. Planul natural al albului constă în aducerea calului la d5. Dar dacă 14. e4, Cc6 15. Tfd1, Ne6 16. Cf1, Tad8 17. Ce3, Ce7 el nu obține nimic real. Punctul d5 este în stăpânirea albului, dar numai atât. Dacă el joacă Cd5, atunci negrul schimbă nebunul pe cal (N:d5) și aduce după aceea calul la d6. Dacă nu joacă Cd5, atunci se schimbă turnurile dealungul liniei „d" deschise și remiza devine inevitabilă. Deaceea albul face o încercare de a înviora puțin jocul.

14. f2—f4 Cb8—d7

După 14... ef 15. ef, jocul s'ar fi deschis (linia "e"!) și albul fiind mai bine desvoltat, ar fi putut trage primul folos din acest lucru. Mai simplu era 14... Cc6, dar negrul pusese la cale încă de pe acum următoarea sa mutare greșită.

15. f4—f5 Cd7—f6

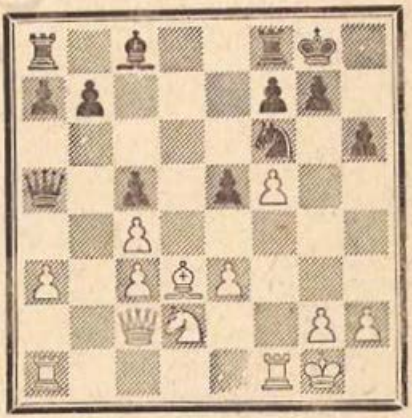

Probabil, aceasta este greșeala decisivă! Mutarea negrului este îndreptată împotriva înaintării pionului alb „f". Dar

continuarea corectă era 15... f6, deşi, desigur, şi în cazul acesta poziţia albului trebue preferată, căci stăpânirea câmpurilor centrale e4 şi d5, uşurează considerabil posibilităţile de manevră ale figurilor sale.

Negrul renunţă la 15... f6, dar aceasta duce la situaţia că o figură neagră trebue să facă tot timpul de gardă pe câmpul f6. Necazul cel mai mare constă însă în faptul că albul capătă acum posibilitatea de a schimba caii, după care nebunul alb se va simţi stăpân deplin în centru.

16. Cd2—e4! Da5—d8

Folosindu-se de faptul că pionul c5 nu poate fi luat — 17. C:c5, Db6.

17. Ce4 : f6+ Dd8 : f6
18. Nd3—e4 Ta8—b8
19. Ta1—d1 b7—b6
20. h2—h3

Avantajul albului este evident, dar până la câştig mai este mult. De exemplu, nimic nu dau variantele:

1) 20. Nd5, Nb7 21. De4, N:d5 22 T:d5, Tbd8!

2) 20. Nd5, Nb7 21. N:b7. T:b7 22. De4, Tbb8! 23. Td7, Tbd8!

Continuări asemănătoare se produc după 20, a4. Albul câştigă un pion, dar calea spre câştig rămâne neclară. Deschizând o „ferestruică" regelui. albul întăreşte toate aceste variante. Deaceea negrul le evită şi execută străpungerea b5.

20. . . . Nc8—a6!
21. Ne4—d5 b6—b5
22. c4 : b5 Tb8 : b5

Corect era numai 22... N:b5 23. c4, Nc6!. In cazul acesta, după 24. De4, N:d5 25. T:d5 albul ar fi câştigat un pion, dar datorită schimbului nebunilor, linia deschisă „b" ar fi dat negrului contra joc. Acum albul păstrează nebunul d5 — principala sa speranţă — şi dintr'odată negrul stă rău

23. c3—c4 Tb5—b6
24. Td1—b1

Impiedicând atât ocuparea liniei „b" de către negru cât şi mutarea 24... Nb7.

24. . . . Tf8—d8

Negrul nu poate ocupa linia „b": la 24... Tfb8 urmează 25. T:b6, D:b6 26. f6! cu ameninţarea mortală 27. Dg6. Dacă însă 25... T:b6, care ar fi fost

relativ cea mai bună continuare, atunci fie 26. Tb1, fie mai energic 26. Da4, De7 27. f6, gf 28. Dc2, Rg7 29. Tf3 cu atac puternic. In ultima variantă, nu este mai bine pentru negru nici 26... Rf8 27. Da5 De7 28. f6. gf (28... T:f6 29. T:f6, D:f6. 30. D:c5+, De7 31. Dc6, D:a3, 32. Da8+) 29. De1 și albul are deasemeni bune perspective de atac. Mutarea 24... Td8 duce la o poziție fără speranță.

25. Tb1 : b6 a7 : b6

Sau 25... D:b6 26. Tb1 (nu 26. f6, T:d5 27. Tb1, Td2) Df6 27. e4.

26. e3—e4

Parând amenințarea 26... T:d5. Dacă 26... b5, atunci 27. cb, N:b5 28. Tb1 cu câștigul unui pion.

26. . . . Na6—c8
27. Dc2—a4

Altfel negrul ar fi împiedicat această manevră a damei, cu mutarea 27... Nd7.

27. . . . Nc8—d7
28. Da4—a7 Nd7—e8
29. Tf1—b1 Td8—d6
30. a3—a4

In felul acesta, albul câștigă un pion ceeace decide imediat lupta.

30. . . . Rg8—h7
31. a4—a5 b6 : a5
32. Da7:a5

Desigur, nu 32. D:c5, a4 cu complicații.

32. . . . Td6—a6
33. Da5 : c5 Ta6—a2
34. Dc5—e3

Nu se putea permite 34... Dg5.

34. . . . Df6—a6
35. Tb1—b8 Da6—a4
36. Rg1—h2

O mutare importantă! Negrului îi lipsește un tempo pentru dublarea figurilor pe linia 1-a; 36... Dc2 se respinge cel mai simplu cu 37. Dg3, Ta1 38. T:e8, Dd1 39. Dg6+ !, fg 40. Ng8+, Rh8 41. Nf7+, Rh7 42. N:g6+ mat.

36. . . . Ta2—a3
37. De3—c5 Ta3—a2
38. Tb8—a8 Da4 : a8

Nu schimbă lucrurile 38... Dc2 39. T:a2. D:a2 40. De7.

39. Nd5 : a8 Ta2 : a8
40. Dc5 : e5 Ne8—c6
41. De5—c7. Negrul cedează.

Nr. 63. PARTIDA FRANCEZĂ

I Pogrebiski	M. Botvinnic
1. e2—e4	e7—e6
2. d2—d4	d7—d5
3. Cb1—c3	Nf8—b4
4. e4—e5	c7—c5
5. a2—a3	Nb4 : c3+
6. b2 : c3	Cg8—e7
7. Cg1—f3	Cb8—c6
8. Nf1—d3	Dd8—a5
9. Dd1—d2	c5—c4
10. Nd3—e2	Da5—a4

Până aci, ca în partida Rabinovici-Botvinnic (Nr. 61), în care am jucat greșit 10... Nd7, permițând mutarea 11. a4. Avantajul continuării 10... Da4 constă tocmai în faptul că albul nu mai poate juca nestânjenit mutarea a4, astfel nebunul alb de câmpuri negre nu mai ajunge pe câmpul d6.

Acum albul ar fi putut provoca mutarea 11... b6, prin 11. Tb1 dar aceasta n'ar fi schimbat nimic esențial.

11.	0—0	Nc8—d7
12. Cf3—g5		

O mutare bună, la care negrul ar fi trebuit să răspundă probabil, 12... 0-0 egalând aproximativ jocul. După răspunsul instinctiv al negrului, partida albului este o nuanță mai bună.

12.	. . .	h7—h6
13. Cg5—h3		0—0—0

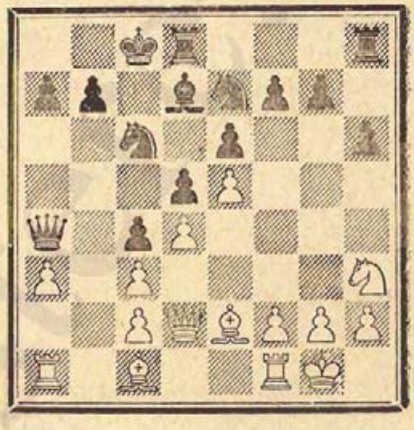

Nu se poate face rocada mică din cauza manevrei Ch3-f4-h5: g7! Negrul face rocada mare, dar poate mai corect ar fi fost 13... Cg6.

14. f2—f4

Numai acum se vede că mutarea bună 12. Cg5, a fost făcută cu o idee foarte proastă. Se învederează că albul vrea să obțină înaintarea pionului „a" prin manevra Ch3-f2-d1-b2; nu face ocaua cât daraua — manevra aceasta costă prea mult timp!

Mă aşteptam la mutarea 14. Cf4, la care ar fi urmat 14... Tdf8 15. Ch5, Th7! şi jocul ar fi fost aproximativ egal. Mutarea 14. f4 este convenabilă negrului, căci ea limitează şi mai mult actvitatea nebunului cl.

14.	. . .	f7—f6
15.	Ch3—f2	h6—h5

Negrul capătă o poziţie minunată pentru cal la f5; în această variantă, acesta este primul semn că albul a ales un plan greşit.

16.	Cf2—d1	Ce7—f5
17.	Cd1—b2	

17. N:h5, T:h5 18. g4 ar fi dus la slăbirea ireparabilă a flancului regelui alb.

17.	. . .	Da4—a5
18	a3—a4	g7—g5!

Aci a trebuit să fie examinată şi varianta 18. Ne8 19. Cd1, Ng6 20. De1. Cf:d4 21. cd, D:e1 22. T:e1, C:d4; deşi negrul capătă trei pioni pentru figură, poziţia este mai curând în favoarea albului.

Deoarece acum nu este posibil 19. fg, fe!, albul nu poate împiedica mutarea 19... g4 după care nebunul e2 va fi blocat.

Din punct de vedere poziţional, negrul are o partidă complet câştigată. Problema este numai — unde să străpungă? Este de crezut că pe flancul damei, unde străpungerea este uşurată de poziţia proastă a pionilor albului.

19.	Cb2—d1	g5—g4
20.	e5 : f6	

Uşurează sarcina negrului: calul poate ajunge totdeauna la e4 prin punctul d6. Este adevărat că albul a câştigat un tempo pentru desvoltarea nebunului cl, dar lucrul acesta nu mai este atât de important. Deaceea mai bună ar fi fost evitarea mutării 20. ef. Pe de altă parte, prea plictisitor era 20. De1 (rău este direct 20. Na3, Cf:d4) sau 20. Ce3, C:e3 21. D:e3, Ce7! 22. ef, Cf5 23. Dd2, Cd6.

20.	. . .	Td8—f8
21.	Nc1—a3	Tf8 : f6
22.	Na3—b4	Cc6 : b4

(Vezi diagrama din pag. 236).

O greşeală poziţională, după care jocul aproape se egalează! Pionii „c" se desfac şi perspectivele negrului pe flancul damei devin egale cu zero, iar pe flancul regelui albul

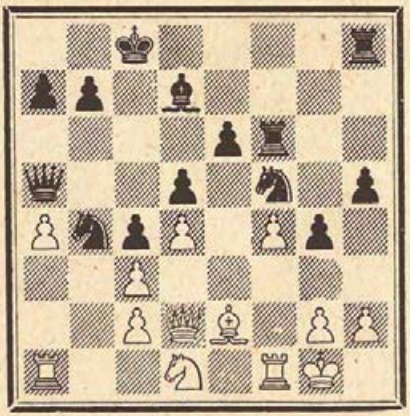

n'are deocamdată slăbiciuni. In afară de aceasta, revine la viață și nebunul e2. Trebuia retrasă dama la c7.

23. c3:b4 Da5—b6

Mai bine era direct Dc7.

24. c2—c3 Db6—c7

Negrului i-a mai rămas o singură speranță de câștig: străpungerea pe linia „h". Pentru aceasta este necesară provocarea mutării g2-g3. Negrul se și străduește să facă acest lucru, atacând pionul „f"

25. Cd1—b2

Obligatoriu era 25. Ce3, sau chiar 25. Cf2. Calul este necesar pentru apărarea flancului regelui. La b2 el este afară din joc și negrul își realizează planul fără să fie împiedicat.

25. . . , Th8—f8!
26. Ne2—d1 Cf5—e7
27. g2—g3

Prima parte a planului negrului este realizată: mutarea g3 a fost forțată. Acum figurile negre se deplasează pe linia „h".

27 . . , Tf8—h8
28. Nd1—c2 h5—h4
29. Rg1—g2 Ce7—f5

Dublarea figurilor grele pe linia „h" este insuficientă pentru câștig: cu mutarea din partidă, negrul liberează linia a șaptea pentru a-și aduce dama la h7.

30. Nc2 : f5

Nu face decât să ușureze câștigul negrului, căci slăbește punctul e4.

20. . . . Tf6:f5
21. Dd2—e2

Pierde imediat. Albul nu reușește nici măcar să sacrifice în continuare calitatea la e4.

31. . . . Tf5—h5
32. Tf1—h1 e6—e5!

O lovitură tactică, ce termină lupta. Nebunul pătrunde în lagărul albului.

33.	d4 : e5	Nd7—f5
34.	Ta1—g1	h4 : g3
35.	Rg2—f1	Th5 : h2
36.	Th1 : h2	Th8 : h2

Albul cedează

Nr. 64. APĂRAREA LUI RAGOZIN

A. Cotov		M. Botvinnic
1.	d2—d4	Cg8—f6
2	c2—c4	e7—e6
3.	Cb1—c3	Nf8—b4
4.	Dd1—c2	

Pe vremea aceea, A. Cotov juca întotdeauna aci 4. Cf3, sau 4. e3. Impotriva mea el a ales însă continuarea 4. Dc2 şi lucrul acesta n'a fost întâmplător. El se datoreşte faptului că într'o partidă anterioară cu V. Makogonov, am aplicat cu negrul sistemul 4... Cc6 şi 5...d5. Este clar că albul a fost tentat să mă atragă în aceeaşi variantă, considerată de teorie ca favorabilă albului.

4.	. . .	Cb8—c6

Continuarea 4... d5, analizată prea în amănunt desigur nu-mi convenea, căci datorită situaţiei în turneu eram obligat să joc această partidă la câştig.

5.	Cg1—f3	d7—d5
6.	e2—e3	

V. Macogonov a continuat cu 6. a3, N:c3+ 7. D:c3, Ce4 8. Dc2, e5 şi negrul are contra-iniţiativă. A. Cotov a preferat să transpună jocul din apărarea Nimzovici, într'o variantă cunoscută a apărării Ragozin, după părerea generală favorabilă albului.

6.	. . .	0—0
7.	a2—a3	Nb4:c3+
8.	Dc2 : c3	Nc8—d7

Astfel, prin intervertire de mutări, s'a ajuns la apărarea Ragozin (1. d4, d5 2. c4, e6 3. Cc3, Cf6 4. Cf3, Nb4 5. Dc2, Cc6 6. e3, 0-0 7. a3, N:c3+ 8. D:c3, Nd7).

Acesta este unul dintre sistemele actuale caracteristice de apărare împotriva 1. d4. Negrul lasă adversarului avantajul perechii de nebuni şi acceptă o poziţie puţin stânjenită a figurilor. Pentru ce oare se face acest lucru? In fond — pentru o desvoltare rapidă. Şi într'adevăr, pentru negru deschiderea

este deja terminată, în timp ce albul este încă departe de acest lucru. Negrul este gata pentru orice operații, în timp ce albul trebue să joace cu prudență, căci este în urmă cu desvoltarea. De exemplu, nu este bine 9. b4, a5! 10. b5, Ca7 11. a4, c6! jocul se deschide și negrul este pregătit pentru acest lucru.

Cu o astfel de metodă de joc în deschidere, adică prin evitarea mutărilor simetrice și prin tendința spre contra-joc, avantajul primei mutări devine mai puțin observabil. Spre aceasta și tind, după părerea mea, șahiștii de astăzi, atunci când joacă cu negrul.

9. b2—b3 a7—a5
10. Nf1—d3

Prima inexactitate!

Planul negrului este destul de simplu: folosindu-se de faptul că este făcută mutarea a3, el se străduește să ocupe câmpurile albe pe flancul damei. Impiedicarea acestui plan este dificilă, dar după 10. Nb2, a4, 11. b4, dc 12. N:c4, Ca7 (urmat de 13... Nb5) jocul este aproximativ egal. Acum însă in varianta 10... a4, b4, dc 12. N:c4, negrul câștigă un tempo important.

10. . . . a5—a4
11. Cf3—d2

A doua inexactitate!

Albului nu i-a plăcut varianta arătată mai sus, deși ea era pe deplin jucabilă. Slăbirea atacului asupra punctului central e5 este utilizată imediat de către negru.

11. . . . Tf8—e8
12. 0—0

O decizie corectă: albul nu împiedică 12... e5. El a rămas prea mult în urmă cu desvoltarea pentru a-și permite să joace 12. f4, ceeace ar fi constituit o nouă slăbire a câmpurilor albe. După 12. f4, Ca5 13. 0-0, ab 14. C:b3, C:c4 15. N:c4, dc 16. D:c4, Nc6 flancul regelui alb ar fi fost foarte expus.

12. . . . e6—e5

(Vezi diagrama din pag. 239)

13. d4 : e5

A treia inexactitate!

După 13. Nb2, e4 14. Ne2, Ca5 avantajul negrului este indiscutabil, căci el capătă forțat la d5 o bază minunată pentru figurile sale, dar cu această continuare evenimentele s'ar fi desfășurat mai încet. Probabil, schimbând la e5, albul avea in-

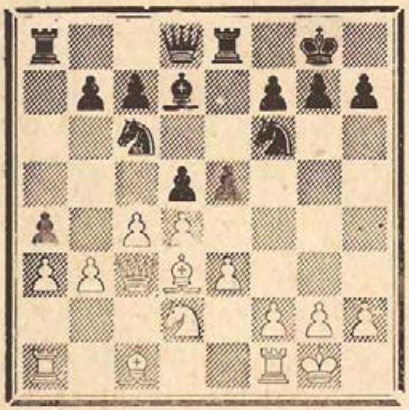

tenţia să preseze asupra punctului g7 dealungul diagonalei deschise a1-h8. Rezultă însă tocmai pe dos: albul are greutăţi cu apărarea flancului regelui.

13. . . . Cc6 : e5
14. Nc1—b2

Albul nici nu poate îndrăzni să se gândească la păstrarea perechii de nebuni: la 14. Ne2 urmează 14... Ce4 15. C:e4, de 16. Nb2, Dg5 cu atac crescând. Dar nici negrul n'are intenţia să dea calul său central, minunat postat

14. . . . a4 : b3

O mutare foarte importantă! Albul avea inteţia să joace 15, Tfd1 cu presiune pe linia „d".

15. Cd2 : b3

A patra inexactitate, şi de această dată decisivă!

Negrul obţine forţat o poziţie câştigătoare. Albul a evitat 15. D:b3, din cauză că atunci turnul n'ar mai fi putut ajunge la d1 din cauza replicei negrului Na4. Şi totuşi, albul ar fi trebuit să ia pionul cu dama

15 . . Cf6—e4!

Folosind imediat noua îndepărtare a calului alb de centru. Acum albul n'are decât un singur răspuns. Rău este 16. N:e4, de, urmat de 17.·. Dg5 şi 16· Dd4, c5 17. D:d5, Cf6

16. Dc3—c2 Ce5 : c4

Negrul se pregăteşte să „preseze" asupra punctului g2. Deaceea, nebunul d3 trebue schimbat. Nebunii de culori diferite care rezultă nu fac decât să uşureze atacul negrului.

17. Nd3 : c4 d5 : c4
18. Dc2 : c4 Dd8—g5!

Ameninţă atât 19... Nb5, cât şi 19... Nh3, câştigând în ambele cazuri calitatea. Pentru a apăra în continuare punctul g2 cu dama, de pe câmpul c2, albul este forţat să joace f4 şi să accepte slăbirea decisivă a po-

ziției pionilor, căci diagonala h1-a8 va fi greu de acoperit.

Insuficient este aci direct 19. Dc2, cu speranța de a para mutarea 19... Nh3 cu 20. f4, căci negrul continuă după 19. Dc2 cu 19... Na4 20. Tfd1, Ta6 cu câștig ușor.

19. f2—f4 Dg5—g6

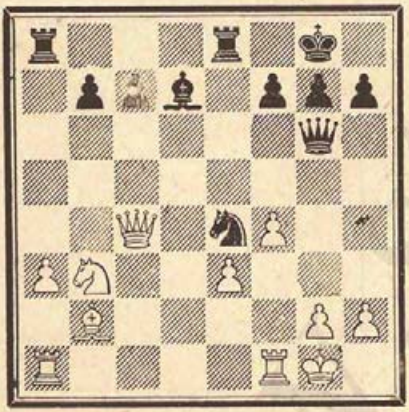

Poziția aceasta trebue considerată ca fiind câștigată pentru negru. Mare a fost uimirea generală când în ziarul „64", în comentariile la această partidă, S. Belavenet (care era în general unul dintre cei mai remarcabili analizatori sovietici) a scris că după 20. D:c7 „nu se vede nimic decisiv pentru negru" și și-a susținut afirmația cu un mare număr de variante! In realitate, după 20. D:c7 urmează 20... Nh3 21. Dc2, Ta5 22. De2, Cd6 (Belavenet n'a observat mutarea aceasta) și este îndoelnic dacă albul se poate salva, de exemplu:

1) 23. Tac1! T:e3 24. T:c8+, C:c8 25. Dd2, Td3 26. De2, D:g2+ 27. D:g2, N:g2 28. Te1, Nc6.

2) 23. Cd4, T:e3 24. Df2, Ce4 25. f5, Dg4.

3) 23. Tf2, Ng4 24. De1, Ce4 25. Tf1, Tc2 26. Db1, Te2 (se poate și 26... T:g2+).

4) 23. Nd4, Tc2.

5) 23. f5, C:f5.

Cu mutarea următoare albul parează amenințarea negrului 20... Ne6 21. Dc2, N:b3 și 22... Cd2.

20. Tf1—d1 Ce4—d6

Negrul trebue să evite cu orice preț schimbul excelentului său nebun. Astfel, dacă 20... Nc6, atunci 21. Dc2 și eventual 22. Cd4. Acum albul nu poate juca 21. D:c7 din cauza 21... Nc6!

21. Dc4—d3 Nd7—f5
22. Dd3—c3 Nf5—e4

Probabil și mai tare ar fi fost 22... Nh3 23. g3 (23. D:g7+, D:g7 24. N:g7, Ne6!) h5 etc. Dar și continuarea din partidă este suficient de convingătoare.

23. Td1—d2 Ne4—c6
24. Dc3—d3 Cd6—f5

Dacă 24... Ne4, atunci 25. Dc3. Cf5 26. Cc5! Acum, în afară de 25... T:e3, se mai amenință și 25... Ne4 26. Dc3, Ch4. Următoarea mutare a albului constitue singura apărare.

25. Nb2—e5 f7—f6
26. Ne5 : c7

Și continuarea mai complicată 26. e4, Ch4 27. N:c7, T:e4 28. Dg3, Df7 29. Nb6. Cf5 nu salva pe alb

26. . . . Te8 : e3
27. Dd3—c4+ Rg8—h8
28. Nc7—b6 Te3—e8

Cel mai simplu! Albul trebue să se apere de 29... Ch4.

29. Dc4—f1 h7—h5
30. Cb3—d4

Poate că albul ar fi trebuit să se decidă la 30. Ca5, Ne4. Negrul, desigur, schimbă cu plăcere caii, căci aceasta întărește poziția nebunului c6, cu atât mai mult cu cât nu merge 30... Ce3, din cauza 31. Dd3! Prin schimbul cailor, albul este redus la pasivitate deplină.

30. . . . Cf5:d4
31. Nb6:d4

O nuanță mai bine ar fi fost 31. T:d4 împiedicând pe negru să joace 31... Te4.

31. . . . Te8—e4
32. Ta1—e1

Singura mutare! Altfel urmează 32... Tae8, apoi Dg4 și Te2, și punctul g2 nu se poate apăra.

32. . . , Te4 : e1
33. Df1 : e1 Ta8 : a3
34. Rg1—h1 Ta3—a8

(Vezi diagrama din pag. 242)

Ambele părți se aflau în criză de timp; prin aceasta se explică inexactitățile care nu sunt greu de observat în ultimele mutări atât la alb, cât și la negru.

Astfel, albul nu trebuia să ducă regele la h1, iar negrul putea câștiga după aceasta un pion cu mutarea 34... Tf3. Lucrurile acestea nu influențează însă asupra aprecierii poziției: albul nu putea salva partida.

35. Td2—e2 Rh 8—h7
36. h2—3 Ta8—e8
37. De1—f2

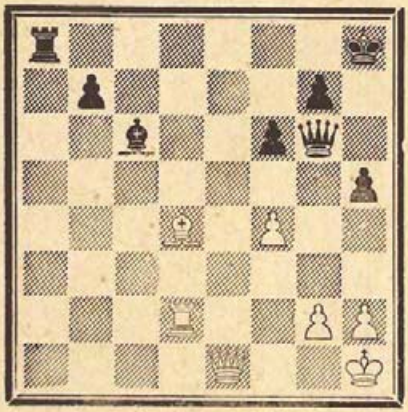

Albul cade într'o cursă şireată, pusă la cale de negru încă dela mutarea a 34-a. Dar şi după mutarea mai bună 37. Dd2, Td8 38. De3, Df5 39. Rg1, b5, el tot n'ar mai fi putut rezista prea mult.

Interesant este că şapte ani mai târziu, în partida cu Guimard (Groningen 1946), A. Kotov (amintindu-şi de partida cu mine) şi-a prins la rândul lui adversarul într'o cursă asemănătoare, cu deosebirea că acolo legătura nu era pe diagonală, ci pe verticală!

37.	. . .	Dg6 : g2+
38. Df2 : g2		Te8 : e2

Albul cedează.

Anul acesta trebue considerat, din punct de vedere sportiv, ca „nedecis". Intâi am reuşit să obţin victoria în matchul cu V. Ragozin. Lucrul acesta a avut o importanţă destul de mare, căci până atunci am fost mult mai slab în matchuri decât în turnee. Dacă se ia în consideraţie faptul că V. Ragozin este un adversar periculos, în special în matchuri, devine clar că a trebuit să muncesc destul de mult şi să pun la punct în detaliu „strategia şi tactica matchurilor", pentru a obţine succesul.

In al doilea rând, în acelaş an a trebuit să simt amarul înfrângerii în al XII-lea campionat al U.R.S.S., la Moscova. In prima jumătate a turneului m'am menţinut destul de bine şi am fost leaderul concursului, dar după aceea forţele m'au trădat şi am rămas doar pe locurile 5-6. Trebue presupus că n'am urmat acele metode de pregătire despre care am scris ...chiar eu.

Trei partide din acest turneu (bineînţeles, din prima jumătate) sunt publicate în această culegere.

Tot în 1940 s'a întâmplat evenimentul cel mai important din viaţa mea: am fost primit ca membru al P.C. (b).

MATCHUL CU RAGOZIN

Mai

Nr. 65. APĂRAREA CEHĂ

A treia din match

M. Botvinnic	V. Ragozin
1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4	c7—c6
3. Cb1—c3	Cg8—f6

După a 8-a partidă a matchului Keres-Euwe (1940), mutarea 3... dc este rar întâlnită: varianta 4. e4, e5 5. Cf3, ed 6.

D:d4 este clar în favoarea albului.

4. e2—e3 g7--g6

La ordinea mutărilor aleasă de alb (3. Cc3 în loc de 3. Cf3), mutarea 4... Nf5 nu este bună din cauza 5 cd, cd 6. Db3. Dacă negrul nu vrea să joace nici 4... e6 care poate duce la varianta de Meran, atunci nu-i mai rămâne decât să aleagă varianta Schlechter (4... g6).

5. Cg1—f3 Nf8—g7
6. Nf1--d3 0-0
7. 0—0 Nc8—g4

Un sistem de desvoltare îndoelnic, care era utilizat acum 25 de ani. Într'adevăr, negrul scapă de nebunul c8, a cărui desvoltare nu este atât de simplă, dar lasă albului avantajul perechii de nebuni.

8. h2—h3 Ng4 : f3
9. Dd1 : f3 d5 : c4

O greşeală poziţională. Deoarece perechea de nebuni a albului poate să-şi spună cuvântul la deschiderea jocului, nu trebuiau făcute schimburi în centru. Mai consecvent era 9... e6.

10. Nd3:c4 Cb8—d7
11. Tf1—d1 e7—e5

E. Bogoliubov contra lui F. Marshall (Baden-Baden 1925) a jucat 11... Ce8, dar n'a egalat partida. Mutarea din text nu constitue nici ea o inovaţie; ea a fost jucată într'o partidă Bogoliubov-I. Rabinovici (al IV-lea campionat al U.R.S.S., Leningrad 1925).

Acum, desigur, nu este favorabil pentru alb să joace 12. de, C:e5, dar el poate începe operaţii pe linia „d" cu mutarea d5. Acest plan are avantajul de a menţine închis nebunul din g7.

12. d4—d5 c6—c5

I. Rabinovici a jucat 12... Dc7 şi a rămas cu o poziţie inferioară

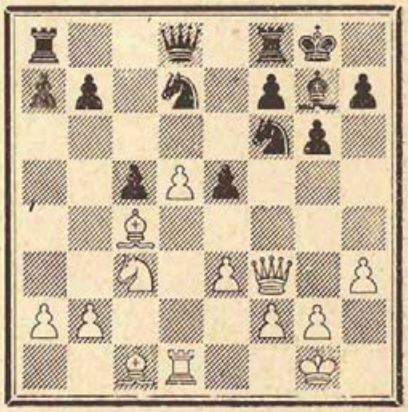

13. d5—d6

Mutarea aceasta trebue făcută înainte de a se fi jucat e3-e4, căci albul atacând cu dama pionul b7 câștigă un tempo

13. . . , Ta8—b8
14. e3—e4 Cf6—e8

Negrul face o încercare de a câștiga pionul d6, dar nu obține nimic. Mai mult decât atât, chiar dacă ar fi reușit să câștige pionul „d", și atunci albul ar fi stat mai bine, căci ar fi stăpânit linii pentru figurile sale. Singura primejdie pentru alb constă în aducerea unuia dintre caii negri pe câmpul d4, dar lucrul acesta nu este realizabil.

15 Nc1—e3 a7—a6
16. a2—a4 Tb8—c8

Desigur, negrul nu putea, nici mai înainte, nici acum, să joace 16... Db6 din cauza 17. Cd5 și dacă 17... D:d6, atunci 18. Ng5 câștigând dama

17. Td1—d2 h7—h6

Și acum încercarea de a câștiga pionul se respinge în diferite feluri. Iată cea mai simplă răsturnare: 17... Tc6 18. Tad1, Cb6 19. Nd5, C:d5 20. T:d5 și albul sparge frontul negru. Nu reușește deasemeni nici manevra Cd7-b8-c6-d4.

Negrul pregătește 18... Cef6, ceeace era îndoelnic la mutarea 17-a, din cauza 18. Ng5; în afară de aceasta, el are intenția de a aduce calul c8 la d4, via f6-h7-g5-e6.

18. Ta1—d1

Și mai tare era, poate, 18. Dd1 urmat de 19. a5 și Cd5.

18. . . . Ce8—f6
19. Cc3—d5

Întâi, albul împiedică cu mutarea aceasta, manevra calului, amintită mai sus, iar în al doilea rând, cu fiecare schimb se mărește forța pionului d6

19. . . . Cf6 : d5
20. Nc4 : d5 Tc8—b8
21. Df3—e2 Rg8—h7
22. Td2—c2 Dd8—f6

Aceasta este o greșeală serioasă. Pionul c5 avea nevoe de apărare. Deaceea, necesar era 22... Da5 și deși după 23. b3 toate figurile negrului ocupă poziții pasive, totuși nu se vede nici-o primejdie directă pentru negru. Totuși, datorită existenței pionului d6, câștigul pentru alb nu ar fi constituit decât o chestiune de timp.

Acum albul ar fi putut să obţină un avantaj apreciabil prin 23. N:c5, C:c5 24. T:c5, D:d6 25. Tdc1. El preferă însă să păstreze pionul d6 şi exploatează în primul rând slăbirea câmpului c7.

23. Nd5—a2 Tb8—c8

Altfel 24. N:c5.

24. b2—b4

Pionul c5 nu poate fi apărat: negrul este silit să permită pătrunderea turnului alb la c7.

24. . . . c5 : b4
25. Tc2—c7 Tc8 : c7

Grăbeşte sfârşitul, dar este clar că cu doi nebuni, puternici, cu pionul d6, cu turnul pe linia 7-a şi material egal, „lupta" n'ar fi fost prea interesantă.

26. d6 : c7 Cd7—b6

La 26... Dc6 ar fi putut urma 27. Dc4.

27. Ne3 : b6 Df6 : b6
28. De2—c4 Tf8—c8
29. Td1—d7

Restul este clar. Nu există salvare!

29. . . . Db6—c6
30. Dc4 : c6 b7 : c6
31. Td7 : f7 c6—c5
32. Na2—e6. Negrul cedează.

Nr. 66. DESCHIDEREA ENGLEZĂ

A 5-a din match

M. Botvinnic	V. Ragozin
1. c2—c4	e7—e5
2. Cb1—c3	Cg8—f6
3. Cg1—f3	Cb8—c6
4. d2—d4	e5—e4

Pe drept cuvânt această mutare este privită critic: pionul înaintat e4 provoacă negrului multe bătăi de cap, iar albul capătă un joc uşor. Mai prudent este aci 4... ed.

5. Cf3—d2 Nf8—b4

Mutarea aceasta, jucată de V. Ragozin şi împotriva lui N. Riumin (Moscova 1935), dă posibilitate albului să menţină un centru de pioni solid; mai prudent este 5... C:d4 cum a jucat S. Flohr împotriva mea, în a 5-a partidă a matchului (Moscova 1933).

6. e2—e3 0-0
7. Nf1—e2

N. Riumin a jucat în partida amintită 7. Dc2, a luat la c3 cu dama şi a făcut apoi rocada lungă, ajungându-se la un joc cu şanse de ambele părţi. In partida de faţă, albul a aplicat un alt plan — subminarea imediată a pionului e4, singurul punct de susţinere al negrului în centru.

7. . . . Tf8—e8

Aşa a jucat V. Ragozin şi împotriva lui N. Riumin; acolo lucrul acesta era obligatoriu, aci, poate că negrul trebuia să se decidă la 7... d6.

8. 0-0 Nb4 : c3

Mai curând sau mai târziu, schimbul era inevitabil.

9. b2 : c3 d7—d6
10. f2—f3

Albul conduce consecvent atacul asupra pionului e4. Devine clar că negrul nu se poate menţine în centru: 10... Nf5 11. fe, N:e4 12. C:e4, C:e4 13. Nd3 şi, din cauza dublei ameninţări — 14. Tf4 şi 14. N:e4 urmat de T:f7 — negrul n'are timp să joace g6 şi f5, consolidându-se pe punctul e4. Totuşi, aceasta este poate varianta care trebuia jucată; negrul ar fi putut pierde un pion, dar ar fi căpătat contra-joc.

10. . . . e4 : f3
11. Ne2 : f3!

Albul a avut în vedere această continuare, când a jucat 7. Ne2. Punctul e4 este smuls negrului. Dacă negrul refuză sacrificiul de pion prin 11... Ce7, atunci urmează 12. Ce4, C:e4 13. N:e4 şi albul păstrează iniţiativa. Negrul acceptă sacrificiul, ceiace desigur nu este prudent, căci nebunul damei alb intră în joc cu mare forţă.

11. . . . Te8 : e3
12. Cd2—b3 Te3—e8

Se înţelege, şi la 12... T:c3 ar fi urmat 13. Ng5! şi Dd2 după care negrul n'are nici-o apărare.

13. Nc1—g5 Cc6—e7

Dublarea pionilor pe linia „f" tot nu poate fi împiedicată. La rândul său, albul nu se grăbeşte cu schimbul la f6 pentru a nu simplifica jocul şi profitând de răgaz, aduce rezervele.

14. Dd1—d2 c7—c6

La 14... Cg6 ar fi urmat marşul pionului „h" până la h6,

ceeace ar fi dus la un câştig uşor, iar la 14... Cd7 urmează 15. Nd5 !. Negrul este forţat să piardă încă o mutare pentru apărarea pionului b7 şi a punctului d5.

15. Ta1—e1 Nc8—f5

Acum la 15... Cd7 ar fi fost posibil 16. Nh5.

16. Ng5 : f6 g7 : f6

S'ar părea că negrul a reuşit să se apere. El intenţionează deja, după instalarea nebunului la g6, să înceapă schimburile pe coloana „e".

17. h2—h4

Mutarea aceasta pune pe negru într'o situaţie fără ieşire. El n'are puncte de sprijin pe flancul slăbit al regelui; acum albul poate, după 18. Nd1, să înceapă aducerea figurilor pe acest flanc.

17. . . . d6—d5
18. c4 : d5 c6 : d5

18... C:d5 19. T:e8+ şi 19. N:d5 ducea la pierderea unei figuri.

19. Nf3—d1

Negrul trebue să-şi deplaseze nebunul, în legătură cu posibilitatea 20. T:e7.

19. . . . Nf5—e4
20. Tf1 : f6 Ce7—g6
21. Dd2—f2 Te8—e6

Singura mutare, căci altfel urmează 22. h5 şi 23. Cc5.

22. Tf6 : e6 f7 : e6
23. h4—h5

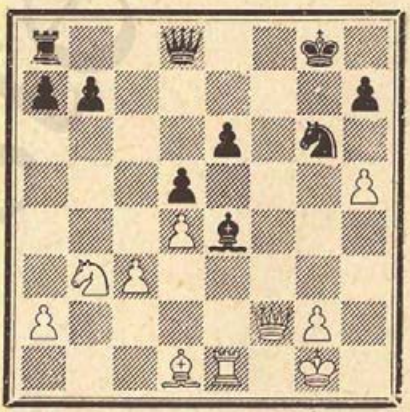

Câştiga şi 23. Cc5. Dacă negrul ar fi răspuns 23... D:h4, atunci ar fi urmat 24. D:h4, C:h4 25. C:e4, de 26. T:e4 şi 27. T:e6 cu un pion în plus în final. Mutarea din partidă este desigur mai energică.

Dacă 23... Ch4 24. Cc5, N:g2 25. Dg3+ negrul este fără apărare. Nu este mai bună nici

continuarea pe care a ales-o negrul

23. . . . Cg6—f8
24. Df2—g3+ Rg8—f7

Desigur, nu 24... Rh8 25. De5+ și 26. Te3 și 27. Tg3+ nu poate fi evitat.

25. Te1—f1+ Ne4—f5
26. Dg3—f4

A mai rămas numai să fie înlăturat ultimul obstacol slab de pe linia „f".

26. . . . Cf8—d7
27. Nd1—c2

Se putea și 27. g4, Dh4 28. Dh2, Dg5 29. Rh1. Fiind în oarecare criză de timp, albul a ales altă cale.

27. . . . Dd8—b8

Nu este mai bine nici 27... Df6 28. Dc7, De7 29. N:f5, ef 30. D:b7.

28. Df4—h6 Db8—g8

Dacă 28... Cf6, atunci 29. N:f5, ef 30. T:f5, Dh8 31. g4, sau 31. Cc5 în favoarea albului.

29. Nc2 : f5 e6 : f5
30. Tf1 : f5+ Rf7—e7
31. Tf5—g5 Dg8—e6
32. Tg5—g7+. Negrul cedează

La 32... Rd6 ar fi urmat 33. T:d7+!. După acceptarea sacrificiului de pion de către negru, presiunea albului a crescut treptat și constant.

Nr. 67. APĂRAREA GRÜNFELD

A 8-a din match

V. Ragozin — **M. Botvinnic**

1. d2—d4 Cg8—f6
2. c2—c4 g7—g6
3. Cb1—c3 d7—d5
4. Nc1—f4 Nf8—g7
5. e2—e3 0-0
6. Ta1—c1

Autorul acestei manevre a fost J. Capablanca (Capablanca-Reshevski, Amsterdam 1938) Ideia mutării: să împiedice în mod maxim pe negru să joace c7-c5. Pe vremea aceea se știa deja, că dacă 6... c5 7. dc, Da5 8. cd, Td8 albul poate crea mari greutăți negrului cu mutarea 9. Nc4! (9... Ne6 10. Re2). Evident, tocmai așa voia albul să joace; a urmat însă o mică decepție.

6. . . . c7—c5
7. d4 : c5

7. . . . Nc8—e6

Pregătindu-mă pentru această partidă, am încercat să adopt o atitudine critică față de jocul lui S. Reshevsk și după câteva încercări am găsit mutarea aceasta. In loc să sacrifice pionul d5, pentru a-l recâștiga după aceia cu greutate, negrul mai întâi îl apără. Albului nu-i convine să schimbe la d5, căci lucrul acesta ar da inițiativa negrului.

Prima problemă a negrului este desvoltarea cât mai rapidă a tuturor forțelor; pentru alb realizarea acestei sarcini este cu mult mai grea.

8. Cg1—f3 Cb8—c6
9. Dd1—a4

Albul împiedică mutarea 9... Da5, dar prin aceasta pierde un timp prețios. Poate mai bine ar fi fost direct 9. Ne2.

Negrul, care a terminat desvoltarea figurilor ușoare, trece imediat la operații active.

9. . . . Cf6—e4
10. Nf1—e2

Albul trebue să joace cu mare precauțiune. Nu este bine 10. C:e4, de, urmat de 10.. N:b2, sau 10. cd, C:c3 11. bc, D:d5, cu amenințarea 12... D:a2. Acum albul intenționează să termine desvoltarea și negrul nu poate obține avantaj cu 10... C:c3 11. bc, dc 12. N:c4. Cum trebue să continue negrul?

10. . . . Ng7 : c3+

Luarea acestei decizii n'a fost ușoară, căci negrul se desparte de minunatul său nebun. Variantele concrete dovedesc însă corectitudinea acestui schimb. Eliminând calul c3 și păstrând calul său centralizat, negrul obține o mare superioritate în centru, ceeace nu poate să nu influențeze desfășurarea ulterioară a evenimentelor.

11. b2 : c3 d5 : c4

In legătură cu faptul că 12. N:c4, C:c5 13. Db5, N:c4 14. D:c5 (14. D:c4, Cd3+) Dd3 15.

Cg1, Tad8 duce la mat, iar piopionul c5 nu mai poate fi apărat, negrul are toate perspectivele să rămână cu un pion în plus. De exemplu, după 12. 0-0. C:c5 13. Db5, Da5 14. N:c4, D:b5 15. N:b5, N:a2 albul ar fi rămas fără un pion. Cu toate acestea, rocada era cea mai bună continuare pe care o avea albul

12. Cf3—d4 Ne6—d5

Cel mai simplu: din cauza amenințării 13... e5 14. C:c6, N:c6, albul trebue să se retragă.

13. Nf4—h6 Tf8—e8

Foarte ademenitor era 13... e5 14. C:c6, N:c6 urmat de 15... Dh4, sau 13... e5 14. N:f8, ed 15. Nd6, d3 și 16... d2+. Dar la 13... e5, albul ar fi jucat 14. N:f8, ed 15. cd!, D:f8 16. N:c4, căpătând chiar un joc mai bun.

14. 0-0 e7—e5
15. Cd4—f3

Altfel urmează Dh4.

15. . . . Ce4 : c5
16. Da4—b5 b7—b6

Negrul a avut de ales între varianta 16... Da5 17. N:c4, D:b5 18. N:b5, N:a2 și continuarea din partidă, care a dus la o neașteptată ascuțire a luptei, datorită faptului că albul capătă posibilitatea de a lega figurile negrului pe linia „d". Negrul s'a fortificat însă atât de tare în centru, încât legătura aceasta nu este periculoasă. Se înțelege, nu se poate 17. N:c4 din cauza 17... a6.

17. Tf1—d1

Relativ la mutarea 17. Tcd1, vezi comentariul dela mutarea 19-a a negrului. Acum negrul n'are timp să joace 17... e4 din cauza 18. N:c4 și deaceea apără înainte de toate pionul c4.

17. . . . a7—a6
18. Db5—b1 b6—b5
19. Nh6—g5 Dd8—d7

Mutarea decisivă! Amenințarea 20... e4 este imparabilă. Dacă albul joacă el însuși 20. e4, atunci urmează 20... N:e4 și după 21. T:d7, N:b1 22. Td5 (22. Tc7, Ne4) Ce4 23. T:b1, C:c3 albul rămâne fără trei pioni; deasemeni rău este 21. D:e4, D:d1+.

Nu era mai bine oare pentru alb să fi jucat 17. Tcd1, pentru a continua în varianta 17... a6 18. Db1, b5 19. Ng5, Dd7 20.

e4, N:e4 21. D:e4, D:d1, cu 22. D:c6, D:e2 23. D:c5 căpătând chiar un joc mai bun?

Nici continuarea aceasta n'ar fi putut salva partida. Negrul ar fi jucat 19... f6! 20. N:f6, D:f6 21. T:d5, Ca4 22. Dc2, e4 23. Cd4, Ce7 24. Td7, Cc5 25. Tc7, De5 și albul pierde calitatea.

20.	a2—a4	e5—e4
21.	a4 : b5	a6 : b5

Pentru a răspunde la 22. D:b5 cu Ta5.

22.	Cf3—d4	Cc6 : d4
23.	e3 : d4	Cc5—b3
24.	Db1—c2	

Fără speranță este, desigur, și 24. Tc2; negrul are în afară de pionul în plus și o poziție dominantă. Involuntar se pune întrebarea: pe ce conta albul? Explicația este foarte simplă — negrul nu mai avea decât puțin timp de gândire. Este posibil ca negrul să nu fi jucat în continuare prea corect, dar totuși n'a scăpat câștigul.

24.	. . .	Cb3 : c1
25.	Dc2 : c1	Ta8—a2
26.	Dc1—e3	Dd7—c6
27.	h2—h4	f7—f6
28.	Ng5—h6	Te8—a8
29.	Rg1—h2	Ta2—b2
30.	Ne2—g4	b5—b4
31.	c3 : b4	c4—c3
32.	Td1—c1	c3—c2
33.	f2—f3	Tb2—b1
34.	f3 : e4	Nd5 : e4
35.	d4—d5	Dc6—d6+

Albul spera continuările 35... D:d5 (după care 36. T:c2 scăpând de pionul neplăcut c2), sau 35... N:d5, la care ar fi urmat 36. De7. Nf7 (36... Db7 37. Ne6+) 37. Nf3 recâștigând calitatea și un pion.

36.	Nh6—f4	Dd6 : b4
37.	Ng4—e6+	

La pierdere ducea și continuarea 37. T:c2. N:e2 38. De6+, Rg7 39. Dd7+, Rh8 40. Nh6, Th1+ ! 41. R:h1, De1+ 42. Rh2. D:h+ și 43... D:h6.

37.	. . .	Rg8—h8
38.	d5—d6	Tb1 : c1
39.	De3 : c1	Db4—d4
40.	d6—d7	Ne4—c6

In poziția aceasta albul a dat în plic mutarea 41. h5, dar a renunțat să mai continue partida.

O partidă plină de variante interesante!

Nr. 68. PARTIDA SPANIOLĂ

A 10-a din match

V. Ragozin	M. Botvinnic
1. e2—e4	e7—e5
2. Cg1—f3	Cb8—c6
3. Nf1—b5	a7—a6
4. Nb5—a4	Cg8—f6
5. 0-0	Nf8—e7
6. Tf1—e1	b7—b5
7. Na4—b3	d7—d6
8. c2—c3	0-0
9. h2—h3	Cc6—a5
10. Nb3—c2	c7—c5
11. d2—d4	Dd8—c7
12. Cb1—d2	c5 : d4
13. c3 : d4	Ca5—c6
14. Cd2—f1	

Varianta de mai sus a mai fost întâlnită de multe ori în practică. Continuarea 14. Cb3 este considerată aci ca cea mai bună. Albul însă, alege o altă continuare, bine cunoscută de multă vreme, care s'a jucat încă în matchul Lasker-Tarrasch (München 1908) și care este legată de sacrificiul pionului d4.

14. . . .	e5 : d4
15. Nc1—f4	

Recomandată de către Dr. Tartakower. Același mutare s'a jucat și în partida Kasparian-Panov (Tbilisi 1937).

15. . . .	Dc7—b6
16. e4—e5	

Din momentul acesta negrul capătă un joc bun. Este de neînțeles dece a renunțat albul la planul Cf1-g3-f5, aplicat cu succes de către Kasparian în partida amintită. Pionul e4 nu trebuia schimbat pe pionul d6 decât atunci când acest lucru ar fi dus la un avantaj evident pentru alb. Acum negrul, fără să aibă vreun desavantaj oarecare, rămâne cu un pion în plus.

16. . . .	d6 : e5
17. Cf3 : e5	Nc8—e6

Desvoltându-se și acoperind nebunul e7. Pionul d4 nu poate fi luat (18. C:c6, D:c6 și nu merge D:d4 căci nebunul c2 este neapărat).

18. Ce5 : c6	Db6 : c6
19. Nf4—e5	Tf8—d8
20. Ta1—c1	Dc6—d7

Incercarea de a juca la remiză prin 21. Nc7 se respingea ușor : 21... Te8 22. Ne5, Tad8 23. Nc7, Tc8 24. Ne5, Ted8.

21. Dd1—d3

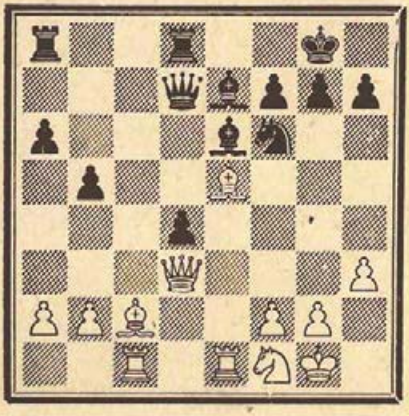

Ingenios, dar duce la pierdere forțată într'un mod surprinzător. Este adevărat că după această mutare negrul a trebuit să calculeze multe variante lungi.

21. . . . Ne6—c4
22. Dd3 : d4

Poanta. Albul a forțat mutarea 21... Nc4 prin amenințarea 22. N : f6 și acum a restabilit echilibrul material, câștigând pionul central al negrului.

22. . . . Dd7 : d4
23. Ne5 : d4 Td8 : d4

Singura mutare care duce la păstrarea avantajului.

24. Te1 : e7 Nc4 : a2

Neașteptat, căci se pare că nebunul iese din joc și cade într'o capcană. Figurile negre au însă timpul să-i vină în ajutor și finalul la care se ajunge cu un pion în plus nu este atât de greu din punct de vedere tehnic.

25. b2—b3 Cf6—d5

Numai la remiză ducea 25... Tc8 26. N:h7+. Rf8 27. T:c8+, Re7 28. Nc2. Albul este obligat să lege cu mutarea următoare calul din d5, căci altfel urmează 26... Cb4 și nebunul este salvat.

26. Te7—d7 Cd5—c3

Se poate considera că primul atac asupra nebunului izolat a2 a fost respins.

27. Td7 : d4

Altfel 27... b4

27. . . . Cc3—e2+
28. Rg1—h2 Ce2 : d4

Nebunul tot nu poate fi luat; dacă 29. Cd2, f5 30. Nd1, Te8 31. Ta1, Te1 32. T:a2, T:d1 albul, după cât se pare, nu poate evita pierderea.

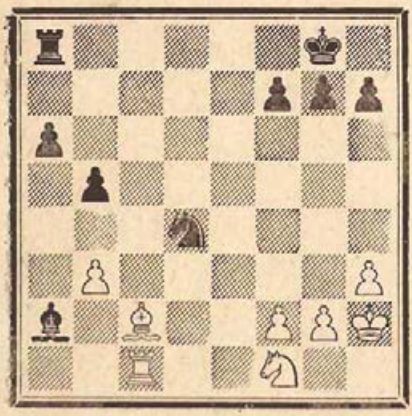

29. Nc2—e4 Cd4 : b3

S'ar părea că figurile negrului au ajuns într'o poziţie periculoasă, dar cum se arată în continuare, situaţia aceasta nu poate fi folosită de alb. De exemplu : 30. Tc3, Tb8 31. Nd5, b4 32. Tc2, Nb1 33. Tb2, Nd3, sau 32. T:b3, N:b3 33. N:b3, Td8 şi în ambele cazuri albul trebue să piardă.

30. Tc1—c7 Ta8—b8
31. Ne4—d5 Cb3—c1

Dacă 32. Ne4, atunci 32... Ce2.

32. Nd5—b7 Na2—e6
33. Nb7 : a6 Cc1—a2
34. Cf1—d2 Ca2—b4
35. Na6—b7 Cb4—d5
36. Nb7 : d5 Ne6 : d5
37. f2—f4 g7—g6
38. Tc7—c5 Nd5—a2
39. g2—g4 b5—b4
40. Tc5—c2 Na2—e6

Aci partida s'a întrerupt. Albul a dat în plic mutarea 41. Tb2, dar n'a mai continuat jocul. Figurile negre activau foarte armonic.

CAMPIONATUL U. R. S. S.

Septembrie

Nr. 69. APĂRAREA INDIANĂ VECHE

M. Botvinnic — I. Boleslavski

1. d2—d4 Cg8—f6
2. c2—c4 d7—d6
3. Cb1—c3 c7—e5

După întreaga serie de partide jucate de I. Boleslavski şi D. Bronştein cu apărarea Indiana Veche, toată lumea ştie câte subtilităţi ascunse conţine această deschidere. Pe atunci (aceasta era prima mea întâlnire cu I. Boleslavski) nu se ştia decât că Indiana Veche este preferată de către şahiştii din Kiev şi că ei au oarecare idei noi în legă-

tură cu străpungerea d6-d5.

Mutarea 3... e5 are sens în cazul când negrul caută să evite varianta 3... g6 4. e4, Ng7 5. f3, 0-0 6. Ne3, e5 7. Cge2 (vezi partida Nr. 21). Este necesar însă să arătăm că după inovația lui V. Pirc din 1939 (7... ed! 8. C:d4, c6! urmat de d5) varianta aceasta a devenit mai puțin convingătoare.

Continuarea 4. de, de 5. D : d8+, R : d8 duce la egalitate.

În partida Najdorf-Boleslavski (Groningen 1946) negrul „a trebuit" să facă nu numai o singură greșeală pentru a pierde partida.

4.	Cg1—f3	Cb8—d7
5.	g2—g3	g7—g6
6.	Nf1—g2	Nf8—g7
7.	0—0	0—0
8.	e2—e4	Tf8—e8

Negrul amenință să ia inițiativa prin 9... ed 10. C :d4, c6 (sau întâi Cc5) urmat de d5. La tablă n'am putut găsi continuarea corectă și m'am decis să lichidez această amenințare prin cel mai radical mijloc (vezi partida Nr. 72).

9.	d4—d5	Cd7—c5
10.	Cf3—e1	a7—a5
11.	h2—h3	Te8—f8
12.	Nc1—e3	

Desigur, dacă albul ar fi jucat direct 12. Cd3, atunci ar fi urmat 12... C :d3 după care al doilea cal al negrului ar fi fost adus pe c5, prin Cf6-d7-c5. Poate că, din această cauză, ar fi fost și acum mai bine 12... Cfd7, dar I. Boleslavski n'a vrut să închidă diagonala c8-h3.

12.	. . .	Cf6—e8
13.	Ce1—d3	

Albul caută să se folosească imediat de posibilitatea convenabilă de a schimba caii. Era de preferat însă 13. f4 și după 13... f5 14. ef, gf 15. fe, N :e5 inițiativa ar fi fost de partea albului.

13.	. . .	b7—b6
14.	Dd1—d2	

Acum 14. f4 nu mai era convingător din cauza 14... ef 15. gf, f5! cu mari complicații

14.	. . .	f7—f5
15.	e4 : f5	g6 :f5!

Pe deplin corect! Cum a arătat partida Flohr-Lilienthal (Moscova 1936) în care s'a ajuns la o situație analoagă, favorabil albului este aci 15... N:f5 16. C:c5, dc 17. g4 !.

16.	f2—f4	Cc5 : d3

I. Boleslavski joacă foarte atent, poate prea atent! El s'a temut că la 16... e4 urmează 17. Cf2! cu ameninţarea posibilă g4. Cu aceasta însă, negrul ar fi păstrat calul la c5, iar împingerea g4 ar fi putut, probabil s'o împiedice.

17. Dd2 : d3 e5—e4
18. Dd3—d2

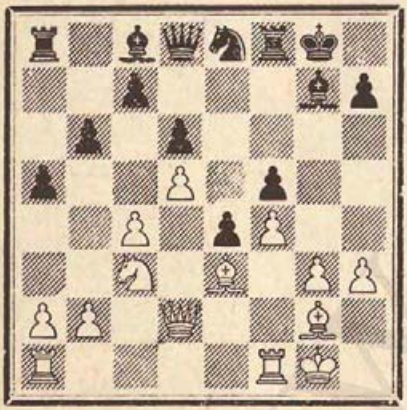

Toţi comentatorii au apreciat poziţia aceasta în favoarea negrului; după părerea mea, aceasta este o apreciere greşită.

Pe flancul damei, unde albul poate întreprinde un atac de pion prin a3, b4 şi c4-c5, superioritatea lui este evidentă. Pionul liber negru dela e4, datorită existenţei figurilor uşoare, nu aduce negrului niciun avantaj şi el trebue să se mulţumească cu slăbiciunea pionului g3. Această slăbiciune este însă aparentă, căci negrul nu este în situaţia de a putea organiza atacul asupra ei cu ajutorul figurilor uşoare.

18. . . . Dd8—f6
19. Tf1—f2 Nc8—d7
20. Ta1—d1 Df6—g6
21. Cc3—e2 Ce8—f6
22. Ne3—d4 Ta8—e8
23. Dd2—e3 h7—h6
24. Ce2—c3 Tf8—f7
25. Ng2—f1 Rg8—h7
26. Nf1—e2 h6—h5

Toate aceste manevre sunt uşor de înţeles. Albul şi-a pus nebunii în cele mai bune poziţii şi a blocat pionul e4; i-a mai rămas să-şi instaleze turnurile de aşa manieră încât să apere flancul regelui. Negrul pregăteşte dublarea figurilor grele pe linia „g".

27. Tf2—g2 Ng7—h6
28. Td1—f1 Te8—g8
29. Tf1—f2 Nh6—g7
30. a2—a3 h5—h4

O idee nefericită. M. Boleslavski, evident puţin dezorientat de manevrele încete ale albului, se afla sub impresia că stă mai bine. El s'a temut să nu întârzie cu această străpungere: dacă al-

bului îi vine ideia să blocheze poziția cu mutarea h3-h4...

Corect era, desigur, Ng7-f8-e7 urmat de Tfg7 și Dh6, deși am impresia că și la această continuare albul ar fi avut mai multe posibilități. Acum albul se folosește primul de urmările deschiderii jocului pe flancul regelui.

31.	g3 : h4	Dg6—h6
32.	Tg2—g5	Dh6 : h4
33.	Tf2—g2	Nd7—e8

Singura apărare. Imediat ce al doilea turn al albului a trecut linia „g" a apărut amenințarea de a câștiga dama — 34. N:f6, T:f6 35. Th5+.

34.	Tg5 : f5	Ng7—h6
35.	Tf5—g5	

Cel mai simplu. Albul păstrează în cele din urmă superioritatea materială și o poziție odminantă.

35.	. . .	Nh6 : g5
36.	f4 : g5	Cf6—h5

Fără speranță este și 36... Cd7, măcar din cauza 37. Tg4, De1+ 38. Rg2, sau 37. C:e4 urmat de 38. Nd3.

37.	Ne2 : h5	Dh4 : h5
38.	De3 : e4+	Tg8—g6

Desigur, nu 38... Dg6 39. Dh4+ cu mat la mutarea următoare.

39. De4 : e8

Mai simplu era 39. Tg4, Rg8 40. D:e8+, Tf8 41. De3.

39.	. . .	Tg6 : g5!
40.	De8—h8+	Rh7—g6
41.	Dh8—g8+	Rg6—f5

In poziția aceasta, albul a dat mutarea în plic. Avantajul său este mare, dar finalul nu este lipsit de interes

42.	Dg8—c8+	Rf5—f4

Dacă 42... Rg6 43. De6+, Rh7 44. Tg4!! (44. D:f7, D:f7 45. T:g5 ducea la dificultăți tehnice din cauza poziției deschise a regelui alb). 44... T:g4 (se amenință

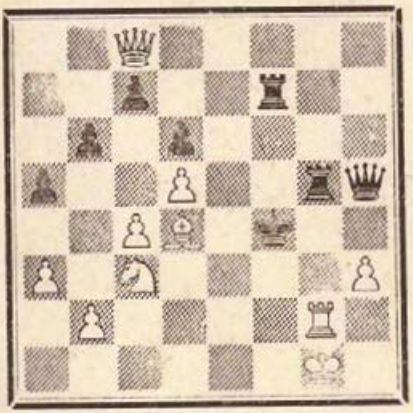

Ce4. Dacă 44... Tf1+, atunci 45. R:f1!, D:h3+, 46. Re1, D:g4 47. Df7+, Rh6 48. Ne3 cu o figură în plus pentru alb) 45. hg, Dg6 46. Ce4! rezultatul partidei ar fi fost stabilit imediat.

43. Dc8—e6

O mutare amuzantă. Cu toată poziția deschisă a regelui alb, el poate fi apărat de șah etern, pe când regele negru nu poate fi apărat de atac.

43. . . .	Tg5 : g2+
44. Rg1 : g2	Dh5—f3+
45. Rg2—g1	Df3—g3+

Sau 45... Tf8 46. Ce2+, Rg5 47. Ne3+.

46. Rg1—f1	Dg3—f3+
47. Nd4—f2	Df3—h5

Nu schimbă lucrurile nici 47... Tf8 48. Dh6+, Re5 49. Dg5+, Df5 50 De7+ Rf4 51. De3 mat.

48. Cc3—e2+	Rf4—g5
49. h3—h4+	Negrul cedează.

Nr. 70. DESCHIDEREA ENGLEZĂ

M. Botvinnic	G. Levenfiș
1. c2—c4	e7—e5
2. Cb1—c3	Cg8—f6
3. Cg1—f3	Cb8—c6
4. d2—d4	e5 : d4
5. Cf3 : d4	Nf8—b4
6. Nc1—g5	h7—h6
7. Ng5—h4	Nb4 : c3+

Schimbul acesta, în legătură cu manevra următoare a calului (Cc6-e5-g6) a fost aplicat de către V. Nenarocov încă în 1933, într'o partidă cu mine (turneul maeștrilor din Leningrad). Pe calea aceasta, negrul reușește să obțină schimbul nebunului pela h4.

8. b2 : c3	Cc6—e5
9. e2—e3	Ce5—g6
10. Nh4—g3	Cf6—e4

Negrul și-a atins scopul: schimbul nebunului este inevitabil.

11. Dd1—c2 Ce4 : g3
12. h2 : g3 d7—d6

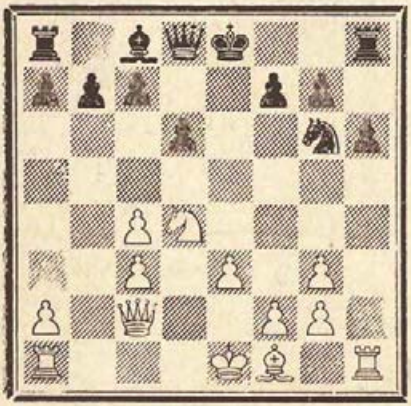

In această poziție am jucat împotriva lui Nenarocov 13. Td1, și după 13... De7 am continuat cu 14. Ne2. Mai departe, V. Nenarocov a permis înaintarea pionilor (e4 și f4) și a intrat în poziție grea din cauza poziției proaste a calului g6. Analizând această partidă a mea cu V. Nenarocov, am ajuns la concluzia că cel mai simplu pentru alb este să joace direct 13. f4, luând câmpul e5 calului negru.

13. f2—f4! Dd8—e7

Mutarea aceasta nu poate fi considerată bună, căci în calculele albului intră deplasarea regelui la f2.

14. Re1—f2 Cg6—f8

Desigur, este tentantă aducerea calului la c5, dar poziția calului la f8 dă albului posibilitatea de a face o combinație neașteptată. Încă din 1933, comentând partida cu V. Nenarocov în revista „Șahmati v SSSR" (Șahul în URSS), am scris (după mutările 13. Td1, De7 14. Ne2): „Nimic nu dădea tentantul sacrificiu de pion 14. c5, dc 15. Nb5+, Rf8 16. Cf3, Ne6". In poziția de față, mutarea Rf8 nu este posibilă, căci câmpul f8 este ocupat de cal. Deaceia sacrificiul de pion este pe deplin corect.

15. c4—c5 d6 : c5
16. Nf1—b5+ Cf8—d7

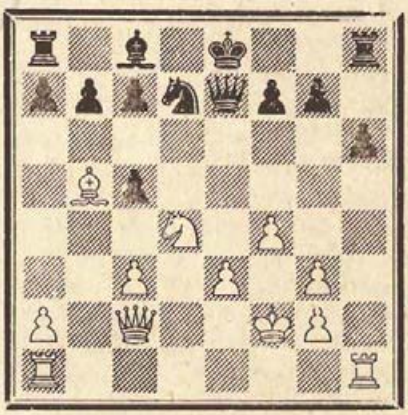

Duce la o poziție clar pierdută. Este adevărat că poziția negrului nu poate fi considerată pe deplin satisfăcătoare, de exemplu:

1) 16... c6 17. C:c6

2) 16... Rd8 17. Tad1, cd 18. T:d4+, Nd7 19. N:d7 C:d7 20. Thd1, Rc8 21. T:d7, D:d7 22. T:d7, R:d7 23. Df5+, Re7 24. De5+, Rf8 25. D:c7 şi albul are toate şansele de câştig, căci turnurile negre sunt separate.

3) 16... Nd7 17. Cf5, Df6 18. De4+, Ce6 (18... Rd8 19. Thd1 c6 20. Td6) 19. N:d7+, R:d7 20. Thd1+, Rc8 21. Tab1, Tb8 22. Da4, Td8 (22... Ta8 23. Dd7+, Rb8 24. T:b7+) 23. T:d8+, R:d8 24. Td1, D:f5 25. De8.

17.	Cd4—f5	De7—f6
18	Ta1—d1	g7—g6

Singura posibilitate — negrul capătă un răgaz temporar. Foarte rău era 18... a6 19. De4+, Rd8 20. N:d7, N:d7 21. D:b7, Tc8 22. T:d7+.

19.	Cf5:h6	Th8—f8

Apărând pionul f7 şi deplasând turnul pe o poziţie mai solidă. Dacă 19... De6, albul ar fi câştigat imediat cu mutarea 20. C:f7 (20... T:h1 21. Cg5).

20.	g3—g4	

Poziţia negrului este pierdută, căci albul are timp să fixeze slăbiciunea câmpului f6.

20.	. . .	a7—a6
21.	g4—g5	Df6—e6
22.	Nb5—e2	Cd7—b6
23.	Ch6—g4	Re8—e7
24.	Cg4—f6	De6—c6
25.	Th1—h7	

Probabil mai tare era 25. g4.

25.	. . .	Nc8—f5

Pionul g6 nu trebuia apărat

26.	e3—e4	Nf5—e6

Mai bine era 26... Nd7, dar aceasta n'ar fi făcut decât să lungească partida.

27.	f4—f5	Negrul cedează

Nr. 71. PARTIDA FRANCEZĂ

V. Panov — **M. Botvinnic**

1.	e2—e4	e7—e6
2.	d2—d3	

Mutarea aceasta are o explicaţie simplă: întâi, albul vrea să evite variantele bine studiate şi, al doilea, el aduce jocul în Indiana Veche (cu culorile inversate) pe care o joacă de preferinţă V. Panov.

In general, prin astfel de continuări albul renunţă la utilizarea avantajului primei mutări şi mută „centrul de greutate" al partidei în jocul de mijloc. Toc-

mai spre aceasta şi tinde maestrul V. Panov: el face parte dintre acei şahişti care intră cu plăcere în orice fel de complicaţii (chiar nefavorabile), convinşi fiind că-şi vor întrece cu siguranţă adversarul în jocul complicat

2.	. . .	c7—c5
3.	Cg1—f3	Cb8—c6
4.	Cb1—d2	d7—d5
5.	Nf1—e2	

Jocul acesta în stilul apărării Philidor este desaprobat de către maeştrii contemporani. Se ştie doar foarte bine că în Indiana veche trebue neapărat utilizată desvoltarea laterală a nebunului regelui

5.	. . .	Nf8—d6
6.	c2—c3	Cg8—e7
7.	Cd2—f1	

După cât se pare, albul a ajuns la concluzia că partida se desfăşoară prea „normal": fără greutăţi de ambele părţi. Deaceia el se decide să-şi creeze în primul rând greutăţi lui însuş. Numai în felul acesta poate fi explicată manevra artificială pe care o pune la cale. Trebuia continuat cu 7. d4.

7.	. . .	0—0
8.	Cf1—e3	f7—f5

Se învederează că manevra Cd2-f1-e3 nu face decât să înlesnească înaintarea f7-f5-f4 şi trecerea iniţiativei la negru; lu-

crul acesta nu-l neliniştеşte însă pe alb, căci el a intrat cu bună ştiinţă în această continuare.

Dacă însă V. Panov şi-ar fi dat seama în cursul partidei că străduinţele lui de a părăsi variantele studiate s'au arătat zadarnice şi că negrul nu face decât să copieze jocul lui Capablanca (Nimzovici-Capablanca, San Sebastian, 1911), el ar fi fost dezolat! Observăm numai că A. Nimzovici n'a riscat manevra Cd2-f1-e3...

9.	e4 : d5	e6 : d5
10.	g2—g3 !	

Albul a decis că complicaţiile au fost deja începute şi tre-

bue să joace mai departe cu toată forţa. Acum el intenţionează să aducă calul la g2, pentru a slăbi câmpurile negre în lagărul advers prin manevra următoare: Nc1-f4 : d6.

Din această cauză, negrul este nevoit să împingă pionul f5 mai departe şi se începe „lupta" în jocul de mijloc.

Nimic bun nu dădea 10. d4, c4 11. b3, f4 12. Cc2, b5 13. a4, Ca5.

10.	. . .	f5—f4
11.	Ce3—g2	Ce7—g6
12.	Dd1—b3	

Un atac psihologic foarte şiret. Desigur, albul nu se îndoia câtuşi de puţin că negrul va sacrifica pionul b7; pionul în plus dă însă albului o oarecare compensaţie pentru atacul negrului.

Se putea răspunde 12... Nc7, dar negrul a preferat să accepte provocarea albului şi să treacă imediat la operaţii active.

12.	. . .	Nc8—e6
13.	Cg2 : f4	

Direct 13. D:b7, Ca5 14. Da6, Nc8 15. Db5, Nd7 16. Da6. Tf6 ar fi fost complet rău. Prin schimburile la f4 albul scapă în oarecare măsură de întârzierea în desvoltare şi obţine slăbirea pionului negru „c".

13	. .	Cg6 : f4
14.	Nc1 : f4	Nd6 : f4
15.	g3 : f4	Tf8 : f4
16.	Db3 : b7	

Albul n'are de ales, el trebue să ia pionul, căci altfel negrul continuă 16... b6, sau 16.. Ng4, sau însfârşit 16... Df6, păstrând iniţiativa, materialul fiind egal. Acum însă negrul trebue să joace foarte exact, căci odată cu simplificarea jocului, pionul în plus al albului devine un argument foarte serios.

16.	. . .	Cc6—a5
17.	Db7—a6	Ne6—c8!
18.	Da6—b5	Nc8—g4
19.	Cf3—g1	

Forţat. Desigur, astfel de „manevre" nu contribue la activizarea forţelor albului; dama albă continuă să rămână în situaţie primejdioasă.

19.	. . .	Dd8—c7

Aci V. Panov găseşte o posibilitate ingenioasă de a îngreuia problema negrului, parând atât continuarea 20... Tb8 21. Da6, Nc8, cât şi 20... a6 !, cu câştigul damei în ambele cazuri.

20. b2—b4! Ca5—b7

Desigur, nu 20... cb 21. D:d5+ şi 22. D:a8+.

21. b4 : c5 Cb7—d6!

Un răspuns la înălţime! Nu era bine pentru negru 21... C:c5 22. d4! Acum nu merge 22. cd, din cauza 22... D : c3+ şi 23... D:a1+. Deoarece albul trebue să apere pionul f2, el nu poate retrage dama decât la b2.

22. Db5—b2 Dc7 : c5
23. Ne2 : g4

Inaintarea 23. d4 ar fi dus— atât acum cât şi mai târziu,— la slăbirea iremediabilă a câmpului c4.

23. . . . Tf4 : g4
24. Cg1—e2 Ta8—e8!

O mutare care nu iese în evidenţă, dar care este probabil decisivă. Acum albul este silit să stabilească poziţia regelui şi să facă rocada lungă. In acest caz, linia deschisă „b" garantează succesul rapid al negrului!

25. 0 0—0 a7—a5

Până aci negrul a jucat fără greşeală, dar tocmai acum, când mai rămăsese de dat numai lovitura decisivă, el nu găseşte calea cea mai simplă. Dacă nu mă înşeală memoria, am înlăturat mutarea 25... Te7! urmată de aducerea turnului la b7, din cauza 26. Cd4 (26. Db8+, Rf7) Tb7 27. Cb3, scăpând din vedere că albul nu poate juca 26. Cd4 din cauza 26... T:d4. Spre regret, în al XII-lea campionat al URSS, astfel de scăpări n'au fost rare în jocul meu.

Deaceia, m'am decis să mobilizez şi pionul „a" pentru a nu permite aducerea calului la b3, şi pentru a ocupa, eventual, câmpul b2.

Trebue arătat în afară de aceasta, că orice întârziere a atacului (de ex. 25... D:f2 26. Cd4) ar fi uşurat simţitor poziţia albului.

26. Rc1—b1

Evitând varianta 26... Tb4 27. Dc2, T:e2 28. D:e2, D:c3+ 29. Dc2, Da3+ 30. Rd2, Tb2; în acelaş timp, albul pregăteşte aducerea calului la d4.

26. . . a5—a4

Un pion neplăcut pentru alb: la 27. Ra1 urmează 27... a3 28... T:e2 şi 29... D:c3+.

27. Ce2—d4 Te8—e7!

Cu o întârziere de două mutări, această manevră a turnului este încă decisivă căci acum din cauza variantei 28. Ra1, Tb7 29. Dd2, (29. Ce6, Dc8 ! cu câştigul unei figuri) T:d4! regele alb nu se poate salva în colţul tablei.

V. Panov găseşte însă acum o combinaţie uimitoare, care era cât pe-aci să salveze partida.

28. f2—f3

O mutare necesară pentru pregătirea combinaţiei, căci albul are nevoie de linia „g".

28. . . . Tg4—h4
29. Th1—e1

Frumos, deşi greşit. Deoarece oricum nu există apărare, albul a trebuit să se decidă la sacrificiul dameî.

29. . . . Te7—b7
30. Te1—e8+! Rg8—f7

Negrul n'are de ales, căci la 30... C:e8 urmează 31. D:b7.

31. Te8—f8+!

Acum negrul trebue să joace foarte precaut: la 31... R:f8 urmează 32. Ce6+, iar după 31... Rg6 32. Tg1+, Rh5 33. D:b7!, C:b7 34. Tf5+, Rh6 35. Tf6+!!, gf (sau 35... g6) 36. Cf5+, Rh5 37. Cg7+ albul forţează remiza prin şah etern. O idee frumoasă!

31. . . . Rf7—e7!

Singura; acum nu mai este periculos pentru negru 32. Cf5+. C:f5 33. D:b7+, R:f8. Albul deasemeni n'are decât o singură mutare.

32. Td1—e1+ Th4—e4!!

(Vezi diagrama din pag. 266)

Frumos, deşi puţin cam brutal. Se înţelege, dacă 32... Rd7 33. Tf7+ câştigă albul.

Acum figurile albului nu mai cooperează între ele şi el ajunge într'o poziţie fără speranţă. Continuarea rezistenţei nu poate fi explicată altfel decât prin faptul că V. Panov nu şi-a revenit imediat, după neaştep-

tata răsturnare a combinaţiei sale.

33.	f3 : e4	Tb7 : b2+
34.	Rb1 : b2	Dc5—b6+
35.	Rb2—c2	Re7 : f8
36.	e4 : d5	Cd6—b5
37.	Te1—f1+	Rf8—e8
38.	Cd4—e6	Cb5—a3+
39.	Rc2—d1	Db6—b1+
40.	Rd1—e2	Db1—b2+
41.	Re2—e3	Db2 : c3

Albul a cedat. V. Panov s'a străduit în mod evident în această partidă să complice lupta, dar, semănând vânt, a cules furtună.

In primele două luni ale anului 1941, m'am pregătit cu intensitate în vederea match-turneului pentru titlul de campion absolut. Trebue menționat că după insuccesul meu din anul precedent în campionatul URSS unii „cunoscători" se pregăteau să mă dea la arhivă; poate că au reușit să mă convingă chiar pe mine! Dar tentația de a deveni campion absolut (adică campion în match) a fost atât de mare, încât m'am decis să-mi încerc totuși „norocul".

Un ajutor de neînlocuit în această pregătire mi-a dat V. Ragozin, cu care mă antrenez aproximativ din 1936. De data aceasta, în afară de partide de antrenament și analize comune, ne-am antrenat și pentru condițiunile diferite de turneu. Astfel, de exemplu, în al XII-lea campionat am suferit din cauza neobișnuinței cu fumul de tutun, A trebuit să apelez la un mijloc „radical" — în timpul partidelor de antrenament, V. Ragozin m'a afumat câte cinci ceasuri în șir. Se'nțelege, m'am obișnuit repede cu fumul de tutun.

Lupta în match-turneu a fost foarte serioasă. De data aceasta însă, am fost într'o bună formă sportivă și înfrângerea pe care am reușit să i-o provoc lui P. Keres în runda 3-a (partida Nr. 73) a jucat un rol mare pentru rezultatul turneului. Victoria în match-turneul din 1941 este una dintre cele mai însemnate din activitatea mea șahistă.

Odată cu începutul Marelui Război Patriotic, interesele apărării Patriei au cerut întrebuințarea forțelor mele pe alt teren...

MATCH — TURNEUL PENTRU TITLUL DE CAMPION ABSOLUT AL U. R. S. S.

Martie — Aprilie

Nr. 72. APĂRAREA INDIANA VECHE

M. Botvinnic	A. Lilienthal
1. d2—d4	Cg8—f6
2. c2—c4	g7—g6
3. Cb1—c3	Nf8—g7
4. Cg1—f3	d7—d6
5. g2—g3	Cb8—d7
6. Nf1—g2	0—0
7. 0—0	e7—e5
8. e2—e4	Tf8—e8
9. Nc1—e3	

Mutarea aceasta este foarte neplăcută pentru negru. Ea a putut fi prețuită la justa valoare numai de către partizanii Indienei Vechi. Chestiunea constă în faptul că în ultimii ani a fost găsit un sistem de joc pentru negru, legat de mutările ed, c6, d5. După 9. Ne3 este îndoelnic dacă acest sistem mai este posibil. Astfel negrul este nevoit să inventeze altceva.

9.	. . .	e5 : d4

Continuarea 9... Cg4 10. Ng5, f6 11. Nc1 nu știu dacă îmbunătățește poziția negrului.

10.	Cf3 : d4	Cd7—e5
11.	b2—b3	Cf6—g4

Temporar inițiativa este la negru. Dar pozițiile figurilor lui în centru nu sunt solide, iar pionul central e4 stânjenește jocul negrului.

12.	Ne3—f4	Ce5—c6
13.	Cd4—e2	f7—f5

In felul acesta negrul scapă de pionul e4, dar albul capătă superioritate de pioni pe aripa regelui.

14.	h2—h3	Cg4—f6
15.	e4 : f5	Nc8 : f5

16. Dd1—d2

Neconsecvent. După 16. g4 superioritatea albului ar fi fost indiscutabilă. Dacă însă 16. g4, C:g4 17. hg, N:g4, atunci, desigur, temporar albul ar fi trebuit să treacă în apărare, dar avantajul material și-ar fi spus treptat cuvântul.

16. . . . h7—h5

Se înțelege!

17. Ta1—e1 Dd8—d7
18. Rg1—h2 Rg8—h7

Nu mergea 18... Ce4 din cauza 19. Dd5+.

19. Nf4—g5 Cc6—e5

Poziția negrului nu este prea ușoară și el încearcă să obțină contra-joc. Nu era bine 19... Ce4 20. C:e4, N:e4 21. f3, Nf5 22. g4, Ne6 23. Cf4.

Și acum însă, după 20. Cd4 negrul s'ar fi aflat într'o poziție dificilă în varianta 20. Cd4, Nd3 21. Tg1, Cfg4+ 22. Rh1! (nu 22. hg. C:g4+ 23. Rh1, N:d4) căci figurile sale ușoare ocupă poziții nesigure.

După mutarea mai puțin tare a albului, pericolul imediat pentru negru dispare.

20. Ce2—f4 c7—c6
21. Ng5 : f6 Ng7 : f6
22. Cc3—e4 Nf6—e7

Dacă 22... N:e4 23. N:e4, Rg7 poziția albului ar fi fost puțin mai bună din cauza slăbiciunii pionului g6.

23. Dd2—c3 Dd7—c7
24. Cf4—e2

Albul aduce calul la d4 pentru a schimba nebunul f5.

24. . . . Ta8—d8

Creiază noi posibilități albului. Negrul putea să-și ușureze apărarea prin 24... N:e4 25. N:e4, Nf6 26. Dc2, Df7.

25. f2—f4 Ce5—f7
26. Ce2—d4 Cf7—h6

Corect era 26... Dc8; după 27. C:f5, D:f5 28. Cg5+, N:g5 29. fg, Dd7 urmat de 30... Ce5 negrul ar fi căpătat o poziție care se poate apăra.

Ultima greșeală a negrului duce imediat la desnodământ.

27. Ce4—g5+

Negrul a cedat, căci după 27... N:g5 28. fg, Cf7 29. C:f5 albul capătă avantaj material și atac puternic.

Nr.73. APĂRAREA NIMZOVICI

P. Keres	M. Botvinnic
1. d2—d4	Cg8—f6
2. c2—c4	e7—e6
3. Cb1—c3	Nf8—b4
4. Dd1—c2	d7—d5

Mutarea aceasta nu este legată de ideia de bază a apărării — lupta de figuri pentru centru. Dar deoarece albul a făcut mutarea puțin activă 4. Dc2, lăsând temporar fără apărare pionul d4, mutarea d5 care provoacă o luptă animată în centru este pe deplin justificată.

5. c4 : d5	e6 : d5
6. Nc1—g5	h7—h6
7. Ng5—h4	

Desigur, albul se străduește să păstreze legătura calului f6, dar după mutarea aceasta el nu mai poate evita complicațiile.

7. ...	c7—c5

Pe deplin logic. Negrul folosește slăbiciunea temporară a pionului d4 pentru a lua inițiativa.

Mutarea aceasta mi-a venit în minte în timpul partidei cu A. Kotov (Moscova 1940) și a fost aplicată atunci, în special cu scopul de a evita variantele plictisitoare, legate de mutarea 7... Ne6. Câteva runde mai târziu, am jucat mutarea 7... c5 împotriva lui V. Mikenas. Acesta din urmă a răspuns 8. 0-0-0, a ieșit din deschidere cu poziție mai bună și după greșeli de ambele părți, a câștigat.

După cât se pare, P. Keres se afla sub impresia partidei amintite cu V. Mikenas și, fără multe șovăeli, a făcut rocada lungă. Nu este inutil să adaog că V. Ragozin mi-a amintit că aș fi analizat mutarea 7... c5 încă în 1936 și că atunci am răsturnat-o în mod convingător. Spre regret, am uitat răsturnarea. Nu de mult am descoperit că am jucat mutarea 7...c5 încă în 1931, la semifinala campionatului URSS, în partida cu A. Lebedev. Acolo însă nu fusese făcută mutarea h6.

8. 0—0—0	

(Vezi diagrama din pag. 271)

Această mutare aparent tare, duce la pierdere. In adevăr, este cel puțin riscat să pui regele sub amenințarea unui atac direct al figurilor negre, atât din față (linia „c"), cât și din flanc (diagonala b1-h7), când flancul regelui este nedesvoltat.

Impotriva lui V. Mikenas am continuat cu 8... 0-0 şi n'am obţinut nimic bun. In Noembrie-Decembrie 1940 am găsit calea justă pentru negru. Decepţia mea a fost mare când într'unul din numerele pe Ianuarie ale ziarului „64" (pe 1941) a apărut partida Belavenet—Simaghin, în care V. Simaghin a făcut primele două mutări ale planului just!

Din întâmplare această partidă n'a fost observată de P. Keres, care, altfel, desigur, ar fi reuşit să ajungă la adevăr. Astfel, am reuşit totuşi să aplic varianta pregătită.

8. . . . Nb4 : c3

Calul din c3 este inamicul Nr. 1. El trebue nimicit pentru a obţine câmpurile centrale şi deasemeni pentru a deschide linia „c".

9. Dc2 : c3

Şi 9. N:f6, D:f6 10. D:c3, Cc6 ar fi lăsat iniţiativa negrului, dar, desigur, tocmai aceasta era continuarea pe care trebuia s'o aleagă albul.

9. . . . g7—g5

Dacă Cc3, trebuia nimicit, în schimb calul din f6 trebue păstrat pentru apărarea câmpurilor centrale. Slăbirea poziţiei de pioni nu are mare importanţă. Evenimentele se desfăşoară cu atâta repeziciune, încât pe primul plan apare timpul. Figurile împotmolite ale albului de pe flancul regelui nu reuşesc să vină în ajutorul regelui lor.

10. Nh4—g3 c5 : d4

Mutarea indicată. Trebue deschisă linia „c". V. Simaghin în partida amintită cu S. Belavenet a continuat cu 10... Ce4, ceeace este în contrazicere cu planul corect de atac.

11. Dc3 : d4 Cb8—c6
12. Dd4—a4

Aceasta este, probabil, cea mai bună retragere a damei.

Legând calul c6, albul acoperă artificial linia „c" şi se străduieşte să facă pe negru să piardă un tempo cu eliberarea calului din legătură.

12. . . . Nc8—f5

Negrul îndeplineşte planul pus la cale. Diagonala b1-h1 este ocupată. Acum mai rămâne numai să se ocupe coloana „c". Ce este mai periculos, ce trebue parat mai întâi?

13. e2—e3 Ta8—c8
14. Nf1—d3

P. Keres caută să asigure o retragere regelui şi acoperă diagonala b1-h7, — o greşeală neobservabilă, care duce imediat la desnodământ.

Mai corect era să fi adus calul pentru acoperirea coloanei „c". Trebue însă să observăm, că şi după 14. Ce2, a6 15. Cc3, b5 16. D:a6, b4 17. Nb5, Nd7 negrul ar fi obţinut avantajul material.

14. . . . Dd8—d7

Ameninţând şah prin descoperire. Albul n'are de ales.

15. Rc1—b1 Nf5 : d3+
16. Td1 : d3 Dd7—f5

Albul nu poate scăpa de această legătură decât pierzând material.

17. e3—e4 Cf6 : e4
18. Rb1—a1 0—0

La 18... Cc5 urma un şah salvator al turnului: 19. Te3+.

19. Td3—d1 b7—b5

Lovitura care sfârşeşte atacul. Calul negru capătă câmpul d4, ceeace duce imediat la mat.

20. Da4 : b5 Cc6—d4
21. Db5—d3 Cd4—c2+
22. Ra1—b1 Cc2—b4

Albul cedează.

Figurile albe de pe flancul regelui încă n'au reuşit să intre în luptă!

Nr. 74. PARTIDA FRANCEZĂ

V. Smislov	M. Botvinnic
1. e2—e4	e7—e6
2. d2—d4	d7—d5
3. Cb1—c3	Nf8—b4
4. e4—e5	c7—c5
5. a2—a3	Nb4 : c3+
6. b2 : c3	Cg8—e7
7. Cg1—f3	Cb8—c6
8. Nf1—d3	

Aci este considerat mai fin 8. a4.

8. . . .	Dd8—a5
9. Dd1—d2	c5—c4
10. Nd3—e2	Da5—a4

Așa s'a jucat în partida Pogrebiski-Botvinnic (Leningrad 1939 — vezi partida Nr. 63). V. Smislov a ales varianta aceasta pentru a verifica o idee nouă — atacul imediat de pioni pe flancul regelui. Negrul are, probabil, și în cazul acesta, posibilități egale.

11. h2—h4	Nc8—d7
12. h4—h5	h7—h6
13. Cf3—h4	

Corect este aci întâi 13. g4, urmat de 14. Ch4. Prin schimbul cailor, șansele de succes ale albului se micșorează.

13 . . .	Ce7—f5
14. Ch4 : f5	

Complet neconsecvent, căci acum nebunul negrului intră în joc. Albul speră să deschidă poziția cu mutarea g4 (după ce pionul negru va trece la f5), dar lucrul acesta nu-l aduce în avantaj. Nu era încă târziu pentru a juca 14. Cf3 urmat de 15. g4.

14. . . .	e6 : f5
15. Th1—g1	Cc6—e7
16. g2—g4	

Este suficientă o privire fugară pentru a observa părțile slabe ale poziției albului: nebunii lui nu sunt prea activi, iar negrul va căpăta la f5 o bază bună pentru figuri. În afară de aceasta, nu trebue scăpat din vedere defectul organic al structurii de pioni albi — flan-

cul damei poate comunica cu flancul regelui numai prin câmpul c1.

Dacă negrul ar fi continuat acum 16... g5, atunci după 17. hg, fg 18. gf, N:f5 ar fi stat excelent.

16.	. . .	f5 : g4
17.	Ne2 : g4	Nd7 : g4

Cu o singură mutare negrul pierde tot avantajul! Nici aci n'ar fi fost târziu 17... Nf5 cu joc mai bun. Turnul alb nu trebuia lăsat să pătrundă pe linia 4-a. Din cauza acestui „fleac" se schimbă toată situaţia.

18.	Tg1 : g4	Ce7—f5
19.	Dd2—e2	Da4—d7
20.	Tg4—f4	Dd7—e6

Negrul nu poate forţa schimbul pionului h5 prin 20... g5 21. hg, fg, ceeace ar fi dus la o poziţie câştigată pentru negru (pionul liber „h" şi calul puternic la f5) din cauza 21. e6 şi albul câştigă o figură.

Deoarece nici schimbul pionului f7 pentru pionul h5 nu reuşeşte, poziţia calului f5 se înveder ează a nu fi tocmai atât de inatacabilă, pe cât s'ar putea crede la prima vedere, căci calul nu poate fi apărat de turn.

21.	De2—f3	g7—g6
22.	a3—a4	0—0—0
23.	Nc1—a3	

Negrul nu poate începe nici-o operaţie activă, căci trebue să aibă tot timpul în vedere ameninţarea Rd2, Tag1, hg, T:g6 şi T:f5. Figurile negre trebue să fie tot timpul gata pentru acest sacrificiu de calitate şi deaceia nici nu poate fi vorba de joc activ. Pe de altă parte, dacă negrul se apără cu atenţie, sacrificiul calităţii duce la un joc tăios., cu şanse de ambele părţi: el nu este întotdeauna favorabil albului.

Negrul a propus aci remiză, pe care albul n'a primit-o.

23.	. . .	b7—b6
24.	Re1—d2	Th8—g8
25.	Ta1—b1	Rc8—b7

26. a4—a5 Td8—c8
27. a5 : b6 a7 : b6
28. Df3—g4

Albul nu observă sacrificiul amintit de calitate la g6 şi începe o deplasare inutilă şi greoaie a turnului la f3, pentru a ameninţa... acelaş sacrificiu de calitate !

28. . . . Rb7—c6
29. Tb1—h1 Rc6—d7

Altfel 30. hg, fg 31. T:h6

30. Th1—h3 Tc8—e8
31. Th3—f3 Rd7—c7
32. Dg4—h3

Se înţelege, sacrificiul calităţii este legat de un risc apreciabil: după 32. hg, fg 33. T:f5, gf 34. D:f5, Tg7, 35. D:e6, T:e6 finalul este foarte complicat. Deaceea albul, după cum se vede, a luat o hotărîre „standard" în astfel de cazuri: să prelungească partida până la mutarea 40-a, să o întrerupă şi apoi să analizeze în linişte acest final

32. . . . Tg8—g7
33. Dh3—h1 Te8—a8
34. Dh1—c1

Inutil. Dama era necesară pe flancul regelui.

34. . . . Tg7—g8
35. Dc1—b2

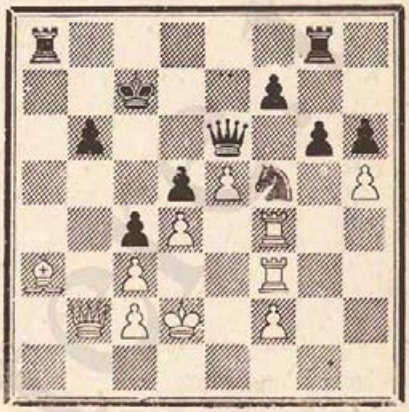

Albul se simţea atât de sigur, încât fără să observe, a făcut o mutare care pierde.

Acum negrul se foloseşte de poziţia proastă a damei albe şi dă un atac de mat cu tempo, aducându-şi turnurile pe linia „a" şi apoi pe orizontala . I-a. În timpul acesta turnurlie albe joacă un rol jalnic.

35. . . . Ta8—a4

Legând solid dama de nebun dacă acesta din urmă rămâne pe loc

36. Na3—d6+

Continuarea 36. Dc1, Tga8 37. Nb2, Ta2 nu promitea nimic bun

albului, măcar din cauza manevrei posibile De6-d7-b5.

36.	. . .	Rc7—c6
37.	Db2—b1	Tg8—a8
38.	Db1—h1	Ta4—a1
39.	Dh1—h3	Ta1—g1

Nu există apărare suficientă împotriva ameninţării Taa1, Tge1 şi Tad1 mat.

40.	h5 : g6	Ta8—a1
41.	Tf3—e3	Ta1—d1+
42.	Rd2—e2	Cf5 : d4+

Albul cedează.

Nr. 75. PARTIDA FRANCEZĂ

I. Bondarevski		M. Botvinnic
1.	e2—e4	e7—e6
2.	d2—d4	d7—d5
3.	e4—e5	

Probabil cea mai veche variantă a partidei franceze. Ea a fost părăsită deoarece s'a dovedit că albul păstrează cu greutate centrul de pioni. Prin 1910—1920 A. Nimzovici a reînviat această variantă. El n'a mai susţinut centrul cu pioni ci l-a apărat cu figuri, schimbând cu abilitate pionii d4 şi e5.

După una din partidele matchului Levenfiş-Botvinnic (1937) în care negrul a reuşit să găsească un sistem de apărare satisfăcător, mutarea 3. e5 a fost rar întâlnită în practica turneelor. I. Bondarevski n'a cunoscut această partidă. Din cauza aceasta pentru teoria deschiderilor, partida de faţă nu prezintă mare interes

3	. . .	c7—c5
4.	Cg1—f3	

Sistemul lui A. Nimzovici. Albul evită mutarea c3

4.	. . .	Cb8—c6
5.	Nf1—d3	

Continuarea 5 dc, N:c5 favorizează desvoltarea negrului. Deaceia albul sacrifică un pion, sperând să-l recâştige mai târziu şi în acelaş timp să ocupe cu figurile câmpul central d4.

5.	. . .	c5 : d4
6.	0—0	Nf8—c5

Mutarea aceasta îngreunează albului recâştigarea pionului şi garantează negrului mobilizarea forţelor.

7. a2—a3

Mutarea făcută ar fi avut sens, dacă albul ar fi jucat apoi b4. In continuare însă, el renunţă la mutarea b4 pentru a nu-şi slăbi flancul damei.

7. . . . Cg8—e7
8. Cb1—d2

Preferabil era 8. Nf4 și la 8... Cg6 — 9. Ng3.

8. . . . Ce7—g6
9. Cd2—b3 Nc5—b6
10. Tf1—e1 Nc8—d7
11. g2—g3

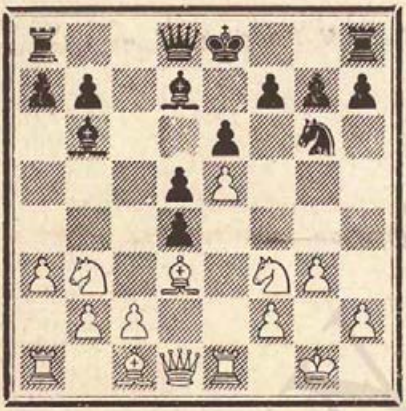

Albul a scăpat momentul de a juca Nf4 și acum începe să aibă greutăți. Nu merge, de exemplu: 11. N:g6, hg 12. Cb:d4, C:d4, C:d4 13. C:d4, Dh4. Cu mutarea din partidă albul pregătește această variantă și, în afară de aceasta, amenință atacul h2-h4-h5. Calul f3 nu mai este însă apărat, ceeace atrage pe negru să deschidă linia „f".

11. . . . f7—f6

Albul nu poate schimba la f6. De exemplu: 12. ef, D:f6 și presiunea negrului pe linia „f" este inevitabilă. Deaceia, pentru apărarea centrului, albul este nevoit să se decidă la schimbul nebunului d3.

12. Nd3 : g6 h7 : g6
13. Dd1—d3

Unii critici i-au reproșat lui I. Bondarevski că n'a recâștigat aci pionul cu 13. Cb:d4, N:d4 14. C:d4, C:e5 15. f4. Dar și în varianta aceasta după 15... Cc6 16. C:e6, N:e6 17. T:eh+, Rf7 superioritatea negrului este evidentă. Negrul poate însă juca și mai energic 13... C:d4 14. C:d4, fe 15. T:e5, Df6 16. f4, g5 17. c3. gf 18. N:f4, Nc7 și este îndoelnic dacă albul se poate salva.

13. . . . Rg8—f7
14. h2—h4

Pregătind 15. Nf4. Albul, se înțelege, nu poate ceda centrul, căci dacă 14. ef, gf 15. Cb:d4, C:d4 16. C:d4, e5 centrul de pioni și perechea de nebuni a negrului ar fi decis repede lucrurile

14 . . , Dd8—g8!

Foarte probabil — mutarea care decide partida ! Creind amenințări pe flancul regelui, negrul forțează schimbul damelor, după care ocupă inevitabil centrul

15. Nc1—d2

Nu merge 15. Nf4 din cauza 15... Dh7 16. Cb:d4, C:d4 17. C:d4, g5 !

15. . . . Dg8—h7
16. Nd2—b4

Sperând să schimbe unul dintre nebunii negri prin 17. Nc5. Dar negrul înapoiază pionul și ocupă câmpul e5.

16. . . , g6—g5
17. Dd3 : h7 Th8 : h7
18. e5 : f6

Nu este mai bine nici 18. hg, fe 19. C:e5+, C:e5 20. T:e5, Nd7 21. Te2 e5.

18. . . . g7 : f6
19. h4 : g5 e6—e5
20. g5 : f6 Rf7 : f6
21. Nb4—d6 Ta8—e8
22. Cf3—h4 Te8—g8
23. Rg1—h2

Desigur, împotriva superiorității de pioni a negrului în centru și a figurilor sale excelent postate, albului îi este greu să lupte. Ceva mai dârz ar fi fost 23. Rf1; acum se produce un desnodământ rapid.

23. . . . Nd7—f5
24. Te1—e2 d4—d3
25. Te2—d2

Sau 25. cd, N :d3 26. Td2, Nc4 27. Cc1, Cd4.

25. . . . d3 :c2
26. f2—f4 Nb6—e3
27. Nd6 : e5+ Cc6 : e5
28. f4 : e5+ Rf6—e7
29. Ta1—f1

Nu exista altă apărare împotriva 29... T:h4+, sau 29.. Nf4.

29. . . . c2—c1D

Albul cedează.

Nr. 76. PARTIDA FRANCEZĂ

M. Botvinic	I. Boleslavski
1. e2—e4	e7—e6
2. d2—d4	d7—d5
3. Cb1—d2	c7—c5
4. e4 : d5	e6 : d5
5. Nf1—b5+	Cb8—c6
6. Cg1—f3	Nf8—d6
7. 0—0	Cg8—e7
8. d4 : c5	Nd6 : c5
9. Cd2—b3	Nc5—b6
10. Nc1—e3	Nb6 : e3
11. Nb5 : c6+	

Comentatorii au tras cele mai profunde concluzii relativ la această mutare (în prima partidă cu I. Boleslavski, în acelaş turneu, jucasem 11. fe). Ei au explicat mutarea din text, prin faptul că Botvinnic n'ar fi vrut să repete aceiaşi variantă, că el s'ar fi temut de vre-o întărire pregătită de I. Boleslavski, etc.

Toate acestea sunt desigur fantezii. Chestiunea constă în faptul că după 11. fe n'am reuşit să obţin vreun avantaj apreciabil şi din această cauză, se înţelege, I. Boleslavski n'avea nimic împotrivă să repete varianta. Dar mutarea mea 11. fe în prima partidă a match-turneului se explică printr'o eroare de calcul. Şi atunci am luat în consideraţie 11. N :c6+, dar în varianta 11... C :c6 (11... bc slăbeşte punctul c5 şi poate fi considerată favorabilă albului fără vre-o analiză) 12. Te1, d4 13. fe, de 14. T:e3+, Ne6 n'am observat posibilitatea de a rămâne cu un pion în plus după 13. Cf :d4.

De data aceasta mi-am îndreptat greşeala, jucând 11. N:c6. Deci nu Botvinnic a evitat vre-o întărire a jocului, ci I. Boleslavski însuşi, care n'a analizat destul de atent partida noastră precedentă, n'a prevăzut întărirea pregătită de mine.

11. . . .	b7 : c6
12. f2 : e3	0—0
13. Dd1—d2	Dd8—b6
14. Dd2—c3	Ta8—d8

Împiedicând temporar ocuparea punctului c5. La rândul său, albul îşi asigură imediat posibilitatea mutării Cc5.

15. Ta1—b1	Tf8—e8

(Vezi diagrama în pag. 280)

16. Tf1—e1

Mutarea aceasta în stilul lui A. Nimzovici — „supra-apărarea" pionului e3 — pierde o bună jumătate din avantaj. Continuarea logică şi evidentă era 16. Cc5, Cf5 17. Tfe1.

16. . . . Ce7—g6

Planul just. In legătură cu 17... Ng4, negrul ocupă poziția centrală e5 pentru cal.

17. Cb3—c5 Nc8—g4
18. Cf3—d4

Este îndoelnic dacă se putea juca 18. b4, N:f3 19. Cd7, din cauza 19... Dc7 20. C:b8, Ch4.

18. . . . Cg6—e5
19. b2—b4 Tb8—d8
20. e3—e4

Probabil cel mai consecvent ar fi fost 20. Cde6, N:e6 21. D:e5. Prin aceasta lupta s'ar fi simplificat, dar albul s'ar fi consolidat puternic pe câmpurile negre.

Albul alege un alt plan, care duce la un joc viu de figuri, mai puțin corespunzător caracterului poziției. Schimbând pionul e3, albul deschide linia „e" pentru presiune asupra calului e5. Dar, pe de altă parte negrul capătă linia „d" pentru contra-joc. Deaceia negrul trebuia să joace imediat 20... f6, consolidând calul. Schimbul la e4 ajută desvoltării inițiativei albului.

20 . . . d5:e4
21. Te1:e4 a7—a5

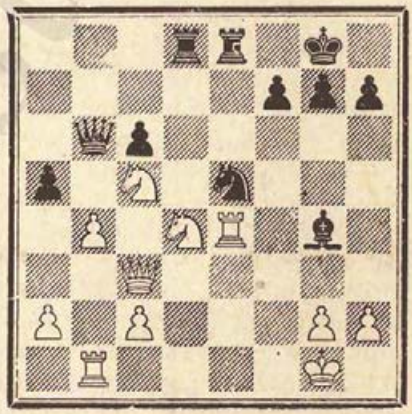

Mutarea aceasta este desigur riscată, căci permite 22. Dg3 cu atac asupra a două figuri. In acest caz nu merge 22... T:d4 23. T:d4, ab 24. Dc3!, sau 22... ab 23. T:e5.

La continuarea 22. Dg3, f6 23. T:g4, C:g4 24. D:g4, ab 25.

Cde6, se pare deasemeni că negrul nu stă bine. Tocmai în această variantă el are însă o continuare salvatoare: 24... h5! 25. Df4 (35. D:h5, Te5) ab 26. Cdb3, Db5 cu joc aproximativ egal. Astfel comentariul lui A. Kotov în buletinul special al ziarului „64" la a 22-a mutare a acestei partide, în care arată că 22. Dg3 ducea la câştig pentru alb, nu este fondat.

22. a2—a3	a5:b4
23. a3:b4	f7—f6
24. Tb1—e1	Rg8—h8

Greşeala care pierde partida. Albul capătă timp pentru a-şi deplasa regele, ceeace eliberează caii de legătură.

Negrul avea o ultimă posibilitate de a-şi consolida poziţia prin 24... Nh5 (profitând de faptul că nu era posibil 25. Cde6) urmat de 25... Nf7. Nebunul la f7 ar fi controlat câmpul e6 şi ar fi apărat turnul e8. Acest din urmă lucru este important în cazul deschiderii liniei „e".

25. Rg1—h1	Ng4—d7

Duce la pierderea unui pion: negrul are deja mari greutăţi. Rău este, de exemplu, 25... Nh5 din cauza 26. Cde6. Tb8 27. T:e5, fe 28. D:e5 şi 29. D:h5. Este greu pentru negru să se apere împotriva 26. h3 urmat de 27. Cf3.

26. Cc5:d7	Td8:d7
27. Dc3:c6	Db6—d8

Partida negrului este pierdută, dar lupta nu este lipsită de interes.

28. Cd4—f3	Td7—c7
29. Cf3:e5	f6:e5

Sau 29... T:c6 30. Cf7+, Rg8 31. C:d8, T:d8 32. c4, f5 33. Tf4.

Acum urmează o combinaţie urmată de o manevră forţată, după care se ajunge la un final câştigat de turnuri.

30. Dc6:e8+	Dd8:e8
31. Te4:e5	De8—g8
32. Te5—e8	Tc7:c2
33. Te8:g8+	Rh8:g8
34. Te1—b1	Rg8—f7
35. b4—b5	

Albul leagă regele şi turnul negrului de pionul liber, după care îmbunătăţeşte poziţia regelui.

35. . . .	Rf7—e6
36. b5—b6	Tc2—c8
37. h2—h3	

Era posibil şi Rh1-g1-f2 g3.

Greşit este însă 37. b7, Tb8 38. Rg1, Rd6 39. Rf2, Rc7 40. Rg3, T:b7 41. T:b7+, R:b7 42. Rf4, Rc6 43. Re5, Rd7 cu remiză probabilă.

37.		Tc8—b8
38.	Rh1—h2	Re6—d5
39.	Rh2—g3	Rd5—c6
40.	Rg3—g4	Rc6—b7

Ceva mai bine ar fi fost poate 40... Tb7. Desfăşurarea următoare a partidei, este o exploatare elementară a avantajului.

41.	Tb1—e1	Tb8—g8
42.	Te1—e6	Rb7—a6
43.	Rg4—g5	Ra6—b7
44.	h3—h4	Rb7—a6
45.	h4—h5	Ra6—b7
46.	g2—g4	Rb7—a6
47.	Rg5—h4	Ra6—b7
48.	h5—h6	g7 : h6
49.	Te6:h6	Tg8—g7

Acum regele alb ajunge pe câmpul h6, iar pionul h7 este condamnat.

50.	Rh4—h5	Rb7—a6

Grăbeşte pierderea pionului h7.

51.	Th6—c6	Tg7—e7
52.	Tc6—c7	Te7—e5+
53.	g4—g5	Ra6 : b6
54.	Tc7 : h7	Rb6—c6

„Lupta" ar fi putut fi întreruptă.

55.	Rh5—h6	Rc6—d6
56.	g5—g6	Te5—e1
57.	Th7—f7	Rd6—e6
58.	Tf7—f2	Te1—a1
59.	g6—g7	Ta1—h1+
60.	Rh6—g6	Th1—g1+
61.	Rg6—h7	Tg1—h1+
62.	Rh7—g8	Re6—e7
63.	Tf2—e2+	Re7—d7
64.	Te2—e4	Th1—h2
65.	Rg8—f7	Negrul cedează.

Nr. 77. PARTIDA SPANIOLĂ

V. Smîslov	M. Botvinnic
1. e2—e4	e7—e5
2. Cg1—f3	Cb8—c6
3. Nf1—b5	a7—a6
4. Nb5—a4	Cg8—f6
5. d2—d3	

O continuare veche. Albul renunţă la lupta în deschidere sperând un joc de mijloc favorabil.

5.	...	d7—d6
6.	c2—c3	Nf8—e7
7.	0—0	0—0
8.	Tf1—e1	b7—b5
9.	Na4—c2	

După 9. Nb3 s'ar fi ajuns la o variantă din Partida Spaniolă.

care era arma favorită a lui A. Ilin-Jenevski. Albul nu vrea să permită manevra Ca5 urmat de c5, dar negrul obține joc egal printr'o contra-acțiune în centru.

9. . . . d6—d5
10. Cb1—d2 d5 : e4

În felul acesta, negrul asigură pionul central e5.

11. d3 : e4 Nc8—e6
12. h2—h3

Amenințând 13. Cg5.

12. . . . h7—h6
13. Cf3—h2

După 13. Ch4, g6 negrul ar fi avut o poziție pe deplin solidă. Manevrele prelungite pe care le face albul nu sunt nici ele periculoase pentru negru.

13. . . . Cf6—h7

Manevra Ch7 și Ng5 are de scop schimbul nebunilor de câmpuri negre; în cazul când schimbul se face, posibilitățile de atac ale albului pe flancul regelui se reduc la minimum.

14. Ch2—g4 Ne7—g5
15. Dd1—e2

Evitând schimbul damelor. Indicat era 15. Cb3 utilizând slăbirea câmpului c5.

15. . . . Dd8—d6
16. Cg4—e3

Evitând schimbul nebunilor de câmpuri negre, albul s'a decis să înceapă atacul asupra regelui negru.

16. . . . Tf8—d8
17. Cd2—f3 Ng5 : e3

Se înțelege, acest cal activ trebue eliminat cu atât mai mult cu cât albului nu-i convine să joace 18. N:e3, din cauza Nc4.

18. De2 : e3 Dd6—e7

Parând 19. Ch4

19. Cf3—h2

In urma manevrelor, jocul a început să fie favorabil negrului: pe flancul regelui totul este liniștit, iar negrul poate începe operații pe linia „d". Cu mutarea următoare însă. negrul pierde doi timpi și scapă inițiativa. Trebuia jucat direct 19... Td7.

19. . . . Ch7—f8
20. De3—f3 Td8—d7
21. Ch2—f1

Venirea calului alb la f5 a devenit inevitabilă. Pentru a asigura câmpul f6 pentru damă negrul trebue să se întoarcă cu calul la h7.

21.	. . .	Cf8—h7
22.	Cf1—g3	Ta8—d8
23.	Cg3—f5	De7—f6
24.	g2—g4	

Punând calul la f5. este greu să te abţii dela mutarea g4. Poate mai fin era 24. Dg3, cu ameninţarea f4. In cazul acesta negrul s'ar fi apărat cu 24.. Dg6.

24.	. . .	Cc6—e7
25.	Df3—g3	Ne6—c4

Presiunea pe linia „d" devine reală: negrul intenţionează să ocupe punctul de susţinere d3 pe linia „d" deschisă. Mutarea următoare a albului pregăteşte desvoltarea nebunului la e3.

26.	f2—f3	Nc4—d3
27.	Nc2—b3	c7—c5

In felul acesta negrul forţează nebunul să se retragă la d1 şi desparte turnurile albe. Dar lupta are un caracter aşa de închis, încât lucrul acesta n'are importanţă decisivă. Acum nu este bine pentru alb să continue cu 28. C:e7+, D:e7 29. Nd5, din cauza 29... Nc4.

28.	Nc1—e3	c5—c4
29.	Nb3—d1	Ch7—g5
30.	h3—h4	

Preferabil era direct 30. a4.

30.	. . .	Cg5—e6
31.	a2—a4	b5—b4

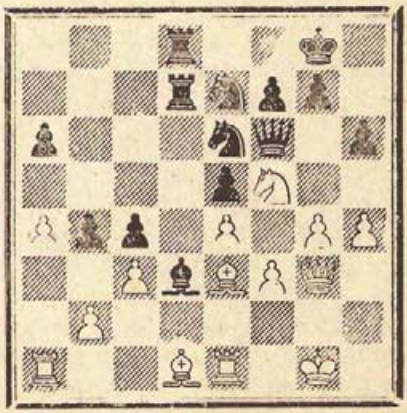

Numai în felul acesta poate evita negrul deschiderea liniei „a". Lupta este atât de complicată încât la început pionul în plus al albului nu va avea mare importanță.

32. c3 : b4 Ce6—f4

Albul nu vrea să se despartă de perechea de nebuni și deaceea nu joacă 33. N:f4, ef 34. Df2 (34. D:f4, D:b2). Cum, pe de altă parte se amenință 33... C:f5 34. gf, N:e4 35. fe, T:d1 36. Ta:d1 37. T:d1, Ce2+, el deplasează regele.

33. Rg1—h1 g7—g5
34. b4—b5 a6—a5
35. Ne3—c5

O greșeală care ar fi putut fi ușor fatală. Situația albului era grea, dar nebunul nu trebuia în niciun caz deplasat de pe importantul său post de apărare. Oricare altă mutare, de exemplu 25 Tc1, ar fi fost mai bună.

35, ... Ce7 : f5
36. g4 : f5 Rg8—h7
37. Dg3—g4

Desigur, nu se putea juca 37. hg, hg din cauza ataculci pe linia „h", dar mutarea din partidă este mult prea slabă. Oricum, albul tot nu reușește să închidă poziția cu mutarea h4-h5. Probabil el n'a observat, în varianta 37... gh 38. Nf2, Tg8 39. N:h4, mutarea Dd6, după care se pierde dama.

Continuarea recomandată de către L. Abramov 37. Dh2 este mai bună, dar, după cât se pare tot nu salva partida din cauza loviturii elegante 37... Nc2 ! După continuarea posibilă 38. hg, D:g5 39. Ne2, C:e2 40. T:e2, Td1+ 41. T:d1, N:d1 42. Ne3. Df6 43. Tf2, Td3 44. Tf1, T:e3 45. T:d1, T:f3, poziția albului este grea.

37. ... g5 : h4
38. Te1—g1 h6—h5

Și mai simplu era 38... Nf1 cu amenințarea Nh3. De exemplu:

39. Nf2, Ng2+ 40. T:g2, C:g2 sau 40. Rh2, Td2 şi rezultatul partidei este evident.

39. Dg4—g5	Df6 : g5
40. Tg1 : g5	f7—f6

Şi acum 40... Nf1, ar fi dus cel puţin la câştigul calităţii. S'ar părea că negrul are oricum o poziţie câştigată, dar V. Smîslov găseşte o salvare uimitoare.

41. Tg5—g1	Cf4—h3

Mutarea din plic. Negrul ocupă linia „g" pentru atacul asupra regelui alb.

42. Tg1—e1	Td8—g8
43. Ta1—a2!	

Singura mutare. In intenţiile negrului intra 43... Tg3, apoi Tdg7 şi Cf2+, urmat de Th3 mat. Nu merge 43. b3, c3 44. Ta2 din cauza 44... Tc8 cu câştig de figură. Prin intervertirea mutărilor, albul evită această ultimă variantă şi asigură aducerea turnului la h2 pentru apărarea regelui. Deaceia negrul renunţă la planul intenţionat.

43. ...	Nd3—b1
44. Ta2—a1	Nb1—d3
45. Ta1—a2	Ch3—f4
46. b2—b4	

Apărându-se împotriva 46... Tg2 albul se străduieşte în acelaş timp să utilizeze superioritatea de pioni pe flancul damei, dar negrul are suficiente resurse de aparare.

46. ...	Tg8—c8
47. b5—b6	Td7—b7

Acum albul este silit să dea pionul b4, ceeace duce la o nouă ascuţire a luptei — câte doi pioni liberi foarte înaintaţi de fiecare parte!

48. Nc5—e3	a5 : b4
49. a4—a5	b4—b3
50. Ta2—a3	

Greşeala aceasta este decisivă. Nu era încă târziu pentru 50. Tb2, Ta8 (50... c3 51. T:b3, c2 52. N:c2, N:c2 53. Ta3) 51. Nd2, Ta6 52. Tb4 şi negrul n'are pe unde pătrunde.

Albul se bazează pe pionii săi dar pionii negrului se arată mai primejdioşi.

50. ...	b3—b2
51. Nd1—a4	c4—c3

Impiedicând 52. a6.

52. Ta3—b3	Cf4—e2
53. Na4—b5	Nd3 : b5
54. Tb3 : b5	Ce2—d4

Manevra decisivă — negrul capătă trei pioni liberi legați.

55. Ne3 : d4 e5 : d4
56. a5—a6

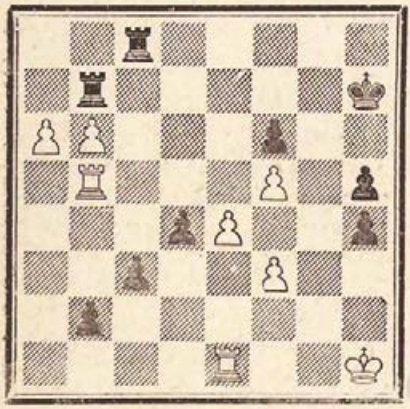

56. ... Tb7 : b6 !

Pionul face un turn. Acum pionii negri nu pot fi opriți!

57. Tb5 : b6 d4—d3

V. Smîslov s'a gândit 50 de minute la mutarea următoare, dar n'a găsit salvare. Albului îi lipsește un singur tempo...

58. Te1—g1 d3—d2
59. Tb6 : f6

Acum se vede la ce mai spera V. Smîslov: dacă 59... c2, atunci 60. Tf7+, Rh8, 61. Tf6, Rh7 62. Tf7+ cu remiză prin repetarea mutărilor.

59. . . . Tc8—c7
60. Tf6—g6

Și acum, după 60... c2 61. T6g5, albul ar fi obținut remiză.

60. . . . d2—d1D

Albul cedează.

Nr. 78. APĂRAREA CEHĂ

A. Lilienthal — M. Botvinnic

1. d2—d4 d7—d5
2. c2—c4 e7—e6
3. Cb1—c3 c7—c6
4. Cg1—f3 Cg8—f6
5. e2—e3

Albul evită continuările obișnuite ale gambitului damei, legate de mutarea 5. Ng5 și trece în variantele apărării cehe. Negrul alege cea mai activă variantă a acestei apărări — varianta de Meran a lui A. Rubinstein.

5. ... Cb8—d7
6. Nf1—d3 d5 : c4
7. Nd3 : c4 b7—b5
8. Nc4—d3 a7—a6

Ideia de bază a variantei nu este nici pe departe nouă — negrul caută să desvolte nebunul damei la b7 și să atace centrul albului prin mutarea pionului la c5. Ca întotdeauna în astfel de

cazuri, negrul câştigă un tempo prin schimbul la c4. In felul acesta, A. Rubinstein n'a făcut decât să transpună o idee cunoscută dinainte în apărarea cehă.

In cazul de faţă. lupta ia dela început un caracter deosebit de ascuţit, căci albul folosindu-se de faptul că n'a pierdut un tempo cu mutarea nebunului la g5, ca în alte variante de gambit, poate începe o înaintare periculoasă în centru.

9.	e3—e4	c6—c5
10.	e4—e5	c5 : d4
11.	Cc3 : b5	Cd7 : e5

Ultima mutare a negrului constitue replica lui V. Sozin împotriva planului lui B. Blumenfeld (11. C:b5).

12.	Cf3:e5	a6:b5
13.	0—0	

Poziţia aceasta poate fi găsită în orice carte despre deschideri. Se pune întrebarea, dece a intrat A. Lilienthal în această variantă? Desfăşurarea următoare a partidei nu dă un răspuns clar la această întrebare. Cel mai probabil, el a sperat să inventeze ceva la tablă. Dar în astfel de variante ascuţite. nu se poate inventa ceva decât pe baza unei bune cunoaşteri a cercetărilor teoretice şi a partidelor jucate mai înainte, iar lucrul acesta nu s'a văzut.

13.	. . .	Dd8—d5
14.	Dd1—e2	Nc8—a6
15.	a2—a4	

La mutarea 13-a, albul a evitat mutarea 13. Df3, recomandată de teorie. iar acum evită atacul mai vechi, dar deasemeni periculos pentru negru al lui L. Rellstab, anume 15. Ng5. După mutarea din partidă, iniţiativa trece la negru.

15.	. . .	Nf8—d6
16.	a4 : b5	Na6—b7
17.	Ta1 : a8+	Nb7 : a8

După 17... Re7 18. Cc6+, N:c6 19. Ta7+, Nb7 albul ar fi rămas cu calitatea în plus.

18. Ce5—c6

Prea puţin satisfăcător era 18 f4 din cauza 18... N:e5 19. fe, Cd7 20. Nf4, Cc5 21. Tf2 0-0. Albul dă un pion pentru a schimba nebunul a8. Rămânând cu perechea de nebuni, el speră să obţină contra-joc

18.	. . .	Na8 : c6
19.	b5 : c6	Re8—e7

Mutarea aceasta cu regele este rezultatul unei confuzii. Negrul a crezut că în varianta 19... 0-0 20. Nb5, Tb8 21. Na4, d3 22. Df3, D:f3, 23. gf, albul poate obţine remiza, iar dacă regele se află la e7, şansele de salvase sunt reduse la minimum.

In realitate, negrul ar fi câştigat în ambele cazuri o figură prin 22... Dd4. Dacă 22. Dd1, Ce4 23. Ne3, T:b2 albul are deasemeni un joc greu.

Deaceea rocada era mutarea cea mai naturală şi mai bună. Acum albul obţine nebuni de culori diferite, ceiace îngreuiază în mare măsură obţinerea câştigului de către negru.

20.	Nd3—c4	Dd5 : c6
21.	Nc1—g5	Dc6—c5

Forţând evenimentele. Din cauza ameninţării 22... De5 cu schimbul damelor, albul n'are timp să retragă nebunul g5.

22.	Ng5 : f6+	Re7 : f6

Numai păstrând pioni buni, poate păstra negrul şanse de a-şi realiza superioritatea materială. La 23. Df3+ negrul poate să răspundă 23... Df5.

23.	b2—b3	g7—g6
24.	Tf1—d1	Th8—d8
25.	g2—g3	Rf6—g7
26.	De2—f3	Nd6—e5

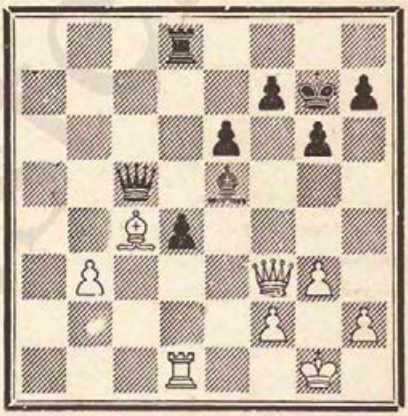

Dacă pionul negru s'ar fi aflat la d5 în loc de d4, câştigul n'ar fi prezentat greutăţi deosebite. Negrul ar fi realizat înaintarea e6-e5-e4, ceeace în legătură cu diagonalele bune pentru nebun ar fi decis imediat.

Planul acesta este acum imposibil şi negrul trebue să tindă şi mai departe la acumularea de avantagii. Este evident că lupta

trebue să izbucnească în jurul liniei deschise „a". Este curios că albul nu acordă atenţia cuvenită străduinţelor negrului de a ocupa această linie importantă.

Cu ultima sa mutare, negrul eliberează turnul şi dama de apărarea pionului şi ia sub control. câmpul a1, împiedicând mutarea Ta1.

27.	Df3—b7	Td8—b8
28.	Db7—e4	Ne5—f6
29.	Rg1—g2	Dc5—a5

Astfel, linia „a" este în stăpânirea negrului. Deoarece albul evită schimbul damelor (şi îl evită inutil căci, de regulă, cu cât sunt figuri mai multe, cu atât şansele de câştig când sunt nebuni de culori diferite, se măresc), el deplasează dama de pe diagonala h1-a8.

30.	De4—e2	Tb8—a8
31.	Td1—d3	Da5—c5

Negrul îşi regrupează figurile mandă să se pună turnul în faţa căci în astfel de poziţii se recodamei.

32.	De2—e4	Ta8—a8
33.	Td3—d2	Dc5—a5

Manevrele fără plan ale albului au dus la înrăutăţirea poziţiei sale. Dacă albul nu vrea să lase turnului negru câmpul d1, el trebue să accepte călătoria regelui său.

34.	De4—e2	Da5—a8+
35.	Rg2—h3	

Desigur, nu 35. Df3, Ag1+. Posibil era 35. f3, ceeace ar fi dus la slăbirea poziţiei.

35.	. . .	Ta1—g1
36.	f2—f4	Da8—c8

Ameninţând 37... e5+

37.	Nc4—a6	Dc8—c5
38.	Na6—d3	Dc5—d5

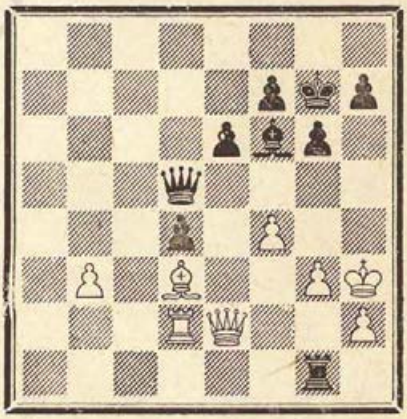

O cursă. Continuând cu 39. Nc4, sau 39. b4, Dd7 40. Df2 albul ar fi putut să reziste cu îndârjire. Încercând să provoace schimbul turnurilor, el pierde

un al doilea pion, ceeace decide lupta.

39.	Td2—d1	Tg1—g2!

O surpriză neplăcută!

40. De2—e4

Fără speranță era și 40. De1, Gb2.

40.	. . .	Tg2 : h2+
41.	Rh3 : h2	Dd5—h5+
42.	Rh2—g2	Dh5 : d1
43.	Nd3—c4	h7—h5
44.	De4—f3	

Altfel era neplăcut 44... h4.

44.	. . .	Dd1 : f3+
45.	Rg2 : f3	Nf6—e7
46.	Rf3—e4	Ne7—c5
47.	Nc4—b5	Rg7—f6
48.	Nb5—e2	Rf6—e7
49.	Ne2—b5	Nc5—b4

Schimbând pionul d4 pentru pionul g3, negrul grăbește formarea a trei pioni legați.

50.	Re4 : d4	Nb4—e1
51.	Rd4—e4	Ne1 : g3
52.	Re4—f3	Ng3—e1
53.	Nb5—c6	Ne1—b4
54.	Nc6—a4	Nb4—d6
55.	Na4—c6	f7—f5

Albul cedează. Nu există apărare împotriva 56... e5.

Până în 1943 mi-am consacrat tot timpul muncii de inginer. In timpul verii a trebuit să mă deplasez adeseori la staţiunile electrice din Urali), pentru a face verificări ale izolării la marele voltaj. Iarna am lucrat la laboratorul de mare voltaj din oraşul Molotov, în serviciul întreprinderii Molotovenergo, pentru repararea şi verificarea izolării.

Nu este inutil să adaog că izolările, care se aflau sub supravegherea laboratorului nostru, au funcţionat fără avarii.

La începutul lui 1943 am început să mă ocup şi cu şahul. Miercuri şi Sâmbătă eram eliberat de obligaţiile profesionale, pentru a mă putea ocupa de şah. Acest timp liber l-am folosit ca să mă pregătesc pentru turneul maeştrilor dela Sverdlovsk.

La turneu au participat jucători buni, şi cu toată întreruperea de doi ani a jocului de concurs, am fost în formă bună şi m'am clasat primul.

La sfârşitul anului, în urma invitaţiei secţiei de şah din Moscova, am luat parte în afară de concurs, la campionatul Moscovei. In prima jumătate a concursului am pierdut la V. Smîslov, dar finişul bun mi-a permis să întrec pe toţi participanţii.

Miercurea şi Sâmbăta mi-am continuat munca în domeniul şahului, de astă dată lucrând la cartea partidelor match-turneului din 1941.

TURNEUL DE MAEŞTRI DELA SVERDLOVSK

MARTIE—APRILIE

79. PARTIDA SICILIANĂ

M. Botvinnic	I. Boleslavski
1. e2—e4	c7—c5
2. Cg1—f3	Cb8—c6
3. d2—d4	c5 : d4
4. Cf3 : d4	Cg8—f6
5. Cb1—c3	d7—d6
6. Nf1—e2	e7—e5

Una din ingenioasele scheme de deschidere ale lui I. Boleslavski. Negrul obţine o desvoltare comodă şi egalează jocul; slăbiciunea câmpului d5 se arată fără importanţă.

7. Cd4—b3	Nf8—e7

Fără să mai piardă timp cu mutarea h6, care împiedică manevra Nc1-g5:f6, căci dacă 8. Ng5, C:e4 9. C:e4, N:g5 10. C:d6+, Re7 negrul stă suficient de solid.

8. 0—0	0—0
9. f2—f4	e5 : f4

Foarte fin jucat. Altfel ar fi urmat 10. f5 şi chiar dacă negrul ar fi reuşit să execute înaintarea d5, albul ar fi căpătat o bază bună la e4 pentru figurile uşoare.

10. Nc1 : f4	Nc8—e6
11. Ne2—d3	Cc6—e5

Şi aceasta este pe deplin satisfăcător, dar cel mai simplu ar fi fost, poate, 11... d5, căci în această poziţie deschiderea diagonalei d3-h7 nu avea o importanţă reală.

12. Rg1—h1	Dd8—b6
13. Dd1—e2	

O idee şireată. Albul sacrifică un pion, dar câştigă câteva tempo-uri şi schimbă nebunul activ dela e6.

13. . . .	Ce5 : d3
14. c2 : d3!	

Aceasta este desigur, mai bine decât 14. D:d3.

14. . . .	Ne6 : b3
15. Nf4—e3	

Deschizând liria „f" cu tempo şi aducând nebunul pe o poziţie mai bună.

15 . . .	Db6—b4

Pofta vine mâncând! Încă nu era târziu pentru 15... Dc6 16. ab, d5 cu contra-joc. Acum ini-

ţiativa trece pentru mult timp la alb.

16. a2 : b3 Db4 : b3
17. Ta1—a5

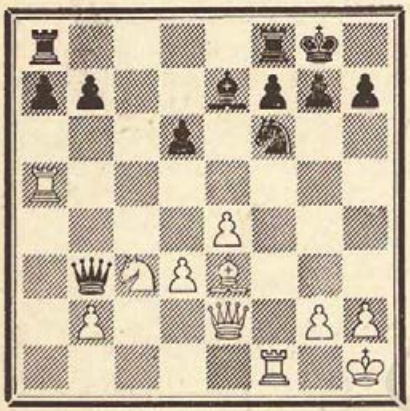

Albul nu perde timp cu luarea pionului a7 şi aduce turnul a1 pe flancul regelui pentru atac. Pentru pionul sacrificat albul a obţinut o aşezare excepţională pentru figuri şi iniţiativa pentru mult timp.

17. . . . Db3—e6
18. Ne3—d4 Ne7—d8

I. Boleslavski îşi consolidează avantajul material, căci 19.T:a7 T:a7 20. N:a7, b6 este periculos pentru alb.

19. Ta5—f5 Cf6—d7

Forţat, altfel 20. T:f6!, N:f6 21. T:f6! gf 22. Cd5 cu atac puternic.

20. De2—g4 Cd7—e5
21. Dg4—g3

Se înţelege, incorect era 21. T:f7, D:f7! 22. T:f7, C:g4.

21. . . . f7—f6
22. Cc3—d5 a7—a6

Cu toate că I. Boleslavski nu poate juca activ în această poziţie, sarcina albului nu este uşoară căci negrul s'a retranşat bine. Singura posibilitate de a obţine succes constă în atacul la baionetă g2-g4-g5.

Cum se va vedea din cele ce urmează, direct 22... a5 dădea negrului mai multe posibilităţi de a utiliza avantajul de pioni de pe flancul damei.

23. Dg3—h3 Tf8—e8

Nepermiţând 24. T:f6!

24. g2—g4 h7—h6
25. Dh3—g3

Nu se poate face nimic fără mutarea h4.

25. . . . Ta8—c8
26. Nd4—c3 a6—a5
27. h2—h4 b7—b5

S'ar părea că jocul albului a

-ajuns la un punct mort. Intr'adevăr, înaintarea g4-g5 este deocamdată imposibilă, iar negrul amenință cu b5-b4 urmat de Tc2.

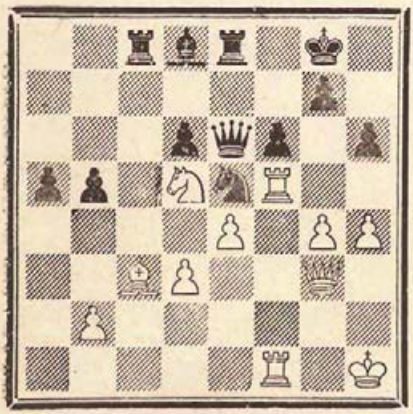

Albul găsește însă încă o posibilitate ascunsă.

28. Dg3—h3!

O mutare liniștită, dar neplăcută pentru negru. Din cauza poziției nesigure a dameî la e6, se amenință 29. g5, fg 30. N:e5, de 31, hg, N:g5 32. Tf8+. Dacă negrul joacă 28... Cd7 pentru ca în varianta arătată mai sus, să răspundă la șahul turnului la f8 reluând cu calul, atunci urmează: 29. Cf4!, Db3 30. g5, fg 31. hg, N:g5 32. T:g5, hg 33. Cg6 cu atac de mat.

Singura salvare era mutarea 28.. Rh7! folosind la rândul său poziția nesigură a damei albe (29, g5, fg 30. hg, N:g5!). In cazul acesta negrul ar fi căpătat, probabil, un joc egal.

28. . . . Ce5—f7

Mutarea aceasta permite albului să intre în final, având dama pentru două turnuri. Finalul nu este favorabil negrului din cauza poziției proaste a regelui și slăbiciunii pionilor.

29 Nc3 : f6!

O surpriză neplăcută !

29.	. . .	Nd8 : f6
30.	Cd5 : f6+	g7 : f6
31.	Tf5 : f6	De6—d7
32.	Tf6 : f7	Dd7 : f7
33.	Tf1 : f7	Rg8 : f7
34.	g4—g5	

Pe cât de tentant, pe atât de incorect... Desigur, se câștigă repede un pion, dar negrul are timp să taie drumul de plecare regelui alb de pe flancul regelui și el rămâne într'o poziție nesigură. Corect era 34. Rg2! și după 34... Tc2+ 35, Rf3, T:b2 36. g5, sau 35... d5! 36. g5, de+ 37. de, Tf8 38. Re3 albul ar fi avut mari perspective de câștig.

34. . . . h6 : g5
35. Dh3—f5+

După 35. Dd7+, Rg6! 36. D:d6+ Rh5 37. hg. Tcd8 poziția pasivă a regelui alb ar fi îngreiat deasemeni realizarea avantajului material.

32.	. . .	Rf7—g7
36.	Df5 : g5+	Rg7—h7
37.	Dg5 : b5	Te8—f8!
38.	Db5—d7+	Rh7—g8
39	Dd7—e6+	Rg8—g7
40.	De6—d7+	Rg7—g8

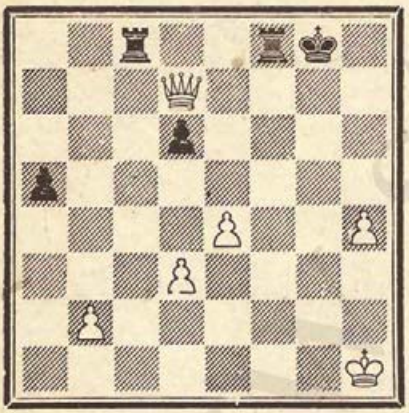

41. Rh1—g2

La 41. D:d6 ar fi urmat 41.. Tc2. Albul îmbunătățește poziția regelui, dar cu prețul unui tempo.

41.	. . .	Tc8—c2+
42.	Rg2—g3	Tc2—f2

Aceasta este greșeala decisivă! Acum albul reușește să respingă atacul turnurilor negre asupra regelui și să câștige partida, combinând apărarea cu înaintarea pionilor centrali. In schimb după 42... T:b2! 42. D:d6 Tbf2 44. Dd5+ T2f7 45. e5, a4 negrul ar fi obținut, probabil, remiza, căci ar fi putut da șahuri pe linia „f" datorită faptului că ar fi avut un pion liber.

42.	Dd7 : d6	Tf2—f7
44.	Dd6—d5	Rg8—h8
45.	e4—e5	Tf7—g7+
46.	Rg3—h3	Tg7—g6

Cu intenția de a câștiga pionul e7, după 47, e6, Te8 48. e7. Rg7.

47.	d3—d4	Tf8—f1

Ingreuind din nou mutarea 48. e6, din cauza 48... Te1 cu diverse amenințări

48.	Dd5—e4	Tg6—g1
49.	d4—d5	Tg1—h1+

Mai „dârză" ar fi fost mutarea 49... Te1.

50.	Rh3—g4	Th1—g1+
51.	Rg4—h5	Tf1—f7
52.	e5—e6!	Negrul cedează.

La 52... Th7+ urmează 53. D:h7+ și pionii se transformă. O partidă cu greșeli, dar atrac-

tivă, caracteristică pentru stilul ingenios al lui I. Boleslavski

Nr. 80. APĂRAREA CEHĂ

V. Makogonov	M. Botvinnic
1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4	e7—e6
3. Cb1—c3	c7—c6
4. e2—e3	Cg8—f6
5. Cg1—f3	Cb8—d7
6. Cf3—e5	

Această variantă „anti-Meran" a lui A. Rubinstein — este pe deplin în stilul lui V. Makogonov. Dacă însă A. Rubinstein o întrebuinţa probabil numai pentru a nu demasca secretul conducerii corecte a atacului în „propria" lui variantă de Meran, V. Makogonov preferă întodeauna continuări în care sunt de puţin folos cunoştinţe din care şi trebue să te bazezi numai pe simţul poziţional.

Mutarea 6. Ce5 are defectul că albul va fi silit să slăbească punctul e4.

6. . . .	Cd7:e5
7. d4:e5	Cf6—d7
8. f2—f4	Nf8—b4
9. c4:d5	

O greşeală serioasă, căci acum se uşurează desvoltarea nebunului damei negrului. A. Rubinstein continua aci 9. Nd2, ceeace este mai potrivit scopului. V. Makogonov şi-a propus ca scop să aducă neapărat nebunul la c2; pentru aceasta, schimbul la d5 este într'adevăr necesar.

Din punct de vedere psihologic, greşala lui Makogonov este uşor de înţeles: în partida cu M. Iudovici (Leningrad 1939), în care negrul a jucat 8... Ne7, el a continuat cu 9. cd urmat de Nd3 şi a obţinut victoria. Este natural ca V. Makogonov să nu fi revizuit un plan de desvoltare cu care a obţinut un astfel de „succes".

9. . . .	e6 : d5
10. Nf1—d3	Cd7—c5
11. Nd3—c2	

Este evident că albul nu ţine seama de posibilităţile pe care le are adversarul; altfel ar fi jucat 11. 0-0, ceeace ar fi fost poate, mai puţin rău.

11. . . .	Dd8—h4+

Momentul critic. Albul ar fi putut păstra şi acum o poziţie care se poate apăra jucând 12. Rf1, — căci slăbiciunea principală a poziţiei albului, punctul

e4, nu este atât de ușor de folosit. V. Makogonov a răspuns automat 12. g3, după care se forțează schimbul nebunilor de câmpuri albe. și în legătură cu slăbiciunea câmpului e4, albul capătă o poziție complet pierdută din punct de vedere pozițional.

12. g2—g3 Dh4—h3

In legătură cu 13... Dg2 albul nu poate împiedica mutarea Nf5; se pare că negrul trebue să câștige ușor. Așa s'ar și fi întâmplat, probabil, dacă V. Makogonov n'ar fi început pe neașteptate, să joace cu o forță neobișnuită.

El a reușit să egaleze „aproape" poziția și negrul a trebuit să joace foarte fin și exact pentru a duce lucrul început până la sfârșitul său logic.

13. Rg1—f2! Nb4:c3

Pe deplin rațional: calul trebue eliminat, căci negrul are intenția să ocupe câmpul e4.

14. b2 : c3 Nc8—f5

15. Nc2:f5 Dh3 : f5
16. g3—g4!!

Excelent jucat: după mutarea aceasta, slăbiciunea câmpurilor albe în lagărul albului devine mai puțin perceptibilă. Negrul se află în dilemă — unde să retragă dama: la e4 sau la e6? Dacă 16... De4, atunci 17. Na3!!, Cd3+ 18. Rg3, D:e3+ 19. Df3 și inițiativa trece la alb. Negrul a preferat să se retragă la e6, dar poate ceva mai exact ar fi fost 16... Dd7, cum se va vedea din continuare.

16. . . . Df5—e6
17. Nc1—a3! Cc5—e4+
18. Rf2—f3

Era îndoelnic pentru negru acum, să accepte sacrificiul de pion, căci dacă 18... C:c3 19. Db3, Cb5 (iată când ar fi folosit poziția damei la d7 — ea ar fi permis negrului să joace 19... Ce4! rămânând cu un pion în plus și calul centralizat!) 20.

Nb2, 0-0-0 21. f5 — inițiativa ar fi fost din nou de partea albului.

Pe de altă parte, albul se pregătește să continue cu 19. c4. Pe neașteptate, poziția negrului a devenit nu prea strălucită. El găsește însă continuarea corectă.

18.	. . .	h7—h5
19.	h2—h3	f7—f6!

Această mutare modestă decide lupta. Deoarece albul nu poate schimba la f6, căci 20. ef, C:f6 duce la desvăluirea tuturor slăbiciunilor poziției de pioni a regelui alb, negrul câștigă în cele din urmă un pion păstrând calul centralizat.

20.	c3—c4	h5:g4+!

Un schimb intermediar important; albul amenință 21. cd, după care 21... D:d5 ar fi dus la final. Deaceea negrul îndepărtează dama albă de câmpul d5, câștigând un tempo.

21.	h3:g4	Th8:h1
22.	Dd1:h1	0-0-0

Cu amenințările Ce4-d2+:c4, sau simplu fe. Albul nu poate juca 23. cd din cauza 23... D:d5 și este silit să piardă timp pentru mutarea 23. Td1, pierzând cu aceasta și pionul e5!

23.	Ta1—d1	f6:e5
24.	c4:d5	c6:d5
25.	Td1—c1+	Rc8—b8
26.	Dh1—h4	Td8—e8
27.	f4—f5	De6—f7

La 27... Da6 ar fi urmat 28. Dh5 cu atac asupra turnului și cu puternica amenințare Df5-f7-c7+.

28.	Tc1—c2	

Dealungul a 15 mutări, V. Makogonov a jucat strălucit și, desigur, nu s'a dat în lături să facă o mutare liniștită — pentru „odihnă". Totuși, albul era obligat să ia măsuri împotriva atacului negru și să ofere finalul prin 28. Dh5. Acum partida se decide prin atac direct asupra regelui alb.

28. . . . g7—g6
29. Na3—b2

V. Makoganov începe din nou să caute subtilităţi tactice (29... gf 30. N:e5+!, Ra8 31. g5) dar ele nu pot salva partida.

29. . . . a7—a6
30. Rf3—e2

Perspectiva 30. N:e5+, T:e5 31. Dd8+, Ra7 32. Tc8, T:f5+!! nu putea să-i placă albului, căci negrul dă mat primul! Acum la 30... gf urmează 31. N:e5+! 32. Dd8+, Ra7 33. Tc8 şi de data aceasta, albul dă mat primul.

30. . . . Rb8—a7!

Această mutare liniştită, care lipseşte pe alb de tempoul necesar dublării figurilor grele pe linia a 8-a (Dd8+), decide definitiv rezultatul partidei.

31. Dh4—h2 Df7—f8
32. f5 : g6 Df6:g6
33. Dh2—g2 Te8—f8
34. Nb2:e5

Ultimul truc, dar albul... nu observă a 39-a mutare a negrului.

34. . . . Tf8—f2+
35. Dg2:f2 Ce4:f2
36. Ne5—d4+ b7—b6

Singura mutare.

37. Tc2—c7+ Ra7—b8
38. Nd4—e5 Cf2:g4

Acum după 39. Tg7+ negrul rămâne cu un cal în plus.

39. Ne5—f4 Cg4—e5!

Aceasta este mutarea pe care m'a observat-o albul.

Albul a mai continuat să reziste „eroic", probabil în virtutea inerţiei, căci după pierderea pionului a2 situaţia sa este cu totul proastă.

40. Tc7—e7 Dg6—c2+
41. Re2—e1 Rb8—c8
42. Nf4:e5 Dc2:a2

43.	Te7—c7+	Rc8—d8
44.	Tc7—c1	a6—a5

Varianta 45. Nc7+, Rd7 46. N:b6, Db2 nu este primejdioasă pentru negru.

45.	Ne5—d4	b6—b5
46.	Tc1—a1	Da2—b3

Continuarea 47. Nb6+, Rd7 48. T:a5, Rc6! (49. Ta6, Rb7) duce aci la alte pierderi materiale pentru alb.

47	Re1—f2	a5—a4
48.	Rf2—f3	Db3—c2
49.	Rf3—f4	Rd8—d7
50.	Rf4—e5	Dc2—e4+
51.	Re5—f6	De4—e7+
52.	Rf6—g6	a4—a3
53.	Ta1—f1	b5—b4

Albul poate câștiga dama...

54.	Tf1—f7	De7:f7+ !

..dar negrul capătă o damă nouă! Încă se putea pierde totul cu 54... b4 55. T:e7, R:e7 56. Nc5+!

55.	Rg6:f7	b4—b3

Albul cedează.

In această partidă V. Makogonov a arătat o dârzenie excepțională, ceeace nu este de mirare; partida aceasta, jucată în ultima rundă a primului tur al match-turneului, decidea cine va fi leader.

Nr. 81. PARTIDA SICILIANĂ

M. Botvinnic		I. Kan
1.	e2—e4	c7—c5
2.	Cg1—f3	e7—e6
3.	d2—d4	c5 : d4
4.	Cf3 : d4	Cg8—f6
5.	Cb1—c3	d7—d6

In varianta Scheveningen, există în fond două sisteme de desvoltare a figurilor de pe flancul damei negrului: Cb8-c6 și Nc8-d7, sau flancheiarea nebunului damei și Cb8-d7-c5. In această partidă, I. Kan alege cel de-al doilea sistem. El este perfect logic, din punctul de vedere al presiunii asupra centrului cu figuri.

6.	Nf1—e2	a7—a6
7.	a2—a4	Dd8—c7
8.	f2—f4	Cb8—d7
9.	0—0	b7—b6
10.	Ne2—f3	Nc8—b7
11.	f4—f5	

O înaintare neplăcută pentru negru. Albul se folosește de absența nebunului la c8, pentru a ataca pionul e6. Deoarece negrul nu poate permite deschi-

derea liniilor până când nu termină desvoltarea, el este silit să slăbească punctul d5

11.	. . .	e6—e5
12.	Cd4—b3	Cd7—c5

Probabil I. Kan a presupus că mutarea aceasta forțează schimbul la c5, care ar fi ușurat apărarea negrului. A urmat însă o mică decepție.

Continuarea 12... Ne7 13. De2, 0-0 14. Rh1, Tac8 15. Nd2, Tfe8 urmat de d5, a dus la o poziție mulțumitoare pentru negru în partida jucată mai târziu, Romanovski-Kan (Moscova 1947). Partida aceasta însă nu este convingătoare, căci P. Romanovski nu s'a decis la continuarea logică 14. g4 (sau 15. g4). Se pune întrebarea: pentru ce a mai intrat albul în această variantă energică, dacă nu s'a putut decide la mutarea g4, după ce negrul a făcut rocada mică?

13. Dd1—e2!

A doua neplăcere. Se invederează că nu este bine pentru negru 13... C:b3 14. cb căci albul se folosește primul de linia deschisă „c"!

13.	. . .	Nf8—e7
14.	Rg1—h1	h7—h6

Aci negrul a fost pus în fața unei probleme greu de rezolvat: în ce parte să facă rocada? Rocada mică — e periculos căci se începe asaltul de pioni pe flancul regelui (g2-g4-g5); rocada mare — nu este nici ea lipsită de primejdii, căci lipsește o apărare de pioni solidă. Deaceea I. Kan s'a decis să lase regele în centru, dar și aci el a fost atacat!

15.	Nc1—d2	Ta8—d8
16.	Nd2—e1	

După ce negrul a luat nebunului damei câmpul g5, acesta este singurul sistem de a aduce nebunul în luptă.

16.	. . .	Dc7—c8

O idee greşită care necesită câteva tempouri şi costă pe negru partida. Incă la mutarea a 12-a I. Kan a încercat să provoace schimbul cailor la c5; acum el într.adevăr „forţează" acest schimb, după aducerea damei la a8 şi capătă... o poziţie pierdută. Mai bine era 16... 0-0.

17. Ta1—d1 Dc8—a8

18. Cb3 : c5 d6 :c5

După mutarea aceasta, evenimentele se desfăşoară cu repeziciune. Mai bine era 18... bc, deşi şi atunci albul ar fi avut avantaj poziţional datorită slăbiciunii câmpurilor d5 şi c4.

19. Ne1—g3! Td8 : d1
20. Tf1 : d1 Da8—b8

Negrul nu poate apăra pionul e5 cu calul, căci se slăbeşte punctul d5. Dar acum albul, forţând schimbul la d5, întăreşte presiunea asupra pionului e5 ceeace în legătură cu poziţia proastă a regelui negru, are o importanţă decisivă.

21. Cc3—d5 Cf6 : d5
22 e4 : d5 Ne7—d6

Singura mutare. Rău este atât 22... Nf6 23. d6, cât şi 22.., f6 23. d6, N:f3 24. d7+ şi 25. D:f3. Acum negrul intenţionează să închidă poziţia cu 23... f6 şi să se apere

23 f5—f6! g7—g6

Obiectiv, cel mai bine. După 23... gf 24. Ne4 urmat de 25. Nh4 şi 26. Tf1, albul ar fi recâştigat pionul, păstrând toate avantajele poziţiei sale.

24. Ng3 : e5

O mutare evidentă pe care negrul, desigur, a prevăzut-o. La 24... N:e5 ar fi putut urma atât 25. Te1, cât şi mai decisiv 25. d6. Astfel, negrul a pierdut importantul pion central dar mai păstrează speranţe de salvare, căci pionul d5 este blocat.

24. . . . Re8—d8

Ca idee just: regele stă cel mai bine pe linia „d", dar negrul nu observă mutarea a 26-a a albului, după care pionii albi reînvie şi se ajunge la un final fără speranţă. Trebue spus însă că şi după 24... Rd7 25. Nc3! (nebunul acesta trebue păstrat) Te8 26. Dc4 (26... N:h2 27. d6) situaţia negrului ar fi fost destul de proastă.

25. Ne5 : d6 Db8 : d6
26. De2—e7+!

Un şah îngrozitor! Finalul este fără speranţă pentru negru, deşi câştigul nu este atât de uşor, din cauza caracterului închis al poziţiei.

26 . . . Dd6 : e7
27. f6 : e7+ Rd8—d7

Desigur, nu 27... R:e7 din cauza 28. d6+

28. d5—d6 Nb7 : f3
29. g2 : f3 Th8—c8
30. Rh1—g2 g6—g5

Uşurează câştigul. Din cauza slăbirii câmpurilor f5 şi h5, se creează posibilităţi pentru pătrunderea regelui.

31. Td1—d5!

Pe câmpul acesta turnul este inatacabil.

31. . . . Tc8—g8
32. Rg2—g3 f7—f6
33. Rg3—g4 Rd7—e6
34. Rg4—h5!

Planul albului e simplu: să mai câştige încă un pion, iar după aceea, dând pionii „e" şi „d" să ajungă la un final de pioni. Pionul „h" nu poate fi apărat — la 34... Th8 urmează 35. Rg6.

34. . . . a6—a5
35. Rh5 : h6 Re6—f7
36. Rh6—h5 Tg8—h8+
37. Rh5—g4 Th8—h4+

Poate joacă 38. Rf5—atunci urmează 38... Tf4 mat.

38. Rg4—g3 Th4—h8

39.	f3—f4	g5 : f4
40.	Rg3 : f4	Rf7—e6

A sosit momentul de a se trece în finalul de pioni.

41.	d6—d7	Re6 : e7
42.	d7—d8D+	Th8 : d8
43.	Td5 : d8	Re7 : d8
44.	Rf4—f5	Negrul cedează.

La 44... Re7, cel mai simplu este 45. Rg6!, Re6 46. h4, f5 47. Rg5! Re5 48. h5, f4 49. h6, f3 50. h7, f2 51. h8D+ !

CAMPIONATUL MOSCOVEI

Decembrie

Nr. 82. PARTIDA SPANIOLĂ

M. Liublinski	M. Botvinnic
1. e2—e4	e7—e5
2. Cg1—f3	Cb8—c6
3. Nf1—b5	a7—a6
4. Nb5—a4	Cg8—f6
5. Na4 : c6	

Este îndoelnic că această continuare lasă albului vreun avantaj; ideia ei constă în aceea că după 5... de 6. Cc3, negrul nu poate face mutarea considerată cea mai tare, f6.

5.	...	b7 : c6
6.	Cb1—c3	d7—d6
7.	d2—d4	Cf6—d7
8.	d4 : e5	d6 : e5
9.	0—0	Nf8—d6

S'a ajuns la o poziție asemănătoare cu acelea care survineau adeseori în această deschidere în partidele lui M. Cigorin; după cum se știe, linia deschisă „b" și perechea de nebuni, compensează pe deplin slăbiciunea pionilor negri pe flancul damei. Jocul negrului are chiar mai multe perspective.

10.	Cc3—e2	0—0
11.	Ce2—g3	Ta8—b8

Pentru a continua la 12. Cf5, cu 12... Cc5 urmat de 13...N:f5 și 14... e4

12.	b2—b3	Tf8—e8
13.	Nc1—e3	g7—g6
14.	c2—c3	a6—a5
15.	Dd1—c2	Dd8—e7
16.	Tf1—d1	Cd7—c5
17.	Cf3—e1	Cc5—e6

Manevra aceasta necesită mult timp și iniativa trece la alb. Corect era 17... Na6 și

dacă 18. c4, atunci negrul aduce imediat calul pe câmpul d4.

18.	Ce1—d3	Ce6—f4
19.	f2—f3	Nc8—a5
19.	c3—c4	c6—c5

Aproape forțat!

21. Dc2—d2!

Excelent jucat. Din cauza amenințărilor 22. D:a5 și 22. C:f4, negrul este nevoit să schimbe calul, după care pionii c5 și a5 devin foarte slabi.

21.	. . .	Cf4 : d3
22.	Dd2 : d3	Te8—d8
23.	Cg3—e2	c7—c6
24.	Ce2—c3	Nd6—c7
25.	Dd3—c2	

25 . . . Td8—d4!!

Numai așa poate fi scăpat pionul c5. Este greu pentru alb să-și realizeze avantajul material în lipsă de linii deschise, în timp ce negrul are șanse bune pe flancul regelui. Cel mai bine pentru alb ar fi fost să ia turnul cu nebunul, după ca e să aducă calul la d3.

Trebue remarcat că acest sacrificiu de calitate este posibil numai datorită faptului că negrul mai are încă un turn, fără care nebunii negri n'ar fi fost periculoși. Iată de ce nu se putea întârzia cu acest sacrificiu: prin schimbul unei perechi de turnuri, albul și-ar fi asigurat câștigul.

26.	Cc3—e2	Na6—c8
27.	Ce2 : d4	c5 : d4
28.	Ne3—f2	c6—c5
29.	Td1—f1	f7—f5
30.	Nf2—g3	Nc8—d7
31.	Ta1—d1	f5—f4
32.	Ng3—f2	g6—g5
33.	g2—g4	

Nervii albului nu rezistă. Amenințarea g5-g4 era foarte neplăcută, dar această slăbire a flancului regelui ajută negrului să dea atacul.

33.	. . .	f4 : g3
34.	Nf2 : g3	Nd7—h3
35.	Tf1—f2	h7—h5
36.	Tf2—d2	h5—h4
37.	Ng3—f2	Tb8—f8

Atacul negrului se desvoltă pas cu pas. Figurile albe sunt așezate destul de prost

38.	Td2—d3	Tf8—f4
39.	Rg1—h1	Rg8—h7
40.	Td1—g1	Nc7—d8
41.	Dc2—e2	De7—f7
42.	De2—d1	

Nenorocirea albului constă în faptul că 42. Ne1, g4 43. fg, N:g4 44. T:g4, T:g4 45. D:g4, 46, Dg1, D:d3 47. Dg4, Df1+ Df1+ 48. Dg1, De2 duce la pierderea pionului e4.

42.	. . .	Df7—h5
43.	Nf2—e3	

Altfel ar fi decis 43... g4. Finalul cu nebuni de culori diferite la care s'a ajuns, este pierdut pentru alb, căci negrul capătă doi pioni liberi legați.

43.	. . .	Dh5 : f3+
44.	Dd1 : f3	Tf4 : f3
45.	Ne3 : g5	Tf3 : d3
46.	Ng5 : d8	Td3—e3
47.	Nd8—b6	Te3 : e4
48.	Nb6 : c5	Te4—e2
49.	Tg1—d1	Nh3—g4
50.	h2—h3	Ng4 : h3
51.	b3—b4	Nh3—f5
52.	Nc5—d6	d4—d3
53.	b4 : a5	h4—h3

Albul cedează.

Nr. 83. PARTIDA FRANCEZĂ

A. Toluș	M. Botvinnic
1. e2—e4	e7—e6
2. d2—d4	d7—d5
3. Cb1—c3	Nf8—b4
4. e4—e5	c7—c5
5. a2—a3	Nb4 : c3+

După cât se pare, aci este pe deplin posibil și 5... Na5.

6.	b2 : c3	Cg8—e7

Una dintre cele mai actuale variante ale partidei franceze. In continuare A. Toluș joacă deschiderea după „ultimul cuvânt" al teoriei — la 1 Ianuarie 1944! Astăzi teoreticienii recomandă 7. Dg4.

7.	Cg1—f3	Cb8—c6
8.	a3—a4	

O mutare foarte folositoare, care asigură o poziție bună nebunului c1 pe câmpul a3.

8.	. . .	Nc8—d7
9.	Nf1—e2	Dd8—c7
10.	0—0	b7—b6
11.	Nc1—a3	Cc6—a5

In partida Smîslov-Botvinnic (Sverdlovsk 1943) a urmat în poziția aceasta 11... h6, ceeace a dus după 12. dc, bc 13. N:c5,

C:e5 14. C:e5, D:c5 15. C:d7 la o poziție grea pentru negru. Mulți maeștri au presupus însă că mutarea 11... Ca5 dă negrului un joc bun.

12. Cf3—d2!

O întărire importantă a lui A. Toluș. Albul intenționează să joace 13. Cb3 provocând schimbul cailor, după care se îndreaptă configurația pionilor albi pe flancul damei.

12. . . . Nd7 : a4
13. c3—c4!

Minunat jucat! Albul liberează câmpurile centrale ale tablei și cei doi nebuni ai lui devin o forță amenințătoare.

Din contra, puțin satisfăcător era 13. N:c5, bc 14. T:a4 din cauza 14... c4 și negrul are în fond un pion în plus la a7.

13. . . . Na4—d7

O mutare inexactă care duce la o poziție grea. Trebuia jucat 13... 0-0 și dacă 14. dc, bc 15. cd, ed 16. N:c5, D:c5 17. T:a4, atunci 17... Cac6.

14 c4 : d5 e6 : d5
15. c2—c4 0—0
16. d4 : c5 Dc7 : e5

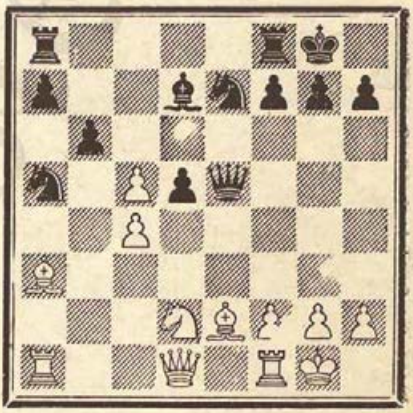

17. c5 : b6

Momentul critic. Mult mai tare era 17. cd!; la 17... bc 18. N:c5, Cb7 albul ar fi răspuns 19. Cc4, iar dacă 17... C:d5, atunci 18. Nf3. Schimbul din partidă. duce la egalarea jocului.

17. . . . a7 : b6
18. Ne2—f3 Tf8—e8

19. Tf1—e1 De5—f6
20. c4 : d5 Ce7—f5
21. Cd2—e4 Df6—d4
22. Dd1—e2 Cf5—h4

O mutare riscantă. Mai simplu era 22... Dc4.

23. Ta1—d1 Dd4—c4
24. De2—d2

Având în vedere continuarea primejdioasă pentru negru 25. Nb2 urmat de Dg5 și Cf6+.

24. . . . Dc4—a4!

Răspunsul unic și greu de găsit. Din cauza posibilității aducerii calului la c4, nebunul alb a3 nu poate ajunge pe diagonala mare.

25. Na3—c1 Ca5—c4
26. Dd2—f4

Mult mai bine era 26. Dd4. Acum inițiativa trece la negru.

26. . . . Ch4—g6
27. Df4—g3 Nd7—f5

Atacând o figură: 28... N:e4 29. N:e4, T:e4 și nu merge 30. T:e4 din cauza 30... D:d1+. Apărarea corectă era 28. Cc3, dar și în cazul acesta negrul ar fi păstrat avantaj.

Mutarea următoare a albului este greșită, căci slăbește prima orizontală.

28. Td1—d4 Da4—c2
29. h2—h4

Hazardat dar în stilul lui A. Toluș! El tinde întotdeauna spre contra-joc.

29. . . . Ta8—a1
30. Cc4—f6+

Pierde repede, dar albul nu avea apărări suficiente.

30 . . . g7 : f6
31. Te1 : e8+ Rg8—g7
32. h4—h5

La 32. Nd1 era posibil următorul final. 32... T:c1 33. Te1, Cd2 34. N:c2, T:e1+ urmat imparabil de 35... Cf1+.

32. . . . Ta1 : c1+

33. Rg1—h2 Dc2—b1
34. Dg2—b8

O poziție curioasă.

34. . . . Tc1—h1+
35. Rh2—g3 Db1—g1

Atacul negrului este mai puternic!

36. Te8—g8+ Rg7—h6
37. Nf3—g4 Dg1—h2+
38. Rg3—f3 Cc4—e5+
39. Rf3—e2 Nf5 : g4+
40. Td4 : g4 Dh2 : h5

Albul cedează

O partidă furtunoasă, deși nu fără greșeli

www.stere.ro

La începutul anului am trecut cu munca în secția tehnică a Ministerului stațiunilor electrice și m'am mutat cu familia în Capitală.

Primăvara a avut loc primul campionat al U.R.S.S., în timp de război (la Moscova). Mulți se așteptau ca în acest turneu lupta pentru primul loc să se desfășoare între autorul acestei cărți și V. Smîslov. Aceste așteptări s'au dovedit justificate. Smîslov a avut un strat strălucit. Intâlnirea noastră în mijlocul turneului (partida Nr. 86) a provocat un interes și mai mare decât întâlnirea cu A. Ketov în 1939. In această partidă decisivă V. Smîslov a fost învins și s'a demoralizat în așa măsură, încât în lupta care a urmat n'a mai putut fi un concurent puternic.

După câteva luni am terminat redactarea culegerii partidelor match-turneului pentru titlul de campion absolut — probabil cea mai bună lucrare analitică a mea în domeniul șahului.

CAMPIONATUL U. R. S. S.

Iunie

Nr. 84. APĂRAREA NIMZOVICI

G. Veresov		M. Botvinnic
1.	d2—d4	Cg8—f6
2.	c2—c4	e7—e6
3.	Cb1—c3	Nf8—b4
4.	Dd1—c2	d7—d5
5.	c4 : d5	e6 : d5
6.	Cg1—f3	

O idee bună a lui G. Veresov: în continuarea obișnuită 6.

Ng5, h6 7. Nh4 negrul are posibilitatea să joace 7... c5 (nebunul fiind la h4) și dacă albul schimbă la f6 după mutarea c5), atunci acest lucru este legat de o pierdere de tempo. Acum însă, dacă negrul joacă c5, atunci albul poate să schimbe la f6 fără pierdere de timp.

6.	...	c7—c5
7.	Nc1—g5	h7—h6
8.	Ng5 : f6	Dd8 : f6
9.	a2—a3	Nb4—a5

Un răspuns slab. Acum albul ar fi putut obține un joc bun pe două căi: 1) 10. dc, N:c3+ 11. D:c3, D:c3:+ 12. bc și negrul trebue să se ostenească destul de mult penrtu a recâștiga pionul sacrificat, și 2) 10. b4! (indicată de G. Veresov imediat după terminarea partidei) cb 11. Da4+ Cc6 (11... Dc6 12. Cb5, Nb6 13. Ce5 este clar în favoarea albului) 12. C:d5, Dd6 13. ab, N:b4+ 14. C:b4, D:b4+ 15. D:b4, C:b4 16. Rd2 și pionii negri de pe flancul damei pot constitui un obiect de atac. Deaceea negrul era obligat să joace 9... N:c3+.

(vezi diagrama din col. II)

Sperând să obțină un avantaj și mai mare albul renunță la aceste variante și caută să complice jocul. G. Veresov alege

însă un plan atât de greșit, încât „complicațiile" se arată a fi grele numai pentru alb!

10. 0—0—0

Regele nu va fi aci nici pe departe în siguranță și — ceeace este mai important — albul a pierdut un timp prețios și n'a luat încă pionul c5. Negrul, se înțelege, nu pierde ocazia de a lichida această amenințare.

10.	. . .	Na5 : c3
11.	Dc2 : c3	c5—c4!

Singura continuare convingătoare. Deoarece 12. b3 ar fi fost foarte primejdios pentru alb din cauza faptului că regele său se află pe flancul damei, el este silit să caute alte căi pentru păstrarea inițiativei.

Tentant era 12. e4!, sperând la 12... de 13. Ce5! urmat de 14. N:c4; la 12. e4 ar fi urmat însă 12... Ng4! 13. ed, 0-0 14. N:c4, Cd7 şi, cu tot avantajul material temporar al albului, poziţia negrului merită preferinţă.

După lungă gândire, albul alege un alt plan — probabil greşit — legat de consolidarea calului la e5 şi atac de pioni pe flancul regelui.

12. Dc3—e3+ Nc8—e6
13. Cf3—e5 Cb8—c6
14. g2—g4

In favoarea negrului era desigur, 14. C:c4, dc 15. d5, 0-0-0. Presupunând că negrul va face rocada mică, G. Veresov începe înaintarea pionilor pe flancul regelui.

14. . . . 0-0-0!

Acum mutarea aceasta este pe deplin evidentă! Se înţelege, negrul nu face rocada mică unde poziţia regelui său ar fi fost iute presată.

15. f2—f4

Această mutare „energică" constitue o greşeală fatală căci slăbeşte câmpurile e4 şi e3 pe linia semi-deschisă „e". Albul

încă mai presupune, că poziţia centrală a calului, la e5 îi dă avantaj. In realitate însă, negrului nu i-au mai rămas de făcut decât trei mutări (The8, De7 şi f7-f6) pentru ca din poziţia bună a calului la e5 să nu mai rămână decât o amintire. Dacă albul ar fi prevăzut această ameninţare, el n'ar mai fi pierdut timpul cu mutarea 15. f4.

In general, adeseori calul la e5 induce în eroare în aprecierea poziţiei. Rejucând partida Nr. 29 (cu A. Lilienthal) pe care am jucat-o un an mai târziu, cititorul se poate convinge că istoria câteodată se repetă.

Corect era aci fie 15. Ng2, fie 15. h4 urmat de 16. Nh3.

15. . . . Th8—e8

Câştigând un tempo datorită

ameninţării 16... N:g4. Mult mai slab este direct 15... De7, căci 16... f6 nu era posibil, turnul fiind la h8.

Acum albul n'are de ales, căci 16. f5, Nd7 dure la pierderea unui pion.

16. De3—f3 Df6—e7
17. e2—e3

Căutând să apere punctul său slab dela e3, albul a făcut o greşeală atât de mare, încât numai peste trei mutări urmează lovitura decisivă prin care dama este tăiată de flancul damei.

Continuarea 17. f5, Nd7 18. D:d5, C:e5 19. de, N:f5 20. D:c4+, Rb8 era deasemeni nesatisfăcătoare pentru alb. Cel mai mic dintre rele era 17. C:c6, bc ceeace însă ar fi dus la deschiderea liniei „b" cu noi primejdii pentru regele alb.

17. . . . Cc6—a5!

Folosind imediat neglijenţa adversarului. Calul la a5 va fi foarte activ; calul centralizat dela e5 va fi alungat pe flancul regelui unde în momentul de faţă este o acalmie generală.

Nici acum albul nu poate juca 18. f5, din cauza 18... Nd7 19. D:d5 Cb3+! şi negrul câştigă dama.

18. Nf1—g2 f7—f6
19. Ce5—g6 De7—c7
20. Rc1—b1 c4—c3!

O lovitură neaşteptată; s'ar fi părut că atâta timp cât dama şi regele negru se află pe linia „c" mutarea aceasta nu este posibilă din cauza 21. Tc1 dar albul este pierdut din cauza poziţiei proaste a damei la f3.

Pionul „c" ameninţă acum să înainteze mai departe. Pierde imediat 21. bc din cauza 21... Cc4 şi nu există apărare suficientă împotriva 22... Db6+ şi 22... Nf7 23. Ch4, T:e3. Deaceea G. Veresov se decide să dea calitatea, sperând să se salveze în final. Aceasta lungeşte desigur lupta — cu 25 de mutări — dar nu poate schimba rezultatul partidei.

21. Td1—c1	Ca5—c4
22. Tc1 : c3	Cc4—d2+

Ambele dame se pierd în acelaș timp, dar negrului îi rămâne calitatea în plus!

23. Rb1—c2	Cd2 : f3
24. Ng2 : f3	Ne6—f7
25. Cg6—h4	Te8 : e3
26. Tc3 : c7+	Rc8 : c7
27. Rc2—d2	Td8—e8
28. Th1—c1+	Rc7—b6
29. Tc1—c3	Te3 : c3
30. b2 : c3	g7—g6
31. Ch4—g2	Rb6—c7
32. Cg2—e3	Rc7—d6
33. h2—h4	

Cu toată calitatea în plus, mai trebue trecute destule greutăți tehnice din cauza faptului că turnul negru nu este suficient de activ. Acum negrul are oarecari greutăți din cauza slăbiciunii pionului h6; deaceea el se decide să-l apere din timp.

Dacă albul ar fi adoptat o tactică de așteptare, atunci lupta ar fi putut să se prelungească. Dar albul se decide, în timpul crizei de timp de ambele părți, „să pescuiască în apă turbure" și... pierde repede.

33. . . .	Te8—h8
34. h4—h5	g6 : h5
35. g4 : h5	Nf7—e6
36. c3—c4	d5 : c4
37. Ng2 : b7	Th8—b8

Turnul a căpătat libertate de mișcare.

38. Nb7—e4	Tb8—b2+
39. Rd2—c3	Tb2—b3+
40. Rc3—d2	Tb3 : a3
41. d4—d5	Ta3 : e3
42. Rd2 : e3	

Acum, în orice caz, partida trebuia... cedată — căci criza de timp s'a terminat.

42. . . .	Nc6 : d5
43. Ne4 —c2	Rd6—c5
44. Nc2—f5	a7—a5
45. Nf5—c2	Nd5—c6

Albul cedează.

Nr. 85. DESCHIDEREA RETI

M. Botvinnic	S. Flohr
1. Cg1—f3	d7—d5
2. c2—c4	d5—d4
3. e2—e3	Cb8—c6
4. e3 : d4	Cc6 : d4
5. Cf3 : d4	Dd8 : d4
6. Cb1—c3	c7—c6
7. d2—d3	e7—e5

După una dintre partidele matchului revanșă Alehin-Euwe mutarea 7... e5 a fost recomandată ca cea mai tare. Lucrul

acesta este, fără îndoială, adevărat, cu toate acestea însă m'am dechis să experimentez o „idee nouă".

8. Nc1—e3 Dd4—d8

Poate mai bine este aci 8... Dd6

9. Nf1—e2 Cg8—f6
10. 0-0 Nf8—e7
11. Rg1—h1

Ceva mai târziu (în acelaș turneu) G. Lisițin a continuat împotriva lui V. Mikenas, direct 11. f4. Probabil 11. f4 este mai exact, căci acum S. Flohr ar fi putut juca 11... Nf5 obținând o desvoltare comodă.

11. . . . 0-0
12. f2—f4

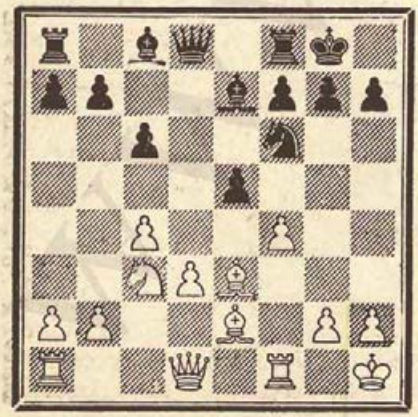

Aceasta este ideia de deschidere a albului. Pionul de flanc f4 se schimbă cu pionul central e5; în urma schimbului pionilor, albul capătă linia semi deschisă „f" și, în sfârșit, pionul înapoiat d3 va deveni curând un puternic pion central

12. . . e5 : f4
13. Tf1 : f4 Nc8—e6
14. d3—d4 Dd8—d7

Planul corect de apărare. Negrul deplasează nebunul e6 la g6, după care flancul regelui negru va fi solid apărat

15. Ne2—d3 Ne6—g4
16. Dd1—d2 Ng4—h5
17. Nd3—f5 Dd7—c7
18. Ta1—f1 Nh5—g6
19. Tf4—h4

O demonstrație destul de nevinovată — după aducerea nebunului la g6, regele negru a devenit greu accesibil.

19. . . . Tf8—e8
20. Ne3—f4 Dc7—d8
21. Nf5 : g6 f7 : g6

Periculos era 21... hg 22. Ne5 și calul f6 este legat din cauza amenințării posibile Th8+ și Dh6+. Păstrând pionul „h", negrul lichidează toate încercările albului de a juca la atac.

Acum însă albul a căpătat oarecari perspective de succes în final, în legătură cu majoritatea de pioni pe flancul damei.

22. Th4—h3 Dd8—d7
23. a2—a3

Asigurând câmpul e4

23. . . . Ta8—d8
24. Th3—d3 Dd7—e6!

Pe deplin în stilul lui S. Flohr! Negrul provoacă formarea pionului liber d5, îl blochează solid și desvoltă un contra-atac de figuri.

25. d4—d5 c6 : d5
26. c4 : d5 De6—a6

Din cauza faptului că turnul f1 nu este apărat, negrul câștigă un tempo pentru blocada pionului d5.

27. Tf1—d1 Ne7—d6
28. h2—h3 h7—h6
29. Nf4 : d6 Da6 : d6
30. Td3—e3 Te8 : e3
31. Dd2 : e3 a7—a6

S. Flohr joacă întotdeauna artistic astfel de poziții; exemple sunt partdele sale cu L. Steiner (Hastings 1932-33) și cu mine (1-a din match, 1933). Este greu de îmbunătățit poziția figurilor albe

32. De3—d3 Cf6—h5
33. Td1—e1 Ch5—g3+
34. Rh1—g1 Te8—f8
35. Dd3—e3

Trebuia jucat imediat. 35 Ce4,

35. . . . Rg8—h7
36. Cc3—e4 Cg3 : e4
37. De3 : e4 Tf8—f5

Mai tare ar fi fost 37... Tf4!, căci dacă 38. Dd3, Dc5+ urmat de ...Td4 negrul ar fi câștigat un pion și ar fi stat chiar puțin mai bine. Jocul inexact al ambelor părți a fost consecința crizei de timp.

38. Te1—d1 Tf5—f6
39. De4—b4 Dd6 : b4
40. a3 : b4 Tf6—d6

Ultima mutare în criză de timp. Din punct de vedere psihologic, era greu pentru negru să se decidă la mutarea 40.., Rg8, căci el s'a străduit toată partida să blocheze pionul „d" pe câmpul d5. Mutarea regelui ar fi fost totuși mai bună, căci mai întâi, pionul „d" ar fi putut fi întotdeauna oprit pe câmpul d7, în al doilea rând, regele s'ar fi apropiat la timp iar în al treilea rând regele alb n'ar fi avut timp să susțină pionul liber.

41. Rg1—f2 Rh7—g8
42. Rf2—e3 Rg8—f7
43. Td1—f1+!

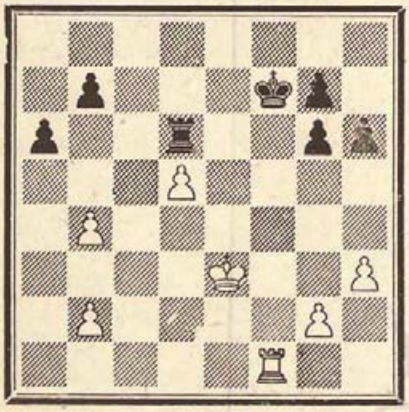

43. . . , Td6—f6

O greşeală cu atât mai uimitoare, cu cât ea a fost făcută imediat după reluarea partidei. adică după analiza de acasă.

S. Flohr a presupus că finalul do turnuri după 43... Re7 44. Rd4 Tb6 45. Rc5, Tb5+ 46. Rc4, Tb6 47. Tf4 era pierdut pentru negru. In realitate după 47... h5 ! urmat de 48.. Tf6 negrul ar fi avut toate şansele de remiză.

Albul ar mai fi putut încerca să câştige, trecând într'un final de pioni prin 47. Te1+ (în loc de 47. Tf4), Rd7 48. Te6 T: e6 49. de+, R: e6 50. Rc5. In cazul acesta s'ar fi ajuns la un final de pioni excepţional de interesant.

Poziţia în variantă

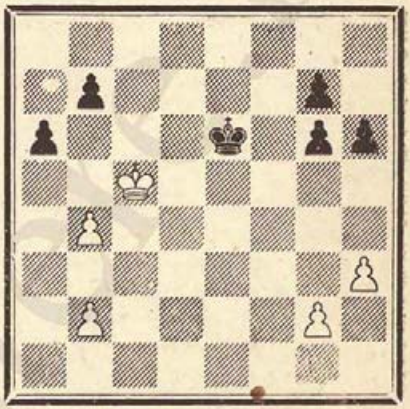

Cu tot pionul în plus al negrului, poziţia albului este mai bună datorită poziţiei mai active a regelui său. Cum se vede din variantele care urmează, dacă negrul adoptă o tactică pasivă şi apără cu regele flancul damei, atunci pierde prin zugzwang.

a) 50... Rd7 51. Rb6, Rc8 52. h4!!, Rb8 53. b5, ab 54. R: b5, Rc7 55. Rc5, Rd7 56. Rb6, Rc8 57. b3, Rb8 58. b4, Ra8 59. Rc7 Ra7 60. b5, Ra8 61. b6, h5, 62. g3 şi albul câştigă.

Dacă însă negrul joacă activ, cu scopul de a obţine în schimbul pionilor a6 şi b7, pionii albi b2 şi b4, el pierde de-

asemeni, căci albul reușește să câștige toți pionii de pe flancul regelui, păstrând pionul „g".

b) 50... g5, 51. Rb6, Rd5 52. R:b7, Rc4 53. R:a6, R:b4 54. g4!! 54. Rb6 ducea la remiză, de exemplu: 54... Rb3 55. Rc5, R:b2 56. Rd5, Rc3 57. Re6, Rd4 58. Rf7, h5 59. R:g7, g4 60. hg, hg 61. Rg6, Re3 62. Rf5, Rf2) 54.. Rb3 55. Rb5, R:b2 56. Rc4, Rc2 57. Rd5, Rd2 58. Re6, Re4 59. Rf7, Rf3 60. R:g7 și albul câștigă.

c) 50... Re5 51. Rb6, Rd4 52. R:b7, Rc4 53. R:a6, R:b4 54. Rb6, Rb3 55. Re6. R:b2 56. Rd6, Rc3 57. Re6 Rd4 58. Rf7, g5 (58... Re3 59. R:g6, Rf2 60. R:g7, R:g2 61. h4) 59. g4 și apoi ca în varianta precedentă.

Cum a arătat însă un amator puțin cunoscut, negrul ar fi putut salva partida cu 50... h5!! Acum, dacă albul joacă direct 51. Rb6 (ca în varianta „b"), negrul face remiză, căci albul n'are mutarea 54. g4. Dacă albul joacă mai întâi altunci după continuarea aproximativă 51... Re5 52. Rb6, Rd5 53. R:b7, Rc4 54. R:a6, R:b4 55. Rb6, Rb3 56. Rc5, R:b2 57. Rd4, Rb3 58. Re5, Rc4 59. Re6, Rd4 60. Rf7, Re4 61. R:g6, Rf4 62. R:h5, Rg3 63. Rg5. R:g2, 64. h5, Rg3 65. Rg6, Rg4 negrul obține ușor remiza.

Finalul de pioni la care s'a ajuns în partidă se câștigă, comparativ ușor.

44.	Tf1:f6+	g7:f6
45.	g2—g4!	

Fără să mai piardă timp albul liberează diagonala b1-h7 pentru pătrunderea regelui.

45	. . .	Rf7—e7
46.	h3—h4	Re7—d6
47.	Re3—e4	b7—b6
48.	h4—h5	g6:h5
49.	g4 : h5	a6—a5
50.	Re4—f5	

Aci era posibilă și o altă soluție: 50. ba, ba 51. b3!, Rc5 52. Rf5, R:d5 53. R:f6, Rd4 54. Rg6, Rc3 55. Rh6, R:b3 56. Rg6, a4 57. h6, a3 58. h7, a2 59. h8D.

50.	. . .	a5:b4
51.	Rf5:f6	Rd6:d5
52.	Rf6—g6	Rd5—e6
53.	Rg6:h6	Re6—f6
54.	b2—b3	Rf6—f7

Sau 54... b5 55. Rh7, Rf7 56. h6. Continuarea rezistenței de către negru n'are rost.

55.	Rh6—g5	Rf7—g7
56.	Rg5—f5	Rg7—h6
57.	Rf5—e5	Rh6:h5
58.	Re5—d5	Rh5—g5
59.	Rd5—c6	Rg5—f5
60.	Rc6 : b6	Rf5—e6

61. Rb6—c5 Re6—d7
62. Rc5 : b4 Rd7—c6

Poziţia aceasta poate fi găsită în toate cărţile pentru începători.

63. Rb4—a5 Rc6—b7
64. Ra5—b5 Rb7—a7
65. Rb5—c6 Ra7—a6
66. b3—b4 Ra6—a7
67. b4—b5 Ra7—b8
68. Rc6—b6

Negrul cedează

Valoarea partidei este scăzută de greşelile făcute de ambele părţi la mutările 35-40. Fără aceste greşeli însă, nu s'ar fi ajuns la un final atât de interesant!

Nr. 86. PARTIDA FRANCEZĂ

V. Smîslov M. Botvinnic

1. e2—e4 e7—e6
2. d2—d4 d7—d5
3. Cb1—c3 Nf8—b4
4. e4—e5 c7—c5
5. a2—a3 Nb4 : c3+
6. b2 : c3 Cg8—e7
7. a3—a4 Cb8—c6
8. Cg1—f3

Am jucat pentru prima oară varianta aceasta (cu negrul) în partida cu Millner Barry (Hastings 1934-35). De atunci ea a intrat serios în practică.

V. Smîslov a declarat adeseori că sistemul acesta este rău pentru negru; deaceea l-am jucat cu deosebită plăcere în partida aceasta.

8. . . . Dd8—a5
9. Nc1—d2

Mai logic era aci 9. Dd2, fără a împiedica schimbul posibil al damelor. Albul se străduieşte însă să decidă partida prin atac pe flancul regelui.

9. . . . c5—c4
10. Cf3—g5

Manevra Cf3—g5—h3—f4—h5 a fost recomandată de mine încă în 1939, în comentariile la partida Pogrebiski-Botvinnic (vezi partida Nr. 63). Negrul împiedică aducerea calului la h5.

10. . . . h7—h6
11. Cg5—h3 Ce7—g6
12. Dd1—f3 Nc8—d7
13. Ch3—f4 Cg6:f4
14. Df3:f4 Cc6—e7

Rezultatele deschiderii pot fi apreciate: ea nu s'a terminat în favoarea albului, care trebue să piardă pionul a4. Este adevărat că el poate începe

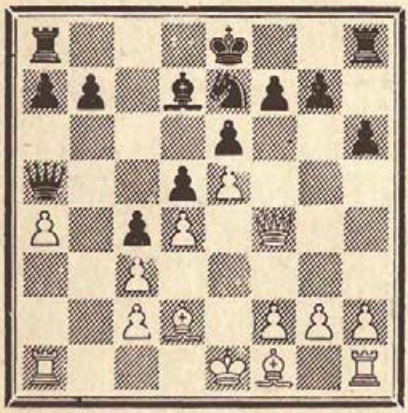

atacul de pioni pe flancul regelui, dar negrul are resurse suficiente de apărare.

15. h2—h4 Nd7:a4
16. h4—h5 Da5—b5

Atacând pionul c2

17. Re1—d1 Ta8—c8

Cel mai simplu mijloc de a aduce turnul a8 în joc. Acum albul trebue să mai piardă câteva tempo-uri pentru a se apăra împotriva atacului de figuri asupra regelui.

18. Nd2—c1 Tc8—c6
19. Nf1—e2

Mulţi maeştri l-au criticat pe V. Smîslov pentru această mutare, recomandând direct 19. g4. Cred că la un joc corect al negrului, aceasta n'ar fi avut o importanţă esenţială.

19. . . . Tc6—a6
20. Rd1—d2

O realizare importantă pentru negru! Acum diagonala c1-h6 este închisă pentru nebunul alb.

20. . . . 0—0

Mutarea aceasta este vădit favorabilă albului, căci negrul va fi silit să joace 21... f6, după care dama albă capătă libertate de mişcare pe diagonala h2-b8.

Negrul nu era încă expus niciunui pericol; regele său era destul de bine plasat în centru şi în locul jocului „la cursă" (21. Na3, N: c2! 22. N: e7, Db2) el ar fi trebuit să joace la simplificare, fie prin 20... Dd7 şi 21... Nb5, fie prin 20... Db6 şi 21... Nd7.

21. g2—g4 f7—f6
22. e5:f6 Tf8:f6
23. Df4—c7 Tf6—f7
24. Dc7—d8+ Rg8—h7
25. f2—f4!

Cu teribila ameninţare g4—g5—g6+. Gândindu-mă în această poziţie peste 30 de minute, am ajuns la concluzia că trebue

să joc 25... Dd7 26. D:d7, N:d7 27. T: a6, ba 28. Re3, Nb5 cu poziția aproximativ egală, căci calul negru este întotdeauna gata să ocupe câmpul f5, în cazul înaintării pionului „g".

Cu toate acestea, m'am decis să-mi încerc totuși norocul și am intrat într'o variantă șireată, dar foarte primejdioasă pentru negru.

25. . . . Db5—a5

Oferind schimbul damelor, fără slăbirea poziției de pioni.

26. Dd8—b8 Ce7—c6
27. Db8—e8 Tf7—e7
28. De8—g6+

V. Smîslov a făcut mutarea aceasta fără să se mai gândească. El credea, probabil, că 28. Df8 duce la schimbul damelor, în timp ce mutarea din partidă păstrează albului posibilitatea unui atac decisiv la rege. Lucrul acesta a constituit o eroare serioasă: tocmai după 28. Df8, Dd8 29. D: d8, C: d8 30. g5 albul ar fi păstrat perspective bune, căci aducerea calului negru la f5 nu era deloc simplă. Mutarea aleasă închide dama albă într'o capcană.

28. . . Rh7—g8

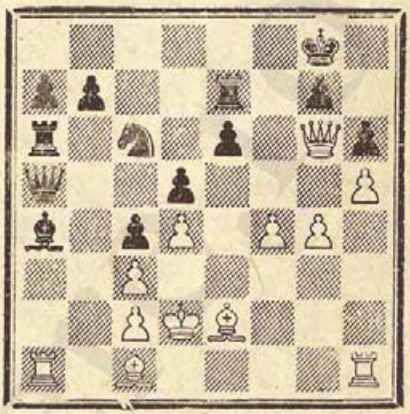

29. Nc1—a3

Albul nu observă nici acum primejdiile la care este expusă dama albă, căci altfel ar fi jucat imediat g4—g5: h6, asigurându-i o retragere. Este adevărat că și în acest caz negrul ar fi avut avantaj, dar acum sarcina lui se simplifică.

29. . . . e6—e5

Jucat foarte riscat!

La început am avut intenția să joc 29... Dc7, dar varianta 30. Thf1, Ce5 31. fe, Ne8, 32. Tf8+, R:f8 33. Dh7 era proastă pentru negru. Trebuia jucat însă 29... Dc7 30. Thf1, Cb4! 31. N:b4, Ne8 și este îndoielnic dacă albul poate salva partida.

30. f4 : e5

Greşeală decisivă. Continuând 30. de, albul n'ar fi trebuit să piardă. Dacă negrul ar fi jucat la fel ca în partidă atunci pionul rămas la f4 ar fi asigurat albului un joc satisfăcător.

30.	...	Cc6 : d4
31.	Na3—b4	Da5—d8
32.	Dg6 : a6	b7 : a6
33.	c3 : d4	Te7—b7

Mutarea câştigătoare. Iată unde îşi spune cuvântul lipsa pionului f4 !

34.	Ta1 : a4	Dd8—g5+
35.	Rd2—d1	a6—a5
36.	Ne2—f3	Tb7 : b4
37.	Nf3:d5+	Rg8—f8
38.	Th1—f1+	Rf8—e8
39.	Nd5—c6+	Re8—e7
40.	Ta4 : b4	Dg5 : g4+

Albul a mai dat în plic mutarea 41. Rc1, dar n'a mai continuat partida. Lupta a fost interesantă, dar partida ar fi prezentat un interes şi mi mare, dacă nu s'ar fi produs greşeli de ambele părţi în faza finală.

Nr. 87. PARTIDA FRANCEZĂ

M. Botvinnic		I. Boleslavski
1.	e2—e4	e7—e6
2.	d2—d4	d7—d5
3.	Cb1—d2	Cb8—c6

Apărarea aceasta împotriva variantei 3. Cd2 a apărut în practica maeştrilor sovietici în 1940.

Faptul că I. Boleslavski utilizează această variantă, constitue cea mai bună recomandaţie a ei. Spre regret, în partida de faţă, el n'a reuşit s'o scoată la capăt cu greutăţile deschiderii.

4.	Cg1—f3	Cg8—f6
5.	e4—e5	Cf6—d7
6.	Cd2—b3	

Ideia de bază a apărării 3... Cc6 constă în lupta pentru punctul central e5. In partida de faţă, albul încearcă să opună acestei idei o desvoltare liberă a figurilor.

6.	...	f7—f6
7.	Nf1—b5	Nf8—e7
8.	Nc1—f4	

Albul a obţinut o bună desvoltare a figurilor. Acum el poate schimba la f6, căci stăpânirea liniei semi-deschise „e" şi a diagonalei h2-b8 îi permit să controleze punctul e5.

8.	...	0—0
9.	e5 : f6	g7 : 6f

Dacă negrul ar fi luat la f6 cu o figură, albul ar fi căpătat o bază la e5. Dar nici acum negrul n'a scăpat de greutăţi. Înainta-

rea e5 ar fi dus la ocuparea de către alb a câmpului f5, iar înaintarea f5 nu este posibilă din cauza slăbirii câmpului e5.

10.	0—0	Cd7—b6
11.	Tf1—e1	Ne7—d6
12.	Nf4—g3	a7—a6
13.	Nb5—d3	Cb6—a4

Nu numai cu atac asupra pionului b2, dar împiedicând și posibilitatea Cb3-c5.

14.	Ta1—b1	b7—b5

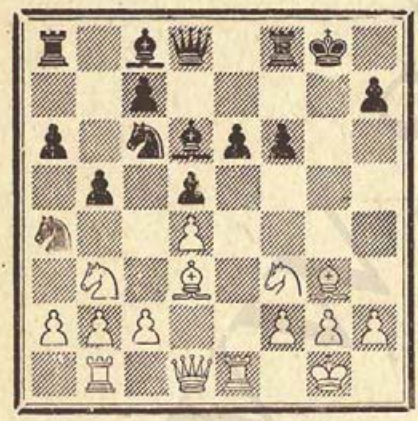

S'ar părea că negrul a jucat foarte bine, împiedicând străpungerea c4. Reversul medaliei îl constitue slăbirea punctului c5. Cât timp există nebunul d6, slăbiciunea punctului c5 nu se simte; negrul a socotit că dacă albul ia nebunul din d6, el răspunde cd și totul va fi în regulă. Albul reușește însă să forțeze pe negru să ia la d6 cu dama, utilizând subtilități tactice.

15.	c2—c3	Nc8—d7
16.	Cf3—h4 !	

Un moment important. Folosindu-se de faptul că înaintarea e5 nu este posibilă din cauza slăbirii câmpului f5, albul trece la operații active împotriva regelui negru.

16.	. . .	Tf8—f7
17.	Te1—e3	Tf7—g7
18.	Dd1—e2	

O nouă neplăcere pentru negru: eventual devine posibil sacrificiul calității la e6. Dacă albul reușește să mai ia și doi pioni cu această ocazie, atunci sacrificiul îi este evident favorabil, luând în considerație și slăbiciunea câmpului f5.

18	.	Dd8—f8
19.	Ng3 : d6	Df8 : d6

Trist, dar inevitabil. La 19... cd ar fi putut urma 20. T:e6, T:e6 21. D:e6+ și unul dintre pioni, d6 sau d5, se pierde. Astfel, negrul a fost învins în lupta pentru câmpul c5.

20.	Te3—g3	Tg7:g3

Şi această mutare este inevitabilă. Astfel negrul n'are cum să pareze ameninţarea 21. N:h7 +, R:h7 22. Dh5+, Rg8 23. Cg6.

21.	h2:g3	Dd6—e7
22.	Tb1—e1	De7—g7
23.	De2—c2	Cc6—d8
24.	Cb3—c1	

Impiedicând înaintarea c5 şi intenţionând, eventual, manevra Ccl-e2-f4.

24	...	Ta8—c8
25.	b2—b3	Ca4—b6
26.	b3—b4	Tc8—a8
27.	Cc1—b3	

După 27. Ce2, negrul s'ar fi decis probabil la 27... e5 şi avantajul albului ar fi fost mai puţin vădit, din cauza poziţiei calului la e2.

27.	...	Cd8—b7

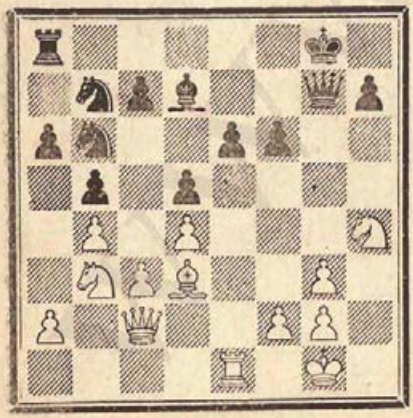

O greşeală imperceptibilă, care se arată a fi decisivă. Acum nebunul negru este silit să mute la c8. Obligatoriu era 27... Ca4.

28.	Cb3—c5	Cb7 : c5
29.	b4 : c5	Cb6—a4

Mai dârz era 29... Cc4, căci la c4 calul ar fi stat mai activ.

30.	c5—c6	Nd7—c8

Nu merge 30... N:c6. 31. T:e6 şi câmpul f5 este în posesiunea albului.

31.	c3—c4 !	

Scăpând de slăbiciunea dela c3 şi consolidând pionul c6.

31.	...	b5 : c4
32.	Nd3 : c4	Ca4—b6
33.	Nc4—d3	Ta8—b8
34.	Dc2—c5	Dg7—f8

Negrul speră să scape dând pionul h7 şi să treacă în final. Intr'adevăr, negrul reuşeşte să schimbe damele, dar în condiţiuni nefavorabile.

35.	Nd3:h7+	Rg8—g7
36.	Ch4—f5+ !	e6 : f5
37.	Te1—e7+	Rg7—h8
38.	Nh7—g6	Nc8—e6
39.	Te7 : e6	Df8 : c5
40.	d4 : c5	Cb6—a4

Era timpul să se tragă cortina.

41. Ng6 : f5	Ca4—c3
42. Te6 : e7	Cc3—b5
43. Nf5—d3	Tb8—c8
44. a2—a4	Cb5—d4
45. Nd3 : a6	Cd4 : c6
46. Te7—e6	

Negrul cedează.

Nr. 88. DESCHIDEREA RETI

G. Lişiţin — M. Botvinnic

1. Cg1—f3	d7—d5
2. b2—b3	c7—c5
3. Nc1—b2	

O greşeală de deschidere bine cunoscută. Este curios că ea a fost făcută tocmai de către G. Lişiţin, care a studiat atât de bine deschiderea Reti.

3...	f7—f6

Albul nu poate împiedica formarea centrului de pioni al negrului.

4. e2—e3	e7—e5
5. Nf1—b5+	

Sau 5. d4, cd 6. ed, e4 7. Cfd2, f5 în favoarea negrului.

5. . . .	Cb8—c6
6. 0—0	Nf8—d6
7. Nb5—e2	

Cum albul vrea să joace d3 şi să păstreze în acelaş timp nebunul de câmpuri albe, mutarea aceasta este pe deplin naturală.

7. . . .	Cg8—e7
8. d2—d3	Nc8—e6
9. Cb1—d2	b7—b6

Pentru a anula valoarea manevrei c2-c4 urmat de Cd2-e4, la care acum este posibilă mutarea nebunului la c7.

10. Tf1—e1	Dd8—d7
11. Ne2—f1	0—0
12. c2—c4	d5—d4
13. Cd2—e4	Nd6—c7
14. Dd1—d2	

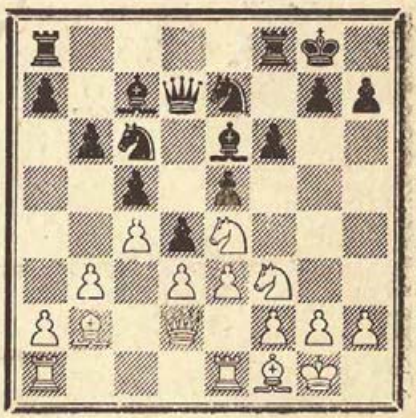

Jucat imprudent. Acum negrul are posibilitatea de a întări presiunea în centru. Trebuia jucat mai întâi 14 ed.

14.	. . .	Ne6—g4
15.	Nf1—e2	f6—f5
16.	Ce4—g3	e5—e4

Negrul avea de unde alege:

1) 16... f4 17. ef, ef 18. Ce4, Cg6 şi 19... Ce5;

2) 16... de 17. fe. N:f3, 18. N:f3, e4;

3) 16... de 17. fe, f4 şi 18... Cf5.

Continuarea aleasă în partidă pare cea mai promiţătoare, căci negrul capătă pionul liber „d".

17.	d3 : e4	Nc7 : g3

Foarte tentant era şi 17... fe 18. C:e4, N:f3 19. gf (periculos este 19. N:f3, T:f3) Cg6 cu atac puternic.

18.	h2 : g3	f5 : e4
19.	Cf3—h2	Ng4—f5
20.	g3—g4	Nf5—g6
21.	Ch2—f1	Tf8—f7

O manevră nu prea nimerită; mai logic era 21... Tad8 şi apoi 22... Ce5.

22.	Cf1—g3	Ta8—f8
23.	Te1—f1	Dd7—c7
24.	Ta1—e1	d4—d3
25.	Ne2—d1	Cc6—e5

Era suficient ca negrul să mai facă numai o singură mişcare—Ce7-c6, şi albul ar fi fost complet pat. G. Lişiţin găseşte însă o cale ingenioasă de a-şi elibera figurile.

26.	Nb2 : e5 !	Dc7 : e5
27.	Cg3—h1!	

Negrul nu poate împiedica mutarea 28. f4, după care jocul aproape se egalează. Deaceea el deschide jocul pe flancul regelui, pentru a creea oarecare complicaţii tactice.

27.	. . .	h7—h5
28.	f2—f4	e4 : f3
29.	g2 : f3	h5 : g4
30.	f3—f4	De5—d6
31.	Tf1—f2	

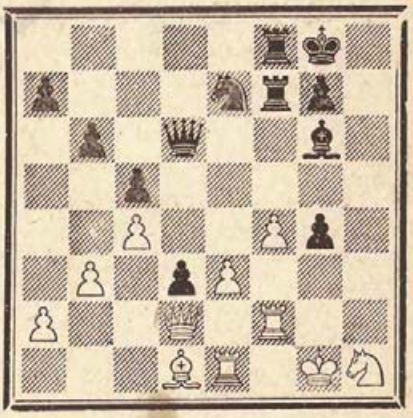

Până aci G. Lisiţîn a condus foarte bine o apărare grea, dar aci simţul poziţional l-a trădat. El a presupus probabil, că pionul g4 poate fi recâştigat ori-

când și deaceea n'a jucat 31. N:g4, deși tocmai în cazul acesta ar fi fost greu pentru negru să creeze amenințări directe. Acum negrul, utilizând pionul g4, desvoltă o presiune rapidă.

31. . . . Ng6—e4

Acum luarea pionului a devenit periculoasă!

32. Ch1—g3 Ne4—f7
33. Tf2—h2

Albul speră că pionul blocat va constitui o apărare serioasă regelui său. Schimbul care urmează înlătură blocada și albul pierde imediat.

33. . . . Ce7—f5
34. Cg3 : f5 Tf7 : f5
35. Th2—h4 g4—g3
36. Te1—f1

Pentru a se opune pe diagonala mare cu 37. Nf3.

36. . . . g7—g5!
37. Th4—g4 Dd6—h6
38. Nd1—f3 Dh6—h3 !!

Tocmai la timp! Turnul alb s'a rătăcit în „pădurea" de pioni.

39. Dd2—g2 Dh3 : g4
40. Nf3 : g4 Nb7 : g2
41. Rg1 : g2 Tf5—f6

Albul cedează.

Primăvara s'a disputat din nou la Moscova campionatul U.R.S.S. De data aceasta, V. Smîslov a jucat fără succes, şi principalul meu concurent a fost I. Boleslavski. În mijlocul turneului am reuşit să câştig partida la el (partida Nr. 91), ceeace a constituit momentul decisiv al luptei sportive în al XIV-lea campionat.

In Septembrie a avut loc matchul prin radio U.R.S.S.-U.S.A. Spre regret, tehnica şi organizarea întâlnirilor prin radio este încă atât de imperfectă (40 de mutări necesită nu 5, ci 11-12 ore de joc) încât este îndoelnic ca partidele prin radio să poată înlocui jocul la tablă şi în general să poată mulţumi pe un maestru de şah. Ambele mele partide cu A. Denker (Nr. 93 şi 94) au fost însă atât de scurte încât s'au arătat a fi apropiate de jocul practic. In special mi-a reuşit prima partidă: ea este atât de originală, încât cei mai experimentaţ maeştri care au comentat-o în timpul desfăşurării la New York şi la Moscova au apreciat poziţia până la mutările 14-16 în favoarea... albului!

Matchul prin radio s'a terminat cu dezastrul complet al echipei americane. S'a văzut clar că în timpul războiului, datorită grijei partidului nostru comunist şi a guvernului pentru cultura sovietică, într'un mic sector al culturii — în şah— maeştrii sovietici au făcut un important pas înainte. Intreaga lume a înţeles că tocmai datorită poporului sovietic, arta şahului nu numai că a fost păstrată în perioada războiului la un nivel înalt, ci a atins poate, o desvoltare şi mai mare. Centrul gândirii şahiste s'a mutat în Uniunea Sovietică.

CAMPIONATUL U. R. S. S.

IUNIE

Nr. 89. PARTIDA FRANCEZĂ

A. Toluș	M. Botvinnic
1. e2—e4	e7—e6
2 d2—d4	d7—d5
3. Cb1—c3	Nf8—b4
4. e4—e5	c7—c5
5. a2—a3	Nb4 : c3+
6. b2 : c3	Cg8—e7
7. Cg1—f3	

Dacă albul nu joacă 7. Dg4, atunci este mai exact 7. a4

7. . . .	Dd8—a5
8. Nc1—d2	

O hotărîre de foarte mare însemnătate. Pentru a împiedica schimbul posibil al damelor după 8. Dd2, albul pune nebunul pe o poziție evident nefavorabilă. In varianta aceasta, cea mai bună poziție a nebunului c1 este pe diagonala a3—f8; în continuare albul va trebui să piardă doi timpi pentru a aduce nebunul la a3.

8. . . .	c5—c4
9. a3—a4	

Necesar, — deși înaintarea aceasta este legată de eventualitatea pierderii pionului a4 — pentru a asigura nebunului damei câmpul a3; altfel ar fi urmat 9... Da4.

9. . .	Cb8—d7
10. Nf1—e2	

Albul joacă deschiderea fără energie. Mai energic era 10. Cg5 pentru ca după 10... h6 să caute să realizeze manevra Cg5-h3-f4-h5.

10. . . .	Cd7—b6

In partida Smislov-Botvinnic (Nr. 86), pionul a4 a fost luat prin Nc8-d7 : a4. Manevra Cb8-d7-b6:a4 are avantajul că la a4 calul va ocupa o poziție bună.

11. 0—0	Cb6 : a4
12. Cf3—h4	

Un atac nepotrivit. In urma schimbului de cai la g6, pionul h7 trece la g6 și străpungerea f2-f4-f5 devine practic imposibilă. Din această cauză, albul este nevoit să joace tot restul partidei numai cu figurile — un simptom sigur că el n'a găsit planul just în această variantă a partidei franceze.

12.	. . .	Ce7—g6
13.	Ch4 : g6	h7 : g6
14.	Tf1—e1	Nc8—d7
15.	Nc2—f1	b7—b5 !

Cu tot jocul lipsit de energie al albului, ar fi fost greşit să se presupună că problema pentru negru este simplă. Albul avea deja intenţia să-şi aducă nebunul pe diagonala periculoasă, prin 16. Te3 şi Nd2-c1-a3.

Poziţia este atât de blocată încât negrului îi este foarte greu să-şi realizeze avantajul material. Greu, dar posibil! Acum negrul pregăteşte atacul de pioni pe flancul damei; deaceea turnul alb e1 va fi silit să ocupe o poziţie pasivă.

16.	Dd1—f3	Ta8—b8
17.	Te1—b1	Da5—c7
18.	Nd2—c1!	

Albul reuşeşte totuşi să-şi aducă nebunul la a3, împiedicând înaintarea pionului „b" şi înlăturând prin aceasta catastrofa imediată.

18.	. . .	a7—a5
19.	Nc1—a3	Tb8—b6 !

(Vezi diagrama din col. II)

Planul de câştig a devenit clar. Negrul dă turnul pentru nebunul alb de câmpuri negre, căpătând în total pentru calitate doi pioni. Fără acest nebun, albul nu poate împiedica realizarea superiorităţii de pioni a negrului pe flancul damei.

20.	Df3—g3	Dc7—d8
21.	Na3—d6	

Albul favorizează realizarea planului negrului, dar trebue să spunem că, oricum, negrul ar fi forţat mutarea Nd6, prin 21... Db8. cu ameninţarea b4.

21.	. . .	Tb6:d6
22.	e5:d6	Nd7—c6
23.	h2—h3	Re8—d7

Aci era posibilă o variantă frumoasă : 23... Dh4 ! 24. De5, Df6 25. D:f6, gf 26. T:a4, ba ; 27. Tb8+ Rd7 28. T:h8, a3 şi negrul transformă pionul în damă. Albul ar fi putut însă evita uşor această continuare.

24.	Tb1—e1	Dd8—h4
25.	Dg3—e5	Dh4—f6
26.	De5—g3	Th8—h4!

Cu manevra aceasta negrul parează aducerea turnului alb e1 la f3 şi, afară de aceasta, pregăteşte înaintarea b4, care în legătură cu atacul asupra pionului d4, devine decisivă.

27.	Te1—e3	Th4—f4
28.	Nf1—e2	Df6—h4
29.	Ne2—f3	b5—b4!

Nu aduce nimic bun acum nici 30. Dh2, Df6 31. cb, ab 32. Tb1, D:d4 nici 30. cb, ab 31. Tb1, D:g3 32. fg, T:d4 33. T:b4, R:d6. In ultimul caz negrul ar fi căpătat repede doi pioni liberi legaţi. Frumos, dar deasemeni rău este 30. N:d5, ed 31. Te7+, R:d6.

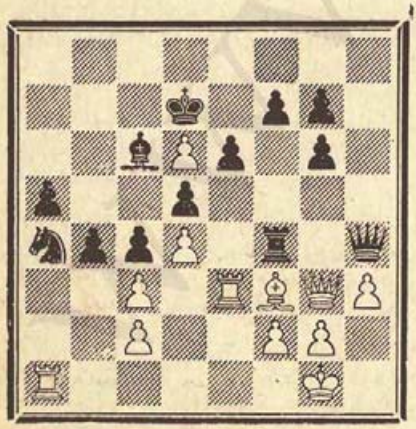

30.	Dg3:h4	Tf4:h4
31.	g2—g3	

Sperând la 31... T:h3 32. cb, ab 33. Tb1. Ceva mai bine era totuşi 31. cb, ab 32. Tb1, T:d4 33. T:b4 ca în comentarul precedent.

31.	. . .	Th4—h8
32.	c3:b4	a5:b4
33.	Ta1—b1	Th8—b8
34.	h3—h4	Tb8—b7

Pregătind Cc3.

35.	Rg1—h2	Rd7:d6
36.	g3—g4	Ca4—c3
37.	Tb1—a1	

După 37. Tb2, f6 urmat de e5, negrul câştigă repede. Acum negrul ocupă linia „a".

37.	. . .	Cc3—b5
38.	Ta1—d1	Tb7—a7
39.	h4—h5	g6—g5
40.	Rh2—g2	Ta7—a2

In poziţia aceasta partida s'a întrerupt. Pionul c2 nu poate fi apărat. Albul a dat în plic mutarea 41. Ne2, dar după aceea a cedat fără să mai reia jocul.

Partida a căpătat premiul 2-3 între cele mai bune din turneu-

Nr. 90. PARTIDA SICILIANĂ

P. Romanovski **M. Botvinnic**

1.	e2—e4	c7—c5
2.	Cg1—f3	Cb8—c6
3.	d2—d4	c5 : d4
4.	Cf3 : d4	Cg8—f6
5.	Cb1—c3	d7—d6
6.	Nc1—g5	

Acest sistem de joc al albului, legat de rocada mare, a fost elaborat de către maestrul sovietic V. Rauzer.

6.	. .	e7—e6
7.	Nf1—b5	

P. Romanovski evită continuarea 7. Dd2 urmat de 8. 0-0-0. In combinație cu rocada mică, mutarea 6. Ng5 nu are prea mult sens. Nici mutarea din partidă nu poate da albului vreun avantaj. In general mutarea Nb5 în partida siciliană este favorabilă numai în cazuri excepționale, căci ea duce fie la simplificări favorabile negrului, fie la pierderea unui tempo.

7.	. . .	Nc8—d7
8.	0—0	Nf8—e7
9.	Rg1—h1	h7—h6

Mai simplu și mai bine era direct 9... 0-0. Dar acum nebunul alb la b5 stă rău, mutarea 9... h6 încă nu strică nimic

10.	Ng5—e3	a7—a6

Mutarea aceasta este însă pur și simplu slabă! Corect era 10... 0-0 și dacă 11. f4, atunci 11... C:d4 12. D:d4, N:b5 13. C:b5, d5! și poziția negrului este chiar preferabilă. Acum se ajunge la obișnuita variantă Scheveningen cu deosebirea că poziția negrului este slăbită prin mutarea h6 și atacul g2-g4-g5 poate fi foarte periculos.

11.	Nb5—e2	e6—e5

Făcând o încercare de a aduce jocul în varianta lui I. Boleslavski (1. e4, c5 2. Cf3, Cc6 3. d4, cd 4. C:d4, Cf6 5. Cc3, d6 6. Ne2, e5), dar în situația de față, este îndoelnic dacă lucrul acesta este consecvent.

12.	Cd4—b3	0—0
13.	Cc3—d5	

Mai periculos pentru negru era 13. f4, analog partidei Botvinnic-Boleslavski (Sverdlovsk 1943). Acum negrul ar fi putut răspunde cu 13... C:e4, căci după 14. Nb6, Dc8 15. f3. Cf6 16. C:e7+, C:e7 17. D:d6,

D:c2 albul n'ar fi obținut nimic. Continuarea aleasă de negru îl duce la o poziție grea.

13.	. . .	Cf6:d5
14.	e4:d5	Cc6—a5
15.	Cb3—d2!	

Calul negru este alungat pe câmpul b7, unde activitatea lui este redusă la minimum.

15.	. . .	b7—b5
16.	b2—b4	Ca5—b7
17.	c2—c4	f7—f5
18.	f2—f3	

Momentul critic al partidei — inițiativa trece dela alb la negru. Mai energic pare 18. f4, Nf6 19. Tc1, ef 20. N:f4, bc 21. C:c4, Nb5 22. Ne3 și situația negrului este departe de a fi strălucită, din cauza poziției calului b7 și a posibilității 23. Cb6.

Acum negrul oferă schimbul nebunilor, pentru a scăpa de cea mai neplăcută figură ușoară a albului — nebunul de câmpuri negre.

18.	. .	Ne7—g5
19.	Dd1—b3	

Schimbul nebunilor este inevitabil. Dacă 19. Ng1, negrul ar fi parat ușor amenințarea c5, căci controlează câmpul c1.

19.	. . .	Ng5:e3
20.	Db3:e3	Dd8—g5

Slab ar fi fost aci 20... bc 21. C:c4, Nb5 22. Tfe1, Tc8 23. Cb6, Tc7 24. N:b5!, ab 25 a4, ba 26. T:a4 și nu se vede cum poate fi activizat calul b7.

Se înțelege, era greu de prevăzut toate urmările mutării 21. f4, dar negrul a presupus că în complicațiile care vor urma, vor exista posibilități de a folosi lipsa de apărare a nebunului e2 și a calului d2. La rândul său, albul n'a vrut să evite aceste complicații căci schimbul damelor ar fi dus la un final aproximativ egal.

21.	f3—f4	e5 : f4

Necesar. Altfel după 21...

De7 22. fe, de 23. c5 albul are avantaj decisiv.

22. De3—b6 ! !

Interesant jucat. Negrul găseşte însă o manevră de salvare, bazată pe lipsa de apărare a figurilor uşoare albe.

22. . . . Ta8—b8!
23. Db6:a6

S'ar părea că poziţia negrului este fără speranţă, căci albul are un avantaj apreciabil pe flancul damei, dar...

23. . . . Dg5—e7 !!

Pe neaşteptate dama albă se află în primejdie. Deocamdată trebue apărat nebunul e2.

24. Ta1—e1

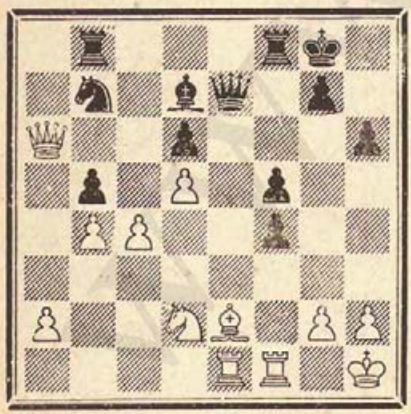

După cum se vede, albul nu ghiceşte până în ultimul moment intenţia negrului. Pentru mutarea aceasta comentatorii l-au criticat pe P. Romanovski, probabil pe nedrept. Desigur, albul ar fi putut să-şi salveze dama prin 24. Tfe1, de3 25. Cf1, Df2 26. Da3 (varianta 26. Nf3, Ta8 27. D:b7, Ta7, 28. Te2, Dd4 29. Td1, D:d1 30. D:a7, D:f1+ 31. Dg1, D:g1+ 32. R:g1 este mai curând în favoarea negrului), dar după 26... Tfe8 27. Df3 negrul ar fi avut de ales între un final aproximativ egal — 27...D:f3 — şi un joc de mijloc complicat — 27... Db6 28. cb, Te4 29. a3, Tbe8.

24. . . De7—e3

Acum albul trebue să apere a doua figură!

25. Cd2—f3 Tb8—a8!

O supriză neplăcută! După cât se pare, albul s'a aşteptat numai la 25... Dc3, la care ar fi urmat 26. a3.

26. Da6:b7 Ta8—a7

Intre altele, negrul „a scăpat" de singurul său dezavantaj — calul fără activitate dela b7.

Aci trebuia continuat cu 27.

Nd1, T:b7 28. T:e3, fe 29. c5 dc 30. bc, Tc7 31. c6, N:c6 32. dc 30. bc, Tc7 31. c6, N:c6 32. Cd4, Td6 35. C:b5, Td2 după care rezultatul ar fi fost remiză. Neașteptata întoarcere a lucrurilor l-a deconcentrat pe alb în așa măsură, încât n'a observat o mutare intermediară.

27. Ne2—d3	Ta7:b7
28. Te1:e3	b5:c4 !

Este scuzabil să nu observi o astfel de supriză. Acum este fără speranță atât 29. N:c4, fe, ca și ceeace a urmat în partidă.

29. Te3—e7	c4 :d3
30. Cf3—e1	Tf8—f7
31. Te7 : f7	Rg8 : f7
32. Ce1 : d3	Nd7—b5
33. Tf1—d1	Nb5 : d3
34. Td1 : d3	Tb7 : b4
35. Td3—d1	Tb4—a4
36. Td1—d2	Rf7—f6
37. h2—h4	g7—g6

Pentru a răspunde la 38. Te2 cu 38... Te4 !

38. Rh1—g1	Rf6—e5

Albul cedează.

Nr. 91. PARTIDA SPANIOLĂ

M. Botvinnic	I. Boleslavski
1. e2—e4	e7—e5
2. Cg1—f3	Cb8—c6
3. Nf1—b5	a7—a6
4. Nb5—a4	Cg8—f6
5. 0—0	d7—d6
6. c2—c3	Nc8—d7
7. d2—d4	g7—g6

Negrul evită varianta Kecskémet, 7...Ne7. Desvoltarea nebunului la g7 are defectul că schimbul posibil, în centru (d4:e5) duce la îngrădirea activității nebunului regelui negru.

8. Cb1—d2	Dd8—e7

Bine jucat. Pionul e5 era deja atacat din cauza 9. N:c6. Acum negrul reușește să termine în mod satisfăcător desvoltarea.

9. Tf1—e1	Nf8—g7
10. Cd2—f1	0—0
11. Nc1—g5	h7—h6
12. Ng5—h4	

Nu este ușor pentru negru să se apere împotriva manevrei Cf1-e3-d5: mutarea tentantă 12... g5 ar fi dus la slăbirea ireparabilă a câmpurilor albe.

12. . . .	De7—e8 !

Cu intenția de a câștiga un

pion prin 13... C:d4 14. N:d7, C:f3+ 15. D:f3, C:d7 și deasemeni de a aduce calul la f4. Albul ar fi trebuit să răspundă cu sânge rece 13. Rh1 parând prima amenințare și neluând-o în considerație pe a doua. Retragerea nebunului la c2, care a urmat ușurează serios apărarea negrului.

13.	Na4—c2	Cf6—h5
14.	Cf1—e3	Cc6—e7
15.	d4 : e5 !	

Aceasta asigură albului un avantaj mic, dar indiscutabil. Nebunul g7 rămâne afară din joc, iar lupta pentru linia deschisă „d" trebue să se termine în favoarea albului, căci el își poate dubla mai ușor figurile grele.

15.	...	d6 : e5
16.	Nh4—g3 !	

Negrul trebue să se gândească din nou la apărarea pionului e5 și din această cauză este fortat să schimbe la g3. Trecerea pionului h2 la g3, în urma acestui schimb, îngreuiază negrului jocul activ pe flancul regelui

16.	...	Ch5 : g3
17.	h2 : g3	Ta8—d8
18.	Dd1—e2	Ce7—c8

I. Boleslavski ia hotărîrea de a nu ceda câmpul d5 și joacă la mutarea următoare 19... c6. Este greu de recomandat negrului ceva mai bun. La 18... Nb5 ar fi urmat 19. c4, iar la 18... Ne6 19. Nb3 și schimbul nebunilor este favorabil albului.

19.	Ta1—d1	c7—c6
20.	Td1—d2	De8—e7
21.	Te1—d1	Cc8—b6

Negrul, după cât se pare, nu și-a dat seama de primejdia care îl amenință. Mutarea din partidă atrage după sine înaintarea pionilor de pe flancul damei și avantajul albului devine decisiv. Necesar era 21... b5; este adevărat după 22. b4 urmat de Nb3 și Cf3-e1-d3-c5, avantajul ar fi fost tot de partea albului.

22. b2—b4 ! Nd7—e6

Nu era bine 22... f5 din cauza 23. ef, gf 24. T:d7, T:d7 25. C:f5 și albul ar fi căpătat un atac puternic.

23. Nc2—b3 Td8 : d2

Negrul nu reușește să apere linia deschisă, căci nebunul g7 trebue să apere pionul e5.

24. De2 : d2 Ne6 : b3
25. a2 : b3 De7—e6
26. c3—c4 Ng7—f6
27. c4—c5 !

Duce la pătrunderea pe orizontala a șaptea și la câștigul unui pion.

27. ... Cb6—c8

Continuarea 27... Td8 28. D:d8+ N:d8 29. T:d8+, Rg7 30. cb este fără speranță pentru negru.

28. Dd2—d7 De6 : b3

(Vezi diagrama din col. II)

Dacă 28... Td8 albul ar fi avut de ales între 29. D:e6, T:d1+ 30. C:d1, fe 31. Ce3 urmat de câștigarea pionului e5, sau 29. D:b7, T:d1+ 30. C:d1, Ce7 31. Ce3 D:b3 32. Db8+, Rg7 33.

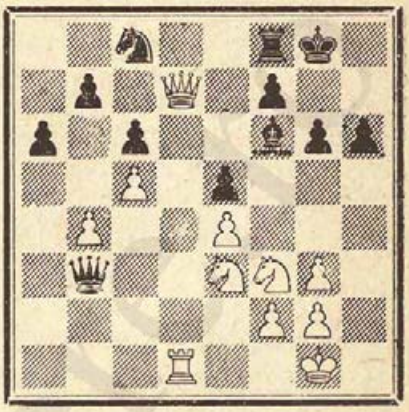

Cg4 deasemeni cu avantaj suficient.

29. Dd7 : b7 Nf6—g5

Relativ cel mai bine. Rău era 29... Ce7 din cauza 30. Td6 urmat de 31. Cg4.

30. Cf3 : g5 h6 : g5
31. Db7 : a6 Cc8—e7
32. Da6—b7 Tf8—e8
33. Db7—d7 Rg8—f8

Negrul se apără cu multă dârzenie, dar desigur partida nu mai poate fi salvată.

34. Dd7—d6 Db3 : b4
35. Ce3—g4 !

Ar fi trebuit să ducă la o victorie rapidă.

35. ... Te8—a8
36. Dd6 : e5

Decidea imediat 36. C:e5 și dacă 36... D:e4 37. Df6, Df5 38. Cd7+. După mutarea inexactă a albului, lupta se mai prelungește.

36.	...	Db4—b3!
37.	Td1—d7	Ce7—g8
38.	De5—d6+	

Mai tare era 38 Rh2.

38.	...	Rf8—g7
39.	Dd6—d4+	

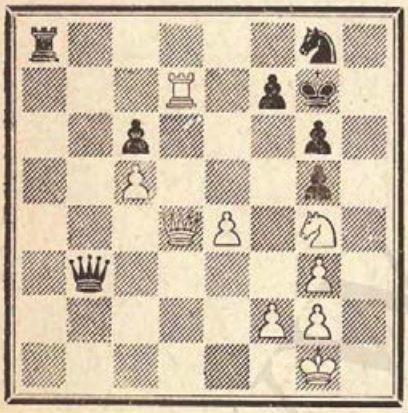

Curios este că mutarea aparent tare 39. Ce5, ducea numai la remiză după 39.... Cf6 !! 40. Td8 (40. T:f7+, D:f7 41. C:f7, Ta1+ 42. Rh2, Cg4+ 43. Rh3, C:f2 + 44. R:h2, Th1 mat) T:d8 41. D:d8, Db1+ 42. Rh2, D:e4 43. Dc7, Dd5. Această interesantă analiză aparține lui G. Ravinski.

39.	. . .	Rg7—h7
40.	Cg4—f6+	Cg8 : f6
41.	Dd4 : f6	Rh7—g8

La 41... Tf8 cel mai bine ar fi fost 42.e 5.

42.	Rg1—h2	Ta8—f8
43.	Df6 : c6 !	

Decide imediat, căci pionul liber se mișcă imparabil înainte. „Poanta" situației constă în faptul că după 43... Db2! 44. Dd6 ! !, D:f2 45. c6, Rg7 46. D:f8+ ! ! negrul pierde un turn.

43	...	Rg8—g7
44.	Dc6—d6	Db3—b1
45.	Dd6—d4+	Rg7—h7
46.	c5—c6	Negrul cedează

La 46... Th8 urmează 47. D:h8+.

Nr. 92. GAMBITUL DAMEI

A. Lilienthal — M. Botvinnic

1.	d2—d4	d7—d5
2.	c2—c4	e7—e6
3.	Cb1—c3	c7—c6
4.	Cg1—f3	Cg8—f6
5.	c4 : d5	

In întâlnirile noastre anterioare, A. Lilienthal a jucat în această poziție 5. e3 sau 5. Ng5. De data aceasta el s'a decis să

joace deschiderea în spiritul variantei Karlsbad.

5.	...	e6 : d5
6.	Nc1—g5	h7—h6
7.	Ng5 : f6	

O hotărîre cu urmări importante, dar nu prea justificată. Dacă negrul nu voia să retragă nebunul la h4, pe deplin convenabil era 7. Nf4. Acum negrul, având perechea de nebuni, poate privi cu curaj viitorul.

7.	...	Dd8 : f6
8.	Dd1—b3	Nf8—d6!

După mutarea aceasta este clar că albul n'are niciun avantaj. Singura lui posibilitate de a se arăta activ, constă în mutarea 9. e4, dar atunci urmează 9... de 10. C:e4, De7 11. 0-0-0, Nf4+ şi regele alb, nu poate muta din cauza 12... D:e4+; şahul ar fi trebuit acoperit cu calul şi în acest caz poziţia albului n'ar fi fost nici pe departe mai bună.

9.	e2—e3	Cb8—d7
10.	Nf1—d3	Df6—e7
11.	0—0—0	Cd7—f6
12.	Th1—e1	Nc8—e6

Necesar. Calul trebue adus la f6 pentru a controla câmpul e4, iar dama va apăra pionul b7, după care devine posibilă desvoltarea nebunului c8.

Nu era uşor de găsit aci planul just de joc. De regulă, în astfel de poziţii nu este bine să se permită consolidarea calului la e5, şi deaceea mai natural pare 12... 0-0, sau 12... Ce4. Dar dacă 12... 0-0 13. h3! albul are şanse bune de atac, iar după 12... Ce4 13. N:e4, de 14. Cd2, Ng4 15. f3, ef 16. gf, Ne6 17. d5 albul ar fi obţinut avantaj de desvoltare.

13.	Db3—c2	0—0—0
14.	Cf3—e5	

Un plan tentant, dar complet nejust. Calul nu va sta bine la e5. Trebue însă să observăm că lucrul acesta nu era uşor de văzut.

14. . . . Rc8—b8
15. f2—f4

Cine a spus „a" trebue să spună şi „b". Dar, în general, ce poate să facă albul?.. Mutarea recomandată de G. Lisiţin (al XIV-lea campionat de şah al U.R.S.S., Buletinul Special) Nr. 7) 15. Ca4 — cu scopul de a împiedica 15... c5—este bazată pe o eroare, căci după 15. Ca4, N:e5 16. de, Cg4 17. f4, C:h2 albul pierde un pion.

15. . . . c6—c5

Tocmai datorită poziţiei calului la e5 mutarea aceasta este deosebit de bună. La 16 dc, urmează 16.. N:e5 17. fe, Cd7 18. Cb5, Tc8. Albul nu reuşeşte deloc să consolideze calul la d4, de exemplu 16. Cb5, c4! 17. Da4, a6 18. C:d6, cd.

16. Rc1—b1 c5—c4
17. Nd3—f5

Mulţi maeştri l-au condamnat pe A. Lilienthal pentru mutarea aceasta şi au recomandat 17. Ne2. După cât se pare, aceasta ar fi fost mai rău, căci după 17. Ne2, g6! 18. g4, h5! 19. h3, hg 20. hg, Th2 albul are un joc foarte greu.

17. . . . Ne6:f5
18. Dc2:f5 Nd6—b4
19. Df5—c2 Td8—d6

Greşit ar fi fost 19.. Ce4 din cauza 20. C:d5!, T:d5 21. D:e4, Thd8 (21... De6 22. f5) 22. Te2, f6 23. a3.

20. Te1—e2 Nb4:c3

Partida este câştigată de către negru din punct de vedere strategic, căci punctul e4 este mult prea slab. Albul va trebui să ia măsuri pentru a schimba „mândrul" cal e5 pentru adversarul său negru. Dar, cum se va vedea din continuare, lucrul acesta nu reuşeşte.

21. b2:c3

După 21. D:c3 negrul ar fi câştigat prin înaintarea pionilor de pe flancul damei. Acum albul cade sub un atac de figuri, în urma căruia pionul c3 nu se mai poate apăra.

21. . . . Cf6—e4
22. Rb1—a1 Td6—a6
23. Dc2—c1

(Vezi diagrama din pag. 342)

Să ne închipuim că turnul negru h8 se află la b6. Atunci negrul ar câştiga imediat prin 23.. f6 24. Cf3, Da3 25. Tc2 (25. D:a3, T:a3 26. Tc1 Tbb3) C:c3

De aci se vede clar că turnul h8 trebue adus la b6.

Lucrul acesta ar fi putut fi realizat cel mai precis prin 23... b5, urmat de Th8-h6-b6. Continuarea din partidă este deasemeni suficientă pentru victorie.

23.	. . .	Th8—d8
24.	Te2—c2	Td8—d6
25.	Ce5—g4	

O „încercare eroică" de a schimba calul e4. Pierdea deasemeni şi 25. Cf3, Tg6 26. Te1, Ta3, 27. Tee2, Tga6 (28. Cd2, C:c3) şi aducerea dameĭ la a5 decide lupta.

25.	. . .	Td6—g6
26.	h2—h3	h6—h5
27.	Cg4—e5	

Egal cu o capitulare !

27.	. . .	Tg6—b6
28.	Ce5—f3	De7—a3!

Vezi comentariul la mutarea a 23-a albului.

29. Cf3—g5.

Dacă 29. Ce5, C:c3 30. D:a3, T:a3 31. Cd7+, Rc7 32. C:b6, C:d1 33. C:d5+, Rd6 34. e4, Ce3! 35. C:e3, T:e3 36. T:c4, T:e4, T:e4 finalul este complet fără speranţă pentru alb.

29.	. . .	Ce4:c3
30.	Dc1:a3	Ta6:a3
31.	Td1—c1	Cc3—b5
32.	Cg5:f7	Ta3:e3
33.	Cf7—e5	Rb8—c7
34.	g2—g4	Cb5:d4
35.	Tc2—d2	Cd4—e2
36.	Tc1—e1	Ce2—c3
37.	Te1—c1	

Albul a cedat, fără să mai aştepte mutarea adversarului.

MATCHUL PRIN RADIO U. R. S. S. — U. S. A.

Septembrie

Nr. 93. GAMBITUL DAMEI

A. Denker	M. Botvinnic
1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4	e7—e6
3. Cb1—c3	c7—c6
4. Cg1—f3	Cg8—f6
5. Nc1—g5	

Duce la un joc complicat şi puţin cercetat. Mai liniştit este aici 5. e3.

5. . . .	d5:c4
6. e2—e4	b7—b5
7. e4—e5	h7—h6
8. Ng5—h4	g7—g5
9. Cf3:g5	h6:g5

Sistemul lui V. Alatorzev 9. . . Cd5 (Lilienthal-Alatorzev, turneul de antrenament Moscova-Leningrad, 1939) nu s'a menţinut în practica turneelor după partida Belavenet-Ragozin (Leningrad 1939) în care S. Belavenet a continuat cu 10. C:f7, D:h4 11. C:h8.

10. Nh4:g5	Cb8—d7

In partida Scheltinga-Grün feld, jucată într'un turneu în Olanda în 1940, s'a jucat 10. . . Ne7, ceeace duce la un joc mult mai complicat.

11. e5:f6

Este îndoelnic dacă aceasta este cea mai bună mutare. Aşa a jucat împotriva mea Jivţov în campionatul Moscovei 1943. In partida Szabo — Euwe (Hastings 1938-39) s'a jucat 11. Df3, mutare considerată de Euwe ca foarte tare.

Inovaţia lui A. Lilienthal 11. g3 (Lilienthal-Botvinnic şi Mikenas-Botvinnic, Moscova 1944) pune negrului, după părerea mea, cele mai grele probleme.

11. . . .	Nc8—b7
12. Nf1—e2	Dd8—b6
13. 0—0	

Jivţov, în partida cu mine a făcut rocada lungă, dar atunci negrul a obţinut un atac puternic la rege. A. Denker a presupus probabil, că regele său va fi mai bine plasat pe flancul regelui, dar verticalele deschise „g" şi „h" dau deasemeni negrului perspective bune de atac.

13. . . . 0—0—0
14. a2—a4

Ingenios, dar după cât se poate, insuficient pentru a depăși greutățile. Albul caută să deschidă jocul pe flancul damei și „în treacăt" invită pe negru să câștige dama. După 14... Ce5 15. de!. T:d1 16. Ta:d1 poziția albului ar fi meritat probabil, preferință, datorită amenințării Cc3-e4-d6+.

14. . . . b5—b4 !

Din acest moment negrul la inițiativa și o menține până la sfârșit. Deoarece 15. Ca2 sau 15. Cb1 ar fi fost mutări prea pasive, albul este obligat să joace 15. Ce4, dând negrului un tempo important pentru aducerea în joc a nebunului b7.

15. Cc3—e4 c6—c5
16. Dd1—b1!

O mutare ascunsă! Mulți maeștri ar fi jucat aci automatic 16. Dc2, la care negrul ar fi răspuns însă cu 16... c3!! 17. bc (nu există altă apărare împotriva cd; dacă, de exemplu, 17. dc, atunci 17... C:c5 18. C:c5, N:c5 urmat de 19... Dc7 și matul nu se poate para!) 17... Dc7! 18. Cg3, cd 19. c4, Cc5 căpătând o poziție complet câștigata

16. ... Db6—c7

Dacă albul se apără de mat cu 17. g3, sau 17. h4. atunci 17... Nh6 ar fi dus la schimbul nebunului g5 și la atac de neînlăturat pe linia „h". Răspunsul albului, cum se vede din desfășurarea partidei, duce forțat la pierderi materiale.

17. Ce4—g3 c5 : d4

Pentru a îndepărta nebunul e2 de câmpul f3.

18. Ne2 : c4 Dc7—c6

Forțând deschiderea diagonalei a7-g1, ceeace în legătură cu linia deschisă „h" are o importanță decisivă.

19. f2—f3 d4—d3 !!

Amenință atât 20... Nc5+ 21. Rh1, T:h2+ 22. R:h2, Th8+, cât și simplu 20... Dc5+ cu câștigul nebunului g5. După 20. Ne3, Nc5 21. N:c5 (21. Dc1, d2 22. D:d2, Ce5) D:c5+ 22. Rh1, T:h2+, sau 20. Ce4, Dc7, 21. g3, N:e4 22. fe, Dc5+ negrul ar fi căpătat avantaj decisiv.

20. Db1—c1	Nf8—c5+
21. Rg1—h1	Dc6—d6 !

Numai așa. Dacă 21... T:h2+ 22. R:h2, Th8+, albul are apărare — Nh6. Acum la aceasta ar urma d3-d2! și albul nu mai are apărare.

22. Dc1—f4

Pierdea deasemeni și 22. Nf4, de exemplu: 22... T:h2+ 23. R:h2, Th8+ 24. Ch5, T:h5+ 25. Rg3, e5 26. Ne3 (sau 26. Ng5, e4+ 27. Rg4 d2! 28. D:d2, C:f6+ 29. N:f6, D:d2 30. R:h5, D:g2 și câștigă) e4+ 27. f4 (dacă 27. Rf2. atunci 27... d2 28. Dc2, ef) D:f6 28. Rf2, D:f4+.

22. ...	Th8 : h2+
23. Rh1 : h2	Td8—h8+
24. Df4—h4	Th8 : h4+
25. Ng5 : h4	Dd6—f4

Albul cedează.

O luptă scurtă, dar încordată!

Nr. 94. APĂRAREA CEHĂ

M. Botvinnic	A. Denker
1. d2—d4	d7—d5
2. Cg1—f3	Cg8—f6
3. c2—c4	c7—c6
4. c4 : d5	

Varianta de schimb a apărării cehe asigură albului un avantaj mic dar indiscutabil, căci la un joc simetric semi-deschis poate să-și spună cuvântul avantajul primei mutări.

4. ...	c6 : d5
5. Cb1—c3	Cb8—c6
6. Nc1—f4	Dd8—a5

Deobicei se joacă 6... Nf5; Em. Lasker prefera continuarea modestă dar solidă 6... e6. Cu mutarea din partidă negrul încearcă să ia inițiativa. In poziția aceasta, este îndoelnic ca aceasta să fie decizia justă.

7. e2—e3	Cf6—e4
8. Dd1—b3	e7—e6
9. Nf1—d3	Nf8—b4
10. Ta1—c1	

Intr'una din partidele matchului Euwe-Keres (1940), continuarea a fost 10. N:e4, de 11. Cd2. după care negrul a căpătat contra-joc cu prețul pionu-

lui e4. Mutarea 10. Tc1 pune negrului probleme mai grele.

10 ... Ce4 : c3

Egal cu recunoașterea faptului că atacul asupra punctului c3 nu și-a ajuns ținta. La un joc mai complicat ducea 10... f6 cu amenințările posibile g5 și e5, deși probabil și în cazul acesta desvoltarea mai bună asigură albului un joc superior.

11. b2 : c3 Nb4—a3

Era de preferat retragerea nebunului la e7, căci la a3 el va avea permanent nevoie de apărare.

12. Tc1—b1 b7—b6

Un plan tentant, dar greșit. Și aici trebuia jucat 12... Ne7 urmat de 13... Dd8. In loc de aceasta, negrul slăbește flancul damei și, afară de aceasta, taie damei ultima cale de retragere. Probabil negrul se baza pe 13... Na6 cu schimbul nebunilor, dar albul parează ușor această intenție.

13. e3—e4 d5 : e4

Negrul s'a convins că 13... Na6 duce la pierderea unui pion, din cauza 14. N:a6, D:a6 15. ed, ed 16. D:d5, dar el n'a ghicit intenția principală a albului. Este îndoelnic însă dacă negrul s'ar fi putut apăra cu succes, din cauza poziției excepțional de proaste a damei la a5.

14. Nd3—b5!

O lovitură neașteptată. Negrul nu poate evita pierderi materiale: dama lui este definitiv „pat" și manevra Cf3-d2-c4 capătă o forță teribilă. Se înțelege, dacă 14. N:e4, Nb7, negrul ar fi avut, în legătură cu 15... C:d4, un joc mai mult sau mai puțin satisfăcător.

14. .. Nc8—d7
15. Cf3—d2 a7—a6

Incercarea negrului de a sa-

crifica dama nu este lipsită de ingeniozitate, dar nu salvează partida.

16.	Nb5 : c6	Nd7:c6
17.	Cd2—c4	Da5—f5
18.	Nf4—d6	

Cel mai simplu. Nu era mai tare 18. D:a3, D:f4 19. T:b6, Nd5.

18	. . .	e4—e3 !

In felul acesta negrul mai lungeşte partida cu vreo zece mutări. Pierdea imediat 18... Nd5 19. N:a3, b5, din cauza 20. Cd6 +

19.	Cc4 : e3	Df5 : b1+
20.	Db3 : b1	Na3 : d6
21.	Db1 : b6	Re8—d7

Sperând continuarea 22. 0-0 Thb8 23. Da5, Tb5.

22.	Db6—b3	Ta8—b8
23.	Db3—c2	Tb8—b5
24.	0—0	Tb5—h5

Iniţiativa negrului poartă un caracter întâmplător; imediat ce turnul alb intră în luptă, negrul ajunge în poziţie disperată.

25.	h2—h3	Th8—b8
26.	c3—c4	g7—g6

Eliberând turnul de apărarea pionului h7, dar slăbind câmpurile negre, lucru de care albul se foloseşte imediat.

27.	Ce3—g4	Th5—f5
28.	Cg4—e5 +	

Schimbul unuia din nebuni şi deschiderea liniei „d" uşurează sarcina albului .

28.	...	Nd6 : e5
29.	d4 : e5	Tf5 : e5

O greşeală, care în fond nu schimbă nimic; 29... Re8! era singurul răspuns. Negrul, după cât se pare, se aştepta numai la 30. Td1 +, Re8, dar albul alege o ordine mai exactă a mutărilor.

30. Dc2—d2 + ! Negrul cedează

Regele negru nu poate merge pe orizontala a 8-a, căci atunci imediat, 31. Dd6; dacă însă 30... Re7 sau 30... Rc7, atunci urmează 31. Td1 şi nu există apărare împotriva 32. Dd6

In anul acesta s'a desfăşurat primul mare turneu internaţional de după război; cinci mari maeştri ai U.R.S.S. au reprezentat pe şahiştii sovietici la turneul dela Groningen (Olanda)

Două treimi din turneu am jucat bine acumulând la început 11½ puncte din 13 posibile. Momentul critic a fost în runda a 10-a, când m'am întâlnit cu M. Euwe (partida Nr. 98). Cei două mii de şahişti olandezi care au asistat la partidă, ca şi toţi participanţii turneului erau siguri că finalul la care se ajunsese se va termina în favoarea lui Euwe. „Din întâmplare", am reuşit să găsesc totuşi remiza.. spre mirarea spectatorilor, a participanţilor şi a adversarului meu!

După aceea însă forţele m'au trădat şi în ultimele şase runde am realizat numai 3 puncte. Nici Euwe n'a fost în situaţie mai bună, realizând la finiş numai 2½ puncte din cinci; în cele din urmă l-am întrecut pe M. Euwe cu jumătate de punct.

După ce am pierdut la rând două partide (în rundele 14 şi 15) şi rămăsesem în urma lui M. Euwe cu un punct întreg, am primit un mare ajutor moral din partea lui V. Smîslov. Pe când ne îndreptam împreună spre runda următoare, el şi-a exprimat părerea că sunt obligat să câştig locul I. Aflând că pierdusem deja orice speranţă, Smîslov m'a avertizat că altfel... va lua locul I el însuşi, deşi în momentul acela se afla la 2 puncte de leader. După o declaraţie atât de optimistă, moralul meu s'a ridicat simţitor şi am câştigat la rând trei partide!

Dacă matchul prin radio cu echipa USA a demonstrat forţa colectivului maeştrilor sovietici, turneul dela Groningen (V. Smîslov a ocupat în mod strălucit locul al 3-lea) a dovedit tuturor dreptul şahiştilor sovietici la câştigarea campionatului mondial.

TURNEUL INTERNAȚIONAL DELA GRONINGEN

August

Nr.95. APARAREA GRUNFELD

M. Botvinnic	V. Smîslov
1. d2—d4	Cg8—f6
2. c2—c4	g7—g6
3. Cb1—c3	d7—d5
4. Cg1—f3	Nf8—g7
5. Dd1—b3	d5 : c4

Prin schimbul acesta, negrul cedează albului centrul; aceasta înseamnă că „negrul" are ceva „pregătit" și acest „ceva" trebue să-i promită perspective clare de contra-joc. Intr'adevăr, V. Smîslov avea în vedere un sistem de desvoltare, care (în 1946) s'a arătat insuficient pentru egalare.

Un an mai târziu, V. Smîslov a reușit să demonstreze în mod strălucit corectitudinea sistemului său.

6. Db3 : c4	0—0
7. e2—e4	Nc8—g4

Acesta este sistemul avut în vedere de negru. Dacă albul evită schimbul la f3, jucând 8. Ce5, atunci e posibil 8... Ne6, și este îndoelnic ca 9. d5 să fie consecvent, având în vedere lipsa de apărare a calului e5.

După schimbul la f3 negrul, desigur, rezolvă problema desvoltării nebunului damei și imediat ce calul b8 intră în joc, toate figurile sale ușoare sunt desvoltate. Centrul de pioni al

albului se arată a nu fi nici pe departe atât de puternic, cum s'ar părea la prima vedere.

8. Nc1—e3	Cb8—c6

In 1946, V. Smîslov nu găsise încă manevra ingenioasă 8... Cfd7. Acum negrul ajunge în poziție grea.

9. d4—d5

Albul trebue să joace cu multă

precauțiune, căci negrul a terminat mobilizarea forțelor. De exemplu, continuarea 9. h3, N:f3 10. gf, e5 11. d5, Cd4! duce la o mare activitate a negrului în centru — deaceea albul nu trebue să piardă timp.

9. . . . Ng4 : f3 !

In timpul partidei am avut impresia că V. Smîslov se afla pe o cale greșită și schimbul acesta nu era încă forțat. M'am temut într'o oarecare măsură de manevra 9... Ca5 cu continuarea 10. Da4, c6 11. e5, N:f3 12. ef, N:f6 13. gf, cd și cu toată figura în plus a albului, este greu de spus a cui poziție este mai bună, căci lanțul de pioni alb este sfărâmat și cei doi pioni (în plus) centrali ai negrului sunt inatacabili! In realitate după 9... Ca5 10. Da4, c6 albul avea răspunsul energic 11. Td1! și negrul ar fi rămas cu un joc rău, din cauza poziției proaste a calului a5.

10. g2 :f3

Subtilitatea ideii negrului consta în aceea că la 10. dc ar fi răspuns 10... b5 ! și albul este forțat să se despartă de pionul central e4 și negrul capătă un joc satisfăcător. Albul însă ocolește cu bine această „stâncă sub apă" păstrând avantajul pozițional.

10 . . . Cc6—e5
11. Dc4—e2 c7—c6
12. f3—f4 Ce5—d7

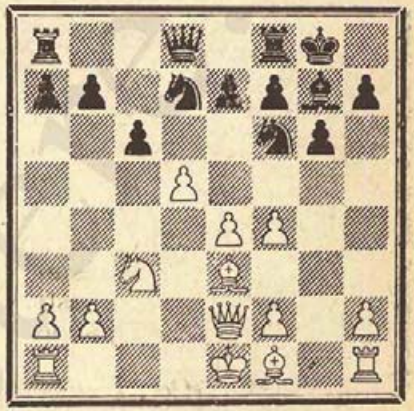

13. Nf1—g2!

Acum este clar că planul de deschidere al negrului, în legătură cu mutarea 8... Cc6 a fost greșit: la 13... cd urmează 14. e5! Ce8 15. N:d5 și pionul negru b7 este fără speranță slab. Albul, păstrând pionul central d5, capătă posibilitatea de a-și termina mobilizarea forțelor.

13. . . Cd7—b6
14. Ta1—d1 Dd8—c7

14... cd tot nu merge, din cauza 15 e5.

15. 0—0 Tf8—d8
16. Td1—c1

O regrupare utilă a figurilor grele.

16. . . . Dc7—d7
17. Tf1—d1 Dd7—g4

O decizie justă, căci altfel negrul nu poate juca activ și trebue să se mărginească să asiste cum albul își întărește poziția.

Mutarea din partidă duce la o serie de schimburi și la final. Desi acest final nu este prea favorabil negrului, aceasta era însă singura speranță de salvare

Aci, calculând varianta de schimburi care a urmat în partidă, am ajuns la concluzia că ea duce la un final câștigat cu un pion în plus și, fără să mai verific mai departe această variantă (după fiecare mutare a negrului) — o neglijență de neertat! — am făcut repede mutările calculate.

18. De2 : g4 Cf6 : g4
19. Ne3 : b6 a7 : b6
20. d5 : c6

Cum va vedea cititorul din comentariul următor, mutarea aceasta lasă să scape o parte însemnată a avantajului. Corect era direct 20. e5, și dacă 20... c5, atunci 21. a4 (urmat de 22. b3 și 23. Cb5) și albul are în fond un pion în plus și o poziție mai bună.

20. . . . b7 : c6
21. e4—e5

Poziția aceasta am analizat-o cu atenție, când am făcut mutarea a 18-a: mi s'a părut că ea este foarte favorabilă albului pentrucă: 1) nebunul g7 nu este activ (21... Nh6 22. h3 !).

2) negrul trebue să piardă doi tempi pentru a-și aduce calul în joc (Cg4-h6-f5) și

3) pionul c6 nu poate fi apărat, căci la 21..., Tac8 urmează 22. Nh3 (h5 23. f3) și negrul pierde pionul, fără să-și îmbunătățească poziția figurilor.

Așteptând mutarea de răs-

puns a lui V. Smîslov, am observat însă, că după 21... Tac8 22. Nh3, h5 23. f3, negrul continuă cu 23... Ce3!! menținând echilibrul material. Deaceea, dacă albul vrea să câștige pionul c6, el trebue să schimbe turnurile, dar după 21... Tac8 22. T:d8+, T:d8 23. N:c6, negrul capătă linia „d" pentru contrajoc. După cât se pare, după 21... Tac8 albul ar fi trebuit să intre într'un final ceva mai bun 22. Nh3, h5 23. f3, Ce3 24. N:c8, C:d1 25. T:d1, T:c8 26. Td7.

V. Smîslov însă a fost atât de demoralizat de faptul că am făcut mutările foarte repede, încât n'a mai stat să verifice calculele partenerului și s'a resemnat la pierderea pionului c6.

21.	. . .	Cg4—h6
22.	Ng2 : c6	Td8 : d1+
23.	Tc1 : d1	Ta8—c8
24.	Cc3—d5!	

Desigur, albul ia toate măsurile pentru a apăra nebunul c6, căci prin aceasta turnul negru rămâne afară din joc

24.	. . .	Ng7—f8
25.	Td1—c1	Ch6—f5
26.	Tc1—c4!	

In finale cu nebunii de culori diferite și pioni slabi de ambele părți, nu trebue alergat după un avantaj material mare. Astfel, de exemplu, 26. C:b6, Tb8 27. Ca4. (La 27. Cc4 urmează 27... Cd4! cu dublu atac asupra nebunului c6 și turnului c1) Tb4 ducea la mărirea activității figurilor negre. Pionul b6 oricum „nu fuge", deoarece 26... Tb8 27. a4 este suficient de fără speranță pentru negru.

26.	. . .	e7—e6
27.	Cd5 : b6	Tc8—b8
28.	Cb6—a4	Tb8—d8

V. Smîslov face uz de prima posibilitate de contra-joc!

29.	Nc6—e4	Cf5—h4
30.	Rg1—f1	Nf8—h6!

Și albul are slăbiciuni, dar afară de ele, mai are și doi pioni liberi legați, care trebue să decidă partida.

31.	Ne4—b7!	Ch4—f5
32.	Rf1—e2	Cf5—d4+
33	Re2—e3	Cd4—f5+
34.	Re3—f3	Cf5—d4+
35.	Rf3—e4	Cd4—e2
36.	Tc4—c8	Td8 : c8
37.	Nb : c8	Ce2 : f4
38.	b2—b4	

Mai simplu era 38. Cc5 pentru a avea întotdeauna posibilitatea de a aduce calul la d3 pentru apărarea pionilor e5 și f2; negrul n'ar fi avut apărarea

impotriva marşului pionului „a" spre damă. Acum se produc oarecari complicaţii.

38.	. . .	Cf4—h3!
39.	b4—b5	Ch3 : f2+
40.	Re4—d4	Nh6—f4

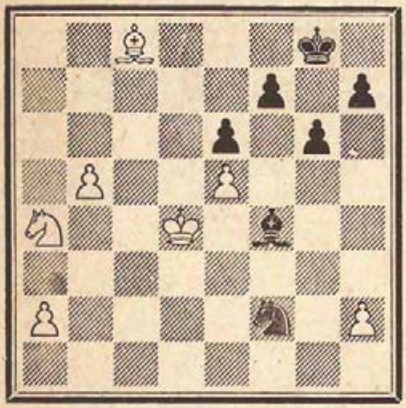

In poziţia aceasta partida s'a întrerupt. Albul trebuia să dea mutarea 41a în plic. Înaintarea directă a pionului „b" îngreuiază câştigul din cauza 41. b6, Cg4 42. b7, N:e5+ şi 43... N:h2. Albul poate însă distruge cooperarea dintre figurile negre.

41.	h2—h3 !	f7—f6

După 41... C:h3 42. b6 şi apoi, în caz de nevoe, 43. Cc5, unul dintre cei doi pioni liberi ai albului ar fi ajuns la timp la orizontala a 8-a. V. Smîslov caută să îmbunătăţească poziţia regelui său.

42.	Nc8 : e6+	Rg8—g7
43.	e5 : f6+	Rg7 : f6
44.	Ca4—c5	Rf6—e7
45.	Rd4—d5.	

Negrul se află într'o poziţie fără scăpare şi continuarea rezistenţei este fără rost.

45	. . .	g6—g5
46.	a2—a4	Cf2—d1
47.	a4—a5	Cd1—c3+
48.	Rd5—c6	Cc3 : b5
49.	Rc6 : b6	Nf4—h8
50	Rb5—b6.	Negrul cedează.

Nr. 96. PARTIDA OLANDEZĂ

H. Steiner		M. Botvinnic
1.	d2—d4	e7—e6
2.	c2—c4	f7—f5
3.	g2—g3	Cg8—f6
4	Nf1—g2	Nf8—b4+

Şahul acesta este calculat numai pentru cazul când albul nu joacă 5. Nd2. Dacă însă albul răspunde 5. Nd2, atunci cel mai bine pentru negru este să retragă nebunul — o pierdere de tempo care în poziţia aceasta n'are o importanţă prea mare.

5.	Nc1—d2	Nb4—e7
6	Cg1—f3	

De considerat este sistemul bazat pe desvoltarea calului la h3

6.	...	d7—d5
7.	Cb1—c3	c7—c6
8.	0—0	0—0
9.	Nd2—f4	

Nebunul este cel mai bine plasat pe câmpul f4, dar acum se compensează pierderea de tempo a negrului la mutarea 5-a.

9.	...	Dd8—e8
10.	Dd1—c2	

O mutare elastică; albul poate să nu se neliniştească din cauza pionului 34 căci dacă dc, atunci el joacă cu avantaj e4

10.	...	De8—h5
11.	Ta1—e1	

H. Steiner tinde spre spargerea centrului cu e4 — un plan care nu e nou şi nici bun în această poziţie.

11.	...	Cb8—d7
12.	Cf3—d2	

Consecvent, dar rău. Albul intenţiona să continue cu f3 şi apoi e4, dar mutarea aceasta care slăbeşte controlul asupra câmpului central e5, face ca iniţiativa să treacă la negru şi duce la o poziţie grea pentru alb.

12.	...	g7—g5
13.	Nf4—c7	Cf6—e8
14.	Nc7—e5	Cd7 : e5
15.	d4 : e5	f5—f4

Era necesară împiedicarea mutării f2-f4. La 16. e4 negrul ar fi răspuns 16... f3 cu avantaj evident. Este greu de afirmat aci că partida albului este pierdută, dar după mutarea imprudentă care urmează, care deschide linia „g" şi slăbeşte şi mai mult câmpul e5, negrul are toate şansele de câştig.

Trebue să observe că întregul sistem al negrului (g7-g5, schimbul figurilor uşoare la e5, apoi f5-f4) nu este nou. După cât îmi amintesc, în partida Le-

venfiș-Model (Leningrad 1930). A. Model a aplicat cu succes acest sistem într'o poziție analoagă. Mai rămâne de adăogat, că G. Levenfiș n'a schimbat la f4 (ceeace duce la deschiderea liniei „g") ci a jucat e4, permițând înaintarea f4-f3.

16. g3 : f4 g5 : f4

Prima urmare neplăcută pentru alb a schimbului la f4 este pionul slab e5. A doua urmare, care își va spune cuvântul abia peste câteva mutări — este atacul negrului pe linia „g". care acum pare problematică, dar care se va arăta fatal pentru alb!

17. Cd2—f3 Rg8—h8

O mutare utilă. Albul nu poate mișca acum pionul „e", căci după 18. e3, Tg8 19. Rh1 (altfel 19... Dh2) T:g2 pierde imediat.

18. Rg1—h1 Ce8—g7

Și acum și mai târziu. 19. e4 le duce la o poziție pierdută pentru alb de exemplu 20 fe, Cf5 21. Df2, Tg8 22. Ce2, D:h6. Cum albul n'are un alt plan activ, el trebue să privească numai, cum negrul își concentrează forțele pentru lovitura decisivă.

19. Dc2—c1 Nc8—d7
20. a2—a3 Tf8—f7
21. b2—b4 Ta8—g8
22. Tf1—g1 Cg7—f5
23. Cc3—d1

Nu era bine 23. D:f4, din cauza 23... Cg3+

23 . . . Tf7—g7!

N'au trecut decât șapte mutări din momentul deschiderii liniei „g" și negrul și-a mobilizat deja toate forțele pentru atac, în afara nebunului damei, care dealtfel nici nu e necesar. In mod practic, albul n'are cu ce muta — nu e posibil nici măcar 24. Nf1, din cauza 24.. D:f3+. „De ciudă" albul se decide să ia pionul f4, ceeace este perfect justificat din punct de vedere psihologic: poate că atacul va putea fi respins cum-

va, şi în afară de aceasta pionul f4 a stânjenit tot timpul jocul albului şi sub protecţia lui a pregătit negrul lovitura decisivă. Luarea pionului duce însă forţat la pierdere.

24. Dc1:f4	Tg7—g4
25. Df4—d2	Cf3—h4

Schimbând principala figură de apărare a albului, calul f3. Acum e atacat nebunul şi nu merge 26. C:h4 T:h4 cu mat imparabil. Albul n'are decât o singură apărare.

26. Cd1—e3	Ch4:f3
27. e2:f3	

Deasemeni forţat: 27. N:f3, D:h2+! ducea la mat.

27.	Tg4—h4
28. Cc3—f1	Ne7—g5

H. Steiner a cedat partida, căci după retragerea damei negrul joacă 29... Nf4 şi nu mai există apărare împotriva matului.

Nr. 97. DESCHIDEREA CATALANĂ

M. Botvinnic	M. Vidmar
1. d2—d4	d7—d5
2. Cg1—f3	Cg8—f6
3. c2—c4	e7—e6
4. g2—g3	d5:c4
5. Dd1—a4+	Dd8—d7

O variantă cunoscută a deschiderii catalane, în care negrul caută să simplifice jocul prin schimbul damelor.

6. Da4:c4	Dd7—c6

Forţând schimbul damelor, căci nebunul cl n'are apărare.

7. Cb1—d2	Dc6:c4
8. Cd2:c4	Nf8—b4+

Negrul nu vrea să scape prilejul de a schimba şi nebunii, dar nu observă că prin aceasta intră în poziţie grea, căci albul păstrează puternicul pion central d4. Necesar era 8... c5.

9. Nc1—d2	Nb4:d2+
10. Cf3:d2!	

O decizie corectă. Calul vine pe flancul damei şi se deschide diagonala mare pentru nebun.

10.	Cb8—c6
11. e2—e3	Cc6—b4

Pare foarte tare, căci la prima vedere nu se vede o apărare comodă împotriva 12... Cc2+. Albul are însă o cale simplă pentru păstrarea iniţiativei.

12.	Re1—e2	Nc8—d7
13.	Nf1—g2	Nd7—c6
14.	f2—f3	

Negrul a obținut totuși un oarecare succes. El și-a desvoltat figurile ușoare și a forțat pe alb să închidă diagonala nebunului. Dar figurile negrului au acțiunea limitată, iar mutarea f3 contribue la formarea centrului de pioni și la centralizarea regelui.

14.	. . .	Cf6—d7
15.	a2—a3	Cb4—d5
16.	e3—e4	Cd5—b6
17.	Cc4—a5	Nc6—b5
18.	Re2—e3	0—0—0

Bine jucat. Negrul a înțeles că lovitura principală a albului va fi dată pe flancul damei, pe linia semi-deschisă „c" și regele este necesar pentru apărare tocmai pe flancul acesta. Grija cea mai apropiată a negrului este să scape de calul neplăcut dela a5, prin manevra Cd7-b8-c6.

19.	Th1—c1	Cd7—b8
20.	b2—b3	Nb5—d7

M. Vidmar joacă precaut. Dacă direct 20... Cc6 21. a4!, C:a5 22. ab negrul ar fi rămas fără o figură.

21.	Ng2—f1	Cb8—c6
22.	Ca5:c6	Nd7:c6
23.	a3—a4	Nc6—e8

Curioase sunt manevrele nebunului negru. Mutarea aceasta era acum necesară pentru a nu permite a4-a5-a6:b7, după care s'ar fi deschis și linia „a" iar pionii negri despărțiți ar fi devenit țintă de atac.

24.	a4—a5	Cb6—a8!

Negrul este din nou la înălțimea situației! Dacă 24... Cd7, atunci 25. a6, b6 26. Tc3. Rb8 27. Tac1, Tc8 28. Cc4, Td8 (altfel 29. Cd6) 29. Ca3, Tc8 30. Cb5 și negrul pierde

25.	a5—a6	b7—b6
26.	b3—b4	Rc8—b8

La 26... c6 era posibil 27.

Nb5, Rc7 28. Tc3. Acum cel mai bine pentru alb ar fi fost să continue cu 27. b5 — poate că aceasta este singura critică ce poate fi făcută albului în această partidă.

27. Tc1—c3	c7—c6
28. Ta1—c1	f7—f6!

Împiedicând dinainte manevra Cd2-c4-e5. Rău era 28... Cc7 29. b5, C:b5 30. N:b5, cb 31. Tc7! și albul dublează turnurile pe orizontala a șaptea. Acum se pare că inițiativa albului s'a terminat — negrul a reușit să se apere. Negrul a propus chiar ca partida să fie considerată remiză, dar albul a reușit să găsească o cale destul de interesantă pentru reluarea atacului.

29. Cd2—b1!

Este posibil și 29. Cc4, ceeace ar fi dus la continuarea din partidă, după 29... Cc7 30. Ca3, Nd7 (30... b5 31. Ta1 și Ca3-b1-d2-b3).

29. . . .	Nc8—d7
30. Cb1—a3	

Ce să facă negrul? Se amenință 31. b5, cb 32. Nb5, N:b5 33. C:b5 și negrul nu mai are apărare, din cauza slăbiciunii pionului a7. Dacă 30... b5, atunci urmează 31. Cb1, Cc7 32. Ta3, apoi Cb1-d2-b3-c5 și poziția negrului este pierdută. Dacă, însfârșit, 30... Tc8 pentru a împiedica 31. b5, atunci 31. Cc4 și albul, pătrunzând la d6 capătă un avantaj clar. De-aceea, negrul este silit să joace calul la c7, permițând albului să organizeze străpungerea pe linia „c".

30. . . .	Ca8—c7
31. b4—b5!	Cc7:b5
32. Nf1:b5	c6:b5
33. Tc3—c7	

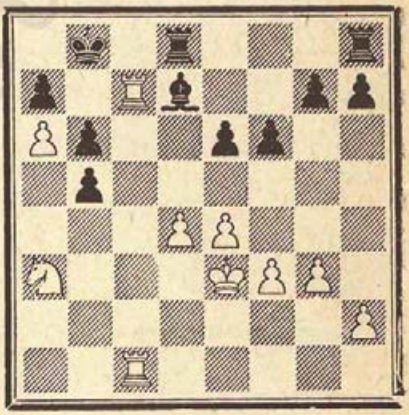

Poziția negrului este critică. Pierde 33... b4 34 Tb7+, Ra8 35. Tcc7 !, Nc8 la alte răspunsuri albul dă mat în trei mutări 36. T:a7+, Rb8 37. Cb5 și se amenință din nou mat în trei mutări; deasemeni rău

este 33... Ra8 34. Tb7, Nc8 35. T:c8+, T:c8 36. C:b5. Calea justă consta în mutarea 33... Nc8 şi la 34. (C:b5, nu 34... N:a6 din cauza 35. C:a7, Nb7 36. Cb5, Tc8 (36... Na6 37, T7c6!) 37. Rd2 !, T:c7 (37... Na6 38. T1c6!) 38. C:c7, Nc8 39. d5, ed (varianta 39... Td8 40. Tc6, ed 41. C:d5, Ra7 42. Tc7+, Nb7 43. T:g7 dă albului un pion în plus) 40. C:d5, b5 41. Tc5, Nd7 42. Rc3 şi în acest final albul are mari şanse de câştig, — ci 33... Nc8 34. C:b5, Td7!! 35. T:d7, N:d7 36. C:a7, R:a7 37. Tc7+, R:a6 38. T:d7, Tc8 şi probabil negrul putea obţine remiza.

Răspunsul următor al negrului, permite albului să obţină prin sacrificiul calităţii, o poziţie rară şi destul de greu de câştigat.

33. . . .	Td8—c8
34. Tc7—b7+	Rb8—a8
35. Tb7:d7!!	Tc8:c1
36. Ca3:b5	Th8—c8

Nu există o altă apărare împotriva 37. T:a7+ Rb8 38. Tb7+, Ra8 (38. Rc8 39. Ca7+ şi 40. Tb8+) 39. Cc7+. In legătură cu aceasta, ambele turnuri ale negrului trebue să facă de gardă pe linia „c"!

37. Td7:g7	h7—h6
38. Tg7:a7	Ra8—b8
39. Ta7—b7+	Rb8—a8
40. Tb7—a7+	Ra8—b8
41. Ta7—b7+	Rb8—a8
42. g3—g4	

Cu intenţia de a obţine câştigul prin h2-h4-h5, creind după aceea pioni liberi pe flancul regelui. Deaceea negrul face o încercare disperată de a scăpa de neplăcutul cal b5.

42. . .	e6—e5
43. d4—d5	Tc1—c5
44. Tb7—a7+	Ra8—b8
45. Ta7—b7+	Rb8—a8
46. Tb7:b6	Tc8—b8

Singura mutare, căci altfel 47. Tb7 şi negrul ajunge din nou în poziţie disperată.

47. Tb6:b8+	Ra8:b8
48. a6—a7+	Rb8—b7!

Cel mai bun răspuns. Continuarea 48... Ra8 49. d6, Tc8 50. Rd3! (scapă câştigul 50. Cc7+, R:a7 51. Ce6, Tc3+!) Rb7 (50... Tc1 51. Cc3) 51. Cc7. R:a7 52. Rc4 era şi mai rea.

Acum nu merge 49. d6, Tc8 50. Rd3, Tc1 51. Cc3, Ta1!

49. Cb5—d6+	Rb7:a7
50. Cd6—e8	Ra7—b6
51. Ce8:f6	Tc5—c3

52.	Re3—f2	Tc3—c7
53.	h2—h4	Tc7—f7
54.	Cf6—h5	Rb6—c7
55.	g4—g5!	h6:g5
56.	h4:g5	Tf7—h7
57.	Ch5—f6	Th7—h2+
58.	Rf2—g3	Th2—h1
59.	Rg3—g2	Th1—h8
60.	g5—g6	Negrul cedează

După 60... Th6 61. g7. Tg6. 62. Rf2, T:g7 urmează 63. Ce8+.

In prima jumătate a turneului dela Groningen am jucat multe partide bune, dar aceasta, probabil, este cea mai bună. Valoarea acestei partide, care poate nu este lipsită de greşeli, se măreşte considerabil datorită apărării inventive a negrului. El poate fi criticat numai pentru mexactitatea de deschidere, la mutarea 8-a şi greşeala dela mutarea 33-a, într'o poziţie grea, în care nu era uşor de găsit calea ascunsă spre remiză.

Nr. 98 GAMBITUL DAMEI ACCEPTAT

M. Botvinnic		M. Euwe
1.	d2—d4	d7—d5
2.	Cg1—f3	Cg8—f6
3.	c2—c4	d5:c4
4.	e2—e3	e7—e6
5.	Nf1:c4	c7—c5
6.	0—0	a7—a6
7.	a2—a4	

Continuarea aceasta veche, utilizată înainte de către A. Rubinstein, astăzi nu mai e la modă, deoarece s'a dovedit că permiţând mutarea b5, albul păstrează avantajul de deschidere, fără slăbirea câmpului b4. Dar şi mutarea 7. a4 nu duce la un joc uşor pentru negru.

7.	...	Cb8—c6
8.	Dd1—e2	Nf8—e7

Un sistem bun de apărare, care a fost aplicat în turneul dela Semmering-Baden (1937). Până atunci, de obicei negrul schimba în centru — 8... cd 9. Td1 — dar în cazul acesta albul n'are greutăţi cu desvoltarea nebunului damei. La 9. dc negrul este gata să răspundă 9... Ce4!

9.	Tf1—d1	Dd8—c7
10.	Cb1—c3	

Intr'una din partidele cu P. Keres (Leningrad 1941) am continuat cu 10. h3, ceeace în momentul acesta nu este obligatoriu.

10.	...	0—0
11.	b2—b3	

Indoelnic pare aci 11. dc, N:c5 12. h3 (12. e4, Cg4!) Ce5 13. C:e5, D:e5. Dacă albul pregătește schimbul la c5, jucând întâi 11. h3, atunci negrul poate să continue cu 11... Td8 și albul nu obține nimic.

11.	. . .	Nc8—d7
12.	Nc1—b2	Ta8—c8

O mutare șablon care duce la o poziție critică pentru negru. Pentru a împiedica mutarea 13. d5, negrul ar fi trebuit să se decidă la continuarea tăioasă 12... cd 13. ed, Ca5 14. Ce5 în care ar fi avut un contra-joc serios pe flancul

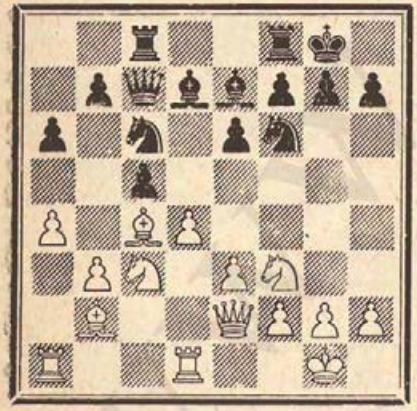

cd 13. ed, Ca5 14. Ce5 în care ar fi avut un contra-joc serios pe flancul damei.

Acum linia „c" rămâne închisă și superioritatea albului în centru capătă o mare importanță.

13.	d4—d5!	e6 : d5
14.	Cc3 : d5	Cf6 : d5
15.	Nc4 : d5	Nd7—g4

De fapt, singura mutare, căci 15... Cb4 16. Ne5! nu este satisfăcătoare pentru negru. Este clar că din cauza mutării a 12-a negrului, albul a reușit să capete un joc de mijloc avantajos. Negrul n'a reușit să-și consolideze poziția în centru și nebunii albului sunt foarte periculoși.

16. De2—c4

In timpul partidei mi s'a părut că mai tare era 16. h3, Nh5 17. g4, Ng6 18. h4, h6 (18... h5 19. Cg5) dar nici mutarea din partidă nu este rea.

16.	. . .	Ng4—h5
17.	Nd5 : c6	

Pe deplin logic, căci varianta 17. g4, Ng6 (dubios este 17... Ca5 18. Df1!, Ng6 19. Tac1) 18. h4, h5 dădea negrului un oarecare contra-joc.

Albul dă unul dintre nebuni dar câștigă și mai mult spațiu.

17. . . . Dc7 : c6

18· Cf3—e5 Dc6—e8!

M. Euwe se apără foarte inventiv. La 19. g4 urmează 19... Nf6 20. Td5, b5 (sau 20... Ng6 21... T:c5, T:c5 22. D:c5, N:e5 23. D:e5, D:e5 24. N:e5, f6) şi negrul stă satisfăcător·

19· Td1—d5 Tc8—d8

Jucat cu prea multă precauţie, ceeace, cum se întâmplă adeseori în astfel de cazuri, duce la înrăutăţirea poziţiei negrului·

Continuând însă cu 19... b5! (este absolut necesar ca dama albă să fie alungată de pe poziţia ei bună), negrul ar fi căpătat un joc satisfăcător, de exemplu:

1) 20. Dc2, Td8 21. T:d8 D:d8;

2) 20. Df4, Td8 (merge şi 20... Nf6) 21. T:d8, D:d8;

3) 20. Dc3, f6 21. Cd7, Df7! 22· e4, Tfd8.

Acum prin 20. g4, Ng6 (e târziu 20... b5 21. T:d8!) 21. Tad1, T:d5 22. D:d5, Dc8 23. Cd7 (23... Td8 24· N:g7!, Nc2 25. Nc3, N:d1 26. De5, f6 27· De6+) albul ar fi căpătat un joc bogat.

In loc de aceasta, albul s'a decis să joace „la mat" dar l-a lipsit „numai" un tempo... Iniţiativa trece la negru şi M. Euwe începe să joace cu toată energia

20· Ce5—d7 Td8 : d7
21· Td5 : h5 De8—d8!

Dacă turnul alb ar fi stat la f1 albul ar fi câştigat imediat prin 22. N:g7, R:g7 23. Dg4+, Rh8, 24. Df5· Dar... turnul stă la a1 şi în varianta aceasta este făcut albul mat; deaceea albul este nevoit să piardă un tempo deosebit de important.

22. Ta1—f1 g7—g6!

Foarte bine· turnul alb rămâne afară din joc·

23. Th5—h3 Td7—d1

Când figurile albe au pierdut legătura între ele, Euwe joacă la simplificare. Nu trebue uitat

că cei trei pioni ai negrului contra celor doi albi pe flancul damei, dau negrului un avantaj sensibil în final.

24.	g2—g4	Td1 : f1+
25.	Rg1 : f1	b7—b5!

Negrul se foloseşte de un moment favorabil pentru înaintarea pionului, care nu poate fi luat din cauza şahului damei la d1.

26.	a4 : b5	a6 : b5
27.	Dc4—f4	f7—f6

Asigurând securitatea regelui. Acum albul trebue să apere pionul b3.

28.	e3—e4	Dd8—d1+
29.	Rf1—g2	Ne7—d6

M. Euwe joacă consecvent pentru a ajunge în final. Este îndoelnic dacă negrul ar fi putut obţine mai mult; de exemplu, dacă 29... Dc2 30. Nc1, Tf7 (altfel 31. T:h7) 31. Tf3 albul ar fi menţinut echilibrul forţelor.

30.	Df4—f3	Dd1 : f3+
31.	Th3 : f3	Nd6—e5
32.	Nb2 : e5	f6 : e5
33.	Tf3—c3	

Desigur, după 33. T:f8+, R:f8 34. Rf3, g5 negrul ar fi câştigat partida, aducând regele la a5. Acum (poate, albul avea ocazie să joace mai bine şi anume 33. Td3, Te8 34. Td5, ç4 35. bc, bc 36. Rf1 Rf7! (36... c3 37. Td1 duce la remiză, căci pionul c3 se pierde) 37. Re2, Re6 38. Ta5 şi remiza este foarte probabilă.

33.	. . .	Tf8—c8
34.	Rg2—f3	Rg8—f7
35.	Rf3—e3	Rf7—e6
36.	f2—f4	

Partea aceasta a partidei este puţin stricată din cauza crizei de timp, dar altfel nu s'ar fi ajuns... la un final preţios. Ultima mutare a albului este slabă, căci negrul capătă pentru rege câmpul central e5. Poate că această mutare nu pierde, dar era de preferat mutarea simplă 36. Rd2 şi este îndoelnic dacă negrul ar fi putut obţine câştigul, cu tot avantajul său.

36.	. . .	e5 : f4+
37.	e3 : f4	c5—c4
38.	b3 : c4	

Altfel urmează 38... b4.

38.	. . .	b5 : c4
39.	h2—h4	h7—h6

Poate părea curios că mutarea aceasta naturală dă albului noi şanse de salvare. După partidă S. Flohr a indicat mutarea 39... Tc5 ca cea mai tare. M. Euwe însă, a găsit o replică serioasă, anume: 39... Tc5 40. e5!, Rd5 41. Te3!, Tc6 (41... c3 42. e6, c2 43. e7, Tc8 44. Te1 Rd6 45. Rg5, Rd7 46. Tc1, R:e7 47. Rh6) 42. h5 şi albul mai poate să scape de pierdere.

40. g4—g5! h6—h5

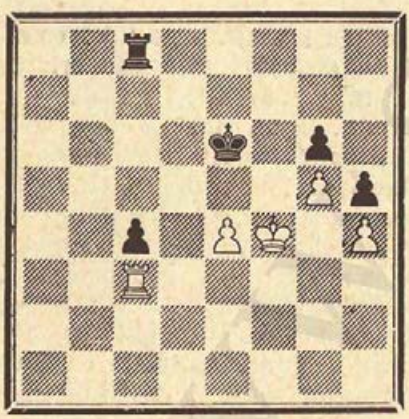

In această poziţie critică, albul a trebuit să dea mutarea în plic. Credeam că partida este pierdută, căci ştiam că A. Rubinstein a pierdut o poziţie asemănătoare la Em. Lasker (Petersburg 1914). Dar când mi-am aşezat şahul pentru analiză, în timpul pauzei, am observat dintr'odată o posibilitate ascunsă de remiză. După o întrerupere de o oră şi jumătate, partida a fost reluată.

41. Rf4—e3 Re6—e5
42. Tc3—c2!!

Singura mutare.

42. . . . c4—c3
43. Re3—d3 Tc8—d8+

Aci partenerul meu a căzut pe gânduri; el a văzut că partida trebue să se termine remiză. In partida Lasker-Rubinstein nu existau pioni „h" (poziţia era identică, dar cu culorile inversate) şi Em. Lasker, a câştigat prin 43... Tc7 44. Re3, Th7 urmat de Th7—h3+ g3. Rubinstein n'a putut evita această continuare, căci finalul de pioni era pierdut.

Aci însă, la 43... Tc7 lucrurile s'ar fi desfăşurat altfel, anume: 43... Tc7 44. T:c3, T:c3+ 45. R:c3, R:e4 46. Rc4, Rf4 47. Rd4, Rg4 48. Re5, R:h4 49. Rf6, Rg4 50. R:g6, h4 51. Rf6, h3 52. g6, h2 53. g7, h1D 54. g8D+ remiză!

44. Rd3—e3!

După 44. R:c3 negrul ar fi păstrat posibilitatea de a juca la câştig din cauza faptului că

regele alb ar fi fost despărțit de pionii de pe flancul regelui.

44.	. . .	Td8—d4
45.	Tc2 : c3	Td4 : e4+
46.	Re3—f3	Te4 : h4
47.	Tc3—c6!	

Ultima fineţe. Varianta 47. Tc5+, Rd6 48. Ta5, Tc4, ducea poate şi ea la remiză, dar albul ar mai fi avut de rezolvat probleme grele.

47.	. . .	Th4—f4+

Negrul nu poate apăra pionul g6: de exemplu, 47... Rf5 48. Tc5+, Re6 49. Tc6+ şi albul fie că dă şah etern, fie că atacă pionul g6.

48.	Rf3—e3	Tf4—e4+
49.	Re3—f3	Re5—f5
50.	Tc6—f6+	Rf5 : g5
51.	Tf6 : g6+	

Remiză

O partidă de luptă! Finalul ei, fără îndoială, va fi introdus în toate tratatele de finale.

Nr. 99. PARTIDA FRANCEZĂ

G. Stoltz — M. Botvinnic

1.	e2—e4	e7—e6
2.	Dd1—e2	

Evitând variantele obişnuite, maestrul G. Stoltz utilizează mutarea faimosului şahist rus M. Cigorin. In continuare se vede însă, că G. Stoltz nu cunoştea toate finețele ideii de deschidere a lui Cigorin.

2.	. . .	c7—c5
3.	g2—g3	

Mai bine este aci 3. b3, împiedicând desvoltarea nebunului f8 la g7.

3.	. . .	Cb8—c6
4.	Nf1—g2	Cg8—e7
5.	Cb1—c3	g7—g6
6.	d2—d3	Nf8—g7
7	Nc1—e3	

Favorabil negrului care provoacă schimbul pionului central e4 după care consolidează calul damei în centru.

7.	. . .	d7—d5!

Ameninţă d5-d4. La 8. N:c5 ar fi urmat 8... Da5.

8.	e4 : d5	Cc6—d4
9.	De2—d2	

După 9. N:d4, cd şi 10... C:d5 negrul are un joc uşor.

9.	. . .	e6 : d5
10.	Cc3—e2	

Varianea 10... C:e2 11. C:e2, N:b2 12. Tb1, Ng7 13. N:c5 nu era periculoasă pentru alb.

10. . . . h7—h6
11. Dd2—c1

Albul pregătește atât 12. c3, cât și schimbul la d4. Schimbul direct 11. C:d4, ar fi dus la pierderea unei figuri, din cauza 11... cd 12. Nf4, g5. Același rezultat s'ar fi produs și după 11. c3, C:e2 12. C:e2, d4 13. cd, cd 14. Nf4, g5.

11. . . . Nc8—f5
12. c2—c3

Mutarea de pierdere! Necesar era 12. C:d4 cd 13. N:d2, Tc8 14. Dd1 și albul ar fi păstrat o poziție tare.

12. . . . Cd4 : e2
13. Cg1 : e2 d5—d4

Desigur, nu 13... N:d3 din cauza 14... N:c5.

14. Ne3—d2 Nf5 : d3
15. Ng2 : b7

(Vezi diagrama din col. II)

Albul, după cât se pare, se aștepta la 15... Tb8 16. Nf3, 0-0 17. 0-0 și 18. Te1 cu posibilități de apărare. Il așteaptă încă o mică surpriză.

15. . . . 0-0 !

Se învederează că în situația aceasta nebunul b7 este mult mai important decât turnul a8. Cu aceasta negrul câștigă un tempo decisiv pentru nul a8. Cu aceasta negrul câ--atac.

16. Nb7—f3 g6—g5!

Luând punctul f4 figurilor albe și pregătind manevra finală a calului: Ce7-g6-e5 d3.

17. 0-0 Ce7—g6
18. Tf1—e1 Cg6—e5
19. Nf3—g2 Nd3—a6
20. Dc1—d1 Ce5—d3
21. Dd1—a4 Dd8—f6

Albul nu poate evita pierderi materiale.

22·	f2—f4	Ta8—e8
23.	Ng2—c6	Cd3:e1
24.	Nc6 : e8	Ce1—f3+
25·	Rg1—f2	Cf3 : d2

și după câteva mutări albul a cedat.

Nr· 100. PARTIDA FRANCEZĂ

S. Tartakower — M. Botvinnic

1.	e2—e4	e7—e6
2·	d2—d4	d7—d5
3.	e4 : d5	e6 : d5
4.	Cg1—f3	

Interesant este planul de joc ales de către S· Tartakower. Pentru a evita orice surprize în deschidere, el alege varianta de schimb (deobicei această variantă este aleasă cu o platformă comodă pentru remiză). Dar în această variantă de schimb S· Tartakower găsește abil căi pentru complicarea luptei !

4.	. . .	Nf8—d6
5·	c2—c4	Cg8—f6
6.	c4—c5	

De o valoare îndoelnică, deoarece negrul forțează schimbul acestui pion·

6.	. . .	Nd6—e7
7.	Cb1—c3	b7—b6
8·	c5 : b6	a7 : b6
9·	Nf1—d3	0—0
10·	0—0	Nc8—g4

Nu este atât de ușor de găsit pentru negru planul just. Tentant era 10... c5, dar aceasta ar fi dus la slăbirea punctului b5 și după 11· Ng5!, Ne6 12· Ce5 inițiativa ar fi fost de partea albului. Aci albul alege o continuare tăioasă de ambele părți.

11.	h2—h3	Ng4—h5
12.	g2—g4	Nh5—g6
13·	Cf3—e5	Ng6 : d3
14·	Dd1 : d3	c7—c6
15·	Nc1—g5	

Mai prudent era 15. Nf4. Acum începe o luptă ascuțită ; este necesar însă să menționăm că, după cum arată desfășurarea următoare a partidei, albul n'a prevăzut răspunsul negrului·

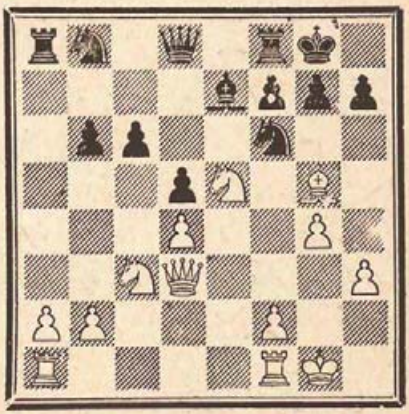

15.	. . .	Cf6 : g4

O lovitură neașteptată, la care negrul s'a decis după 20 minute de gândire. Clar în favoarea negrului era 16· N:e7, C:e5 17. N:d8 C:d3 18· N:b6, C:b2 dar continuarea 16· hg, N:g5 ar fi dus la un joc greu pentru ambele părți, de exemplu : 17. Rg2 (17. f4, Nf6 18· Rg2, N:e5 19· Th1, f5) f6 18. Th1, Nh6 19. Cg6, Tf7 (19... hg 20· T:h6!) 20. Ch4, Ng5 și cu tot pionul în plus al negrului, lupta abia s'ar fi început, căci albul ar fi păstrat inițiativa·

Albul a evitat inutil continuarea aceasta· El s'a decis să mențină echilibrul material, ceeace dă inițiativa negrului. Dacă însă inițiativa trece negrului, atunci începe să-și spună cuvântul slăbirea flancului regelui alb și poziția albului se înfățișează a fi pierdută!

16. Ce5 : c6	Cb8 : c6
17. Ng5 : e7	Cc6 : e7
18· h3 : g4	f7—f5!

O mare neplăcere pentru alb! El nu poate lua la f5 din cauza 19· gf, T:f5 (sau C:f5) și negrul își deplasează lute forțele pentru atacul la rege ; nu există nici vreo posibilitate bună de a apăra pionul g4. S. Tartakower alege calea justă · sacrifică pionul g4 pentru a câștiga timp pentru dublarea turnurilor pe linia „e".

19. Ta1— e1!	f5 : g4
20· Te1 . e5	Tf8—f3

O mutare importantă, prin care dama albă este îndepărtată dela apărarea regelui ei·

21. Dd3—b5	Ce7—g6!

In fond, partida este decisă, dar... se apropie criza de timp· Se înțelege, insuficient era 21... Dd6 22. T:e7 și negrul trebue să facă remiză prin 22... Tg3+. Acum după 22. D:d5+, D:d5 23. T:d5, Cf4 și 24... Tf8 urmat de 25... g3, sau 25··· Ch3+ finalul este fără speranță pentru alb. Cu mutarea următoare, albul obține egalitatea materială, dar nu poate împiedica desvoltarea atacului negru·

22. Te5 : d5	Dd8—f6
23. Td5—g5	

S· Tartakower se apără cu o dârzenie uimitoare. Dacă direct 23. Th5, atunci 23... Td8 (împiedicând șahul la d5) și negrul trebue să-și ducă fără greutate atacul la bun sfârșit. Acum însă este atacat pionul g4, și albul are un tempo pentru șahul cu dama.

23.	. . .	Ta8—f8
24.	Cc3—e4	Df6—f4
25.	Db5—d5+	Rg8—h8
26.	Tg5—h5	

La prima vedere mutarea aceasta nu servește decât la apărarea împotriva matului (Th3, dar ea este legată și de o contra amenințare (Cg5). Din această cauză nu este periculos pentru alb 26... g3 27. Cg5, gf+ 28. Rh1. Albul se afla aci deja în mare criză de timp, iar negrul mai avea vreo 15 minute. Negrul ar fi câștigat cel mai simplu cu 26... h6 27. De6, Te3! 28. D:g6, T:e4 și nu există apărare împotriva 29... T:d4 sau 29... Te2 (în legătură cu g4-g3). Negăsind în această variantă mutare 27... Te3 și cheltuind pentru mutarea următoare 10 minute prețioase. am intrat și eu în criză de timp și eram cât p'aci să scap câștigul...

26.	. . .	Tf3—h3
27.	Th5 : h3	g4 : h3
28.	Ce4—g3	

Pierdea imediat 28. Cg5, Ce7! 29. De5, Dg4+ 30. Dg3, D:g3+ 31. fg, h2+.

28.	. . .	Cg6—h4
29.	Dd5—e4	Ch4—f3+
30.	Rg1—h1	Df4 : e4
31.	Cg3 : e4	Tf8—f4
32.	Tf1—c1	h7—h6

Mai simplu era 32... g5 33. Tc8+ Rg7 34. Tc7+, Rf8.

33.	Tc1—c3	g7—g5

O inexactitate datorită crizei de timp. Corect era 33.., C:d4 eliminând cu tempo pionul liber, pentru a reveni cu calul la f3.

34.	Tc3—e3	g5—g4
35.	d4—d5	Rh8—g7
36.	Ce4—c3	Tf4—f6
37.	Te3—e6	Rg7—f7

Probabil mai bine ar fi fost 37... T:e6.

38.	Te6 : f6+	Rf7 : f6
39	d5—d6	Rf6—e6
40.	Cc3—d5	Re6 : d6
41.	Cd5 : b6	h6—h5!

(Vezi diagrama din pag. 370)

Mutarea aceasta, pe care negrul a dat-o în plic, este după cât se pare, cea mai logică. Nenorocirea albului constă în poziția disperată a regelui său, expus amenințării mortale h4 urmat de g4-g3-g2 mat. Chiar în dificila variantă 42. a4!, Cd2!! (indicată de către D. Bronștein) 43. a5, h4 44. a6,

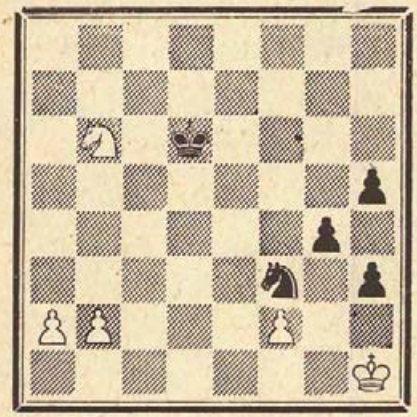

g3 45. a7, g2+ 46. Rh2, Cf3+ 47. R:h3, g1D 48. a8D, Dh2+ 49. Rg4, Ce5+ cu mat rapid — albul nu se putea salva.

42.	Cb6—c4+	Rd6—d5
43.	Cc4—e3+	Rd5—e4
44.	a2—a4	

Mai ingenios era 44. b4. pentru ca după 44... Rd3 45. b5, Re2 46. b6, R:f2 47. Cf5, h4 48. C:h4, g3 49. C:f3, R:f3 50. b7, Rf2 51. b8D, g2+ 52. Rh2, g1D+ 53. R:h3 câmpul g3 să fie apărat de dama și câștigul să nu fie posibil. Negrul însă ar fi putut continua cu 44... Cd4! și din cauza amenințării Re4-f3:f2, situația albului ar fi fost disperată.

44.	. . .	Re4—d3
45.	Ce3—d5	

N'avea niciun sens înaintarea pionului „a", căci negrul ar fi făcut mat regele alb pe câmpul h3.

45.	. . .	Rd3—e2
46.	Cd5—f4+	Re2 : f2
47.	Cf4 : h3+	

Luarea pionului h5 ar fi dus la mat, după 47. C:h5, g3 48. C:g3, C:g3 49. a5, h2 50. a6, Cg5 51. a7 Ce4 52. a8D, Cf2 mat.

47.	. . .	Rf2—f1
48.	Ch3—f4	g4—g3
49.	Cf4—g2	Rf1—f2
50.	a4—a5	h5—h1
51.	Cg2—f4	Rf2—f1
52.	Cf4—g2	h4—h3
53.	Cg2—e3+	Rf1—f2
54.	Ce3—g4+	Rf2—e2

Albul a cedat, căci matul este imparabil. O partidă cu greșeli, dar interesantă.

STUDII

Despre problema definirii combinaţiei

TABELUL REZULTATELOR IN TURNEE ŞI MATCHURI

www.scrc.ro

www.stere.ro

STUDII

Activitatea mea de compozitor în domeniul alcătuirii de studii de şah este destul de modestă : în peste 20 de ani am compus 6 studii. Temele pentru studii le-am luat întotdeauna din partida practică.

Combinaţia de mat care stătea la baza primului studiu, am făcut-o într'o partidă uşoară ca şahistul de prima categorie dela Leningrad, Liutov, în iarna anului 1925.

Botvinnic

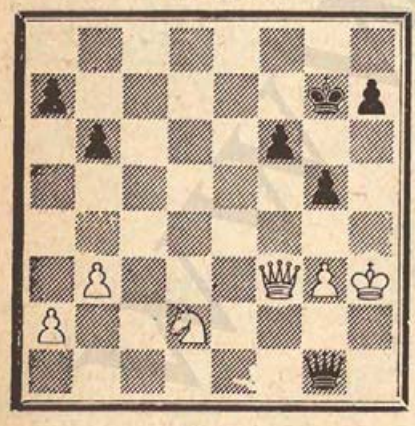

Liutov

In poziţia din diagramă, negrul are pentru cal doi pioni şi un atac puternic. A urmat 1... h5! 2. D:h5 (pierde 2. g4, hg+ 3. D:g4, Dh1+ 4. Rg3, De1+ sau 2. Db7+, Rh6 şi nu există apărare împotriva 3... g4+) 2. Dh1+ 3. Rg4, Dd1+ 4. Cf3, Dd7+ mat. Finalul a fost de neaşteptat, încât partenerul meu n'a observat imediat că partida se terminase.

Impreună cu un compozitor de studii, am prelucrat această combinaţie şi am prezentat-o într'o formă mai desăvârşită [1]).

Găsirea soluţiei nu este grea :

1. g2—g4+	Rh5—h4
2. Nd2—h6!	Dg7 : h6
3. Da2—h2+	Rh4—g5
4. Dh2—d2+	Cd3—f4
5. Dd2—d8 mat	

1) Studiul a fost publicat în revista „Şahmatnîi Listoc" nr. 11 (Iunie 1925).

Al doilea studiu l-am compus

Studiul Nr. 1. 1925

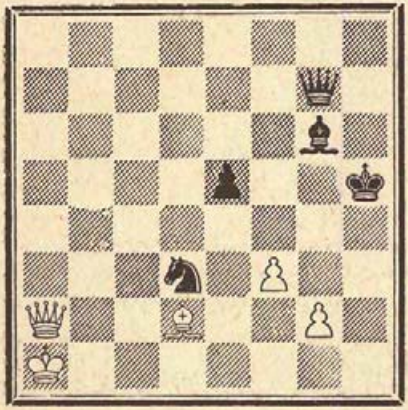

Albul câștigă

peste 14 ani. Lucrând la cartea „Al XI-lea campionat U.R.S.S." (1939), am analizat finalul partidei Levenfiș-Kotov. A trebuit să muncesc mult la una dintre variante; rezultatul analizei a fost următorul final de pioni [1]).

Studiul pare simplu, deși este foarte greu. Albul poate câștiga ușor pionul d5, dar după 1.Rf5, Rb6 2. Re5, Rc6 3. Re6, Rc7! 4. R:d5, Rd7 5. Rc5, Rc7 negrul este salvat de prezența pionului a6, din cauza căruia nu este posibilă mutarea 6. Rb5. Deaceea albul poate avea speranțe de câștig, numai dacă ia ambii pioni „a". Lucrul acesta este posibil tot din cauza existenței pionului a6. De exemplu, dacă regele alb reușește să ajungă pe câmpul a8, atunci negrul nu poate păstra opoziția din cauza pionului a6, și ambii pioni „a" se pierd.

Studiul Nr. 2. 1939.

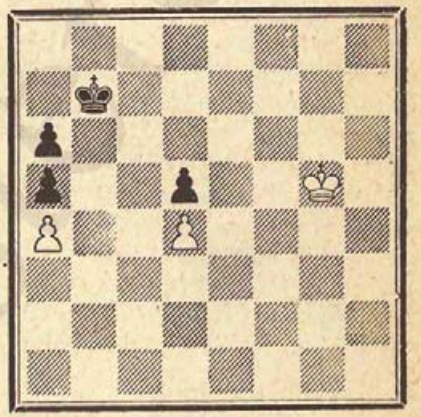

Albul câștigă

Deci, să încercăm să pătrundem cu regele pe câmpul a8.

1. Rg5—f5! Rb7—b6
2. Rf5—f6 !

Albul are opoziția.

2. . . . Rb6—b7
3. Rf6—f7 Rb7—b8

Sau 3... Rb6 4. Re8, Rc6 5. Rd8.

[1]) „Șahmati v S.S.S.R." nr. 10, Octombrie 1939.

4. Rf7—e6 Rb8—c7
5. Re6—e7! Rc7—c6
6. Re7—d8 Rc6—d6
7. Rd8—c8 Rd6—c6
8. Rc8—b8 Rc6—b6
9. Rb8—a8! şi albul câştigă.

Studiul acesta a luat parte la concursul anual al revistei „Şahmatî v SSSR" pe 1939 şi a luat premiul IV.

Poziţia aceasta este dintr'o partidă de turneu .După terminarea ei a fost demonstrat câştigul pentru negrul 1...Tc8 2. Te5, e1D+ 3. T:e1, R:e1 4. Rf4, Tg8 5. g5, Rf2 6. Rg4, Rg2 şi albul pierde, de exemplu: 7. Rf5, Rg3 8. g6, Rh4 9. Rf6, Rh5 10. g7, Rh6. S'a arătat deasemeni că varianta 1... e1D+ 2. T:e1, R:e1 3. Rf4 duce numai la remiză.

De aci se poate trage concluzia, că dacă turnul alb n'ar fi stat la e8 ci, de exemplu, la e7. partida ar fi trebuit să se termine remiză, căci după 1... Tc7 2. Te5, e1D+ 3. T:e1, R:e1 4. Rf4, Tg7 5. g5, Rf2 6. Rf5, Rg3 7. g6, Rh4 8. Rf6 albul ar fi câştigat un tempo decisiv.

Cu toate acestea, albul trebue să piardă, indiferent unde s'ar afla turnul său în poziţia iniţială.

Studiul Nr. 3. 1941

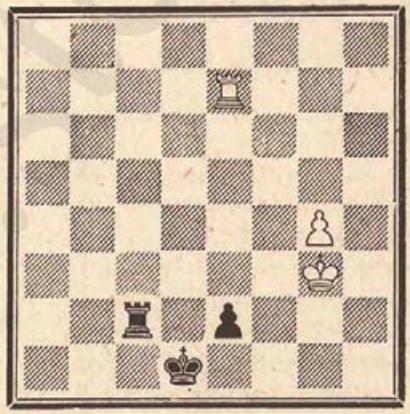

Negrul mută şi câştigă

Soluţia este foarte şireată :

1.	...	e2—e1D+!
2.	Te7 : e1+	Rd1 : e1
3.	Rg3—f4	Tc2—g2!!

Mutarea câştigătoare. Turnul ocupă aci o poziţie ideală şi ne-

grului nu-i mai rămâne decât să-şi aducă regele în luptă pe calea cea mai scurtă.

4. g4—g5 Re1—f2
5. Rf4—f5 Rf2—g3!

Aceasta şi este calea cea mai scurtă — la început pe diagonală!

6. g5—g6 Rg3—h4
7. Rf5—f6 Rh4—h5

Şi acum pe verticală...

8. g6—g7 Rh5—h6

şi pionul alb se pierde.

Manevra turnului la g2 şi manevra următoare a regelui (Re1-f2-h4) nu sunt lipsite de frumuseţe.

Cel de-al patrulea studiu [1]) n'am reuşit să-l compun. El a apărut automatic în timpul analizei finalului partidei Boleslavski - Bondarevski (Moscova 1941).

Poziţia aceasta ar fi putut să se producă în partida amintită. Ea nu s'a produs din cauza unei greşeli făcute de alb.

Albul ameninţă să sacrifice

Studiul Nr. 4. 1944

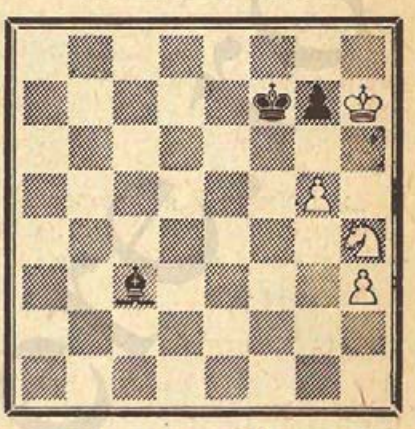

Negrul la mutare. Albul câştigă.

calul la g7 (Ch4—f5:g7) urmat de h3-h4-h5-h6 şi g5-g6-g7-g8D. Negrul nu are decât o singură apărare:

1. ... Nc3—d2

Acum 2. g6+ este prematur din cauza 2... Rf6. Nu se poate câştiga fără ajutorul pionului „h". Deaceea, la început albul trebue să se limiteze la apărare.

2. Ch4—f3 Nd2—f4

Cealaltă posibilitate—2... Nc3 — o vom examina mai târziu.

3. h3—h4 Nf4—g3

Desigur pierde imediat 3... g6 din cauza 4. h5.

1) Publicat în „Cronica de Şah" a V.O.K.S.-ului nr. 11, Noembrie 1944.

4 h4—h5 Ng3—f4

S'ar părea că albul a ajuns la un punct mort. La 5. h6 negrul poate răspunde 5... g6.

5. g5—g6+ Rf7—f6

La 5... Rf8 decide 6. Cf3-h4-f5:g7.

6. Cf3—e5!!

Acum negrul poate să cedeze, căci după 6... R:e5 7. R:g7, sau 6... N:e5 7. h6, albul transformă pionul în damă. La orice mutare de aşteptare, albul continuă cu 7. h6, N:h6 8. Cg4+ şi C:h6. Trebue să menţionăm că mai câştigă şi o altă mutare, deasemeni frumoasă, dar mai modestă, 6. Ch2! cu aceeaşi ameninţare imparabilă 7. h6.

Să examinăm acum cealaltă posibilitate (2... Nc3).

2. ... Nd2—c3
3. h3—h4 Nc3—b2

Nimic bun nu dă 3... Re6 4. Rg6. Rău este 3... g6 din cauza 4. Cf3-h2-g4-h6+.

4. h4—h5 Nb2—c3

Aci nu dă nimic bun albului 5. g6+ din cauza 5... Re6! (desigur nu 5... Rf6 6. h6!) urmat de Re6-f5-g4. Cum trebue să joace albul?

5. Cf3—h4 Nc3—d2

Altfel decide Ch4-f5:g7. Acum negrul răspunde la 6. h6 cu 6... g6.

6. g5—g6+ Rf7—f6
7. Ch4—f5!!

A doua surpriză, care decide lupta. După 7... R:f5 8. R:g7, Rg5 9. Rh7! (Nu 9. h6, Rh5! 10. h7, Nc3+ 11. Rf7, Rh6 remiză) Nc3 10. h6 şi apariţia unei noi dame este inevitabilă.

In Ianuarie 1945, am dat la Ministerul Industriei aviatice un simultan de şah. Nu se poate spune că începutul simultanului mi-a fost favorabil. După 15 minute s'a terminat prima partidă: adversarul meu a profitat de o greşeală evidentă şi m'a dat mat... Atmosfera s'a încordat imediat. Preşedintele cercului de şah a anunţat: „Scorul este 1:0 în favoarea şahiştilor ministerului". După aceea scorul a fost egal, iar peste 2 ore a devenit 18:1...

Se termina a 20-a partidă, ultima. Natural, toţi urmăreau ultima partidă cu mare atenţie. Adversarul meu s'a arătat a fi o „nucă tare" şi după ce partida

a ajuns în poziția din diagramă a trebuit să cad pe gânduri.

N. N.

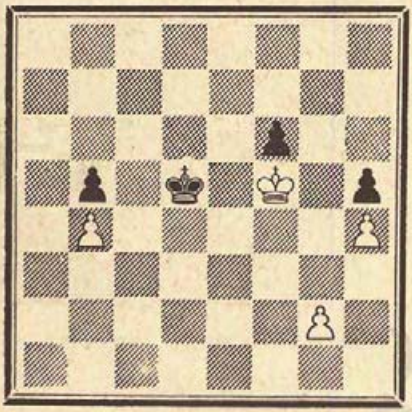

M. Botvinic

Nimic nu dă aci albului. 1. R:f6, Rc4 2. Rg5 ,R:b4 3. g4, hg 4. R:g4, Rc4 sau 1. Rg6. Rc4 2. R: h5, R: b4 3. Rg4, Rc4, și atât albul cât și negrul transformă o damă nouă.

Dacă însă 1. g4, atunci 1... hg 2. R:g4, Re4! 3. h5, f5+ 4. Rg3, Re3 5. h6, f4+ 6. Rg2, Re2 cu același rezultat.

Cu toate acestea, albul a jucat totuși 1. g4. Partida a continuat 1... hg 2. R: g4, Re6 (spre regret, partenerul meu n'a găsit mutarea 2... Re4 ! 3. h5, Rf4 4. Rf5, Rg7 5. h6+, R:h6 6. R:f6. După aceea albul a câștigat pionul b5 și partida. Spectatorii au fost decepționați.

Cititorul se înșeală însă, dacă își închipue că albul a jucat 1 g4 sperând că adversarul său va greși. Eu am avut în vedere varianta următoare : 1... hg 2. R:g4, Re4 3. h5, f5+ 4. Rh3!!

In această mutare paradoxală se află soluția problemei. Acum 4... f4 5. h6, f3 6. h7, f2, 7. Rg2 duce la câștig pentru alb. Negrului îi lipsește un tempo.

Venind acasă, am așezat din nou poziția din diagrama precedentă și am descoperit că mai există o cale fină de câștig— 1. Rf4!. Acum nu există apărare împotriva 2. g4. hg. după care albul, fără să mai piardă timp cu luarea pionului g4, joacă direct 3. h5 și câștigă ca în partidă.

Mai târziu, am avut tot timpul ideia că am mai văzut undeva o poziție asemănătoare. In ajutor mi-a venit cartea lui R. Fine „Basic Chess Endings" (Finalele de șah fundamentale).

In diagramă este prezentat un final care ar fi putut avea loc în partida Kmoch-Von Scheltinga (Amsterdam 1936), care amintește exact poziția din simultanul meu.

Analizând această poziție, R. Fine arată că, negrul fiind la mutare, după 1... Rf5! 2. Rf3,

Van Scheltinga

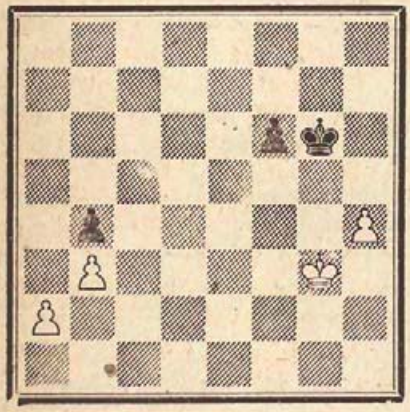

H. Kmoch

Re5! 3. Rg4, Re4! 4. h5, f5+ 5. Rg3, Re3 6. h6, f4+ 7. Rg2, Re2 8. h7, f3+ partida trebue să se termine remiză.

M'am uitat şi în alte cărţi de final; în ele nu se aflau astfel de poziţii de final. Atunci mi-a venit ideia: oare nu constitue mutarea Rh3 o „descoperire" în bine cercetatul domeniu al finalelor de pioni? Chiar atunci am compus un mic studiu pe această temă — al cincilea la număr [1]).

1. Rg1—f2	Rg6—f5
2. Rf2—f3	Rf5—e5
3. g2—g4	h5 : g4+
4. Rf3 : g4	Re5—e4

1) Publicat în „Cronica de Şah" V.O.K.S. nr. 7, Martie 1945.

Studiul Nr. 5. 1945

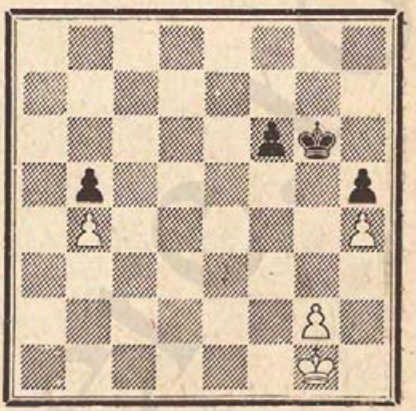

Albul joacă şi câştigă

5. h4—h5	f6—f5+
6. Rg4—h3!!	f5—f4
7. h5—h6	f4—f3
8. h6—h7	f3—f2

9. Rh3—g2 şi albul câştigă.

A fost suficient să arunc o privire asupra studiului lui A.P. Guliaev (premiul I la concursul consacrat celui de-al XVI-lea campionat al U.R.S.S.) pentru ca să-mi fie antipatic: prea este nenaturală poziţia regelui la a7.

(Vezi diagrama din pag. 380)

Cum este uşor de observat, regele a putut pătrunde pe acest câmp numai „călătorind" pe orizontala 8-a, ceeace unui şahist-practician i se pare complet

A. P. Guilev, 1948

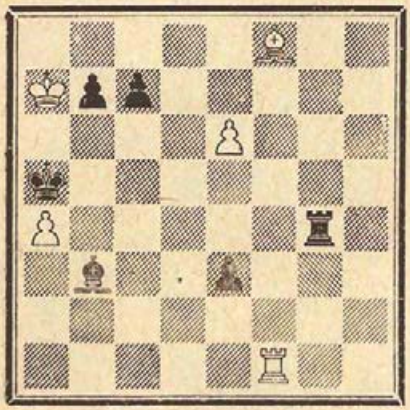

Albul joacă și câștigă

neverosimil. Soluția studiului este următoarea:

1. e6—e7 Tg4—e4
2. Tf1—f4

Dacă 2. Tf5+ atunci 2... e5! (rău este 2... b5 3. T:b5+, R:a4 4. Tb4+!!, ca și 2... R:a4 3. Tf4) 3. T:c5+, R:a4 și, după părerea autorului, remiza este inevitabilă (4. Tc8, Nf7).

2. ... Te4—e6
3. Tf4—f5+ Ra5 : a4

Acum e rău 3... c5 4. T:c5+, R.a4 5. Tc8.

4. Tf5—f6! Te6—e5
5. Tf6—f4+ Nb3—c4
6. Tf4 : c4+ Ra4—b3
7. Tc4—c3+

și după 10 mutări albul câștigă finalul — negrul pierde din cauza poziției proaste a turnului pe câmpul e5.

Înainte de a cunoaște soluția studiului, mi s'a părut că drumul just constă în varianta 2. Tf5+ și deaceea am început să verific în detaliu observațiile lui A. Guliaev. După câteva încercări a devenit clar că în varianta 2. Tf5+, c5 3. T:c5+, R:a4, mutarea „liniștită" a albului 4. Tf5!! aduce pe negru în poziție disperată. Pierde atât 4... e2 5. Tf4!, e1D 6. e8D+! cât și 4... Te6 5. Tf6, Te5 6. Tf4+, Nc4 7. T:c4+ și 8. Tc8.

Studiul putea fi dat la arhivă, dacă negrul n'ar fi avut din întâmplare o apărare ingenioasă 4... Nf7!! (mutare arătată de V. Ragozin). După 5. T: f7, Rb3!! 6. Nh6, e2 7. Nd2, b5! 8. Rb6, b4 9. Rc5, e1D 10. N:e1, T: e1, sau 6. Tf4, Te6 7. Tb4+, Ra2 remiza este inevitabilă.

„Prelucrând" din această poziție, eu am compus totuși un studiu, care după părerea mea desvălue complet posibilitățile ascunse ale poziției și răspunzând mai bine gustului artistic al amatorilor artei „practice" a șahului.

Studiul Nr. 6. 1949

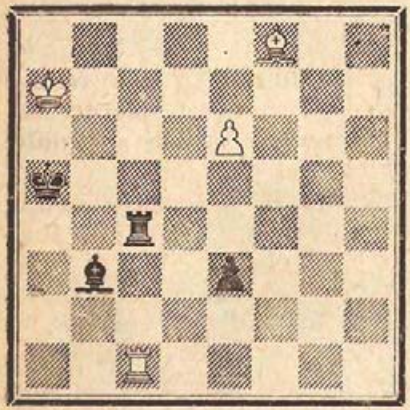

Albul joacă și câștigă

Soluția

1. e6—e7 Tc4—e4
2. Tc1—c5+ Ra5—a4
3. Tc5—f5!! e3—e2

Pierde deasemeni, atât 3... Te6 4. Tf6, Te5 5. Tf4+, Nc4 6. T:c4+ și 7. Tc8, cât și 3... Nf7 4. T:f7, Rb3 5. Tf4 (sau 5. Nh6, c2 6. Nd2) Te6 6. Tb4+ și 7. Tb8.

4. Tf5—f4 e2—e1D

5. e7—e8D+, și albul câștigă.

DESPRE PROBLEMA DEFINIRII COMBINAȚIEI

In cartea sa „Mittelspiel" (Jocul de mijloc) Ed. 1-a, — P. Romanovski definește combinația în felul următor: „Combinația este o variantă (sau un grup de variante) dealungul căreia ambele părți fac mutări forțate și care se termină cu un avantaj obiectiv pentru partea activă".

Intr'o astfel de formulare, intră într'adevăr și definiția combinației, dar în afară de ea, în această formulare mai poate intra și altceva. De exemplu, în bine cunoscuta poziție din diagramă, după 1. b6, cb 2. a6 albul obține forțat avantaj mate-

Poziție veche

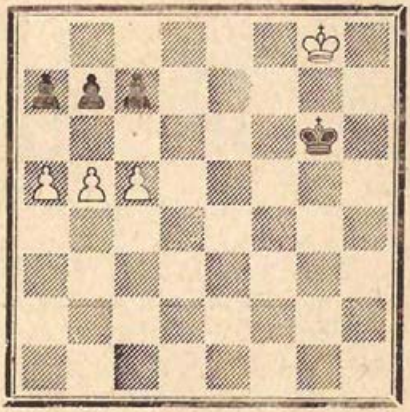

Albul mută și câștigă

rial. Se înţelege, este o combinaţie, aşa cum rezultă din definiţia lui P. Romanovski. In poziţia următoare a lui N. Grigoriev, albul salvează partida printr'o frumoasă călătorie a regelui: Rc8-d7-e6-f5-e4-d3-c2.

Poziţia lui N. Grigoriev

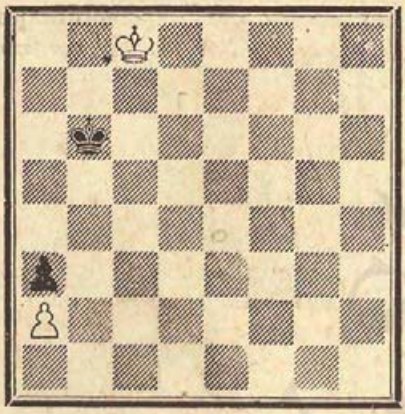

Mută albul. Remiză

Varianta aceasta, forţată pentru ambele părţi, s'a terminat cu o realizare precisă pentru alb: el a obţinut remiza. După P. Romanovski — aceasta este o combinaţie. Dar, desigur, aci nu există nicio combinaţie: albul nu face o combinaţie, ci o manevră.

Să luăm un exemplu mai elocvent — bine cunoscutul studiu al marelui maestru cehoslovac R. Reti.

Studiul lui R. Reti

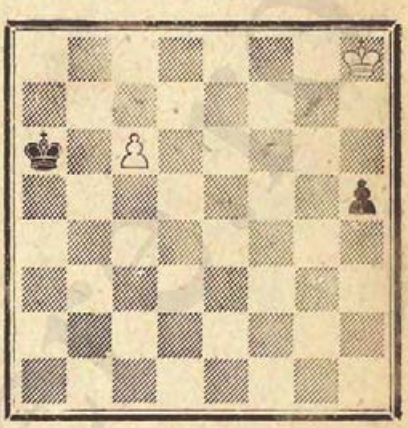

Albul mută. Remiză

Albul obţine remiza printr'o variantă frumoasă şi forţată. După P. Romanovski — o combinaţie.

In realitate nici aci nu există nicio combinaţie: este un exemplu de manevră de efect. In consecinţă, definiţia lui P. Romanovski nu defineşte combinaţia.

Am luat intenţionat exemple simple, pentru a nu complica problema. Pot fi luate exemple mai complicate: — în fond nimic nu se schimbă.

Ce deosebeşte combinaţia de manevră? — Sacrificiul. (Se înţelege, deocamdată lăsăm la o parte manevrele neforţate, despre care va fi vorba mai jos). Pentru combinaţie este carac-

teristic sacrificiul. Şahiştii învaţă dela primii paşi că un pion este egal cu un pion, nebunul este egal cu trei pioni. turnul este mai tare decât nebunul. In combinaţie, aceste relaţii se prăbuşesc. Forţa figurilor obişnuită şahistului, se schimbă în oarecare măsură,— adică, în limbajul acceptat de toată lumea, tocmai aceasta şi constitue sacrificiul (corect, desigur, căci vorbim de combinaţii). Este curios de observat, că relaţiile dintre figuri obişnuite şahistului, încetează câteodată să funcţioneze dealungul unei serii de mutări, iar trecerea la o astfel de situaţie nu se produce treptat, ci brusc — printr'o săritură.

Deasemeni în fiecare combinaţie trebue să existe o trecere bruscă, prin săritură, înapoi la situaţia obişnuită, în care nebunul va fi din nou egal cu trei pioni, dama mai tare decât turnul, etc. Dacă combinaţia n'are decât o singură mutare, atunci aceste două sărituri se confundă. Astfel, în „poziţia veche", prin mutarea 2. a6, albul renunţă la recâştigarea pionului şi, din contră, sacrifică încă un pion. Relaţiile obişnuite sunt rupte — este un sacrificiu. Dar tot cu mutarea aceasta, se restabileşte situaţia obişnuită, căci albul obţine forţat o nouă damă, iar dama valorează mai mult decât trei pioni. Astfel, cele două sărituri s'au confundat.

Ne-am depărtat puţin dela subiect. Ce este combinaţia? **Combinaţia este o variantă forţată de sacrificiu.** Am impresia că aceasta este definiţia simplă şi exactă a combinaţiei. Combinaţia nu trebue confundată cu manevra forţată. Manevrele sunt de două feluri: poziţionale, când mutările adversarului nu sunt forţate, şi forţate (vezi, de ex. studiul lui R. Reti). In ce constă deosebirea combinaţiei de manevră forţată? Manevra forţată este o variantă forţată, fără sacrificiu.

Definirea manevrei poziţionale este evidentă: deplasarea unei figuri, sau a unui grup de figuri, pe altă poziţie. Ce concluzii practice pot fi trase din aceste raţionamente? In special — din punctul de vedere al terminologiei.

Adeseori întâlneşti în comentarii expresia „o combinaţie minunată", în timp ce în partidă nu s'a sacrificat nimic; sau vreo combinaţie oarecare este considerată cu multe mutări, în timp ce ea nu durează în realitate decât 2 mutări.

Botvinnic—Capablanca

Amsterdam, 1938

De exemplu, în partida mea cu Capablanca (Amsterdam 1938), combinația s'a terminat după două mutări (30. Na3 și 31. Ch5+), iar restul este o manevră forțată.

Compozitorii noștri de probleme denumesc, de regulă, combinații — manevrele pe care le fac în probleme. După părerea mea, lucrul acesta nu este just.

Unora dintre maeștri le place să susțină că ei sunt șahiști „cu stil combinativ".

Acum există un mijloc obiectiv de verificare a acestor afirmații.

TABLOUL REZULTATELOR IN TURNEE ŞI MATCHURI

Nr	Anul	Locul de desfăşurare	Turneul	Locul şi rezultatul		+	—	=	
1	1923	Leningrad	Campionatul şcolii	Aproximativ al 10-lea 16 partic.					
2	1924	"	"	1	5	5	1	—	6
3	1924	"	Fără categorie	1	11½	11	1	1	13
4	1924	"	Cat. 2 şi 3	1	8½	7	1	3	11
5	1924	"	Cat. 2-a	Aproximativ 50%. Turneul nu s'a terminat					
6	1925	"	Cat. 2-a şi 1-a	1	10	10	1	—	11
7	1925	"	Cat. 1-a	3	7½	7	3	1	11
8	1925	"	Cat. 1-a	Aproximativ 80%. Turneul nu s'a terminat					
9	1926	"	Semifinala camp. Leningradului	1	11½	11	—	1	12
10	1926	"	Finala camp. Leningradului	2—3	7	6	1	2	9
11	1926	"	Semifinala camp. regiunii de N—V	2—3	9	8	1	2	11
12	1926	"	Finala camp. reg. de N—V	3	6½	4	1	5	10
13	1927	"	Turneul „de 6"	2	7½	6	1	3	10
14	1927	Moscova	V-lea camp. URSS	5—6	12½	9	4	7	20
15	1928	Leningrad	Camp. comitetului reg. al Metaliştilor	1	8½	7	1	3	11
16	1929	"	Camp. com. reg. al rabpros	1	11½	9	—	5	14
17	1929	Odessa	Sfert de finală VI camp. URSS	1	7	6	—	2	8
18	1929	"	Semifinala VI camp. URSS	3—4	2½	2	2	1	5
19	1930	Leningrad	Turneul de maeştri	1	6½	6	1	1	8
20	1931	"	Camp. Leningrad.	1	14	12	1	4	17
21	1931	Moscova	Semifinala VII camp. URSS	2	6½	6	2	1	9
22	1931	"	Finala VII camp. URSS	1	13½	12	2	3	17
23	1932	Leningrad	Camp. Leningrad	1	10½	9	—	2	11
24	1932	"	Turneul maeştrilor în casa savanţilor	1	7	6	2	2	10
25	1933	"	Turneul maeştrilor	1—2	10	7	—	6	13
26	1933	"	VIII Camp. URSS	1	14	14	2	6	19

Nr.	Anul	Locul de desfășurare	Turneul	Locul și rezultatul		+	—	=	
27	1933	Moscova-Leningrad	Matchul cu Flohr	egal	6	2	2	8	12
28	1934	Leningrad	Turneul cu participarea lui Euwe	1	7½	5	1	5	11
29	1934	Hastings	Turneul internat.	5—6	5	3	2	4	9
30	1935	Moscova	Al II-lea turneu internațional	1—2	13	9	2	8	19
31	1936	Moscova	Al III-lea turneu internațional	2	12	7	1	10	18
32	1936	Nothingham	Turneu internat.	1—2	10	6	—	8	14
33	1937	Moscova-Leningrad	Match cu Levenfiș	egal	6½	5	5	3	13
34	1938	Leningrad	Semifinala XI camp. URSS	1	14	12	1	4	17
35	1938	Amsterdam	Turneu internat.	3	6½	3	2	9	14
36	1939	Leningrad	XI camp. URSS	1	12½	8	—	9	17
37	1940	"	Match cu Ragozin	câștig.	8½	5	—	7	12
38	1940	Moscova	XII camp. URSS	5—6	11½	8	4	7	19
39	1941	Leningrad-Moscova	Match-turneul pt. titlu de campion absolut al URSS	1	13½	9	2	9	20
40	1943	Sverdlovsk	Turneu de maeștri	1	10½	7	—	7	14
41	1943	Moscova	Camp. Moscovei	1	13½	12	1	3	16
42	1944	„	XIII camp. URSS	1	12½	11	2	3	16
43	1945	„	XIV camp. URSS	1	15	13	—	4	17
44	1946	Groningen	Turneul internat.	1	14½	13	3	8	19
45	1947	Moscova	Turneul în amintirea lui Cigorin	1	11	8	1	6	
46	1948	Moscova-Haga	Match-turneul pt. camp. mondial	1	14	10	2	8	20
					426	+338	−59	=186	578

CUPRINSUL

	Pag.
Introducere	5
Despre şcoala şahistă sovietică	13
1926	
Nr. 1. Botvinnic-Stoltz	40
1927	
Nr. 2. Botvinnic-Grigoriev	43
Nr. 3. Botvinnic-Ragozin	45
Nr. 4. Rabinovici-Botvinnic	47
Nr. 5. Botvinnic-Nenarocov	49
Nr. 6. Ilin-Jenevski-Botvinnic	51
1929	
Nr. 7 Poliak-Botvinnic	56
Nr. 8. Botvinnic-Sozin	58
Nr. 9. Botvinnic-Silici	61
1930	
Nr. 10. Ragozin-Botvinnic	64
Nr. 11. Rohlin-Botvinnic	68
Nr. 12. Botvinnic-Gothilf	70
Nr. 13. Botvinnic-Kan	73
Nr. 14. Botvinnic-Kan	76
Nr. 15. Kan-Botvinnic	78
1931	
N. 16. Botvinnic-Miasoedov	82
Nr. 17. Botvinnic-Batuev	84
Nr. 18. Cehover-Botvinnic	85
Nr. 19. Botvinnic-Kasparian	89
Nr. 20. Botvinnic-Sorokin	91
Nr. 21. Botvinnic-Alatorzev	94
Nr. 22. Botvinnic-Kan	97
Nr. 23. Rauzer-Botvinnic	100
Nr. 24. Botvinnic-Riumin	104
Nr. 25. Kirillov-Botvinnic	108
1932	
Nr. 26. Botvinnic-Miasoedov	111
Nr. 27. Rabinovici-Botvinnic	113
Nr. 28. Botvinnic-Alatorzev	116
Nr. 29. Cehover-Botvinnic	120
Nr. 30. Lişiţîn-Botvinnic	121
1933	
Nr. 31. Rauzer-Botvinnic	126
Nr. 32. Botvinnic-Iudovici	129
Nr. 33. Botvinnic-Flohr	132
Nr. 34. Flohr-Botvinnic	136
1934	
Nr. 35. Belavenet-Botvinnic	140
Nr. 36. Botvinnic-Belavenet	143
Nr. 37. Botvinnic-Alatoizev	145
Nr. 38. Botvinnic-Rabinovici	147
Nr. 39. Iudovici-Botvinnic	153
Nr. 40. Botvinnic-Kan	156
1935	
Nr. 41. Botvinnic-Spielmann	160
Nr. 42. Capablanca-Botvinnic	161
Nr. 43. Romanovski-Botvinnic	162
Nr. 44. Botvinnic-Leventiş	167
Nr. 45. Riumin-Botvinnic	171
Nr. 46. Goglidze-Botvinnic	174

Pag.

1936

Nr. 47. Botvinnic-Lilienthal . . 178
Nr. 48. Botvinnic-Kan 180
Nr. 49. Botvinnic-Flohr . . . 182
Nr. 50. Kan-Botvinnic 186
Nr. 51. Bogoliubov-Botvinnic . . 189
Nr. 52. Botvinnic-Tartakower . . 191
Nr. 53. Alehin-Botvinnic 193
Nr. 54. Botvinnic-Vidmar . . . 195

1938

Nr. 55. Socolski-Botvinnic . . . 199
Nr. 56. Botvinnic-Cehover . . . 203
Nr. 57. Botvinnic-Reshevski . . 206
Nr. 58. Botvinnic-Alehin 210
Nr. 59. Botvinnic-Capablanca . . 214

1939

Nr. 60. Toluș-Botvinnic 220
Nr. 61. Rabinovici-Botvinnic . . 224
Nr. 62. Botvinnic-Kan 229
Nr. 63. Pogrebiski-Botvinnic . . 234
Nr. 64. Cotov-Botvinnic 237

1940

Nr. 65. Botvinnic-Ragozin . . . 243
Nr. 66. Botvinnic-Ragozin . . . 246
Nr. 67. Ragozin-Botvinnic . . . 249
Nr. 68. Ragozin-Botvinnic . . . 253
Nr. 69. Botvinnic-Boleslavski . . 255
Nr. 70. Botvinnic-Levenfiș . . . 259
Nr. 71. Panov-Botvinnic . . . 261

1941

Nr. 72. Botvinnic-Lilienthal . . . 268
Nr. 73. Keres-Botvinnic 270
Nr. 74. Smîslov-Botvinnic . . . 273
Nr. 75. Bondarevski-Botvinnic . . 276

Pag.

Nr. 76. Botvinnic-Boleslavski . . 279
Nr. 77. Smîslov-Botvinnic . . . 282
Nr. 78. Lilienthal-Botvinnic . . 287

1948

Nr. 79. Botvinnic-Boleslavski . . 293
Nr. 80. Makogonov-Botvinnic . . 297
Nr. 81. Botvinnic-Kan 301
Nr. 82. Liublinski-Botvinnic . . 305
Nr. 83. Toluș-Botvinnic 307

1944

Nr. 84. Veresov-Botvinnic . . . 311
Nr. 85. Botvinnic-Flohr 315
Nr. 86. Smîslov-Botvinnic . . . 320
Nr. 87. Botvinnic-Boleslavski . . 323
Nr. 88. Lișițin-Botvinnic . . . 326

1945

Nr. 89. Toluș-Botvinnic 330
Nr. 90. Romanovski-Botvinnic . . 333
Nr. 91. Botvinnic-Boleslavski . . 336
Nr. 92. Lilienthal-Botvinnic . . 339
Nr. 93. Denker-Botvinnic. . . . 343
Nr. 94. Botvinnic-Denker 345

1946

Nr. 95. Botvinnic-Smîslov . . . 349
Nr. 96. Steiner-Botvinnic 353
Nr. 97. Botvinnic-Vidmar . . . 356
Nr. 98. Botvinnic-Euwe 360
Nr. 99. Stoltz-Botvinnic 365
Nr. 100 Tartakower-Botvinnic . . 367

Studii 371
Despre problema definirii combinației 381
Tabloul rezultatelor în turnee și matchuri 385

M. M. BOTVINNIC

PARTIDE ALESE

Lucrarea prezintă cele mai valoroase partide susținute de Mihai Botvinnic, începând cu perioada debutului ca șahist în 1926 și terminând, în 1948, în preajma consacrării sale de campion mondial.

Volumul începe prin redarea câtorva aspecte mai importante din activitatea marelui campion. Printre altele, Botvinnic dă câteva amănunte asupra felului în care își face pregătirile înainte de concurs.

In continuare, campionul lumii face o succintă dar temeinică analiză a caracteristicilor școalei șahiste sovietice și a celor mai reprezentative figuri ale sale în frunte cu Cigorin și Alehin.

Partidele prezentate sunt grupate pe anii de activitate ai maestrului, fiecare grupă fiind precedată de o notă introductivă, cuprinzând interesante observații.

Cartea este încheiată de două capitole tratând despre studiile de final și definiția combinației și de un tabel conținând palmaresul acestui valoros reprezentant al școlii șahiste sovietice.

T. 552 PRETUL LEI 280